13
26 D
13

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

13-21 G.35

by Google

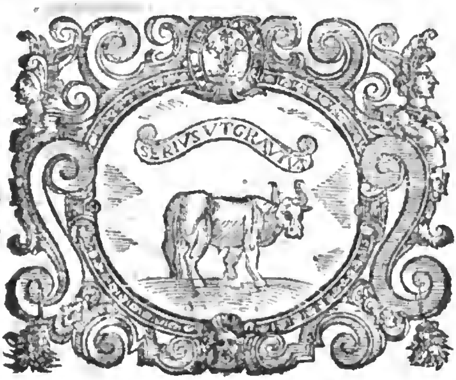
Digitized by Google

Digitized by Google

DECISIONES
SAC. REG. CONS.
NEAPOLITANI.

IO. THOMA MINADOO
PATRITIO NEAPOLITANO
CAROLO V. CAESARI AC PHILIPPO REGI
IN REGNO NEAPOLITANO A CONSILIIS
AVTHORE.

Cum nouiſſimis, ac locupletiſſimis Additionibus
FLAMINII MONACI PONTIFICII, & CAESAREI I. C.
PATRITII CONSENTINI.

SOC. IESV. BIBL. SEC. COLL. ROM.

NEAPOLI, Apud Dominicum Maccaranum M. DC. XXIX.
SVPERIORVM PERMISSV.
EXPENSIS IO. DOMINICI BOVE.

Digitized by Google

Digitized by Google

PERILLVSTRI DOMINO

IO. ALOYSIO CAPYCIO PISCICELLO

MAGNAE CVRIAE VICARIAE IN CAVSIS CIVILIBVS IVDICI MERITISSIMO.

IOANNES DOMINICVS BOVE. P. F.

DEciſiones quas olim doctiſſimus Minadous Iuriſconſultus, Regius Conſiliarius ediderit, quòd plurimum vtilitatis legalium ſtudioſis attulere, denuò typis mandandas curaui, ne pręclaro tanti viri theſauro careamus. Acceſſerunt Flaminij Monaci Conſentini peritiſſimi Iuriſconſulti additiones, quæ quantum gloriæ Auctori ſint allaturæ, ij cognoſcunt, quibus huiuſmodi eruditorum virorum, labores aſſiduis vigilijs elucubratę placere conſueuerunt. Eas tibi dicandas cenſui (Perilluſtris Eques PISCICELLE) qui in eiuſmodi ſtudijs ità excellis, vt non modò inter pares niteas, ſed à Regia Maieſtate ad diudicandas lites ſummo cum tui nominis honore,

fueris

Digitized by Google

fueris euocatus , atque ita vt quarta vice in Magna Curia Vicarię Iudex electus , Decanus tuæ Aulæ exſtiteris , tanta cùm omnium acclamatione , tantoquè litigantium conſenſu , vt cum te Iudicem habuerint , cœlitus ad eorum animos placandos te miſſum exiſtimarint . Tuæ id maximæ debetur virtuti , tuoquè ſplendori,qui parentibus Illuſtriſſimis ortus , Capuanæ Centurię tantum luminis addidiſti,quantum ex tanto viro loquendo , ſcribendo , iudicando potuit oriri . Ea qua ſoles benignitate paruum munus accipere digneris,maximum futurum ſi omnes cognouerint me tibi eſſe deditiſſimum . Vale .

Digitized by Google

Clariſſimi viri

IOAN. THOMAE MINADOI DECISIONES

Sacri Regij Conſilij Neapolitani.

SVMMARIVM.

1 *Editio de iure fieri debet, vt poſſit quis deliberare.*
2 *Edenda ſunt omnia, quibus quis vſurus eſt.*
3 *Prædo reſtituendus.*
4 *Feudalia non poſſnut ſine titulo poſſideri.*
5 *Concluſio libelli attendi debet, & non narratio. num.6.*
7 *Admitti non debet id, quod non releuat.*
8 *Verba enunciatiua non alterant iudicium.*

DECISIO PRIMA.

ANtonius Pignatellus egit ſpolio contra Illuſt. Principem Biſiniani, dicens quod tenens, & poſſidens quoddam Caſtrum iuſtis & legitimis titulis mediantibus, fuit ſpoliatus armata manu &c. Fuit petitum per Principem exhiberi titulum ſaltem ad effectum deliberandi: quia ſi videbit titulum eſſe iuſtum & legitimum, prout ex aduerſo fuit mentionatum, forte cedet liti, & aliter non poſſet delibera-
1 re † quo caſu de iure editio fieri debet, vt no. in l. edita. C. de eden. latè per Iaſon. & alios in §. curare. inſtitu. de actio. & in cap. primo de probat.

¶ Præterea, cùm non ſit deducta ſimplex poſſeſſio ſed iuſtificata ex titulo de
2 bet titulus exhiberi: quia † edenda ſunt omnia, quibus vſurus eſt. l. prima §. edenda, ff. de eden. cum ſimilib. Et † licet
3 etiam prædo ſit reſtituendus. c. ex literis, & c. conquerenti. de reſtitu. ſpoliat. cum ſimil. tamen, cùm deduxit iuſtitiã poſſeſſionis, debet de illius iuſtitia cognoſci, & conſequenter debet fieri editio tituli, cùm de eo cognoſcendum ſit.

¶ Præterea, hoc caſu tractatur de feu-
4 dalibus, & iuriſdictionalibus, † quæ non poſſunt ſine titulo poſſideri, vt in conſtitu. Regni, ea quæ ad decus. Ideo vt audiatur in reſtitutione, oportet ipſum deducere titulum, aliàs non reſtitueretur, c. ad decimas. de reſti. ſpolia. Et ideo vt pars poſſit ſe defendere aduer-

ſus titulum, debet fieri exhibitio.

¶ In contrarium tamen fuit dictum, quòd licet in narratione fiat mentio tituli, tamen in concluſione Actor non ſe aſtrinxit niſi ad ſimplex poſſeſſorium
5 vnde † attenta concluſione quæ attendi debet. l. certi conditio. §. quoniam, ibi Bart. ff. ſi cert. pet. l. ſi duo. ff. vti poſſide. non debet haberi aliqua ratio tituli mentionati, & ita in proprijs terminis allegabatur deciſio Abba. in capit. ex parte de foro cōpeten. vbi vult, quòd
6 † narratio petitorij non ſit attendenda, ſi concluditur in poſſeſſorio tantum.

¶ Præterea, exhibitio petita videbatur calumnioſa, cùm reus veriſimiliter poterat eſſe certus de titulo, ideo exhibitio fieri non debet per ea quæ dicuntur in ca. cùm dilecti, de dolo & contuma. not. in d. l. edita, & in ca. j. de libelli oblatio. & magis opponebatur ad dilatandum cauſam.

¶ Præterea, cùm non ſit habenda ratio niſi ſpolij, fruſtra petitur exhibitio
7 tituli, & ſic non debet admitti ad id quod non releuat. l. aliquando. in fin. ff. ad Trebellia. not. in l. tranſigere. C. de tranſac. per Fely. in c. cognoſcentes. de conſtit.

¶ Nec obſtat illa iuſtificatio poſſeſſionis per titulum: quia illa verba ſunt
8 enunciatiuè poſita † & non alterant iudicium poſſeſſorium, per doctrin. Abb. in d. c. ex parte.

¶ Et licèt tres ex Dominis Cōſiliarijs, inter quos fuit Viceprothonotarius, & Dominus Ant. Capici. tenuiſſent primam opinionem, tamen fuit decretum ſecundum hanc vltimam opinionem.

SVMMARIVM.

1 *Socer habet beneficium. l. maritum ſol. matrim.*
2 *Beneficio tali renunciari non poteſt, cum iuramento.*
3 *Periurus non eſt audiendus.*
4 *Creditor accipit in ſolutum meliora bona debitoris.*

DECISIO II.

FVit præſentatum inſtrumentum ſecundum formam ritus per Magnificam Marellam de Caſtellis contra Antonium Caracciolum ſocerum, per quod promiſerat ſibi ſoluere antephactũ, & cùm Magna Curia procederet ad liquidationem iuxta formã dicti ritus, fuit appellatum ad Sacrum Conſilium, & dubitatum, an nurus cōtra ſocerum poſſit criminaliter agere, & an ſocer contra nurum habeat beneficium hoc nè carceretur.

¶ Circa prædicta dicebatur, quod non poſſit criminaliter agi ad periurium ratione reuerentiæ debitæ ſocero, vt in l. qui accuſare. in fin. & in l. hi tamen. ff. de accuſ. cum ſimilib. Et ita fuit obſeruatum in cauſa Comitiſſæ Muri cum filia Duciſſæ Grauinæ: quia fuit ſublata accuſatio criminalis periurij. Sed dicebatur, quod caſus erat diuerſus de filia ad nurum, maximè ſoluto matrimonio, ſed quia partes in hoc concordabant, quòd non ageretur criminaliter, ideo non fuit diſcuſſum, ſed petebatur carceratio ratione ritus, qui habet locum etiam non appoſito iuramento, ſed ratione ſolius pœnæ, vt in alio ritu continetur.

¶ Ideo circa hoc ſecundum dubium
1 dicebatur, quod † ſocer habet beneficium, vt in l. maritum. ſol. matr. & not.
2 in l. alia, in §. eleganter. ff. eo. tit. Et † ꝙ huic beneficio nec etiam cum iuramēto renuntiari poſſit, vt per Alex. in d. §. eleganter, quia debetur ratione reuerentiæ.

¶ Sed ad hoc replicabatur, quòd Conſuetudo Neapolitana tollit hoc remedium, eo maximè quòd iſta erat promiſſio facta poſt mortem filij ipſius Antonij, & conſequenter poſtquam illud remedium competere potuiſſet, vnde ſe obligando cum iuramento & ſimpliciter, videtur illi remedio, & ſi competijſſet,

Digitized by Google

ti jſſet, renuntiaſſe, ſicuti dicimus in ſocio, per Ioan. Lup. latè in ca. per veſtras de donatio. inter vir. & vxo.

¶ Sed ad hoc reſpondebant aliqui ex Dominis, quòd licet non habeat beneficium deductionis ne egeat, nõ tamen debebat carcerari, ſi bona habeat, & põderabant id quod in his terminis conſuluit Albert. Brun. in conſ. 49. qui conſuluit, non eſſe fiendam deductionem ne egeat, & ideo cùm per dictum Antonium offerantur bona non debet propterea carcerari.

¶ Sed aliquando iſta conſideratio non videbatur habere rationem, cùm ideo non daretur poteſtas carcerandi: quia illud remedium competit, vt nõ teneatur inſolidum, ſed ſi teneretur inſolidũ eſt ſublatum illud priuilegium, ergo etiam poterat carcerari.

¶ Ego eram in opiuione, quòd cùm iſta obligatio fuiſſet contracta poſt ſolutum matrimonium, & ſic poſtquam potuiſſet competere hoc priuilegium, ſe obligaſſet præcisè cum iuramento, & cum ampliſſimis renunciationibus, pręſertim de dandis bonis inſolutum, quòd

3 propterea poterat carcerari, & † quòd audiri non debebat in prædictis tamquam periurus, per ea quæ dicuntur in locis prædictis. & in l. nam, & poſtea. de iureiuran. & in cap. primo. de lit. conteſtatio.

¶ Verum quoniam ſatis videbatur inhumanum, quòd ille Magnificus, qui filium amiſerat, etiam carceres pateretur, & quia interpoſuit partes ſuas, & mediante Magnifico Berardino Galeota ſe inuicem concordauerunt, quòd reciperet bona in ſolutum

4 † meliora tamen quæ habebat dictus Antonius, vt in authen. hoc niſi debitor. C. de bon. auctorita. iudi. poſsiden.

SVMMARIVM.

1 *Vitæ, & militiæ quæſtio non compromittitur: quia feudalis, nec de re notoria. num. 2.*

DECISIO III.

Fuerunt petita alimenta per vxorem Octauiani Monachi foriudicati à fratribus viri poſſidentibus bona, pro ſe & filia. Fuit oppoſitum quod fiat compromiſſum. Dicebatur quod cauſa alimentorum erat ſummaria, & liquida, & non debebat compromitti, ex aduerſo allegabatur deciſio Specul. in ti. de arbitr. in §. reſtat, quod poteſt fieri compromiſſum in cauſa alimentorum. Refert & ſequitur Iaſ. & alij in l. de alimentis. C. de tranſactio. l. cum hi. ff. eo. tit. & allegabatur deciſio Andr. de Iſer.

1 in conſtitut. Regni Comitibus, ꝙ † quæſtio vitę & militiæ nõ compromittitur, ea ratione: quia feudalis, non quia quæſtio alimentorum. Et ideo circa quantitatem vitę & militiæ bene fit compromiſſum ſecundum Andr. ibi, Licet Magnificus Ioãnes Martialis dixerit, quod ſibi videbatur, quod de quantitate etiã vitæ, et militiæ non debebat compromitti: quia plus et minus eſt onerare feudum, et cùm tractatur de onerando feudum, non debet fieri compromiſſum ſine aſſenſu, licet opinio Andr. fuerit ſequuta, et ſemper obſeruata.

¶ In contrarium tamen ego dicebam, videlicet, quod non debeat fieri compromiſſum, ex quo non erat aliqua quæſtio in facto, quod illa vxor non debuiſſet habere alimẽta, ſed erat quæ-

2 ſtio iuris † quia omnia quæ in facto probari oportuiſſet acceptabantur, et erant notoria, et ſic compromiſſum fieri non debebat, per ea quæ dicuntur in Regia pragmatica, in capit. primo de lit. conteſta. Et ita communi voto fuit decretum, licet partes dę communi conſenſu poſtea fecerint compromiſſum.

SVMMARIVM.

1 *Clerici releuãtur à ſatiſdatione iudicij.*

2 *Clericus circa ordinatoria debet obſeruare*

uare iura iudicij.
3 *Diſpoſitio pęnals non includit clericos.*
4 *Effectus potius quàm modus attendi debet.*

DECISIO IIII.

QVidam clericus voluit conuenire quẽdam Laicum in Magna Curia, replicabatur quod nõ debebat admitti, niſi fuiſſet præſtita fideiuſsio ſecundum formam Regiæ pragmaticæ. Dicebatur pro parte clerici, quòd non tenebatur per ea, quæ dicuntur in c. eccleſia Sanctæ Mariæ. de conſtitut. in cap. quod clericis. de foro competen. vbi optimè per Socyn. & allegabatur text. in §. 1. in authen. de
1 ſanctiſs. epiſcop. vbi † clerici releuantur à ſatiſdatione.

¶ Sed in contrarium dicebatur, quod
2 circa ordinatoria clericus debet obſeruare iura fori iudicij, c. eccleſia ſanctæ Mariæ, & quòd illa fideiuſsio concernit ordinatoria.

¶ Ego conſiderabam in illo caſu, quod ille clericus pręſtiterat fideiuſſorem reſpectu debiti, & quod reſpectu pęnæ nõ debebat fideiuſsionem præſtare Cleri-
8 cus: quia † illa diſpoſitio tanquã pęnalis non includit clericos, vt in d. c. eccleſia Sanctæ Mariæ, in c. cum nõ ab homine. de iudi. & illa pœna ſecundum formam Regiæ pragmaticæ ſolui debet in fine cauſæ, quando ſuccumberet in præuentione, & ſic reſpicit condemnationem
4 potiuſquam proceſſum, & † potius debet attendi effectus quàm modus. l. in rebus. C. de iur. dot. l. filio, quem pater. ff. de iniuſt. rup. teſt.

¶ Dominus Viceprothonotarius noluit, quod aperiretur hæc porta aduerſus pragmaticam, propter infinitas fraudes, quæ fieri potuiſſent, & fecit partes concordari.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio eſt quædam gratia.*
2 *Retrotranſlatio locum habere non poteſt, cum extrema non ſunt habilia.*

DECISIO V.

FRanciſcus Ruta conuenerat Sebaſtianum Scannapecum ad reſtitutionem Magiſtri actorum Magnę Curiæ Vicariæ cùm eſſet conuentus pro conſignatione ſcripturarum dicti officij. Et cùm fuiſſet proceſſum ad multos actus inſtãtia perijt, ea perempta Franciſcus Ruta iterum per viam principalis petitionis petijt ſibi reſtitui dictum officium, & facta citatione ſibi fecit inſufflari ſpiritum vitæ cauſæ prædictæ, & oppoſuit aduerſus Franciſcum Rutam exceptionem litis pendentiæ ad impediendum litis ingreſſum.

¶ Ego dixi, quòd iſta exceptio non militabat: quia tempore litis motæ inſtantia cauſæ reconuentionis erat perem-
1 pta, & † illa reſtitutio, quæ eſt quædam gratia, vt dicit Bal. in l. prouidendum, C. de poſtulan. non intelligitur in præiudicium tertij, & ſic dicti Franciſci, qui iam denuo egerat. argu. text. & nota. ibi per Doct. in c. quamuis. de reſcrip. in 6. in l. fi. C. de ſenten. paſſ. & reſtitut. in l. Gallus. §. & quid ſi tantum, ff. de liber.
2 & poſthumi. & † cùm extrema iam non ſint habilia, non poteſt habere locum retrotranſlatio, vt in l. bonorum, ff. rem rat. haber. not. in l. ſi is qui pro emptore. per Bar. ff. de vſucap.

¶ Et ita fuit de communi conſenſu decretum, & D. Ioan. Martialis dicebat, quòd bis fuerat idem iudicatum.

SVMMARIVM.

1 *Qualitas adiuncta verbo debet intelligi ſecundum tempus verbi.*
2 *Dos ſemper debet eſſe præcipua.*

DE-

Digitized by Google

DECISIO VI.

PEtita aſſiſtentia in Sacro Conſilio per quandam de Spinellis vigore inſtrumenti dotalis ſuper quibuſdam bonis obligatis pro dote, fuit oppoſitum, quod inſtrumentum præſentatum non erat in forma, iuxta Cōſtitut. inſtrumentorum robur, & erant mortui Iudex, notarius & teſtes. Ex aduerſo fuit productum teſtamētum viri, in quo dos legabatur, non tamen expreſſa quantitate. Item fuerunt producta quædam inſtrumēta, in quibus vir cōfitebatur feciſſe inſtrumentum dotale vxori ſuæ, & præſertim inſtrumentum antefati, quæ inſtrumenta erant in forma probante, D. Ioan. Martialis dicebat, quod ipſe feciſſet reaſſumi dictum inſtrumentum, propter concomitantiam illarum ſcripturarum, & ex illa cōfeſsione, per quam releuari videbatur ab onere probandi. ca. 1. de confeſſ. not. in rubri. de probat. D. Anto. Capicius dicebat, quod ad euitandum circuitum debebat aſsiſtentia præſtari, per id quod dicit Ioan. Andr. in addit. Specul. in tit. de ſolutio. & per Alex. in l. cum fundus. §. ſeruum tuum imprudens. ff. ſi cert. petat. cum ſimilib.

¶ Ego de hoc ſatis dubitaui, quia eramus contra tertios, quibus illæ confeſſiones non videbantur præiudicare l. optimam. C. de contrahen. & committ. ſtipula. toto titolo, res inter alios acta, cum vulga. Et licet dicatur in eis, quod fuiſſet factum inſtrumentum dotale, tamen non apparet de precario & conſtituto, per quod fieret impetratio dominij, per nota. in l. vetuſtiſsimā, & in l. fin. C. de iure domin. impetr. neque apparet, quod ſtylus, & conſuetudo notarij fuiſſet talis, argu. cor. quæ dicuntur per Bald. in l. nemo eſt qui neſciat. ff. de duob. reis per Deci. poſt alios in capit. cum M. Ferra. de conſtitut. & inſuper me ſatis mouebat, quod conſuetudo vult, quod ſine inſtrumento dotali dos
1 peti non poſsit. Nam † cùm qualitas adiuncta verbo debet intelligi ſecundū tempus verbi l. inſulam. ff. de præſcript. verb. ſequitur quod eo tempore, quo era petenda dos, debet exhiberi inſtrumentum dotale, nec ſufficit fuiſſe niſi appareat, faciunt ea quæ dicuntur in l. fin. C. de fide inſtrum.

¶ In contrarium tamen fuit votatum per omnes Dominos, quod aſsiſtentia præſtaretur: quia ſufficit, quod inſtrumentum dotale potuiſſet reaſſumi ad euitandum circuitum, maximè ſtātibus dictis confeſsionibus, & ſic non oportebat, quod fuiſſet reaſſumptum in forma probante, & licet hæc deciſio mihi fuiſſet viſa dura. Maximè: quia in margine prothocolli non apparebat aliquando fuiſſe reaſſumptum, & ſic nunquam fuit in eſſe inſtrumentum dotale in publicam formam. Tamen quia conſue-
2 tudo eſt ſatis cōtraria fauori dotis † quæ ſemper debet eſſe præcipua. l. 1. ff. ſolut. matr. & ad euitandum circuitum. Ideo fuit ita pronuntiatum, & propterea debet hæc deciſio notari.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſio fit in cauſis meri imperij, & criminalibus.*

2 *Audientia committitur ſenium, & valetudinariorum etiam in cauſis feudalibus & criminalibus.*

3 *Doctoris dictum intelligi debet ſecundum legem, quam allegat.*

4 *Facere teneris, quod tibi non nocet & alij prodeſt.*

DECISIO VII.

MAgnificus Bernardinus Martiranus Secretarius in cauſa vertente in Sacro Regio Conſilio cum hæredibus quon. Antonij Seronij ſuper dicto officio Secretariæ,

nominauit teſtes duos in Hiſpania, duos in Burgundia, vnum Mediolani, vnum Tortonæ, duos Mantuæ, vnum Romæ, & petijt committi audientiam ipſorum teſtium. Ego dixi, quod debebant fieri cõmiſsiones: quia licet eſſet ſtylus Sacri Conſilij, quod pro duobus locis fieret commiſsio pro examinandis duobus teſtibus in loco, tamen hoc caſu poterat quoad omnes fieri commiſsio. Nam illi teſtes non erant ſubditi iuriſdictioni Sacri Conſilij, & non poterant
1 compelli ad veniendum. Quo caſu † etiam in cauſis meri Imperij, & criminalibus fit cõmiſsio. Ita firmat notabiliter Bald. in authen. apud eloquentiſsimum C. de fide inſtrum. & ponderabam pro hoc Conſtitutionem Regni, in pecunia
2 rijs, quæ vult, quòd † etiam in cauſis feudorum, & criminalibus committitur audientia, ſenum, valetudinariorum, & hoc ea ratione: quia non poſſunt cogi. vt veniant ad Curiam, ergo eadem ratione in forenſibus exiſtentibus extra Regnum.

¶ Et ſi dicatur, quod licèt debebat committi, tamen debet fieri hæc commiſsio Tabellioni Curiæ, ſeu alicui deputando per Sacrum Conſilium, qui hinc vadat. Reſpondebam, quod ego non reperio iure cautum, quod eo caſu, quo audientia teſtium committi poteſt, debeat cõmitti Tabellioni potiuſquam iudici illius loci, in quo teſtes degunt, ſi ſuſpectus non fuerit, Quinimmò tex. in d. authen. Apud eloquentiſsimum, expreſsè loquitur de Iudice alterius prouinciæ, aut ſaltem iſtud eſſet in facultate iudicis, non autem cogeretur, niſi forte eſſet ſuſpicio teſtium, per id quod dicit Andre. in cap. 1. ſi de beneficio lis oriatur, ibi. vel vadat vel mittat idoneum. Quæ verba ſimiliter non intelligo, vt ponant neceſsitatem mittendi potiuſquam cõmittendi, maximè quod loqui videtur intra locum iuriſdictio-
3 nis: quia non diceret ꝙ vadat. Et † debet intelligi ſecundum legem quam allegat, quæ loquitur de mittendo, vel procederet, quando fortaſſe in loco, in quo teſtes nominabantur, veriſimiliter non erant cogniti, prout fuiſſent aliquibus de Curia, quia tunc metu ſuppoſitionis eſſet iuſtũ, vt mitteretur. Et quãdo teſtes eſſent valdè ſuſpecti ipſi iudici, tunc poſſet iudex dicere, quod veniant coram ſe, ſecundum Ioannem de Imol. in l. cum nuntio, de his quæ in teſta. delen. Modet. in tit. de teſtibus. Iaco. in l. de die. §. tutor. col. 11. ff. qui ſatiſda. cogan. vbi Iacob. Ioan. And. in ca. præſentiam, de teſtibus. in 6. Abb. in c. cum cauſam. de teſtib. Purpurat. in tit. de offic. aſſeſſo. fol. 19. Sed tamen iſto caſu nulla aderat ſuſpicio: quia teſtes nominati ſunt perſonæ notiſſimæ, & pro maiori parte conſtituti in dignitate, & qui veriſimiliter magis cognoſcerentur per iudices illorum locorum, quàm per aliquem qui mitti potuiſſet, & ſic ceſſabat timor ſuppoſitionis: nec aliqua fraus poterat conſiderari, quod fuiſſent conſulto, & data opera ita ſegregati, vt eorum audientia committeretur: quia ſatis conſtabat Sacro Conſilio, quòd quilibet ipſorum iamdiu erant in locis nominatis, & non eſt ſuſpicio contra dicta, & conſequenter ſuccedit regula, quod
3 † tibi non nocet, & mihi prodeſt facere teneris, vt cùm dictis hæredibus non obſit, committi poſſit, & Martirano ob euitandam impenſam debeat fieri commiſſio petita.

¶ Et ita fuit Decretum communi voto, excepto Domino Fonſeca, & cùm fuiſſet reclamatum fuit confirmatum quinto Septemb. 1533.

SVMMARIVM.

1 *Lite pendente nihil eſt innouandum.*

D E-

DECISIO VIII.

Lite pendente ſuper hæreditate inter aliquos, vnus ex litigãtibus habuit recurſum ad Magnam Curiã, & petijt fieri præambulum, & tractabatur de hæreditate ſororis, fuit factum præambulum à quo fuit appellatum ad Sacrum Conſilium. Dicebat is, qui obtinuerat, quòd valebat: quia præiudicialia ſunt ſublata, vt per Andre. in conſtitu. ſi ciuiliter agens.
1 Fuit decretum contra: quia † lite pendente nil eſt innouandũ. c. cum M. Ferra. in fi. de conſtit. toto tit. vt lit. penden. Et aliàs dum eſſem aduocatus fuit ſimiliter iudicatum in cauſa Andrianæ, & ſororis de Puteo, cum Roberto Silano ſuper hæreditate filiorum Ioannis Baptiſtæ de Puteo fratris dictæ Andrianæ.

SVMMARIVM.

1 *Hæres ſciens alios creditores non poteſt ſoluere primis venientibus.*
2 *Malæ fidei ratio non militat in hærede ſoluendo nomen debitoris per adiudicationem.*
3 *Scientia debet eſſe legitima.*

DECISIO IX.

Paulus Vignes conuentus in Conſilio per Gaſparem Cartiglia tamquam ſuper adiudicatione ſui nominis debitoris, ex eo quòd dictus Gaſpar erat creditor Iacobi Cartigliæ creditoris dicti Pauli; fatebatur ſe debere duos mille & ſeptingentos ducatos, verum dicebat ſe nolle ſoluere niſi citatis omnibus creditoribus dicti Iacobi, ex quo ſuum debitum pendebat ex adminiſtratione negotiationis per eum facta pro dicto Iacobo, & intererat ſua quòd ſemel eſſet quietatus de adminiſtratione, ne quotidie moleſtaretur à creditoribus ſuperuenientibus, quos ipſe ſciebat eſſe, propter quam ſcientiam ſi ſoluiſſet, malè ſoluiſſet, & pro hoc allegabat glo. in l. fi. §. & ſi præfatam, in verbo repellãtur, de iur. delib. vbi Paul. de Caſtr. Alex. Iacobi. & Dominicus de ſancto Geminiano & alij in
1 ca. ſanè. 24. q. 11. volentes, quòd † ſi hæres ſciuerit alios fore creditores nõ poteſt ſoluere primis venientibus, aliàs tamquã dolo deſiens poſſidere tenetur. ¶ Pro parte Gaſparis dicebat D. Ioan. Baptiſta Manſus aduocatus ipſius, quòd aliud eſt in hærede, qui verè eſt debitor, licet non teneatur vltra vires hæreditarias, per tex. in d. l. fi. not. in l. quæ do-
2 tis. ff. ſolu. matr. Aliud † eſt in nomine debitoris, cuius petita eſt adiudicatio, quia quoad ipſum non militat ratio fidei, ex quo coactus per adiudicationem ſoluit. l. nomen. in fin. C. quæ res pigno. obligar. poſſ. l. ſi conuenerit. la 11. C. de pignorat. actio. not. in l. 111. C. de nouat. & conſequenter cuicumque ſoluat, rectè ſoluit, etiam non petita ſatiſdatione, prout in hærede olim ſtatutum erat l. dolo. ff. ad l. Faleid. l. 1. ff. ſi cui pluſquam per leg. Faleid. Et licet poſſet intereſſe aliquorum, qui citari debuiſſent, vt illis præiudicaretur, vt in l. de vnoquoque ff. de re iudic. non tamen per hoc debet impediri proceſſus ad inſtantiam iſtius, qui nunc agit, maximè cùm offeratur fideiuſſio, vt no. in l. is à quo de rei vindica. in c. cum ſuper. de re iudic. Sacrum Conſilium decreuit, quòd proceſſus nõ impediatur ob hoc, quòd iſtud nomen ſciat ſe etiam alijs obligatum: quia non eſt par ratio, quæ eſt in hærede, vt ſupra fuit dictum, tan-
3 to fortius † quod iſta ſcientia non erat legitima: quia aliter illi non conſtabat de debito, niſi ex quibuſdam aſſertionibus, quo caſu non impeditur ſolutio fienda alteri, per ea quæ de proteſtatione prohibitoria dicuntur in l. nunciatio. §. morte. ff. de oper. no. nunt. in cap. cum M. Ferra. de conſtit. & ſatis grauaretur hic creditor, ſi vellet perquirere

quirere

Digitized by Google

quirere omnes creditores, vt comparerent, cùm nec ipſum principalem citare teneatur ſecũdum Bald. in d. l. nomen, prout etiam aliàs fuit iudicatum, & ſic fuit proceſſum in cauſa ad vlteriora. Et quoniam dictus Paulus fatebatur ſe in certa parte debitorẽ, Sacrum Conſiliũ coegit ipſum ad faciendum depoſitum, de ipſa quantitate, iuxta nota. in l. quidam æſtimauerũt. ff. ſi cer. pet. adhoc vt potius ædes ſacra vteretur dicta pecunia lite pẽdente, quàm ipſe Paulus, qui videbatur pro retinenda dicta pecunia differre aliquãtulũ litis proſequutionẽ.

SVMMARIVM.

1 *Fructuum taxatio vbi facta, illis non non habitis non debetur.*

2 *Vita & militia eſt onus feudi.*

3 *Secundogenitus excluditur contemplatione primogeniti.*

4 *Poſſeſſor nouus conuenitur pro decima præterita.*

5 *Obligatus occaſione rei, re perempta ſine culpa obligati non propterea liberatur.*

6 *Illatio non fit ex diuerſis.*

DECISIO X.

Marcellus Caracciolus petijt vitã & militiam ſibi debitam ſuper Caſtro Vicæ in prouincia Apuliç pro annis 1527. 1528. & 1529. D. Nicolaus Antonius frater primogenitus replicauit, quod pro dictis annis non tenetur, ex quo fructus ex feudo non percepit, ob inuaſionem inimicorum factam de anno 1528. in quo anno fructus anni præteriti cõſeruabantur in Caſtro prædicto inuaſo, durauit vſque ad annum 1529. exiſtente ibidem N. Vincentio Bulgarello, qui ex priuilegio Gallorum prætendebat ſe dominum illius Caſtri, & ſic fructus dictorum trium annorum fuerunt deperditi, & conſequenter ad vitam & militiam non tenetur. Et pro hoc allegabantur ea, quæ dicuntur per Bar. in l. ſtipulantem. §. ſacram. ff. de verb. oblig. per Bal. in c. 1. de not. feud.
1 quod † vbi eſt facta taxatio ex fructibus illis non habitis, nõ debetur. l. cum certus. de vino triti. & oleo legat. l. ſi debitor. §. veriſimile. ff. de contrahen. empt. Sed iſta vita & militia videtur taxatæ, ſecundum valorem & fructus feudi, & ratione fructuum ipſius feudi, vt per Andr. in conſtit. comitibus. Igitur non perceptis fructibus non debetur.

¶ Præterea dicebat aduocatus conuẽ-
2 ti, iſta † vita, & militia eſt onus feudi, & ſequitur poſſeſſorem, vt in c. Regni alienationis actus, & cõſequenter ad illam præſtandam debet conueniri is qui occupauit, & non debet moleſtari dictus Nicolaus Antonius qui non poſſedit.

¶ In contrarium tamen fuit iudicatũ: quia (vt dicebat D. Ioan. Martialis) non non ſumus in terminis de quibus in d. §. ſacram per Bar. quando fructus nõ fuiſſent nati, ſed ſumus in alio caſu, in quo fructus ſunt nati, ſed non ſunt percepti per ipſum primogenitum. Et hoc ſtante ego cõſiderabam, quod ſi tertius poſſeſſor, qui nunquam percepiſſet aliquos fructus, poteſt conueniri pro vita, & militia debita ſecundogenito pro tẽpore præterito, vt patet in d. c. alienationis actus, ibi ſatisfactus, & ita dicebant fuiſſe ſæpius iudicatum D. Nicolaus Maiorana, & D. Ioannes Martialis, & facit deciſ. D. Mathe. nu. 162. quanto fortius hic primogenitus, in quo cõcurrit duplex ratio, & quia poſſeſſor, &
3 quia primogenitus † cuius contemplatione ſecundogenitus fuit excluſus d. Cõſtit. Comitibus. Et ſic ratio, quæ deducebatur pro D. Nicolao Antonio cõtra ipſum retorquetur.

¶ Et pro hoc etiam ſatisfacit quæſtio determinata per Doctor. in ca. paſtora-
4 lis. vbi Abb. de decim. quod † pro decima præterita conuenitur nouus poſſeſſor. l. Imperatores de publi.

¶ Nec

Digitized by Google

¶ Nec obſtat, quod taxatio fiat reſpectu fructuum: quia illud eſt reſpectu quantitatis, non tamen quod ex inde fructibus non perceptis vita & militia non debeatur, maximè quod (vt prædixi) fructus iam fuerũt percepti ex feudo licet per alium, & ſic deperditi, quo
5 caſu ſuccedit regula, quod † obligatus occaſione rei, re perempta etiam ſine culpa obligati, non propterea liberatur. l. cum mulier. ibi omnes. ff. ſoluto matr. & licet ibi per Alex. diſtinguatur, an potuit haberi recurſus contra alium, an non, & ſi deſijt poſſidere ſua culpa vel non, tamen in propoſito fuit præſentatum quoddam inſtrumẽtum, per quod dictus D. N. Antonius liberauit vaſallos ab eo quod ipſe conſequi potuiſſet ratione deprædationis & occupationis prædictæ cùm per ipſos Vaſſallos factũ fuiſſet vt inuaſio fieret & deprædatio, & conſequenter facto & culpa ſua ipſe N. Antonius non potuit habere regreſſum contra illos. Immo Sacrum Conſilium habuit pro abſoluto, quòd illa liberatio fuiſſet facta ob certam pecuniæ quantitatem promiſſam in dicto inſtrumento, licet ibi diceretur, quod non fiebat ex hac cauſa, vt fraudaretur intentio D. Marcelli, etiam quod illud inſtrumentum factum fuiſſet lite pendente, iuxta nota. in l. 1. C. de aliena. iudi. mut. ca. fact. e. duarum. de priuileg. c. ex multiplici. de decim. Et ſic debet iudicari vt ſi fuiſſet de dictis fructibus à vaſallis ſatisfactus, per tex. in l. ſolutionis verbum. ff. de ſolut. quinimmo, quoniam fructus non ſunt in obligatione præſtandi ſed pecunia. d. Conſtitu. Comitibus. propterea non poteſt aliquo modo prætendi, quòd illis non natis, ſeu non perceptis vita & militia non debeatur. per tex. in l. ex eo. cum ſimilibus, & ibi fructus erant in obligatione,
6 & in legato. Et conſequenter † ex diuerſis non infertur.

¶ Et hæc fuit aduertẽtia D. Sigiſmundi de Loffredo, & ita cõmuni voto fuit iudicatum, quod pro illis annis præſtaretur vita & militia. Et ita etiam reperio fuiſſe aliàs conſultum in eodem caſu per Dominum Diomedem Maricondam inter Priorem Barenſem, & Ducem Martinę, per alia, de quibus per eũ.

SVMMARIVM.

1 *Compromiſſum fieri debet inter affines.*
2 *Antiqua obſeruantia attendenda.*

DECISIO XI.

THomas de Balſo de Capua petebat dotes ſibi promiſſas ab hæredibus Ludouici de Albenabulo ſui ſoceri, & præſentabat copiam capitulorum reaſſumptam ex protochollo notarij mortui, per notarium habentem poteſtatem reaſſumendi.

¶ Ex aduerſo replicabatur, quòd de-
1 beret fieri cõpromiſſum † ex quo cauſa erat inter affines, nec erat habenda ratio illius copiæ capitulorum ad impediendum compromiſſum: quia non eſt in forma probante, ſecundum formam Conſtitutionis Regni inſtrumentorum robur, ſed erat tantummodo cum fide vnius, qui aſſerebat ſe notarium, & non cõſtabat, nec apparebat prothocollum: quia erat in Ciuitate Capuæ, & ſic non eſt caſus incluſus in exceptione poſita, in Regia pragmatica, de cauſis inſtrumentarijs. Et in proprijs terminis allegabantur ea quæ dicuntur per Alexan. in conſ. 165. 1. volu.

¶ Maior pars Dominorum de Conſilio, inter quos fuit D. Antonius Capicius, & Dominus Nicolaus Maiorana commiſſarius, dixerunt, quod ad effectũ impediendi compromiſſum ſufficiebat illa copia, & quòd ita fuerat aliàs obſeruatum: quia eramus intra dietam, &
2 † copia ex antiqua obſeruantia admittitur. Et licet fuiſſet ſumpta ex prothocollo mortui, tamen ſufficit quod ſit ſumpta ab habente poteſtatem reaſſumendi. Et ſic dicebant fuiſſe obſeruatum

uatum ad effectum impediēdi compromiſſum, ſecundum formam exceptionis dictæ Regiæ pragmaticæ, & ita fuit decretum, diſſentiente D. Ioanne Martiale.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumenti reaſſumptio petita quando fieri debeat.*

DECISIO XII.

1 PEtitá † reaſſumptione inſtrumenti quietationis, in quo ſuperuiuebat vnus teſtis, fuit capta informatio, & fuerunt examinati quatuor teſtes fide digni, qui interfuerunt contractui, licet non fuiſſent aſcripti in prothocollo. Et ſic cùm videretur Sacro Conſilio veritatem eſſe probatam: aliqui dicebant, quod pars deberet petere pronuntiari quietationem factam, & quod non reaſſameretur: alij dixerunt, quod ſic ad euitandum circuitum, vt aliàs fuit factum, ex quo pars non contradicebat circa dictam reaſſumptionem, & ſic fuit decretum, quòd reaſſumeretur.

SVMMARIVM.

1 *Vaſſallorum diuiſio, & iuriſdictionis generat maximum præiudicium.*
2 *Arbitriū regulari, & electio reſtringi.*

DECISIO XIII.

COmitiſſa Saponariæ obtinuit aſſiſtentiam ſuper Caſtro Sarraceno, & terra Saponariæ pro ſuis dotibus & antefato, vole-
1 bat exequi ſuper Caſtro Sarraceno † & facto appretio apparebat oportere fieri diuiſionem vaſſallorū & iuriſdictionis, & fieri maximum præiudicium pupillæ Comitiſſæ nepti. Dicta Comitiſſa auia dicebat ſibi competere electionem, & quod iſta diuiſio non erat prohibita tēpore obligationis, & aſſenſus. Ideo non eſt de ea curandum, & adducebantur alij caſus, in quibus diuiſio facta fuerat, videlicet in terra Balneoli, pro Ioanne Andrea Orilia, & Emilio Ianuario contra olim Comitem Montellæ.

2 ¶ Ex aduerſo dicebatur, quod † illud arbitrium debet regulari, & ſic illa electio reſtringi, vt fiat bona fide, prout dicit gloſ. in l. quandiu. C. de diſtractio. pignor. Angel. in l. 1. C. qui potior. in pigno. habe. ſed non cōuenit fieri dictā diuiſionem, & ſegregationem ſtatus, cùm poſſit aliunde ſatisfieri dictæ Comitiſſæ: quia offerabantur introitus ad decem pro centenario, cum idonea cautione de ſoluendo intus Ciuitatem Neapolis, ergo debet arbitrium regulari & reſtringi. Et ſic per Sacrum Conſilium, excepto D. Antonio Capicio & me, qui nolui votare, ex quo fueram aduocatus Comitiſſæ.

¶ Fuit Decretum quòd non procederetur ad exequutionem in dicto Caſtro Sarraceno, ex quo poterat aliunde cōmodè ex dictis introitibus, vel ex baiulatione Saponarię ſatisfieri, non obſtan te iure eligendi ſibi competenti.

SVMMARIVM.

1 *Sententia nulla fundata in venditione, nulla ex defectu decreti nō interpoſiti.*
2 *Inſtrumentum fit de cauſæ cognitione interpoſita.*
3 *Sententia Regia exequi debet.*
4 *Intellectus c. ſuſcitata. de reſtit. in integr.*

DECISIO XIV.

IN audientia Regia, referente Magnifico Nicolao Maiorana, fuit lata quædam ſententia contra vniuerſitatem Sternatię, in fauorem hęredum Alfonſi Beltrami,

Digitized by Google

trami, quod dicti hęredes conſeruarentur in poſſeſſione exigendi gabellam farinæ, venditam per dictam vniuerſitatem dicto Alfonſo, & cùm eſſet dictũ de nullitate, fuit commiſſa cauſa Magnifico Ioanni Martiali, quod referret in Conſilio. Et pro parte vniuerſitatis di-
1 cebatur, quod † ſententia erat nulla: quia venditio dictæ gabellæ erat nulla. cùm in venditione nõ interuenerat decretum. l. 1. C. de ſeruis reipu. manu. not. in l. nulli. ff. quod cuiuſq. vniuerſit. nomi. & in l. actor. ff. rem rat. habe. Et licet congregatio fuiſſet facta de mandato ſuperioris, vt in l. obſeruari. C. de decurio. lib. 10. tamen non ſufficit ad validitatem alienationis, niſi appareat decretum interpoſitum cauſa cognita, vt latè probat & conſuluit Corne. in conſ. 189. vol. 3. Et dicit Paul. de Caſt.
2 in conſ. 34. volu. 7. quod requiritur † ꝙ fiat inſtrumentum de cauſę cognitione interpoſita, & allegat Specul. in titulo de proba. vt per ipſum.

¶ Sacrum Conſilium determinauit, quòd hęc omnia reſpiciebant iuſtitiam cauſæ & merita, non autem nullitatem proceſſus, & propterea ſententia debebat mandari exequutioni.

¶ Pro parte tamen vniuerſitatis fuit petita reſtitutio in integrum, ad impediendum exequutionem: ex aduerſo di-
3 cebatur, quòd † ex quo ſententia Regia debet exequi, authen. quæ ſupplicatio. C. de precib. impe. offer. non poterat impediri per reſtitutionem petitam. c. ſuſcitata. de in integr. reſtitu. Ego dice-
4 bam, quod † ille tex. in c. ſuſcitata procedit: quia erat præſumptio contra petentem ſe reſtitui. Ideo fit exequutio, ita declarat gloſ. ibi, quod aliàs ſeruaretur ius commune. l. vni. C. de in integr. reſtitu. pet. nihil no. & ponderabã, quòd ꝓcedit tex. in l. aduerſus. C. ſi aduerſus rẽ iud. & tex. in l. 1. C. vbi & apud quẽ, in quibus iuribus loquitur de ſententia Regia, & tamen poſtea ſequitur ſimpliciter tex. in d. l. vnica, quaſi exequutio in omnibus impediri debeat.

¶ Verum quoniam videbatur in effectu, quòd vniuerſitas erat debitrix, & quod potius ad differendum petebatur, nec erat verificata læſio. Fuit decretum, ꝙ per reſtitutionẽ in integrum, non impediatur exequutio. Et ita dicebat D. Præſidens fuiſſe aliàs obſeruatum. Ego autem dixi, quod pro annis guerrarum & peſtis, pro quibus veriſimiliter illi introitus non fuerunt exacti, non fieret exequutio: quia ceſſabat illa præſumptio calumniæ, quæ erat in reliquo cõtra vniuerſitatem, propter quam exequutio non debebat retardari in terminis capituli ſuſcitata.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa relata & introducta non conceditur beneficium.*

DECISIO XV.

1 EXtat Decretum in Conſilio, quòd † cauſa relata & introducta, non concedatur beneficium in cauſa S. Laurentij de Apadula, in cauſa Scipionis Brancatij, & in cauſa D. Antoniæ de Aquauiua, fuit conceſſum etiam poſt votatam cauſam, & hoc quia fuit petitum etiam per viam reſtitutionis in integrum: quia in nõ petendo fuerunt læſi, ſicuti arguit And. facta concluſione, in conſti. obſcuſcuritatem, & cùm D. Præſidẽs voluiſſet facere decretum, quòd nec etiam per viam reſtitutionis in integrum, ad euitandum calumnias aduocatorum. D. Anto. Capici. & alij contradixerũt.

SVMMARIVM.

1 *Excuſſio fit aliquando ſumptibus alterius.*

2 *Excuſſionis beneficium non habent mercatores.*

3 *Mora eſt quid facti, quæ non præſumitur.*

D E-

Digitized by Google

DECISIO XVI.

IN Magna Curia Vicariæ per præceptum de ſoluẽdo, facta recognitione, fuit oppoſita exceptio diſcuſſionis, contra illos de incuria, per Stefanum Vaglies, dicebatur quod ſaltem fieret diſcuſſio ſumpti-
1 bus ipſius, qui pro alio promiſerat † per text. in l. vnde quæritur. ff. commoda. qui text. habet locum in omnibus duobus reis, & per gloſ. & Doct. ibi.
3 ¶ Ex aduerſo replicabatur, quod † ex quo illi conuenti erant mercatores, ſicuti non habent beneficium excuſſionis, per tex. in §. fi. in authen. de fideiuſſ. ita nec haberent beneficium d. l. vnde quæritur. Et hæc ſecunda pars eſt viſa verior: quia ratio conſiderata in vno caſu, militat in alio, & ideo idem ius. l. illud. ff. ad l. Aquil. immo quoniam de mente illius qui recepit illos campſores fuit vt haberet paratam, & promptam ſatisfactionem, propterea non debet vexari in expectatione temporis, cũ iam mora facta ſit, & obligatio habet exequutionem paratam, & expectatio iſtius temporis eſſet damnoſa creditori. Quæ conſideratio non videtur eſſe in terminis d. l. vnde quæritur, quia ibi nõ erat in mora reſtituendi, quia res com-
3 modata fuerat furto ſubtracta, & † mora eſt qnid facti, & ibi non præſumitur. Et pro hac parte fuit iudicatum in Magna Curia Vicariæ, & fuit factum decretum de exequendo, quod fuit exequutum decreto Sacri Regij Conſilij, data cautione in caſu retractationis.

SVMMARIVM.

1 *Intereſſe an debeatur ex intereſſe.*

DECISIO XVII.

VNiuerſitas Nuceriæ fuit conuenta ad certã quantitatem promiſſam, & ad intereſſe ratione moræ. Ex aduerſo dicebatur, quod illa quantitas fuit promiſſa ob intereſſe alterius quantitatis debitæ, quæ non fuerat ſoluta, & conſequenter cùm
1 dependeat ab intereſſe † non debet cõſequi aliud intereſſe, l. neque eorum. ff. vſur. l. improbum. ff. ex quib. cau. infam. irrog. l. ſi nõ ſortem. in prin. ff. de condi. indeb. ſed contra dictam vniuerſitatem dicebatur, quòd immo illa quãtitas erat ſors, ſeu in ſortem redacta, & id intereſſe debebatur, per id quod dicit glo. in l. fi. C. eod. Sacrum Conſilium decreuit contrarium: quia illa gloſ. procedit quandò non eſt factum in fraudem vſurarum.

¶ Sed videbatur, quod aliud eſſet in intereſſe, aliud in vſuris, quæ ſunt prohibitæ. Sed ſi non ſoluit intereſſe quod eſt debitum, & iure licito petitur, cur non debeat præſtari intereſſe.

¶ Et ſi dicatur, quòd tunc temporis vſuræ erant permiſſæ, & tamen vſuræ vſurarum non. Reſpondetur, ꝙ licet eſſent licitæ, tamen erant odioſæ, vt in d. l. fin. d. l. improbum, & in d. l. fin. videbatur dari vt lucrum, quod ſecus eſt in intereſſe, maximè ceſſante fraude, vt etiã videtur loqui text. in l. fin. C. de vſur. rei iudi.

¶ Et quia cùm vniuerſitas illa fuerat paſſa multa damna, & erat implicita debitis, taliter quòd ſatisfacere nequiuerat. Decreuit Conſilium, quod non tenebatur. l. cum quidam. §. ſi pupillo. vbi tot. tex. & gloſ. ff. de vſur. & ſic fuit vniuerſitas abſoluta.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdictio ſi conceditur in vaſſallos nō circumſcripto territorio, nulla iuriſdictione retenta per concedentem, an ſi vaſſallus delinquat extra territorium, fiat remiſſio, ſtante præuentione Regiæ Curiæ.*

DECISIO XVIII.

1 Qvando † conceduntur vaſſalli, & iuriſdictio in vaſſallos non circumſcripto territorio & in priuilegio dicatur, nihil, ſeu nullam iuriſdictionem in nobis retinentes, & vaſſalli delinquant extrà territorium, & fuerit præuentum per Regiam Curiam, & carcerati, ſit remiſſio, ſecus vbi iuriſdictio fuiſſet circumſcripta territorio: quia non eſt, & non fieret remiſſio. Ita dicebant obſeruatum, & fuit deciſū in monr. virgin. qui deliquit in Denticane, in caſalibus montis fuſculi & fuit remiſſus, etiam quia concurrebat fauor eccleſiæ, tamen non erat vaſſallus eccleſiæ, etiam quòad directum dominium, ſed quòad vtile.

SVMMARIVM.

1 *Executio non fit laudo nullo ſtante, quamuis in compromiſſis ſoleat renunciari nullitatibus.*

DECISIO XIX.

1 IN † compromiſſis ſolet renunciari nullitatibus, & lato laudo dicitur de nullitate. Quæſitum fuit, an debeat impediri exequutio, videbatur quod non, per ea quæ dicuntur in c. quintauallis. de iureiurān. in l. ſi ſocietatem. §. arbitrorū. ff. pro ſocio. in contrarium fuit deciſum pro Ioanne Saldagnæ, contra N. de Alexandro, quòd non exequatur, per ea quæ latè conſuluit Alex. in conſ. 35. vol. 2. Specul. in tit. de arbi. §. primo. verſ. quidam.

SVMMARIVM.

1 *Hypothecaria an & quando agi poſſit ſuper fructibus feudi hæreditarij peruenti in poſſe hæredis.*

2 *Hæres tenetur actione perſonali.*

3 *Hæres adiens hæreditatem cum beneficio legis, & inuentarij, quomodo obligetur.*

DECISIO XX.

1 FVit † actum hypothecaria ſuper fructibus feudi hæreditarij peruenti in poſſe hæredis, pro debito & obligatione defuncti: qui obligauerat ſe, & bona, præſentia & futura, D. Antonius dicebat, ꝙ ſi fuiſſet obligata bona hæredum, vel ſi fuiſſet pactum, quòd licuiſſet capere tantum de bonis ſuis, vel ſuorum hæredum &c. quòd tunc procedebat ſine dubio, ſed quia ita non erat, dicebat D. Præſidens, quòd iſti fructus non veniunt in hypotecam: quia nunquam fuerunt defuncti, & modo ſunt penes hæredem iure proprio, quia fuerunt nati, & collecti poſt mortem defuncti, & feudum non erat hypotecatum: quia non aderat regius

2 aſſenſus. Et † licet hæres teneatur actione perſonali, tamen fiet exequutio ſuper illis fructibus, non vt obligatis, ſed vt in bonis dicti hæredis, per tex. in l. comodiſſimè. de re iudi. l. ſi finita. §. ſi de vectigalibus. ff. de oper. nou. nuntia.

3 Si † tamen hic hæres adijt hæreditatem cum beneficio legis, & inuentarij non fiet exequutio ſuper his fructibus peruentis ex feudo non obligato.

¶ Aliqui Domini tenuerunt contrarium, maximè quia dicebatur in inſtrumento ſe hæredes, & ſucceſſores, ac bona eorū omnia, quaſi etiā bona hæredū

Digitized by Google

eſſent obligata. Sed vide Andre.& D. Mathe. in Conſtitu. Regni ſi quis poſt litem,& D.Sigiſmundus vult,quòd poteſt fieri exequutio in fructibus vſque ad valorem feudi hæreditarij, etiam ſi feciſſet inuentarium.

SVMMARIVM.

1 *Dos data ſpuriæ à patre an debeat reuerti ad hæredes dotantis poſt mortem filiæ ſine filijs.*

DECISIO XXI.

1 FVit † data dos ſpuriæ à patre, an debeat reuerti ad hæredes dotantis poſt mortem ſpuriæ ſinè filijs: vel poſsit ſpuria diſponere.Dicebant Domini de cõſilio,ꝙ alias in cauſa.Io.Franc.Cayetani fuit iudicatum, quod ex quo dos fuit promiſſa viro,ſtipulanti pro ſe,& filijs ex dicto matrimonio procreandis, quòd mortua vxore dos debebat remanere penes virum, & filios, ſed quia in caſu de quo nunc tractabatur,videlicet,in cauſa Argentini Baroni,& Ioannis Cæſarini, cũ hæredibus Petri infantis de Nola, non ſuperſunt filij ex dicto Argentino, fuit decretum, quod dos reuertatur ad hæredes dotantis, non obſtãte quod dicta ſpuria dicti Argentini in vita diſpoſuerit de dote prædicta.Et ad hoc nos mouerunt rationes dictæ per Abb.in conſ. 115.& per Bald.Nouell.in tract. dot.6. part.priuil.15.quicquid alias forte ſentiat Bulgar.per Imol.in l.1. ff. ſol.matr. in repetitione ſua,faciunt dicta per Bal. in l.eam quam. C. de fideicommiſſ.per Abb. & alios in c.cũ haberet,de eo,qui du.ea.quam poll.in l.fi.ff.de his quibus vt indign. per Bar. Sed in cauſa Io. Baptiſtæ Scodalupo fuit habita ratio ſeruitiorum præſtitorum à filio patri, & fuerant præſtita magna ſéruitia,quæ videbantur excedere paternam pietatem, vt in authen. licet de natural.lib.C. Et ideo fuit arbitratum, quod pro medietate dotium potuiſſet diſponere ad hæredes extraneos.

SVMMARIVM.

1 *Pactum de non alienando non impedit quin res prohibita alienari veniat ſub obligatione bonorum præſentium, & futurorum.*

DECISIO XXII.

IN cauſa Franciſci Mirtei, qui dicitur, il Caualiero, contra Corneliam Griffam olim vxorem Ferdinãdi Mirtei V.I.D.
1 fuit iudicatum, quòd † pactum de non alienando,appoſitum in contractu,non impedit,quin res prohibita alienari veniat ſub generali obligatione bonorum pręſentium,& futurorum,quę pręcedit acquiſitionem rei cum illa prohibitione, per ea quæ dicuntur per Iaſ. in authen.res quæ not.4.C.commu.de legatis. Et in proprijs terminis conſuluit Socy.& alij cum eo in conſ.75.in4.vol.

SVMMARIVM.

1 *Lana an veniat appellatione graſſiæ.*

DECISIO XXIII.

1 FVit dubitatum, an † lana veniat appellatione graſſiæ: vt ſicut ex graſsia non exigitur gabella, ita nec de lana.Allegabatur Conſil.Fulgoſ. 116. ꝙ ſic. Alij diſtinguebant, ꝙ lana, quæ venditur ciuibus nõ pro mercibus,ſed ꝓ vſu,vel quæ vẽditur hic ꝓ arte lanę,dicatur immunis, ſecus ſi pro faciendis pãnis extra ciuitatem,vel pro mercantia. Aliqui dicebant, quòd iſta diſtinctio eſt impoſsibilis,quòd practicetur, & propterea videbatur,quòd nõn veniat pro graſsia in hac materia,ſicuti & pãni,& ſerica,quę ſunt

ſunt pro vſu ciuium,& graſsia ciuitatis, & tamẽ ex eis exigitur gabella,& quòd tunc demum cenſeri deberet lana de graſsia,quoties venderetur minutim,& pro modica quantitate in foro magno. Et quia res viſa eſt intricata, fuit dictum quòd caperetur informatio, adhoc vt ex probationibus, & vſu res clarior fieret.

SVMMARIVM.

1 *Alienatione facta rei emphyteuticæ, ſaluo domini aſſenſu, an ſatis ſit in contractu.*

DECISIO XXIV.

1 FActa † alienatione rei emphyteuticæ, cum proteſtatione,quòd non intendunt aliter contrahere, niſi ſaluo aſſenſu directi domini,nec aliter, & quòd dicta proteſtatio cenſeretur repetita, etiam in traditione, quod ſi poſtea fuit proceſſum ad traditionem,fuit iudicatum referente Domino Antonio Capicio, quòd nõ incidat in commiſſum, licet non appareat alia proteſtatio tempore traditionis,per ea quæ latè dicuntur in l.non ſolum.§.morte.ff.de oper.no.nuntia.& in c.cum M.de conſtitu. declarauimus tamen contractum non tenere,& quòd ipſe venditor tenebatur ad cenſum, & ita limitanda ſunt quæ dicuntur per Iaſ. in l.11. C. de iur. emphy.

SVMMARIVM.

1 *Hæres conuentus à creditore hæreditario ſibi coniuncto poteſt opponere exceptionem compromiſſi vigore pragmatica.*
2 *Compromiſſum tale an erit voluntarium, vel neceſſarium.*
3 *Compromiſſum factum de iure tantum in ſententiando, inuentarij ratio habenda.*
4 *Compromiſſi actus non poteſt plus operari quàm fuerit intentio compromittentis expreſſa.*
5 *Iudicari non debet de eo, quod non fuit cognitum.*
6 *Laudum ferendum ſecundum diſpoſitionem iuris.*
7 *Obligatione in generali non veniunt ea, quæ veriſimiliter ſpecialiter quis non obligaſſet.*

DECISIO XXV.

1 HAeres † conuentus à creditore hæreditario, qui erat ſibi coniunctus oppoſuit exceptionem cõpromiſsi vigore Regiæ pragmaticæ, & ſic compromiſſum fuit factum cum obligatione in forma,de ſeruando quicquid fuerit iudicatum, iuxta formam dictæ Regię pragmaticę, per arbitros. Fuit condemnatus hæres ad ſoluendum dicto actori, cùm autem actor petijſſet in Conſilio laudum exequi,fuit per hæredem illum oppoſita exceptio diſcuſsionis inuentarij. Actor replicauit, quod ex quo in cõpromiſſo ſe obligauerat ſoluere quicquid fuiſſet iudicatũ per arbitros, cum obligatione bonorum ſuorum omnium,propterea dicitur conueniri ex facto ſuo proprio, ſeu ex ſua obligatione,nec gaudere poteſt beneficio inuentarij,vt not.in l.fin. in §.etſi præfatam. C. de iure delibe. & in l.quæ dotis. ff.ſol.matr.& ita conſuluit in proprijs terminis Angel. in conſ. 31. Franc. de Aret.in conſ.31. & Deci. in conſ. 300. & Corne. in conſ... volum.2. Tanto fortius, quod † ex quo hic conuentus petijt fieri compromiſſum, non dicetur ex parte ipſius compromiſſum neceſſarium, ſed voluntarium, vt optimè declarat Tho. Parpal. in l.ſi quis maior. C. de tranſactio. Et ideo cùm voluntariè compromiſerit, & ſe obligauerit,ſibi ſuccurri non debet.

¶ In contrarium tamen determinauit Sacrum Conſilium. Et in primis dicebatur,

batur, quòd iſtud compromiſſum erat neceſſarium, licet fuiſſet petitum ab ipſo reo: quia ex quo cogi poterat ad faciendum, dicitur ſub illa neceſſitate feciſſe, vt latè deducit Franc.de Aret.in conſil.24. Angel.in conſil.192. & latè per Deci. in c. cum M.Ferra.7. cart.de conſtitu.per tex.& ibi gloſ. & Bal. in l. nouiſſimè.ff.quod falſ.tuto.auct. Si igitur neceſſitate Regiæ pragmaticæ adductus fecit, non poteſt dici quod voluerit ſibi præiudicare, neque deberet præiudicari, per ea quæ dicuntur in l. qui erat. §.1.ff. famil. erciſcun.l.ſi plures. ff. de pact. & in c. ſignificauerunt, vbi Aret.de teſtib.in l.1.§. hoc interdicto per Bar.ff.quod vi aut clam.

3 ¶ Præterea comptomiſſum † fuit factum de iure tantum in ſententiando, ſed de iure gaudet beneficio inuentarij. l.ſi. C. de iur.delibe. Ergo per ſententiam arbitralem non potuit cōdemnari non habita ratione inuentarij, & condemnatio aliter facta nō poteſt exequi, niſi facta inuentarij diſcuſsione, ſicuti in ſententia.l.rei iudicatæ.& l.ex diuerſo. ff. ſol.matr.

4 ¶ Præterea,actus † compromiſsi non poteſt plus operari quàm fuerit intentio compromittentis expreſſa. l. non omnis.ff.ſi cert.pet.l.ſi repetendi.C.de cond.ob cauſ.ſed intentio compromittentis fuit expreſsè relata ad Regiam pragmaticam, per quam nō intenditur in plus obligare compromittentem,ſed per compromiſſum citius lites expedire. Ergo per tale compromiſſum non cenſebitur in plus obligatus quam legis beneficio teneretur.

¶ Præterea,& poſtremò,aut volumus dicere,quod iſtud beneficium excludatur à laudo etiā ſimpliciter lato,& iſtud
5 eſt impoſsibile. Primò † quia de hoc, an debeat gaudere,vel non gaudere tali beneficio,non fuit cognitum, ergo nec iudicatum. l.de qua re,de iudic. Secun-
6 dò: quia † laudum ferendum eſt ſecundum diſpoſitionem iuris, & ſicuti ſententia, eo modo & laudum recipit modificatione quantitatis expreſsæ ab inuētarij diſcuſsione. Aut dicimus,quod iſtud cauſetur ex obligatione facta in cōpromiſſo, prout vult Ang.& alij ſup. relati,& ſimiliter dico impoſsibile. Primò quia talis obligatio eſt relata ad iudicandum de iure, & ſicuti iudicatum recipit dictam modificationem, ita & eodē modo recipere debet illa obliga-
7 tio. Secundò dico, quòd † in obligatione generali non veniunt ea, quæ veriſimiliter ſpecialiter quis non obligaſſet. l. in obligatione generali. ff. de regul.iur.c.1.de capita.qui cur.vendi.l.1. ff. de offi. eius cui manda. eſt iuriſdict. ita & eodem modo non eſt veriſimile, quod quis litigans de certa quantitate ad quam negat defunctum obligatum, neque ſe vt hæredem teneri, quod voluerit compromittendo obligari etiam proprio nomine, & vltra vires hæreditarias, argu.l.cùm de indebito,de prob. Ergo in ea obligatione tale beneficium eſſe remiſſum intelligi non debet.

¶ Non obſtat, quod obligauerit bona ſua propria, & conſequēter videtur apparere, quod voluit teneri vltra vires hæreditarias, aliàs nihil operaretur illa obligatio,quod eſt abſurdum.l.ſi quando.ff.de lega.1. cum vulga. Quia ſatis poterit obſeruari, vt poſsit exequi etiā in bonis proprijs ipſius hæredis, pro quantitate tamen quę continetur in viribus hæreditarijs: ſeu pro quanto eſt in ipſa hæreditate, ſufficit enim quòd aliquid operetur.

¶Et iſta pars ſine dubio viſa eſt ęquior: quia nullo modo apparuit, quod intentio ipſarum partium fuiſſet ex hoc cōpromiſſo voluiſſe in aliquo lædi, immo ille qui compromiſit, poſt laudum oppoſuit de diſcuſsione inuentarij, & fuit facta diſcuſsio parte non opponente, & demum viſo defectu hæreditatis oppoſuit. Ideo ex his omnibus fuit declaratum, exceptionem inuentarij admittendam.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Inſtitutio an valeret, per quam excluditur ſoror vtrinque coniuncta.*
2 *Excluſus per alium ſufficit, qui poſſet ſuccedere, licet cum effectu non ſuccedat.*
3. *Diſpoſitio generalis generaliter debet intelligi.*

DECISIO XXVI.

IOannes Antonius de Ianuario habens auiam paternam, & ſororem vtrinque coniunctã inſtituit hæredem auiam fideiq; eius commiſit, vt hæreditatem reſtitueret extraneis quibuſdam. Fuit magna
1 diſceprario, an† valuiſſet talis inſtitutio & fideicommiſſum, per quod excludebatur ſoror vtrinq; coniuncta à medietate bonorum obuentorum ex linea paterna. Et dicebatur, quòd patre, vel alio aſcendente exiſtente in medio ceſſabat conſuetudinis diſpoſitio, incip. Si quis vel ſi qua. Et conſuetudinis. Et ſi teſtator: quia ſeruatur ius commune in auth. defuncto, vt per Neapoda. in præallega. conſuetud. Et ꝙ iſtud in tantum procedit, vt iſto caſu ſit data libera poteſtas ac facultas, quaſi ceſſante conſuetudinis vinculo, liberè diſponendi, etiam in extraneos excluſo patre vel matre. Et pro hoc adducebatur auctoritas Domini Stephani de Cayeta de Neap. qui fuit Præſidens Regiæ Cameræ, & vir magnæ auctoritatis, & ſententiæ: qui in libro ſuo conſuetu. Ita declarauit Neap. per apoſtillam, quam ego vidi ſcriptam propria manu illius vt dicebatur. Et ad comprobandum iſtud adducebatur illud quod probatur ex tex. l. 2. §. quod ſi ſit agnatus. ff. ad Tertull. & per Alex. poſt alios in l. illã.
2 C. de colla. quòd † ſufficit, quòd is qui impediebat ſit excluſus per alium, qui poſſet ſuccedere, licet non ſuccedat cũ effectu. Latius deducit, & conſuluit Franc. de Aret. in conſil. 24. & 27. Et intentio Neapoda. pro hac parte eliciebatur in multis locis, in quibus videtur ſentire hanc opinionem.

¶ Sed his non obſtantibus, contraria opinio viſa eſt æquior & verior, ac magis conſona conſuetudinibus & intentioni Neapoda. Et ſic fuit declaratum cum interuentu Domino Sigiſmundi de Loffredo Regentis Regiam Cancellariam. Et hæc opinio præſertim fundabatur, ex quo matrimonium contractum cum dicta Auia, & D. Antonio Ianuario olim Præſidente Sacri Regij Conſilij fuit ſecundum nouum vſum Nidi, & Capuanę, per quem eſt excluſa & effecta penitus extranea, taliter quòd non poteſt dici in medio exiſtere: prout declarat idem Neapo. in conſuet. Si quis vel ſi qua: & conſequenter cõſuetudo locum habere debet, vt collaterales non excludantur à matre. Et licet non fuiſſet excluſa, tamen quia non fuit inſtituta ſimpliciter, & perpetuò, ſed fuit grauata de reſtituendo extraneis, quo caſu adhuc videtur dicendũ, quòd collaterales non excludantur. Nam rationes, ex quibus cõcluditur per Neapoda. quòd exiſtentia parentum excludat proximiores, ſeu quòd pater nõ excludatur à collateralibus per cõſuetudines, ſunt fundatæ mero fauore patris, & pro vtilitate ac reuerentia patris, vt latius per Andre. in cap. primo, de natur. ſucceſſ. feud. & per Luc. de Pen. in l. prima. C. de impo. lucra. deſcrip. lib. 11. Sed iſto caſu non poteſt cõſiderari vtilitas aſcendentis poſt mortem, cùm ab ea fideicommiſſum ſit, & conſequenter ceſſant illæ rationes, ergo remanet diſpoſitio cõſuetudinis ſaltem poſt mor-
3 tem illius, Quæ † cùm ſit generalis generaliter debet intelligi cùm ceſſet ratio diſtinguendi, per ea quæ latè dicunter per Imol. in l. ſi verò. §. de viro. ff. ſolut. matrim. Alexan. in authen. ex teſtamento. C. de colla. Iaſ. in l. 1. §. 1. ff. de offic. eius cui manda. eſt iur.

Digitized by Google

¶ Præterea, hunc caſum expreſsè decidit conſuetudo ſi filiusfamilias, quæ præſupponit patris exiſtentiã, & tamen dicit, ꝙ teſtatur ac ſi paterfamilias eſſet, ſed paterfamilias nõ poteſt de medietate diſponere, ergo nec filiusfamilias.

¶ Et ſi dicatur, quòd illa verba non referantur ad id de quo diſponetur ſeu de quanto poſſit, ſed magis ad facultatem teſtandi. Nam dico, quod illa verba taliter relata eſſent ſuperflua: quia eo ipſo quòd dicebatur poſſe teſtari, ſufficiens erat, nec oportebat adijcere, ac ſi paterfamilias, quaſi voluiſſet, quòd diſpoſitum in eo qui erat ſui iuris, haberet locum etiam in filiofamilias, & hoc ſatis erat conueniens, quando patrem in totum non inſtituiſſet, vt gloſ. Neapo. ibi ſentit, & quod non ſolum referatur ad habilitatem teſtandi, ſed ad id de quo diſponere potuiſſet, apparet ex ſubſequentibus verbis, ibi, itaq; non tenentur &c. Et quòd hæc opinio ſit ex mente Neapo. demonſtratur apertè in pluribus locis. Et primò in conſuetu. filiusfamilias in 1. gloſ. in fi. de alia medietate filiusfamilias habet neceſſe relinquere parẽtibus bonorum ſubſidium, vt in conſuetu. ſi filiusfamilias, & non de eo quod datur ex prouidentia conſuetudinis alijs proximioribus, & ſic prouidentia conſuetudinis in fauorem proximioris non ceſſat propter exiſtentiã parentum, quibus tenetur relinquere bonorũ ſubſidium, & ſic loquitur in cauſa teſtati, per tex. quem allegat in conſuetu. ſi filiusfamilias, & hoc caſu parẽt habebit bonorum ſubſidium, & poterit in alia medietate concurrere, cum perſonis de quibus in authẽ. defuncto. Et ideo Neapoda. dicit, quod ſeruatur ius commune id eſt authen. defuncto: quia non excluduntur omnino proximiores, ſi ſunt tales cum quibus ſeruetur authen. defuncto, nõ autem vult Neapoda. quòd ſeruetur ius commune, ſcilicet relinquendi totum extraneis, ſaluo bonorum ſubſidio patri, vt per partem contrariam prætenddbatur.

¶ Secundò, hoc idem ſentit Neapoda. in d. conſue. ſi quis vel ſi qua, in gloſſ. in verbo præterquam. in fi. col. ibi. Ex præmiſſis quæ dixi, quod pater exiſtens in medio, ſuccedat filio in dotibus maternis, videtur quod ius commune quoad partem exiſtentem non ſit correctum, quaſi põderet quòd non in alterius beneficium, ſed quòad patrem, cùm ergo tractatur de extraneorum beneficio, videtur ſine dubio, mentem Neapodan. fuiſſe vt correctio ſit forma.

¶ Tertiò idem expreſſius dicit in d. cõſuetudine ſi filiusfamilias, ver. ſi nolit, vbi dicit, ſi filius vult relinquere omnia patri poteſt, & ſic excludere collaterales. Ex quibus verbis demonſtratur, quòd niſi pater inſtituatur, collaterales non excluduntur, & quòd erant vocati non obſtãte patris exiſtentia, quia aliàs malè dixiſſet, & ſic excludere, ſi erant ex ſola patris exiſtentia excluſi.

¶ Non obſtant ea, quę dicebantur de text. in §. ſi ſit agnatus, & in l. illam, de colla. quoniam contraria opinio eſt verior, vt per Socyn. in conſ. 150. 1. volu. vbi reſpondet contrarijs. Et licet videatur obſtare, quod ſatis erat fuiſſe auiam inſtitutam, inſpecto tempore teſtamenti, & mortis. l. 1. ff. de regul. cato. l. Gallus. in prin. ff. de liber. & poſthum. vt ſi collaterales excluſi remaneant perpetuò excluſi. Tamen hoc caſu numquam fuerunt excluſi ſtante pacto noui vſus, & licet prædicaretur de cauſa inteſtati, tamen quòad medietatem cõſideratur vt inteſtati cauſa, prout ſæpè fuit iudicatum ex mente Neapo. qui limitat l. ius noſtrum. de regul. iur. Neque poteſt dici teſtatus, in quo non potuit diſponere. l. nemo poteſt ff. de leg. 1. & ideo collaterales nunquam fuerunt excluſi.

¶ Præterea, etiam quod inſtitutio tenuiſſet, quando pactum non obſtaret, tamen quia non fuit perpetua, ſed cum onere fideicõmiſſi, idem videtur dicendum, ne detur materia fraudi, & circũueniendi conſuetudinem, contra tex. in l. non dubium. C. de legib. l. cum quid ff. de

Digitized by Google

ff.de regul.iur. Et ſic fuit ſententiatum dictum Ioannem Antonium non potuiſſe diſponere de medietate bonorum obuentorum.

SVMMARIVM.

1 *Ritus Magnæ Curiæ impedit appellationem in cauſa homicidij.*

2 *Appellationis formalitas licet ſit ſublata, recurſus nõ intelligitur ſublatus.*

DECISIO XXVII.

EXtat Ritus Magnę Curię, quod † in cauſa homicidij non appellatur, fuit quidam cõdemnatus ad mortem, conuictus de homicidio, commiſſo in perſonam patruelis Ioannis Angeli Piſanelli, non tamen confeſſus, appellauit, & per viam recurſus, & querelæ ac omni meliori modo in forma. Fiſcus & accuſator dicebant, quod nõ debebant audiri, & habita magna diſcuſſione ſuper validitate dicti ritus. Et quod de iure debet ſaltẽ reſtringi, vt † licet ſit ſublata formalitas appellationis, quæ eſt de iure ciuili. Tamen recurſus non intelligitur ſublatus, propter defenſiones, quæ ſunt de iure naturali. Et habita informatione ꝙ hic ritus non reperiebatur aliquando obſeruatus, licet nunquam prædicti recordabantur ſimilem caſum eueniſſe, cum voto Magnæ Curiæ Vicariæ, & Domini de Colle fuit decretum eſſe admittendum recurſum, & fuit cauſa commiſſa D. Nicolao Maioranæ, à quo dato breui termino, fuit ſententia confirmata per Decretum, quòd Magna Curia exequeretur.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſarius nouus an debeat iterum citare partem abſentem, & contumacem, ſtante citatione prius facta ad omnes actus.*

DECISIO XXVIII.

DVit dubitatatum, ſi quando proceditur in contumaciam, quia fuit facta citatio ad omnes actus in forma Sacri Conſilij, & exiſtente reo contumace, & propter abſentiam, vel mortem, aut impedimentum cauſę Cõmiſſarij, ſubrogatur alius
1 Commiſſarius, an † debeat nouus Cõmiſſarius iterum monere, ſeu citare partem abſentem, & contumacem. Et licet Specu. & Ioan. And. videantur contrariari, tamen Paul. de Caſtro in l. edictũ, ff. de iudi. diſtinguit concordando opinionem, quem ſequitur ibi Iacobi. Ego allegaui Archi. qui decidit, quod debet iterum ſemel citari, in c. caueant. 3. q. 9. Et hæc opinio viſa eſt æquior, licet alia videatur magis de ſtricto iure: quia amplius non eſt citandus, vt per Imol. & Geor. in clem. ſæpe, in verſ. nam ſic, de verbo. ſignifi. Hoc maximè procedit, quando cauſa eſſet in terminis, in quibus poſſet pars contumax, refectis tamẽ expenſis, admitti ad faciendum defenſiones, & ad hoc ſatis facit ille tex. in d. l. edictum, & ita fuit obſeruatum in pluribus cauſis, quando D. Bernardus de Sanctis profectus eſt ad Curiam, & proceſſus ſui fuerunt commiſſi mihi, & D. Galeotto Fonſecæ.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Mulier quando per ceſſionem ſuorum iurium præiudicet ſibi in prælatione.*

DECISIO XXIX.

1 QVædam† mulier vendidit multa bona cum viro inſolidum, & confeſſa eſt ſe pretium cum viro recepiſſe, & ceſſit iura: & quantitas bonorum alienatorum aſcendebat ad maiorẽ ſummam, quàm erant dotes dictæ mulieris: tandem viro mortuo, cœpit poſſeſſionem aliorum bonorũ viri pro dotibus ſuis, & ſimiliter vendidit: & cùm eſſet mortua: quidam creditor viri petijt aſſiſtentiam ſuper bonis vltimo loco alienatis: poſſeſſores bonorum excipiebant, quòd habebant cauſã ab vxore illius debitoris, quæ habebat anteriora iura; ex aduerſo replicabatur, quòd ipſa ceſſerat iura ſua alijs . . . taliter, quod ſibi præiudicauerat, per id ꝙ optimè dixit Ange. in l. ſi cũ emptore. ff. de pact. Hic caſus viſus eſt mihi difficilis per ea quæ dicuntur per Bal. in auth. ſi qua mulier. C. ad Velleia. per Imol. in c. cum contingat de iureiur. Tamen, quia illa videntur habere locum, & cõſiderari in præiudicium viri, non in præiudicium tertij: quia non eſt conueniẽs, vt priores emptores poſſint excipere de iuribus ſibi ceſsis, & ſimiliter poſteriores, taliter quod ab omnibus ſit excluſus qui poſsidet bona valoris multo maioris quàm fuerint dotes. Propterea viſum eſt Sacro Conſilio, quod præſtetur aſsiſtentia, nõ obſtante quod habeat cauſam ab illa vxore debitoris, poſtquã ceſſerat iura ſibi competentia alijs emptoribus, per ea quæ dicit Angel. in d. l. ſi cum emptore. ff. de pact. quia per ceſſionem antea factam remanent inania eius iura quòad tertios. Et ita videtur poſſe reſponderi his quæ ponit Abb. in conſil. 5.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio l. adeo. & l. actionem. §. mortem, ff. pro ſoc. explicatur. nu. 6.*

2 *Lex generaliter loquens generaliter intelligenda.*

3 *Quaſi contractus, qui oritur ex aditione hæreditatis non debet plus operari quàm expreſſa conuentio.*

4 *Diſpoſitio teſtatoris dubia debet recipere interpretationem à iure. intellige. vt num.* 8.

5 *Societas finitur morte, ſi non remanet perſona æquè idonea. declara vt nu.* 7.

DECISIO XXX.

FVit dubitatum in Conſi-
1 lio, an † diſpoſitio l. adeo & l. actionem. §. morte. ff. pro ſocio, habeat locũ etiã ſi ſocietas fuerit ordinata à patre inter plures filios, vt vno moriente, alij ſuperſtites teneãtur proſequi patris ordinationem, & remaneat ſocietas.

2 ¶ Dubium faciebat, quòd † lex loquitur generaliter, nec diſtinguit cuius ordinatione, vel quomodo ſocietas ordi-
3 nata ſit. Præterea † non debet plus operari quaſi contractus, qui oritur ex aditione hæreditatis paternę, quàm expreſſa conuentio ſocietatis, quæ finitur per
4 mortem. Præterea, illã † diſpoſitio teſtatoris, iubens ſocietatem, debet recipere interpetrationẽ à lege in caſu non declarato per teſtatorem, ſcilicet quando vnus moreretur, l. commodiſsimè, cum vulga. ff. pro ſoc. Præterea in caſu iſto non remanebat perſona æquè idonea, ſicut mortuus, quo caſu etiam in
5 limitatione illius legis finitur † ſocietas, ſi perſona non eſt æquè idonea, vt per gl. in d. l. adeo. in verbo ſcripta.

¶ Contrarium fuit deciſum à maiori parte, ex coniecturata mente teſtatoris, qui veriſimiliter interrogatus, ſi vnus ex filijs fuiſſet mortuus, idem diſpoſuiſ-

6 ſet,

Digitized by Google

6 ſet, vt ſocietas duraret. Et † ſic fuit limitata illa lex, vt non procedat in ſocietate iuſſa per patrem teſtatorem.

7 ¶ Nec obſtabat quod † ſuperſtites non eſſent æquè idonei, ſicut mortuus: quia hoc pater non curauit, dum ſocietatem iuſsit ab initio, inter eſſe æquales, ideo non videtur mentem ceſſare per mortẽ habilioris: quia mens patris eſt prouidere minus habilibus per habiliores, & augere patrimonium.

¶ Non obſtat, quòd caſus non eſſet
8 prouiſus: quia poteſt prouideri per iudicem ex cõiecturata mente. l. hæredes mei. §. cum ita. Nec eſt inconueniens vt plus operetur ſocietas ex diſpoſitione teſtatoris, quàm ex contractu: quia in vno fit interpretatio, quæ non fit in alio.

SVMMARIVM.

1 *Libellus continens duo remedia contraria non procedit, intellige vt nu. 3. 6.*
2 *Actor parte opponente debet eligere.*
4 *Circuitus euitandus.*
5 *Remedia ad diuerſa tendentia cumulantur.*

DECISIO XXXI.

IN cauſa Domini Nicolai
1 Sanctilli fuit dubitatum tan hic libellus procederet. Peto hæreditatẽ declarato nullo aſſerto teſtamento, & ſi quid eſt peto legitimam. Dicebatur quod non procederet, quia duo ſunt remedia contraria, per tex. in l.
2 fi. C. de cõdi. & † parte opponẽte, actor debet eligere, vt voluit Ang. in l. Papinianus. §. ſi quis irritum. ff. de inoff. teſt.
¶ Fuit deciſum, quod libellus procedebat, & quod aliter eligere actor non
3 tenebatur. Primò † quia duo remedia contraria poſſunt cõditionaliter, & ſubordinatè proponi, vt limitat Iaſ. qui allegatur in l. 1. C. de furt. in quinta limi-
4 tatione. Secundò † quia euitatur circuitus, prout limitat Iacobi. de S. Geor.
5 in d. l. 1. in 7. limitat. Tertiò † quia iſta remedia tendunt ad diuerſa ex diuerſa cauſa, non ex eadem ſcriptura: quia legitima non petitur ex ipſo teſtamento, ſeu ex voluntate teſtatoris, quo caſu nõ habet locum diſpoſitio d. l. fin. vt patet ex illo tex. & ibi omnes, & ſumus in deſcendẽtibus, in quibus ſimiliter admittitur contrarietas, & ceſſat diſpoſitio d. l. fi. vt in illo text. & pro hoc caſu ſatis videtur facere text. in l. hæreditas materteræ. ff. de peti. hæredit.
¶ Nec obſtat, quod debeat eligi ſecundum Angel. in d. §. ſi quis irritum. quem ſequitur Areti. in l. 3. §. nihil commune.
6 ff. de acquir. poſſ. quia † illud debet intelligi in remedijs contrarijs, in quibus ſententia lata in vno pareret exceptionem rei iudicatæ in alio. Nàm eo caſu quo cumulatio non impeditur, non tenetur eligere, & eo caſu impeditur, quãdo obſtaret litis pendentia in vno, quæ ita demum obſtat, ſi obſtat ſententia. Ita notabiliter declarat Salyc. in l. eum qui. de inoffi. teſta. in fin. Et pro his latè faciunt dicta per Socy. in c. 1. de libell. obla. & conſuluit Bald.

SVMMARIVM.

1 *Poſſidere duo inſolidum non poſſunt.*
2 *Qualitas non præſumitur mutata rei inhærens.*
3 *Ius affidandi, & diffidandi eſt iuriſdictionis.*

DECISIO XXXII.

PEr Vniuerſitatem Caſtri ſeptem fratrum poſſidebatur quædam mõtanea, quæ dicebatur ſeptem fratrum, in ea etiam exteros affidando, & diffidando, vtilis Dominus illius Caſtri, qui eſt Magnus Admiratus, prætendit illã ad ſe ſpectare, & pertinere, & ꝓbauit illã eſſe intra fines territorij, ſeu Caſtri prædicti, & ꝙ ante-

ceſſores

Digitized by Google

ceſſores ſui illam poſſederunt fidando, & diſſidãdo,& probabat de annis quinquaginta de viſu,& vltra. Pro parte vniuerſitatis probabatur quadraginta annorũ de viſu, & quadragintaquinq; & de auditu de antiquiſſimis tẽporibus, non tamen probauit, quod ſcientibus & videntibus dominis,qui pro tempore fuerant.

¶ Fuit dubitatum, an eſſet fundata intentio Admirati agentis, & fuit cõcluſũ,quòd ex quo probatur de antiquiore poſſeſsione ex parte actoris, præſupponitur,quod illo tempore erat penes Dominum & non penes vniuerſitatem:
1 quia † duo inſolidum poſsidere nõ poſſunt.l.ſicut certo §. duobus vehiculum ff.comoda. Si igitur erat penes Dominum,& intra fines Caſtri, præſumitur quod ſit feudalis, licet aliàs quando ab alio poſsideretur,non præſumeretur,vt latè diſtinguit Socin.in conſil.181.par. 11.& in conſ.166.qui allegat plura, & eſt de mente Andr.de Iſern.in c.1.de benefic.inter maſcul.& fœmin. Et ita videtur expreſsè tenere, & fortius Luc. de Pen. in l. quicunque. C.de fund. limitro.lib.10. Si igitur eſt feudalis conſiderato illo tempore antiquiori, ſequi-
2 tur neceſſariò, quòd † illa qualitas non ſit mutata l.ſemel malus de reg. iur. Et non apparente legitimo titulo qualiter ad vniuerſitatem peruenerit illa poſſeſſio etiam quadraginta annorum nihil releuat, vt dicit gloſ. in conſti. quadam generalem.in gloſ.fi.& ibi per Andr. & propterea fuit declaratum, quod Monnea ſpectabat ad Admiratũ. Tantò for-
3 tius, quòd † illud ius affidandi, & diffidandi eſt iuriſdictionis, & iuriſdictio ſpectat ad dominum, fuit tamen ſaluatum ius ipſi vniuerſitati pro vſibus hominum ipſius vniuerſitatis.

SVMMARIVM.

1 *Legatum extinguitur,quando ex pecunia legata res emitur, quæ non eſt in libero commertio.*

2 *Gloſ. in l. pater. ff. de adim. legat. reſtituitur.*

DECISIO XXXIII.

PErottus Villaut Magnus mercator Catalanus reliquit quandam quantitatem pecuniæ, quam conſequi debebat, filiæ ſuæ ſecundogenitæ. Lege adiecta,quòd ſi debitor pro ea quantitate inſolutum dare voluiſſet annuos introitus feudales,quod recipere debuiſſet:quia ita illi ipſe promiſerat, ante obitum Perottus ipſe in ſolutum dationem recepit à debitore. Primogenita filia, quæ ſuccedebat in feudis,negabat deberi legatũ:
1 quia † eſſet extinctum, ex quo de pecunia erat effecta res, quæ non eſt in libero commertio.l.cætera,§.fi.ff.de lega.1. cum concordantibus.

¶ Fuit determinatum contrarium, quod cedere debuiſſet introitus cum aſſenſu impetrando per ſecundogenitã, aut ſolueret in pecunia. Pro hoc ſatis facit tex.in l. pater. ff. de adim.lega. ibi
2 † gloſſ.corrigendo,etiam dum dicit nubens, quia vult dicere lubens, volens, ſeu ſi vult, ſecũdum antiquos Codices, & faciunt iura ibi allegata per glo.& facit etiam quia aſſenſus de facili hodie obtinetur in hac re,per ea quę conſiderat Iacobi.de S.Geor.in tracta.feudo.In ver... & præcipuè nos mouit:quia apparebat de enixa voluntate teſtatoris volentis deberi legatum,ſiue pecunia exigeretur,ſiue in ſolutum darentur introitus,quo caſu æſtimatio debetur, l.ſi quis inquilinos.§.1.ff. de lega.1. vt declarat Alex.in conſ.9.in prin.in 11.vol.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Legitimatio, an diſpenſatio dicatur, quando quis non eſt habilitatus ad feuda.*
2 *Habilitatio non eſt iuris ad perſonam ſed perſonæ ad ius.*
3 *Clericus beneficiatus abſque diſpenſatione poteſt matrimonium contrahere, licet ipſo iure vacent beneficia.*

DECISIO XXXIIII.

1 Vit dubitatatum in cauſa legitimationis Gaſparis Contæ, an † illa eſſet legitimatio, vel diſpenſatio, quia non erat legitimatus ad feudalia, nec ad officia, & q; ſi extaſſent legitimi non potuiſſent habere pluſquam legitimus. Quinimmo præſupponebatur, quod Gaſpar fuiſſet clericus in minoribus beneficiatus, & propterea vitium erat indiſpenſabile per Principem ſecularem in radice matrimonij.

¶ Et quòad primum concluſum fuit, quod exceptio illa non facit, quòd dicatur diſpenſatio, ex quo ſuccedit poſt natalium reſtitutionem, atque plenariam perſonæ habilitationem, ita ſentitur per Andr. in tit. de ſucceſſ. ab inteſta. §. primo. Alexan. in l. pactum de colla. & in l. ex facto. ff. de vulgar. & pupill. Capra in conſil. 157. Socyn. in conſ. 246. colum. 3. in prin. Lud. Sard. in tract. legitim. in tit. de legitimatio. p reſcript. quæſt. 3. & de effect. legitimatio. queſt. 1. & ſecũda, & Nicol. de Vbal. in tractat. ſucceſſ. ab inteſta. in decima charta, dum reſpõdit ad c. naturales. Dec. in d l. pactum, & in conſil. 258. & ſentit idem Deci. in conſ. 52. dum dicit, quod eſt legitimatio ſi fiat ſecundum communem modũ, & idem ſentit Socy. in l. Gallus. in §. ſi eius ff. de lib. & poſthum. Franc. Curt. Iunior in l. qui ſe patris col. antepenult. C. vnde lib. Raphael. Cuma. in conſ. 88. cui ſe ſubſcripſit Paul. de Caſtr. & hoc tanto magis procedit, quòd illa reſeruatio eſt de his, quæ tacitè erant iam exceptuata ex iuris diſpoſitione: quo caſu non alteratur nomen, & effectus ipſius legitimationis, per tex. in l. 3. ff. de lega. 1. & conſuluit Fran. Curt. in conſil. 74.

¶ Nec obſtat, quòd non poteſt diſpenſari in radice matrimonij: quia duplici ter reſpondetur. Primò, quòd licet tunc dicatur pleniſſima legitimatio, ſecundũ Ioan. Andr. & Butr. in cap. per venerabilem, qui fil. ſint legit. Capra in conſil. 1. Anchar. conſil. 272. tamen non tollitur quin nõ ſit plena legitimatio, prout declarat Socy. in l. ſed ſi hac, §. patronum,
2 il 2. ff. de in ius vocan. Non † enim eſt habilitatio iuris ad perſonam, ſed perſonę ad ius, ſecundum Bald. & Iac. Butrig. in l. 2. C. de natal. reſtitut. Fortu. in d. l. Gallus. §. & quid ſi tãtum, ibi per Crot. not. in c. 1. & 2. de fil. presby. Secundò reſpondetur, quòd nulla erat neceſſaria
3 diſpenſatio, ex quo † abſque aliqua diſpenſatione clericus etiam beneficiatus poteſt matrimonium contrahere, licet ipſo iure vacent beneficia: vt in cap. cõſtitutus de cler. coniuga. & in cap. 1. & c. de illo 32. diſtinct. & in cap. 2. & cap. conſuluit, qui cler. vel vouen. Quinimmo verior viſa eſt opinio Io. And. in regul. iur. in mercurial.

SVMMARIVM.

1 *Procurator effectus dominus litis mortuo principali, nullo apparente hærede, an poſſit in cauſa procedere.*
2 *Sententia debet formari nomine hæredis defuncti, cùm in hæredem ſit tranſitus à defuncto, intellige vt nu. 3.*

DECISIO XXXV.

Lite vertente inter Regium fiſcum ex vna, & Beliſarium Petrarolum ex altera ſuper petita reſtitutione Caſalis Burgarij, ac ipſa lite per procuratorem conteſtata,

ſtata, mortuus eſt dictus Beliſarius, Procurator qui fuerat effectus Dominus litis, intendebat procedere in cauſa nullo apparente hærede, fuit dubitatum, an

1 poſſet. Et † videbatur dicendum prima facie, quòd ſic, per text. in l. nulla dubitatio. C. de procur. l. ſi defunctus. ff. eo. & ſolum in beneficialibus de iure canonico videtur ſecus ſtatutum per text. in clemen. fin. de procurat. ibi gloſ. in verbo per eccleſiam, & in hoc ius canonicum, ſeu cauſę beneficiales à iure ciuili, ſeu profano diſtant, ſecundum Guid. Papæ in deciſ. 119.

¶ Contrarium tamen dixi de iure verius. Nam cùm nullus appareat hæres legitimus, cui aperto iure feudum pertineat, fiſcus habet fundatam intentionem, quòd ei apertum fuerit, vt eſt text. in Capit. Regni ex præſumptuosè. Et propterea cùm ipſe fiſcus cōuentus ſit, non poteſt contra ipſum iudicium procedere: argumento l. Vranius. ff. de fideiuſſ.

¶ Pe𝔞terea, ratio quare locum habeat diſpoſitio dictæ clem. fin. eſt quoniam non poteſt nec à moriente, nec à ſucceſſore iudicium ſubſtineri, nec mandatū: ita declarat Imo. ibi quarto not. Et optimè Aegid. Bellamer. in conſilio ... Sed ſic eſt iſto caſu, quoniam nullus apparet ſucceſſor, ergo idem ius. Et quando hæres non apparet, conſuluit etiam Socy. in conſil. 49. vol. 3. & ſentit Vital. in d. clem. fi. quòd iudicium procurator proſequi non poſſit.

¶ Præterea, niſi hæres appareat, ſentētia ſup reſtitutione fruſtratoriè petitur, cùm nō ſit cui reſtitutio fieri debeat, & licet in d. l. nulla, aliqui velint, quòd ſufficiat nomine cuiuſcunque hæredis ad quem pertineat in procuratorem ferri ſententiam, tamen præſupponunt hęredem exiſtere aliquem, at hic nullus apparet præter fiſcum eundem conuentū, & ſatisfacit quod Angel. Aret. declarat in l. Paulus reſpondit. ff. quę ſenten. ſine

2 appella. quòd † ſententia debet formari nomine hæredis defuncti, cùm in hæredem ſit tranſitus à defuncto. l. furti. § fi. ff. de infam. b. Quæ opinio fuit Rapha. vt dicit ibi Ang. & de mente Paul. de Caſtro. & Salycet. in l. 1. C. ne ex delict. defuncto. vbi loquitur etiam in cauſa criminali. Cùm itaque hoc caſu nomine hęredis procurator ipſe condemnari non poſſet, vel in eius fauorem iudicatum concipi, cùm nullus appareat hæres, meritò dicendum videtur, quòd hic procurator licet Dominus litis effectus ſit, non tamen poſſit amplius litem proſequi.

3 ¶ Non obſtant contraria: quia † locum habent, quotieſcunque ex perſona hæredis, vires poteſt ſuſcipere mandatum poſt mortem Domini. Et ideò in beneficialibus non procedit, vt in d. clem. fin. non quod etiam in prophanis id non procederet, vbi eadem eſſet ratio, prout Aegid. in præallega. loco declarat. Et ſic per Sacrum Regium Conſilium fuit dictum, quòd filius dicti Beliſarij, qui propter metum rebellionis comparere non poterat, comparere debuiſſet, aliàs iudicium non procederet. Quo comparente fuit oppoſita exceptio rebellionis, & ſuper hoc lis pendet, fuit decretum quod procederetur, ſufficit apparere qui ſe prætendat hæredem.

SVMMARIVM.

1 *Soror duplici vinculo coniuncta an conſanguineo maſculo de iure præferatur.*

2 *Fœmina iure feudorum excluſa eſt à ſucceſſione.*

3 *Sexus prærogatiua ſeruanda. num. 4.*

5 *Conſtitutio reſpiciens vtrumque caſum debet pariformiter determinare.*

6 *Ordo literæ demonſtrat, quod fœminæ admittantur ordine ſucceſſiuo.*

7 *Caſus omiſſus remanet in diſpoſitione iuris communis.*

8 *Stare non prohibetur, quod non mutatur.*

9 *Maſcu-*

9 *Maſculus ſi excludit fœminam vigore ſtatuti cum onere dotandi, procedit etiam in conſanguineo.*

10 *Fratris appellatione in his ſtatutis venit conſanguineus tantum. Etiam ſi feudum veniret à linea materna. numer. 11.*

DECISIO XXXVI.

DVbium fecit in determinanda lite circa hæreditatem filij primogeniti quondam Marci Saxi in Conſilio deducta, quòd dicto primogenito ſuperſtes fuit ſoror vtrinque coniuncta, & frater conſan-
1 guineus tantùm. Num † ſoror duplici vinculo coniuncta maſculo præferatur. Iure enim cõmuni duplici vinculo coniunctus præfertur, authen. itaque C. commun. de ſucceſſio. cum vulgar. & in his terminis videtur Andr. determinaſſe in Conſtit. Regni, vt de ſucceſſio.

¶ Sed cùm diligenter veritas inquireretur, communi conſenſu ita votatum eſt, quòd maſculus fœminæ præferatur, licet hic conſanguineus tantum ſit, illa
2 vtrinque coniuncta: fęmina † enim iure feudorum excluſa eſt à ſucceſſione c. 1. §. & quia, qui feud. dar. poſſ. & in c. 1. de natu. feud. & in c. 1. de ſucceſ. feud. cum ſimilibus. Per cõſtitutionem autem reperitur admiſſa, vbi deeſt maſculus.
3 Sexus † enim prærogatiuã ſeruanda præcipitur ex dicta conſtitutione, & cõſequenter vbi maſculus eſt, non cenſetur admiſſa fœmina, cap. 1. de his qui ſibi, & hæred. ſuis maſcul. & fœm. §. quid etiam, Epiſcop. vel Abba. maſculus autem, qui ad ſuccedendum in collaterali linea vocatur, ſiue ex vno parente, ſiue ex altero iunctus ſit, æquè admittitur. Ergò ſequitur per conſtitutionem prædictam hunc maſculum ex vno parente iunctum operari fœminæ excluſionem: cùm illa non admittatur, vbi maſculus eſt, qui ſuccedere valeat, vt eſt sẽſus, ac vera dictæ conſtitutionis interpetratio. Hæc autem interpetratio duplici ratio-
4 ne fundatur. Primò † quia illa clauſula prærogatiuæ ſexus ſimpliciter eſt poſita in conſtitutione, non determinando prærogatiuã ad caſum duplicis vinculi. Et conſequenter debet ſimplici-
5 ter accipi, l. de pretio, de publ. & † cùm reſpiciat vtrumq; caſum, ſcilicet quando conſanguineus tantum, vel vtrinque coniunctus, debet vtrumque pariter determinare. l. nam hoc iure. ff. de vulg. & pupilla. Nec poteſt dici diuerſam rationem habere propter duplex vinculum in fœmina: quia hæc ratio non eſt in conſideratione apud ſtatuentem. Patet, quia ſiue ex duobus, ſiue ex altero tantùm admittit. Præterea in maſculo duplex vinculum conſideratur, & fortius quidem ſexus maſculinus, & cõſanguinitas eſt hoc fortius: quia iure feudorum nititur, & concordat. Et ita quaſi in proprijs terminis conſuluit, & probat Alex. in conſil. 29. prim. volum. Et licet illa clauſula prærogatiuæ ſexus, non ſit poſita in verſiculo, ex collaterali, tamen
6 per gloſ. ibi ſubintelligitur, & † ordo litteræ demonſtrat, quod ordine ſucceſſiuo fœminæ admittantur, vt in d. c. 1. de his qui ſibi, & latè probat Deci. in conſ. 139. & in conſ. 193. col. 3. vbi allegat quamplura conſilia. Secundò fundatur, quod certum eſt hunc caſum pro fęmina non decidi per conſtitutionem: Non enim dicit, fęminam ex vtroque parente coniunctam maſculo præferri, eſt er-
7 go omiſſus † ſi omiſſus, remanet fœmina iure communi excluſa. l. comodiſſi-
8 mè, de liber. & poſthum. Quòd † non mutatur, cur ſtare prohibetur. l. præcipimus. C. de appella. Neceſſe eſt igitur fateri, aut hunc caſum pro maſculo decidi, vt ſupra probatum eſt, aut pro fœmina nihil ad hunc caſum eſſe ſpecialiter diſpoſitum, & conſequenter nõ poſſe fœminam admitti exiſtente fratre ex vno latere coniuncto: quia non vocatur. Et hoc etiam ſatis apertè in his terminis concludit Alex. in conſ. 9. vol. 5. circa fin. quem refert, & ſequitur Cur.

Digitized by Google

in tracta. feudo. 3. par. 6. q. princ. volens fœminam admiſſam deficientibus maſculis, non admitti quãdo maſculus ex vno tantum parente morienti iungeretur, licet ipſa ex vtraque. Hanc quoque ſententiam firmant ſatis ea quæ conſiderat Lud. de Ro. in conſ. 411. Quod † ſi
9 vigore ſtatuti maſculus excludit fœminam cum onere dotandi, licèt frater cõſanguineus tantum ſit ſorori, erit admittendus, ſorore excluſa, & dotata ex ratione ſtatuti, vt bona in familia ſeruentur, vti in hac conſtitutione conſiderãda eſt. Et hoc ſequitur, & comprobat Ioan. Campeg. in tracta. dot. in fi. tract. q. 47. dicens aliàs Mantuæ obtentum, & tenet Iaſo. in l. tres fratres. ff. de pact. & Albert. Brun. in tract. ſtatut. exclud. fœm. in 12. art. q. 18. col. 2. & allegat Conſilium P uli de Caſtr. num. 344. & faciunt ad propoſitũ ea quæ dicit Alex. in conſil. 144. in 6. volum. Quod ſtantę ſtatuto excludente omnes aſcendentes, & ex fęmina deſcendentes fratre ſuperſtite, & ſuperſit frater conſanguineus, & ſoror vtrinque coniuncta, hic frater ſo-
10 rorem excludet, fratris † enim appellatione, non dubium eſt in his ſtatutis etiam conſanguineum tantũ contineri, vt optimè vltra prædictos probat Capr. in conſil. 138. licet Fulgo. aliter ſentiat in conſil. 85. cuius opinio ad hunc caſũ non poteſt adaptari, conſiderata ratione prędicta huius conſtitutionis, vt bona in familia conſeruentur, quę pro expreſſa debet haberi, prout declarat in ſimili Brun. in d. tract. in 3. articulo principali, & iſta ratio debet haberi pro expreſſa in hac conſtitutione per nota. in l. quamuis. C. de fideicom. in ca. ſuggeſtum de appellat. Et ſi alia ratio redderetur, non eſſet alia, quàm ob fidelitatem, & alia, quæ melius per maſculos præſtantur domino quàm per fœminas, vt conſiderat Alex. in conſil. 30. in 6. & 7. colum. volum. 1. & ſic militat ſemper ratio, vt qualitas maſculina attendatur, quę qualitas non minus eſt in conſanguineo quàm in vtrinque coniuncto, & ſic idem ius ſtatuendum, & maximè cum ratio l. maximum vitium, in feudalibus cõſiderari non poſſit: quia Princeps à quo feuda habentur, legem rei ſuæ talem impoſuit l. in te mandata. C. manda. & non recedendo ab auctoritate noſtrorum ſatis hoc videtur ſentiſſe Andr. in dicta conſtitut. verſ. ex collaterali, ibi, vt donec ſit locus alijs, non faciendo vim in eo, quod exemplificauerat de fęmina, & in d. §. & quia, in c. 1. qui feud. nam ſimpliciter dicit, fœminã admitti, niſi concurrat cum maſculo, quare prærogatiua ſexus ſit tantummodo conſideranda, per d. conſtitu. & conſtitut. in aliquibus. Et hoc ſine dubio videtur admitti debere, cùm bona ex illa parte proueniant vnde iungitur. Propter quod fuit allegata quędam apoſtilla D. Diomedis Maricondæ dicentis, ꝙ ita fuit iudicatum, quòd conſanguineus excludat vtrinq; coniunctum à ſucceſſione feudorum prouenientium ex paterna linea, vnde maſculus iungebatur, ex generalitate dictæ conſtitutionis, & propter illa verba Andr. in d. verſic. ex collaterali, & allegat inſuper ita reperiri determinatum in Regiſtris Regis Alphonſi primi cart. 104. & 193.

¶. Ex quibus omnibus fuit communi voto deciſum, frater legitimum ſucceſſorem fratri cõſanguineo in feudis, quæ à communi patre prouenerũt extitiſſe, ſaluo iure cõpetẽti ſorori pro Paragio.

11 ¶ Quid autem videretur dicendum † ſi feuda non ex paterna linea, ſed ex materna prouenissent, vnde fratri mortuo maſculus non iungebatur, ſed fœmina. Videtur, quòd poſſet ex prædictis idem determinari, vt talis diſcretio fieri non debeat, & hoc ſentit gloſ. in d. conſtitut. in verbo ſuccedant, quæ vult, prærogatiuam ſexus in collaterali linea ſeruandam, vt prædixi non facta bonorum differentia. Et licet Andr. in d. conſtitut. col. 3. videatur admittere in terminis dictæ conſtitutionis talem bonorum differentiam, per tex. in l. de emancipatis, & in authen. poſt fratres. C. de legit. hæred.

Digitized by Google

hæred. tamen loquitur quando ſuccederent maſculi, vel fœminæ, inter quos non eſſet habenda ſexus prærogatiua: quia tunc debet per ius commune declarari, ſed cùm per conſtitutionem illã, & conſtitu. in aliquibus, aperta ſit mens conſtituentis, ſtante maſculo fœminam non admitti, ſi admitteretur, contra cõſtitutionem fieret. l. ea lege. ff. de leg. & vocaretur ad feuda à quibus lege feudali excluditur, vt dixi. Ideo non debet ſecundum diſpoſitionem iuris communis declarari, vt notabiliter dicit Anto. de Butr. in c. ex parte lo 2. in gloſ. 1. de foro competen. c. in memoriam 19. diſtinct. Dec. in conſ. 33. 1. col. Et hoc verius videretur, licet in dicta cauſa non fuerit diſcuſſum.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus ante omnia reſtituendus.*
2 *Reſcriptum Principis eſt ſeruandum.*
3 *Petitorium abſorbet poſſeſſorium.*
4 *Poſſidet iuſtè, qui auctoritate Regia iudicialiter procedente poſſidet.*
5 *Auctoritas ſuperioris ſpoliantis non tollit interdictum recuperandæ.*
6 *Conſiderandum non eſt, quid fuerit obſeruatum, ſed quod obſeruari debuit.*
7 *Infidelis ex deſcendentibus primi acquirentis non cenſetur vocatus ad ſucceſſionem.*
8 *Fidelitas eſt cauſa infeudandi.*
9 *Limitata cauſa limitatum producit effectum.*
10 *Rebelles illi dicuntur, qui contra honorem, & fidelitatem Principis opera rebellionis faciunt.*
11 *Confeſſio facta parte præſente in actis nullis probat tanquã extraiudicialis.*
12 *Confeſſio facta in iudicio, licet nullo, nocet.*
13 *Remiſſio ſeruitij non inducitur taciturnitate ſola cum poſſeſſione feudi abſq; præſtatione ſeruitij.*
14 *Actio competens Domino contra vaſſallum ad repetendum feudum apertum ob feloniam non terminatur tempore.*
15 *Anni triginta requiruntur in feudis, vt præſcribatur.*
16 *Anni viginti verò in rebus fiſcalibus de iure communi.*

DECISIO XXXVII.

¶ *Ego cuperem in cauſa hac eſſe potius auditor, quàm relator, tum grauitate negotij, tum auctoritate rei iudicatæ; ſed poſtquam ita oportet, dicam quod ſentio. In primis dubia tria occurrunt. Primùm, vtrum iudicari potuerit in petitorio, illudque abſorbuerit poſſeſſorium intentatum pro parte quondam Sancij de Hamudio. Secundum, vtrum in petitorio fuerit non rectè iudicatum ratione prætenſæ inhabilitatis quondam Domitij Carboni ad ſuccedendum Henrico, quæ dicitur conſiſtere in duobus. Primò, quia patruus. Secundò, quia dicitur, illum non fuiſſe fidelem. Vltimò, vtrum poſito quòd ex his ſententia ſuſtineri non poſſit, ſuſtineatur ex renunciatione Dominæ Mariæ facta ratione excambij per eam recepti. Dicam (vt ſpero) breuibus, & per concluſiones.*

Circa primum, videtur mihi ſine dubio dictum Sãcium fuiſſe grauatum: quia † ſpoliatus eſt ante omnia reſtituendus: etiã ſi incontinẽti offeratur probatio dominij. l. ſi quis emptionis. C. de præſcript. 30. vel 40. anno. in c. 1. de reſtitut. ſpoliato. c. in literis, eo. tit. in l. ſi quis à ſe fundum. C. vnde vi, cum ſimilibus vltra hanc prouiſionem, & iuris diſpoſitionẽ extet aperta prouiſio Catho. Regis in proceſſu præſentata, quę fuit habita pro
2 fidem faciẽte, quæ prouiſio † ſeu reſcriptum debuit obſeruari. c. cũ teneamur. de præben. & in c. ſi quando de reſcript. Neque (meo iudicio) huic concluſioni obſtant duo, quæ potuerunt mouere excell. Dominos iudicantes. Primum

 videli-

3 videlicet, quòd † petitorium abſorbeat poſſeſſorium, quæ cauſa exprimitur in ſententia. Secundum, quia erat difficilis reſtitutio ratione Regiæ pragmaticæ, quæ poſſeſſores tuetur. Nam ad primum dico, quòd tunc cauſa poſſeſſionis abſorbetur à cauſa proprietatis, quotieſcunq; ex parte proponentis poſſeſſorium, proponitur etiam petitoriũ, vel ipſe idem conſentit de exceptione proprietatis diſcuti, vel in cauſa proprietatis ab alia parte propoſitæ iudicari. Apertè probatur in ca. paſtoralis, de cau.poſſ.& proprie. vbi Abb. poſt Ioan. Andr. Innoc. & alios, & in c. in literis, & in c. ſolicitè de reſtitut. ſpoliat. per Doctor. in l. naturaliter §. nihil commune ff. de acquir. poſſeſſ. Sed in proceſſu clarè conſtat, nũquã dictum Sanciũ cõſenſiſſe, quòd de petitorio tractaretur, ergo, &c. Ad ſecundum dico, quòd quãdo eſſet difficilis, immò impoſſibilis reſtitutio, de iure... exceptionem etiam odioſam, debet tamen in poſſeſſorio iudicari, glo. eſt ſingularis, quã ſequuntur omnes in d. c. paſtoralis in verbo facultatẽ, quæ loquitur in retentione ex aliqua cauſa, etiã per l. ſi quis in tantã. C. vnde vi, cuius legis diſpoſitio eſt pœnalis, & odioſa. Quinimmo diſpoſitio dictæ Regiæ pragmaticæ non trahitur ad eos, qui haberent diſpoſitiones aliorum Regũ contrarias diſpoſitioni Regis Ferdinandi, & vt iam fuit aliàs iudicatum in Sacro Cõſilio in cauſa cœpta à tempore dictæ pragmaticæ. Neque (meo iudicio) hanc opinionem ſubuertit illa
4 ratio, quòd † auctoritate Regia fuerit priuatus poſſeſſione dictus Sancius, per ea quæ dicuntur in l. iuſtè poſſidet. ff. de acquit. poſſeſſ. quoniam hæc ratio locũ habet Rege, vel Iudice procedente iudicialiter, etiam quòd iuris ordo ſeruatus non fuerit, ſecus autem eſt vbi omninò extraiudicialiter proceſſit, vt in caſu iſto, ita declarant Doctor. in d. l. iuſtè poſſidet, & in l. meminerint, C. vnde vi, & Dec. conſil. 361. vbi allegat. Quinimmò in hoc caſu Rex ad ſuam vtilitatem hoc fecit propter viginti mille ducatos, quos ſibi Iacobus Carbonus promiſerat. Et ſic ipſe Rex non fuit auctor ſpolij, ſed ſpoliator, vnde ſuccedit diſpoſitio c. conquærenti, de reſtit. ſpo-
5 liato. quòd † auctoritas ſuperioris ſpoliantis non tollit interdictum recuperãdæ poſſeſſionis, certum eſt, quòd Rex ad ſuas manus redegit, & poſtea reſtituit Iacobo, licet in hoc vim aliquam non faciam, cùm nulla præcedente cognitione fuerit facta illa reſtitutio, & ſic datur interdictum, ſeu remedium reſtitutorium vt ſupra dixi, etiam quòd Rex aut Princeps fecerit, l. & ſi non cognitio. C. ſi contra ius vel vtilit. publ. maximè nulla publica vtilitate ſubſiſtente: quia iam Regnum erat diuiſum, & Rex cogitabat de fuga, vnde ceſſat ratio l. Item ſi vulneratus ff. ad leg. aquil. & quæ in l. fin. C. ſi contra ius, vel vtilit. public. cum ſimilib. in ca. Quæ in eccleſiarum, de conſtit. & per hæc circa hoc caput dico bene reclamatum per Ioannem de Hamudio. Verum, quia in hoc iudicio conſenſit, vt etiam de petitorio cognoſcatur. Ideo tranſeo ad aliam dubitationem.

¶ Circa ſecundum, an fuerit bene iudicatum in petitorio, circa quòd ſunt diſcutienda duo. Primum, an obſtitiſſet ſucceſſioni dicti Domitij qualitas quia patruus, ſecundum an fuerit infidelis. Circa primum quæſtio eſt ſatis ardua inſpecto iure Conſtitutionum Regni, licet hodie deciſa per ca. Regis Catholici. Tamen quod attinet ad tempus Regis Ferdinãdi Primi, quòd tempus inſpici debet, quando terram Padulæ ad ſe recepit, vt videtur opinio gloſ. in conſtit. vt de ſucceſsionib. in Regno fuiſſe magis probatam quam opinio. Andr. ibi in c. 1. Imperator Lotha. & ſecundum illam opinionem fuiſſe iudicatum refert D. Ant. de Alex. in Apoſtilla, & Luc. de Penna in l. 1. C. de impo. lucrati. deſcriptio. & D. Math. in d. conſtitut. vt de ſucceſſ. & in d. cap. 1. Imper. Lothar. Quia immò recolendæ memo-

Digitized by Google

riæ Sigiſmundus Loffredus in d. cap. 1. Imper. Lothar. qui tenet opinionem And. pro patruo, et iã inſpecto iure Cõſtit. Regni, dicit tamen, ꝙ Reges Aragonei in hoc conniuentibus oculis pertrãſibant, & ſic licet non iudicauerint contra patruum, non tamen iudicauerunt pro patruo. Immò Rex Federicus in feudo Trentulæ cum Paulo Brancatio proteſtatus extitit, quòd volebat iudicare pro patruo. Mihi tamen in propoſito hęc ratio non ſatisfacit, quia verior videtur opinio Andr. per rationes ſuas,
6 quas breuitatis gratia omitto. Nec † cõſiderandum eſt, quid fuerit obſeruatum, ſed quid obſeruari debuerit, quia Reges huius Regni iurant obſeruare conſtitutiones Regni, & ideo non poſſunt illas in præiudicium ſingulorum, & totius Regni mutare, vt in c. cum intellecto, de iureiur. cum ſimilibus, & propterea hæc ratio iudicatum infringere non debet.

¶ Circa ſecundum de ratione prætenſæ infidelitatis quæſtio eſt facti magis quàm iuris. Nam clarum eſt de iure,
7 quòd is qui eſt infidelis ex deſcendentibus primi acquirentis nõ cenſetur vocatus ad ſucceſſionem, probatur apertè in cap. primo. §. Huius autem generis in quibus cau. feud. amittat. & dicit Andr. in c. 1. §. porrò, quæ ſit pri. cau. beneſ. amitten. quòd Dominus nõ tenetur inueſtire ſibi ſuſpectum, allegat text. in l. 2. C. de poſtu. Et alia circa ſuſpicionem vitanda: & dicit idem Andr. in c. Imperialẽ in §. inſuper col. 2. de prohib. feud. alienat. quòd Dominus poteſt dicere petenti inueſtituram, tu fuiſti ingratus, nolo inueſtire, & habet rationem euidentem, quia † cum fidelitas ſit cauſa
8 infeudandi, vt dicitur in cap. 1. in fin.
9 per quos fi. inueſtit. limitata † cauſa limitatum producit effectum, l. in agris, ff. de acquir. rer. dom. c. cum ceſſante de appell. cum vulga. ſed quòd Magn. Domitius fuerit infidelis, & rebellis Regis Ferdinandi Primi, videtur (meo iudicio) ex primis, & nouis probationibus ſatis apertè demõſtrari, & probari. Nam vt dicitur in cap. 1. qui ſint rebell. Illi
10 † non dicuntur fideles, ſed rebelles, qui contra honorem, & fidelitatem Principis opera rebellionis faciunt, vt in l. 1. cum ſequenti. ff. ad legem Iul. Maieſtat. ſed ꝑ omnes teſtes numero decẽ examinatos pro parte Mag. Iacobi Carboni in primo proceſſu ſuper articulis additis probatur, & ſunt teſtes nobiles de viſu, ꝙ tempore belli, quod gerebatur per Ducem Ioã. Henricum poſsidebat terrã Padulæ, & Caſtellani, fructus percipiendo mediante Domitio, qui erat Balius Henrici, & omnia per ipſum gubernabantur, & hoc etiam fatetur ipſe Iacobus tanquam principalis examinatus ad inſtantiam Hamudij: & terra Paduli cum caſtro fuit rebellis contra Regem Ferdinandum, vt probatur latiſsimè per teſtes Hamudij ſuper 64. & 65. & Carbonus non inficiatur: ergo dictus Domitius tenuit caſtrum rebellatum contra honorem, & fidelitatem Regis Ferdinandi Primi, & conſequenter fuit rebellis, & infidelis, d. c. 1. qui ſint rebel. & in d. l. 1. ibi, Arcem tenuerit. Item probatur per confeſsionem ipſius Iacobi, de qua in ſupplicatione, & articulis
11 factis tempore Regis Caroli. Nam † illa acta licet non habeant vim actorum, propter defectum iuriſdictionis, cum dictus Rex Carolus fuerit inuaſor, & tyrannus, tamen probabit illa confeſsio tanquã extraiudicialis facta parte præſente, quia omnia fuerunt Alfonſo intimata, & notificata, & fuit geminata, immò ſæpiſsimè reiterata, maximè in ſcriptura, quo caſu abſq; omni difficultate plenè probat, vt tenet Bar. in l. cum ſcimus. C. de Agri. & cenſit. Paul. in l. publia. ff. depoſi. Felyn. latè in c. ſi cautio.
12 de fide inſtrum. & † confeſsio facta in iudicio licet nullo, nocet. Abb. in c. cum dilectus de ord. cognit. & tàm in primo proceſſu, quàm in hoc poſtremo numquam Iacobus docuit de errore, vel probauit contrarium, immò non allegauit, quòd Domitius fuerit fidelis, & iſta probatio eſt fundata in hac cauſa reclama-

Digitized by Google

tionis, quia nõ apparebat in primo proceſſu de omnibus ſupradictis qualitatibus fundantibus dictam confeſſionem: & licet producantur articuli dicti Hamudij, tamen non apparet de mandato in hoc, neque quòd ratum habuerit, & eius exceptiones fuerunt reiectę, & non probatæ. Quo caſu ſuccedunt dicta per Doctor. in c. cum venerabilis, de exceptio. in l. alio. ff. de his quib. vt indign. Felyn. in c capitulum Sanctę Crucis, de reſcript. & ſententia inde ſequuta comprobauit veritatem rei, ideo iſta probatio firma remanet. Tertiò probatur, quòd fuerit infidelis per teſtes examinatos inter eaſdem partes. Quartò, per teſtes examinatos per dictum Iacobum in anno 1504. Quintò per teſtes examinatos per dictum Hamudium contra Nicolaum Caracciolum. Sextò, per teſtes in proceſſu antiquo examinatos.

¶ Non obſtat his probationibus, quòd Rex Ferdinandus Primus paſſus fuit, dictum Domitium poſſidere feudum Padulæ, vt pro parte Carboni aſſeritur: quoniam omiſſa reſponſione quæ in fa-
13 cto conſiſtit. Reſpondeo † quod de iure per taciturnitatem ſolam cum poſſeſſione feudi abſque præſtatione ſeruitij, & contrario actu, nõ inducitur remiſſio. Ita tenent Andr. & Bald. in d. §. inſuper, & in §. præterea ſi vaſſallus, & in c. 1. col. 2. de feud. ſine cul. non amitten. Imol. in c. 2. de feud. & Prępoſ. in c. 1. colum. 3. quo tempore mil. Et dicit Andr. in c. 1. §. porrò, quæ ſit prim.
14 cau. bene. amitten. Quòd † actio competens Domino contra vaſſallum ad repetendũ feudum apertum ob felloniã, non terminatur tempore, niſi vt aliæ actiones, & certè donec vaſſallus, & Dominus viuit, Doctor. non dubitãt, quòd non obſtante lapſu temporis poſſit feu-
15 dum vindicari à domino. Et † in feudis requiruntur triginta anni cum præſtatione ſeruitij, vt ſupra dixi, vt præſcribarur, c. ſi quis per triginta, ſi de feudo. Et de iure Conſtitut. Regni 40. vt in
16 Conſtitut. Quadragenalem, & † in rebus fiſcalibus de iure communi viginti anni, vt in l. in omnibus. ff. de var. & diuerſ. niſi in caſibus, vt in l. 1. §. 1. ff. de iur. fiſc. per Abba. & alios in c. cum nobis de præſcript.

¶ Non obſtat aſſertum capitulum copiatum à tranſumpto: quia illud minimè probat, vt in auth. ſiquis in aliquo.

¶ Non obſtat Priuilegium confirmationis functionum fiſcalium: quia illud non poteſt applicari dicto Domino Domitio, qui in feudalibus non fuit hæres Iacobi ſui patris, ex quo erat ſecundogenitus, & non intelligitur de filijs primogeniti. Et propterea dicendum eſt, ſtante huiuſmodi inhabilitate, non fuiſſe admittendum dictum Domitium ad ſucceſsionem Henrici, & propterea bene reclamatum. Ante publicationem partes ſe concordauerunt.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo ſi quis, vel ſi qua, an habeat locum, patre, vel matre exiſtente in medio.*
2 *Conſuetudo corrigens ius commune debet ſtrictè intelligi.*
3 *Principium numeri non eſt numerus.*
4 *Verba legis, vel conſuetudinis cui non conueniunt, nec eius diſpoſitio cõuenit.*
5 *Conſuetudine ceſſante habet locum ius commune.*
6 *Statuto ſtante excludente matrem propter agnatos, ſi ſuperſint ſorores, vel fratres, poteſt mater admitti, ceſſante ſtatuto.*

DECISIO XXXVIII.

1 AN † conſuetudo Si quis, vel ſi qua, habeat locum, patre, vel matre exiſtente in medio, & ſimiliter conſuetudo, Et ſi teſtator. Neapod. vult, quòd non habeat locum conſuetudo, ſed remaneat firma diſpoſitio authen. defuncto. C. ad Tertullia. Probatur eius opinio ratione,

2 Quia

2 Quia † conſuetudo corrigit ius commune,& debet ſtrictè intelligi,& ſic in caſu ſimplici, quando quis decedit relictis collateralibus, non autem aſcendentibus ſimul cum collateralibus,qui eſt caſus mixtus. Item, quia conſuetudo loquitur de proximioribus ex parte matris,vel patris,non debet includi pater, vel mater:quia ſunt principia,non prin-
3 cipiata,ſicuti † principium numeri non
4 eſt numerus, & † cui non conueniunt verba legis,vel conſuetudinis,non conuenit etiam diſpoſitio.

¶ Iſtud declara quando pater, vel mater,aut alius aſcendens concurrit ſimùl cum fratribus defuncti ſecũdum terminos dictæ authen.defuncto, tunc ſuccedunt omnes ſecundum terminos d. authen. Sed quando aſcendens concurrit cum alijs remotioribus, qui non comprehenditur in d.authen. tunc ſuccedit ſolus aſcendens ſine illis,quia neque per conſuetudinem vocantur ſtante aſcendente per prædicta,neque de iure: quia ſecunda cauſa eſt aſcendentium,& excludit collaterales, præter eos qui in d.authen.defuncto.authen.ceſſante.C. de legit. hæred.

¶ Hic dubitatur de duobus. Primò, ſi frater vterinus, qui vocatur ad ſucceſſionem per conſuetudinem ſecundum Neap. concurrit cum aſcendente: quia non eſt incluſus in d.authen.debeat excludi. Secundò,an poſſit decedens diſponere in quem voluerit in præiudiciũ aſcendentis,& aliorum qui ſimul vocãtur. Quòad primum Neapoda. determinat,quòd ſuccedit, quòad ſecundum diſtinguit, aut vult diſponere in præiudicium aſcendentis, in fauorem extranei,& non poteſt: quia fieret fraus conſuetudini, & ita fuit decisũ per Sacrum Regium Conſilium in cauſa Dominæ Ioannellæ Oriliæ,auiæ Ioannis Antonij Ianuarij,aut vult diſponere in fauorem aſcendentis,& in præiudicium eorum qui poſsũt concurrere cum aſcendente per authen.defuncto. Et Neapoda.videtur ſentire, quòd non, in conſuet. Filiusfamilias in prima gloſ. in fin. ibi de alia medietate. Fuit deciſum ſimpliciter in cauſa Ferdinandi Roberti, quòd poſtquam conſuetudo non habet locum patre, vel matre exiſtente in medio,vel alio aſcendẽte,quòd poteſt ſimpliciter, & liberè filius diſponere: quia
5 † ceſſante conſuetudine habet locum ius commune. Et pro hoc adducebatur auctoritas D.Stephani de Cayeta in apoſtilla,qui ita decidit,& vltra eum allego Bald. in l.illam, C.de colla.& Matheſillan.in tracta.de ſucceſſ. ab inteſt.
6 quòd † ſtante ſtatuto excludente matrẽ propter agnatos,ſi ſuperſint ſorores,vel fratres, poteſt mater admitti ceſſante ſtatuto. Et idem in ſimili decidit Bal. in l. quicumq; C.de ſeruis fugi.& Perr. de Anch.in c.canonum ſtatuta,verſ.itẽ. conſulo.de conſtitu. ſequuntur Moder in l.poſt contractum. ff. de donat.

SVMMARIVM.

1 *Fiſcus an poſſit accuſationem inſtitutam proſequi.*

2 *Laycum nullum admitti ad accuſandum de vſuraria prauitate, niſi ordinariè agendo.*

3 *Lex ſimpliciter loquens à nobis diſtingui non debet.*

4 *Pœnitentia ſola plurima peccata delentur, excepto, & propter quòd extorta reſtituenda ſunt.*

5 *Vſura crimen eſt, quòd natura ipſa atque euangelica lex maximè deteſtatur.*

6 *Vſuris quæ diripiuntur verè miſerabiles cenſendi ſunt.*

7 *Vtilitati communi, nec incongruum,ac diuinæ legi viſum eſt, vt excreſcente impiorum nequitia acrius procedatur.*

8 *Decreta Sacri Conſilij vicem legis obtinent.*

9 *Doctoris auctoritas probationem deſiderat.*

DE

DECISIO XXXIX.

CVM fœneratorum abuſus adeo frequens eſſet, vt iam in plurimos huiuſmodi criminis notatos animaduerti deberet. Ne amplius in contemptum Diuinæ atquę humanæ legis hoc ſcelus ſuſtineretur.
1 Hæſitatum fuit ſæpius, an † deſiſtentibus accuſatoribus, qui ad agendum ordinariè fuiſſent admiſſi, ſuam ſuorumq; iniuriam proſequentes, poſſit fiſcus accuſationem ipſam proſequi, pęnaſque ab his ſumere, quos deliquiſſe probaſſet. Et varias fuiſſe antiquorum ſententias, quidam è ſenioribus affirmabant, cum alij, non poſſe fiſcum proſequi ex antiqua ſapientum interpetratione dictauerint. Alij verò ex conteſtatione litis cum accuſatore facta ius fiſco oriri comprobauerint, cum autem hæc quæſtio in cauſa cuiuſdam Pictoris de Calatia, certam determinationem deſideraſſet in Sacro Cōſilio adducta, omniū conſenſu, & authoritate veluti generali quadam lege ſanciēs definita extitit, vt cum accuſator admiſſus fuiſſet, tunc fiſcus admitti debuiſſet, ordinarièq; proſequeretur, ſiue ante cōteſtatam litem, ſiue quidem poſt accuſator deſtitiſſet: Firmatur id primum ritus auctoritate,
2 quo cautum eſt, nullum † laicum ad accuſandum de vſuraria prauitate admitti, niſi ordinariè agendo, & tunc eo ipſo, quòd admiſſus fuerit accuſator fiſcus quoque ſimiliter admittatur, per ea quę no. gloſ. in l. lecta. in l. tunc ff. ſi cert. pet. & in l. 4. §. fin. ff. de condit. & demonſtr. in l. Gallus in princip. ff. de liber. & poſthum. Non eſt igitur ex illis verbis expectandum, an accuſator deſiſtat, an
3 proſequatur, cum ea lex, † quæ ſimpliciter loquitur, diſtingui à nobis non debeat, l. de precio. de publicia. Quod ſi ſi dicatur lege diſtinguendum, l. ſed, & ſi poſteriores ff. de legib. l. ſciendum. ff. de his qui ſatiſd. cog. iuncta authen. offeratur, C. de lit. conteſta. fatendum quippe eſt: ſed non alia lege quàm Regni Conſtitutione: per quam crimen hoc publicum redditur, competitque propterea ius fiſco vindicandi, vt ſi alio ritu corrigatur, quòd accuſator prò ſua ſuorumue iniuria ſit: non erit publici inditij qualitas correcta, atque ſublata in omnibus: ſed quanto minus poterit l. Præcipimus. C. de appellat. l. Sancimus in fin. C. de reſt. vt ſi accuſator interueniat, legitimeque inſtituta accuſatione deſiſtat, poſsit fiſcus proſequi: Nā dum accuſatio præceſsit, corrigenti ritui ſatis videtur factum, & dū fiſco proſequendi poteſtas ſit, id quod expreſsè à conſtitutione ſublatum, atq; abrogatum non eſt obſeruatur, ita quidem in ſimili voluit tex. in l. vnic. §. his tantum, ibi gloſ. & Bald. C. de lati. liber. toll. glo. in auth. de hæredit. ab inteſt. in verbo vacantib. Bar. in extrauagan. ad reprim. in verbo non obſtantibus. Roman. in conſil. 57. & 332. Nulla igitur lege diſtingui debet ritus ille qui fiſcum admittit, cū nulla ſit quòad cauſæ proſequutionem Regni Conſtitutio, quæ diſtingui patiatur, immò verum ſi quis hoc diceret, correctionē extendi vellet, quę omninò vitanda eſt vbi aliter poſsit, l. 1. C. de inoffic. dot. c. cum expediat. de electio. in 6. ca. Eccleſia veſtra, ibi Abb. in 6. not. de electio. Bart. in l. 4. §. erit. ff. vi bonor. rapto. Alex. in conſ. 42. col. 1. & ſequent. vol. 3. Acceſsit quoq; huic determinationi, quòd partis loco fiſcus alio ritu vocatus atq; admiſſus videtur, eū obſeruari, l. libellorum, formā à fiſci procuratore ſtatuitur; obſeruari quidem non poterit, niſi ad agendum admittatur, argū. l. edita, C. de eden. c. examinata de iudic. neque nō fruſtra id requireretur ſi cum accuſatore procedi ſemper deberet, cum illi id onus incumberet d. l. libellorum, & authen. offeratur, c. qualiter, & quando, de accuſ. quinimmò accuſatore deſiſtente poterit alius à iudice accuſatoris loco ſubrogari. l. 2. ff. de dolo. Bal. in l. 1. C. qui accuſa. non poſſ.

Bart.

Digitized by Google

Bart.in l.in eum,ff.de accuſat.Specul.in tit.de accuſat. §.1. verſ. quòd ſi nullus, cur non ritus auctoritate fiſcus id poterit, quòd non minus ad publicam vtilitatem pertinet quã quòd cætera omnia puniantur crimina; quæ & ſi plurima
4 † vel ſola pœnitentia delentur: hoc tamen minimè,niſi quòd extortum fuerit reſtituatur, c.quia in omnibus,de vſur.
5 crimen † eſt quippe, quòd natura ipſa atque euangelica lex maximè deteſtatur,& horret.c.ſuper eo.de vſur. c.quo-
6 niam multi 14.q.4.Nec ab re eſt † quòd qui vſuris diripiuntur verè miſerabiles cenſendi ſunt. Sed Regni capitulum, Pridem: initio prouideri inſtituit ex officio iudicantis his, qui pro eorum miſeria diriperentur, cur non igitur accuſatione præmiſſa id poſſit fiſcus? Et hoc etiam communi iure probatum eſt, vt per Bart.in extrauagan.ad reprimen. in verbo, per denuntiationẽ, Bal. in auth. Ad hæc in fin. C.de vſur. & Iacobin. in Rubr. C. de iud. qui quæſtionem pœnè hanc in iſtam ſententiam reſoluunt.
7 Nec † incongruum communi vtilitati, ac diuinæ legi viſum eſt, vt excreſcente impiorum nequitia,& debacchante cupiditatis luxuria acrius procedatur, l. aut facta, §.fin.& l.capitalium,§.graſſatores,ff.de pœn.not.per Abb.in cap.at ſi clerici,de iud.Iaſ.in §.ex maleficijs,not. 8. inſtitut. de act. præſertim in eo, qui verſari in hoc crimine aſſuetus eſſet l. 2. C.de ſuperexacto.lib. 10. Ex quibus rectè iudicari debuit, vt etiam ſi qua eſſet contraria lex,Sacri Conſilij auctoritate
8 abrogaretur † cuius decreta vicem legis obtinent l.fin.C.de legib. ne ea amplius præſidio eſſet fœneratoribus, arg. eor. quæ dicuntur per Bart. in l.omnes populi 6.quæſtione, ff. de iuſt. & iur. & in l. non dubium, C. de legibus in l. 1. C.de indict.viduita.tollen.& in l. 1 in princ.C.de caduc.tollen. & in c.ſuggeſtum, ibi Abb.de decim.

¶ Huic ſententiæ ita probatæ nequaquam obſtat Parid. deciſ.in ſuo tractar. ſyndicat. vt eo caſu procedere poſſit iudex accuſatore deſiſtente, cùm aliàs ex officio potuiſſet, quoniam ſi lege ciuili fortaſſe conſtat, refragantur tamen Regni Cõſtitutiones,& ritus,vel (quod ſatis probo) & ſi iudex procedere non poſſit,non inficiatur tamen fiſci procuratorem partis loco ſubrogatum poſſe, immò id ex rationibus ſuis probatur, & defenditur, nec ſunt accipienda ſecus verba Iserniæ in cõſtitutione prædicta, quæ habet initium, vſurariorum. Nam etſi neget publicari bona, accuſatore deſiſtente,non tamen inficiatur, fiſcum ordinariè admitti poſſe,id enim vtrumque verum eſt,bona eius non publicari, ſi accuſator deſiſtat, & fiſcum admitti debere ad proſequendum, vt publicentur. Nam illud primum, ita quidem accipi debet,ex his quæ probauimus, ſi non ordinariè agendo: atque accuſatoris loco accuſationem proſequens publicari bona fiſcus vellet. Si verò aliter illum ſenſiſſe quiſquam putaret non efficiet, vt diſcedendum ſit à priore ſen-
9 tentia,cùm † doctoris auctoritas probationẽ deſideret, nõ neceſſitatẽ inferat.

¶ Ab hoc decreto cùm ad Proregem reclamatum eſſet, iterum votis omniũ recenſitis iuſtum omnibus, ac expediens Reipublicæ viſum extitit.

SVMMARIVM.

1 *Actor ſi debet exhibere inſtrumentum, & illud in promptu non habet, procedetur in cauſa.*

2 *Iuramento alterius ſtatur, dicentis ſe non habere.*

3 *Intellectus l. ſi. C. de fide inſtru.*

DECISIO XL.

Qvòd is qui debet exhibere aliquam ſcripturam excuſetur, ſi illam non exhibeat, videtur apertè fundari auctoritate Innoc. in
1 cap. 1. de probat. volentis, quòd † licet

Actor

Digitized by Google

Actor debeat exhibere inſtrumentum, tamen ſi illud in promptu non habet, procedetur in cauſa,& illam deciſionem Innoc. ſequuntur Domini de Rota in decis.34. in nouis, ſub titulo de probat. & tradit Specul. in tit. de inſtrumento. editio.§.nunc dicamus verſic.quid ſi in libello. Moder.in d.c.1. Et hoc videtur indubitabile.

¶ Difficultas tamen ſtat, qualiter debeat verificari iſtud, quòd non habeat in promptu, ſeu de facili. Et ex verbis Innoc. & prædictorum nō videtur, quòd requiratur aliqua probatio, nec verificatio. Domini de Rot. Abb.& alij in d.c.1. & Bald. in l.qui ſtipendia. C.de procu-
2 rato. tenent ſimpliciter† quòd ſtetur iuramento dicentis ſe non habere, nec requirunt caſus fortuiti probationem, vel amiſſionem, ſed tantummodo dicunt, quòd ſtatur iuramento, etiam quòd altera pars dicat partem pęnes ſe habere. Et quia Inno. pro ſua opinione nihil allegat, Domini de Rota allegant text. in c.2. de iuramen. calumniæ, lib.6.& in ca.cum Ioannes de fide inſtrumento. & dicunt Domini de Rot. quod Aegid. dicebat, hanc eſſe veram opinionem, & poteſt ſatis fundari per text. in l.fin.in fin.ff.de bon.auctorita. iudi. poſſiden.& ita etiam ſimpliciter ſequitur Angel. in l.1. §.edenda. ff.de eden.& Aret.in d.c.1.col.pen. qui dicunt opinionem Inno. eſſe communem.

3 ¶ Non † obſtat tex. in l. fin. C. de fid. inſtru. quia ille tex. procedit in alijs fortioribus terminis, videlicet quando ſcriptura fuit producta in iudicio,& remanſit exemplum: quia tunc originale exhibendum eſt, ſi de falſo redarguendum eſt per partem. Nam apparet euidenter malitia, niſi probetur amiſſio, & ex quo productio originalis eſt de actis, in ipſo originali eſt ius quæſitum parti, & conſequenter eius reproductio peti poteſt, non obſtante iuramento.

SVMMARIVM.

1 *Filia an cenſeatur præterita, ex quo titulus inſtitutionis non probatur per ſeptem teſtes.*

2 *Inſtitutionis titulus eſt quædam ſolemnitas.*

3 *Solemnitas volũtatis debet probari per tot teſtes, per quot ipſum teſtamentum probatur.*

DECISIO XLI.

DVbium eſt, quòd explicandum videtur, An † filia
1 cenſeatur prætetita, ex quo titulus inſtitutionis non probatur per ſe-
2 ptem teſtes. Nam † vt dicit Iacob. de Are. in l.illa inſtitutio. ff.de hæred. inſtituen. titulus inſtitutionis eſt quædam ſolemnitas, quę poteſt probari per duos teſtes, ſecundum Gloſ. in l.2. C. de bonor.poſſeſſ.ſecun. tabu. quam gl. ſequũtur omnes antiqui,& vidētur ſequi Pau. de Caſt.& Alex.& quòd ſit ſolemnitas, tenet apertè Cardin. Zabarel. in conſil. ſuo 60.

¶ Contraria tamen opinio in hoc caſu videtur verior, cōſiderando, quòd iſtud teſtamentum non poteſt dici inter liberos, quo caſu ſecundum regulam communem debent ſeptem teſtes adhiberi, l.hac conſultiſſima, l.ſi vnus, cum vulg. Quando igitur ſeptem teſtes requiruntur, communis* eſt opinio, quòd ſeptē teſtes probare debeant titulum inſtitutionis. Ita Bald. apertè in d.l.2. verſic.
3 ex prędictis, qui dicit, quòd † hęc eſt ſolemnitas voluntatis, nō ſolemnitas probationis,& debet probari per totidem teſtes, per quot ipſum teſtamentum probatur: & ita etiam expreſsè diſtinguit Paul.de Caſtr. Philip. Corn.& Moder. & ſecundum hanc opinionem in proprijs terminis conſuluit Dec. in cōſ. 105. Et Andr. Sicul. in conſil. 29. col.5. & pro hac opinione adduco doctrinam Bald.

Bald.in l.non codicillum. C. de teſtam. qui vult, quòd ſi filio aliquid relinquatur in teſtamento, & in codicillis dicitur, quòd illud relictum intelligatur titulo inſtitutionis, quòd non propterea præterito excuſatur, quia in codicillis, & ſic per quinque teſtes titulus inſtitutionis probari non poteſt: & hoc refert, & ſequitur Iaſ. in authen. Nouiſſima, col. 18. C. de inoffic. teſtam.

SVMMARIVM.

1 *Princeps poteſt de plenitudine poteſtatis tollere rem alterius illi quæſitam per modũ iuris naturalis, vel gentiũ.*

2 *Plenitudo poteſtatis eſt illa, cuius cauſa dicitur in Principe non eſſe rationem exquirendam, cur ita facis.*

3 *Silentium perpetuum illi imponi debet, qui venit ad impugnãdum illud, quòd ex certa ſcientia ei de poteſtatis plenitudine Princeps facit.*

4 *Actio licet tollatur per Principem, tamen non tollitur naturalis iuſtitia.*

5 *Imperatoris aditus ſuper executione obligationis naturalis, peccaret, ſi iuſtitiam non miniſtraret.*

6 *Imperator licet ſolutus legibus obligatione naturali ligatur.*

7 *Defenſio non poteſt tolli per Principem.*

8 *Princeps quòd obligetur ex contractu intelligitur ſano modo.*

9 *Princeps ſine cauſa non poteſt tollere quæſita de iure gentium, ſed bene obſtaculum.*

DECISIO XLII.

QVæ concluſiones pro determinanda hac controuerſia meo ſunt iudicio faciendæ. Prima concluſio eſt, quòd † Princeps
1 poteſt de plenitudine poteſtatis tollere rem alterius illi quæſitam, etiã per modum iuris naturalis ſeu gentium. Ple-
2 nitudo † enim poteſtatis eſt illa, cuius cauſa dicitur, in Principe non eſſe rationem exquirendam, cur ita facis, prout dicit Bald. in l. 2. C. de ſeruit. & aqua. & l. impetrata, C. ſenten. reſcin. nõ poſſ. & dixit idem Bald. in c. 1. §. ſi quis autẽ
3 in titul. de pace Conſtan. quòd † debet imponi perpetuum ſilentium ei, qui venit ad impugnandum illud, quòd ex certa ſcientia, & de poteſtatis plenitudine Princeps facit.

4 ¶ Secunda concluſio eſt, quòd † licet tollatur actio per Principẽ, & quis priuetur omni iure ſibi competenti, tamen non tollitur naturalis iuſtitia, per quam quis poſſit adire eundem ſuperiorem, & per quam ipſe ſuperior debeat ſibi iuſtitiam miniſtrare ſaltem in forma iuris gentium, & manu Regia. Ita tenent Innoc. Ant. de Butr. & Gemin. in c. quæ in eccleſiarum de conſtitut. Io. de Imol. in clem. ſæpe. de verbor. ſignif. penult. col. Paul. de Caſtr. in rubr. ff. ſi cert. pet. Et
5 dicit Innoc. ꝙ † Imperatoris aditus ſuper exequutione obligationis naturalis, pro qua nulla datur actio, peccaret ſi iu-
6 ſtitiam nõ miniſtraret. Quia † ſicut ipſe ſolutus eſt legibus, ita obligatione naturali ligatur, vt ad iuſtitiam reddendã, & audiendam cogatur ex debito officij, idem confirmant Card. & Felyn. in clement. Paſtoralis 3. not. de re iud. Et ideo ad propoſitum dixit notabiliter Bald. in
7 l. 1. ff. de conſtitut. Princip. quòd † licet tollatur aliquo caſu exceptio legis 3. ff. quod quiſque iur. intelligi debet ſublata eius propoſitio, & forma, non defenſio, & ſubſtantia, idem Bald. in l. quod Principi, eo. tit. dicit, quòd licet fiat ampla derogatio iurium per Principem, numquam erit ſublata obligatio proueniens ex naturali iuſtitia, & idem firmat in l. ſi vnus §. pactus, verſic. quid ſi in ſpecie ff. de pact. conuen. Moder. latè in §. ſed naturalia inſtitut. de iur. natural. & Bar. in l fin. §. fin. ff. rem rat. habe. Dec. in l. pacta nouiſſima, C. de pact. Et ideo ſublata appellatione, cenſetur ſublata formalitas tantum, Abb. in c. 1. de reſcript. Dec. in rubr. de appell.

8 ¶ Non obſtat, quòd † ex cõtractu Princeps

ceps obligetur, vt non poſſit contrauenire. Nam non diſceprando vtrum ſit contractus, vel conceſsio, ſaltem reſpectu illarum clauſularum, quæ non veniunt ex natura contractus, neque de conſuetudine, ſi ſunt communiter inſolitæ. Tamen dato, quòd eſſet contractus, illa regula limiratur per Hoſtienſem in capit. cum dilecti de maiorit. & obedien. vt non habear locum, quando contractus nocerer, & eſſet in præiudicium rerrij, quia non tenet, nec propterea, quòd Princeps ſe obligauit debet perſiſtere in præiudicio ſubdirorum: & illud cõfirmant Ant. de Butr. & Gemin. in c. Quãto de iureiur. & Domini de Rota in deciſ. 381. incip. Item, ꝙ Præpoſitus, Moder. in c. 1. de probar. & in cap. 1. de pact. Neque ſit præiudicium tale, quòd Princeps facere nequeat. Nam
9 tollitur obſtaculum, vt audiarur, & † licet Princeps ſine cauſa non poſsit tollere quæſita de iure genrium, ramen poteſt tollendo obſtaculum priuare aliquem iure ſibi comperenti eriam de iure gentium; quia reſtituitur res in priſtinum ſtatum. Gloſ. in l. ſi vnus, §. pactus, ff. de pact. & in c. Ab exordio 15. diſtinct. Curt. conſ. 1.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula quibuſcunque, veniunt etiam hi, qui alias non eſſent ſucceſſuri.*
2 *Priuilegium probatur ex traſumpto in actis producto.*
3 *Exemplatione quoties quis lædi non poteſt non eſt citandus.*
4 *Regiſtris ſtari debet.*
5 *Exemplum facit ſemiplenam probationem.*
6 *Teſtis de viſu facit ſemiplenam probationem.*
7 *Probationes duæ ſemiplenæ iunguntur ad faciendam plenam probationem.*
8 *Vſusfructus eſt pars dominij.*
9 *Princeps omnia iura habet in ſcrinio pectoris.*
10 *Teſtandi facultas in his, de quibus ſtari non licet, ſtrictè interpretanda.*
11 *Regula l. boues, §. hoc ſermone limitatur.*
12 *Clauſula, omni meliori modo, virtus, & num. 13.*
14 *Teſtamentum quoties non valet in primo gradu incipit à ſecundo.*
15 *Diſpoſitio de primo actu intellecta non conſumatur per actum inualidum.*
16 *Princeps de his, quæ in facto conſiſtunt veriſimilem notitiam non habet.*
17 *Inductum in augmentum non debet operari contrarium.*

DECISIO XLIII.

Titulus Mazei reſultans ex inueſtitura poteſt conſiderari dupliciter. Primò, vt hæreditarius, & ſibi competens tamquam hæredi. Secundò, vt noua conceſsio, Alberic. in l. fin. C. de iur. emphit. Ioan. de Imol. in l. qui Romæ, §. duo fratres, & Angel. ibi. ff. de verb. oblig. Ludou. de Ro. in conſ. 554. Alex. in conſ. 155. in ſecundo volum. in conſ. 17. vol. 3. Quòd tenear, vt titulus hæreditarius viderur fundari ex eo, quòd Comes habeat illa feuda pro ſe, & hæredibus quibuſcunq; cum poteſtate diſponendi tàm inter viuos, quàm in vltima volunrate, &c. Et
1 præſuppoſito, quòd † ex clauſula quibuſcunque, veniant etiam hi, qui aliàs non eſſent ſucceſſuri, vt viderur omnium opinio, licet Dec. aliter ſenriat in ca. in præſentia de prob. Alexan. in conſ. 2. colum. 5. & in conſ. 10. inter conſil. Brun. Ludou. in l. id tempus, §. fi. C. de vſur. & in l. quodcumque de verb. oblig. Quòd hanc poteſtatem atq; priuilegium Comes habuiſſet probarur ex tranſumpto in actis producto, ad quod tranſumprũ,
2 licet pars cirata non reperiatur, † prout de iure requiritur, vt notatur in c. cum olim de priuileg. & in c. cum dilecta, de confirmat. vtil. vel inutil. per Doctor. in authent. Si quis in aliquo documẽto C. de edendo, & latè deducit Sicul. in conſil. 164.

ſil.194. Tamen in hoc caſu minimè videbatur, partem quæ erat Regia Curia, ſeu Regius Fiſcus citari debere: quia
3 † quotieſcunque per exemplationem quis lędi non poteſt, non opus eſt, quòd in exemplatione citetur, ita tenet Bart. in l. quicumque. §. vbi decretum, ff. de offic. proconſul. & lega. Alex. in l. filiusfamilias, in §. Diui. col. 3. ff. de leg. 1. & ibi etiam Iaſ. col. 8. ſed Regia Curia habebat pęnes ſe Regiſtra priuilegiorum, ex quibus poterat veritas exempli cognoſci, & ex exemplo minimè fraudari,
4 cùm † ipſis regiſtris ſtari debeat ſecundum Angel. in §. fin. in authen. de tabellio. & Bald. in l. Imperatores ff. de ſtatu homin. ideò minimè citari debebat. Et dato, quòd citari debuiſſet, & propterea plenam fidem non faciat. Tamen vera
5 eſt concluſio, quòd † tale exemplum facit ſemiplenam probationem ſecũdum gloſ. in l. 2. ff. de fide inſtrumento. Bart. in l. Admonendi in 8. oppoſitio. de iureiuran. tenent Angel. & Ant. de Alex. in d. authent. Si quis in aliquo. Cùm igitur ſit examinatus vnus teſtis de vi-
6 ſu † qui etiam facit ſemiplenam probationem. l. iuſiurandi C. de teſtib. c. à no-
7 bis, & c. in omni. eo. tit. iungũtur † ſimul, iſtæ duæ probationes ſemiplenæ, & facient plenam probationem, per tex. in l. in bonę fidei. C. de rebus. credit. & per Abb. in c. cum cauſam de proba. & Bar. quęm omnes ſequuntur in d. l. Admonendi. de iureiuran. & huius priuilegij veritatem ſatis mihi perſuadeo ex inueſtitura Regis Federici, qui veriſimiliter niſi certus fuiſſet de poteſtate prædicta, non admiſiſſet Comitiſſam ad vſumfructum feudorum, quo caſu aut ſcinditur
8 feudum: quia † vſusfructus pars dominij eſt l. 4. ff. de vſufruct. aut certè onus imponitur, vt in l. rectè dicimus, ff. de verbor. ſignif. nec dictum Mazeum de dictis feudis inueſtijſſet, qui ſuccedere non poterat. Alias ſequeretur eſſe de ignorantia iuris redarguendum eum,
9 † qui omnia iura habebat in ſcrinio pectoris. Vnde, cùm talis diſponendi poteſtas ſit comprobata trãſumpto, ſit verificata teſtibus, & demum per Regem ex certa eius ſcientia confirmata, ſequitur neceſſariò, quòd inſtitutio facta de Mazeo tenuit.

¶ Nec obſtant duæ difficultates, quæ contra hoc opponebãtur. Primò, quòd in conceſsione illius poteſtatis diſponendi ſit facta reſeruatio aſſenſus taliter, quòd nulla fuit diſpoſitio non habito aſſenſu ante mortem ipſius Comitis. Secundò, quòd iſta poteſtas ſit cõſumpta per vnicum actum inſtitutionis factæ de vxore, taliter quòd poſt mortem vxoris, Mazeum inſtituendo, non valet inſtitutio, cùm talis poteſtas ad ſecundum actum non extendatur.

¶ Quòad primam difficultatem, ommiſsis multis reſponſionibus de clauſula ex certa ſcientia, appoſita in dicta inueſtitura. Dico, quòd illa reſeruatio aſſenſus tantummodo intelligitur facta ad cognoſcendum perſonam, in quam fit alienatio: quia aliàs illa ampla facultas diſponẽdi nihil operaretur, l. ſi quãdo cum filius, C. de inoffic. teſtamen. & propterea ſi alienatio eſt facta in fidelẽ, aſſenſus debet haberi pro præſtito, quia præſtari debet, ſecundum ea, quæ traduntur in ſimilibus caſibus in Conſtit. Regni ſi quis poſt litem, & hãc opinionem in iſtis terminis tenuit Franciſc. de Aret. in quodam ſuo conſilio facto in cauſa Iulij de Altauilla de Caſtro Gambateſe, & conſuluerunt Domini Mathe. de Afflict. & Do. Par. de Put. prout aliàs didici ab Excell. Domino Sigiſmundo Loffredo, & mihi ſemper viſa eſt opinio in puncto iuris veriſsima.

¶ Quòad ſecundam difficultatẽ, quòd vnico actu videatur conſumpta illa fa-
10 cultas, & † licet facultas teſtandi in his, de quibus teſtari non licet, ſit ſtrictè interpretanda, ſecundum Angel. in l. ſi ſeruus communis Meuij. ff. de ſtipula. ſeruo. & Imol. & Bald. in l. ſi quando. C. de inoffic. teſtamen. & Andr. Sicul. in tract. de præſtan. Cardin. q. 4. in prima col. in prin. & in 3. col. in fin. & propterea in

D. hac

hac facultate diſponendi in quemcunque, videatur dicendum, quòd habeat locum Regula l. Boues, §.hoc ſermone ff.de verbor.ſignif.l.cum pater, §.Pater certum, ff.de lega.2. l.fideicommiſſa,§. ſi decem,ff.de lega 3.cum ſimil.Tamen
11 † illa regula communiter intelligitur, & limitatur, vt non procedat, quando effectus diſpoſitionis minimè conſumitur, & completur in primo actu ſecundum mentem diſponentis,etiam in materia ſtricta. Ita declarat Bald. in l.inuitus.in fi.C.de procurato.& in l. qui per ſalutem de iureiurando,& Alexan.in l. veluti,§.hæc vox ff. de edendo, & conſuluit Deci.in conſ.77.columna quarta in meo primo volumine,& faciunt dicta per Ioan. Andre. in Mercurial. & Ioan. Monach. in capit. innotuit.de electiõn. Sed effectus iſtius diſpoſitionis eſt ſecundum mentem concedentis expreſſam in præfatione intelligendus, iuxta text. in l. item quia ff. de pact. vt quicumque hæredes in perpetuum habeant,ibi pro ſe,hæredibus, & ſucceſſoribus in perpetuum, &c. Per inſtitutionem autem vxoris in vita, non haberẽt hæredes Comitis in perpetuum, ergo effectus non conſumetur in inſtitutione vxoris: ergò neceſſariò ſequitur, quòd porrigatur ad inſtitutionẽ Mazei. Nec procederet in infinitum:quia non excederet ſecũdam vicẽ, vt in d.§. hęc vox, & in l.1.C.ſi pignus pig.p Fel.inc. licet il terzo de teſtib.& in c.2. de tregua, & pac.& cõſuluit Alex. in conſ.15.vol.2.

¶ Præterea in dicto teſtamento eſt ap-
12 poſita clauſula,omni meliori modo† ex qua clauſula videtur teſtatorem voluiſſe,quòd ſi Comitiſſa non poſſet eſſe hęres,& Mazeus poſt mortem illius:quòd Comitiſſa habeat fructus iure legati, & Mathæus intelligeretur ſolus hæres directò inſtitutus, cùm alias hæres eſſe non poſſet, pro hoc faciunt dicta per Bald.in l.quoties, C. de hæred. inſtitu.
13 quòd licet teſtamentum non valeat, in quo filio aliquid relinquitur abſque titulo inſtitutionis, §.aliud quoque capitulum, tamen ex illa clauſula cenſetur inſtitutus,& ſic vnus titulus transmutatur in alium, per quem teſtamentum ſubſtineatur,vt per multa conſuluit in ſimili Paul.de Caſt. in conſ.25.pri.vol. Fulg. in conſ.90. & Deci.in d.conſ.77. colum.3.& quòd verba obliquentur,& improprientur, vt teſtamentum ſubſtineatur, infinita ſunt iura allegata per gloſ.in l.cum pater,§.mando. ff.de lega. 2. in l. quoties, C. famil. erciſcun. in l. eas cauſas, ff. de condit. & demon.cum ſimilibus.

¶ Præterea pro parte Ducis dicitur, quòd quando in perſona eius,qui vellet ſuccedere ex clauſula quibuſcunque, reperiretur duplex improprietas, quòd tunc clauſula quibuſcunque non operatur,per multa quę allegantur.Tunc ſic, ſi in vxore reperitur duplex improprietas: quia fœmina,& quia in vltimo gradu ſucceſſionis etiam in burgenſaticis, ſequitur, quòd Mazeus hæres erit dire-
14 ctò,& ſolus. Nam † quoties teſtamentum non valet in primo gradu,incipit à ſecundo tex. eſt in l.3.§.ſi.ff.de liber. & poſthum.l.ſi à primo eo.tit.l.ex facto,§. Lucius, ff.de vulg. & pupil. l. non putauit §. à primo, de bon. poſſeſſ. contra tab. Sed in primo gradu inſtitutionis factæ de vxore teſtamentum non tenet: ergo tenebit in inſtitutione Mazei, & non erit fideicommiſſarius, ſed hęres directò, & ſolus,& ſic non habet locum diſpoſitio d. §. hoc ſermone,quia diſpo-
15 ſitio † de primo actu intellecta non cõſumatur per actum inualidum, l. hæc conditio, la grande ff. de condit. & demonſt. cum multis, quæ allegantur per Roma.in conſ.540. Et per hæc videtur, quòd titulus Mazei ſit validus, & firmus, cui cùm magni Capitanei confirmatio acceſſerit, neque de iure ipſius Mazei atque confirmatione fuerit facta mentio Regi Catholico concedenti dicta feuda ipſi Magno Capitaneo. Nec
16 † Rex Catholicus veriſimiliter de his, quæ in facto conſiſtebant notitiam habuit,ſequitur euidenter titulum Magni Ca-

Digitized by Google

Capitanei in aliquo ipſi Mazeo non obſtare,per ea quæ latè dicuntur per Soc. in conſil. 64. in 2. volum. Poſt ſcripta per Docto.in l.Præſcriptione.C.ſi contra ius, vel vtilit. publ. & in c. quæ in eccleſiarum de conſtitut. & in c.1. de iudi. & in c. Paſtoralis de re iudic. Nec me mouet Albaranum, quia videtur nõ
17 obſtare: quia † inductum in augmentum, & fauorem dicti Mazei, & propterea non deberet contrarium operari. l. Quod fauore.ff.de legib.& ex verbis ipſius ſatis conſtat. Et ſic dictum Ducem condemnandum eſſe ad reſtitutionem dictæ terræ,ſalua meliori deliberatione quòad fructus propter introitus perceptos.

DECISIONVM FINIS.

INDEX RERVM OMNIVM LOCORVMQVE INSIGNIVM,

Quæ in his Deciſionibus continentur.

A

ACTIO competens Domino, contra Vaſſallum ad repetendum feudum apertum ob feloniam non terminatur tempore, deciſ.37.num.14.fol.30.

Actio licet tollatur per Principem, tamen non tollitur naturalis iuſtitia, deciſ.42.num.4.fol.35.

Actor parte opponente debet eligere, deciſ.31.num.2.fol.21.

Actor ſi debet exhibere inſtrumentum,& illud in promptu non habet, procedetur in cauſa, deciſ.40.num.1.fol.33.

Admicti non debet id,quod non releuat, deciſ.1.num.7.fol.2.

Alienatione facta rei emphyteuticæ, ſalno Domini aſſenſu,an ſatis ſit in contractu, deciſ.24.num.1.fol.15.

Anni triginta requirũtur in feudis,vt præſcribatur,deciſ.37.num.15.fol.30.

Anni verò viginti in rebus fiſcalibus de iure communi, ibid.num.16.

Antiqua obſeruãtia attẽdenda,dec.11.n.2.fol.9.

Appellationis formalitas licet ſit ſublata, recurſus non intelligitur ſublatus, deciſ.27.num.2.fol.19.

Arbitrium regulari,& electio reſtringi,deciſ.13.num.2.fol.10.

Auctoritas ſuperioris ſpoliantis non tollit interdictum recuperandæ, deciſ.37.nu.5.fol.28.

Audientia teſtium ſenium, & valetudinariorum cõmittitur etiam in cauſis feudalibus,& criminalibus,deciſ.7.nu.2.fol.6.

B

BEneficium non conceditur, cauſa relata, & introducta, deciſ.15. numer.1. folio 11.
Beneficio l. maritum ſolut. matrim. renunciari non poteſt, etiam cum iuramento, deciſ.2.num.2.fol.2.

C

CAſus omiſſus remanet in diſpoſitione iuris communis, deciſ.36.nu.7 fo.25.
Cauſa relata, & introducta, non conceditur beneficium, deciſ.15.num.1.fol.11.
Circuitus euitandus, deciſ.31.nu.4.fol.21.
Clauſula, quibuſcunque veniunt etiam hi qui aliàs non eſſent ſucceſſuri. deciſ.43. num.1.fol. 36.
Clauſulæ, omni meliori modo, virtus. ibid. num.12.fol. 38.
Clerici releuantur à ſatiſdatione iudicij, deciſ.4.num.1 fol.4.
Clericus circa ordinatoria, debet obſeruare iura iudicij, ibid. num.2.
Clericus beneficiatus abſque diſpenſatione poteſt matrimonium contrahere, licet ipſo iure vacẽt beneficia, deciſ.34.n.3.fol.23.
Commiſſio fit in cauſis meri Imperij, & criminalibus, deciſ.7. num.1.fol.6.
Commiſſarius nouus, an debeat iterum citare partem abſentem, & contumacem, deciſ.28.num.1.fol.19.
Compromiſſum fieri debet inter affines, deciſ.11.num.1.fol.9.
Compromiſſum factum de iure tantum in ſententiando, inuentarij ratio habenda, deciſ.25.num.3.fol.16.
Compromiſſi actus non plus poteſt operari, quam fuerit intẽtio compromittentis expreſſa, ibid.num.4.
Concluſio libelli attendi debet, & non narratio, deciſ.1.num.5.fol.2.
Confeſſio facta parte præſente in actis nullis, probat tamquam extraiudicialis, deciſ.37. num.11.fol.29.
Confeſſio facta in iudicio, licet nullo nocet, ibid.num.12.
Conſiderandum non eſt quid fuerit obſeruatum, ſed quòd obſeruari debuit, deciſ.37. num.6.fol.29.
Conſtitutio reſpiciens vtrumque caſum, debet pariformiter determinare, deciſ. 36. num.5. fol.25.
Conſuetudo, ſi quis, vel aliqua, an habeat locum, patre, vel matre exiſtente in medio, deciſ.38.num.1.fol.30.
Conſuetudo corrigens ius commune debet ſtrictè intelligi, ibid. num.2.fol.31.
Conſuetudine ceſſante habet locum ius commune, ibid. num.5.
Creditor accipit in ſolutum meliora bona debitoris, deciſ.2.num.4.fol.3.

D

DEcretum Sacri Conſilij vicem legis obtinet, deciſ. 39. num.8.fol.33.
Defenſio non poteſt tolli per Principem, deciſ. 42.num.7.fol.35.
Diſpoſitio pœnalis non includit clericos, deciſ.4.num.3.fol. 4.
Diſpoſitio generalis, generaliter debet intelligi, deciſ. 26. num.3.fol.17.
Diſpoſitio l.adeo, & l. actionem, §. morte ff. pro ſoc. explicatur, deciſ.30. num.1. & 6. fol. 20. & 21.
Diſpoſitio teſtatoris dubia, debet recipere interpretationẽ à iure, ibid.num.4 fo.20. intellige vt num. 8. fol.21.
Diſpoſitio de primo actu intellecta, non conſumatur per actum inualidum, deciſ.43.num.15.fol. 38.
Doctoris dictum, intelligi debet ſecundum legem, quam allegat, deciſ.7. nu.3.fol.6.
Doctoris auctoritas probationem deſiderat, deciſ.39.num.9.fol.33.
Dos data ſpuriæ à patre, an debeat reuerti ad hæredes dotantis poſt mortem filiæ ſine filijs, deciſ.21.num.1.fol. 14.
Dos ſemper debet eſſe præcipua, deciſ. 6. num.2.fol. 5.

E

EDenda ſunt omnia, quibus quis vſurus eſt, deciſ.1.num.2.fol. 1.
Editio de iure fieri debet, vt poſſit quis deliberare, ibid. num.1.fol.1.
Effectus potiùs quàm modus attendi debet, deciſ.4.num.4.fol.4.
Excluſus per alium ſufficit, qui poſſet ſuccedere,

Digitized by Google

cedere, licet eum effectu non ſuccedat, deciſ. 26. num. 2. fol. 17.
Excuſſio fit aliquando ſumptibus alterius, deciſ. 16. num. 1. fol. 12.
Excuſſionis beneficium non habent mercatores, ibid. num. 2.
Executio non fit laudo nullo ſtante, quamuis in compromiſſis ſoleat renũciari nullitatibus, deciſ. 19. num. 1. fol. 13.
Exemplum facit ſemiplenam probationem, deciſ. 43. num. 5. fol. 37.
Exemplatione quoties quis lædi non poteſt, non eſt citandus, ibid. num. 3.

F

Facere teneris, quod tibi non nocet, & alij prodeſt, deciſ. 7. num. 4. fol. 6.
Feudalia non poſſunt ſine titulo poſſideri, deciſ. 1. n. 4. fol. 1.
Fidelitas eſt cauſa infeudandi, deciſ. 37. numer. 8. fol. 29.
Filia an cenſeatur præterita, ex quo titulus inſtitutionis non probatur per ſeptem teſtes, deciſ. 41. num. 1. fol. 34.
Fiſcus an poſſit accuſationem inſtitutam proſequi, deciſ. 39. num. 1. fol. 32.
Fœmina iure feudorum excluſa eſt à ſucceſſione, deciſ. 36. num. 2. fol. 25.
Fratris appellatione in his ſtatutis venit conſanguineus tantùm. Etiam ſi feudum veniat à linea materna, deciſ. 36. num. 10. & 11. fol. 26.
Fructuum taxatio vbi facta, illis non habitis non debetur, deciſ. 10. num. 1. fol. 8.

G

Gloſa in l. pater, ff. de adim. lega. reſtituitur, deciſ. 33. num. 2. fol. 22.

H

Habilitatio non eſt iuris ad perſonam, ſed perſonæ ad ius, deciſ. 34. num. 2. fol. 23.
Hæres ſciens alios creditores nõ poteſt ſoluere primis venientibus, deciſ. 9. num. 1. fol. 7.
Hæres tenetur actione perſonali, deciſ. 20. num. 2. fol. 13.
Hæres adiens hæreditatem cum beneficio legis, & inuentarij, quomodo obligetur, ibid. num. 3.
Hæres conuentus à creditore hæreditario ſibi coniuncto, poteſt opponere exceptionem compromiſſi vigore pragmaticæ, quòd an erit voluntarium, vel neceſſarium, deciſ. 25. num. 1. & 2. fol. 15.
Hyppothecaria an, & quando agi poſſit ſuper fructibus feudi hæreditarij, deciſ. 20. num. 1. fol. 13.

I

Illatio non fit ex diuerſis, deciſ. 10. num. 6. fol. 9.
Imperator aditus ſuper executione obligationis naturalis peccaret, ſi iuſtitiam non miniſtraret, deciſ. 42. num. 5. fol. 35.
Imperator licet ſolutus legibus, obligatione naturali ligatur, ibid. num. 6.
Inducta ad augmentum, non operantur contrarium, deciſ. 43. num. 17. fol. 39.
Infidelis ex deſcendentibus primi acquirentis non cenſetur vocatus ad ſucceſſionem deciſ. 37. num. 7. fol. 29.
Inſtitutio an valeret, per quam excluditur ſoror vtrinque coniuncta, deciſ. 36. num. 1. fol. 17.
Inſtitutionis titulus eſt quædam ſolemnitas, deciſ. 41. num. 2. fol. 34.
Inſtrumenti reaſſumptio petita, quando fieri debeat, deciſ. 12. num. 1. fol. 10.
Inſtrumentum fit de cauſæ cognitione interpoſita, deciſ. 14. num. 2. fol. 11.
Intellectus c. ſuſcitata de reſtitut. in integr. deciſ. 14. num. 4. fol. 11.
Intellectus l. final. C. de fide inſtrum. deciſ. 40. num. 3. fol. 34.
Intereſſe an debeatur ex intereſſe, deciſ. 17. num. 1. fol. 12.
Iudicari non debet de eo, quod non fuit cognitum, deciſ. 25. num. 5. fol. 16.
Iuramento alterius ſtatur, dicentis ſe non habere, deciſ. 40. num. 2. fol. 34.
Iuriſdictio ſi conceditur in vaſſallos, non circumſcripto territorio, nulla iuriſdictione retenta per concedentem, an ſi vaſſallus delinquat extrà territorium, fiat remiſſio, ſtante præuentione Regia Curiæ, deciſ. 18. num. 1. fol. 13.

Ius

Digitized by Google

Ius aſſidandi, & diſſidandi eſt iuriſdictionis, deciſ. 32. num.3. fol.22.

L

Lana an veniat appellatione graſſię, deciſ.23.num.1. fol.14.
Laudum ferendum ſecundum diſpoſitionem iuris, deciſ.25.num.6.fol.16.
Laicum nullum admitti ad accuſandum de vſuraria prauitate, niſi ordinarie agendo, deciſ.39.num.2.fol.32.
Legatum extinguitur, quando ex pecunia legata res emitur, quæ non eſt in libero commercio, deciſ.33.num.1.fol.22.
Legitimatio, an diſpenſatio dicatur, quandò quis non eſt habilitatus ad feuda, deciſ. 34.num.1.fol.23.
Lex generaliter loquens, generaliter debet intelligi, deciſ.30. num.2. fol.20.
Lex ſimpliciter loquens, à nobis diſtingui non debet, deciſ.39. num.3.fol.32.
Libellus continens duo remedia contraria, non procedit.dec.31. num.1. fol.21. Intellige vt num. 3. & 6.
Limitata cauſa, limitatum effectum habere debet, deciſ.37.num.9.fol.29.
Lite pendente nihil eſt innouandum, deciſ.8. num.1.fol.7.

M

Malæfidei ratio non militat in herede, ſoluendo nomen debitoris per adiudicationem, deciſ.9.num.2. fol.7.
Maſculus ſi excludit fœminam vigore ſtatuti cum onere dotandi procedit etiam in conſanguineo, deciſ.36. num.9. fol.26.
Mora eſt quid facti, quæ non præſumitur deciſ.16.num.3.fol.12.
Mulier quando per ceſſionem ſuorum iurium præiudicet ſibi in prælatione, deciſ. 29. num. 1. fol. 20.

O

Obligationę in generali non veniunt ea, quæ veriſimiliter ſpecialiter quis non obligaſſet, deciſ.25.num.7. fol.16.
Obligatus occaſione rei, re perempta ſine culpa obligati, non propterea liberatur. deciſ. 10.num.5.fol.9.
Ordo literæ demonſtrat, quod fœminæ admittantur ordine ſucceſſiuo, dec.36. n.6. fol. 25.

P

Pactum de non alienando non impedit, quin res prohibita alienari veniat ſub obligatione bonorum præſentium, & futurorum, deciſ.22.num.1 fol.14.
Periurus non eſt audiendus, deciſ.2.num.3. fol. 3.
Petitorium abſorbet poſſeſſorium, deciſ.37. num.3.fol.28.
Plenitudo poteſtatis eſt illa, cuius cauſa dicitur in Principe non eſſe rationem exquirendam, cur ita facis, deciſ.42. num. 2.fol. 35.
Pœnitentia ſola plurima peccata delentur, excepto eo, propter quod extorta reſtituenda ſunt, deciſ.39.num. 4.fol.33.
Poſſeſſor nouus conuenitur pro decima præterita, deciſ.10.num.4.fol.8.
Poſſidere duo in ſolidum non poſſunt, deciſ. 32.num.1 fol.22.
Poſſidet iuſtè, qui auctoritate regia iudicialiter procedente poſſidet, deciſ.37.num.4. fol. 28.
Prædo reſtituendus, deciſ.1. num.3. fol.1.
Princeps poteſt de plenitudine poteſtatis tollere rem alterius illi quæſitam per modum iuris naturalis, vel gentium, deciſ. 42. num.1 fol.35.
Princeps quòd obligetur ex contractu; intelligitur ſano modo, ibid. num.8.
Princeps ſine cauſa non poteſt tollere quæſita de iure gentium, ſed benè obſtaculum, ibid. num.9.fol.36.
Princeps habet omnia iura in ſcrinio pectoris, deciſ.43. num.9.fol. 37.
Princeps de his, quæ in facto conſiſtũt veriſimiliter notitiã nõ habet, ibi. n.16.fo.38.
Principium numeri non eſt numerus, deciſ. 38.num.3.fol.31.
Priuilegium probatur ex tranſumpto in actis producto, deciſ.43.num.2 fol.36.
Probationes duæ ſemiplenæ iungantur ad faciendum plenam probationem, deciſ. 43. num.7.fol. 37.
Procurator effectus dominus litis, mortuo princi-

Digitized by Google

principali, nullo apparente hærede, an poſſit in cauſa pcedere, deciſ.35.n.1.f.24.

Q

QValitas adiecta verbo, debet determinari ſecundum tempus verbi, deciſ. 6. num. 1. fol. 5.
Qualitas non præſumitur mutata rei inhærens, deciſ.32. num.2. fol.22.
Quaſi contractus, qui oritur ex aditione hæreditatis, non debet plus operari, quam expreſſa conuentio, deciſ.30. nu.3. fol.20.

R

REbelles illi dicuntur, qui contra honorem, & fidelitatem Principis opera rebellionis faciunt, deciſ.37. nu.10 fo.29.
Regiſtris ſtari debet, deciſ.43. nu.4. fol. 37.
Regula l. boues, §. hoc ſermone de verbor. ſignif. limitatur, deciſ.43. nu.11. fo. 38.
Remedia ad diuerſa tendentia cumulantur, deciſ.31. num.5. fol.21.
Remiſſio ſeruitij non inducitur taciturnitate ſola cum poſſeſſione feudi abſque præſtatione ſeruitij, deciſ.37. n.13. fo.30.
Reſcriptum Principis eſt ſeruandum, deciſ. 37. num.2. fol.27.
Reſtitutio eſt quædã gratia, dec.5. n.1. fol.4.
Retrotranſlatio locum habere non poteſt, cũ extrema non ſunt habilia, dec.5. n.2. f.4.
Ritus M.C. Vicariæ impedit appellationem in cauſa homicidij, deciſ.27. nu.1. fol.19.

S

SCientia debet eſſe legitima, deciſ. 9. num.3. fol.7.
Secundogenitus excluditur contemplatione primogeniti, deciſ.10. num.3. fol.8.
Sententia nulla fundata in venditione nulla ex defectu decreti non interpoſiti, deciſ.14. num.1. fol.11.
Sententia regia exequi debet, ibid. num.3.
Sententia debet formari nomine hæredis defuncti, cùm in hæredem ſit tranſitus à defuncto, deciſ. 35. num.2. intellige vt num.3. fol. 24.
Sexus prærogatiua ſeruãda, deci.36. n.3. & 4. fo.25.
Silentium perpetuum illi imponi debet, qui venit ad impugnandum illud, quod ex certa ſcientia, & de poteſtatis plenitudine Princeps facit, deciſ.41. nu.3. fo.35.
Socer habet beneficium l. maritum ſol. matr. deciſ.2. num.1. fol.2.
Societas finitur morte, ſi non remanet perſona æquè idonea, deciſ.30. nu.5. fol.20. declara vt num.7. fol.21.
Solemnitas voluntatis debet probari per tot teſtes, per quot ipſum teſtamentum probatur, deciſ.41. num.3. fol.34.
Soror duplici vinculo coniuncta, an conſanguineo maſculo de iure præferatur, deciſ. 36. num.1. fol. 25.
Spoliatus antè omnia reſtituendus, deciſ.37. num.1. fol.27.
Stare non prohibetur, quòd non mutatur, deciſ.36. num.8. fol.25.
Statuto ſtante excludente matrem propter agnatos, ſi ſuperſint ſorores, vel fratres, poteſt mater admitti, ceſſante ſtatuto, deciſ.38. num.6. fol.31.

T

TEſtamentum quoties non valet in primo gradu, incipit à ſecundo, deciſ. 43. num.14. fol. 38.
Teſtandi facultas in his, de quib. teſtari nõ licet, ſtrictè interpretãda. ib. n.10. fo.37.
Teſtis de viſu facit ſemiplenam probationem, deciſ.43. num.6. fol. 37.

V

VAſſallorum diuiſio, & iuriſdictionis generat maximum præiudicium, deciſ.13. num.1. fol. 10.
Verba enunciatiua non alterant iudicium, deciſ.1. num.8. fol.2.
Verba legis, vel conſuetudinis cui non conueniunt, nec eius diſpoſitio conuenit, deciſ.38. num.4. fol.31.
Vita, & militia eſt onus feudi, deciſ.10. nu. 2. fol.8.
Vitæ, & militiæ quæſtio non compromittitur, quia feudalis, nec de re notoria, deciſ.3. num.1.2. fol.3.
Vſura crimen eſt, quòd natura ipſa, atque euange-

Digitized by Google

euangelica lex maximè deteſtatur, deciſ. 39. num. 5. fol. 33.
Vſuris qui diripiuntur, verè miſerabiles cenſendi ſunt, ibidem num. 6.
Vſusfructus eſt pars dominij, deciſ. 43. num. 8. fol. 37.
Vtilitati communi nec incongruum, ac diuinæ legi viſum eſt, vt excreſcente impiorum nequitia acrius procedatur, deciſ. 39. num. 7. fol. 33.

FINIS INDICIS.

Digitized by Google

FLAMINII MONACI

PONTIFICII, ET CAESAREI IVRISCONSVLTI

Patricij Conſentini

ADDITIONES

Ad Deciſiones Sacri Regij Neap. Conſilij

IOANNIS THOMAE MINADOI

eiuſdem Conſilij Senatoris.

NEAPOLI,

Ex Typographia Lazari Scorigij. M.DC.XXIX.

Expenſis Ioannis Dominici Boue.

Digitized by Google

Digitized by Google

Imprimi poteſt;

Aloyſius Riccius Epiſcopus.

Percurri ſedulo, Additiones has; Iuriſconſulti, & Patricij Conſentini Flaminij Monaci; ad Deciſiones Neapolitanas Minadoi. de mandato Illuſtris admodum, & Reuerendiſs. Domini mei, Iacobi Terragnoli, Vicarij Generalis, & reperi eas prælo dignas; vt pote inſigni doctrina, & mira eruditione refertas. Datum Neap. die 22. Septembris 1628.

D. Ioannes Dominicus Aulisius Canonicus Deputatus.

Imprimatur.

Iacobus Terragnolus Vic. Gen.

Digitized by Google

Illuſtriſs. & Eccellentiſs. Signore

Il Dottor Flaminio Monaci, dice à V. E. che hauendo fatto le Additioni ad Deciſiones S.R. Neapolitani Conſilij Io. Thomæ Minadoi, ſupplica V. E. ordinare che ſi poſſano far imprimere. Vt Deus &c.

Magnificus V. I. D. Io. Baptiſta de Thoro videat, & referat.

Tapia Regens.

Prouiſum per Suam Excellentiam Neap. die 21. Iunij 1628.

Anaſtaſius.

Illuſtriſsime, & Excellentiſsime Domine

De ordine Veſtræ Excellentiæ percuntaui nouas, & vtiliſsimas Additiones Flaminij Monaci I. C. & Patricij Conſentini in Regias Deciſiones S. C. Ioannis Thomæ Minadoi miro ordine compactas: eaſque arbitror pro communi vtilitate imprimi poſſe, cùm nihil in eis contra Ius publicum; ac honeſtatem contineri videatur, accedente beneplacito Veſtræ Excellentiæ, cui me in omnibus, cum omni qua decet reuerentia ſubmitto. Datum Neap. ex ædibus noſtris die 28. Iulij 1628.

Veſtræ Excellentiæ

Humillimus ſeruulus

Io. Baptiſta de Thoro I. C. Neap.

Imprimatur.

Tapia Regens. Enriquez Regens.
Lopez Regens. Brancia Regens.

Digitized by Google

FLAMINII MONACI PONTIFICII, ET CAESAREI IVRISCONSVLTI, PATRITII CONSENTINI.

ADDITIONES

Ad Deciſiones Sacri Regij Neapolitani Conſilij IOANNIS THOMAE MINADOI eiuſdem Conſilij Senatoris.

SVMMARIVM.

1 *Feudalia an poſsint ſine titulo poſsideri.*
2 *Titulum in rebus feudalibus, an aliquis teneatur oſtendere.*
Afflictus laudatur ibidem.
3 *Succeſſor an teneatur indicare titulum authoris ſui.*
4 *Titulum an quis oſtendere teneatur in poſſeſsione immemorabili.*
5 *Tituli materia remiſsiuè.*
Libelli concluſio an ſit attendenda, vel narratio, ibidem.
Præſes de Franchis laudatur, ibidem.
Minadous laudatur, ibidem.
6 *Spoliatus agens ſpolio, an teneatur exhibere titulũ, & quando.*
7 *Spoliatorum remedium an detur contra bonæ fidei poſſeſſorem.*
8 *Spoliatus an poſsit agere ſpolio, quando ius commune reſiſtit, vel conſtat de non iure ſpoliatorum. num. 11.*
9 *Beneficia incompatibilia poſsidens, an poſsit agere ſpolio.*
10 *Simoniacus, vel intruſus, an poſsit agere ſpolio, cuius remedio quando præſcribitur.*
12 *Spoliatorum remedium an detur contra titulo poſſidentem.*

DECISIO PRIMA.

1 QVod feudalia non poſſint ſine titulo poſſideri, vt dicit hic *numer. 4. Minadous*, adde *Hartam. in tract. de feud. c. 9. lib. 2.* quomodo vaſſallus, & quando teneatur petere inueſtituram.

2 An autem quis teneatur oſtendere titulum in rebus feudalibus, dicit quod ſic *Afflic. dec. 265.* quem celeberrimum ſuæ tempeſtatis Doctorem vocat *Regens Tapia in Conſtit. Regni Minorum iura*, & idem *Afflict. in c. 1. de controuer. inueſt. Grammat. conſ. 9. crim.*

3 Non tamen ſucceſſor tenetur auctoris ſui titulum oſtendere, & indicare dicit *Vin. deciſ. 139. & Lapus alleg. 89.*

4 Nec in poſſeſſione immemorabili tenetur aliquis titulum oſtendere, *Miſinger. cent. 1. obſer. 30. Surd. conſ. 94.*

5 Et ad materiam tituli vide *Boer. deciſ. 150. & 89. & 42. & 313. & in deciſ. Sacr. Conſ. Neapol. 66. Præſidem de Franchis*, quem magnũ Præſidem vocat idem *Regens Tapia Marchio Belmontis in tit. de in integrum reſtit. in rubrica ſuper conſtit. Regni*, & acutiſſimum Præſidem vocat *Conſiliarius Rovitus in Pragmat. Curſu diſtionum*, & dignissimum Præſidem *Conſiliarius Anna in conſ. 1. & 59.* & de materia tituli vide etiam *Afflict. deciſ. 334.* & quæ latè ſcripſi ego in additionibus, quas feci ad deciſiones Neapolitanas *Capicij in deciſ. 6.* vbi ſcripſi de materia late.

Ad num. 5. & 6. quod licet in narratione fiat mentio tituli, tamen quia in concluſione actor non ſe aſtrinxit, niſi ad ſimplex poſſeſſorium, vnde attenta concluſione, quæ attendi debet, non debet haberi aliqua ratio tituli mentionati. Adde quod in omnibus caſibus ſolius libelli concluſio eſt attendenda, & præter *Bart.* quem allegat hic *Minadous* noſter Regius Conſiliarius Sacri Neapolitani Conſilij, quem peritiſſimum Regium Conſiliarium appellat *Regens Tapia Marchio Belmontis in Prag. incip. Odia, de arbitris* idem voluit *Decius conſ. 57. & conſ. 62.* & latè declarat *Gomez in §. ſequens, Inſtit. de action. & Neuizzan. conſ. 4.* niſi ambigua eſſet concluſio, & clara eſſent narrata, & clauſula eſſet illa, ius, & iuſtitiam fieri, quod narrata attenduntur, *Decius in l. poteſt C. de pact. Auendan. in primo reſponſo*, & in remedio ſpoliatorum in terminis huius deciſionis, vt ſolius libel-

Digitized by Google

li concluſio ſpectanda ſit, quicquid fuerit narratum præter *Abbat.* quem allegat *Minadous*, tenuit *Ripa*, & alij multi, quos allegat in *l. naturaliter 9. nihil commune ff de acquir. poſſ.* ex tribus enim conſtat libellus, nempe ex facti narratione, cauſa facti, & concluſione ſecundũ *Bar. in l. ſi prius. ff de nou. oper. nunciat.* & quomodo ſit in libello concludendum in hoc iudicio tradit *Socc. in l. rem quæ nobis. ff. de acquir. poſ.* vt actor narret ſe poſſediſſe, & poſtea à poſſeſſione cecidiſſe ſine culpa ſua, & facto, & iniuſtis ex cauſis ſpoliatum poſſeſſione fuiſſe; illamque poſſidere conuentum reum, & poſtmodum concludet ſe reintegrandum ad illam poſſeſſionem, & ſibi illam reſtitui *Doctores in c. ad ſedem de reſtit. ſpol.* non tamen defuerunt Doctores, qui tenuerunt in hoc remedio ſpoliatorum nullum eſſe libellum porrigendum, quia in cauſis ſummarijs nullo indigemus libello. *Rolan. à Valle conſ. 71. lib. 1. Marſil. ſing. 102. & Roman. conſ. 519.* & alij relati per *Luc. de Penna in l. ſi coloni C. de agric. & cenſit.* vbi *Io. de Platea*; Veritas tamen eſt, vt licet ſolemnis libellus non requiratur: attamen talis qualis petitio offerenda eſt, quæ ſit loco libelli, vt in *Clem. ſæpe de verbor. ſignific.* vbi *Nata*, & *Signor. conſ. 111. & Soccin Senior conſ. 54. lib. 4.* quia non eſt omittenda petitio in qualibet cauſa, in qua ſummariè proceditur.

6 In quantum verò addit, quod fuit deciſum in hac deciſ. vt agens ſpolio non teneatur exhibere titulum. Adde quod ſpolio agens, quando iuris præſumptio aduerſatur, neceſſe erit iuſtum, & legitimum titulum plenè probare, ſecundum *Crau. conſ. 322. Capic. deciſ. 7.* vbi ego quia is qui contra ſe præſumptionem habet iuris in mala fide eſſe dicitur. *Alex. conſ. 75. lib. 4.*

7 Et dixi ego in d. ct. deciſ. *Capicij*, licet detur remedium ſpoliatorum *cap. reintegrand. 3. q. 1.* contra bonæ fidei poſſeſſorem. *Ozaſc. deciſ. 93.*

8 Semper enim, quod ius commune reſiſtit ſpoliato, non poteſt ſpolio agere; ſicut enim hominis ſententia reſtitutionem impediri dicitur. Ita & iuris ſententia obſtabit agenti ſpolio, ſecundum *deciſ. Cappell. Tholoſan. 465.* Et

9 ideo qui poſſedit beneficia incompatibilia tanto tempore, vt inciderit in *extrauagantem execrabilem*, agens ſpolio non debet reſtitui, vt fuit Romæ pluries iudicatum in Rota, *Creſcenſ. deciſ. 6. de reſtit. ſpoliat.* quia ius commune ſibi reſiſtit, vt dicimus etiam de ſimoniaco, qui cũ neque titulum coloratum habeat, agens ſpolio non reſtituitur; quia ſimoniaci, & intruſi non habentes titulum, fures ſunt, *Caſſador. deciſ. 1. de ſimonia. & Verall. deciſ. 334. par. 3.*

10 Præſcribitur tamen remedium hoc ſpoliatorum ſpatio decem annorum, *Rolan. conſ. 73.* & alij, quos allegat *Theſaur. deciſ. 29.*

11 Sicut etiam non datur reſtitutio ſpoliato, quando conſtat de non iure petentis reſtitutionem ſecundum *deciſ.* eiuſdem Rotæ Romanæ in antiquis *de reſtit. ſpoliat.* & *deciſ. 24. Capic. deciſ. 77.* Vbi ego ſcripſi, & de materia ſpolij vide quæ dicam infra in *deciſ. 37.*

12 Et licet dicatur in hac deciſ. quod agens ſpolio non teneatur titulum exhibere. Adde quod datur etiam contra titulo poſſidentem remedium iſtud ſpoliatorum. *Theſaur deciſ. 29. & vide etiam Afflict. deciſ. 361* & hæc eſt communis opinio, & in Tribunalibus iudicata.

Ego Flaminus Monacus in vtroq; iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Nurus contra Soceram an poſſit criminaliter agere ſecundum formam ritus M. C. V.*
2 *Gener contra Socerum an poſſit liquidare inſtrumentum.*
Pompeus Battaglinus laudatur.
3 *Filius an liquidabit contra patrem.*
An filius ſpiritualis aget ſine venia contra compatrem, & quid de filijs ſpurijs.
4 *Frater contra fratrem an liquidabit inſtrumentũ.*
7 *Filius agens contra patrem pro alimentis, an teneatur petere veniam.*
8 *Socer loco patris habetur, & quid de nouerca.*
9 *Vaſſallus an poſſit vocare dominum ſine venia.*
Ciuis an poſſit vocare in iuditio vniuerſitatem ſine venia, ibidem.
Pœna quæ ſit vocantium ſine venia patrem, & ſimiles.
10 *Beneficio, quod ſocer non tenetur niſi in quantum facere poteſt, an poſſit renuntiari.*
11 *Carcerari an poſſit, qui non tenetur inſolidum.*
12 *Beneficio* Authenticæ hoc niſi Cod. de ſolut. *an poſſit renunciari.*
Nouarius laudatur, ibidem.
13 *Debitores an poſſint dare bona in ſolutum creditoribus, & ſeq.*
Iacobus Cancerius *laudatur, ibid.*
14 *Scipio Rouitus laudatur.*
Nicolaus Antonius Gizzarellus laudatur.

DECISIO II.

1 NVrus contra Socerum, quod non poſſit criminaliter agere ſecundum formam Ritus Magnæ Curiæ Vicariæ ad liquidationẽ inſtrumenti, vt dicit *Minadous* in hac deciſio-
2 ne. Adde, quod gener contra ſocerum poterit liquidare inſtrumentum ſecũdum formam dicti Ritus, vt fuit deciſum in Sacro Neapolitano Conſilio. *Præſes de Franchis deciſ. 366.* & licet fuiſſet olim dubitatum de dicta deciſ. attamen cum Magna Curia Vicariæ decreuiſſet, per ſocerum fieri depoſitum, referente Pompeo Battaglino tunc doctiſſimo Iudice dictæ M. C. V. fuit confirmatum per Sacrum Regium Conſilium, vt ipſe refert ad *Cinum in l. qui in poteſtate Cod. de in ius voc.* & ita vidit ſemper fuiſſe præſentatum inſtrumentum contra ſocerum *Marin. Frezz. in tract. de præſent. inſtrum. par. 8 1. quæſ.* licet idem tenuerit in *12. par. q. 1.* non poſſe accuſari per generum contra ſocerũ:
3 filius tamen non liquidabit inſtrumentum cõtra patrem; idem *Præſes de Franch. in deciſ. 162. 366. idem Battagl. ad Cin. loco citato.* Et an frater

4 frater contra fratrem liquidabit inſtrumentũ,
Theſaur. deciſ. 119. quod ſic. Sed *Paris de Pu-*
5 *teo* tenuit, quod non *loco citato*. Et filius ſpi-
ritualis non vocabit compatrem ſuum ſine ve-
nia, *Alexand & Roman in l. generaliter ff de*
6 *pact. Viuius deciſ.* 230. Et quod filius inceſtuo-
ſus teneatur petere veniam in ius vocando pa-
trem, & vulgo quæſitus agens contra matrem,
dixit *Alex. in l. 2. Cod. de in ius voc.* & idem
in filiis ortis ex coitu damnato, *Iaſ. in §. pœna-*
les de action. ſed filius in poteſtate contra pa-
trem nõ poteſt agere, etiam venia petita *Cuiac.*
obſeruat. 10. lib. 10. Licet vt ibi per eum multi
ſunt caſus in quibus aget filius contra patrem
venia petita, & tacitè, vel expreſsè conceſſa *Ca-*
pyc. deciſ. 56. vbi ego ſcripſi, hinc dicit *Anne.*
Robert. rerum iudicatarum libr. 3. cap. 6. cum
filius patrem in ius vocauerit, cum ſibi nihil
datum fuiſſet à patre, qui tamen dedit filiæ nu-
ptæ, & filio maiori vxorem ducenti, fuiſſe de-
ciſum in Senatu Pariſienſe, patrem ab iniuſta
petitione filij minoris liberando, & filium iuſ-
ſit à patre veniam deprecari litis temerariæ ar-
rogantis, & importunæ.

7 An autem filius agens cõtra patrem pro alimentis, teneatur veniam petere, *Marcus Mantua ſingul.* 427. & regulam ponit cum limitat. *Soccin. in reg. 52. Duen. reg.* 351.

8 Et in quantum dicit *Minadous* in initio ibi (*ratione reuerentiæ debitæ ſocero.*) Adde quia ſocer locum patris obtinet *l. quia ſocer ff. ſolut. matrim.* cum vulgaribus, ideo vocari non poteſt in iudicio ſine venia ſocer, nec ſocrus, *gloſ.* communiter recepta in *l. generaliter ff. de in ius vocan.* Sicut eſt etiam neceſſaria venia cum priuignus, vitricum, & nouercam in ius vocauerit *Ozzaſc. deciſ.* 3. Et quod nouerca nõ poſſit vocari in iudicio ſine venia, cum loco matris habeatur eſt *tex. in §. Socrus inſtit. de nupt.* & quod nouercæ debetur reuerentia, eſt *text. in l. 1. Cod. de in ius voc. Andr. Fachin. lib. 10. controu. iur. c.* 88. poſt *Ozzaſch.* niſi affinitate ſoluta. *Viuius deciſ.* 181. *Pellic. ad Conſuet. Auer. cap.* 9. vt per *Ozzaſch.* Affinitate enim ſoluta meritò ceſſare debet priuilegium petendæ veniæ intuitu affinitatis introductum, *l. ſed hoc ita ff. de re iudic.* omnes enim effectus affinitatis ſublati ſunt, matrimonio ſoluto, & affinitate, præterquam quoad matrimonium impediendum *§. affinitatis inſtit. de nupt.* & *c. tria ſunt 3. q. 7.* vbi *gloſ.* in verbo *affinitatis* dicens defuncto altero ex coniugibus affinitas diſſoluta eſt, quoad effectus alios omnes, præterquam ratione publicæ honeſtatis ad impediendum matrimonium, & dicit *Aret.* in terminis in *d. §. Affinitatis*, quod licet Socrus non poſſit in ius vocari ſine venia à genero *l. generaliter ff. de in ius voc.* illud locum habet durante matrimonio, & affinitate; non autem matrimonio morte vxoris finito, de quo eſt *gloſ.* ab omnibus approbata in *l. ſed hoc ita ff de re iudic.*

9 Vaſſallus autem poteſt vocare Dominum ſine venia *Vrſill. deciſ.* 265. *Rip. obſeruat.* 39. *Peregrin. in tract. de iure fiſci lib. 7. tit. 2. lib.* 2 non tamen Principẽ, *Rolandus conſ. 181. vol.* 2. licet dicat *Afflict. deciſ.* 265. quod non, quia nõ vtimur in feudalibus dictis ſuperfluitatibus, vt requiratur venia *Boer. deciſ.* 271. & ita deciſum refert in Camera Imperiali *Mſinger. obſer. 92. cent.* 4. & dicit *Viuius deciſ.* 230. fuiſſe deciſum quod Ciuis volens agere contra Vniuerſitatem debet petere veniam *Grammat. conſ. ciuil.* 40. *Natta conſ. 445. vol.* 5. & alios, qui ſine venia vocari nõ poſſunt dicit *tex. in l. 4 ff de in ius voc.* Si tamen fuerit proceſsus totus compilatus contra patrem, vel patronum ſine venia nõ valet proceſsus ſi factus fuit contra inuitum, & cõtumacem, alias proceſsus valebit ſi pater, vel patronus aliquando comparendo fuerit iudicium proſecutus. *Guido Pap. deciſ.* 221. qui dicit, & poſt eum *Ozzaſch. deciſ.* 31. quod numquam in poſterum auditur pater, vel patronus, quia debet in prima replicatione, quam facit pater, vel patronus proponi exceptio non petitæ veniæ, pœna autem quinquaginta aureorum, quã ſoluere debent veniam non petentes, patri debetur, & patrono, & ſimilibus in edicto nominatis, ſecundum communem opinionem, de qua teſtatur *Rubin. deciſ.* 400. non autem ad pœnam prædictam tenentur vocantes vitricum, ſocerum, & alios ſimiles, quia tales tunc in iniuriarum actione tenentur, cum agant inurbanè, *Iaffred. Balb. deciſ.* 50.

10 *Ad num.* 2. quod renuntiari non poteſt beneficio, quod ſocer non conueniatur vltra quã facere poſſit etiam cum iuramento. Adde tu, & limita contra pauperem, *Hyppolit. de Marſil. ſingul.* 99.

11 *Ad num. eumdem* quod qui non tenetur in ſolidum non poterit carcerari. Adde tu quod licet ad hoc nihil alleget *Minadous* noſter, hoc dicit *Suarez in tit. de los gouernos l. 2. for. 2. libr. 2. q. 5. Præſes de Franch. deciſ.* 64. poſt alios.

12 *Ad numer. eumdem* quod poſſit renuntiari maximè cum iuramento beneficio huius *auth. Hoc niſi Cod de ſolut.* percipitur ex verbis *Minadoi*. Adde tu etiam quod idem tenuerunt *Bald. Fulgoſ. Cynus, Salyc. & Albericus in d. Auth. Alex. Tremacinquius lib. variar. reſolut.* 36. *Bez. de inope debitore c.* 1. *Guttierez. de iuram. confirm. c.* 29. & ita fuit deciſum per Sacrum Conſilium Neapolitanum *Præſes de Franch. deciſ.* 81. & ita ſemper iudicauit Senatus Pedamontanus, *Theſaur. deciſ.* 36. *Iacob. de Beluiſ. in §. fin. in auth. de fideiuſs. Alex. conſil. 37. vol.* 2.

Sicut dicimus de beneficio *Auth. præſent Cod. de fideiuſs.* cui poteſt renuntiari *Thoming. in deciſ. Lipſienſ.* 1. & de beneficio diuiſionis cui poſsunt duo rei debendi renuntiare *Polidor. Ripa ſingul. obſeru. caſ.* 89. & venditor beneficio *l. 2. Cod. de reſcind. vendit.* non tamen valere dicit *Ripa in l. 2. §. mutui datio, ff ſi cert. petat.* renunciationem prædictæ *Auth. hoc niſi* quando poſt renunciationem caſus inopinatus ſuperueniſset, potentiam auferens ſoluendi pecuniam; quia poterit renunciatione non obſtante vti beneficio dict. *Auth hoc niſi Præſes de Franch. deciſ.* 81. ex opinione duo-

rum Conſiliariorum, quibus ibi reſpōdet *Præſes*: quæ limitatio *Ripæ* tollitur hodie ex communi obſeruantia renunciationum caſus fortuiti, & inopinati, &c. & non ſolum valere renunciationem huius *Auth. hoc niſi* cum iuramento, vt dicit *Minadous*, ſed tu Adde, quod aliqui dixerunt etiam per renunciationem omni legum auxilio, cum iuramēto non poſse debitorem vti beneficio *dictæ Auth. hoc niſi Bal. in l. 1. Cod. comod. vbi Salyc. Tiraquell.* & alij, quos allegat in *præfat. in l. ſi vnquam C. de reuoc. donat. Neguſant. de pignor. in 3. membro 5. partis à* quibus recedit nouiſſime *Nouarius in ſuo tract. ſeu Praxi dationis inſolutum quæſtio. 4. in fine*, qui in *quæſtio. ſequenti* tenuit, debitorem renunciantem beneficio *Auth. Hoc niſi de ſolut.* non certioratum de iure renunciato poſse tali beneficio gaudere, & in *quæſtio 13.* tenuit beneficium *Auth. hoc niſi de ſolut.* locum non habere contra Dominos cenſuum annuorum, ſed tantum contra creditores aliorum debitorū, vt ibi latè per eum, & in *quæſtio 15.* tenuit mercatores non admitti ad beneficium *dictæ Auth.* quia tenentur præcisè ſoluere in pecunia numerata, ex *Ripa in d. §. mutui datio, & Marant. diſtinct. 9. de ordine Iudic.* & ex alijs, niſi haberent infortunium ex eodem *Ripa*, quod arbitrarium Iudicis dixit eſse *Ludou. in deciſ. 64.* & *in quæſt. ſeptima*, tenuit etiam *Nouarius* depoſitarium egeſtate ductum, qui vſus fuit pecunia depoſitata in proprios vſus conuertens poſse gaudere beneficio *dictæ Auth.* & in *quæſt 21.* tenuit poſſe debitorem ex literis cambij vti beneficio *dictæ Auth.* vt ibi per eumdem *Nouarium*, quem diligentiſſimum Iuuenem vocat *Riccius Collect. 1242.* & eruditum in *Collect. 2113.*

13 *Ad num. 4* quod in caſu huius deciſionis teciperet creditor bona inſolutū, meliora tamen quæ habeat dictus Antonius, vt in *Auth. hoc niſi debitor, Cod. de ſolut.* Adde tu ad materiam huius *Auth. Coſtim. de retrotract. 172. Magon. deciſ 16. & deciſ. Auenion. 32. Stephan. Gratian. deciſ. 141. Surdum in tract. de alimentis in titulo 9. quæſt. 41. Theſaur. deciſ. 153.* Intelligendo tamen quod dicit *Minadous*, vt recipiat creditor meliora bona, vt fiat hoc cum circumſpectione, vt non poſſit creditor rem meliorem eligere pluris valentem, ſi offeratur alia res proportionabiliter *Imol. in l. à Diuo Pio §. in venditione ff. de re iudic. Alex. Trentacinquius variar. reſolut. lib. 3. in reſol. 36. Guttierez de iurament. confirmatorio cap. 29.* vnde Iudicis arbitrio ſunt hæc temperanda, vt dicit poſt alios *Ioſeph. Ludouic. deciſ. Peruſina 65 par. 2.* non enim creditor tenetur accipere de bonis debitoris meliora, nec peiora, ſed mediocria, vt per *eumdem deciſ. 64. Maccabrun. conſ. 3.* & ita hoc practicari vidit *Iacob. Cancerius* Hyſpanus ſummus practicus, vt dicit in *tractat. variar reſol. cap. 2. de inuentario par. 3.* in Regio Senatu Cataloniæ ad relationem Anton. Oliba Senatoris, & etiam ad relationem Senatoris Michaelis de Salba, & de Ballſeta.

14 Frequens tamen eſt Doctorum opinio, vt præter alios caſus limitetur etiam *d. Auth.* diſpoſitio, quando ſpecificè in pecunia cum iuramento promiſsa eſt à debitore creditori ſolutio; *Doctores* omnes in *l. 2 §. mutui datio ff. ſi cert. petat. & in d. Auth. hoc niſi* ſecundum quorum opinionem fuit deciſum, & in hoc Regno in Sacro Cōſilio *Præſes de Franch. deciſ. 81.* & in Senatu Pedemontano *Præſes Theſaur. deciſ. 153.* & tam aduerſus debitores, quā aduerſus creditores poſteriores, vt fuit deciſum in eodem Sacro Conſilio Neapolitano. *Præſes de Franch. deciſ. 82.*

Attamen in hoc Regno Neapolitano, & in Sacro Neapolitano Conſilio, & in Collaterali Conſilio deciſum ſemper fuit, creditores in pecunia non teneri ad recipiendum bona ſuorum debitorum inſolutum etiam ſi nullus omninò emptor inueniatur ex pluribus exemplis, & deciſionibus congeſtis per *Conſiliarium Rouitum in conſ. 18.* quem Conſiliarium Rouitum vocat *Regens Conſtantius Marchio Corleti in l. 1. de Conſul. lib. 12.* virum præſtantiſſimum, & Sacri Conſilij ornamentum, & virum nō ſolum vndequaque doctiſſimum, verum etiam maximæ probitatis, & aduocatum primarium, & nunc ob eius eximias virtutes Regium Conſiliarium, dicit *Molfeſ. ad Conſuet. Neapol. par. 11. in titulo de bonis, quæſt. 26.* Et virum eximium, & in noſtra ſcientia doctiſſimum, & Senatorem integerrimum vocat idem *Molfeſ. ad dictas Conſuet. Neap. in addit. fol. 213.* Vnde nec etiam hæres cum beneficio legis, & inuentarij iuuari poteſt hoc beneficio tradendi creditoribus hæreditarijs bona inſolutum, vt fuit deciſum in Sacro Conſilio Neapolitano contra hæredem cum beneficio legis, & inuentarij *Præſes de Franchis deciſ. 83.* & idem *Conſiliarius Rouitus* teſtatur in *dicto Conſilio 18.* communem etiam hanc eſſe opinionem Doctorum de iure communi, & quod numquam *Conſiliarius* prædictus audiuit, nec vidit in Tribunalibus fuiſſe contrariam opinionem vſu receptam, ſed quotidie ad creditorum inſtantiam bona hæreditaria, quod exponuntur venalia, & ex pretio, quod reperitur creditoribus ſemper ſatisfieri, vnde ſic fuit obtentum in illa cauſa, pro qua ſcripſit in *dicto Conſilio idem Conſiliarius*, & bona feudalia, & burgenſatica vendita fuerunt cum *tex. in l. final. §. & ſi præfatam C. de iure deliberandi*, vbi facultas datur hæredi ſatisfaciendi creditori primo venienti, vel de rebus ipſis, vel de pretio intelligitur, vel de creditoribus, & legatarijs ſpeciei, vel quando creditores contentantur, non autem creditoribus inuitis, vt bene declarat idem *Conſiliarius in d. conſ. 18. & in conſ. 78.* reſpondet *Gratian. deciſ. 141. & Anchar. quæſt. familiar. 64. par. 2. & Anguill conſ. 1.* qui dicunt hanc eſſe communem opinionem. Adde quod, poſt hæc mea ſcripta in lucem prodierunt deciſiones nouiſſimæ Sacri Conſilij Neapolitani collectæ per eiuſdem *Conſiliarium Nicolaum Gizzarellum*, quem doctiſſimum Conſiliarium

vocat

Digitized by Google

vocat *Viſcontus ad deciſ. Præſidis* 194. qui in *deciſ.*7. declarat *dictam deciſ. Præſidis de Franchis* 81. & dicit Sacrum Conſilium eo referente in cauſa V.I.D Silueſtri de Filippis Ciuitatis Sarni filij, & hæredis cum beneficio legis, & inuentarij quond. Thomæ de Filippis cenſuit, & iudicauit, etiam quia Silueſter adhibuit diligentiam pro vendendis rebus hæreditarijs, & non reperit emptorem, & hæreditas in dies deteriorabatur, & magis non ſoluendo efficiebatur in damnum creditorum: quia hæres Doctor, & nobilis territoriorum culturæ vacare non poterat, eſſe condemnandos creditores, prout fuerunt condemnati ad recipiẽdum bona prædicta inſolutum in anno 1602. Actuario Romano, bene verum dicit ibi *Gizzarell.* quod in dicta cauſa non fuit neceſſarium diſcutere limitationem traditam in *deciſ. Præſidis de Franchis* 83. quia non erat renunciatum beneficio *dictæ Auth. hoc niſi*, & etiam in anno 1600. fuit etiam ſimiliter iudicatum, eodem *Gizzarell.* referente pro Marchione Briaticï præſente etiam *Præſide de Franchis*, qui fecit *deciſ.* 81. Actuario de Ferrarijs, & reſpondet etiam *Gizzarellus, ſurdus in deciſ.* 10. poſtea viſa, & ſimiliter poſt hæc ſcripta, vidi *Nouarium loco citato queſt.* 23. tenentem nouiſſimè non poſſe hæredem cum beneficio legis, & inuentarij vti beneficio *dictæ Auth Hoc niſi* ſed vendere, & ſatisfacere in pecunia quotieſcumque damnum non eſſet hæredi, ſecus ſi ei noceret, nulla mentione facta de *deciſ. prædicta Gizzarell.* nec de *Conſilijs Rouiti*, quia fuerunt eodem anno 1622. opera prædicta impreſſa cum opere *Nouarij*, & tandem quia dixi ſuperius limitari *dictam Auth. Hoc niſi* non procedere quando ſpecificè pecuniam ſolui per debitorem promiſſum fuerit cum iuramento, Aduertas procedere, quando quis promiſit ſoluere in pecunia numerata, vel in pecunia, & non in alia re, at ſecus ſi promiſiſſet ſoluere centum, vel obligat ſimpliciter ſe ad centum, & non exprimit in pecunia, & non in alia re. *Theſaur. deciſ.* 153. *Ludouic. deciſ.*64. *Alexand. Trentacinquius reſolut.* 33.

Ego Flaminius Monacus in vtroq; iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Vitæ, & militiæ quæſtio an compromittatur, & an ſuper ea fiat tranſactio, ibidem, vbi etiam quid in liquidatione, & an dicantur quæſtiones feudales, & num.* 3.
2 *Compromiſſum an fiat ſuper paragio. Fabius de Anna laudatur ibidem.*
4 *Compromiſſum an fiat ſuper emphyteoſi. Et quid de rebus alienari prohibitis. Cauſæ feudales quæ ſint ibidem.*
5 *Vita, & militia an ſit onus feudi.*
6 *Compromiſſum an fiat in cauſa alimentorum.*

DECISIO III.

QVæſtio vitæ, & militiæ quod non compromittatur dicit *Minadous num.* 2. Adde quod idẽ tenuit *Afflict. deciſ.*43. & 138. vbi *Vrſill.* & idem *Afflict. in cap. Imperialem fol.* 13. *lit. O.* & *Duenas regul.* 36. *Marant. in ſpec. par.* 2. *actu.* 2. *Anna in conſtit. Regni incip. conſtitutionem diuæ memoriæ*, *Camer. in l. Imper. fol.* 13. *lit. D.* & dixi ego in *pragm. Regni Neap. octuaginta nouem capitum in cap.* 74. *Schrade. de feud. tom.* 2. *par.* 10. *ſect.* 1. quod amplia etiam procedere in tranſactione vitæ militiæ, etiam *Afflict. in d. cap. Imperialem §. præterea Ducatus*, & *in conſtit. Regni incipit, conſtitutionem diuæ memoriæ* nec mireris de *deciſione vltima Capicy*, in qua apparet compromiſſum factum de vita, & militia, quia illud fuit ex cõſenſu Sacri Conſilij, & ordine, & nomine ſuæ Maieſtatis: Liquidatio tamen quantitatis bene poteſt compromitti, vt dicit etiam hic *Minadous* & omnes *Doctores*, quos ſuperius allegaui, & alij quos nouiſſimè refert, & ſequitur *Anna conſ.* 75 & *Camill. Borell* amicus meus, nunc Iudex M.C. V. in ſuis *commentarijs de comprom. ſuper Pragmat. Regni*, *quæ incip. Odia litium eodem titulo*, à quibus idem *Borrell.* recedit nouiſſimè in eius *ſumma deciſionum vol.* 1. *in titulo de comprom.* recedens à ſua prima opinione, quam tenuit in primis ſuis prædictis commentarijs, & ſequitur *Martial.* quem allegat hic *Minadous*.

2 Et quod etiam in lite ſuper paragio nõ poſſit fieri compromiſſum, prout in vita, & militia conſuluit olim *Conſiliarius Fabius de Anna in conſil.*75. quem eruditiſſimum vocat Molſeſ. in *conſ.*4 In quantum verò dicit *Minadous* rationem eſſe, vt vitæ, & militiæ quæſtio non compromittatur, quia eſt quæſtio feudalis.

3 Adde quod cauſæ feudales quæ ſint dicit *Clarus in* §. *feudum*, *Curt. de feudis in titulo quid ſit Iudex Anna in conſtit. diuæ memoriæ*, *Afflict. in conſtitut. Præſes Prouinciæ*, *Milanenſ. deciſ.* 6. & quod cauſæ feudales non compromittuntur abſque Regis conſenſu *Cornazzan. deciſ* 66. *Affl. deciſ.* 138. *Franciſcus Marcb. deciſ.* 586. *volum.* 1. & *Milanenſ. in deciſ. Siciliæ prima Scrader. de feud tom.* 2. *par.* 10. *ſect.* 1. & in hoc Regno eſt *pragmat. incip. Odia litium*, obſeruat tamen vſus Regni huius in Collaterali Cõſilio, quod ordinatur Arbitris ante prolationem laudi, vt Arbitri referant in Conſilio Collaterali, & in cauſa Principis Sulmonæ, quia fuit aſſenſus impetratus ſuper laudo, & non ſuper compromiſſo fuit iudicatum compromiſſum nullum, & proinde laudum nullum, etiam quod fuiſſet impetratus aſſenſus ſuper laudo etiam præcedente relatione Arbitrorum in Collaterali Conſilio *Regens de Ponte conſil.* 52. *vol.* 2.

4 Et quod idem ſit in cauſis emphyteoticis, vt nõ compromittantur dicit *Caldas de Iure emphyt. lib.* 4. *cap.* 9. & quod procedat etiam in alijs rebus alienari prohibitis *Benintend. in deciſ.* 21. 2. *dub. Surdus de alim.*

Digitized by Google

titulo 8. quod reliquit cogitandum *Conſiliarius Rouitus in pragm.* 1. *de Arbitris* ex dictis per *Tiraquell. de leg ib. connub. gloſ.* 5.

5 Ad dicta vero in eodem numero per *Minadoum* cum tractatur de onerando feudum non debet fieri compromiſſum ſine aſſenſu. Adde *Andr. in Conſtit. Regni incip. Comitibus*, quod vita militia eſt onus feudi, & in *cap.* 1. §. *quid ergo de inueſtit. de re alien.* & ſequitur nouiſſimè *Fabius de Anna in conſ.* 75. & dixi latè ego in additionibus meis ad *deciſionem Capycij vltimam*, vbi vide, & dicam inferius in *deciſ.* 10 & rationem quare de feudo non fit compromiſſum, dixit remiſſiuè *Borell. in tract. de comprom gloſ.* 1.

6 *Ad num.* 2. iunctis dictis per *Minadoum* in initio deciſionis, quod poteſt fieri compromiſſum in cauſa alimentorum ex *Speculat. in tract. de Arbitr. Iaſone* & alijs in *l. de alimentis*. Adde *Surdum in tract. de alimentis tit.* 8. *Priuil.* 8. & tractat etiam *Anna in Conſtit. conſtitutionem*, & faciendum eſſe compromiſſum etiam in cauſa alimentorum dicit *Magon. in deciſ. Lucenſ.* 75. dicit tamen nouiſſimè *Nouar. in pragm.* 1. *de Arbitr.* referente Fiezza fuiſſe deciſum in Sacro Conſilio Neapolitano procedendum eſſe ad vlteriora, non obſtante petito compromiſſo in cauſa Ioannis Franciſci de Franchis, & Liuiæ Ambroſinæ Coniugum cum Ioanne Baptiſta Ambroſino.

Ego Flaminius Monacus in vtroq; iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Clericus Laicum conueniens in Curia ſæculari, an teneatur ſatiſdare.*

2 *Clericus an teneatur obſeruare* Regiam Pragmat. 1. de preuent. Moder.

DECISIO IV.

1 CLericus laicum conueniens in Curia Seculari, quod non teneatur ſatiſdare, iuxta formam Regiæ Pragmaticæ, vt dicit *Minadous* in hac deciſ. in qua puntus non fuit deciſus. Adde, quod idem tenuit *Campanilis in addit. ad Oliuam ſuper ritu* 4. *Curiæ Archiepiſc. Neapol.* Et hanc deciſionem ſequitur *Molfeſ. ad Conſuet. Neapol. part.* 10. *quæſt.* 13. *in addit.* & nouiſſimè *Nouarius in pragm.* 1. *de præuentio. moderanda*; *Conſiliarius Rouitus in pragmat.* 1. *de præuentio. moder.* Vbi quærens an

2 Clericus ſi præueniat eius creditorem in Curia Seculari, teneatur præſtare cautionem, ibi, de qua cautione tractatur in *dicta pragmat.* 1. *de præuentio. moder.* & dicit videndum hunc *Minadoum infra deciſ.* 4. & ego dico ſimiliter, vt dicit *Rouitus* ibi.

Ego Flaminius Monacus in vtroq; iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Inſtantiæ peremptionis materia remiſſiuè.*

2 *Inſufflatio vitæ remiſſiuè.*

3 *Litis pendentia an impediat litis ingreſſum, & quando dicatur litis pendentia, & in quibus impediat, vel non litis ingreſſum.*

Muſcatellus, & Borrellus laudantur ibidem.

DECISIO V.

1 IN initio huius deciſionis de peremptione inſtantiæ, vide quæ ego latè ſcripſi ad *pragmat. Regni Neapolis octuaginta nouem capitum in cap.* 33. vbi latiſſimè.

2 Et de inſufflatione ſpiritus vitæ in cauſis, de qua facit mentionem *Minadous*, vide per me ſcripta in dicto *cap.* 33. vbi latè dixi.

3 Et ad ea, quæ dixit *Minadous* in hac deciſ. de litis pendentia, quod impediat litis ingreſſum. Adde quoties enim aliquis in aliquo Tribunali impetitur de aliqua re, de qua per prius ab eodem fuerat impetitus in alio Tribunali, poteſt hanc litis pendentiæ exceptionem opponere; nam cogitur tunc Iudex competentem ſtatuere terminum opponenti hanc exceptionem in quo doceat de allegata litis pendentia, de qua cum docuerit opponens, tenetur Iudex cauſam remittere ad illum Iudicē, coram quo cauſa illa fuerat prius incepta, Quia vbi inceptum eſt iudicium, ibi finem habere debet, *l. vbi cœptum ff. de Iudic.* *Nouar. de elect. fori quæſt. ſexta, ſect.* 2. ex quo *text.* ſumpta eſt praxis in Tribunalibus huius Regni, quæ exceptio litis pendentiæ fuit inuenta, ſecundum *Paul. de Caſtro in l. nulli Cod. de ſentent. & interloq. Iudic* gratia conſeruandæ iuriſdictionis, vel ad conſeruandum iuris rigorem, ex *text. in l Iulia verum debitorem, ff. de condict. indebit. vbi gloſ.* 2.

Et hæc litis pendentia non inducitur per ſimplicem libellum Iudici porrectum, vel citationem parti non intimatam, quia non dicitur lis cœpta per ſolam libelli oblationem abſque partis intimatione, *Bald. in l.* 1. *ff. de in ius vocando*, Sed per citationem exequutam, quæ ad partis notitiam peruenit litis pendentia inducitur *Lancell. de attentat. par.* 2. *in præfat. cap.* 4. *Bellamera deciſ.* 380. & 544. Quia per ſolam citationē inducitur litis pendentia, quando habet illa requiſita per *Guid. Pap.* numerata in *deciſ.* 488. *Mſinger. in obſeruat.* 26. *cent.* 4. *Card Zabarell. in Clement. cum lite, vt lit. pendent.* vt quia fuit citatio expedita à Iudice competente, & ad citatum illius notitia peruenerit, vel ſtetit per eum quominus perueniret ad illum, & quod ſit apta citatio, & ex ea plenè cognoſcat citatus de quo litigetur, quia alias ſine iſtis requiſitis non inducitur litis pendentia ex citatione, & ita intelligas *Viuium deciſ.* 320. *Surdum deciſ.* 5. *Guid. Pap. deciſ.* 488. quia ex citatione nulla non inducitur litis pendentia ex not. per *Bal. in l.* 1. *de in ius vocan.* niſi non eſſet penitus nulla, ſed facultatem haberet reus forum declinandi, *l. ſiquis ex aliena ff. de iudicijs*, *Ancharan. conſ.* 13. *Menoch. de arbitrar. caſu* 202. quia reus effectus contumax purgata contumacia poterit in ciuilibus hanc exceptionem

Digitized by Google

nem litis pendentiæ opponere ex *Regia pragmat. incip. reo, &c.* in criminalibus autem eſt *ritus 205.* vbi *Carauit. & Muſcatellus* dicit in *praxi Sacri Conſilij par. 2. Gloſ. Gradum*, quem in praxi bene verſatum vocat *Anna obſeru. 3.* vbi dicit competere hanc exceptionem reo, & actori, & quod ſit exceptio dilatoria; vnde debet opponi ante litem conteſtatam. dubitauit tamen ibidem oppoſita exceptione litis pendentiæ, ſi eam Iudex non admiſerit, ſed proceſſit ad vlteriora, & pars grauata non appellauit, an valeat proceſſus; ſed dixit quod hæc exceptio litis pendentiæ habet locum etiam in iudicijs exequutiuis, liquidationis inſtrumentorum, & alijs ex *Maranta diſput. 6.* Quia exceptio litis pendentiæ in iudicio ordinario obſtat in iudicio exequutiuo, & inſtrumẽti liquidationem impedit, & debitoris carcerationem ſecundum deciſ. Sacri Conſilij Neapol. niſi agens iudicio ordinario fuiſſet proteſtatus, quod non intendebat ſibi præiud care agendi via exequutiua; quia tunc non obſtaret in iudicio exequutiuo hæc exceptio litis pendentiæ, vt dixit etiam *lib. 2 par. 3. gloſ. ſeruata*, & non poſſe liquidari inſtrumentum via ritus Magnæ Curiæ Vicariæ in hoc Regno quando fuit intentatum iudicium ordinarium, ſuit iudicatum in Regia Audientia Salerni referente Regio tunc Auditore Marco Antonio Morra, poſtea Regio Conſiliario Neapol. Conſilij, vt teſtatur *Camillus Borrell.* amicus meus *in ſumma deciſ. tom. 2. titulo 19.* Quem doctum, & laborioſum Iuriſconſult. dixit *Regens Conſtant. Marchio Corleti in Comment. ſuper tribus libris Codicis* nuper impreſſis in *l. vnica de Palat. & domibus Domin.* & copioſiſſimum Scriptorem, qui plures edidit libros vocat *Regens Tapia Marchio Belmontis in pragmat. odia intitulo de arbitris*. Et quod non poteſt Iudex lite pendente facere præambulum, vide per eundem *Minadoum deciſ. 8.* vbi ego: Non tamen impedit exequutionem litis pendentia coram Iudice Eccleſiaſtico ſuper relaxatione iuramenti: *Afflict. deciſ. 30.* & ſequitur nouiſſimè, & probat *Gonſal. de Paz. in ſua praxi cap. 3. 4. par. tom. 1.* Et quod non poteſt aliquis iudicium ab inteſtato proponere, quando pendet lis ſuper iuribus ex teſtamento propoſitis in iudicio, *Boer. deciſ. 33.* cum diſtinctione, vt per eum, & lite pendente ſuper attentatis, an poſſit in cauſa principali procedi; dixit *Cardinal. Pariſ.* quod ſic *in conſ. 12. vol. 2. Afflict. deciſ. 131. Lanell. de attent. part. 3. cap. 31.* & in materia huius deciſionis de inſtantia perempta. Adde quod non datur litis pendentia, *Grammat. deciſ. 103.*

An autem in impetratione reſcripti ſit facienda mentio litis pendentiæ, & quod ſic dicit *Velaſq. deciſ. 11.* alias eſſet nullum reſcriptum, quæ mentio litis pendentiæ facienda eſt etiam non facta litis conteſtatione, ſed tantum ſi per ſolam citationem ſit litis inceptæ, *Gratian. deciſ. 209.* & latè vide *Menoch. de arbitr. Iudic. caſu 202.* & declarat *D. Ricc. reſolut. 438. par. 3.* vbi latè.

Et quæ ſit differentia inter pendentiam litis, & cauſæ continentiam, vide *Afflict. deciſ. 354.*

Ego Flaminius Monacus in vtroq; iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Aſſiſtentia non præſentato inſtrumento dotali in forma probante, an concedatur.*

2 *Ratio, qua motus fuit Author faciendi additiones ad has deciſiones.*

Author fecit additiones ad deciſiones Sacri Neapolitani Conſilij Antonij Capycii Regii Conſiliarii ibidem.

3 *Inſtrumentum in forma probante, quando dicatur, & quæ requirantur.*

4 *Dotis petitio an fiat ſine inſtrumento dotali in Ciuitate Neapolis cũ limitationibus vſq; ad n. 11.*

11 *Circuitus vitandi ſunt, & quando.*

DECISIO VI.

1 Aſſiſtentia fuit cõceſſa præſentato inſtrumento dotali, nõ in forma probante, iuxta *Conſtitutionem huius Regni Neapolis inſtrumentorum robur*; quia ſufficit quod inſtrumentum dotale potuiſſet reaſſumi ad euitandum circuitum, iuxta opinionem *Regij Conſiliarij Antonij Capicij*, qui reſidebat in Sacro Conſilio cum eodem *Minadoo*, ex doctrina *Iſern.* &
2 aliorum. Quæ verba huius *Minadoi* in hac deciſione, vbi fecit mentionem *Antonij Capicij* ſimul cum eo reſidentis in Sacro Conſilio, & interuenientis in deciſionibus collectis per *Minadoum*, ratio fuit, vt Ego Flaminius Monacus Iuriſconſultus Patritius Conſentinus additiones feciſſem ad has deciſiones Neapolitanas *Minadoij Regij Conſiliarij Sacri Regij Neapolitani Conſilij*: quia cum feciſſem additiones eiuſdem Sacri Neapolitani Conſilij per *Antonium Capicium* collectas typis, quam citiſſimè daturus Deo dãte, volui etiam facere additiones ad iſtas deciſiones collectas per *Minadoum*, cum idem *Antonius Capicius Regius Conſiliarius* etiam interueniſſet in votando in dictis deciſionibus collectis per hunc *Minadoum*.

3 Quomodo autem dicatur inſtrumentum in forma probante iuxta *Conſtitutionem Inſtrumentorum robur*, de qua meminit hic *Minadous* noſter? dic quod ſunt multæ ſollemnitates quæ requiruntur, vt inuocatio nominis Domini noſtri Ieſu Chriſti, & eiuſdem annorum appoſitio, nomen Regis in Regno Regnantis, & quod apponatur dies, & mẽſis, & indictio, & locus, quod interueniat Iudex ad contractus, Notarius publicus, & teſtes, qui ſint à partibus rogati, & deſcriptio, & ſubſcriptio Iudicis ad contractum, & teſtium, & ſcriptum ſit Inſtrumentum in carta pergamena, & litteris intelligibilibus, & coram teſtibus legatur Inſtrumentum, & quod pœna interueniat, & iuramentum, & Notarius inſerat ſignum ſuum, ſe ſubſcribẽdo, quas ſollẽnitates vide latè declaratas per noſtros *Regnicolas in tract. de præſentat.*

Digitized by Google

tat.inſtrum. Frezz.par. 1. Franc. Ant. de Iudice Roberto conſiderat. 1. Bernard. Pand. declar. 3. par. 1. & poſt eos nouiſſimè *Galter. in ſua praxi inſtrumental. in verbo in publica forma , & Molfeſ. ad Conſuet. Neap. par. 10. quæſt. 8.* vbi quod niſi probetur matrimonium fuiſſe ſecutum non eſt liquidum inſtrumentum, nec authenticum, nec habet executioné paratam *Vi- uius deciſ. 39. & Præſes de Franch. deciſ. 336.*

4 Et quod conſuetudo vult quod ſine inſtrumento dotali dos peti non poſſit, vt dicit ante *num. 1. Minadous.* Adde quod hæc conſuetudo eſt inter alias conſuetudines,& incipit *dos , & quarta* , & habet locum quocumque modo dos petatur,tàm ſoluto matrimonio quàm cõſtante in caſibus illis,quibus licet matrimonio conſtante dotem reſtitui *Grammat. deciſ. 92.*

5 Et locum habet in antefato, vt habetur in eadem *Conſuetud.* quod ampliauit ibi *Neapod.*

6 in omni lucro mulieris,& etiam in aſſecuratione dotis,vt fuit deciſum in Sacro Neapolitano Conſilio in cauſa Beatricis Gattulæ,& Thomæ, & Ioannis Mariæ de Iuncta referente Hieronymo Seuerino Præſide Sacri Conſilij,& poſtmodum relatore hoc eodem noſtro Conſiliario *Minadoo* , in anno 1547. fuit impoſitum perpetuum ſilentium dictæ Beatrici Gattulæ: & etiam procederet ſi Inſtrumentum dotale non eſſet in publicam formam redactum , ſed per concomitantiam aliarum ſcripturarum deberet reaſſumi, quia publicum Inſtrumentum non facit iſtam concomitantiam ſicut *conſuetudo* illa requirit, ſed quia in contrarium fuit deciſum in hac deciſione: ſufficit enim quod inſtrumẽtum dotale potuiſſet reaſſumi ad euitandum circuitum,& licet dura viſa fuerit deciſio illa *Minadoo* (vt ipſe dicit) tamen ab ea non eſſet recedendum: & hanc deciſ. ſequitur *Molfeſ. par. 7. q. 15.* ex *Rouito , Muſcatello, & Thoro.*

7 Sed limita quando eſſet deperditum Inſtrumentum dotale; poterit enim tunc probari ſolutio dotis per fide dignos teſtes deponentes ſe vidiſſe, & legiſſe prædictum Inſtrumentũ, vt per *Addentes in dicta Conſuetudine, Afflict. deciſ. 361. & deciſ. 274. Maſcard. de probat. concluſ. 845.*

8 Limitatur etiam *conſuetudo* prædicta Neapol. reſpectu intereſſe dotium , proquo agere poteſt etiam ſine dotali inſtrumento,poſt *Addentes in dicta Conſuetudine, & Neapod. in conſuet. incip. inſtrumenta confecta in verbo poſt exemplatum , Camer. in cap. Imperialem fol. 55. littera R.*

9 Limitatur etiam & tertiò. Quando dos eſſet promiſſa in Capitulis matrimonialibus, & ſolutio probaretur per apocam Banci, vt fuit ſepè deciſum per Sacrum Conſilium *Alex. in d. Conſuet. dos, & quarta* , vbi *Bucinus* , de quo latius per *Afflict. deciſ. 332. vbi Vrſill.*

10 Et an hypotheca mulieris currat à die initi inſtrumenti, vel à die promiſſionis dotis. vide *Grammat. deciſ. 97. & 103. Afflict. deciſ. 61. & 242. & 274. & 333. & Præſidem de Franchis deciſ. 678.*

11 Limitatur etiã & quartò in retẽtione dotis,& antefati,quæ retineri poſſunt ſine inſtrumento; prohibitus enim petere non eſt retinere prohibitus *Cagnol. in l. quod à quoq; ff. de regul. iuris, Camill. Saler. in dicta Conſuetudine dos, & quarta in addit. licet dos,* & idem dicendum in compenſatione,quæ datur ſine dotali inſtrumento, *Neapod. in d. Conſuet.* quæ tamen procedunt in materia dictæ *Conſuetudinis Neapolitanæ* , non autem quando matrimonium contractum more magnatum fuiſſet, quo caſu ius commune attenditur, vnde per teſtes ſufficit probatio *Coppula in d. Conſuet. In apoſtilla incip. intellige niſi, &c.*

Et hanc deciſionem loqui in caſu ſuo,& nõ deficiente præcario,& conſtituto in inſtrumento dotali ponderat *Muſcatell. in ſua Praxi 2. inſtantiæ in Gloſa ſententia* , vbi hanc *deciſ. 6.* allegare volens allegauit ex errore *deciſ. 9.* & ibi vide ſi poteſt aſſiſtentia præſtari ſine præcario, & ſi de ſtilo Notarij cenſeatur oppoſitum præcarium,& conſtitutum, quia de vtroque loquitur hic *Minadous in princip. deciſ.* Ego memini de hac deciſione in additionibus ad *deciſ. 14. Capicij* in materia conſtituti.

12 In fine huius deciſ. vbi dicit *Minadous* ad euitandum circuitum. Adde tu, quod circuitus ſunt euitandi ex regula *text. in l. eum fundum §. ſeruum ſuum imprudens ff. ſi cert. pet.* quando cum aliquo effectu non ſunt. Eſt *deciſio Rotæ Florentiæ 9. Galleſ. ad form. Came. obligationis part. 3. in quæſt. incip. quæri etiam poteſt*, & ante eum docuit *Cardin. in Clement. Auditor de reſcript. quæſt. 14.* Vnde ad circuitum euitandum multa fuerunt inducta ſpecialia,vt per *Afflict. deciſ. 61. & Grammat. deciſ. 103.*

Ego Flaminius Monacus in vtroq; iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Audientia teſtium an committatur in criminalibus.*
2 *Et quid in cauſis feudalibus.*
3 *Nominatio teſtium, & de Praxi.*
4 *Audientia teſtium quibus committatur.*
5 *Teſtibus ſuſpectis, quid faciet Iudex.*

DECISIO VII.

1 QVod etiam in cauſis criminalibus,& meri imperij fiat examinis teſtium commiſſio, vt dicit *Minadous* noſter in hac *deciſ. num. 1.* ex iure communi, & *conſtit. huius Regni.* Adde tu etiam *Rit. Magnæ Curiæ Vicariæ 156.* Vbi cauetur teſtium ſenum , & valitudinariorum committi audientiam, & etiam omnium aliorum teſtium,qui ſunt impediti venire ad Iudicem,vt ſunt mulieres,& homines debilitate confecti,& pauperes tali paupertate depreſſi,qui non poſſunt in præſentia Iudicis comparere , *cap. ſi qui teſtium iuncta gloſa de teſtibus, & l. 1. Cod. de offic. diuerſor. Iudic.* & ita ſeruari vidit quotidie *Carauit. in* dicto

Digitized by Google

dicto ritu licet ſatis ſtrictè, & cum magno labore procedatur in iſtis teſtibus impeditis, vt impetretur Commiſſarius pro ipſis recipiendis,& idem de perſonis egregijs ex priuilegio *l. ad perſonas egregias ff. de iure iur.* de quo vide per *Carauitam d. ritu 156.* vbi de praxi. Et hæc eſt vna limitatio ad regulam, quod in criminalibus cauſis audientia teſtium non committatur regulariter *auth. apud eloquentiſſimum Cod. de fide inſtrumen. Milleus in prac. fol. 101. in ver. reuocatis, Angel. in tract. maleſic. in verbis, qui Iudex ſtatuit terminum, &* alias limitationes ad regulam, vide per *Carauit. in d. ritu 156.*

2 *Ad num.* 2. quod etiam in cauſis feudalibus committatur audientia. Adde Muſcatell. in Praxi Sacri Conſilij in verbo ſucceſſorum.

3 *Ad num. eundem* de commiſſione audientiæ teſtium in exiſtentibus extra Regnum, quā nos vocamus nominationem extra Regnum,& eam vocauerunt vltra marinam antiqui, vt in *pragm. ſi quis poterit, & in pragmat. aliam ſimilem in titulo de dilat. & eſt ritus 140. Magnæ Curiæ Vicariæ, & Carauit. in rit. 157.* & quomodo fiat hæc nominatio. Vide *Muſcatell. in dicta gloſa ſuſpectorum*, qui poſuit duos modos, & ibi etiam de illa nominatione, quæ fit infra Regnum,& de praxi & Sacri Conſilij,& Regiæ Cameræ Summariæ, & quid in Regijs Audientijs Regni, vbi latè.

4 *Ad num. eundem*, quibus debet committi audiētia teſtium Officialibus locorum,vel Tabellionibus,de quibus dicit *Minadous.* Adde quæ dicit idem *Muſcatell. loco citato.*

5 *Ad num. 3.* quod quando habet teſtes ſuſpectos Iudex,poteſt dicere quod veniant coram ipſo,vt dicit *Minadous.* Adde tu etiam eumdem *Muſcatell. loco citato*, & ea quæ dixi ego in *deciſ.* Capicij 90. in additionibus ad deciſiones Capicij, & Carauit. *in ritu 157.*

Ego Flaminius Monacus in vtroque iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Præambulum an fieri poſſit lite pendente, & num. 9. & 10.*
Præambuli materia, & praxis num. 8.
2 *Hæres ex teſtamento nullo an poſſit declarari hæres, vel inſtitutus in codicillis num. 6.*
3 *Teſtamentum nullum an dicatur quando ſunt hæredes ab inteſtato remiſſiuè?*
4 *Iudex an grauet, quando mittit in poſſeſſionem aliquem ex teſtamento nullo?*
5 *Clauſula codicillaris an ſaluet teſtamentum nullum?*
7 *Legitimus contradictor quis ſit in decreto præambuli?*
8 *Præambuli decretum, quomodo, & quando interponatur?*

DECISIO VIII.

1 PRæambulum fieri non poteſt litè pendente, vt dicit *Minadous* in hac *deciſ.* 8. Vnde nota limitationem vnam ad materiā præambuli, de quo loquitur *ritus Magnæ Curiæ Vicariæ* in hoc Regno 181. Vbi habetur modus, & praxis quomodo procedatur in eo, vbi la-
2 tiſsimè *Carauit.* ad materiam, limita etiam in hærede ex teſtamēto nullo,qui non poteſt declarari hæres per viam præambuli etiam nemine opponente *l. 2. Cod. quando prouoc. non eſt neceſſe, & l. non dubium Cod. de legibus*, & facit *tex. in l. final. Cod. de edicto Diui Adriani, & Gloſ. in l. 2. Cod. eodem*; quando enim in promptu de nullitate oſtenditur, ex prætentione impeditur miſſio, ſecundum communem opinionem relatam in *d. l. fin.* vbi *Bart. & Dec.*
3 et an tali caſu dicatur teſtamentum nullum, quando ſunt venientes ab inteſtato,dixi ego in *deciſ. Capicy 176.* in additionibus meis ad de-
4 ciſiones Capicij, et in tantum hæc vera ſunt,vt Iudex mittens in poſſeſſionem virtute nulli teſtamenti, nedum grauauit, ſed tenetur in ſindicatu, *Igneus in auth. ex cauſa Cod. de lib. præter.* Quia nec clauſula etiam codicillaris ſaluat *Cumanus conſ. 103. Francus in cap. ſi pater de teſtam.* ſequitur, et probat *Anna al-*
6 *legat. 19.* Limitatur etiam quod dictum fuit de præambulo, et non procedat, quando aliquis eſt inſtitutus hæres in codicillis, quia non poteſt mediante præambulo ſe facere declarari hæredem, nam hæreditas adimi, nec dari poteſt in codicillis *§. fin. inſtit. de codicillis, & l. hæreditate Cod. eodem*, et ſi cenſeatur grauatus hæres ex teſtamēto reſtituere hæreditatem, per *tex. in l. ſceuola ff. ad trebell.* dicitur hic fideicommiſſarius, et non hæres ſaltem ante verbalem reſtitutionem, *Peregr. de fideic. art. 48. Gozad. conſ. 93. Gabriel. conſ. 46. vol. 1. Ioſeph. Ludou. dec. Luc. 40. & ritus alleg. 181.* de hærede,et hæredis appellatione propriè non venit fideicommiſſarius *Dec. in l. final. Cod. de edict. Diui Adriani toll. Alex. conſ. 82. vol. 2. Carau. in dicto ritu 176.* et ita fuit decіſum in Sacro Neapolitano Conſilio, *Præſes de Franchis dec.* 104.

7 Et quod dicatur legitimus contradictor qui docet incontinenti de iure ſuo, & de defectu iuris hæredis ſcripti *Crauet. conſ. 258.* & latè *Peregrin. de fideicom. art. 45. & in conſ. 24. volum. 1. poſt Bart. Bald. Menoch.* & quis dicatur contradictor in materia præambuli vide *Vitum in deciſ. 409. Regens de Ponte conſil. 20. Menoch. de remedio adipiſcendæ poſſeſsionis remed. 4. Gabriel. conſil. 46. Dec. conſ. 107. Mi-*
8 *lan. deciſ. 8.* Et per *ritum* allegatum 181. & per alium *ritum 174. & 286.* Introductum eſt in hoc Regno Neapolitano, quod patre mortuo exiſtente filio hærede ab inteſtato, vel hærede extraneo ex teſtamento, & de morte conſtito decretum interponitur (quod vulgo præambulū appellatur) quo mediante filius, vel extraneus declaratur hæres: facta declaratione proceditur ad eorum inſtantiam contra hæreditarios debitores,etiam via exequutiua,& per *aliū ritum* loquentem de liquidatione inſtrumentorum, & datur etiam poteſtas hæredi declarato, omnia faciendi, quæ defunctus poterat *Frezz. de liquidat. Inſtrumentorum in part. 8. quæſt. 1.*

Digitized by Google

queſt. 1. quod decretum interponitur abſque
partis citatione *Aſſlict. in conſtit. Regni incip.
cos, qui ſcienter Carauit. in ritu* 181. *&* 178. de
9 quo vide latè *Annam alleg.* 19. & lite penden-
te non ſolum impeditur præambulum, vt per
Minadoum hic, ſed etiam exequutio impedi-
tur *Gratian. deciſ.* 110. & eſt *deciſio.* 10. *Rot.
Rom vi lite pendente in nouis*, niſi litis penden-
tia per dolum, & fraudem fuiſſet per partem
aduerſam introducta *Boer. deciſ.* 161.
10 Et quando dicatur lis pendens dixi ſupe-
rius in *deciſ.* 5. vbi quomodo pendentia litis
impediat litis ingreſſum.

Ego Flaminius Monacus in vtroq; iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Proceſſus an impediatur quando agitur contra debitorem creditoris ſui creditoris negantem ſoluere, niſi citatis omnibus creditoribus ſui creditoris.*

2 *Hæres an ſoluere poſſit primo creditori venienti ſi ſciuerit alios eſſe creditores anteriores.*

3 *Iuſſus Iudicis an excuſet à dolo ſoluentem.*

DECISIO IX.

1 QVod proceſſus non impediatur quando
debitor conuentus à creditore credi-
toris ſuper adiudicatione ſui nomi-
nis, dicit nolle ſoluere: niſi omnibus credito-
ribus ſui creditoris citatis, quos ipſe ſciebat
eſſe, vt fuit deciſum in Sacro Conſilio, vt di-
cit hic *Minadous*. Adde quod hanc deciſio-
nem ſequitur *Fabius de Anna in addit. ad alle-
gat. patris* 101. *& Milanenſ. deciſ.* 8.
2 *Ad num.* 1. quod ſi hæres ſciuerit alios eſſe
creditores non poteſt ſoluere primis venienti-
bus, alias tamquam dolo poſſidere deſiens te-
netur per *gloſ. in l. final. §. & ſi præfatam, C.
de iur. deliber.* & alios. Adde quod hæres
cum beneficio legis, & inuentarij poteſt ſolue-
re primo creditori venienti circumſcripto do-
lo, de quo loquitur *Minadous* ad quod eſt
tex. in l. dolo ff. ſi pluſquam per l. falcid. Quia
inuentarium conſeruat hæredem ſine damno,
& inuentarium facit cenſeri hæredem non adi-
uiſſe, ſeu in priſtino ſtatu reponi hæredem: im-
pedit enim litis ingreſſum exceptio illa ſolui
quod erat in bonis, & hoc verum indubitan-
ter tenet *Monticul.* vbi hæres ſoluit coactus à
Iudice, vel vbi extabat in augmentum aper-
tum, cæterum ſi poterat tergiuerſari, quomi-
nus ſolueret hæres huic tantū abeſt, vt ab alijs
liberetur, vt immo ſolutum repetatur, *l. 3. ff.
quæ in fraud. creditor.*
3 *Ad num.* 2. quod aliud eſt in hærede aliud
in nomine debitoris, cuius petita eſt adiudi-
catio, quia quoad ipſum non militat ratio ma-
læ fidei, ex quo coactus per adiudicationem
ſoluit *l. Nomen in fine Cod. quæ res pignor. obligar. poſſ.* cum alijs per ipſum allegat. adde
quod quælibet cauſa excuſat à dolo, *l. igitur §.
poteſt ff. de liber. cauſ.* vnde cum fuerit ſolutum his creditoribus, qui ſententias pro eis habuerunt, dicitur cauſa iuſta, & non ſolum colorata; inductus enim fuit ad ſoluendum authore prætore *l. qui iuſſu, ff. de regul. iuris*, vbi *Dec. & l. penult. §. qui iuſſu ff. de his qui not. infam.* Iudicis enim iuſſus dolum ceſſare facit, *l. ſi is quod poteſt ff. de iuriſd. omn. Iudic.* vnde taliter ſoluens excuſatur à dolo, quia Iudicis iuſſus excuſat, *l. ait prætor §. 1. ff. de minor.* cum *gloſ.* quia neceſſe habet parere, *l. non videtur data §. qui iuſſu ff. de regul. iur.* Iuſſus enim Iudicis facit licitum, quod alias non licuit *gloſ. in l. furti §. qui iuſſu ff. de his qui not. infam.* excuſat enim Superioris authoritas *l. quoniam Iudices Cod. de appellat.* hæres enim vni ſoluens Iudicis ſententia condemnatus ipſo iure liberatur, *l. qui autem §. apud Labeonem, ff. quæ in fraud. creditor.* Immo in eodem *text.* quem allegat *Minadous* hic de *l. final. Cod. de iure deliber. §. & ſi præfatam* nihil imputandum eſt hæredi, qui creditoribus ſoluit, etiam ſi ſciuiſſet hæres alios eſſe creditores, vt dicit *Bald. dicto §. & ſi præfatam*, immo dicit vnum, quod eſt plus, vt poſſit vni gratificari, vnde inquietari non poteſt hæres ſi primo venienti ſolutum eſt, etiam ſi alij creditores iura potiora haberent, vt ibi per *Iaſonem, & Corneum*, quos ſequitur *Anna allegat.* 101. dicit *Monticul. in d. §. & ſi præfatam*, quod hæres non poteſt gratificari vni irrequiſitus, & hæres ab vno creditore requiſitus, quod non debet hæres citare, neque perquirere creditores abſentes, aut negligentes, vt dicunt *Bald. & Corneus in d. § & ſi præfatam* ipſi enim creditores debent eſſe diligentes, & non hæres, qui non debet ſe ſupponere litigijs, & crabrones irritare, & hæres eſt in dolo, nec liberatur ſi ſciat aliquos creditores potiores eſſe, niſi exigat cautionem *l. dolo ff. ad l. falcidiam, Bald. in dicto §. & ſi præfatam*, vt declarat *Corneus* videtur indiſtinctè dicere hæredem eſſe liberatum, & hoc verius eſt inquit *Corneus* de rigore iuris, quamuis melius faceret hæres exigens cautionem dicit *Monticul.* & ad hæredem non præſtare retentionem portionum nomine aliorum, & huic adhæret ſententiæ *Monticul.* qui quærit, an poſſit dicere hæres nolo tibi ſoluere, niſi alij veniant: & quod non, quia nihil intereſt hæredis opponere de iure tertij, & non eſt remouendus creditor iſte alijs negligentibus; poteſt enim quilibet vtilitati ſuæ inuigilare, & alios præoccupare *l. pupillus, ff. quæ in fraud. creditor.* & etiam an ſolutum vni communicetur cum, alijs, & non eſſe faciendum communionem cum hic inuigilauerit pro commodo, niſi iſte extorſiſſet vel omnes alij ſimul petiſſent, vel alij prius miſſi fuiſſent in bonorum poſſeſſionem; ſed quod hæres poteſt ſoluere creditoribus debitum, & legatarijs legatum, prout ad petendum prior venerit, nec poſſunt alij creditores,

Digitized by Google

tores, & legatarij obijcere quare non reſeruauerit bona ad ſatiſfaciendum eis, vel ſaltim cur non petierit ſatiſdationem ab illis, quibus ſoluit debita, vel relicta not. *Doctor. in dicto §. & ſi præfatam*, niſi hæres haberet notitiam de creditoribus anterioribus, quia poſterioribus primo venientibus, & petentibus non poteſt ſoluere, niſi recepta ſatiſdatione ab eis de reſtituendo, quod acceperint creditoribus prioribus, vt dicunt communiter *Bart. Paul. Angel. & alij in dicto §. & ſi præfatam Michael. Graſs. in recept. ſententiar. lib. 2. art. inuentarium par. 4. Gregorius Lopes in l. 7. titulo 6. gloſ. 9. par 6. Carroc. deciſ. 109. Roland. de inuentario*, & licet aliter dixerint *Monticul. Flores Diez. de Mena lib. variar. quæſt. 2.* nam hæc eſt mera veritas *Cancer. in c. 11. de inuentar. par. 3. variar. reſolut.* ſecundum quam ſententiam cenſuit Cancellarius facto verbo in Regia Audientia Cathaloniæ in cauſa Don Bernardini Codina, quæ ſententia fuit etiam confirmata in alia aula anno 1603. referente Hieronymo Aſter, vt dicit ibi *Cancer.* non tamen hæres cum beneficio ſoluens creditoribus de propria pecunia poſſet opponere creditoribus anterioribus dictam ſolutionem, licet à creditoribus, quibus ſoluit vnicam ceſſionem obtineret, vt poſt *Paulum de Caſtro* dicit *Præſes de Francbis deciſ. 272.*

Ego Flaminius Monacus in vtroq; iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Vita, & militia an ſit onus feudi.*
2 *Decimæ ſolutio, an ſpectet ad nouum poſſeſſorem.*
3 *Vita, & militia, an taxetur reſpectu fructuum feudi.*
4 *Vita, & militia an debeatur in fructibus, vel in pecunia.*
Philippus Paſchalis laudatur.
5 *Releuium quid ſit, & an ſoluatur in fructibus, vel in pecunia.*
6 *Vita, & militia an debeatur fructibus non perceptis.*

DECISIO X.

1 Vita, & militia quod ſit onus feudi, vt dicit *Minadous* hic *num. 2.* Adde quod *Afflict. in deciſ. 43. & 138.* tenuit quod vita, & militia eſt portio feudi, & allegat *Andream in conſtitut. in aliquibus, & capit. Regni, incip. alienationis actum Neapod. in conſuet. Neapol. incip. ſi qua mulier.* Sed ab *Afflicto* diſcedit *Camer. in l. Imperialem cart. 13. lit. D.* dicens hoc non dicere *Doctores*, quos allegat *Afflict.* Nec dicere poſſe, & quod vita, & militia ſit ius reale feudo annexum, dicit *Paris de Puteo in tract. de reintegr. feudorum in rubrica 176.* & quod vita, & militia ſit onus feudi, nemo contradicit, *Andreas in conſtitut. Regni incip. Comitibus, & in cap. 1. §. quid ergo in titulo de inueſtit. de re alien. fact. Capyc. in cap. imperialem*, vnde in hoc Regno ponunt omnes exemplum in onere feudi in vita militia, & paragio, vt per citatos *Doctores*, apud quos vide alia onera feudi, *Camer. in loco citato*, & illud vere dicitur onus feudi, quod feudum ipſum tangit, & illud quod lex feudo imponit *Marin Frezz. de ſubfeud. in 13. differ. feudi ex pacto, & hæredit.* & vere eſt illud onus feudi, quod neceſſarium ex ipſo feudo initium habet, non autem quando aliunde proceſſit extra feudum, licet feudi acquirendi occaſione ex dictis per *Andream in cap. 1. An agnatus*; quod nota Feudiſta, quia tibi ſeruiet ad multa; & ideo bene dixtinxit *Camerar. in dicto cap. Imperialem cart. 12. lit. V.* quod quædã ſunt onera feudi, & quædam ipſius feudatarij, vt ibi per eum.

2 *Ad numerum eumdem*, quod vita militia eſt onus feudi, & ſequitur poſſeſſorem per *cap. Regni Alienationis actus*, vnde tertius poſſeſſor, qui numquam percepit aliquos fructus, poteſt conueniri pro tempore præterito pro vita, & militia, vt fuit pluries deciſum, vt dicit *Minadous.* Adde ad hoc etiam *Regentem de Ponte in tract. de poteſt. Proreg. in tit. de aſſenſ. Regis §. 4.* & actionem hypothecariam ſuper feudo competere pro vita, & militia dicit *Conſiliarius Rouitus in prag. 24. de feud.* vbi pariter videas *Nouarium.*

Ad n. 4. ꝙ pro decima pterita nouus poſſeſſor conueniatur. Adde quæ dixi in *deciſ. Capyc. 20.*

3 *Ad num. eundem* quod vitę, & militiæ taxatio fiat reſpectu fructuum. Adde quod idem dicunt *Præſes de Franch deciſ. 61. Caualc. deciſ. Fiuiz. 8. par. 3. Regens de Ponte conſ. 79. vol. 1.* Poſt *Andr. in conſtit. Regni incip. Comitibus*, & dixi ego in *deciſ. Capicij vltima* in additionibus meis ad deciſ. *Capicij.* vbi latè ſcripſi de materia liquidationis vitę, & militiæ, & ratio eſt ne feuda diuidantur, & ad nihilum reducantur, ad *text. in cap. Imperialem, §. præterea Ducatus, & Afflict. in conſtit. Comitibus.*

4 *Ad num. 5.* quod pro vita, & militia fructus non ſunt in obligatione præſtandi, ſed pecunia dicta *conſtit. Comitibus.* Adde quod *Molfeſ.* affert hunc *Minadoum* eſſe illius opinionis, vt vita, & militia debeatur ex corpore feudi, non autem ex fructibus illius, ex quo dixit etiam hic *Minadous*, quod licet fructus conſiderentur in taxatione tantum ipſius vitæ, & militiæ, illã tamen primogenitus pręſtare debet in pecunia, & huius opinionis dicit etiam eſſe *Annam conſ. 6. & 4.* Quia dicit *Molfeſ.* veram eſſe concluſ. vitam, & militiam eſſe præſtandam ex fructibus feudi, *Gloſ. in conſtit. Comitib. vbi Andr. & Afflict. in deciſ. 252. Præſes de Franch. deciſ. 61. Reg. de Ponte conſ. 79. vol. 2. & in tract. de poteſt. Proreg. §. 4. in tit. de Aſſenſ. Regis, & Franc. de Amicis in cap. 1. de his qui feud dar. poſſ. fol. 28.* dicit in liquidatione vitæ, & militiæ, primogenitus ante partem præcapi, & fructuum medietatem, ratione ſeruitij perſonalis,

quod

Digitized by Google

quod præſtare debet,& alia fructuum medietas inter omnes fratres diuiditur, primogeniti perſona computata, *Afflic. in c. imperialem §. præterea ducatus de prohib. feud. alien. per Frideric.* & propterea,non eſſe attendẽdum quod dicit *Anna* quia loquitur contra veram, & receptam ſententiam tenentium, vitam militiam prçſtandam eſſe ex fructibus feudi, non autem de corpore ipſius feudi,& non ſequi vita militia eſt onus feudi,quod debeatur ex corpore feudi,ſed eſt onus feudi,quia de fructibus eius debet ſolui,vt probat ex *Gregor. in q. 3. in trac. de vita militia*; Ego autem perpendens dicta per *Molfeſ.* dico *Conſiliarium de Anna in locis allegat.* dixiſſe etiam ex fructibus deberi vitam, & militiam *in conſ. 4. allegat. nu. 53. & 55. & in conſ. 6. nu. 15.* dicit *Anna* quod ſi filio ſecundo genito debetur vita militia ſuper feudo, ſubtrahitur ex ipſo habito reſpectu ad fructus, quantum capit vita militia, & ſic etiam de valore feudi, tanquam æs alienum, ſi ergo dicit *Anna* hoc onus vitæ, & militiæ ex feudi valore,& extimatione ſubtrahitur, oportet fateri vitam,& militiam loco legitimæ eſſe habendam,ex quibus verbis *Annæ* etiam in *d. conſ. 6.* nec etiam percipitur excludi ex fructibus præſtandam vitam,& militiam,vt ingenioſus lector percipere poteſt. Attamen quicquid teneat *Anna* etiam ſecundum quod adducit *Molfeſ.* ego dico non probari opinionem *Molfeſ.* ex fructibus deberi ſolui vitam, & militiam, nec etiã *Doctores* quos allegat hoc dicunt, quia dicunt omnes, quod ex fructibus feudi liquidatur vita,& militia,quod autem ex fructibus ſoluatur. Nihil de ſolutione, & proinde dico verum eſſe,quod vita militia liquidatur ex fructibus,& ex fructibus debetur, ſed ſoluitur in pecunia, quod probatur ex dictis diffuſim in hac *deciſ.* per *Minadoum* qui dixit *num.* 4. quod taxatio vitæ,& militiæ fit reſpectu fructuum, & *nu. 5.* quod fructus nõ sũt in obligatione præſtandi,ſed in pecunia,quod ego etiam comprobo,quia releuium quod ſoluitur pro confirmatione,vel renouatione inueſtituræ, & poſſeſſionis confirmatione *Loffred. inc. 1. §. ſed & res in titulo per quos fiat inueſtitura* eſt hoc releuium medietas fructuum illius anni,in quo feudatarius moritur, vel vnius anni *Andre. in Conſtit. huius Regni incip. poſt mortem*, quia quando dicunt hoc *Doctores*, quantitatem pro releuio ſoluendo declarant, non autem quod ſit ſoluendum releuium de fructibus, quod ſi hoc eſſet, ſequeretur non deberi releuium ſi nulli fructus naſcerentur in anno, quo moritur feudatarius,& tamen contrarium dicunt *Frezza in auth. 13. in lib. ſubfeudor. & Loffred. in d. §. ſed & res*, quia debetur releuium per hærede nullis,aut paucis natis fructibus in anno mortis Baronis,vt fuit deciſum in Regia Camera Summariæ contra Comitem Palenæ,& in cauſa Marchionis Padulæ eſt *Apoſtilla Mariconda in c. 1. §. ſimiliter de Capit. Corrad.* alias ſequeretur,quod Rex cogeretur in fructibus releuium recipere,& tamen indiſtinctè ſeruatur contrarium, quia fructuum liquidatione facta, vel exequutione in eis, releuij ſolutio fit in pecunia, & non in fructibus, *Marin. Frezza loco citato*, & ità videmus in Praxi, idem ego dico, quod eſt dicendum in ſolutione vitæ, & militiæ, vt licet dicant *Doctores* noſtri,taxationem faciendam vitæ, & militiæ ſecundum fructus feudi, & ex fructibus deberi vitam, & militiam,hoc faciunt ad declarandum quantitatem vitæ,& militiæ ſoluendam,non autem quod ſit ſoluenda vita,& militia de fructibus feudi,quia alias ſequeretur, vt nullis fructibus perceptis, non ſolui vitam,& militiam, & tamen contrariũ fuit deciſũ in hac *deciſ.* vt dicã inferius,& ità ſeruatur in Praxi, vt ſoluatur vita, & militia in pecunia,& non in fructibus feudi, vt in vino,tritico,oleo,& alijs fructibus, nec in ſimilibus fuit aliquis vmquam coactus recipere vitam,& militiam,& ſimilitudinem inter vitam, & militiam, & releuium poſuit *Præſes de Franchis in deciſ. 221.* in materia huius *deciſ. Minadoi*, an debeatur vita,& militia nullis perceptis fructibus,vt dicam infra.

Vnde *Conſiliarius Rouitus* quando voluit deſcribere vitam,& militiam in *pragm. 24. de feudis*,ſic eam deſcripſit,videlicet vita, & militia eſt annua preſtatio in pecunia, quam primogenitus tenetur dare ſecundogenito durante vita tantum ſecundogeniti,non tamen ad illius hæredes tranſitoria liquidanda ex fructibus feudi habita ratione ad numerum filiorum ex *Aff. d. & Franc. de Amicis*, immo idem *Conſiliarius de Anna* non in *conſilijs allegatis per Molfeſium*, ſed in *conſ. 75. num. 15.* dicit quod vita,& militia etiam quod de fructibus debeatur,nihilominus in pecunia ſoluẽda eſt per fratrem primogenitum,& probo etiam ex paragio, quod vt dixi hic in initio eſt etiam onus feudi,vt vita,& militia, quod paragium ſoluitur ex feudo, non vt aſſignetur corpus feudi pro paragio,ſed præſtetur in pecunia *Andreas in conſtit. in aliquibus, Pet. de Gregor. in tract. de dote, & paragio quæſt. 3. & 38. Neapod. in conſuet. ſi qua*, & nouiſſimè *Anel. de Amato, Præſid. Regiæ Cam. conſ. 42.*

Et inter fructus feudi computantur fructus ciuilis Iuriſdictionis, non autem criminalis iuriſdictio,quæ non venit cum feudo, ſed ex Regis priuilegio,vt in *conſtit. incip. ea quæ ad decus*, ſed Iuriſdictio Ciuilis venit cum feudo *Andræ. inc. 1. quid ſit inueſtitura, & Afflic. in l. imperialem § præterea ducatus*.

6 *Ad nu. 6.* quod fuit deciſum vitam, & militiam deberi etiam fructibus non perceptis ex feudo, Adde quod hanc deciſionem ſequuntur *Præſes de Franch. deciſ. 121. Caualcan deciſ. Fenizan. 12. p. 3. Petr. de Gregor. de conceſſ. feud. par. 8. in tit. de iure releuij Conſiliar. de Anna conſ. 6. & Conſiliarius Rouit. in pragm. 24. de feudis*, pro qua deciſione faciunt, quæ dicta sũt de fructibus releuij; cætera ad materiam vitæ, & militiæ vide quæ dixi ego late in additionibus ad *deciſ. Capycij 2. & vltimam*.

Ego Flaminius Monacus in vtroque iure Doctor.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Compromiſſum inter affines an impediatur per copiam capitulorum.*

2 Pragmat. 1. de arbitris *an locum habeat vltrà primum affinitatis genus, & compromiſſum an habeat locum inter coniuges .n. eodem.*

3 *Compromiſſum an habeat locum affinitate diſſoluta.*

Et an inter quondam priuignum, & nouercam, & inter quondam generum, & ſocerum, & inter quondam nurum, & ſocerum.

Et quid permanente vidua in viduitate ibidem.

4 *Vidua an dicatur permanenie in matrimonio, & an gaudeat priuilegijs, & immunitatibus mariti.*

Philippus Paſcalis laudatur ibidem.

5 *Compromiſſum an peti poſſit in cauſis inſtrumentarijs cum limitationibus.*

6 *Clara deciſio ex inſtrumentis quando dicatur, & quid de clara deciſione iuris.*

DECISIO XI.

1 DEciſum fuit in hac deciſione ad finem impediendi compromiſſum inter affines ſufficere copiam Capitulorum reaſſumptam per Notarium habentem poteſtatem reaſſumendi. Adde quod *Pragm. 1. de Arbitr.* non habet locũ vltra primum affinitatis genus, Quod intellexit *Blanc. de compromiſs* quando contrahitur affinitas ex ſimplici copula, in qua vna tãtũ perſona concurrit, vt puta vxor fratris tui illa dicitur tecũ eſſe in primo affinitatis genere, & ſi poſtea frater tu' moriatur, & illa nubat iterũ; quia maritus eius erit tibi in ſecundo affinitatis genere, nõ eſt locus cõpromiſſi, de quo .n. *Prag. huius Regni incip. odia litiũ*; ſecus vero eſſet dicendũ quando affinitas contrahitur ex duplici copula, vt puta ſi tu, & frater tu' vxores duxeritis, quia vxor tua, & fratris tui ſunt ad inuicẽ in ſecundo genere affinitatis *gloſ. in c. non debet de conſanguini. & Affinit.* vbi *Abb.* tũc litigantibus duabus vxoribus, vel duobus maritis duarũ ſororũ, qui ſunt etiã in ſecũdo affinitatis genere, debent ad inuicem cõpromittere ſecundũ formã *dictæ* Regiæ *Pragm.* eadem ratione, qua mouetur ſtatutũ ad compromittendum inter coniunctos, & affines, vt in *Pragm. huius* Regni dicitur ratio in initio, ibi *odia, quæ inter coniunctos ex litibus oriuntur ceſſare volentes*, & locum habet etiã compromiſſum inter ipſos coniuges, & ſi inter ſe nõ ſint affines, *Couarru de ſponſal. par. 2 capit 6.* ſed principiũ affinitatis vnde debent compromittere, *Bal. in l. Affinitatis, Cod. comm. de ſucc. Alex l. 1 Cod. Vnde vir, & vxor,* vbi *Doctores* multi, vt in hoc nemo diſsentire videtur, vt per *Borrell. in loc. inferius citando §. 1. gloſ. 3. Cardin. Albanus ad Bart. in 1. conſtit. de nouo Cod. fac.* abſurdũ enim eſſet ſtatutum de cõpromiſſis faciendis habere locum in conſanguineis mariti, & vxoris, & nõ in marito, & vxore. *Blanc. de compromiſſ. loc cit. q. 3. §. vir, & vxor,* & quod dicitur in marito, & vxore, dicendũ eſt etiam in ſponſo, & ſponſa, vt locũ habeat in illis *dicta Prag. de compromiſſ.* Quia ſponſa eſt affinis *Angel. Aret. in §. Affinitas inſtit. de nuptijs,* contrahitur etiã affinitas, id eſt principium affinitatis per ſponſalia *Bald. in l. quod ſeruus ff de condict. ob cauſam* vbi *Iaſ.* dicentes hoc facere ad ſtatutum de cauſis cõpromittendis inter affines, nam in materia fauorabili, vt eſt *Prag. de compromiſſ* appellatione vxoris, & mariti veniunt ſponſus, & ſponſa *l. non ſine Cod. de bon. quæ liber. Felin. poſt Abb. in c. tertio loco de præſumptio.* & rationibus in contrarium, quæ adduci poſſunt, reſpondet *Blanc. loc citato queſt. 3. §. Affinis* quæ procedunt in ſpõſis de futuro, quia in ſponſis de preſenti non eſſet dubiũ: contractis .n. ſponſalibus per verba de præſenti, eſt contractũ verè matrimoniũ *l. nuptias ff de regul. iuris*, quia non dicitur ſponſa ſed vxor, etiam ante copulã. *l. cum fuerit* cum ibi not. *ff de conditio. & demonſtrat.* vbi ſi legatum fuerit Petro aliquid ſi cum Caterina contraxerit matrimoniũ ſtatim legatũ debetur, quod contraxit per verba de præſenti, licet copula carnalis inter coniuges ſequuta non fuerit, *Cardinal. Albanus loco citato.*

3 Diſſoluta tamen affinitate ceſſare diſpoſitionem *dictæ pragm.* dicit *Borrell. de comprom. § 1 Gloſ. 4* ratio enim vt inter affines fiat compromiſſum non militat affinitate finita, nam ſtatutum diſponens, quod inter affines cauſæ compromittantur, durante affinitate intelligitur. *Bart. in l. cum eorum §. affinitates ff de poſtul* vbi *Angel & Bal.* Morte enim vnius ex coniugibus finitur affinitas, & diſſoluta eſt, præterquam quod ad impedimentũ matrimonij contrahendi inter affines *3. q. 7. §. affinitates d. l cum eorum §. affinitates, & inſtit. de nupt. §. affinitatis vſq; ad § ſi verò vxor,* quia ſtatutum de compromittendo inter affines, non habet locum affinitate ſoluta tempore quo petitur compromiſſum, *Alex. conſ. 207. vol. 6* & Ideo Nouerca, & quondam Priuignus non comprehenduntur in *allegat. pragm.* vt inter eos fiat compromiſſum *Alex. loc. cit.* poſt *Bal. in l. affinitatis C. commun. de ſucceſ.* nec etiam eſt compromittendum inter quondam Generum, & Socerum *Treyſius in d. Pragmat. Anchar. cap. Canonum ſtatuta in 14. queſt. D. Riccius in reſolut. 2. in praxi in parte 3. poſt Alex. in l. non tantum ff ſolut. matrimo. Bald. in l. final. Cod. de Verbor ſignific.* nec etiam tenetur compromittere Socer, & quondam Nurus, *Paul de Caſtro & Iaſon in d. l. final. Cod. de verbor. ſignificat. Viuius deciſ.* 181. & dixi ſuperius quondam Socer, quia vxore mortua, non dicitur Socer, ſed quõdam Socer, iuxta *tex. in l. 3 § final. Cod. de donat. inter virum, & vxor.*

Et quod dictum eſt diſſoluta affinitate ceſſare compromiſſum, ampliauit *Alex. d. conſ. 207. lib. 6.* etiam permanente vidua in viduitate, & ſequitur *Conſil. arius* Rouitus *in*

4 *pragm. 1. de Arbitr.* Quia & ſi vidua videatur eſſe in matrimonio, quando eſt in uiduitate *l. final. Cod. de bon. Matern. §. ſolut. in Auth. de nuptijs*, & gaudeat eiſdem priuilegijs, quibus gaudebat Marito viuo, *l. quoties C. de priuileg.*

Digitized by Google

priuileg. ſcholarium, vnde gaudet priuilegio fori, quo gaudebat Maritus *l. penult. Cod. de fabricens. lib. 10. & l. cũ quædam puella ff de iuriſdictio. omnium Iudicum. Surdus deciſ. 330 2. parte, Milanenſ. deciſ. 9. & Præſes de Franchis deciſ. 363. latius* Nouarius *de elect. fori quæſt. 47. ſect. 1.* & ſemper quod priuilegium eſt conceſſu ratione dignitatis, tranſit etiam ad mariti viduam, licet quando eſſet temporale priuilegiũ ratione certi exercitij non tranſiret ad viduam, *Milan loco citato, Alberic. in tract. de ſtatut. par. 1. quæſt. 114. Nicol de Neap. in d. l. Medicos Cod. de profeſſor. & medic. lib. 10.* ſemper enim, quod priuilegium competit ratione dignitatis vel nobilitatis Mariti, eo mortuo tranſit ad vxorem, licet ſecus quando eſſet priuilegium ratione officij habentis annexam dignitatem, quia non tranſit ad viduam *Barboſa in l. quia tale ff. ſolut. Matrim.* Sicut etiam extinguitur priuilegium Mariti eius morte quando non fuit perſonale ſimpliciter, ſed fuit priuilegium intuitu certæ perſonæ conceſſum, *Gaſpar. Theſaur. queſtio for. q.* .... & ſequitur nouiſſime optimus *Conſil. arius Philippus Paſcalis* Conſentinus compatritius meus in ſuo *tractat. de viribus patriæ poteſtat. par. 4. cap. 2. in principio*. Vnde etiam cum vidua gaudeat iiſdem immunitatibus quibus gauderet ſi eſſet in matrimonio *l. filij ff ad municipalẽ l. fœminæ ff. de Senator. c. his qui de ſepult. in 6.* quia retinet vidua maritales dignitates, *l. cum te Cod. de nupt.* fuit iudicatum in parlamento Delfin. viduas relictas Conſiliariorum Parlamenti, & Auditorum Cameræ computorum Delfin. & aliorum nobilium qui contribuere non debent in ſubſidijs delphinalibus, non deberi cogi contribuere in dictis ſubſidijs *Guid. Pap. quæſtio 379.* ſicut etiam fuit vidua plebei cuius retinebat conditionem condemnata ab eodem Parlamento ad contribuendum in Delphinalibus ſicut in vita contribuebat eius maritus plebeus, licet vidua ſit nobilis *idem queſtio. 380. & 349.* Vnde dicitur vxorem ſequi virum in vita ſiue ẽt in morte *13. q. 2. capit. vnaquæquè Mulier.* omiſſa illa reſponſione, quod Mulier in viduitate perſiſtens, dicitur durare in priori Matrimonio ideſt dicitur ad ſecundum Matrimonium non tranſire, *d. l. eui eorum §. affinitatis* allegati, dicendum eſt eſſe verum viduam quoad quædam cẽſeri eſſe in matrimonio, ideſt in reliquijs Matrimonij, ita quod lucra ſibi obuenientia ex premortuo Marito non perdat, & gaudere viduam priuilegijs in ſolutione collectarum mortuo marito patre duodecim filiorum dicit *Regens Conſtantius in l. ſi quis decurio Cod. de decur. lib. 10.* & ſimiliter in retentione domicilij, & dignitatis maritalis, & conditionis ſuperius relatis, & alijs ſimilibus caſibus; tamen non per hoc vxoris appellatione venit vidua, nec appellatione affinis, non enim vxoris appellatione venit quæ non eſt in Matrimonio ſed vidua. Quia diſpoſitio legis loquentis de vxore, de ea intelligitur, quæ eſt verè in Matrimonio, non de vidua, qui fingitur eſſe in Matrimonio, *Ludou. Roman. in l. 1. Cod. de bon Matern.* & quod vidua non poſsit agere tanquam affinis virtute ſtatuti de compromiſſis faciendis, vt eſt *pragmat.* in hoc Regno contra propinquos Mariti præmortui, eſt communis *Doctorum* opinio, de qua teſtatur *Alex. in l. non tantum §. 1. in fine ff de re iudic.* & tali caſu non dari affinitatem fuit iudicatum in anno 1589. ad fauorem affinium cuiuſdam foriudicati in Audientia Barenſi, & alios in M Curia Vicariæ *Viuius deciſ. 181.*

5 Et ex deciſ. iſta ampliatur regula illius *prag. 1. de Arbitr.* vt non poſſit peti compromiſſum in cauſis inſtrumentarijs, quia ampliatur etiam ſi inſtrumenta non ſunt reaſſumpta ſeruata forma *conſtitutionis inſtrumentorum robur*, ſed forma hic tradita, quæ limitatur niſi ex inſtrumentis, clara iuris deciſio, & indubitata reſultaret. *Port. Imol. conſ. 142. & Lancell. de attentat. c. 9.* dicit quando res clara dicitur, & indubitata, & *Intrigl. ſingul. 181. lib. 1.*
6 Quo caſu cum opinatur queſtionem eſſe claram ex inſtrumentis non debet Iudex ſtatim decretare cauſam compromittendam non eſſe, niſi prius de quæſtionis claritate appareat, *Decius conſ. 630. & 22. Alex. conſ. 166. vol.* ... Sicut etiam limitatur quando pro quo facit inſtrumentum petat compromiſſum *Ludouic. deciſ. Lucenſ. 26.* & ante eũ *Alex. conſ. vltimo lib. 6. Conſiliarius Rouitus loco citato*: Et quia diximus declara, deciſione non reſultante ex inſtrumentis, dicendum eſt, quod quando eſt quæſtio iuris, cuius deciſio apertis libris inuenitur, non eſt de ea compromittendũ, *Alex. conſ. 199 lib. 2. Bal. in d. l. cùm proponas. Gramat in d. pragm. de comprom.* quod hodie vix in praxi deduci poteſt, cum de omni re clara dubitent Aduocati cauſarum, ſeu vt melius dicam ſalua pace bonorum quod dubitare volunt.

Ego Flaminius Monacus in vtroque iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumenta an, & quando poſſint reaſſumi, & quæ requirantur in reaſſumptione, & quæ impediant, & de praxi, & an beneficia concedantur.*
Inſtrumentorum forma in Regno Neapolitano ibidem.
Teſtis qui dicit non ſe recordari, an compelli poſſit, vt ſe ſubſcribat in teſtamento. n. eodem.
Caroli de Tapia laudes recenſentur. ibidem in fine.

DECISIO XII.

1 Dicit *Minadous* in hac deciſ. poſſe reaſſumi Inſtrumentum in quo vnus teſtis eſt viuus illorum qui interfuerunt.

Adde quod ſi teſtis iſte dicat non ſe recordari, quod fuerit teſtis in illo Inſtrumento, & differt ſe ſubſcribere, & teſtificari, quid fiendum, & an poſſit compelli ad ſe ſubſcribendum iuxta *conſtitutionem huius Regni Neapolis inſtrumentorum robur*, quia cauetur Inſtrumentum deberi ſubſcribi à Iudice Notario & te-

& teſtibus, & quod teſtes ſint ad minus numero tres in negotio excedente libram auri, quia de iure communi nullus fuit *Doctor*, nec *Gloſa* qui diceret requiri teſtium ſubſcriptionem in inſtrumento, *Paul. de Caſtro in conſ. 205.* in caſu contingenti Domini de Cōſilio Neapolitano habuerunt pro claro, quod teſtis ille non poſſit compelli *Capic. deciſ. 29.* vbi ego ſcripſi in Additionibus meis ad deciſiones *Capicij*, ſed quod poſſit compelli, vt ſubſcribat, dicit *Pariſ. de præſentat. inſtrumentor. rubric. 24.* quod practicatur in Regno; & nouiſſime *Molſeſ. ad conſuet. Neapol. par. 10. queſtio 4.* Quia dum reperitur in protocollo teſtis iſte per Notarium, ſeu in inſtrumento, & fides inſcriptionis teſtium à Notarij authoritate dependet, *Io. Andre. ad Specul. in §. reſtat. in tit. de fide Inſtrum.* Præſertim ſi redegiſſet illud in formam publicam, quia probat Inſtrumentum, & pro eo præſumitur vbi eſt ſignum, & Notarij ſubſcriptio, vt per *Speculat. in §. reſtat.* Creditur enim Notario de inſcriptione teſtium in protocollo, vel inſtrumento inſcriptorum. *Paul. de Caſtro in conſ. 230.* vbi enim dicit Notarius, quod fuit ille teſtis in Inſtrumento, & teſtis dicit contrarium, creditur Notario *Io. Andre. et Innoc. in c. cùm Ioannes Hæremita de fide inſtrument.* Et vidi ita ſemper ego in Regia Audientia tales teſtes negantes compelli ad ſubſcribendum Inſtrumenta, Vide tamen *Io. Andre. in d. §. reſtat. in additio. ad Specul.* An quando Nōtarius qui confecit Inſtrumentum eſt perſona ſuſpecta, & vnus teſtis contradicit inſtrumento probet, & quod de iure ciuili ſi fuerit inſtrumentum per notarium rogatum, ſed propter illius mortem non fuit in formam publicam redactū, non valebit inſtrumentum, quia non facit fidem prothocollum, vel liber ille, in quo Notarij abbreuiaturæ ſcribuntur, archiuium enim non habent Notarij in quo conſeruentur eorum geſta, vnde poſt mortem eorum facile interijt fides illorum, *§. ſi verò quidam Auth. de defenſor. Ciuit.* de iure autem Canonico mandatū fuit, vt mortui Notarij in publicam formam prothocollum redigatur per alterum Notarium, & de licentia iudicis reaſſumantur illa inſtrumenta, quæ ſunt in dicto prothocollo, vocata tamen parte contra quam erant inſtrumenta. *c. cùm Petrus Tabellio de fide inſtrum.* vbi *Abbas, & Innoc.* vnde dixit *Card. Tuſchus in concluſ. 79. & 239.* quod debet de illa licentia conſtare, quia non creditur Notario, & dixit *Spec. in tit. de inſtrum. edit.* quod creditur hodie prothocollo mortui Notarij, ſed de iure Regni huius aliter obſeruatur per *conſtit. Regni incip. baiulos omnes*, quia mandatur cū certa forma fieri dictam reaſſumptionem in omnibus caſibus, tam mortuis teſtibus, & iudice, vel Notario, omnibus, vel aliquibus eorum, nam in primis inſtrumenta in Baſtardello ponuntur, quæ dicitur abbreuiatura, poſtea in prothocollum eiuſdem Notarij rediguntur, & denique, vt fidem faciant reaſſumuntur in carta pergamena cum extentione ceterarum, & dicitur tale inſtrumentum fuiſſe reaſſumptum ad talis inſtantiam, & poſt ſuo ſigno ſignat, & ponit iudicem ad contractum, & teſtes qui in contractu interuenerunt, & parti tradit Notarius quæ iudicis ſubſcriptionem, & teſtium qui interuenerunt procuret ſeruata forma alterius *Cōſtitutionis* huius Regni Incip. *Inſtrumentorum robur.* nō tamen poterunt reaſſumi iſta inſtrumenta ab alio Notario ſi non fuerint inuenta in prothocollo Notarij mortui, vel ſaltim in eius faſciculis, quia non poſſent reaſſumi ſi reperiretur inſtrumentum à prothocollo, vel faſciculis ſeparatum, vt in arca Notarij mortui; non enim tunc faceret fidem, quia eſt mera cartula vt poſt *Doctor. in l. ſi quis ex Argentarijs §. vltium ff. de edendo* dicunt *Regens de Ponte deciſ. Collateralis Conſilij Neapo. 38. & Conſiliarius Rouitus in prag. 1. & 2. de fide inſtrum. Præſ. de Franchis deciſ. 567* & tunc nec crederetur Notario dicenti, ſe illam ſcripturam in faſciculis, ſiue filſis, ſeu in prothocollo Notarij mortui inueniſſe *Surdus conſ. 187. vol. 2.* licet *idem* dixerit cōtrarium in *conſ. 350. vol. 3.* nam inter alia requiſita quæ requiruntur de iure, vt valeat reaſſumi inſtrumentum Notarij mortui, vnum eſt, vt Notarius, qui in dicta reaſſuntione ſumitur inueniat inſtrumentum in faſciculis Notarij mortui, & illud extendat ſecundum ceteras dicti Notarij præmortui, & debet etiam in actis apparere iudicis de ſtilo Notarij mortui circa cæterarum extentionem, & ſic in proceſſu alias aſſumenti Notario non crederetur *Surd. d. conſ. 350. Alex. conſ. 198. vol. 7. Præſes de Franchis deciſ. 557. Gramat. dec. 105.* Aliud requiſitum de iure eſt, vt ſit Notarius ille, qui vult reaſſumere, & aliud eſt requiſitum, vt conſtet illud inſtrumentum fuiſſe ſcriptum manu mortui Notarij, & vltimum eſt, vt iudex ordinarius, vel delegatus concedat facultatem aſſumendi. Et quæ requirantur in reaſſumptione inſtrumenti vide *Afflic. in dicta deciſ. 6. & Guid. Pap. deciſ. 2. Annam ſingul. 254. Bart. in l. vnica Cod. de officio proconſul.* vbi moderni addentes *Pariſ. de Puteo in trac. de reaſſumptione Inſtrument. Menoch. lib. 2. de arbitrar. iudic. caſu. 187. Annam ſingu. 254.* Non autem impediret reaſſumptionem Inſtrumenti ipſius raſura, quia de hoc tractabitur in Iudicio ordinario poſtea *Præſes de Franchis deciſ. 485.* benè tamen verum eſt, vt ſi dicatur falſum inſtrumentum poterit iudex Notario prohibere quod donec aliter fuerit prouiſum non reaſſumat. *Afflict. deciſ. 113.* Et quod poſſit inſtrumentum reaſſumi per alium Notarium, eo mortuo, & Iudice, dummodo duo ex teſtibus ſuperuiuant, addidit ad *dictam conſtitutionem inſtrumentorum robur* dicta *Conſtitutio Regni incip. baiulos*, quod ego ampliaui in *deciſ. Capyc. 29.* etiam ſi ſuperuiuat teſtis vnus, & Notarius, quia etſi regulariter Notarius non connumeratur in teſtium numero, quoties de probando aliquo actu agitur per publicam ſcripturam, quia non poteſt eſſe Notarius, & teſtis, ſicut nec teſtis, & Iudex, attamen ſi agatur de probando contractu, vel vltima voluntate non per ſcripturam, ſed per teſtes, tunc in numero teſtium Notarius computatur, vnde ſex teſtes, & Notarius probant nuncupatiuum teſtamentum, vnde ſi duo, vel tres teſtes requiruntur, tunc probarent contractum duo teſtes, &

Digitized by Google

Notarius,vel vnus teſtis,& Notarius. *l. Domitius labeo ff de teſtam.* vbi Doctores omnes, & relati per *Cardin. Tuſcum. in concluſ. 98. & Maſcar. de probat. concluſ.* 1352. & tunc addo aliam ampliationem, etiamquando viueret vnus teſtis & iudex ad contractus, & in locum demortuorum alij per ipſum Notarium ſubrogantur, quod etiam in inſtrumēto reaſſumpto exprimitur, & in iudicis, & teſtium ſubſcriptionibus *Naucler. in conſuetud. inſtrumentum conſcriptum, & in conſuet. inſtrumenta confecta*, de quo Praxis in Regno iſto apparet; mortuis tamen omnibus teſtibus,& iudice,quia non poterit Notarius inſtrumentum reaſſumere,niſi haberet in priuilegio in ſpecie, tunc ad huius Regni P. oregem recurritur,libellum porrigendo, in quo narretur qualiter in prothocollo, vel in baſtardolo talis Notarij contractus celebratus inuenitur inter tales,& tales,& dictus Notarius eſt mortuus ideo petitur reaſſumi illud inſtrumentum per alium Notarium,quod libellum Regni Prorex ad Præſidem Sacri Conſilij prouidendum remittit,cuius decreti vigore in partibus informatio committitur, vbi eſt ille actus geſtus, vnde de morte illius Notarij informatione capta, eiuſque legalitate, & quod eius ſcripturis plena fides datur, & quod fuit inuentum illud inſtrumentum in faſciculis,ſeu in ſceda illius Notarij mortui coram teſt bus, eiuſquè propria manu ſcriptum, ſed non extenſum, qua capta informatione, & viſa in Sacro Neapolitano Cōſilio fit decretum, quod inſtrumentum illud reaſſumatur per alium Notarium, ac ſecundum cœteras ſol. tas illius Notarij mortui; intelligendo tamen hæc etiam ſeruari quando inſtrumenta iſta reaſſumuntur per Notarium de hoc habentem priuilegium,ſed inſtrumentum Eccleſiaſticum an poſſit reaſſumi mortuis omnibus teſtibus,Notario, & Iudice. c. pen. de fide inſtrum. non obſtante *Conſtit. Regni baiulos* vide *Paridem de Put. in tract. de reaſſumpt. inſtrum. in Rubr. 9.* Et concedi beneficia in hac inſtrumenti reaſſumptione fuit deciſum *Anna allegat. 84. & ſingul 255.* Et quando petitur inſtrumentum reaſſumi,quod via iudiciali non procedatur idē *Anna loco citato*, Et quòd inſtrumentum non probat ſi literę legi non poſſunt idem *Anna al legat. 43. & ſingul. 253. & Marchio Regens Tapia in conſtit. conſuetudinem*, quem virum doctiſſimū, & maximæ probitatis, & eloquentiæ aliiſquè virtutibus præditum,& meritiſſimum Regentem dixit *Molfeſ. par. 3. de ſucceſſ. ex teſtam. quæſ. 23.* & Collegam ſuum, & Belmontis Marchionē meritiſſimum vocat *Regens Conſtantius* nouiſsimè *in l. vnica Cod. de claſſicis*, & celeberrimum iureconſultum ſummam integritatem cum eleganti doctrina, & venuſta grauitate coniunctā præferentem dicit *Conſiliar. Rouit. in pragm. 1. de bon. proditor.* & in reaſſumptione facienda non poteſt Notarius clauſulas apponere ſolitas apponi,quas Notarius non appoſuit *Hippolitus de Marſil. ſing. 223 Girar. Sing. 41* & quid de abbreuiaturis *Alex. conſ. 153. lib. 2. Vrſill. in dict. dec. Afflic. 6. & Præſes de Franchis dec. 567.*

SVMMARIVM.

1 *Feuda an diuidantur.*
2 *Feuda titulata an veniant in obligatione feudorum, & quando vendantur ad creditorum inſtantiam, & feuda titulata quæ ſint ibidem.*
3 *Creditoris electio in vendenda aliqua re debitoris an ſemper tranſeat.* l. creditoris ff. de diſtract. pignor. *declaratur ibidem.*
Anellus Amatus laudatur ibidem.
4 *Feudorum exequutio an fiat in ſubſidium, & quid in tentata aſſiſtentia.*
5 *Creditor in actione perſonali ſine aſſenſu, an poſſit exequi ſuper feudo in ſubſidium.*

DECISIO XIII.

QVia facto appretio apparebat oportere fieri diuiſionem Vaſſallorom,& iuriſdictionis,& fieri maximum præiudicium Pupillæ Comitiſſæ Nepti, vt dicit in initio *Mina-*
1 *dous* hic. Adde quia licet feuda omnia diuiſibilia ſint *c. 1. §. omnes filij ſi de feud. defun. contē. & c. 1. de nat. ſucceſſ. feud. Capyc. in inueſtit. feud. §. feudorum diuiſio. & Iacob. de Sancto Georgio in verbo in feuda Petr. de Gregor. de conceſſ feud. 1. part. 4. q. 1. Præſes de Franchis deciſ. 73. Anna ſingul. 199. Fran de Amicis in c. 1. §. & ex ijs fol. 128. de his qui feuda dar. poſ.* Tiraquell. *de primogen. q. 4.* niſi feuda dignitatum, vtputa Regnorum,Ducatum,Marchionatum, Comitatum, & ſimilium,quæ diuidi nequeunt *c. imperialem §. præterea ducatus* vbi *Andreas de probib. alien. per Frideric.* vbi *Afflic. Aluarot. Præpoſ. Iacob. de bel uiſ. & Martin. Laudens. Iul. Clar. in §. feudum Hotoman. in d. §. præterea ducatus, Viuius deciſ.* 130. *Afflic. deciſ. 265.* Attamen in hoc Regno Neapolitano in feudis,& locis,in quibus viuitur iure francorum non diu duntur feuda, quia in his ſuccedit primogenitus ſolus, *Andre. in d. §. præterea ducatus*, vbi *Afflic. Freccia de ſubfeud. Baron. lib. 1. tit. de origine feudor. Præſes de Franchis, Petrus Gregor. & Capyc. locis citatis, & Afflic. dec.* 249 Attamen in Regno Galliæ feuda diuiduntur,vt dicunt Galli Doctor. vt Tiraquel. *de iure conſtitut. poſſeſſor. p. 3. limit. 3. Guid. Pap. deciſ. 131. & 197. Franc. Marcus deciſ. 368. Io. Faber in authen. ingreſſi Cod. de Sacroſ. Eccleſ. Caſſan. in conſuet. Burgund. rubric. 3. Deſfiedz §. 5.* & idē apud Allobrogos *Ant. Faber. diffinit. 1. lib. 4. tit. 42. vol. 1. Boer. deciſ. 204* Et dixi ego latè in additionibus ad *deciſiones Capicij in deciſ. 2.*

2 In quantum fuit deciſum in hac deciſione, quod licet in obligatione veniant feuda titulata,quando ſuper alijs bonis poteſt creditoribus ſatisfieri,hoc eſt temperandum in exequutione, vt dicit *Minadous.* Adde quod hoc tenuit idē *Minadous in repet. Conſtit. in aliquibus*, in obligatione bonorum feudalium indiffinite facta comprehendendi etiam feuda titulata, & ita ex conſuetudine fuit iudicatum, & interpretatum ante pragmatic. *nouem capitum*, per quam Proregibus limitabatur poteſtas hæc, & poſt per

vltimam

Digitized by Google

vltimam pragmat. anni 1560. conceſſa quoad obligationem feudorum titulatorum, *Fabius de Anna conſ.63. & 76. & Anna Pater in allegat.141.* & ſequitur *Marchio de Ponte Regens in ſuo tractatu de poteſtat. Proreg. in titulo de Aſſenſ. Regis ſuper dot.* vbi dicit hoc ad multa notandum, dum inſtant creditores vendi bona debitorum *Marta. de iuriſd. par.2. c.32.* Quia eſt differentia inter feuda titulata,& non titulata; quia primo proceditur ad venditionem bonorum feudalium,quæ non ſunt decorata titulo, & demum ad venditionem titulatorum. Idem *Minado. loco citato, & Marchio. Tapia Regens in loco infra citando*, & feudum titulatum eſt feudum Ducatus, Comitatus, Marchionatus, & Principatus, cuius dignitas fuit de iure communi incognita,vt per *Camer. in cap. Imperialem §. præterea Ducatus cart.94. lit. I. de probib. alien. per Frideric.* poſt alios feudum verò non titulatum eſt feudum quaternatum antiquum, ſeu nouum, *Carauit. ad deciſ. Afflicti deciſ.265.* & dixi ego in *pragmat. Regni Neapolitani octuaginta nouem capitum in cap.74. in verbo, & obligationi*.

3 In quantum autem dicit hic *Minadous* ex *Gloſ. in l. quamdiu C. de diſtractio. pignor.* Adde quod *l. creditoris arbitrio, ff. de diſtractio. pignor.* qua cauetur poſſe creditorem vnam rem,vt vendatur eligere ex rebus ſibi obligatis,fuiſſe limitatam,quando poſſit aliunde ſibi creditor ſatisfacere, quia fuit text. dictæ legis limitatus per *Annam in allegat.141.* Quando alteri creditori non eſſet conſultum ex *Bart. in d.l. creditoris*, & limitauit etiam *d. l. Martha. in deciſ. Piſana 130.* vt non procedat in aliorum creditorum præiudicium dicta creditoris electio; Quia debet illud arbitrium regulari,& ſic illa electio reſtringi,vt fiat bona fide. Idem *Gloſ.* quam allegat *Minadous in d.l. quamdiu.* Quam *Gloſ.* ſequitur etiam *Conſiliarius Anna* huius *Minadoi* conſanguineus in *d. conſ.63. & 76.* memor huius *deciſ.* Quia *Doctores* omnes dicunt,arbitrium creditori conceſſum non debere eſſe indomitum,non effrenatum,non iniquum,ſed boni viri arbitrio regulandum,vnde eſset interdicenda venditio ſi pro modico credito rem velit diſtrahere magni valoris, *Bart. in l. alio ff. de alim. & cibar. legat.* immò tali caſu in dolo creditorem verſari, & teneri ad intereſse, & quando res vendita non eſt æquiualens debito, dicitur fieri alienationem malitioſè,& non bona fide, *Menoch. de arbitrar. caſu 182. Bal. conſil.75. vol.1. Dec. conſil. 235.* hic idem *Minadous in conſtit. incip. Comitum, & in aliquibus, Anton. Gamma deciſ. Luſitan.* .....

4 In fine huius deciſionis, vbi dicitur fuiſſe decretum quod non procederetur ad executionem in dicto Caſtro Sarraceno,ex quo poterat aliunde commode ex introitibus ſatisfieri. Adde,quia in feudis fit exequutio in ſubſidium, *Alex. & Doctores in l. ſi finita § ſi de vectigalibus, ff. de damn. infect. c.1. §. Sed nec alia quæ ſit prima cauſ. benef. amict. & conſtit. Regni incip. ſi quis poſt litem*, vbi *Andr.* & colligitur etiam ex *conſtitut. Regni incip. contumacem*, exequutionem ex bonis debitoris faciendam eſſe ſuper bonis burgenſaticis, deindè verò ſuper feudalibus, & ita hodie obſeruari dicit *Marchio de Tapia Regens in dicta conſtit.* Et ideo aſſiſtentia pro dote fuit conceſſa in ſubſidium deficientibus bonis allodialibus in Sacro Conſilio Neapolitano *Anna allegat. 66. & 115.* & idem *Milanenſ. in deciſ. 5. & 7. latè Borrell. in conſil. 55.* Quod etiam probatur in hac deciſ. vbi fuit actum aſſiſtentia,& non fuit conceſſa ſuper feudo,ex quo poterat commode ſatisfieri ſuper bonis burgenſaticis. Immò poteſt creditor anterior cum aſſenſu cogi, vt ſuper bonis burgenſaticis agat, ſuper quibus ſibi poteſt faciliter ſatisfieri,ad hoc vt alijs creditoribus in actione perſonali poſſit eſſe ſuper feudo conſultum, *Anna Pater in alleg.141. volum.2. & Anna filius in conſ.63.* quos ſequitur nouiſſimè *Anellus de Amato Præſidens Regiæ Cameræ Summariæ* doctiſſimus *in conſ.95.* Quia
5 tam de iure communi, quam de iure huius Regni ſine dubio exequi poteſt contra debitorem in actione perſonali tantum ſuper feudo in ſubſidium, alijs bonis non extantibus *Aluarot. in cap.1. in princ. de probib. feudi alienat. per Frideric. in cap.1. quæ ſit prima cauſa beneficij amittend. Alber. Brun. inter conſilia feudalia diuerſor. 36. Loffred. conſil. 12.* & in hoc Regno eſt lex expreſſa in *d. conſtit. contumacem*, & probat *conſtit. Regni incip. poſt litem*, vbi *Andreas*,quod verum non eſt quoad corpus feudi,vt dicunt, *& Hartam. Piſtor. quæſtio. var. lib.1.q.15. Cumia in cap. ſi aliquem in verbo antiquis, Frezza de ſubfeud. lib. 3. differ.5. Loffred. conſil.46. Camer. in l. Imperialē cart.18. lit.V. & car.20. lit.H. & car.51. lit. K. Afflict. in d. conſtit. ſi quis poſt litem, & deciſ.240. & 26.* Sed quoad fructus feudi verum eſt, non tamen indiſtinctè, & ſic ſimpliciter,ſed in ſubſidium tantum,& non in defectum aliorum bonorum, & non quoad omnes fructus, ſed deducta prius neceſſaria portione pro feudatario pro ſeruitio directo Domino præſtando, & pro alimentis ipſius feudatarij,& vitæ ſubſtentatione,vt dicunt citati *Doctores*, & poſt eos nouiſſimè *Conſiliarius Rouitus in pragm.3. de ordine cognit.* Et quatenus non poteſt creditori ſine aſſenſu ex dictis fructibus ſatisfieri,remedium eſt inuentum, vt debitorem feudatarium cogat creditor ad vendendum feudum,ex cuius feudo poterat ſibi ſatisfieri. *Præſes de Franchis deciſ.703. Anna conſil.4.* & ita dicit fuiſſe practicatum *Rouitus* contra Fabiū Galeotam ad inſtantiam Iuliæ Piſcicellæ decreto mediante Sacri Conſilij iunctis aulis facta relatione in Collaterali Conſilio in anno 1600. Actuario de Felice. Hinc verum eſſe dicit *Marchio Regens Tapia in dicta conſtit. contumacem*, vt ſi creditor habet aſſenſum poteſt ſuper feudalibus exequutionem facere, ſed ſi non habet aſſenſum cogere poteſt poſſeſſorem vt feudum vendat,iuxta tradita per *Andr. in conſtitut. ſi quis poſt litem*. Sed nullo modo poterit ſequeſtrari iuriſdictio,ſecundum *eumdem*

Digitized by Google

dem Conſiliarium Rouit. loco citato in fine, & ita ſeruari, de qua re neminem vidit tractare, niſi *Io. Fabr. in §. item Seruian. inſtit. de actio. & Annam ſingul.* Immo priſcis temporibus etiam ad creditorum inſtantiam, & legatariorum in actione perſonali fiebat executio in feudis, eaque interpoſito ſecundo decreto vendebantur, & aſſenſus Regius impetrabatur in venditione. *Andr. & Aſſlict. in d. conſtit. ſi quis poſt litem*. Sed quia poſtea relatum fuit ab vno ex Dominis Regentibus fuiſſe hoc per Cæſaream, & Catholicam Maieſtatem prohibitum, licet non appareat in ſcriptis, vt dicit *Præſes de Franch. deciſ. 704.* Idcircò vt creditoribus, & legatarijs poſſet ſatisfieri, introductum fuit, quod hæres cogeretur ad vendendum feudum, vt de pretio ſatisfiat creditoribus, & legatarijs, vt ibi per *Præſidem*, quod ſequitur *Conſiliarius Rouitus loco citato*, de qua *Pragmatica* prohibitoria non meminerunt nec *Marchio Regens Tapia in loco citato*, vbi dixit ſimpliciter quod creditor in actione perſonali etiam abſque aſſenſu immictatur in poſſeſſionem, allegans *Regentem Lanarium conſ. 12.* vbi neque *Regens Lanarius* meminit de dicta *Pragmatica*, Sed validiſſimè tenuit creditorem in actione perſonali etiam abſque aſſenſu in poſſeſſionem bonorum feudalium immicti.

Ego Flaminius Monacus in vtroq; iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Venditio Gabellæ Vniuerſitatis an ſit nulla, quia non interuenit Decretum, & quæ requirantur in alienatione bonorum Vniuerſitatis.*

2 *Sententia an mandetur executioni oppoſitis reſpicientibus merita cauſæ, & illius Iuſtitiam, & non proceſſus nullitatem.*

Doctor Seſe Hyſpanus laudatur.

3 *Reſtitutio in integrum petita an faciat ſuperſedere in executione, vbi ponitur regula cum limitationibus, num. ſeq.*

10 *Tres ſententiæ Baronales an pro vna habeantur.*

DECISIO XIV.

1 Venditio Gabellæ Vniuerſitatis quod ſit nulla, cum in venditione non interuenerat decretum, vt dicit *Minadous num. 1.* Adde quod inter quatuor requiſita, quæ poſuit *Capyc. in deciſ. 93.* vt res Ciuitatum vendi poſſit, tertia fuit vt interponatur decretum in venditione, & Idem dicit *Bart. in l. prohibere §. planè, ff. quod vi, aut clam*, & ita ſeruari dicit *Foller. de cenſibus fol. 132. in ver. huiuſmodi cenſus*, vbi vide de ratione, & ego dixi in dicta *deciſ. 93.* plura enim requiruntur, vt ſindicus poſſit vendere bona Vniuerſitatis, & primo, vt ſit ſindicus conſtitutus ad vendendum pro maiori parte ciuium, *Aſſlict. deciſ. 245. Alexan. conſil. 1. vol.* .... quod mandatum procuratorium debet de verbo ad verbum inſeri per Notarium in inſtrumēto alienationis bonorum Vniuerſitatis alias non valeret venditio, quia mandatum illud non probat illa verba Notarij, qui ſolet dicere, prout de dicto mandato mihi conſtat per Inſtrumentum per me lectum, &c. ſecundum communem Doctorum opinionem in *Auth. ſi quis in aliquo documento Cod. de edendo*. de quo mandato procuratorio Vniuerſitatis vide *Burſat. conſ. 159. vol. 2.* Et requiritur ſecundo, vt interponatur decretum, quod venditionem illam fieri expediat Vniuerſitati *Io. Baptiſta Plot. in tract. de in lit. Iuran. §. 5.* nam in creatione ſindici ad vendenda bona Vniuerſitatis, conſenſus requiritur ciuium, & cauſæ cognitio, deliberatio, & decretum, *Corneus conſ. 189. vol. 3.* requiritur & tertio aſſenſus Principis ſuperioris *Doctor. in l. fin. Cod. de vendend. rebus Vniuerſitatis*, & ſic ſeruatur in hoc Regno, quia aſſenſus Proregis huius Regni expeditur ſuper dictis alienationibus. Et quod dictum eſt de decreto Iudicis, intellige cum cauſæ cognitione in Iudicio coram Iudice agitato. *Bart. in l. cum hi §. vult igitur ff. de tranſact.* quia non ſufficit dicere quod in parlamento licentia Superioris interceſſerit, quæ in Vniuerſitatis concluſione requiritur. *Bart. in l. actor. ff. rem rat. haberi Aſſlict. in conſtit. prælud. quæſt. 3. Franciſc. Marcus quæſt. 165.*

2 *Ad num. 2.* vbi fuit deciſum per S.C. quod debebat mandari exequutioni ſententia, quia oppoſita reſpiciebant merita, & iuſtitiam cauſæ, non autem nullitatem proceſſus. Adde quod ſemper quando nullitatis oppoſitæ cognitio altiorem requirit indaginem non impeditur ſententiæ exequutio, ſed ſententia mandabitur exequutioni præſtita cautione in caſu retractationis, iuxta *text. in Auth. ſupplicatio Cod. de precibus Imperat. offer.* niſi exequutio eſſet inretractabilis, vt per *Suarez. in l. 2. titulo de los gouiernos foro legum lib. 3. quæſt. 4.* Secus autem eſſet cum apparuerit de nullitate ex proceſſu, & tenore ſententiæ, quod dicimus Nos ex eiſdem actis, vel quando ex dictis non apparet nullitas, ſed neceſſaria eſt extrinſeca probatio, quæ affertur incontinenti impeditur exequutio ſententiæ, *Paul. de Caſtro in lege à Diuo Pio §. condemnatum ff. de re iudic. Ioſeph. Lodou. deciſ. 14. Mſing. obſeru.* .... *cent. 4.* Et in hoc Regno eſt *pragmatica in titulo de officio Sacri Conſilij incip. ſententias autem, & quæ præſenti*. *Aſſlict. deciſ. 28. & 39.* quæ nullitas vt impediat ſententiæ executionem debet ante exequutionem ſactam opponi, *Paul. de Caſtro in d. Auth. quæ ſupplicatio Cod. de prec. Imperat. offer. Lancell. de attentat. par. 2. cap. 17. Gabriel. Roman. in titulo de exceptio. concluſ. 4. Soccin. Sen. conſil. 78. vol. 3. & Gratian. diſcept. for. 708.* dicit tunc eſſe ſactam exequutionem quando fuit per ſolutionem, vel rei traditionem profecta, & ſequitur *Conſiliarius Rouitus in pragm. 5. de officio Sacri Conſilij*, & debet nullitas opponi incidenter per viam exceptionis, non autem principaliter *Intriglioſ ſing. 148. lib.* .... *& deciſ. 9. Andr. in cap. 1. §. is enim ſi de inueſt. inter. dom. & vaſſall.* & quando nullitas impediat exequutionem, vel non, vide *Il Seſe* doctiſſimum Hyſpanum *in tract. de inhibit. cap. 5.*

cap.5.§.5. & Conſiliarium Rouit. in d.pragm.5.

3 *Ad num.3.* vbi dicit *Minadous* quod pro reſtitutione in integrum non ſit ſuperſedendum in executione, quando contra petentem reſtitutionem eſt præſumptio iuris. Adde hanc eſſe vnam limitationem ad regulam traditam in *l.vnica Cod. de in integrum reſtitut. poſtul.* nihil noui fiat, vt fuit deciſum in multis Prætorijs, vt in *deciſ. Franc. Marchi. 53. & Cappell. Tholoſ. deciſ.54. & Benintend. deciſ.85. Magon. deciſ. Florent. 133. & Mohed. deciſ.2. Put. deciſ. 456. lib.2. Theſaur. deciſ. 181.* vt pendente reſtitutione in integrum ſit ſuperſedendum in
4 exequutione. Quia fallit quando cōtra petentem reſtitutionem eſſet præſumptio iuris, vt dicit *Minadous*, & tu adde quod idem dicit *Menoch. de præſumpt. lib.2. præſumpt.47. & 74.*
5 *lib.1. Miſinger. cent.1. obſeruat.48.* Sicut etiam limitatur quando ſententia cœpta eſt exequutioni demandari, & petitur reſtitutio, quia tunc non ſuperſedetur in exequutione, *Gloſ. in cap. ſuſcitata de in integrum reſtit. Abb. ibidem.* Sunt *deciſiones Rotæ Romanæ* 777. *Seraphyni, & 370. tom.1. par.1. Farinac. & dec.75. Mantica, Aldobrandin. conſil. 48. Couarr. lib.1. variar. reſolut. cap.7. Maſtrill. deciſ.30. Polidor. Ripa obſeruat.* 338. Immò ſola præuentio in petenda exequutione ante reſtitutionem poſtulatam efficit, vt non retardetur exequutio. *Cæſar de Graſſis deciſ.1. in titulo de in integrum reſtit. Pacific. de Saluta. interdict. inſpect.4. Benintend. deciſ. Bonon. 85.* Ripa *in l.4. §. condemnatum ff. de re iudic.* ſequitur *Conſiliar. Rouit. in pragm.1. de minor. & ex Anna in repetit. cap.1. de vaſſall. decrep. ætat.* probat obſeruantiam Sacri Neapol. Conſilij, vt poſt intimatum mandatum de parendo ſupplicatio ſuper in
6 integrum reſtitutione non admittatur, & limitat etiam regulam prædictam, vt non impediatur exequutio, ſi aduerſus Principis ſententiam petatur reſtitutio in integrum *Afflict. deciſ.356.* niſi eſſet exequutio inretractabilis, quia ſemper impediretur per reſtitutionem. *Boer. deciſ.65.* Cappell. *Tholoſ. deciſ.430. Anna alleg.82.* & quando in ſententia Principis impediatur exequutio per reſtitutionem in integrum, vide *Couarr. cap.25. practicarum quæſtionum. Annam in cap.1. de vaſſall. decrep. ætat. Virgin. Boccac. in comment. ad conſtit. Marchiæ gloſ.8. Præſidem de Franchis deciſ.86.* Vel allegetur euidens cauſa ad exequutionem præſumptæ calumniæ, exemplificando in ſenten-
7 tia Sacri Conſilij. Sicut etiam limitatur in caſu eiuſdem *Ripa obſeruat. 276.* Sicut etiam limitatur regula prædicta in ea reſtitutione, quæ ſpeciali reſcripto petitur *Miſinger.*
8 *centur. 6. obſeruat. 80.* Sicut etiam limitatur in decretis affirmatiuis, quæ vigore *Regiæ Pragmat.* in hoc Regno habent exequutionem paratam *Afflict. deciſ.356.* qui refert, quæ ſint hæc decreta affirmatiua in *deciſ.261.*
9 Quid autem ſit dicendum in exequutione trium conformium ſententiarum. Vide *Hieron. de Laur. in deciſ. Auenion.2.* & quòd tres ſententiæ Baronales pro vna ſententia habentur, quia vnica dicitur Inſtantia Iudicis primarum, & ſecundarum cauſarum, *Anna conſil.70. Præſes de Franch.* deciſum dixit, de quo meminit *Capiblanc. de Baron. in pragm. 8. part.1.* quid in ſententia Sacri Conſilij Neapolitani vide *Capyc. in deciſ.53.* & quæ ego dixi ibi in additionibus meis ad dictas *deciſ. Capyc.3.*

Ego Flaminius Monacus in vtroq; iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium an concedatur votata cauſa ſecundum deciſiones Sacri Conſilij Neapolitani, & de Praxi, num.1.*

DECISIO XV.

1 Dicit *Minadous* in hac deciſione, beneficium concedi etiam votata cauſa, quando petitur per viam reſtitutionis in integrum, quia in non petendo fuerunt læſi, quod nota, quia limitantur tradita per *Præſidem de Franchis deciſ.261.* vt nō concedatur beneficium quando eſt introducta, & cauſa relata, quia fallit qn̄ petitur per viam reſtitutionis in integrum, vt dicit *Imbrian. in tract. de 1. & 2. benefic. conſiderat.5. Giurba deciſ. Sicula. 36. Regens de Ponte conſ.62. vol.2. Ricc. collect.186. in fine*, & ſic non ſunt contrariæ deciſiones *Præſidis, & Minadoi* noſtri, & quod etiam fuerit iudicatum ſecundum hanc deciſionem *Minadoi* refert *Conſiliarius Rouitus* in eodē Sacro Conſilio, in quo poſt cauſam introductam fuerunt conceſſa beneficia pupillis in *Pragm.53. de offic. Sacri Conſilij*, vbi defendit deciſionem *Præſidis de Franchis*, non poſſe concedi beneficia poſt relatam cauſam, & lectam, & poſitam in liſta ſecundum obſeruantiam tempore *Afflicti*, vt per eum *in Conſtitutione incip. obſcuritatem, Carauit. in ritu 71. & 296.* ſed quod paſſim, & indifferenter obſeruatur, & iudicatur in Sacro Conſilio, vt poſt cauſam introductam concedantur reſtitutiones, quæ forenſi vocabulo beneficia nuncupantur, *Conſiliarius Gizzarell.* in ſuis deciſionibus nouiſſimè impreſſis in *deciſ.21.* & iſtud etiam nunc obſeruari dicit quod dicit *Gizzarell. Conſiliarius Rouit.* quod habetur in *Pragmat.16. de ordine Iudic.* & de hac deciſione meminit *Gizzarell. in deciſ. allegata*, vbi hunc *Minadoum* intelligit loqui in cauſa relata, & non introducta decreto Sacri Conſilij vbi loquitur de antiqua obſeruantia Sacri Conſilij, nulla mentione facta *deciſ.261. Præſidis de Franch.* & pro affirmata obſeruantia Sacri Conſilij refert nouam deciſ. cum vniuerſitate Tarenti, vbi poſt cauſam introductam decreto Sacri Conſilij fuit conceſſum beneficium, iunctis duabus aulis, & hanc deciſ. *Minadoi* ſequitur *Muſcatell. in praxi Sacri Conſilij in verbo priuilegiata, Riccius in Collect 85. Fab. de Anna conſil.105.* & ſecundum hanc deciſionem *Minadoi* dicit *Maſullus ad deciſ. Capyc. 109.* vidiſſe pluries obſeruari in Sacro Conſilio Neapolitano concedi beneficia etiam poſt cauſæ introductionem.

Et

Digitized by Google

Et quia vides *Doctores* altercantes in hac materia, & aliquos credentes contrarias eſſe deciſiones *Præſidis*, & *Minadoi* fuit obſeruatum in Sacro Neapolitano Conſilio, vt fiat introductio cum reſeruatione petendi beneficia, & præſentandi ſcripturas, vt fuit deciſum in cauſa V.I.D. Hortenſij del Pezzo cum Vniuerſitate Giſoni in anno 1602. *Viſcontus in addit. ad dictam deciſ. Præſidis* 261. & facit pro praxi Sacri Conſilij ſaluo iure petendi beneficia, quod dicitur in *deciſ. Cappell. Tholoſ.* 14.

Ego Flaminius Monacus in vtroque iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Excuſsio an facienda per creditorem ad inſtantiam alterius correi contra alium correum obligatum expenſis correi petentis, num. 2. & 3.*

3 *Excuſſionis beneficium an habeant mercatores, & quare.*

DECISIO XVI.

1 EXcuſſionem faciendam per creditorem ad alterius correi inſtantiam contra correum obligatum principaliter ſumptibus ipſius, qui promiſerat pro alio per *tex. in l. vnde quæritur ff. commodat.* qui *text.* habet locum in omnibus duobus reis per *Gloſ. & Doctor. ibi*, vt dicit *Minadous* in principio huius deciſ. Adde quod eſt inter *Doctores* regula communiter recepta, vt quando ſunt duo obligati inſolidum, & vnus eorum conueniatur, & doceat pecuniam, & rei vtilitatem ad ipſorum alterum perueniſſe, & petit, vt ille prius excutiatur proprijs ſumptibus ipſius petentis audiendus eſt, & interim ab Iudicij obſeruatione liberandus, vt dicunt *Bart. Bald. & omnes Doctores in dicta l. vnde quæritur*, & idem dicunt *Bart. in l. 1. Cod. de duobus reis, & in conſil. 43. lib. 2. Salyc. in Auth. hoc ita Cod. de duobus reis; Roman. conſil.* 114. *Anania in conſil* 61. vbi *Bologn.* & hoc procedit ſiuè tota vtilitas, vel pecunia ad eorum vnum peruenerit ſiuè pars *l. quæ de tota ff. de rei vendic. Bart. & Anania, & Bologn. in conſil. allegat. & Imola in l. reos ff. de duobus reis.*

2 In quantum verò dicit *Minadous* ad inſtantiam creditorum eſſe faciendam excuſſionem, Adde quod per creditorem eſt facienda excuſſio, & non per debitorem, quia ita intelligit *text. in d. l. vnde quæritur Caſtrenſ. ibi* dum dicit *text.* paratus conueniri, & non conueniſe, & ita *Doctores* communiter approbant, vt legatur conuenire, & *Franch. deciſ. Minad.* ſequitur *Pellic. in cap. 7. ad Conſuet. Auerſ.*

Et quia dicit *Minadous* ſumptibus ipſius correi. Quæro an tali caſu debeat fieri depoſitum pro expenſis dictæ excuſſionis? dicit *Paul. de Caſtro in d. l. vnde quæritur* ipſum alias ſeruaſſe, vt fieret depoſitũ, à quo receſſit Collector deciſionum *Rotæ Genuæ in deciſ.* 90. in terminis *in fine*. Quia nec vllus *Doctor* hoc affirmat & *Paul. de Caſtro* fecit ad cautelam.

3 Ex quod excuſſio non habeat locum inter mercatores, dicunt *Iaſon in §. ſi quis in fraudem inſtitut. de actio. Theſaur. deciſ.* 166. *Boer. deciſ.* 221. *Andreas Gail. obſeruat. 29. lib. 2. Menoch. de Arbitrar. q.* 51. *Ludou. deciſ. Peruſ.* 45. Quia inter mercatores proceditur de bono, & æquo, vnde nõ habet locum excuſſio propter fidem præcipuam, quæ exigitur inter mercatores, inter quos etiam pactum nudum obtinet vim ſtipulationis; hæc enim exceptio eſt de ſubtilitate, & apicibus iuris *Marſil. in rubric. ff. de fideiuſs. Alex. in l. Iuriſgentium §. ſed cum nulla ff. mandati* vbi *Bart. Alex. conſil.* 110. *vol.* 6. Et dixi ego in additionibus meis ad deciſionem *Capyc.* 54. vbi etiam latè quando locum non habet excuſſio.

Ego Flaminius Monacus in vtroque iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Intereſſe alterius intereſſe an debeatur, & an vſuræ, & intereſſe ſint idem.*
Fuluius Conſtantius laudatur ibidem.

2 *Intereſſe alterius intereſſe quando debetur.*

3 *Procurator exigens vſuras, an teneatur ad illarum intereſſe, & quid in tutore num. 4. & quid in curatore num. 5.*

6 *Intereſſe annuorum introituum in tempore non ſolutorum an debeatur intereſſe, & ad quam rationem.*

7 *Intereſſe alterius intereſſe quando debeatur remiſsiuè.*

DECISIO XVII.

1 DIcit *Minadous* in hac *deciſ. nu.* 1. quod cùm dependat intereſſe ab intereſſe nõ debet conſequi aliud intereſſe, per *text. in l. improbum. Cod. ex quibus cauſ. iniur. irrogatur.* Adde quod licet *text.* loquatur de vſuris vſurarum. Idem tamen eſt dicendum de intereſſe alterius intereſſe, quia videmus ſemper argui de vſuris ad intereſſe. Vnde applicantur leges Codicis, & Digeſtorum de vſuris ad intereſſe, & vſuras ad intereſſe æquiparauit *Gloſ. in l. 2. §. graui ff. de adminiſtrat. rer. ad Ciuit. pertinent. & eadem Gloſ. in l. ſaccum ff. pro ſocio* exponit vſuras, ideſt intereſſe, & vſuras cum intereſſe æquiparauit *Ruin. in conſil.* 55. *vol.* 2. & quod intereſſe alterius intereſſe non debeatur æquiparando vſuras ad intereſſe tenuit *Decius in cap. cum venerabilis de except.* quia cùm à remotis veniat tale intereſſe non debetur, *l. ſi ſterili §. cùm per venditorem ff. de action. empt.* & facit etiam *text. in l. Neratius §. ſi ſeruo ff. de ſeru. corrupt.* & eſſet illud pretrahere in infinitum, quod eſt prohibitum *l. vnica Cod. de ſentent.* & idem tenuit *Ruin. conſil.* 55. *lib.* 2. & licet *Cagnol. in d. l. vnica* tenuerit contrarium ex rationibus per eum allatis, ipſis tamen reſpondet egregiè *Bolognet. ibidem*, & dicit opinionem *Decij, & Ruin.* eſſe magis communem, & ſaniorem, & contrariam eſſe periculoſam. Immò idem *Cagnolus* dicit opinionem illam contra com-

Digitized by Google

communem rigorem præſeferre, licet viderit ſic iudicatum per Senatum Mantuanum, quem ſequitur *Burſat. conſil. 68. volum. 1.* qui dicit ſic obtinuiſſe in Rota Mantuana, & intereſſe alterius intereſſe non deberi, tenuerunt etiam *Ant. Gabriel. commun. opin. lib. 3. tit. de ſolut. Boniſac. Rogerius conſil 60. volum. 1. Io. Baptiſta Lupus in tract. de vſur. comment. 1. § 6. Stracca in tract. de mercat. in tit. de contract. mercat. Cephal. conſil. 85. lib. 1. & Rebuff. in l. vnica Cod. de ſent. quæ pro eo quod intereſt*, & ſecundum hanc opinionem, quæ communis eſt, vt dixit *Bolognet.* Iudicauit Sacrum Conſilium, vt vides ex hac deciſione, quam poſuit hic in fine *Minadous* in cauſa Vniuerſitatis Nuceriæ, licet dicat *in fine* fuiſſe abſolutam Vniuerſitatem illam tamquã debitis multis implicitam, quam deciſionem hic per *Minadoum* relatã ſequutum fuit idem Sacrum Conſilium Neapolitanum intereſſe alterius intereſſe non deberi, vt differit *Præſes de Franch. in deciſ. 254.* relata hac *deciſ. Minadoi* ſemper tamen iudicauimus in Sacro Conſilio intereſſe prædictum non deberi, & ſic in dies abſque difficultate facimus, licet ipſe *Præſes* tamquam Aduocatus olim conſuluiſſet deberi tale intereſſe in cauſa Comitiſſæ Palenæ, ex *Cagnolo loco citato*, & ex eo quod fructuum appellatione venit, & quod fructus fructuum peti poſſunt: & ſi cauſa illa non fuerat deciſa, pro qua ipſe conſuluit, & *Præſidem* ſequitur *Menoch. caſu 119. in nouiſs. addit.* & ſecundum hanc deciſionem Minadoi, & alias deciſio. Sacri Conſilij iudicauit etiam *Rota Genuæ*, vt in *deciſ. 89.* & ſequitur *Intrigliol. ſingul. 69. Menoch. loco citato. Milanenſ. in deciſ. Siciliæ. 8. Morot. conſ. 65. Marth. in vot. 165.* & in tantum eſt vera concluſio prædicta vſuras vſurarum non deberi, vt ex hoc *Fuluius Conſtantius Marchio Corleti*, quem numquam ſatis laudatum, & meritiſſimum, & digniſſimum Regentem vocauit, & olim Regij Conſiliarij Nicolai Frãciſci Conſtantij ſua tẽpeſtate celeberrimi meritiſſimum filium, & hæredem, qui non minus animi virtutum, quam fortunæ bonorum patris excellentiam ſuperauit, qui ob eius iuuenilem ætatem in tam magno Magiſtratu Regentis ſupremi Italiæ Conſilij apud Cattolicã maieſtatem ſenilem prudentiam exhibuit, vt dixit *Conſil. Rouit. de ceſſ. bonor. pragmat. 3. & pragmat. 1. de ſindicat. offic. & pragm. 19. de baron.* vt ex hoc illationem fecerit, vt ſicut vſuræ vſurariorum non debentur, itã etiam non debeantur vſuræ pœnarum, tàm legalium, quàm conuentionalium *in ſuis Comentarijs ſuper tribus vltimis libris Codicis* poſt hæc mea ſcripta impreſſis in *l. 3. Cod. de fiſcalibus vſuris lib. 10.* vbi vſuras duplicati releuij non deberi, quia duplicatio illa pœna erat, dicebat in *dictis ſuis Comentarijs*, quos elegantiſſimos, & copioſiſſimos vocauit *Regens Tapia Marchio Belmontis in ſua deciſ. 23. ſupremi Italiæ Senatus*, vbi etiam dictum *Regentem Conſtant.* vocat peritiſſimum, ac omnium virtutum genere ornatiſſimum, de cuius *Commentarijs Regentis Conſtantij* dixit olim Regiæ Cameræ *Præſidens Anellus Amatus* poſt eius *Conſilium 100.* ardemus omnes deſiderio, atque incredibili auiditate expectamus, quos diuturnis, maximiſque operis adornauit, & eum vocat iuris, Iuſtitiæque Conſultiſſimum Regiæ Cancellariæ Regentem Decanum, in quo Magiſtratu ſumma integritas cum doctrinarum omnium ſcientia, familiæ nobilitas cum rariſſima prudentia, ſingularis amplitudo cum eximio virtutum decore, inuicta cõſtantia cum fortunæ fœlicitate concertat.

2 Tu tamen limita hanc deciſionem, & omnes alias deciſiones Sacri Conſilij, & tenentium hãc opinionem intereſſe non debere alterius intereſſe, procedere in vno, eodemque debitore, ſed quando aliquis pro alio debitum ſoluiſſet debitũ, & intereſſe, & poſtea repetit ab eo pro quo ſoluit, tunc etiam reſpectu huius intereſſe ſoluti debetur aliud intereſſe, quia totius quãtitatis ſolutæ debetur intereſſe, nã quoad ſoluentem pro capitali, & intereſſe ſolutum tertio ſors eſt, *l. ſi prior § 1. ff. qui poti. in pignor. & in l. 1. gloſ. in verbo vſurarum Cod. de dolo*, & itã fuit iudicatum in eodem Sacro Neapolitano Conſilio, vt per eumdem *Præſidem de Franchis in dicta deciſ. 254.* quia cum vſuræ, ſeu intereſſe ſors efficiuntur, ipſarum etiam debetur intereſſe ſortis, quando debentur principaliter *Milanenſ. dicta deciſ. 8.* de quo vide *Vrſill. ad deciſ. Afflict. 291.* quod duobus modis contingere poterit, vel quando aliquis in ſuos vſus vſuras conuertit, quas recepit alterius, vel cum eidem cum ſorte pro alio dantur ad quem ſpectant; quia hoc etiam caſu ſors efficiuntur, *l. qui negotiationem § 1. & § final. ff de adminiſt. tutor.* vt declarat veram ſumendam concluſionem, iuribus per eum allatis doctiſſimus *Conſiliarius de Anna in conſil. 48.* qui materiam
3 hanc per totum excutit; vbi infert, quod ſi procurator exigit vſuras, & in ſuos vſus conuertit tenetur ad intereſſe earum, quia ſunt effectę ſors, *l. idem §. denique ff. mandat.* & tutor,
4 vel curator vſuras pupillorum exactas in ſuos vſus conuertentes tenentur ad earum intereſſe *l. tutor qui repertoriũ § ſi quas ff. de adminiſtrat.*
5 *tutor.* & ſi pecuniæ pupillaris vſuras curatori dedit, ipſarum vſuras curator præſtabit, quia quoad eum pro ſorte habetur, *d. l. qui negotia-*
6 *tionem*. Vndè ex ſupradictis patet bene ſolere Sacrum Regium Conſilium Neapolitanum condemnare moroſos debitores ad intereſſe annuorum introituum in tempore non ſolutorum; quia introitus prædicti non acceſſoriè, ſed principaliter debentur, & fuit intereſſe hoc liquidatum tempore *Præſidis de Franchis*, vt per eum in *d. deciſ. 254. in fine*, ad rationem ſeptem pro centenario, licet *Bolognet. in l. vnica Cod. de ſentent. quæ pro eo, quod intereſt* in verba aliqua prorumperit contra Sacrũ Neapolitanum Conſilium, dũm ſuam volebat confirmare voluntatem, intereſſe alterius intereſſe non deberi, & *Anna in ſingul. 161.* dicit vidiſſe liquidari hoc intereſſe ad rationem decem pro centenario, in cauſa Vincentij Filingerij cum Federico Pannono, & ad rationem quinque pro centenario in cauſa Henrichetæ Sanſeuerinæ

Digitized by Google

ſeuerinæ cum Comite Alipharum, & in cauſa Franciſcæ Spinellæ cum Comite Palenæ,& vide *Lanar. conſ. 79. Galter. de tutel. fol. 342. Lupum de vſur. comment. 2 §. 2. fol. 67. Vrſill. ad deciſ. Af-*
7 *flic. 291.* & quando debeatur intereſſe alterius intereſſe vide *Cartar. deciſ. 38. Caualcan. deciſ. Fiuizan. 3. part. 3. Peregrin. conſ. 100. Morot. reſponſ. 65. Rauden. de Analog lib. 1. caſu 2. Coſtam in tract. de ratione ratæ q. 142. Surd. deciſ. Mantuæ* 88. & intereſſe alterius intereſſe non debetur, quia cùm primum intereſſe ratione lucri ceſſantis ſorti accedit, deberi non poteſt intereſſe ſecundarium, quia acceſſio acceſſionis non datur *l. neque eorum ff. de vſur.* vbi *gloſ. & Bal.* hinc videmus fructus fructuum legitimè non dari, vt per *Capha. cõſ. 85.* ſicut nec officiũ officij *Bal. in l. 1. Cod. de frue. & lit. expenſis*, nec lucrum de lucro *Corne. conſ. 240. lib. 3.* & ſic de ſimilibus, vbi autem lucrum non eſt acceſſoriũ, ſed principale, vt in lucro ad te ex ſocietate ſpectante, & quia æquum eſt, vt lucrum ſibi pariat. *l. Socium, qui in eo vbi Alberic. ff. pro ſocio*, Et de cambijs, & recambijs promiſſis vide *deciſ. Rotæ Genuæ* 134. an veniat intereſſe primum, ſecundum, tertium, & vlterius, & quod debitor qui vinum promiſſum non reſtituit, aut frumentum debitum, qui reſpectu lucri ceſſantis in re debita quanti plurimi tenetur vt *ff. ſi cert. pet. l. vinum* non teneretur attamen ad ſecundarium intereſſe, & ſi pretium illud inueſtiſſet ad frumenti, vel alterius negotiationis emptionem, ex quibus fuiſſet lucratus; abiret enim tunc res in infinitum *Stracea de contrac. mercat. & Dec. in c. cum venerabilis de exception.* an autem in intereſſe lucri ceſſantis, pacto ceſſante moderetur intereſſe in primo intereſſe primi anni, an vero multiplicetur intereſſe quotannis retinuerit debitam pecuniam, pro affirmatiua tenuit *Cagnol. in l. vnica* Cod. *de ſement. pro eo quod intereſt*, & ita refert ſe ipsũ practicaſſe, & obtinuiſſe, & dicit etiam in *l. curabit. C. de actio. empt.* Sicut etiã obtinuit *Burſat.* vt ipſe dicit in *conſ. 63.* & ita ſenſiſſe vidit Peritiſſimum Iuriſconſultum dicit nouiter *Peregrinus in conſ. 85. vol. 3.* contra *Curtium Iuniorem in d. l. vnica*, qui tenuit pro negatiua opinione vt *ibi* per eos.

Ego Flaminius Monacus in vtroque iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdictio conceſſa in Vaſſallos non circumſcripto territorio, an faciat, vt horũ dñs de eis cognoſcat, etiam ſi deliquerint extra territorium.*

2 *Et an caſu iſto dicatur haberi pleniorem iuriſdictionem per tales Barones.*

3 *Et an tali caſu videatur conceſſa iuriſdictio priuatiuè, vel cumulatiuè.*

Et an caſu iſto habeat locum præuentio.

DECISIO XVIII.

1 Dicit in hac *deciſione* 18. *Minadous* noſter, quod iuriſdictione in Vaſſallos conceſſa, nulla facta territorij circumſcriptione delinquentibus Vaſſallis extra territorium, etiam ſi fuerit per Regiam Curiam præuentum, etiam carcerando, vt ad Baronem fiat remiſſio: ſecus autem ſi ſit Iuriſdictio circumſcripta territorio, Adde quod nouiſſime ſequitur hanc deciſionem *Minadoi Balzaran. in conſtit. iuſtitia. non per Kalendas*, *Capiblanc. in pragm. 8. de baron. part. 1.* exemplificans in Caſtro Belmontis ſito in hac Prouincia Calabriæ, de quo meminit *Præſes de Franchis deciſ. 22.*

2 Quia tunc dicit ſtare iuriſdictionem in vaſſallos, vnde videtur plenior, Quia ex hoc eorum Barones prætendunt vaſſallorum remiſſiones quocumque loco deliquerint, cùm ſtet in perſonis iuriſdictio, & ante eum *Foller. in pract. in verb. audiantur excuſ. in fine in impreſſis in anno* 1582. affert deciſionem in cauſa Baronis Caſalis Vallis baroniæ Silenti, ad quem fuit remiſſus Iacobus Græcus eius vaſſallus, qui deliquerat extra dictum Caſale, in territorio tamen prædictæ baroniæ Silenti, non obſtante quod fuerit oppoſitum, quod extra Caſale prędictum Vallis fuerat delictum patratum, licet enim aliquis non habeat territorium, ſi tamen habet poteſtatem in certas perſonas propter illas dicitur habere territorium, ex traditis per *Felin. in c. Rodulphus de reſcript. & in c. licet de probat. Caſſan. in conſuet. Burgund. in tit. de iuſtices, & droicte dicilles in tit. qu territorie*; quia ſi hoc non eſſet, vtiquè iuriſdictio illa eſſet inanis, & tantummodo ſortiretur effectum in illis delictis, q̃ in ambitu murorũ Villæ, vel Caſtri patrarẽtur ex dictis ꝑ *Bar. in l. 1. ff. de iuriſ. omn. Iudic.* vt intelligit *Iacob. in l. more maiorũ ff. eod. tit.* quod Barones ſimiles habebãt in ſuos Vaſſallos iuſ in toto territorio Terræ, cui ſubeſt illud territoriũ; Nã iuriſdictio cohæret ꝑſonis, & nõ territorio in caſu ꝑdicto; & *Borrel. ad Bellugam in rubric. 28. & in rubric. 11. in §. ex quo prædiximus*: quia quando Barones habent Vaſſallos cum mero, & mixto imperio, & cum iuriſdictione ſine territorio, ita quod conceſſa fuerit reſpectu perſonarum, & non territorij, quia iſti Barones videntur habere iuriſdictionem & cognitionem in Vaſſallos vbicumque deliquerint, & ideo ad delicti Iudicem eo caſu remiſſio locum non haberet, Quia ſi ſecus eſſet, nunquam eorum priuilegium locum haberet, cùm hæc cognitio in Vaſſallos ſine territorio numquam haberet intentum, vti de regularibus habentibus iuriſdictionem in Monaco priuatiuè ad Epiſcopum *Felin. in cap. paſtorali de officio*
3 *ordinarij*, Et regulam illam quòd iuriſdictio cenſetur conceſſa cumulatiuè, & non priuatiuè in dubio ex *l. 1. Cod. de off. præfec. Vrb. & Gramat. deciſ. 30.* inter ceteras limitationes limitauit ex hac deciſione *Riec. in Collectanea 392.* quando eſſet iuriſdictio conceſſa non circumſcripto territorio, quia tunc etiam priuatiuè conceſſa cenſetur. Qui etiam in *collec. 48.* dicit etiam præuentione data per Regios officiales remittendos ad Barones illorum Vaſſallorum, qui habent Iuriſdictionem in perſonas nullo circumſcripto territorio ex deciſ. iſta, & ità deciſum fuit nouiſſime in anno 1625. in Sacro Neapolitano Conſilio referente Regio Conſiliario

liario optimo, & eruditiſſimo Don Gregorio de Angulo cauſæ commiſſario inter Baronem Mongraſſani, & Marchionem Fuſcaldi, vt vtilis Dominus iuriſdictionis criminalis Mongraſſani valeat cognoſcere de omnibus delictis commiſſis, & committendis per eius Vaſſallos in toto territorio Sancti Marci; poteſt enim iuriſdictio dari ſine territorio. *Boer. deciſ. 227. Præſes de Franchis deciſ. 458. Afflic. in cap. 1. de inueſtit. de re alien.*

Ego Flaminius Monacus in vtroque iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Laudum nullum an ſit exequendum quando dictum eſt de nullitate, vbi quid ſi fuerit nullitatibus renunciatum.*

2 *Laudum nullum an poſsit emologari.*

3 *Laudi nullitas ex defectu poteſtatis, an poſsit allegari ſi fuit renunciatum iuri dicendi de nullitate.*

4 *Laudum an poſsit reduci ad arbitrium boni viri ſi fuerit huic exceptioni renunciatum.*

DECISIO XIX.

QVod laudum non exequatur ſi fuit dictum de nullitate, etiam quod in compromiſſo fuerit nullitatibus renunciatum, vt fuit deciſū teſte noſtro *Minadoo* in hac ſua *deciſ. xix.* Adde quod *Alex. in conſ. 96. vol. 6.* tenet poſſe exequi, *& Angel. in conſ. 200. in fine*, & ſemper laudum hoc exequi vidit *Io. Vincentius de Anna* celeberrimus olim Aduocatus Neapolitanus vt ipſe dicit in ſuo *ſingulari 299.* Quem ſequitur *Conſiliarius Rouit. in prag. 2. de Arbitris* ad quod allegat *Barz. deciſ. 112. & 87. & Pacia in conſ. 162.* & dixit etiam idem *Anna in repetit. conſlit. Regni conſtitutionem Diuæ memoriæ, & in dicto ſingul.* mentionem facit de hac deciſione, quam dicit poſt illa ſua ſcripta ſuperueniſſe hunc noſtrum *Minadoum*, qui in hac deciſione dicit, laudum nullum non eſſe exequendum, de qua materia dixit etiam *Maria in ſuo voto 163.* & nouiſſime in *tracta. de iuriſdic. part. 4. caſu 150. Regens Marchio Tapia in prag. 2. de Arbitris* de hac deciſ. meminit, & illius affert rationem quòd ſententia lata contra ius litigatoris non valet, ex *Io. Arnono ſingul. 83.* ex qua ratione dicit fundari hanc deciſionem, & de ſtatuto Mediolani, vt non poſſit appellari à laudo cum aliquibus modificationibus, vt in *ſtatuto cap. 116.* Vbi *Carpan.* nec mirum ſi non debet exequi laudum nullum, quia laudum nullum non dicitur laudum *Dec. conſ. 475. Corneus conſ. 142. vol. 4. Grana. deciſ. 6.* etiam ſi fuerit renunciatum nullitatibus, vt per *Minadoum* hic qui allegat *Specul. & Alex.* qui hoc non dicunt ibi, quia poteſt dici de nullitate etiam prohibente ſtatuto dicendi de nullitate *Dec. cōſ. 434.*

Et an laudum nullum poſſit exequi parte non citata vide *Abbat. conſ. 282. vol. 2.* quem ſequitur *Conſ. Rouit. in rubric. de Arbitris.* An

2 autem laudum nullum poſſit emologari vt laudum dixit *Bal. in tit. de pace Conſtant. verſ. pactiones* quod non, & *Gozad. cōſ. 98. Dec. in l. quod initio ff. de regul. iur. & Bal. in l. ſi vxorem Cod. de condit. inſtit. Abb. in c. examinata de confirmat. vtili, vel inut.* Sed quod poſſit ratificari vt in vim pacti valeat dicunt *Afflic. in dec. 118. & 132. & Io. Vincen. de Anna in dicta Conſlit.* de qua materia vide *Burſat. conſ. 176. vol. 2. Menoch. conſ. primo vol. 1. Ant. Gabriel. lib. 2. comm. opin. in tit. de ſenten. concl. 2.* & declara vt per *Manticam de tacit. & ambig. conuent. lib. 14. Barz. deciſ. 21.*

3 An autem ſi fuerit renunciatum iuri dicendi de nullitate laudi, poſſit allegari nullitas ex defectu poteſtatis iudicandi, dic quod ſic ſecundum *Gloſ.* ſingularem in *clem. vnica de ſequeſtrat. poſſ.* & licet in contrariū videatur *Gloſ. in clem. 1. de re iudic. in verbo pendere, Gloſ.* iſtas concordauit *Alex. in l. de pupillo §. quis opus ff. de noui operis nunciat.* vbi ſequitur *Gloſ. in d. cle. vnica.* Et laudum nullum fuit declaratum, quando in compromiſſo de re feudali non fuit impetratus Regius aſſenſus, quia debet in compromiſſo interuenire Regius aſſenſus, non in laudo indè proferendo *Afflic. deciſ. 285* & dixi ego ſuperius *deciſ. 3.* ſed hoc obſeruatur vt ante prolationem laudi oſtendatur vni ex Regentibus Regiam Cancellariam dicit *Loffred. in l. imperialem de prohib. feu alien. per Frideric. in verſ. compromiſſum*, & ſequitur nouiter *Bambac. in cap. ſi Vaſſallus in tit. ſi de feudo def. fuer. controu.* vbi dicit ita pluries concluſum, & practicatum vidiſſe, de quo remitto me ad ea quæ dixi ſuperius in *deciſione 3. num. 3.* & nullitates in laudo conſuluit eſſe *Anna conſilio 75.* quando facto compromiſſo per duos menſes cum poteſtate prorogandi fuit facta prorogatio per ſex menſes, & quia prorogationes non fuerunt partibus intimatæ, Intrigliol. ſingu. 197. lib..... & ſequitur *Conſiliar. Rouitus in rubric. de Arbitris*, declarando vt per *Coſtam. de fact. ſcient. & ignor.* & nullum eſſe laudum prolatum per Religioſum electum in arbitrū quando debebat abſque ſententia partes componere, & per viam decreti laudum protulit, fuit deciſum Neapoli in cauſa Ioannis Mariæ Scottæ *Conſiliarius Rouitus in prag. rubric. de Arbitris:* & laudum nullum reſpectu vnius, erit nullum etiam quoad alios, licet nullitas reſpiciat vnius perſonam tantum, *Paul de Caſtro cōſ. 182. vol. 2.* de quo vide *Conſi. Rouit. in d. prag. 2.* Et an laudum ſit nullum ſi fiat parte non citata, vel factum in quo non fuit compromiſſū, & an in preiuditium transactionis, vide *Annam allegat 99. tom. 2.* Et dicitur etiam laudum nullum ſi fuit datus terminus ad apocam conuincendum, non deciſis omnibus differentijs compromiſſis, nec publicatum arbitratore præſente *Intrigliol. ſingul. 23. & Præſes de Franchis deciſ. 354.* ſicut eſt etiam nullum laudum quando latum eſt eadem die compromiſſi *Theſaur. deciſ. 253.* & nullum eſt laudum quando Arbitri in ſumma diſcordant vt in *deciſ. Rotæ Roman. 1. in tit. de Arbitris in antiquioribus:* ſic etiam nullum dicitur laudum quando non apparet de compromiſſo niſi partibus præſentibus fuerit exequutio-

Digitized by Google

exequutioni de mandatum *Gratian. dec. ſ. 64.* & eſt etiam laudum nullum quoad omnia ſi differentias omnes non decidit Arbiter. *l. quid tamen. c. im g. 2. recen. Arbit.* *Præſes de Franc. dec. 354.* Quia debet imponere finem toti controuerſie, *l. certè ff. eodem.* Nam non debet claudicare laudum *Corn. conſ. 49. lib. 2.* In qua *deciſ. Præſidis* etiam habetur, nullum etiam eſſe laudum ſi latum ſit extra tempus, & eſt etiam nullum laudum latum extra compromiſſum *Gratian. deciſ. 6.* Siue quando latum eſt vltra compromiſſum *Marta deciſ. Piſana 46.* Quia laudum latum extra poteſtatem non valet *Viuius deciſ. 473.* eſt *tex. in l. non diſtinguemus §. de officio de recept. arbitr. Menoch. conſ. 523. lib. 6. Magon. dec. Luc. 98.* Sicut eſt etiã nullum laudum ſuper iuriſdictionis confinibus latum in vim compromiſſi à vaſallis facti *Martha deciſ. Piſana 163.* ſicut eſt etiam nullum quando aliquis tenetur de iure pronunciare, & pronunciat contra ius *Blanc de compromiſſ queſ 6 princip.* Vbi merito dixit *Rolandus* laudum nullum nullam operam efficit *in conſ. 76. vol. 1.* Et ideo laudum nullum non continetur ſub ſtatuto diſponente de laudo, *Magon deciſ Luc 98.* Vnde rei iudicatæ nullam parit exceptionem laudum nullum, nec tranſit vmquam in iudicatum nec vllum afferret præiudicium *Hondedd. conſ. 79. lib. 1.*

4 Quid autem dicendum ſi in compromiſſo fuerit arbitrio boni viri renunciatum reductioni etiam cum iuramento, etiam ex capite enormis, vel enormiſſimæ læſionis, an hoc non obſtante poſſit reductio ad Arbitrium boni viri peti? & quod ſic dicit *Bart. in l. ſocietatem §. arbitrorum ff pro ſoc. & Abbas in cap. quinta vallis de iure iuran. col. 12.* qui dicit hanc eſſe communem opinionem, & idem tenuit *Dec. conſ 59. Socin conſ. 220 3 & 4. vol.* & dicit in terminis *Bal. in l penult. Cod. de Arbit. in 1. & 2. col.*

Ego Flaminius Monacus in vtroque iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Fructus hæreditarij feudi, an poſſint exequi ad inſtantiam creditoris feudatarij defuncti contra eius hæredes.*
2 *Hæres in feudo, an teneatur habere ratum factum defuncti.*
3 *Fructus feudi an veniant in hypotheca.*
4 *Feudum an ſit hypotechatum ſi non adeſt aſſenſus.*
5 *Defunctus an poſſit obligare bona hæredis.*

DECISIO XX.

1 Fructus feudi hæreditarij an poſſint exequi ad inſtantiam creditoris feudatarij mortui contra eius hæredes, vt eſt caſus deciſionis huius, non fuit deciſum in hac deciſ. Adde tu quod poteſt fieri exequutio in feudo hæreditario, prout eſt communis forma in hoc Regno, quia ſicut poterit fieri exequutio in fructibus feudi pro debito feudatarij ſine Regio aſſenſu, vt dixi ſuperius latè in *deciſ. 13* ita mortuo feudatario eius filijs ſuperſtitibus, & hæredibus poteſt fieri exequutio, quia tunc tenetur hæres ſicut debitor cuius eſt hæres, *Andreas in Conſtit. ſi quis poſt litem,* vbi *Afflic.* qui dicit ita vidiſſe iudicatum in Conſilio.

2 Qui enim vult ſuccedere in feudo hæreditario tenetur ſuccedere cum illa qualitate hæreditaria, & debet eſſe hæres morientis neceſſario, vnde contra factum defuncti non poteſt venire. *l. cum à matre Cod. de rei vendic. Andre. in c. 1. de alienat. feudi pater.* & hanc dixit communem opinionem *Camerar.* poſſe tali caſu fieri executionem in fructibus hæredis mortuo debitore feudatario, & ſequitur nouiſſime *Conſiliarius Rouit. in prag. 4. de feudis, Camer. in l imperialem cart. 18. & 19* & proinde fuit deciſum in Neapolitano Conſilio, executionem ſententiæ latæ contra defunctum fieri poſſe contra hæredes ſuper fructibus prouenientibus ex feudo, *Afflic. deciſ. 26.* de quo non meminit hic *Minadous,* ſed meminit *Maurus Iunior allegatione 46* quod intellige in feudis hæreditarijs, quia ita loquuntur omnes præallegati *Doctores*: ſecus verò quando feudum eſſet ex pacto, & prouidentia, quia non poſſet feudatarius de fructibus feudi vnam candelam pro anima ſua relinquere, vt dicit *Andre in c. 1 an agnatus,* licet aliud eſſet de vrbanitate *idem Andreas in c. imperialem.* & per conſequens minimè in illis fructibus exequutio fieri poſſet pro obligatione defuncti *Afflict. dicta deciſ 26.* nàm hæres in feudo ex pacto, & prouidentia, vel mixto non tenetur ratum habere factum defuncti, *Ozaſch. dec. ſ. 68. & 97 Grammat. deciſ. 93.* & in terminis tenuit *Freccia in differ 5. de differ. inter feud. hæred & ex pacto, & prouid.*

3 Ad num. 1. Et quòd fructus feudi non veniãt in hypotheca quia numquam fuerunt defuncti. & modo ſunt penes hæredem iure proprio. nam fuerunt collecti poſt mortem defuncti, Adde quia licet non veniant fructus ex feudo, ſed ex feudo filij poſt patris mortem. *l final. Cod de inoffic. teſtam.* Nam etſi feudum eſt filij, non tamen illud habet niſi patris hæres eſſet, vt dixi ſuperius, fructus enim feudorum vt burgenſatici, vel vt futuri burgenſatici conſiderantur non ſolum tempore, quo feudum fuit defuncti feudatarij, ſed et donec fuerit ſui hæredis *Camer in c. 1. an agnat. q. 1. fol 437.* & licet verum ſit, quod fructus percepti poſt mortem teſtatoris nunquam fuerunt in bonis illius, remanſit tamen ius percipiendi illos fructus in bonis teſtatoris *Seraſin deciſ. 1355. Conſiliarius Rouitus in d. pragm 4 de feud.* quia inter duplicem modum, quo poteſt hæredem grauare defunctus in fructibus feudorum, vnus modus eſt, quia fructus feudi proueniunt ex re hæreditaria, hoc eſt ex re, quam iure hæreditario defunctus trãſmittit ad hæredem, *Andr. in c. 1. §. quid ergo de inueſtit. de re alien. fac.* quia fructus hæreditarij feudi res hæreditariæ cenſentur, & de eis ſicut de alio patrimonio defuncti iudicatur *Vrſill. in d. deciſ. Afflict.* poſt *Caſſaneum,* quem ibi allegat: Vnde non mirum ſi fructus feudi hæreditarij in ſubſidium poſſunt capi pro debito defuncti obligantis bona ſua ſine aſſenſu, *Lupus in repetit. c. per veſtras de donat. inter vir.*

&

Digitized by Google

& vxorem fol.63. & 38. Alex. conſil.124. vol.4. & conſil.19. vol.5.

4 *Ad numer. eumdem* quod feudum non ſit hypothecatum, quia non aderat Regius aſſenſus. Adde quæ dixi latè ego in materia obligationis feudorum in *Pragmat. Regni Neapolis octuaginta nouem capitum in cap.74.* vbi latè de hoc.

5 *Ad num.3.* quia dicebatur in Inſtrumento ſe hæredes, & ſucceſſores, ac bona eorum omnia quaſi etiam bona hæredum eſſent obligata vt dicit *Minadous*. Adde quod defunctus poteſt bona hæredum obligare, *Doctores* dicunt communiter in *l. Aſsiduis Cod. qui potior. in pignor. habean.* ſiue hæres feciſſet inuentariũ iuxta *l. final. Cod. de iure deliber.* ſiuè non, quia non opitulatur inuentarium in re hæreditaria *Andr. in cap.1. an agna:.* Et hic eſt alius modus inter duplicem modum, quem dixi ſuperius, quod duplici modo poteſt defunctus hæredes in fructibus feudi grauare, vt poſſit defunctus in quantum poteſt de iure in re hæredis grauare hæredem, *l. cum ex familia §. ſi rem ff de legat.3.* & ſicut dicebatur in inſtrumento in caſu huius deciſ. de obligandis bonis hæredum, dicebatur etiam in caſu *deciſ allegat.26. Afflict.* vt dicit ibi *Afflictus*, in quo caſu fuit ibi deciſum, ſententiam latam contra defunctum poſſe exequi contra hæredem eius ſuper fructibus ex ipſo feudo prouenientibus, vt dixi ſuperius.

Ego Flaminius Monacus in vtroque iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Dos filiæ ſpuriæ an ſit filiorum, vel reuertatur ad dotantem.*
Et quid ſi decedat ſpuria ſine filijs.

DECISIO XXI.

1 Dicit *Minadous* in hac deciſione Dominos de Cõſilio dixiſſe, quod in cauſa Io. Frãciſci Gaetani de qua in deciſ. fuit iudicatum in fauorem filiorum ſtante ſtipulatione, ex quo dos fuit promiſſa viro ſtipulant. pro ſe, & filijs ex dicto matrimonio procreandis. Adde quod cauſa prædicta Io. Franciſc. Gaetani, de qua meminit *Minadous* in hac deciſione fuit illa de qua mentionem fecit *Capyc. in dec.181.* vbi vide quæ ego dixi ſuper dicta deciſ. *Capycij.* Attamen in caſu huius deciſionis an dos data filiæ ſpuriæ à patre debeat reuerti ad hæredes dotantis poſt mortem ſpuriæ ſine filijs, vel poſſit ſpuria diſponere, fuit deciſum quod dos reuertatur ad hæredes dotantis, quia non ſupererant filij ex Argentino illo, non obſtante, quod dicta ſpuria dicti Argentini in vita diſpoſuerit de dote prædicta.

Adde adhuc quod dos data filiæ ſpuriæ debeat ad hæredes dotantis peruenire vltra *Abbatem. & Bald. in l. eam quam, & Bald. Nouell.* quos allegat *Minadous*, quia idem dicunt *Lupus in repetit. cap. per veſtras de donat. inter vir. & vxor. §.24. Tell. Ferdinandez. in l.10. Tauri. fol 94 Bermondus in tract. de public. concub. in verbo qui etiam filios, Vrſill. ad Afflict. deciſ.99. Ripa, & Bolognet. in l.1. ff ſolut. matrim. Maxilla ad conſuet. Barenſi in §. dos à patre profecta.* Immò fuit deciſum in Sacro Conſilio Neapolitano, quod etiam quod præceſſiſſet ſtipulatio dotium pro ſpuria, & filijs, nihilominus dato exceſſu dabatur reuocatio contra filios in eo in quo erat exceſſum, *Capyc. deciſ 181.* Vbi dixi ego in Additionibus meis ad deciſiones *Capyc. & Præſes de Franchis in deciſ.283* vbi tractat de exceſſu dotis in filia nata ex Marchione, Capitaneo generali in fine deciſionis; Quia etſi *Doctores* hincindè rem poſuerint in ambiguo, & quæſtionem illam an poſſit Pater filiam ſpuriam dotare, tamen in illam fuit itum ſententiam (licet ius ciuile paternam detraxerit pietatem propter caſtitatis amorem *Bald. conſil 456. vol.5*) vt poſſit pater filiam ſpuriã dotare moderate, ex æquitate iuris canonici, quo cauetur alimenta filijs ſpurijs præſtari, & legari poſſe, *cap. cum haberet de eo qui duxit in matrim. quam poll. per adulter. cum Gloſ* quia ius Canonicum in hac parte iuris ciuilis rigorem mitigauit *Andr. Gail. obſeruat 88 lib.2.* Quæ dos ſpuriæ data poſt eius ſpuriæ mortem ſine filijs tranſit ad hæredes dotantis, vt dicit *Minadous* in hac deciſ. Et quod dos data ſpuriæ ad eius filios tranſeat, & non ad dotantem, vel eius hæredes, dixit idem *Præſes de Franch loco citato*, & hãc deciſionem ſequitur nouiſſimè *Anellus Amatus nunc Præſidens Regiæ Cameræ Summariæ in conſil 82.* Vbi ſic fuit deciſum, dixit in cauſa illa pro qua conſuluit, vbi ſimiliter ſequutus fuit *deciſionem Præſidis de Franchis.* allegatam quando filia ſpuria moritur cum filijs, vt illi ſuccedant, quam diſtinctionem cum filijs, & ſine filijs non admiſerunt omnes *Doctores* in filijs non ſpurijs; quia & ſi regulariter dos profecta à patre redire debet ad patrem, iuxtà *text. in l dos à patre Cod. ſolut. matrim.* quem *text.* etiam procedere liberis extantibus voluit *Bulgar. & Gloſ in d. l. dos à patre*, quæ probat per decem alia iura, & hanc opinionem eſſe de iure veram dicit *Alex. in conſil.67. lib.7.* Et firma eſt concluſio de ſtricto iure, vt mortua filiafamilias in matrimonio ad patrem dos reuertatur, etiam liberis extantibus, tamen opinio *Martini* vt liberis extantibus non tranſeat dos ad dotantem, ſed ad liberos fuit conſuetudine approbata vſu frequenti, vt dicit eadem *Gloſ. in d. l. dos à patre.* Vnde remanet limitanda *d. l. dos à patre*, quæ ſtatuit dotem à patre profectam per filiæ mortem ad patrem redire; quia non procedit filijs extantibus, tunc enim non reuertitur ad dotantem, ſed remanet penes filios ſpuriæ ſecundum opinionem *Martini* ſuperius relatam, quod procedit tàm in dote ſoluta, quam promiſſa, vt per *Theſaur. deciſ 190.* Intelligit tamen, vt illud quod dictum eſt vt dos à patre profecta tranſeat ad dotantem filia defuncta ſine filijs, vt procedat etiam ſi filij matri ſuperuixerint per tempus modicum *Gratian. deciſ.235.* non tamen procederet

Digitized by Google

cederet *d.l. dos à patre*, vt reuertatur ad dotantem, quando eſſet pactum in contrarium, vt dos ſpectet ad filiam in perpetuum *Guid. Pap. deciſ.* 147.

Ego Flaminius Monacus in vtroque iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Pactum de non alienando, an impediat venire in obligatione bonorum generali rem prohibitam alienari.*

2 *Pactum de non alienando an impediat dominij translationem, & quando, cum numer. ſeqq.*

3 *Contrauenien pacto de non alienando, an teneatur ad intereſſe.*

Marcus Antonius Peregrinus laudatur numero præcedenti.

DECISIO XXII.

1 QVia fuit iudicatum in hac deciſione, quod pactum de non alienando appoſitum in contractu non impedit, quin res prohibita alienari veniat ſub generali obligatione bonorum præſentium, & futurorum, quæ præcedit acquiſitionem rei cum illa prohibitione per ea, quæ dixerunt *Iaſ. & Socc.* vt dicit in hac ſua breuiſſima deciſione more ſuo breuiſſimo in omnibus ſuis deciſionibus *Minadous* hic noſter.

2 Adde quod per pactum de non alienando in contractu appoſitum, nec etiam impeditur dominij translatio, *l. ea lege Cod. de condit. ob cauſ. l. ſi ita quis §. ea lege ff. de verbor. obligat.* & nullus *Doctorum* ab hac opinione diſſentit, *Crot. in rep. l. § diui l. ſi ius familias, ff de legat. 1.* nam ſi fuerit expreſsè conuentum de non alienando rem donatam, vel venditam, non impeditur dominij translatio in eum, cui alienatur res prohibita alienari; non tamen poterit donator ille, vel venditor à tertio poſſeſſore rem condicere, quia non poteſt proponi aduerſus ſucceſſorē ſingularē perſonalis actio. *l. 1. §. ſi hæres ff. ad Trebell.* vbi notatur, ſed ipſi venditori actio ex ſtipulatu competit ſi ſtipulatio interceſſerit aduerſus donatarium, vel emptorem ad omne intereſſe ipſius actoris, *d. §. ea lege, Ruin. conſil.* 180. & 109. *vol. 4. Curt Senior. conſil. 12. vol. 2.* poſt *Ferd. Loaz, & Opiz. in d §. diui.* Si verò ſtipulatio non interceſſit, agendum eſt contra promiſſorem cōditione ob cauſam, non autem contra tertium poſſeſſorem *dicto § ea lege*, & concluſionem iſtam ampliarunt *Iaſon in dicto conſil. 211. & Ruin. in d. conſil. 109. Ferrat. caut. 45.* etiam ſi promiſſor iurauerit non alienare, quia licet ille in periurium incideret alienans, non tamen impedit dominij translationem, & ſequitur nouiter *Marcus Antonius Peregrinus* doctiſſimus *de fideicommiſ. artic. 51.* & eſt communis opinio, vt per *Roland. conſil. 62. lib. 2.* niſi fuerit hypothecata illa res alienari prohibita in ſpecie *Bart. in d. l. ſi quis ita §. ea lege, & Iaſon in d. §. diui*, vbi dicit hanc communem opinionem, *Afflict. deciſ. 182. Morot. conſil. 59. Gamma deciſ. 356. Magon. deciſ. Flor. 47. Roland. conſil. 6. vol. 1. & conſil. 62. vol. 2. Gratian. deciſ. 99.* & hæc eſt magis communis opinio, licet alij multi dixerint, quod ſufficiat generalis hypotheca omnium bonorum, vt dicunt aliqui in *d. §. diui, & Card. Pariſ. conſil. 100. lib. 4. Guid. Pap. conſil. 569. & deciſ. 480. & ſingul. 719. Ruin. conſil. 180. volum. 1. Boer. deciſ. 182. & alij* relati per *Becc. conſil. 180. Grat. conſil. 95. volum. 1. Corne. conſil. 321. vol. 4.* & alij: nam veritas eſt non ſufficere generalem hypothecam *Bartol. Loaz. Romul. Ripa. Alciat. in d. §. diui. Neguſan. de pignor. in 1. membro 2. part.* & hanc dicit communem opinionem *Bart. in d. §. diui, Peregrin. conſ. 102. vol. 3.* & licet aliqui limitauerint, vt per *Crot. in d. §. diui*, Quandō iuramentum interueniſſet in generali obligatione, attamen quia vera eſt opinio, vt etiam quod inſtrumentum ſit iuratum, & in eo ſint obligata omnia bona in genere, quod non impediat translationem dominij, ſed tantum quod obligatur

3 ad intereſſe ille, qui contrauenit, quando apparet de illo intereſſe, *Menoch. conſil. 63. Petra de fidei. cap. 94. & Peregrin. in d. tract. cap. 42.* & hæc eſt communis opinio, vt requiratur eiuſdē rei, quæ obligatur ſpecialis obligatio, *l. ſi creditor, §. final. ff. de diſtract. pignor.* vt communiter concludunt *Doctores* allegati, quia obligatus non alienare ad factū re ipſa dicitur obligatus, vnde ſequitur neceſſario, quod ſuccedit obligatio ad intereſſe, *l. ſtipulationes non diuiduntur, ff. de rer. & verbor. obligat.* eſt *text. in l. ea lege, Cod. de condit. ob cauſam*, à qua ſententia neminem diſſentire fatetur *Crot. in d. §. diui*, & hanc vocat ſententiam Scribentium inexpugnabilem *Viuius in loco inferius alleg. & Surdus deciſ. 254* & exemplum poteſt poni, ſi poſt pacta conuenta ſequitur iuramentum, quo contrahens iurat eſſe contentum, & in aliquo non contrauenire, ita quod ad ſuperiora pacta relatum fuit iuramentum, & poſt hypotheca fuit ſequuta dicēte notario, vt eſt ſolitū, & pro prædictis omnibus obſeruandis, & attēdendis dictæ partes obligauerunt ſeſe, & omnia bona ſua mobilia, & immobilia, & alia, quæ oriuntur tacitè de generali obligatione, iuramentum enim in vno capitulo appoſitum non poteſt repetitum videri in capitulis ſequentibus, nam formalitatem verborum requirit iuramentum; non enim videtur repetitum iuramentum de vno capitulo ad aliud, nec de vno actu ad alium *Seraph. de iuram. in priuileg. 20. Dec. in l. ſemper in ſtipulationibus, ff de reg. iur.*

4 Et ſi verba appoſita in pacto de non alienando reſolutiua contractus, videlicet quod omnes alienationes, quæ cōtra prædictum pactum fierent nullius momēti, & roboris eſſe cenſeantur, & pro non factis habeantur impediant dominij translationem, & ſequuta alienatione poteſt res vendicari, reſpondet in terminis *Rolandus conſil. 62. lib. 2. & Iaſon conſil. 211.* de quo pacto loquitur etiam *Peregr. d. conſil. 102. vol. 3.* non tamen verba iſta, & ſimilia ſemper reſolutionem contractus inducunt, quia ſi inter eaſdem perſonas eſt appoſitum hoc pactum reſolutiuum contractus in caſu alienationis rei

prohibitæ

Digitized by Google

prohibitæ alienari, à principio tale pactũ venditionem reſoluit, & alienationẽ inter eaſdem partes initam; quia tali caſu reſpiciunt illa verba reſolutiua contractum inter eaſdem partes; ſecus autem eſt, quando verba illa reſolutiua non reſpiciunt contractũ prædictum inter eaſdem partes geſtum, ſed contractus cum alijs in futurum gerendos, & caſu iſto, vt dominij tranſlatio impediatur, oportet, quod Iudicis decretum interponatur ſuper pacto de non alienando, & annullatione, & irritatione contractuum qui fierent in caſu contrauentionis, cum clauſula quod ſi fiat contra pactum ſit irritum, & inane, iuxtà doctrinam *Bald. in l. final. Cod. de pactis inter empt. & vend.* quam *Bald.* notiſſimã cautelã ſequuntur alij in *d. §. diui,* vt *Crot. Loaz. & Opiz. & alij, Crauetta conſil. 201. per text. in l. ſi ſciens ff. de contrab. empt.* & nouiter *Peregrinus de fideicom. art. 51.* dicens *Bart.* intellexiſſe illam cautelam, quando pactum de non alienando fit coram Iudice, & Iudex decretum ſuum interponit, decernendo irritum, & inane de voluntate partium ſi contrafiat; intelligendo etiam iuxta *Bart.* diſtinctionem *in d. §. diui,* quem communiter ſequuntur *Doctores ibidem Ripa. Iaſon, Crotus, & Alex.* qui dicunt iuſtam cauſam eſſe ratione prodigalitatis, dementiæ furoris, litis pendentiæ, aut ſuſpitionis fugæ; & ideo in facti contingentia in Sacro Conſilio Neapolitano cum clauſula prædicta annullationis actus non fuiſſet inter eaſdem perſonas appoſita, ſed aliorum faciendorum ſine Iudicis decreto, dixit nihil operari in caſu illo *Præſis de Franch. deciſ. 355.* & hanc diſtinctionem ſequitur etiam *Viuius deciſ. 471. & Sempron. Aſcia determinat. 98. Regens de Ponte Marchio Murconi in conſil. 14. vol. 2.* & iuxta cautelam *Baldi* relatam refert fuiſſe iudicatum in
5 Sacra Audientia Barenſi idem *Viuius,* quia poteſt Iudex alienationem fieri prohibere, & actũ annullare, & quod ſpectet ad Iudicem, nemo eſt, qui dubitat *l. is cui ff. de verbor. obligat. l. ſi ſciens ff. de contrahend. empt. Bart. & alij in l. qui abſens, ff. de acquir. poſſeſs.* ſed *Bart. in d. l. qui abſens,* dat cautelam ad impediendum dominij tranſlationem, vt promittat emptor rem nõ alienare, & ſi peruenerit ad aliquem alienationis actum, res, & illius dominium ad venditorem reuertatur, in quo caſu emptor nomine illius ſe poſſidere conſtituat, & idem ſi dicat, ſi alienabit, ſecus ſi alienauerit, & nec cautela fundatur in conſtituto, cuius eſt virtus translatiuè poſſeſſionis, & dominij, *l. quod meo de acquir. poſſeſs. Card. Pariſ. conſ. 69 lib. 3. Corneus conſil. 8. lib. 2.* & tenuit *Peregr. in tract. de fideicom. art. 51.* & hæc cautela *Bart.* eſt cõiter recepta, vt per *Ripam in d. § diui,* & per *Alex. in d. l. qui*
6 *abſenti.* Quæ tamen procedunt in contractu, ſcilicet quando pactum de non alienando fit in contractu, ſecus verò ſi in vltima voluntate, & per teſtatorem, quia maxima eſt differentia inter prohibitiones de non alienãdo factas in vltima voluntate ab illis, quæ in contractu factæ ſunt: prohibitio enim contrahentium non eſt tantæ potentiæ, quod nullam reddat alienationem; ſecus in prohibitione teſtatoris *Ruin. in conſil. 112 vol. 4. Ripa. & Iaſon* inter cæteros in *d. § diui* eſt *text. in l. ea lege Cod. de condit. ob cauſam,* & ità communiter tenent omnes *Doctores Gabriel. conſ. 140 Peregr. de fideic. art. 51. Gomez. in l. tauri 40 Natta conſil. 474 Iaſon conſil. 211. Ruin. conſil. 112. vol. 4.* & ſequitur nouiſſimè *Idem de Ponte conſil. allegato.* Quia per ſolam voluntatẽ in contractibus non transfertur dominium in paciſcentem, *l. 1. Cod. ne liceat ab emptio. diſcedere:* ſecus vero in teſtatore: *Viuius deciſ. 471.* Statuit enim lex vt teſtatoris dominium transferatur ſine traditione; nõ debent enim pendere actus morientium, *l. fin. Cod. commun. præd. gloſ. in l. ſi quis rem ff. de pollicit. Ant. Faber. diffin. 1. & vltima in titulo de re-*
7 *bus alien. non alien.* Et quid in Fiſco an pactũ de non alienando impediat translationem dominij: vide *Surdum dec. 254.* & dicit *Cartar. dec. Genuæ 104.* quando vltra pactum prædictum de non alienãdo fuit alteri paciſcentium reſeruatũ ius in re prohibita alienari, quia tunc per alienationem non transfertur dominium, *Bart. in l. ſi creditor, §. final. de diſtract. pignor. Cardinalis Pariſius* Compatritius meus *in conſil. 100. vol. 4. Surdus dec. 254.* prout etiam dicit ibidem *Carthar.* non procedere regulã prædictam, quando vltra prædictum pactum partes conuenerunt, quod in caſu contrauentionis res in alterum non alienantem transferatur, vt in caſu illius deciſionis ex eodem *Card. Pariſ.*
9 *& Bart. & Dec. & alijs,* prout etiam limitatur quando pactum de non alienando, & hominis prohibitio concurrit cum prohibitione legis, quia tunc impeditur dominij trãslatio *Doctor. omnes in d. §. diui.* & alij multi quos refert *Surdus in d. dec. 254.*

10 Et proinde iuridica fuit ampliatio quã feci in hac deciſione de obligatione ad alienationẽ, quia cum dicitur in hac deciſione, quod pactũ de non alienando non impedit, quin res prohibita alienari veniat ſub obligatione bonorum, ampliaui etiam, vt nec etiam tale pactum impediat dominij translationem, & ſic alienatio-
11 nem, quia aut dicimus. Aliud eſſe obligationem, & aliud alienationem exemplum in feudis, quia impetrato aſſenſu ſuper obligatione feudi non poterit feudum alienari, ſicut aſſenſus ſuper vẽditione non trahitur ad obligationem, Auriga noſter in feudis *Andr. in l. Imperialem,* vbi *Afflict.* & cæteri *Doctores,* & res emphyteutica poteſt obligari, *Gloſ. in l. final. Cod. de iure emphyteut.* & eſt communis opinio *Afflict. deciſ. 191.* ſed non poteſt alienari inconſulto Domino, *dicta l. final.* ſiuè dicamus quod res prohibita obligari, cenſeri debet, vt ſit etiam prohibita alienari, quia ab hypotheca, & obligatione ſequi poteſt alienatio, & omnia prohibita cenſentur, vno prohibito, quæ ex illo prohibito conſequuntur, *l. non dubium Cod. de legibus, & c. cum quid de regul. iur. lib. 6.* nulli enim dubium eſt, quod res obligata vendi poteſt, vel capi, *l. 2. & 3. ff. de pignor. act. o. Bart. in leg. quorum, ff. de pignor.* Vnde prohibita obligatione multo magis eſt

Digitized by Google

prohibita alienatio, *auth. multo magis Cod. de ſacroſanct. Eccleſ.* nunquam enim fallit argumentum à minori ad maius. *Salyc. in l. 1. Cod. de iure emphyt.* Ergo licita fuit ampliatio de obligatione ad alienationem, quia eadem ratio militat in obligatione, ſicut in alienatione. Immo maior ratio prohibendi in alienatione, quam in obligatione, ergo fieri debet extenſio, & ampliatio, vt in proprijs terminis obligationis, & alienationis tenuit in *dicto § diui Ripa.*

Ego Flaminius Monacus in vtroque iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Lana an veniat appellatione graſsiæ, & numero 4.*
2 *Vſus loquendi an, & quando attendatur.*
3 *Graſsiæ appellatione, quæ contineantur.*
4 *Fruges quæ ſint.*
5 *Venalia quæ ſint.*

DECISIO XXIII.

1 NOn fuit deciſum in cauſa hic relata per *Minadoum*, an appellatione graſſiæ veniret lana, ſed fuit dictum, quod caperetur informatio ad hoc vt ex probationibus, & vſu
2 res clarior fieret. Adde quia eſt de iure, vt in exaudiendis ſermonibus, & legum verbis potentiſſimus ſit vſus loquendi, *l. librorum §. quod tamen Caſsius ff. de legat. 3.* Immò in exaudiendis etiã Statutorum ſermonibus multum operatur, *l. ſi delanionis, § Aſinam ff. de*
3 *fundo instruct.* Vnde quærentibus ſignificatũ eius, & quæ continentur ſub vocabulo graſſiæ, attenditur quod de conſuetudine apparet, vt dicit in terminis graſſiæ *Paul. de Caſtro in conſil 40. par. 1.* Et ſi de conſuetudine non apparet, dicendum eſt quod appellatione graſsiæ continentur, panis, & buccellatus, ideſt biſcottus, vinum, lardum, & carnes, *l. 1. Cod. de erogat. militar. anno*; & acetum, quia ſimiliter debet mitti in campo acetum pro medietate temporis ad bibendum, triplici ratione, primo nè grauetur res publica nimium in mittendo totum vinum, vt dicit *Gloſa in d. Ita l. 1.* ſecundo, vt ſe aſſueſcant malo, & tertio nè valeant inebriari vino. *Ioannes de Platea in d. l. 1.* & omnia vſualia, quæ venduntur ad menſuram, vel pondus, *l. annonam § final. ff. de extraord. crimin.* continentur & etiam Paleæ, & fænum terræ, *l. ſeptem diebus Cod. de erogat.*
4 *milit. annonæ.* Vnde etiam fruges appellatione graſſiæ venire poſſunt, vt frumentum, legumina, vinum, & ligna, quæ frugum appellatione continentur tamquam fructus terræ, *l. fru-*
5 *gem, ff. de verbor. ſignific.* Sicut etiam venales venire poſſunt graſſiæ appellatione, quia venalia ſunt illa, quæ populus ad quotidianum victum vſui iunguntur, ac largius loquendo propriè diei poſſunt venalia, quæ vt plurimũ tenentur ad vendendum, vt ſunt redditus, & fructus ad vſum neceſſarij in quibus non eſt aliquid admixtum artificij: Vnde & coria, linum, & lana continetur, *l. fin. §. item Epiſcopi, ff. de muner. & honor.* Sed calciamenta, & panni lini, & lanei quibus eſt admixtum artificium, potius veniunt appellatione mercium, quam venalium ſimplicium, argum. *l. 1. ff. de ſepul. leg.* quod nomen graſſiæ non meminit *Paul. de Caſtro loco citato* legiſſe in iure, quia eſt vocabulum introductum ab vſu loquendi.

Ego Flaminius Monacus in vtroque iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteoticæ rei alienatione facta an ſaluet à caducitate, clauſula illa ſaluo aſſenſu Domini, & non aliter nec alio modo, & quid traditione ſequuta.*
Ioannes Andreas Georgius Conſiliarius laudatur, ibidem.
2 *Clauſula non aliter, nec alio modo, an operetur tradita poſſeſſione in alienatione rerum Eccleſiæ, & quid in feudis, num. 3.*
4 *Clauſulæ non aliter, nec alio modo virtus.*
5 *Feudi differentia, & emphyteuſis, num. 4.*

DECISIO XXIV.

1 FActa alienatione rei emphyteoticæ, cum proteſtatione ſaluo aſſenſu directi Domini, nec aliter, nec alio modo, ſecuta traditione fuit iudicatum in Conſilio, referente *Antonio Capycio* quod non incidat in commiſſum, licet nulla appareat alia proteſtatio tempore traditionis; quia proteſtatio cenſetur repetita etiam in traditione. Nam ita limitanda ſunt quæ dixit *Iaſon in l. 2. Cod. de iure emphyt.* vt dicit *Minadous* in hac deciſione.

Adde quod idem dicit *Guid. Pap. deciſ. 163.* & ita fuit deciſum in vna Senogall. bonorum anno 1597. coram Orano, & in vna Rauennat. bonorum anno 1597. coram Pamphilio, vt refert *Ricc. coll 868.* vbi declarat procedere, quando res tradita poteſt de facili recuperari, ſecus ſi eſſet difficilis recuperationis, vt puta Caſtrum eſſet alienatum, & traditum, quia hoc caſu hæc clauſula non aliter nec alio modo non operatur, quia hoc caſu traditio eſt domino captioſa, *idem deciſ. Curiæ Archiep. 29.* & hanc deciſionem ſequitur nouiſsimè *Proſper de Auguſtino ad Quarantam in verbo alienatio rerum Eccleſiæ.*

2 Et pro dictis hic per Minadoum facit illud quod dicit *Felyn. in cap. quæ in Eccleſiarum de conſtitut.* tenens, reſeruationem aſſenſus non aliter, nec alio modo, ſecuta reali traditione poſſeſſionis operari ad euitandum caducitatem, quando reſeruatus eſſet aſſenſus etiam in traditione poſſeſſionis, & *Felyn.* ſequuntur *Ripa in cap. cum M. Ferrar. de conſt. Curt. in tractat. feudor. in par. 4. quæſt. 21. Rubeus, & Bolognet. in l. non ſolum §. morte ff. de nou. oper. nunciat. Cotta in memor. in verbo emphyt. alienans*; quia & ſi communis ſit opinio, & in praxi obſer-

Digitized by Google

obſeruatur, quod emphyteuta numquam cadat à iure ſuo ob alienationem ſine domini interuentu, ſi alienando non transferat poſseſſionem rei, vere, & actualiter, & non per conſtitutum ſecundum æquiorem opinionem, vt per *Clarum in §. emphyteuſis quæſt.13. Nicol. Balb. conſil.55. volum.2.* vel ſi apponat clauſulam ſalua licentia domini, & non aliter, nec alio modo, etiam quod actualis ſequatur, & rei vera traditio, ſecundum communem opinionem, vt per eumdem *Cla.* præſertim vbi res eſset facilis recuperationis, ſed ſi eſset res alienata in perſonam potentem, vel de re difficilis recuperationis, puta caſtro, & huiuſmodi; quia tunc non obſtante dicta clauſula caderet à iure ſuo emphyteuta; & quod excuſet à caducitate clauſula prædicta etiam data actuali, & rei vera traditione, ſequuntur communiter *Canoniſtæ*, & alij, vt refert *Ripa in reſponſ. lib. 3. cap. 1.* & de communi teſtantur etiam *Roland. à Valle conſil. 50. vol. 2. Michael. Graſs. lib. 2. commun. opin. c. 2. quæſt. 17. Viuius commun opin. in verbo emphyteuta*, ſecundum quam opinonem aliàs iudicauit Senatus Mantuanus, vt *conſ. 16.* dicit *Burſatus*. Attamen hanc opinionem *Felyn* dicit dubitabilem *Dec. conſ. 159. Capyc. in l. Imperialem §. callidis*, & contra opinionem *Felyni* iudicauit Conſilium Neapolitanum *Grammat. deciſ. 49.* vt deuoluta fuiſset illa pars terræ alienatæ, cum tradita fuiſſet poſseſſio, non obſtantibus proteſtationibus in inſtrumento factis, ſaluo aſsenſu, & non aliter, nec alio modo. Secundum *Ioſo*. opinionem *in l. 2. Cod. de iure emphyt.* quod emphyteuta Domino directo inrequiſito rē emphyteuticam alienans etiam cum clauſula ſaluo aſsenſu Domini, nec aliter, nec alio modo, ſi poſtea traddit poſseſſionem Domino inrequiſito à iure ſuo cadit, & ſequitur *Præſes de Franch. deciſ. 267.* vbi tanto magis dixit hoc procedendum in caſu illius deciſionis, vbi emptor litigauit, & litigabat vſque ad ſententiam, & nec reſtituit venditori, cui fieri debebat, etiā Domino contradicente, *Theſaur. deciſ. 169. & Filius quæſt. forenſ. 24. Affl. ed Balb. deciſ. 19 & deciſ. Grammat* ſequitur *Conſiliarius* doctiſsimus *Io. Andr. de Georg. allegat. 31. Aur. Burg. in tractat. de laudem. par. 2. inſpec. 34. Magon. deciſ. Flor. 19 Franc. del Caſtillo deciſ. Sicul. 41. Theſaur. quæſt forenſ. 53. lib. 1.*; nihil enim facit reſeruatio iuris Domini directi, dummodò fuerit traditio ſequuta, quia eſt proteſtatio cōtraria facto, vnde magis caſu iſto videtur venditorem contemnere Dominum; aliud opere, & ſic traditione perficiens cum aliud exprimat orc, & hæc eſt verior, & communior opinio *Corbulus in tractat. ex quibus cauſ. emphyt. priuat. cauſa 14. de cauſ. priuat. ob alien.* & ſequitur nouiſsimè *Præſides Regiæ Cameræ Anellus de Amato in conſil. 64 deciſ. Grammat.* ſequutus, & emphyteuſim perdere abſque difficultate emphyteutam alienantem cum tali proteſtatione, & clauſula ſequuta reali traditione, *Matthæus Brunus conſil. 160. volum. 2. Craſſus conſil. 9.* qui dicit hanc eſſe communem omnium Scribentium, *Riminald. Iunior. conſil. 285. vol. 3.* & ita refert determinatum Idem *Viuius deciſ. 234.* In Regia Audientia Apuleæ inter aliquos de terra Campibaſsi anno 1583. *Marta in vot. 196. Vulpell. in conſil. 131* qui tenuit contra *Burſat. & Menoch.* & ſi vera non eſt opinio *Felyn.* & aliorum, vt reſeruatio aſſenſus, & non aliter, nec alio modo, ſequuta reali poſseſsione non operatur ad euitandum caducitatem, quando eſset aſsenſus reſeruatus etiam in traditione poſseſsionis, nec eſt verum quod dicit *Minadous*, vt facta alienatione cum proteſtatione prædicta non incidat in commiſsum emphyteuta, licet nulla appareat alia proteſtatio tempore traditionis, vnde meritò dixit *Riccius in praxi rerum fori Eccleſ. deciſ. 56.* neſcire ſi poſsit in practica ſubſtineri illud, quod dicit in hac *deciſ. 24. Minadous*, & quod in alienatione rerum Eccleſiæ, cum clauſula ſaluo aſsenſu Summi Pontificis, & nec aliter, &c. ſi fuerit poſseſsio ante impetrationem aſsenſus Pontificis tradita, quod incurratur in pœnas, & cenſuras in extrauaganti ambitioſè contentas, fuit decifum in Curia Archiepiſc. Neapol. refert *Riccius deciſ. 5.* & refert multos *Quarantia in verbis alienatio rerum Eccleſiæ*.

3 Quid autem erit dicendum in feudo, an feudatarius feudum amittat, ſi ſine Domini conſenſu feudum vendiderit cum dicta clauſula ſaluo aſſenſu Dñi, & reſeruato, & non aliter, nec alio modo? dicit quod ſic *Viuius in alia eius deciſ. 211.* ex *Baldo* & hāc vocauit communem opinionem *Dec conſil. 160. & Menoch conſil. 2. Iul. Clar. in §. feudū Facchin. in lib. 8. controuerſ. iuris cap. 85.* & tanto magis ſi fuerit poſſeſſio realis tradita *Bero. conſ. 120 lib. 1. Menoch. conſil. 2. Ant. Gamma deciſ. 274* & hanc dicit communem *Dec. dicto conſil. 160* à qua non dicit recedendum eſſe, nec iudicando, nec conſulendo, & hanc magis communem vocat *Cardinal. Pariſ. conſil. 86 lib. 1.* Et ità in practica obſeruari dixit *Alciat conſil. 753* Et ita dicit deciſum in Conſilio Neapolitano *Grammat. deciſ. 99.*

Attamen in contrarium, quod hæc clauſula excuſet vaſſallum, & nō feudum amittit etiam tradita reali poſſeſſione dicit *Bald. in l. 1. qui feud dar. poſſunt*, & multos adducit *Dec in conſil. 1. vol. 3. Capyc. in inueſtit. feud §. feudorum alienat. Veronenſ. in caut 22. Caphal. conſil. 118. vol. 1. per totum*, & hanc vocat communem opinionem *Ripa in cap. cùm M. Ferrarienſis de conſtitut.* & ab hac opinione non eſſe recedendum dicit, & hanc opinionem obſeruatam eſſe nouiſſimè in Sabaudio Senatu recenſet *Gaſpar. Ant. Theſaurus in ſuis forenſibus quæſtionibus lib. 1. quæſt. 53. & Rub. in l. non ſolum §. morte ff. de nou. oper. nunciat.* qui dicit etiam ita iudicatum in Sabaudiæ Audientijs, & ita dicit obtinuiſſe *Burſat. in conſil. 26.* in Rota Mantuana, contra quem ex *Menoch conſil. 38. volum. 1.* tenuit ipſis relatis *Vulpell. conſil. 131.* de quo vide etiam *Marta in conſ 196.* & quod per dictam clauſulam nō perdat feudum alie-

Digitized by Google

nans, dicit nouiſſimè *Regens de Ponte Marchio Murconi in conſ. 17. vol. 2.* poſt *Andr. in c. Imperialem §. Scriba. & Paridem in tract. de reintegrat. feudorum fol. 147.* Quando enim hæc clauſula apponitur, nihil videtur actum, & dicitur traditio cōditionaliter facta, vt per aſſenſū poſtea nō præſtitum, non vendidiſſe videatur, *l. ſi quis fundum ff. de contrah. empt.* & magis nouiſſimè poſt hæc mea ſcripta vidi *Ricc. in praxi variar. reſolut. part. 3. reſol. 512* hanc opinionem ſequētem, etiam reali poſſeſſione tradita, & *deciſ. 84. p. 4.* poſt hæc ſcripta ſimiliter viſa, immò in *reſol. 512.* allegat. *Ricc.* ſubdit in patria ſua hanc receptam eſſe ſententiam, modò infra annum poſtea recipiatur inueſtitura, vel à partibus cōtractus approbatio petatur, poſtquam eſſet ad effectum deductus, & quod circa veritatem huius opinionis ipſe ſemper tenuit veriſſimam, modò non transierit in contemptum domini, ob non impetratam tempore debito confirmationem, nam qui hoc modo non vendit, dat ius vtile, quod habet reſeruato conſenſu domini, & efficitur conditionaliter venditio, quæ nulla eſt ſemper, donec approbata fuerit, & non lædit dominum ſuum, & pro iſta opinione ponderauit *Iex. in l. neceſſario § quod ſi pendente*, quem ſimiliter ante eum ponderauit *Aponte conſ. 17. nu. 24.* ſicut ponderauit contemptum domini, dicens, quod alienās, qui de iure communi feudorum perdebat feudum, non perdit per dictam clauſulam, ceſſante contemptu domini, ex *Andr. & Bald.* quos allegat, & quod remoto contemptu domini ab alienatione cum clauſula, ſaluo conſenſu domini, non aliter, nec alio modo, quod non intelligitur alienatum, & dicit *Ricc. loco cit.* quod retenta opinione prædicta, poterit colligi reſolutio quæſtionis propoſitæ in illa ſua reſolutione, in cuius initio poſuit quæſtionem, an alienans rem Eccleſiæ, cum clauſula ſaluo aſſenſu Apoſtolico, ſi poſſeſſionē tradit, an rem amittat vltra cenſuras, & quia quando fit alienatio, ſaluo aſſenſu domini, & non aliter, nec alio modo de iure communi, non amittitur feudum, ita pariter ſublata amiſſione, non datur in hoc Regno Neapolitano reuocatio per *Conſtitutionem* incip. *Conſtitutionem diuæ memoriæ*. quæ annullat feudorum alienationes abſque aſſenſu, & tribuit facultatem reuocandi eidem venditori, quia *dicta Conſtitutio* loquitur eo modo, quo iura communia circa ſimplicem alienationem factam abſque aſſenſu, nō autem loquitur, quando facta eſt talis reſeruatio non aliter, nec alio modo, qui caſus non fuit prouiſus per *dictam Conſtitutionem*, & inſuper illa *Conſtitutio* loquitur, quando res eſt ad facti actum deducta, ita quod non ſtetit per venditorem dominium transferre, non autem in hac conditionali alienatione facta mediante clauſula prædicta, quod cum nihil poſſat in eſſe, non poteſt non entis reuocatio dari, quia quando dicta clauſula ponitur, nihil actum videtur, dicitur conditionaliter facta traditio, vt per aſſenſum poſtea non præſtitum, vendidiſſe non videtur, *l. ſi quis fundum ff. de contrah. empt.* & ſic vbi non datur amiſſio feudi, de iure communi non datur re-

4 uocatio, virtute *d. conſtitutionis*, in multis enim æquiparantur feudum, & emphyteoſis, ideo dicimus, quod licitum in emphyteoſi. eſt etiam licitum in feudo, *Bal. conſ. 301. lib. 1.* Hinc valet argumētum de feudo ad emphyteoſim Eccleſiæ, quia ſunt ſimilia, *Bald. conſ. 251. lib. 2.* & allegari poſſunt textus feudales ad cauſæ emphyteoticæ deciſionem, & è contra, quando ſtatuta non videtur ratio diuerſa, *Bald. conſ. 198. lib. 3.* & ius accreſcendi, ſicut habet locum in feudo, ſimili modo habet locum in emphyteoſi, & è contra, *Roman. conſ. 315.* & emphyteota melioramenta perdit, quando cadit culpa ſua: ſecus ſi ſine culpa, & idē eſt in feudo, *Rom. conſ. 166. & Caſtren conſ. 260 lib. 2.* Et ſicut emphyteuta, qui debet vti arbitrio boni viri, poteſt expelli, ſicut feudatarius ſi male verſatur, *Calderinus conſ. 309.* & ſicut feudum in transactione non venit, vel in generali alienatione, ita neque venit emphyteoſis, *Roman. d. conſ. 166.* & ſicut feudum tranſit ſolum ad deſcendentes, & pro dictis deſcendentibus intelligitur verbum illud pro hæredibus de deſcendentibus, ita in eccleſiaſtica emphyteuſi, *Caſtrenſis conſil. 139. lib. 2.* Et quod à pari procedat feudum, & emphyteuſis dicit *Alex. conſ. 5. lib. 5.* Semper enim feudum, & emphyteuſis à pari procedunt, præterquam in duobus caſibus, ſcilicet, quando diuerſa ratio militat, vel aliter in iure deciſum reperitur, *Alex. conſ. 7. lib. 5.* Differt tamen in multis feudum ab emphyteuſi, quia dominus tenetur vaſſallum ratione feudi iuuare, ſecus verò ratione emphyteuſis, *Bal. conſ. 353. lib. 1.* vbi dicit, vtiliorem eſſe, & nobiliorem conceſſionem in feudum, quam in emphyteuſim, & feudum datum pro cenſu annuo, propter quem cenſum non ſolutum non deuoluitur, ſed emphyteuſis deuoluitur, ſecundum magis communem relatam per *Alex. conſ. 5. lib. 5. conſ. 9. lib. 3.* Et filiorum appellatione veniunt nepotes in conceſſione feudi, ſecus in emphyteuſi eccleſiaſtica, *Alex. conſ. 17. lib. 5.* & in feudo eſt natura, quod in commodum recipientis fit principaliter, vt in perpetuum, emphyteuſis verò eſt, vt fiat ad tempus, & ad meliorādum, *Alex. conſ. 17. lib. 5.* & feudum gratis cōceditur, & in remunerationem, ſed emphyteuſis pro pēſione certa, *Alex. conſ. 136. lib. 1.* & feudatarius inueſtituram tenetur petere à nouo domino, alias cadit: ſed ſecus eſt in emphyteuſi, *Caſtrenſ. conſ. 159. lib. 2.* Et emphyteuſis non probatur, niſi per ſcripturam, ſed res feudalis per ſcripturam probari poteſt, & per pares Curiæ, *Bald. conſ. 215. lib. 5.* Et in feudo non habet locum læſio, quia fidelitatis iuramentum correſpondet: ſecus autem eſt in emphyteoſi, in qua datur reſtitutio ex capite læſionis, ſi modica penſio datur, *Alex. conſ. 79.* Et feudum magis accedit perſonæ, ſed magis patrimonio accedit emphyteoſis, *Alex. conſ. 9. lib. 3.* Et emphyteoſis non eſt dignitatis ſpecies, prout eſt feudum, *Bald. conſ. 353. lib. 1.* quia conceſſio Ciuitatis in feudum, vel Caſtri nobilitat, ſecus ſi concedatur in emphyteuſim; cuius conceſſio eſt commercium mercenarium,

& in

Digitized by Google

& in feudo fidelitas iuratur, ſecus autem in emphyteoſi, *Caſtrenſis conſ.* 129 *lib* 2. Et quod non valeat argumentum inter feudum, & emphyteuſim per æquipa ationem, ſed à paritate rationis ex vi verborum, & conceſſionis, *Alex. conſ.* 44. *lib.* 1. Et licet iura feudalia allegentur etiam ad emphyteuſis deciſionem, intelligendum eſt, quando non ſunt contraria iuri communi, quia tunc non poſſunt allegari ad deciſionem emphyteuſis, *Alex. conſ.* 106. *lib.* 4.

5 Et quod clauſula iſta conditionem inducat dicit *Balb. deciſ.* 129. & eſſe voluntatis limitatiuam dicit *Cardinalis Pariſius* Conſentinus compatritius meus *conſ.* 10 *vol.* 1. & ſecundum eumdem *Cardinalem* formam inducit *conſ.* 19. *vol.* 2. *Natta conſ.* 372. *Dec. conſ.* 128. *vol.* 2. *Boer. dec.* 243. *Bar. in l. de ſuis ff. de tranſact.* & eſt etiam clauſula iſta reſeruatiua contractus; vndè operatur ac ſi nihil actum eſſet, *Boer. loco citato, Socc. conſ.* 251. *vol.* 2. *Guid. Pap. deciſ.* 163. & de clauſula iſta non aliter, nec alio modo, vide *Iul. Clar. in* §. *emphiteuſis q.* 13. *Nattam conſ.* 372. *&* 678. *Roland. conſ* 63. *&* 180. *Vrſill. in deciſ. Afflicti* 265. *Cotta in verbo emphyteuta alienans, Regentem Lanar conſ.* 15. *Flam. Chartar. deciſ. Genuæ* 18. *Martam voto* 49. *Conſiliarium de Georgio allegat.* 31. *Ricc. collect.* 868. *Mandoſ. in conſ. Roman.* 402. *Maxill ad conſuet. Bari fol.* 150. *Fuſc. ſingul.* 11. *l V Roland. conſ.* 52. *vol.* 2. *& Borrell. de magiſt. edict. c.* 1. *lib.* 4.

Ego Flaminius Monacus in vtroque iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Hæres, qui ſe proprio nomine obligauit an poſſit opponere inuentarij diſcuſſionem.*
2 *Hæres promittens ſoluere creditoribus, vel legatarys an de ſuo promiſiſſe videatur.*
3 *Tutor obligans ſe proprio nomine, an valeat obligatio.*
4 *Compromiſſum vigore Regiæ prag. in hoc Regno an dicatur neceſſarium.*
5 *Decretum Iudicis an requiratur in hoc compromiſſo inter minores.*

DECISIO XXV.

1 Dicitur in hac *deciſione XXV.* fuiſſe determinatum, quod hæres, qui ſe obligauit proprio nomine de parendo laudo, poſſit opponere inuentarij diſcuſſionem poſt laudum contra ſe latum, non obſtante, quod in compromiſſo ſe proprio nomine obligauerit. Adde *Angel. conſ.* 3. vbi dicit hæredem facientem cōpromiſſum non iuuari beneficio inuētarii, quia hæres compromittens obligatur ex perſona ſua, quem ſequitur *Dec. conſ.* 301. & ſæpiſſime videtur in iure reſponſum, quod hæres compromittendo perdit beneficium inuentarij, vt præter *Dec. & Ang. locis citatis* idem conſuluit *Aret. in conſ.* 148. *Socc. conſ.* 160. *lib.* 2. *Bologn. conſ.* 59. *Dec. in auth. præterea Cod. vnde vir, & vxor. & idem Dec. in conſ.* 496. *&* 137. quia beneficium hoc competit ex cauſa hęreditaria: ſecus ex propria obligatione hæredis, *l. ſi hæres pecuniam, & l. qui ita* §. *damnum ff. ad Trebell.* ſed *Monticulus in tract. de inuentar. in* 10. *& vltimo cap.* dicit opinionem *Angel.* quem allegat *Minadous* hic *n.* 1. eſſe nimis rigoroſam, & periculi plenam, dum tenet hæredem, qui ſe obligauit proprio nomine non poſſe allegare inuentarij diſcuſſionem: *Phanuc.* tamen *in tractatu de inuentario* omnibus relatis *in* 6 *parte, caſu* 7. *& in tract. de lucro dotis, gloſ* 8 ſequitur *Angel. & Corneum*, & reſpondet *Monticulæ, & Dilect. de arte teſt. caut* 9. *de acq. hær.* & quod opinio contra hæredem habeat pro ſe pluriumi Doctorum auctoritates dixit *Præſes de Franchis in deciſ.* 323. ex rationibus, & auctoritatibus per eum ibidē relatis; opinionem tamen *Monticulæ* dicit maximam habere æquitatem, ideo ibi reliquit hoc cogitandum, cum caſus acciderit, quia licet fuerit in Sacro Conſilio hoc dubitatum, non fuit aliter punctus deciſus, & *Angel. in d. conſ.* 31. *& Aret. in conſ.* 147. *& Corn. in conſ* 31. *vol.* 3. refert, & ſequitur etiam *Crauett. in conſ.* 214. *& Boer. deciſ.* 53. & ſequitur etiam *Angel. in d. conſ.* 31. *Surdus conſ.* 191. *& in dec.* 297. *& Vrſill. in dec. Afflicti* 399. vbi dicit quod tu hæres cum beneficio legis ſi ſapis, debes diligenter aduertere, quod numquam te obliges nomine proprio, vel inſolidum, vel in integro ſoluere promittas, nam beneficium legis perderes, in quibus vidit multos erraſſe, qui inconſideratè has obligationes faciunt, vt ſibi contingit in cauſa illius de Iantella in anno 1540. attamen contra hanc deciſionem *Minadoi* refert in *pragmat. Odia litium tit. de compromiſſ. Conſiliarius Rouitus* obtinuiſſe in Sacro Conſilio pro Marchione Oriæ contra Don Ioannem de Figueroa, Actuario Felice, quod dicit obtinuiſſe ex dictis per *Præſidem de Franchis in dicta deciſ.* 323. contra hæredem, vt teneatur etiam nomine proprio, & beneficio legis, & inuentarij iuuari non poſſe, vt meminit nouiſſime *Conſiliarius Philippus Paſcalis* Conſentinus Compatritius meus in *tract. de virib patriæ poteſtatis part.* 1. *c.* 2. attamen in anno 1596. vt refert nouiſſime idem *Præſes de Franchis in deciſ.* 648. *in vltimo tomo*, facta mentione de dictis per eum in *dicta deciſ.* 323. vbi facta diſcuſſione, an hæres cum beneficio inuentarij, qui ſe proprio nomine obligauit, & inſolidum cum bonorum ſuorum obligatione legata ſoluere teneatur de proprio, non fuit punctus aliter deciſus, ſed cum poſtea acciderit punctus in illa deciſione, vbi hæres cum beneficio legis, & Inuentarij, vt diſſequeſtrum obtineret ſe obligauit proprio nomine, & inſolidū cum hipotheca ſuorum bonorum de ſoluendo quicquid fuerit iudicatum, quia obtinuerunt poſtea creditores hæreditarij, inſtabant exequi contra hæredem etiam de perſona, & in bonis proprijs virtute prædictæ obligationis fuit iudicatum in Sacro Neapolitano Conſilio in cauſa Ioannis Baptiſtæ de Ponte, cum Caterina de Iuffredo, quod prædictus hæres non tenebatur, niſi vt hæres cum beneficio inuentarij, verum fuit prouiſum, quod quando facta diſcuſſione inuentarij appareret eſſe penes hæredem bona hæreditaria, quod pro concurrenti quantitate pretij

Digitized by Google

pretij bonorum prædictorum poſſet cõtra eum exequi de perſona,& in bonis proprijs virtute obligationis prædictæ per eum factæ, quæ hoc operabitur,vt fuit dictum ita tenere hunc noſtrum *Minadoum* in hac ſua *deciſ.25.*& quod in caſu relato in dicta deciſ.323. eſſet verior opinio,quod hæres cum beneficio inuentarij proprio nomine obligatus, non tenetur, niſi quatenus vires hæreditatis non ſuppetunt, & pro eis etiam in bonis proprijs,& de perſona poterit exequi, & hanc diſtinctionem facit *Bart.in l. quod nomine ff. de condit.indebiti*, & hanc dicit pulchram,& menti tenendam *Aret.in d.rubric. & Bar.in l ſi prior ff ſolut.matr.* vbi *Paul de Caſtro*, & licet videatur contrarias eſſe deciſiones Sacri Conſilij,ſcilicet,& *dictam deciſionem Præſidis 648.* & dictam deciſionem relatam per *Conſiliarium Rouitum*,aduertat ingenioſus,ſi hoc procedere poſſit ex factorum varietate, quia tunc ſolummodo videtur hæres inuentarij beneficio renunciare, quando aliquam certam quantitatem ſoluere promiſit:ſecus autem quãdo hæres certam quantitatem ſoluere non promiſit,ſed illam quantitatem, ad quam tenetur, vt in caſu in quo conſuluit *Corneus conſilio 36 vol 4.* & loquitur in caſu quo ille Iſac.obligauit ſe etiam tamquam principalis, & priuata perſona, & alij *Doctores* ſequuntur,quos refert *Phanucc.in tract.de inuentar.par.6.*& ſecundum hanc eandem *deciſ. 648. Præſidis de Franchis* fuit nouiſſimè deciſum in cauſa Marchionis Montisfortis cum creditore eius patris, referente doctiſſimo, & religioſiſſimo Regente Io. Baptiſta Valenzuela, tunc Regio Conſiliario Caſtri Capuani, vt refert nouiſſimè *de Thoro in compendio deciſ.Neapolit.* poſt hæc mea ſcripta impreſſo in *verbo hæres cum beneficio fol. 253* qui tamen ibidem in fine dicit inde audiui nouiſſimè fuiſſe deciſum contra deciſionem dicti *Præſidis*, memoratam in cauſa Comitis Pacenti cum Marino Caracciolo ex perſona Don Hippolyti Pappacodæ coniugis, die 24. Decembris 1617.referente in Conſilio Pirro Pagano cauſæ Commiſſario,&c. ſed poſſet reſponderi, quod contra *deciſ. 648.* dicit prædictus Author audiuiſſe nouiſſimè deciſum,ſed quãdo allegauit *deciſ. Præſidis 648.* ſubiungit, & nouiſſimè idem fuit deciſum in cauſa Marchionis Montisfortis, & ſic aſſerit de deciſione,& non dicit audiuiſſe, ſicut dixit in *deciſ.* contra dictam *deciſ. Præſidis 648.* Ideo cogita,cum caſus acciderit, ſi attendenda eſt deciſio Præſidis 648. vel deciſio allegata, referente Regio Conſiliario Pirro Pagano, quam dicit audiuiſſe. Vnum tamen dico,quòd etiam ſi contrariæ eſſent deciſio relata per *Conſiliarium Rouit.*& per *Thoro* contra hæredem; nihilominus dico, illas nec procedere, quando ex illa obligatione, & proprio actu nouus induceretur actus, & contractus, vel in aliquo hæredes obligarent vltra quam prius obligati forent hæredes, & in hoc verificatur *Angel* deciſio in allegat. *conſil.31.* cuius opinio fuit principalis in *dec.Præſid.233.* in eius initio; ex cuius dictis dicit *Conſiliarius Rouitus*, factam deciſionem, quam dixit, quia cum actus nihil omnino noui inducit,nec ex eo in plus hæredes obligati fuerint inuentarij beneficium nõ ceſſat,vt poſt *Phan.in d.p.6.* dixit *Surdus dec.131.* Sed quia poſt hæc mea ſcripta fuit punctus iſte deciſus in Sacro Neapolitano Conſilio, volui hic inſerere deciſionem, cuius tenor,qui ſequitur eſt. Super dubio exorto in S.R.C. an hæres cũ beneficio legis,& inuentarij obligans pro debito defuncti proprio,priuato, & principali nomine, & ſuper quibuſuis clauſulis,abſq; tamen expreſſa renunciatione beneficij Inuentarij teneatur vltra vires hæreditarias ſoluere,& reficere de ſua propria pecunia.

Die 16. Martij 1623. Neap. *Congregato dicto S.R.C. ordine Spectabilis Io Baptiſtæ Valenzuela Velaſquez* Regentis *Regiam Cancellariam, & officium Præſidis S.C.&c. Protonotarij &c. pro decidendo dubio prædicto, interuenientibus præfato Spectabili Præſide, vnà cum infraſcriptis Magnificis Regiis Conſiliariis, &c. Prouiſum, & decretum eſt, hæredem cum beneficio legis, & inuentarii obligatum pro debito defuncti,etiam proprio nomine & ſpeciali,& inſolidum, & ſub quibuſuis aliis clauſulis, non teneri vltra vires hæreditarias, niſi expreſſa,& ſpecialis renunciatio beneficii Inuentarii prædicti interueniat, vel obligatio ſatiſfaciendi,etiam vltra vires hæreditarias,verùm facta diſcuſſione Inuẽtarij,exequutio fiat etiam in propriis bonis, & de perſona, quatenus ad eum peruenit de bonis hæreditariis,hoc ſuum,&c. Valenzuela Regens Cancellariam,& officiũ Præſidis S C.Iacobus de Franchis,Pirrus Paganus, Pomponius Saluus, Villalobos, Salinas, Paiño, Ioan.Baptiſta Melior, Ferdinãdus Brancia,Scipio Rouitus. Io Franciſcus Sanfelix. Octauius de Piccolellis, Camillus de Petio,Franciſcus Antonius de Mercatis Secretarius.*

Pro qua deciſione facit, quia idem *Phanucc.in dicto tract de inuent.* dicit *loco citato*, optimum eſſe conſilium, hæredem ſemper ſpecificè ſibi reſeruare beneficium inuentarij. Facit etiam, quia valet renunciatio facta huic beneficio, vt per *Monticul.in loco citato*,& per expreſſam renunciationem,& ſpecialem huius beneficij,quæ requiritur in hac relata deciſione vltima Sacri Conſilij Neapol. tolluntur in hoc Regno Neapolitano quæſtiones illæ de iure communi, vt ſi in cõtractibus dicat hæres Titius hæres cum beneficio inuentarij, an intelligatur eum velle vti beneficio prædicto,vel illi tacitè renũciaſſe; ita vt ſi verba ſtent demonſtratiuè, non tuebitur beneficio,ſecus ſi diſpoſitiuè,vt per *Angel. in d conſil. & Iaſ. in l quæ dotis ff ſolut. matrim.* Hinc verba repugnantia beneficio inuentarij eſſe dixerunt Doct.vt ſi iuraſſet promiſſa præſtare. vel renunciaſſet omni legum, & ſtatutorum auxilio, vel ſi hæres obligaſſet ſe inſolidum ſoluere,vel pro obſeruãtia obligaſſet propriã bona, vt per *Riminald.conſ.584.& Angel.*
2 *Corn.& Caſtrenſ. locis citatis*. Et quod hæres promittens ſoluere creditoribus, vel legatarijs, non de ſuo promiſiſſe intelligatur, ſed de hæreditate,ſi eſt cum beneficio legis,& inuentarij hæres,dicit *Alex. in l.à filio ff.ſol.matr.Bald.in l. fin. Cod.ad l.Falcid.Boer.dec 53.* & ita tenuit *Io. Vinc.de Anna* in cauſa Duciſſæ Populi, qui allegat

legat *Alex. & Cumanum in d. l. à filio*, & ita tenuit etiam nouiſſimè *Nuntius Pell. in conſuetud.*
3 *Auerſ. cap. 9* poſt *Ann. in ſing* 234. Si tamen tutor ſe proprio nomine obligauerit, & tutorio nomine, quod valeat obligatio facta proprio nomine, dicit *Montanar. in pragm. 2. de adminiſtrat. Vniuerſ. Socc. conſ. 100. lib. 3. & Coſta in praxi conuen p. 2. clauſ 56.*
4 *Ad nu. 2.* quod compromiſſum ſit neceſſarium vigore *Regiæ Pragm.* in hoc Regno, quæ incipit, *Od'a litium in tit de Arbitris*, licet fuiſſet in caſu huius deciſ. petitum à reo, vt dicit hic *Minadous* Adde tu *Silueſtr. Aldobr. in addit. ad Dec. in c. eum M Ferrar. de conſtit. & Conſil. Rouit.* remiſſiuè in *prag. 1. de Arbitrir*, vbi de hac deciſione meminit, & ſequitur quod dicit *Minadous*, vt dicatur neceſſarium compromiſſum.
5 Et in hoc compromiſſo neceſſario per tutorem facto Iudicis decretum non requiritur, ſecus verò erit dicendum in compromiſſo voluntario, vt dicit *Crot. in conſ 154 vol. 1.* niſi ſuper re fieret, quæ alienari poſſit ſine decreto, vt dicit idem *Conſil arius Rouit. in d. prag. 2.*

Ad nu 7. verſ. quia ſatis Nota ex verbis huius *Minadoi* factã eſſe *deciſionem Præſidis alleg.* 648.

Ego Flaminius Monacus in vtroque iure Doctor.

DECISIO XXVI.

QVia materia huius *deciſionis* 26. eſt eadem cum materia, quæ tractatur inferius in *deciſione xxxviii* ne bis repetam idem in vtraque deciſione, vide quæ dicam inferius in *dicta deciſione xxxvii*. quia ſeruient tibi pro hac eadem deciſione, nam ſedet melius in *dicta deciſ xxxviii.* tractare de iſta, & illa deciſione, quàm in hac, ideo vide quæ dicam ibi.

Ego Flaminius Monacus in vtroque iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Appellatione ſublata, an recurſus ſublatus etiam intelligatur & exempla ponuntur nu. 4. & ſeq.*
2 *Appellationis remedia plura contra ſententiam.*
3 *Recurrere, & ſupplicare an idem ſint.*
6 *Banniti an appellent.*
7 *Recurſus an habeat locum in criminalibus in fiſco.*
8 *Appellatione prohibita per ſtatutum, an cenſeatur prohibitus recurſus.*
9 *Appellatione ſublata, an cenſeatur ſublata nullitas.*
10 *An recurſus reguletur ſecundum terminos appellationis.*

DECISIO XXVII.

1 QVod licet ſublata ſit formalitas appellationis, quæ eſt de iure ciuili, tamen quod recurſus non intelligatur ſublatus, vt dicit *Minadous* noſter in hac *deciſ. nu. 2.* Adde eumdem hunc *Minadoum* in alia eius *deciſ 44.* dixerunt *Paris de Puteo in tract. ſynd. c. in verbo appellatio, Natt. conſ. 172. vol. 1. Magon. deciſ. Luc. 37. Æmilian. conſ. 28. Io. Bapt. Coſta de remed. ſubſid. remed. 22.* quia quando appellari non poteſt, recurſus datur, reclamatio, & ſupplicatio *Gloſ.* ſingularis *in clement. 1. de iure pat Angel. in §. ſed iſte. inſtit de act. Andr. Gail pract. obſer lib 1 obſeruat. 135. Gramm. deciſ. 25.* & ante eos *Abb in c 1 de reſcript.* quia naturalis defenſionis ſpecies eſt recurſus, & de commun. opinione teſtatur *Menoch lib 1. quæſ. 70. Lancellot. de attentat in tit. de attentat pendẽte recurſu, c. 19.* Et quod vbi appellatio prohibetur, recurſus permittitur ad Superiores per ſupplicationis viam, dicit etiam lex *in l. 1. Cod quando lib. Principi offeratur, & in auth. quæ ſuppl. ea 10. Cod. de prec. Imperat. offer.* quia appellatione ſublata nõ intelligitur recurſus ſublatus, *Socc. in conſ. 39. vol. 4. et Bal. in l. edicto Cod. de edicto Diui Adria-*
2 *ni tollend* quia plura ſunt contra ſententiam introducta remedia appellationis, primum, vt in *toto tit. ff. & Cod de appellat.* ſecundum reſtitutionis in integrum in ſuis caſibus, *l. 2. Cod. ſi aduerſus rem iudic.* tertium ſupplicationis, vt in *d. Auth. quæ ſupplicatio*, & hæc omnia diuerſa ſunt, quorum vno ſublato, aliud ſuccedit per not. in *l. ſi ſeruus ff. de ſeruit.* Et quod prohibita appellatione, non intelligatur prohibita ſupplicatio, eſt *Gloſ.* ordinaria in *c. ex literis de in inte-*
3 *grum reſtit.* quia recurrere, & ſupplicare idem eſt, & ſunt ſynonima; ſupplicatio tamẽ verbum eſt, quo Cauſidici vti in actus ſententiæ, & ea audita conſueuerunt, quia ſententia lata ij, contra quos fertur dicunt, ſupplicant, & eſt ſupplicationis interpoſitio, prout vbi poteſt appellari dicunt appellãt, & libellus ille exhibitus Principi, vel Superiori ſupplex; recurſus verò eſt actus ipſe ad effectum præſentationis Principi, vt ſupplicatio admittatur, *Ant. Sola ad conſtit. nou Sabaud. in tit. de modo, & form. ſupplic. in verbo ricorrere, & in verbo ſupplicare*, vbi de differentijs ſupplicationis, & appellationis.
4 Hinc dicimus, & ſi à ſententia Iudicis illius, qui poteſt cauſam ſuo arbitrio determinare, de iure non liceat appellare, ſecundum *Bart. in l 1. in fine ff de legat. 2 Boer* qui alios refert in *deciſ. 284. Crauet conſ 78.* quia tali caſu non tenetur Iudex ille eorum, quæ egit rationem reddere, & eum nullo modo teneri in ſyndicatu, etiam ſi partes lædat, vt dicit *Marſ. in l quæſtionis ff de quæſtio.* quia qui ſuum protulit arbitrium iudicem ſolum Deum habet, *Calcan. conſ. 38.* quia hoc limitatur inter cætera, quando loco appellationis ad Superiorem habetur recurſus, *Gloſ. in c ſtatutum §. aſſeſſorem de reſcript. in 6.* vt latè diſſeruit *Menoch. in tract. de Arbit. iud. quæſ. 70. cum ſeq. Grammat. deciſ. 35. Carrer. in tract. de appellat. 1. tract. 9. vltimus caſus, Roland. conſil. 94. lib. 1.*
5 Sicut etiam etſi ab interloquutoria appellari ſtatutum prohibeat, non videtur prohibere recurſum ad Superiorem, *Aret. conſ. 106.* Etſi à momentaneæ poſſeſſionis ſententia lata prohibetur appellatio, non tamen ad Superiorem negatur recurſus, *Cardinalis Pariſius* Conſentinus compatritius meus in *conſ. 54. l b 3.*
6 Et recurſus remedium eſt adeo præſentaneum, quod etſi banniti appellare non poſſunt, vt per *Andr. de pac. ten. §. publici latrones, Boer. deciſ.*

Digitized by Google

deciſ. 284. tamen quandoque ſolent adire Neapolitanum Proregem in Regno iſto per viam ſupplicationis, & recurſus, per quem multoties ex æquitate petitionibus illatum grauamen annuere ſolitum eſt, vt dicit *Io Grandis de bello exul ſpec.* 48 & ante eum *Roman. conſ.* 325.

7 Vnde licet fiſcus de iure appellare poſſit, *l. illud la 2. ff. de appellat. Peregrin. de iure fiſci lib. 7. titul. 4. Grammat deciſ.* 14. *Baiard. ad* Clar. *quæſt.* 94. *Ioſeph. Ludouic. deciſ. Luc.* 1. & non ſolum à liberatione, ſed etiam à pœnæ modicitate, *Baiard. & Grammat. locis citatis*, ità quod ſi appellauerit reus, intelligitur etiam ipſo iure adhærere appellationi, itaut poſſit contra eum reformari ſententia in peius, *Baiard. loco citato, & Præſes de Franch dec.* 467. *& dec.* 148. Si tamen accuſator appellauit, & poſtea deſiſtit ab appellatione Fiſco non ſuffragatur appellatio, *Præſes de Franch dec.* 658 tamen de conſuetudine totius Italiæ appellare Fiſcus prohibetur, *Marcheſan. in tract. de commiſs. par. 2. in commiſs. appellat. cap.* 2. *Scaccia de appellat. lib. 3 cap. 2. quæſt 7. limit.* 49. *Ioſeph. Ludouic. deciſ. Luc.* 1. *Clar. vbi Baiard. quæſt.* 46. & de conſuetudine huius Regni Neapol. dicit eſſe *Grammat. deciſ.* 14. *Præſes de Franchis dicta deciſ.* 148. *&* 467 & ſi non habet appellationem Fiſcus, habet tamen recurſum à ſententia liberatoria inſpecto grauamine, ſi fuerit iniuſtum notoriè; alias non, vt per *Præſidem ibidem*, & latiſſimè de recurſu fiſci vide quæ dixi ego in *Pragmatica Neapolitana octuaginta nouem capitum in cap.* 40. vbi ad ſaturitatem remitto.

8 Et quando ſtatutum, prout ſunt *Ritus Regni*, & in materia recurſus eſt *Ritus* allegatus hic per *Minadoum* appellationem reijcit, quod ad ſuperiorem recurſum non reijciat. Adde quod dixit hic idem *Minadous in conſtitut. Regni in aliquibus Alber. Brun. conſil.* 200. *lib* 2 & eſt hæc *Doctorum* communis ſententia, vt per *Ruin. conſil.* 177. *lib* 5. *Roland conſil.* 94. *lib.* 1. *Cardinalem Pariſium in conſil.* 118. *lib.* 1. & ante eos *Bald. in l. final. Cod. de tempor. appellat.* & hoc habet pro abſoluto *Dec. in l final. Cod. de ſentent.* & facit ad hoc, quòd dicit latè *Marſil. ſingul.* 87. *& in l. vnica Cod. de raptor. & in pract. criminal. §. oportunè*, quos ſequitur nouiſſimè *Farinac. in ſua praxi criminali quæſt.* 101. Immò ſi dicat ſtatutum nullam poſſe contra ſententiam exceptionem opponi, non videtur ad ſuperiorem prohibitus recurſus ad *text. in l. planè, & in l. final. ff. de petit. hæred.* vbi *Bald. & Angel.* & quamuis conſtitutio aliqua quodcumque remedium excludat, numquam recurſum ad ſuperiores excludere videtur, vt dicit *Ludou. Roman. in conſil.* 325. *& text. in l. 2. §. ſi bonorum. ff. ad Tertull. & in l. 1. §. quantum ff. de ſeparat. & in l. 4 § 1. ff. de fideicom libert.* & dixi ego in *dicta pragm. Regni Neapolitani octuaginta nouem capitum in cap.* 40. vbi de hac deciſione memini: benè tamen verum eſt illud, quod dixi per ſtatutum prohibens appellationem non cenſeri prohibitum recurſum, locum non habere reſpectu tertij, ſed tantum eius, qui fuit in iudicio, & habuit ſententiam in contrarium *Cancer. lib. 2 reſolut. cap. 3. de inſtrum. Guarentig.* Cardinal. *Pariſ. conſil.* 107. *lib.* 3. *Abbas, & Francus in cap. paſtoralis de appellat.* Ruin. *conſil.* 109. *lib.* 1.

9 Nota tñ quod ſublata appellatione, & ſupplicatione, eſt ſublata nullitas, *Angelus conſil.* 108. *Francus in cap. dilectis de appellat. quæſt.* 49. *Abb. in cap. inter cætera de re iudic. Menoch. de adipiſc. poſſeſs. remed.* 4. Intelligendo hoc tamen quando nullitas principaliter eſt propoſita, ſecus ſi incidenter, & acceſſoriè proponitur cum appellatione, *Farinac. conſil.* 86. *Honded. conſil.* 27. *Zucchard. conſil.* 37. hinc dixit Magnus *Præſes de Franchis in deciſ.* 139. quod retardaret executionem ſententiæ dicta nullitatis exceptio in caſu irretractabilis executionis, & poſt eum refert alios *Viuius deciſ.* 494. *par.* 3. Licet quando conceditur recurſus donec ſit inhibitum non ligantur manus Iudicis in exequendo ſententiam *Maranta in pract. in titulo, & quando appellatur*, & dicit *Portol. ad Molinam in §. deputati*. quod in Aragonia dici poteſt de nullitate, licet non poſſit appellari de iniuſtitia ſententiæ Deputatorum appellatione prohibita, quod non cenſeatur prohibita appellatio à ſententia notoriè iniuſta dicit *Natta conſil.* 51. *&* 172. *Præſes de Franch. dec.* 148. quia notoria iniuſtitia æquiparatur nullitati, *Cancer. lib. 2. reſolut. cap. 15. de liter. requir.* & illa dicitur notoria iniuſtitia, quæ ab aliqua probabili exceptione non poſſit in dubium reuocari, quæ reſultat ex eiſdem actis, *Menoch. conſil.* 345. *vol.* 4. *& Farinac. conſil.* 85. & notoriam nullitatem eſſe quando conſtat ex ipſa ſententia, ſeù actis, *Ruin. conſ.* 131. *vol.* 4. quia notoria ſunt, quæ per proceſſum apparent *Marquil. in vſat. de omnibus namque communibus quæſt.* 5. & de hoc verbo recurſus fit mentio *in leg. eos Cod. de appellat. & in cap. licet de elect.* & ad quid fuit inuentus recurſus, vide *Magon. deciſ. Luc.* 73.

10 Regulabitur tamen recurſus iſte, de quo loquitur *Minadous* hic, ſecundum terminos cauſæ appellationis cui aſſimilatur *Gloſ. in l. vnica* Cod. *de ſent. ex Præfect. prætor.* Corn. *conſil.* 188. *lib.* 4. *Francus in cap. dilectus de appellat.* *Capyc. in deciſ.* 28. Vbi ego feci additiones ad dictas deciſiones *Capyc. Marſil. ſingul* 88. & recurſum regulari ſecundum quod appellatio regulatur quantum ad tempus exercitij, & terminationis eius, *Blanc. de compromiſs. quæſt. finali*. & differentias multas inter appellationem, & recurſum ponit *Iaſon in l. ſi quis aduerſus*, *Cod. de prec. Imperat. offerend.*

Et quando verum ſit quod dixi, vt cum appellatio nõ admittatur, vt recurſus ad Principem non ſit prohibitus dicit *Menoch. de arbitrar. Iudic. quæſt* 70. *&* 72. *& in l final. Cod. de edict. Diu. Adrian. tollendo Lancell de attent. cap.* 19 *Benintend. deciſ. Bonon.* 78 *Rolan. conſ.* 94. *lib.* 2. *& conſil.* 38 *lib.* 2. *Farinac. quæſt. ciuil. in titulo de appellat. in quæſt. prohib. appellat. Contar. in l.* 1. *Cod. ſi de momen. poſſeſs.*

Ego Flaminius Monacus in vtroque iure Doctor.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Citatus ad omnes actus in forma ſi fuerit contumax, an debeat iterum citari.*
2 *Citandus an ſit iterum, qui dixit nolo comparere, vel qui cum fuit citatus aſcendit equum, & receſſit à longe.*
3 *Iudice mutato an debeat per ſucceſſorem pars citari, & quid mortuo reo, vel actore remiſſiuè.*
4 *Contumax quando audiatur refectis expenſis, & num. ſeq.*
Iulius Cæſar Imbrianus laudatur, num. 1.

DECISIO XXVIII.

1 FVit dubitatum in hac deciſ. ſi quando proceditur in contumaciam, quia facta citatione ad omnes actus in forma Sacri Conſilij, & exiſtente reo contumace, & propter abſentiam vel mortem, aut impedimentum cauſæ Commiſſarij ſubrogatur alius Commiſſarius iterum monere, ſeù citare partem abſentem, ſeu contumacem, vt dicit *Minadous*.

Adde quod citatus in omnibus alijs actibus, non debet ad ſententiam citari, ſi fuit contumax *Specul. de poſition. §. 8.* quem ſequitur. *Fortius lib. 1. commun. opin concluſ. 43. limit. 119* cōtumax enim habetur pro præſente, & tractatur vt præſens *Bald. in auth. qua in prouincia Cod. vbi de crimin. agi oport. Io. Baptiſta Coſta de retrotract. cap. 2. Verall. deciſ. 48. lib 3.* Citatio enim ad totam cauſam, & vſque ad ſententiam incluſiuè valet, vt ad omnes, & ſingulos actus, & ſingulis diebus, & horis, quia poteſt procedi abſque alia citatione ad ſententiam *Balb. deciſ. 42. Puteus deciſ. 282. lib. 2. Cappella Tholoſ. in deciſ. 427. Berber. in tract. iur. par. 4. titulo de iudic. Imol. & Angel. in l. qui ante Kalendas ff. de verbor. oblig.* Immo ſunt qui dicunt ſi aliquis fuerit de perſona citatus, prima vice, non eſſe eum citandum ſi neceſſariæ ſint aliæ citationes, vt per *Aſinium in loco infra citando, & Innoc. in cap. ad petitionem de accuſ.* quod tamen verum dixerunt eſſe ſi fuerit citatus ad omnes, & ſingulos actus, & fuiſſet in contumaciam proceſſum, vt per *Gloſ. Bart. & alios in l. final. ff. de in integr. reſtit.* & differuit etiam de citationibus iſtis *Præſes de Franchis in loco citando*, quia effectus dictæ generalis citationis eſt vt ſemel euocato principali non comparente per totum cauſæ curſum facit eum contumaciter abſentē, qua ſuppoſita abſentia quemcumque etiam præiudicialiſsimum actum expediri poſſe non dubitatur, vt dicit *Iulius Cæſar Imbrianus* Amicus meus dùm fuit Auditor in Audientia Conſentiæ peritiſsimus Iuriſconſultus in eleganti ſuo *tractat. de repulſa par. 2. in 9. requiſit.* qui ad præſens eſt Auditor in prouincia Aprutij.

2 Et quod nec citandus erit qui cum fuit citatus dixit nolo comparere *l. contumacia ff. de Iudic. Arumeus deciſ. 11. Vigell. deciſ. 21. cent. 6. Afflict. in conſtit. edictorum poſt Gloſ. & Bart. in l. tres denunciationes Cod. quomodo, & quando Iudex*, & idem ſi aliquis cùm fuit citatus aſcendit equum, & à longe receſſit *Bald. in l. 2. eod. titulo*.

3 Et quando debeat pars citari, quando ſubrogatur alius Commiſſarius de quo dubitatur in hac citatione. Adde quod facit illud, quod dicunt *Alex. in leg. à Diuo Pio §. in venditione de re iudic. & Bald. in l. ordo Cod. de exequut. rei iudic.* quod citatio partis requiritur quando petitur exequutio coram Iudice ſucceſſore illius, qui ſententiam tulit in illa cauſa, eſt *text. in l. quoties §. final. de probat.* & ſequitur *Aſinius in pract. §. 7. cap. 5. limit. 11.* & dicunt noſtri de Regno, vt *Carauit. in ritu. 128. Afflict. in conſtit. incip. dilationes, & Maranta* quos ſequitur nouiter *Muſcatell. in ſua praxi. 2. inſtantiæ par. 1. gloſ. demandatur*, vbi dicit quid mortuo actore, vel reo, & in terminis huius deciſionis ſequitur *Præſes de Franchis dec 457.* allegans hunc *Minadoum* noſtrum, quia debet pars citari mutato Iudice etiam quando proceditur in contumaciam, & ità practicauit *Præſes* tamquam ſucceſſor Iudex in cauſa mutato Iudice in cauſa illorum Officialium inquiſitorū, vt in *dicta deciſ.* & *Minadoum* hunc ſequitur etiam *Gratian. in deciſ. Rotæ Marchiæ 208.* licet contrarium *Balb dec. 22.* teneat indubitanter, nàm decet coniungi factum prædeceſſoris cum facto ſucceſſoris: ideo non requiritur noua citatio, & ſequitur etiam hanc deciſ. *Minadoi* nouiſſimè *Riccius in deciſ. Curiæ Archiep. Neap* in qua ita fuit deciſum in caſu, quo Vicarius prædeceſſor citauit ad omnes actus prout nouus Vicarius debeat iterum citare partem abſentem, & contumacem, & ſequitur magis nouiſſimè *Regens Conſtantius Marchio Corleti* poſt hæc mea ſcripta impreſſus hoc anno 1626. in *rubr. Cod. de Iure fiſci lib. 10* allegans dictam deciſ. *Riccij* limitans hoc non procedere in Vicario Neap. qui ex ſtilo illius Curiæ non ſolet citare in caſu prædicto, quando ſucceſſit nouus Vicarius prædeceſſori Vicario, qui citauit modo prædicto.

4 Et in fine huius deciſionis vbi dicit *Minadous*, & hoc maximè quando cauſa eſſet in terminis, in quibus poſſet pars contumax, refectis tamen expenſis admitti ad faciendum defenſiones. Adde quod tunc dicitur cauſam eſſe in terminis, quod poſſit contumax refectis expenſis ſe defendere, ſcilicet ante litem conteſtatam in contumacia *Maranta in 2. mēbro Iudicior. & Afflict. deciſ. 133.* & ſecundum *Muſcatell. in ſua praxi in prima inſtantia par. 2. in gloſ. veniens, & in gloſ. competentes*, etiam in continenti poſt litem conteſtatam ex *pragmat. incip. comparente*, vbi tamen dixit cogitandum, quia eſt nouiter deductum, & fautores quærit *Foller. in crimin. pract. in verb. banniantur, & Io Vincent. de Anna ſingul. 120. Menoch. de Arbitrar. Iudic. quæſt. 136.* non enim audiatur contumax, niſi refectis expenſis actori, *leg. ſancimus Cod. de Iudic. vbi Bald authent. qui ſemel Cod. quomodo, & quando Iudic. vbi Bart. Ioan. de Graſs. in tractat. de ſubſtant. procur. Maranta in ſpecul. part. 6. in verbo contumacia Foller. loco citato*, & in hoc Regno eſt *Pragmat.* quæ

Digitized by Google

§ quæ incip. comparente, vbi Scribentes: ſi tamen contumax iſte refectis expenſis obtinet in cauſa, illas non recuperabit, licet condemnaretur ad expenſas victus victori Bart. in l. ſi pignore ff. de pignor. Boer. conſ. 27. Salyc. in l. properandum Cod. de Iudic. §. ſin autem alterutra, quas expenſas debet contumax exhibere re, & effectu, quia verbo expenſas offerre non ſufficit Bald. in Auth. qui ſemel Cod. quomodo. & quando Iudex, quæ in tantum vera ſunt, vt etiam fictus cōtumax expēſas reficere debeat, Oraſcb. deciſ. 9. & ante eum Alex. in l. 1. §. fin. ff. ſi quis ius dicent. non obtemper. Specul. de except. §. 3 & 4. & Iaffred. Balb. deciſ. 33. & verus contumax dicitur, qui citatur de perſona Marantia loco citato, Viuius deciſ. 138. Afflict. in conſtit. incip. ſi quis poſt litem per quos dicitur etiam fictum eſſe contumacem illum, qui ad domum citatur, vt latè per Viuium loco citato, vbi multos alios allegat.

Ego Flaminius Monacus in vtroque iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 Mulier confeſſa in inſtrumento venditionis cum viro pecuniam perueniſſe ad eam, & ad virum, an poſſit agere ad rem venditam, & an cenſeatur verſam pecuniam in vxoris vtilitatem.

2 Mulier quando dicatur vna cum viro alienare.

3 Vxor renuncians iuribus hypothecæ ſibi competentibus ſuper bonis mariti alienantis rem eiuſdem mariti, an ſuper illis bonis poſſit habere regreſſum pro dote, & quid ſi renunciauerit cum iuramento num. 4. & quid pro antefato num. 10.
Antonius Faber laudatur, ibidem num. 3.

5 Author quomodo iudicauit, & conſuluit ſuper iſtis renunciationibus vxoris.
Nicolaus Franciſcus Conſtantius laudatur num. 4.
Flauius Amendola laudatur, num. 5.
Iacobus Cancerius laudatur, num. 4.
Cardinalis Pariſius laudatur, num. 4.
Antonius Theſaurus, & Hieronymus Magonius laudantur, num. 3.
Stephanus Gratianus laudatur, num. 8.

6 Afflicti deciſio declaratur per Authorem.

7 Iuramentum quid operatur data læſione in vxore.

8 Vxor quando dicatur enormiter læſa in dote, & quando in antefato, num. 10.

9 Enormis læſio quæ ſit, enormiter, & enormiſſima remiſs.

11 Ceſſis iuribus per vxorem primis, & ſecundis emptoribus quorum ipſi vti poſſunt ceſſionibus.

DECISIO XXIX.

MVlier quando vendidit multa bona cum viro inſolidum, & confeſſa eſt ſe pretium cū viro recepiſſe, & ceſſit iura diuerſis emptoribus bonorum, quod primi emptores poſſint excipere de iuribus ceſſis per vxorem, non autem poſteriores, quia per ceſſionem antea factam remanent vxoris iura inania quoad tertios, vt dicit Minadous in hac deciſ. in initio.

1 Adde tu in quantum loquitur de muliere vendente cum viro, & ſe recepiſſe cum viro pretium confitente, quod tali caſu non obſtante illa cōfeſſione pretij recepti poterit agere mulier ſuper bonis alienatis, quorum pretium confeſſa fuit recepiſſe in ſubſidium non exiſtentibus alijs bonis mariti, Vrſill. deciſ. 209. vnquam enim talis confeſſio mulieri præiudicat repetendo dotes, niſi doceatur quod medictas pretij ſit in mulieris vtilitatem conuerſa, Speculator in titulo de obligat. & ſolut. §. ante omnia, Viuius in lib. commun. opin. in 483. opin. Fabianus in tractat. de empt. & vend. quæſt. 38. 3. part. principali Tiraquell. lib. retract. §. 31. Coſta in verbo Mulier, Gamma dec. 217. Et propter viri eminentiam, & authoritatem in vxorem præſumitur ad virum pretium deueniſſe, Afflict. deciſ. 209. Maur. Sen. allegat. 47. Cardinal. Tuſchus concluſ. 391. in verbo vxor. Marius Muta ad conſuet. Panormitan. cap. 80. Præſes de Franchis deciſ. 474. & ſic perueniente pecunia ad virum fit interceditrix, & reſoluitur in fideiuſſionem, & iuuatur Velleiano Auth. ſi qua mulier Cod. ad Velleian. præſumitur enim confeſſionem iſtam factam fuiſſe in præiudicium legis, & mulierem adhibitam, vt pro viro fideiuberet. Franciſcus March. quæſt. 508 Abb. conſil. 44. lib. 1. poſt Doctores in d. Auth. ſi qua mulier; & nec ſufficit ſi fatetur mulier quod in ſui vtilitatem conuerſa eſt pecunia, ſed oportet clarè conſtare ad eam perueniſſe; Immo muliere alienante cum viro ſi promittant euictionem, & bona euincantur, excluditur emptor ſi agit pro euictione ſuper alijs bonis viri, ne mulier in totum, vel in parte remaneat indotata, dixit olim Regius Conſiliarius de Bottis in conſuet. Neapol. incip. ſed ſi mulier, & in tantum eſt vera, & communis hæc opinio, mulierem in aliquo non teneri, niſi in quantum probabitur ad eam perueniſſe, vt ab ea recedere eſſet temerarium, vt dicit Crauetta conſil. 91. Menoch. de præſumpt. in præſumpt. 22. lib. 3. & procedit etiam ſi vxor iurauerit, vt per Menoch. eundem ibidem, Gutierez de iuram. confirmat. part. 1. cap. 1. & alij multi quos refert Gomes in l. 51. Tauri. Martha de iuriſd. par. 4. caſu 159.

2 Et mulier dicitur alienare vna & ſimul cum viro, etiam ſi fiat diuerſis temporibus, & ſcripturis, & locis, ſi fiant omnia ad vnam operationem, & effectum §. 1. in auth. de mandat. princ. vndè dicetur mulierem alienare cum viro etiamſi per diuerſa inſtrumenta appareat quod alienet bona viri, & diuerſo loco, & tempore, quia dicitur cum viro alienare Neapodan. in conſuet. ſed ſi mulier, vt quando ratificat venditionem mariti primo loco factam, licet videretur dicendum quod tunc dicitur alienare cum viro, quando eodem tempore, & eodem contractu alienauit bona, l. Lucius, §. ſi quis, ff. de legat. 1. cum concordantibus adductis per Neapodan. loco citato.

3 In quantum vero ad illud quod in eodem principio huius deciſionis tangit Minadous de ceſſione iurium, quam facit vxor vendens cum marito rem mariti ſibi obligatam pro dotibus; Adde quod vxor renuncias ſua iura, & cedens

in

Digitized by Google

in contractu per virum celebrato, poteſt habere recurſum ad alia bona viri, excluſis bonis, ſuper quibus renunciauit in fauorem illius, qui cum viro contraxit, ſuper quibus etiam bonis renunciatis habebit recurſum in ſubſidium, non extantibus bonis alijs, & viro non exiſtente ſoluendo, *Præſes de Franch. dec. 77.* vbi etiam quod dictum fuiſſet pecuniam peruentam ad vxorē, & *Numius Pellic. in conſuet. Auerſ. cap. 9. Ant. Theſaur.* vir doctiſſimus in *dec. 223. & Hieron. Magonius* eruditiſsimus in *deciſ. Lucenſ. 55. Florent. 68.* & non exiſtentibus alijs bonis, ſi exiſtat alter correus obligatus, poteſt vxor agere contra correum, idem *Afflict. dec. 312. Battaglin. in Auth. ſiue à me. Cod. ad Velleian. Cardin. Pariſius in conſ. 120. vol. 1* & illud, quod dicitur exiſtentibus alijs bonis, intelligitur, vt bona ſuperſint etiam tempore, quo agitur ad reſtitutionē dotis, *Affl. dec. 313.* & *Theſaur. dec. 223.* & *Magon. dec. Flor. 68. Cagnol. in l. in ambiguir ff de reg. iur. Ant. Faber* eruditiſsimus Iuriſconſultus Pedamontanus, & Senator in *diffinit. 13. in tit. ad Velleia.* qui in *diffinit. 26.* ampliat etiam ſi tempore emptionis rei curaſſet emptor, vt ſalua eſſet in aliquo dos mulieris, nam ſi dotis reſtitutionis tempore ſine culpa mulieris perijſſet, ſuccurritur illi mulieri ſuper vēdita re mulieri hypothecata; mulieri tamē incumbit onus probandi non ſupereſſe bona, ſuper quibus ipſi conſuli poſſit, non autem emptoribus, ſi negent bona non eſſe, *Paul. de Caſtro in l. Mæuius §. fundus ff ſol. matr.* Et hoc dicit menti tenendum *Guttierez in tract. de iuram. confirmat. p. 1. cap. 1.* & ita ego conſului nudius tertius, de hoc interrogatus.

4 Attamen ſecus eſſet, ſi mulier alienationi rei per virum alienatæ conſentiens cum iuramento renunciauerit iuri hypothecæ, quia non poteſt recurrere ad illa bona alienata cōtra tertios poſſeſſores, vt in *auth. ſiue à me Cod. ad Velleia.* vbi dicunt cōmunem *Bart. & Doctores, Burſat. conſ. 32. Maſcard. de probat. concluſ. 1278. Boer. deciſ. 23.* & hanc eſſe veritatem dicit *Napod. in conſuet. Neapol. incip. Sed ſi mulier,* & hanc communem opinionem appellat *Neguſant. in tract. de pignor. par. 2. membro 4.* dicens, mulierem nec in ſubſidium admitti ad bona renunciata, vel ad quæ mediante iuramento ceſſit, *Roland. conſ. 70. volum. 2. Campeg. de dote in tit. de pact. dotal. quæſt. 12. Gramm. dec. 104.* & ita ſæpè *Rolandum* conſuluiſſe dicit in ſuo *conſ. 8. vol. 1. & conſ. 93. & conſ. 27. Ruin. conſ. 41. vol. 5. Guttierez in tit. de iuram. confirmat. in c. 1.* Et hanc dicunt communem opinionem *Iaſ. & Caſtren. in l. pacta quæ contra Cod. de pact.* & hanc dicunt magis communem opinionem *Roderic. Suarez in tit. de las Arrar. Card. Pariſius* Conſentinus compatritius meus doctiſſimus Iuriſcōſultus *in conſ. 46. vol. 3. Dec. conſ. 202. & Burſatus conſ. 66. lib. 1.* & hanc opinionem dicit apud *Doctores* eſſe canonizatam *Ripa in reſpon. 4. in 3. par. reſponſ.* Et quod quando renunciatio eſt facta cum iuramento, etiam quod non ſint alia bona, operabitur, vt nec etiā in ſubſidium ſuper eis agi poterit, fuit deciſum in Sacro Regio Neapolitano Conſilio, vt per *Affl. in dec. 311.* & poſteà idem fuit deciſum in eodem Conſilio temporibus *Præſidis de Franch.* vt per eum in *deciſ. 84.* & in cauſa Hieronymæ Tholoſæ, & in cauſa Camillæ Pappacodæ, & *deciſ. Præſidis* ſequitur *Nunt. Pellic. in conſuet. Auerſ. cap. 9.* & nouiſſimè *Barboſa in l. 1. ff. ſol. matr. Surdus dec. 86. & 194. Ripa obſer. 37. Greg. Lopez in l. 4. tit. 7. par. 6.* & etiam ſi omnino remaneat indotata, *Sola in gloſ. ad nouas cōſtitut. de alienat. mulier. & Card. Tuſchur.* & alij, quos ipſe refert in *concluſ. 410. in verbo mulier.* Sed in contrarium, quod caſu iſto non præiudicet mulieri renunciatio iurata, eſt magis communis, & verior opinio, *Abb. conſ. 8. lib. 2. Alex. conſ. 83. vol. 6.* vbi bona Additio, *Bertrand. & Crauetta.* & alij relati per eumdem *Cardinalem Tuſchum loco citato.* & contra *deciſionem Afflicti* relatam, & contra *deciſiones Præſidis de Franch.* relatas in *d. dec. 84.* fuit aliàs etiam deciſum in eodem Sacro Neapolitano Conſilio, vt refert *Marin. Freccia in cōſuet. ſed ſi mulier,* & ita etiam fuit deciſum in Sacro Neap. Conſ. refert *Camill. Salern.* olim Præſes Regiæ Cameræ Summariæ in *d. conſuet. ſed ſi mulier,* & idem deciſum refert *Vrſill. ad deciſ. Afflicti 311.* Et quòd mulier in ſubſidium debeat admitti, fuit etiam deciſum in eodem Sac. Conſ. Neapol. pro Portia Como, penes Iubenum Actuar. vt in proceſſu fol. 446. referente olim Conſiliario Nicolao Franciſco Conſtantio magno Iuriſconſulto patre Regentis Fuluij Conſtantij Marchionis Corleti. Et moderni *Addentes* ad eamdem *deciſionē Affl.* dicunt deciſum contra *deciſionem Affl.* contra quam fuit etiam deciſum pluries in Senatu Pedemontano, *Theſaur. deciſ. 223.* vbi refert alios *Doctores* teſtantes de hac communi opinione, & nouè ita bis iudicatum refert in Cathalonia *Iacobus Cancer.* ſummus practicus in *lib. variar. reſolut. par. 3. cap. 15. in tit. de renunc.* & ſequitur nouiſſimè *Regens de Ponte Marchio Morconi in conſ. 40. vol. 2.* & nouiſſimè ita practicatum dicit *Molfeſ. ad Conſuet. Neapolit. par. 8 quæſt. 6.* vt ſi maritus non habeat alia bona, & per illam alienationem remanet indotata, tunc abſoluitur à iuramento, & facit declarari contractum nul-
5 lum. Et ita ego iudicaui pluſquàm decem vicibus, & pluſquàm quinquaginta conſului in fauorem vxoris, taliter renunciantis, & licet in adoleſcentia fretus *deciſione Afflicti, & deciſione Præſidis de Franch. alleg.* pluries conſuluiſſem contra vxorem, re tamen melius perpenſa in iuuentute authoritate tantorum Patrum, & tot deciſionum mutaui ſentētiam in fauorem vxoris, & prius in iudicādo, & poſtmodum in conſulendo, pro qua opinione ponderentur *tex. in l. ſi libertus ita iurauerit ff. de oper. libert. et in l. creditor §. Lucius ff mandat.* Ex quibus dixerunt Regij Neapolitani Conſiliarij, quod data enormiſſima læſione, ſeu dolo ex propoſito modū difficilè eſt inuenire, vt ſecurus eſſe poſſit, qui ceſſionem obtinuit, & renunciationem, vt dicit *Præſes de Frāch. dec. 247.* Et quia deciſio *Afflicti* relata noſtros Regnicolas inuitauit, vt contra mulierem reſponderent, dixit *Amendola* laborioſus Doctor in *d. dec. Præſidis 84.* illam fuiſſe

D emana-

Digitized by Google

emanatam deciſionem *Afflicti* ante *pragmaticã* huius Regni anni 1543. incip. *Conſiderantes ad Senatuſconſ.Velleian.* quia tunc obſtabat renunciatio mulieri, vnde dicit ſeipſum *Præſidem* declarari in alia ſua *dec.*477. & poſt eum dixit idem *Regens de Ponte in conſ.*40.*vol.*2. nulla tamen facta mentione de *dec.Præſidis* 44.vbi ſequitur *dec. Affl.* de quo valde miratus ſui,cùm

6 vidi conſilium prædictum *Regentis*. Ego autem conſideraui, cùm hæc mecum cogitabam, quod hæc *deciſio Afflicti*, quæ tantum aliquos torſit,non mereretur allegari, an mulieri obſtet iuramentum in caſu iſto, quia idem *Affl. in dicta deciſione* dicit,quòd ſtãte *Conſuetudine Neapolitana,incip. ſed ſi mulier,* vbi habetur,quòd ſi mulier cum marito rem alienat,tunc indiſtinctè excluditur mulier, vt non poſſit ſuper illa re habere recurſum, & hanc dicit eſſe veritatem *Napodan.* & ſubiungit *Affl.* quod tantò magis procedit hæc opinio *Napodani*, ſi in dicta renunciatione interueniſſet iuramentũ,quia dixit tanto magis,ſed prius dixerat mulierẽ excludi per *Conſuetudinem Neapol.* & quod ſit verius *in fine deciſ.* poſuit caſum extra Ciuitatem Neapolis, & dixit *Molfeſ. in loco citato* poſſe conciliari has opiniones tenentium pro vxore,& cõtra vxorem, vt dicẽtes opinionem contra vxorem,loquantur non impetrata abſolutione à iuramento; & tenentes pro vxore,loquantur impetrata abſolutione;quia validus eſt contractus, & reputatur,de quo in caſu noſtro ante impetratam abſolutionem à iuramento, quia regulariter ſeruari debet iuramẽtum,ſed eſt nullus, obtenta abſolutione, & ſic ſublato vinculo iuramenti, ad quod ego pondero dictum per *Addentes in conſuet.ſæpius allegat.* quod mulier tali caſu,tanquam enormiſſimè læſa, debet admitti,abſoluta prius à iuramento,& Iudex laicus coget emptorem ad relaxationem iuramẽti,& faciunt dicta per *Anchar.in c.canonum de conſt. & Feder. de Sen. in conſ.*264. niſi dicamus cum *Theſauro in dec.*165. quod abſolutio iſta non ſeruit,niſi quoad effectum agendi,& excipiendi, & hæc eſt communis formula, quia ex hoc iuramẽto eſt ius tertio quæſitum,quod auferri nõ poteſt ſine illius voluntate,aliàs ſequitur, quod contractus omnes iurati,ſola impetrata iuramenti abſolutione diſſolui poſſent, quia talis abſolutio facilè conceditur, etiã parte non citata. Vel dici poteſt,etiam quod *Affl. in d.dec.*311 loquitur in caſu,in quo conſtabat mulierem habuiſſe ampliſſimã dotem, ex quibus aliqua læſio conſiderari non poterat, quod probatur ex eodem *Affl.ibi num.*2. *& Romano conſ.*187.*nu.*2.

7 Et quòd non obſtet tali caſu iuramentũ tali mulieri renuncianti, vt ſupra, contra tenentes oppoſitum,facit;quia renunciatio mulieris cum iuramento,licet non valeat de iure ciuili,vt per *Doct. in auth ſi qua mulier*,tamen de iure canonico obligatur iuramento, *Abb.et alij in c.diligenti de foro compet.& in c.ex reſcripto de iureiur.Bart. conſ.*124 quæ obligatio reſultans ex iuramento, quod ligat etiam in terris Imperij,dicit *Affl.in dec.*293. *&* 322. poſt *Caſtrenſ.in conſ.*8.*par.*2. *& Bal conſ.*5 *lib.*5. Non tamen præiudicat hoc iuramentũ,ſi mulier enormiter læderetur,vt quia in totũ, vel in maxima parte remanet indotata, *gloſ in auth.ſi qua mulier*,ſæpè citat. *Alciat.in c. cum contingat de iure patronat.* & eſt communis opinio,*Dec conſ.*180.*&* 181.*Gail pract obſeruat. lib.*2. *obſer.*77. quia data enormiſſima læſione, iuramentum hoc per mulierem præſtitum,cõtractum non validat, nec præſtitum conſeruat, nec aſtringitur mulier ad obſeruantiam iuramenti,nec iuramentum producit effectum, data enormiſſima læſione,nec debet eſſe tale iuramentum vinculum iniquitatis, *Dec.conſ.*216.*&* 203. *&* 379.*&* 180. *Anchar de reg.iur. in regul. acceſſorium lib.*6.*& Abb.& Butr.in c.cum contingat de iureiur.& in c.licet mulieres eod. tit.lib.*6. vbi *Philippus Franchus,Corn.cõſ.*71.*&* 72.et 132. *vol.*3. data enim enormiſſima læſione,cõtractus iuratus annullatur,ſecundum communem opinionem, *Corneus conſ.*72.*vol.*3.*Cardinalis Pariſius in conſ.*75.*vol.*3. Quia nec caſu iſto hoc iuramentum habet illos tres comites,quos habere debet.veritatem ſcilicet,& iuſtitiam,& iudiciũ, nam deficit iudicium, data enormiſſima læſione,& eſt iuramentum indiſcretum, & dato dolo re ipſa nec habet iuſtitiam,vt conſiderant in proprijs terminis muliere renunciante cum iuramento iuribus hypothecæ, & *Card. Pariſ. & Corneus, & Abb. conſilijs citatis, & Regens de Ponte in d. conſ.*75. *vol* 2 quæ procedunt data enormiſſima læſione,etiam ſi Iudicis decretum interueniat, pro quo decreto non præſumitur, quando conſtat de euidenti læſione, *Innocẽtius in cap.propoſuiſti de probat.* *Roland conſ.*7. *lib.*3.

8 *Bart.conſ.*75.*lib.*1. *Ruin conſil.*103.*lib.*1. Et vtitur Senatus Pedamontanus,vt ſi mulier eſt læſa in medietate dotis,ita quod nõ poteſt conſequi medietatem dotis,tunc nõ tenet obligatio prædicta iurata, *Theſaur.dec.*223. Vnde ſi mulier habet mille in dotem,& illos amittit, non valet contractus iuratus, ſi verò amittat ſcutos quingentum,vel minus,ex dote mille ſcutorum,valet contractus iuratus. Vnde cum caſus accideret in eodem Senatu Pedamõtano,quod mulier habens ducentum in dotem,obligauit ſe primo marito in centum, & deinde fauore ſecundi in alios centum obligauit ſe alijs creditoribus,fuit valida prima obligatio, & annullata ſecunda, nam in prima obligatione lædebatur in medietate tantum dotis ſuæ,& ita iudicatum in dicto Senatu,vt refert *Theſaur. filius in addit.ad patrẽ in dicta dec.*223. Et quod talis renunciatio, & ceſſio facta per vxorem,non ſubſiſtitur,quando remanet penitus indotata, vel nõ habet ſaluam dimidiam partem ſuæ dotis, fuit deciſum in Rota Rom. coram Cardinali Arrigonio in anno 1593. & coram Penia in anno 1597. & in anno 1606.coram Litta,& corã Pamfilio in anno 1614. vt per *Seraphinum in deciſ.*1187. quarum deciſionum meminit *Steph.Gratian.Romanus in diſcept foren.*723.*vol.*4. Et ita deciſum in anno 1615. refert idem *Gratianus* vir doctiſſimus ibi etiam vbi decretum Iudicis interceſſerit.

9 Et quando dicatur læſio enormis,enormior, & enormiſſima,dixi ego in additionibus ad deciſiones

Digitized by Google

ciſiones Neapolitanas collectas per olim *Regiũ Conſiliarium Capyc. in dec. 159.* vbi faciunt multa, quæ ibi dixi de iuramento minoris, & illius læſione.

10 Non tamen hoc locum habebunt in anteſato, quia ſi in eo læditur in parte, vel in totum, non ſuccurritur mulieri iuranti, quia tunc mulier tractat potius de lucro captando, quàm de dãno vitando, *Theſaur. dec. 223.* & faciunt *Conſuetudines Neapolitanæ, incip. ſi mulier, & ſed ſi mulier.*

11 Quoad verò caſum deciſum in hac deciſione, vt ſtantibus ceſſionibus factis per vxoré diuerſis emptoribus, quod primi emptores tantum poſſint vti ceſſionibus factis per vxorem, non autem poſteriores, quia per ceſſionem ante factam, remanent vxoris iura inania, vt dicit Minadous. Adde quod facit ad hoc deciſio eiuſdem Sac. Conſ. relata per *Camill. Saler. in conſuet. Neapol.* ſæpius allegata, quæ incipit, *ſi mulier,* quod fuit iudicatum ſtãtibus ceſſionibus vxoris factis creditoribus mariti, qui iuuantur ceſſione vxoris, qui præferuntur, quatenus ſumma dotis eſt, vnde vxor non poterit habere recurſum contra alia quæcunque bona mariti, quæ per tertios poſſeſſores poſſidetur, quia eſt vxori pro dotibus ſatisfactum per factas ceſſiones, quibus prædicti creditores vſi ſunt, aliàs bis ſatisfiet vxori, cui remanet conſultum agendi contra hæredes viri, & bona quæ per virum poſſidentur, & idem tenuit *Moroi. in reſponſ. 87. & Farinac in dec. Rom. 112.*

Ego Flaminius Monacus in vtroque iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Societas an morte finiatur, & quid ſi fuerit ordinata per patrem teſtatorem, & nu. 4.*
2 *Pactum intelligitur, rebus ſic ſtantibus.*
3 *Societas in conductione vectigalium publicorum, an morte finiatur.*
4 *Ioannes Franciſcus de Ponte laudatur.*

DECISIO XXX.

1 AN *tex. in l. adeo, & in l. actionem §. morte ff pro ſoc.* habeant locum, ſi ſocietas fuerit ordinata per patrem inter plures filios, vt vno moriente, alij ſuperſtites teneãtur proſequi patris ordinatoné, & ſocietas remaneat, & quod fuerit limitata dicta lex, adeò vt non procedat in ſocietate iuſſa per patrem teſtatorem. Adde *tex. conſimiles in l. furti § fin. ff de his, qui notant. infam. & in l. verum §. in hæredem ff. pro ſoc. & in §. ſoluitur, inſtit. de ſociet.* in quibus, vt in *d. l. adeo, & in l. actione,* diſponitur morte finiri ſocietatem vnius ex ſocijs. Vnde non poteſt prætendere hæres, quod duret ſocietas tanquam teſtatoris perſonam repræſentans, ita quod nec paciſci poteſt, vt cum hærede duret, & in tantũ hæc vera ſunt, vt inter ſuperſtites ſocios nec etiam duret ſocietas, ſed quod illa finiatur morte, vt in *dictis iuribus.* Quare autem morte vnius ſocij finiatur ſocietas, ea fuit ratio, ne cogerentur ſocij alios hæredes inuitos habere, & inuiti ſocios, *Raphael in l. verum § ſocietas ff pro ſoc.* Vel ſecundum *Angel. Aret. in d §. ſoluitur,* quia eſt electa induſtria perſonæ, quæ facit rem non eſſe tranſitoriam ad hæredes, *l. vnica §. ne autem Cod. de caduc. tollend.* Item quia neſcitur, an hæres futurus ſit ſocius bonus, vel idoneus ſocietati, niſi poſt mortem defuncti ſocij hæres eius cum ſocijs continuauerit ſocietatem, quia tunc intelligitur renouata ſocietas, *Bal. in l. mandatum Cod. mandati, & eſt tex. in l. planè ff. pro ſoc.* licet nec pacto conueniri poſſit à principio inter ſocios, vt ad hæredes tranſeat ſocietas, *d. l. adeo in initio, & l. nemo poteſt,* nec etiam ſi ſtipulatio concepta fuerit pro hæredibus, & ſucceſſoribus, *Card. Pariſius conſ. 25. volum. 3. Menoch. conſ. 12. volum. 1. Dec. conſ. 213. Bertrand. conſ. 91. vol. 1.* Licet limitet, quando adhibetur iuramẽtum, & dicitur pro ipſis, & ſuis hæredibus, vt ſit tranſitoria ad hæredes, *Ioan. Faber in d. §. ſoluitur,* & ſequitur *Gregor. Lopez in l. 10 in tit. 10. par. 5. in gloſ. por la morte,* & ſequitur nouiſſimè *Eſcobar. de ratioc. c. 6.* Hoc tamen nõ eſt verum, vt rectè probat ingenioſus *Velaſeus conſult. 63.* & cõtra *Io. Fabrum* tenuerunt *Alex. in d l. adeo, Curt. Sen. conſ. 53.* & hæc eſt communis opinio, *Grat. conſ. 15. Franc. Marc. q. 211. Capyc. dec. 174.* vbi ego ſcripſi, & hæ rationes reſpectu morientis ſocij, reſpectu verò ſuperſtitum illa fuit, quia ſocietas perſonarum contemplatione contrahitur, ſed quia quatuor fortè contraxerunt ſocietatem, & nunc moritur vnus, nõ ſunt quatuor, & ſic non omnes modò nõ ſumus omnes, *Alber. in d. §. morte,* ſequens *Roffred. de libellis in tit. pro ſocio,* quia ſocietate inita pro tempore certo, ſi alter ex ſocijs interea moritur, ſocietas finitur, etiam quoàd omnes ſuperſtites, *Dec. conſ. 571. Alex. conſ. 60 vol. 7. & conſ. 34. lib 1. Bal. cõſ. 108. vol. 2.* Quando enim inita eſt ſocietas inter plures, cõſideratur præſens ſtatus perſonarum, quæ viuunt tempore initæ ſocietatis, & celebratus intelligitur contractus ille, vt durante ſociorum vita, ſocietas duret, & rebus ſic ſe habentibus, vnde morte alterius ex ſocijs ſuccedẽte, volun-
2 tas continuandæ ſocietatis ceſſat, quia omne pactum, & omnis diſpoſitio tacitam habet conditionem, ſi res in eodem ſtatu permanet, *l. quod ſeruus ff. de cond. ob cauſam, cum gloſ. & c. quemadmodum de iureiur. cum gloſ. l. ſi conuenerit ff. pro ſocio.* Et ſufficit non ſolum mors naturalis, vt diſſoluatur, ſed & ciuilis, *§. ſocietas ſoluitur, Inſt. de ſociet. Cardin. Pariſius in conſ. 28. lib. 1.* & perbellè *Bart. in conſ. 35.*

3 Non tamen ſocietas finitur in conductione vectigalium publicorum morte ſocij, quia durat cum hærede, *Gloſ. & Bal. in l. nemo ff. pro ſoc.* concurrentibus quatuor, videlicet, quod ſint locata vectigalia publica, quod actum ſit continuari in hæredem, & quod perſona ſuccedens ſit idonea, & quod inter ſeipſos non ſolum cum locatore, ita conuenerint *Doct. in d l. adeo, & d. §. ſocietas ſoluitur,* & habetur latè in *deciſ. 76. Ozaſchi.*

4 Sed contra hanc deciſionem *Minadoi,* in qua fuit deciſum, *l. adeo, & l. actionem §. morte ff pro ſoc.* quibus præcipitur, ſocietatem morte ſocij

Digitized by Google

finiri, limitari, vt nõ procedat in ſocietate iuſſa per teſtatorem, nulla tamen facta mentione huius deciſionis *Minadoi*, Regens de Ponte *in ſuo conſilio 90. vol. 2.* De quo valdè miratus fui, virum alioquin in noſtra legali ſcientia eminentiſſimum, quem celeberrimum cauſarũ Patronum, & Regentem in Conſilio Italico virum doctiſſimum vocat *Anna conſil. 1.* & ſummum practicum, Aduocatum maximum, & celeberrimum ſua tempeſtate vocat *Conſiliarius Rouit. in pragmat. 1. de aſſiſtent.* non vidiſſe hanc deciſionem *Minadoi*, vel non allegaſſe, immò iiſdem quaſi medijs, quæ poſuit *Minadous* pro contraria opinione, contra quam iudicauit Sac. Conſ. & tenet *de Ponte*, vtitur *idem de Ponte* ad probandum ſuam opinionem, quod ſiue per teſtamentum ordinetur, ſiue per contractum ſocietas infra certum tempus duratura, illa fuit per mortem alterius extincta, & *Decio* reſpondet in *conſ. 441.* & *Capycio in dec. 174.* Sed hanc deciſ. *Minadoi* ſequitur *Tepatus in tit. pro ſocio, cap. 14.* & *Amendola in addit. ad deciſ. Traſid. de Franchis 249.* vbi *Viſconius* hanc deciſ. *Minadoi* vocauit mirabilem.

Et poſſe teſtatorem præcipere in ſuo teſtamento, vt perſeuerẽt hæredes in ſocietate, dicit *Dec. conſ. 441. & Bal. in l. 4. ff. de cond. inſt. et Greg. Lopez in d. l. 10.* & ſequitur *Velaſcus d. cõſult. 63.* Regula enim illa, ſocietatem morte finiri, non habere locum quando teſtator mandauit hæredibus ſocietatem durare, quia tunc tenetur hæres, vt dicit *Sebaſt. Medices in tract. mors omnia ſoluit, par. 2. concluſ. 103. poſt Card. Pariſ. & Curt. Dec. & Ozaſcbum*, quos ſequitur *Theſaur. deciſ. Pedem. 242.*

Ego Flaminius Monacus in vtroque iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Libellus generalis an admittatur in petitione hæreditatis.*

2 *Libellus alternatiuus an admittatur, & quid in minore, nu. 3. & quid in legatario, nu. 4. & quid in agente actione hypothecaria, nu. 5. & quid in materia* l. 2. Cod. de reſcind. vend. *nu. 6. et quid propter probabilem agentis dubitationem, nu. 7. & alia ponuntur exempla num. ſequent. & de cumul. actio. num. 13.*

DECISIO XXXI.

1 Dicit *Minadous* in hac deciſione *nu. 1.* quod procedit libellus, in quo dicit actor, peto hæreditatem, declarato nullo aſſerto teſtamento, & ſi quid eſt, legitimam peto. Adde quod in petitione hæreditatis, libellus generalis admittitur, *l. illud quoque, & l. ſi hæreditatem ff. de petit. hæred. Achilles Perſonal. in tract. de petit. hæred. Anguiſol. cõſ. 64. lib. 2. And. Gail obſer. 68. lib. 1. Ozaſcb. dec. 74. Berber. in viator. iuris in tit. de iudicijs p. 4.* dummodo tamẽ res generaliter, & vniuerſaliter deductæ in libello liquidẽtur, & exprimantur in tempore exequutionis, *l. 4. ff. de pet. hæred. Bart. & Alex. Dec. & Iaſ. in l. edita Cod. de edendo*, cum illa diſtinctione, quam fecerunt *Abb. in c. cùm inter de re iudic. Innoc. in c. conqueſtus de offic. ord. & Roffred. in tract. de libell. in rubr. de generali, & vniuerſali*, vt in iudicijs vniuerſalibus fiat liquidatio tempore exequutionis, ſecus in generalibus, quia tũc in proceſſu, & ante ſentẽtiam tenetur probare, & ſpecificare.

2 Adde etiam, quia libellus alternatiuus non admittitur regulariter, ad *tex. in l. vbi autẽ §. qui illud, aut illud ff. de verb. oblig. & in l. prætor edixit, §. quod autem ff. de iniur. Franc. Marcb. deciſ. Delph. 870. And. Gail pract. obſer. lib. 1. obſer. 62.* Fallit tamen regula illa in minore, quia poteſt libellũ alternatiuum proponere, & dicere contractum nullum, aut ſi validus ſit, illum reſcindi, & ipſum reſtitui in integrum, *cap. conſtitutus de reſtit. in integ.* vbi *Doctores*, eſt *deciſio Cappellæ Tholoſanæ 469.* vbi *Apoſtilla Aufrerij, & Guid. Pap. in dec. 143. & ſing. 220.* dicentes, valere libellum, etiam ſi dicit nullam ſententiam, & ſi qua eſt, reuocari, & ipſum reſtitui in integrum.

4 Fallit etiã ſecundò in legatario, qui libellum etiam alternatiuum facere poteſt, petendo à reo legatum, ſiue poſſideat pro hærede, ſiue pro poſſeſſore, *l. 1. §. hoc interdictum ff. quor. legat.*

5 Et in actione hypothecaria fallit etiam & tertiò, quia libellus alternatiuus procedit, vt puta, peto Antonium condemnari ad ſoluendum debitum, vel ad tradendum rem hypothecatã, *l. fin. Cod. ſi vnus ex pluribus hæredibus, & l. ſi fundus §. in venditione ff. de pignor. Iaſon in §. item Seruiana Inſtit. de actio. Bart. in l. ſi rem alienam ff. de pignor. act.*

6 Fallit etiam & quartò in materia *legis 2. Cod. de reſcind. vend.* vt dicatur in libello, peto rem reſtitui, vel quod deeſt iuſto pretio mihi ſolui; immo eſſe de ſubſtantia, vt alternatiuè libellus concipiatur, in hac materia dixerunt aliqui ex *Doct.* vt *Gomeſ. de contractib. cap. 11. Alex. conſ. 181. vol. 2.* & alij, & quod in dicta materia *l. 2.* procedat libellus alternatiuus, tenuit *Bart. in d. l. 2. & Cagnol ibidem, Arrius Pinellus, & Pantaleon. Cremenſis, Andr. Gail pract. obſeruat. lib. 1. obſer. 62. Crauet. conſ. 151. Miſinger. obſeruat. 42. cent. 2.*

7 Fallit & quintò propter probabilem agentis dubitationem, *l. 1. §. quod autem ff. quorum legat. Iaffred. Balb. deciſ. 497.* & *Maſull. ad Capycium dec. 140.*

8 Fallit & ſextò, quando res, vel æſtimatio petitur, *Miſinger. obſer. 11. cent. 4.*

9 Fallit & ſeptimò, quia libellus alternatiuus nullitatis, & iniquitatis admittitur, *Bellamer. dec. 297.*

10 Fallit & octauò, ſi libellus fuerit conceptus contra duos, cum clauſula coniunctim, ſeu diſiunctim, *Bellamer. dec. 301.*

11 Fallit & nonò, quando non opponatur, quia tunc valet libellus alternatiuus, *Iaffred. Balb. deciſ. 294.* Et in ſumma ſcias ſemper libellum alternatiuum procedere, quãdo admittitur alternatio lege, vel pacto, vel teſtamento, & de alternatione à lege permiſſa eſt *tex. in l. ſi voluntate, & in l. 2. Cod. de reſcind. vend. & in cap. cum dilecto, de empt. & vend.* & de alternatiua à pacto

cto eſt *tex. in l. obligationum ff. de act. & oblig. & in §. plus Inſtit. de act.* & de alternatiua ex teſtamento eſt *tex. in c. Raynaldus de teſtam cũ gloſa.*

12 *Ad num. eundem* 1. quod libellus iſte alternatiuus non procederet, quia erant duo remedia contraria in libello propoſita. Adde quod ſi in libello intentantur duo remedia poſſeſſoria, ſcilicet adipiſcendæ, & retinendæ poſſeſſionis, licet duo remedia contraria videatur continere libellum hunc, ſcilicet interdictum reſtituẽdæ, & quorum bonorum, valet libellus iſte, quia nec etiam cõtraria ſunt hæc duo remedia, vt per *Menoch. in tract. de adipiſc. poſſ. remed.* 1. *Fuſcum ſing.* 46. & ita fuit deciſum in Sac. Neap. Conſ. vt per *Afflict. dec.* 118. & per *Cornaz. in dec. Bonon.* 137. eſt *conſilium Pauli de Caſtro* 234. *volum.* 2.

13 *Ad nu.* 6. ibi eo caſu, quo cumulatio non impeditur, Adde quod petitorium, & poſſeſſorium cumulari non poſſunt, *Præſes de Franch. dec.* 9. eſt *deciſio Rotæ* 97. *parte* 2. & actiones contrariæ non cumulantur, *Bellamer. dec.* 494 cauſa ciuilis, & criminalis cumulari poſſunt, *Franciſcus Marcus dec.* 227. *par.* 2. & in vno libello plura delicta cumulari poſſunt, *Idem deciſ.* 722. *par.* 1. & quod nullitas & reſtitutio in integrum cumulari poſſint, *Miſing. dec.* 25. *par.* 2. ſicut & rei vendicatio cum reſtitutione in integrum, *Guid. Pap. dec* 143 ſed cauſam teſtati, & cauſam inteſtati per hæredes non poſſe cumulari, *Miſinger. alleg. dec.* 25. niſi codicillorum poſtea factorum ignorantia habeatur, & ex poſt facto cumulationem procedere actionis hypothecariæ cum actione perſonali in libello ſeparato, & diuerſo fuit deciſum Neapoli, vt per *Capycium dec.* 8. vbi ego feci additiones.

Ego Flaminius Monacus in vtroque iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio, vel quaſi, in iuribus corporalibus, an acquiratur, non data ſcientia illius, cuius intereſt.*
2 *Contradictio an conſeruet poſſeſſionem, etiam nulla data notitia aduerſario, vel intimatione.*
3 *Triennalis præſcriptio de qua in* c. ſi quis per triginta, *an locum habeat in hoc* Regno, *& an ſufficiat Proregis præſentia in Reg. nu.* 4. *& ſeq.*
Franciſcus Reuerterius laudatur, ibidem.
4 *Io. Aloyſius Mormilis laudatur.*
5 *Scientia officialium an ſufficiat, quando Regis requiritur ſcientia. Don Garſias Maſtrill. & Io. Aloyſius de Septimo, & Bongiornus, & Don Blaſcus Doctores Siculi laudantur.*
6 *Poſſeſſio an præferatur, & qui eam probat, an obtineat, & an egeat titulo, & quid in beneficialibus.*
7 *Poſſidere duo inſolidum an poſſint, quid autem in iuriſdictione ibidem.*
8 *Feudalis res an præſumatur, ſi eſt infra fines feudi, vel redditia feudi, nu.* 9.
10 *Fines quomodo diuidantur, & quomodo probentur, nu.* 3. *& præſcribantur, num. ſeq.*
13 *Io. Baptiſta Valenzuela laudatur.*
14 *Furcarum erectio an ſit meri imperij, & quomodo.*
15 *In finium probatione quis obtineat, & quomodo Iudex pronunciet, ſi vtraq; pars probet, & qualiter, & alia de iudicio finium, & an præſcribatur poſſeſſio limitum. n.* 16.
17 *Poſſeſſio an releuet, nullo apparente titulo.*
18 *Affidandi ius in paſcuis an ſit iuriſdictionis.*
19 *Barones an poſſint banna facere, vel edicta, ne animalia accedant in ſuis paſcuis, & pratis, & quid in territorijs appatronatis, n.* 20.
21 *Fidæ differentias & ſeruitutis fidæ, & n.* 22.
Ioannes Franciſcus Capiblancus laudatur ibidem.
23 *Banna prohibitiua ingreſſum animalium in paſcuis, animalia, vel immittentes comprehẽdant.*
24 *Dominus animalium an teneatur damnum emendare, ſi animalia intrent territorium Baronum abſq; culpa, vel ſi fuerint deperdita, reperiuntur in paſcuis.*
25 *Fida & diffida an debeatur ſi per vnum diem, vel vnam noctem animalia paſcua ſumant in paſcuis bannitis.*
Et quid de animalibus oberrantibus, vbi quid de iure huius Regni, nu. 26.
27 *Animalia capta in paſcuis, an debeant liberari ſub cautione, vel detineri, donec ſoluta fuerit fida, & diffida.*
28 *Diffidæ pœna quanta ſit.*
29 *Fida ſoluta an ſemper debeat exigi.*
30 *Banna, & prohibitiones ſumendi paſcua, an comprehendat animalia Clericorum.*
Clerici an teneantur ad emendam damni pro animalibus damnum dantibus in agris, quo caſu an debeat adiri Iudex laicus, vel Iudex eccleſiaſticus, ibidem remiſſiuè.
Et an clerici ipſi teneantur ad fidam, vel diffidam, vel animalium cuſtodes, & paſtores. ibid.
Damnum in herba quomodo debet æſtimari, ibid.
31 *Paſcua cuius eſſe præſumantur, Vniuerſitatis, vel Baronum.*
32 *Ius paſcendi quanto tempore præſcribatur.*
Io. Antony Lanary laus recenſetur, ibid.
33 *Vaſſalli an habeant vſum in demanialibus Baronum, & quomodo, & qui veniant appellatione ciuium in paſcuis.*
Ioan. Vincentius de Anna laudatur, ibidem.
34 *Baro an habeat vſum paſcendi in demanialibus vniuerſitatis, & quomodo, nu.* 35.
36 *Vſus quomodo intelligatur in paſcuis, & in mercatura, & induſtria.*
37 *Cibi appellatione an veniat potus.*
38 *Glandium vſus an includatur in communitate aquæ, & herbæ communis, & quid de pratis.*
39 *Cuſtodem ponere in defenſis an ſpectet ad Baronẽ.*
40 *Cuſtodes an poſſint arcere damnificantes, vel obpignorare, & pœnam exigere, vel damnum.*
Damnorum, & pœnarum materia ad declarationẽ conſt. Regni incip. Cum per partes Apuleæ.

DECISIO XXXII.

1 IN initio huius deciſ. vbi dicit *Minadous*, quod pro parte Vniuerſitatis probatur quadraginta annorum de viſu, & quadragintaquinque annorum de auditu, ita de antiquiſſimis temporibus, non tamen probauit, quod ſcientibus, & audientibus Dominis, qui pro tempore fuerant, Adde quod in iuribus incorporalibus non quæritur quaſi poſſeſſio, niſi da-

Digitized by Google

ta ſcientia illius, ad quem illud ius ſpectabat, *l.pen.ff.de ſeruit.& l.2. Cod.de ſeruit.& aqua*, vbi *Bart.& in l.1.§ fin. ff.de aqua pluu.arc.* & ita fuit iudicatum in Sacro Conſilio Neapol. vt per *Capyc.in deciſ.infra citanda* actus enim iſti poſſeſſiui abſq; patientia eius de cuius agitur præiudicio poſſeſſionem nullam tribuunt, quia ceſſante illius ſcientia de cuius præiudicio agitur, præſumuntur illi actus poſſeſſiui facti clam; vnde taliter poſſidens non iuuatur interdicto vti poſſidetis, *l.1. ff.vti poſsidetis, Rum.conſ.28. lib.4.* quod interdictum non datur niſi poſſidenti, non vi, non precario, & non clam, vnde patientia ceſſante intrat vis, ſeu violentia, quæ

2 interdictum vti poſſidetis excludit, vndè quod ceſſet patientia, ſufficit quilibet contradictionis actus, aut facto, aut verbo explicãs, per quã contradictionem ſibi poſſeſſionem conſeruat, etiam nulla data notitia aduerſario de contradictione, quia abſque partis intimatione effectum producit talis contradictio, cum ſimus in actu declaratorio voluntatis actu gerentis, *Bart. in l.nunciatio §.morte ff.de noui oper.nunc* & alij, vt concluſiuè reaſſumit *Conſiliarius Rouitus in prag.1. in tit de iuriſdict. inu c.non turband.* Et

3 in tantum eſt verum de patientia, & ſcientia illius de cuius præiudicio agitur, vt in triennali præſcriptione, de qua in *c.ſi quis per triginta ſi de feu.defunct contentio &c.* quæ in hoc Regno locum habet contra fiſcum per *tex.in c allegato ſi quis per triginta*, qui non eſt correctus per *conſtitut.eiuſdem Regni, incip. quadragenalem, Iſer.in dicta conſtit quadragenalem*, vbi *Aſflict.* quia Dominus noſter Rex abſens eſt à Regno, non currit dicta præſcriptio triennalis, *Camerar. in l.imperialem fol.8. Anna in loco infra citando in rubrica*, quid cit audiuiſſe à Doctiſſimo Franciſco Reuerterio Regente Collateralis Conſilij huius Regni Neapolitani, & ita deciſum fuit per Regiã Camerã Summariæ, vt contra fiſcum triennalis non obſtet ratione regalis abſentiæ,

4 *Anna ſingul.* 144 Nec ſufficit Proregis huius Regni præſentia *Io. Vincentius de Anna in rep. rubric. de vaſſall. decrep. ætat.* quem nouiſſimè ſequitur *Bambac. in d. c. ſi quis per triginta*. & quod ita practicamus in Regia Camera Summariæ dixit illius eruditus Præſidens *Io. Aloyſius Mormilis in conſtit. quadragenalem*. Quia ſcientia officialis non ſufficit quando requirirur ſcientia Regis, *Bal. in l.1. ff. de offic. eius cui &c. Iaſon. in l.imperium ff. de iuriſd. omn. iudic. Salic. in l.2. Cod. noua vect. Bart. in l.1.§.denique ff de acq.pluu arcen.* & ita fuit iudicatum in Sacro Conſilio Neap. vt per *Capyc. in dec.57.* vbi ego feci additiones in dictis Addit. meis ad

5 dec. *Capyc.* ſcientia enim officialis non dicitur Principis ſcientia, nec ei nocet, quia ſcientia procuratoris non nocet domino, *l. quod vulgò ff. prò empt.* licet non deſint qui dicant quod vbi ſciẽtia, & patientia Regis requiritur, tunc ſufficiet allegare ſcientiam, & patientiam officialium in loco illo vbi allegatur præſcriptio, *Guttierez practicar. quæſtion. lib.3. q.31. Anton.de Meneſes in l. quas actiones Cod.de ſeruit. & aqua, & Tiraq. de nobilit.c.14.* Quia quoad effectum præſcribendi, Principem ſcire præſumitur, quæ ſciunt eius officiales, *Bart. in l. ſi publicantur §.fin. ff.de publ. Peregr.de iure fiſci, lib.6. tit 8.* & hanc dicit communem opinionem *Balb. de præſcript. in 2.par. 5.part. princip.* & alij multi relati per *Surdum in dec.4.* qui dicit communem, *Maſtrill. in conſil.vnico, poſt ſuas deciſiones pro matre*, & eſt *deciſio Rotæ Romanæ 600. in nouiſſimis, in 1.par. Conſta in tract. de facti ſcientia, & ignorantia*, & quod in ſpecie ſola ſciẽtia Proregis in Regno ſufficiat, præter *Doctores* allegatos, renuerunt in terminis multi *Doctores* Siculi doctiſsimi Iureconſulti, *Io. Aloyſ.de Septimo in c.volentes*, qui dixit ita practicari, vbi idem dicit *Bongior.* & idem *Don Garſias Maſtrill. in d.conſil vnico pro matre, & Don Blaſc. Ioppolus in allegat.pro eadem Marchioniſſa Tortoreti poſita poſt opus eiuſdem Maſtrill. in tract.de magiſtrat.tom.1.lib.3 cap.10.* quia eſt ampliſsima Proregis poteſtas in Regno, quia gerit in Regno vices Regis, & facere poteſt omnia, quæ ſpecialiter, & perſonaliter ipſemet Rex facere poteſt, de cuius Proregis fecit tractatum integrum *Marchio de Ponte Regens in tract.de poteſt. Proreg.* & quod ſcientia Proregis in Regno præiudicet Regi, tenuit *Palat. Rubios in rubr.§ 9 de don.inter virũ, & uxorem*, & quando ſcientia officialis habeatur pro ſciẽtia domini, dicit aliqua *Loffred. dicto conſil.36.* Et quod ſcientia Procuratoris Principis, vel Locumtenentis, vel officialis Principis Principi præiudicet, ſicut & ſcientia Vicarij Regis probat nouiſsimè *Regẽs de Ponte in conſ.191. vol.2.* Non tamen neceſſaria eſt ſcientia, & patientia Regis in præſcriptione immemorabili, quia tẽpus huiuſmodi immemorabile præſumit patientiam, & Regis ſcientiam, ſecundum communem opinionem, vt per *Balb.de præſcript.2 par. 3.q.6. Alex.conſil.5 vol.1.* & alios, quos allegat nouiſſimè *Marchio Belmontis Regens Tapia in d. conſt.quadragenalem*.

6 In eodẽ initio huius deciſ. vbi dicitur, quod ex quo probatur de antiquiori poſſeſſione ex parte actoris præſumitur quod poſſeſſio erat penes dominum, Adde quod cum olim tẽporibus Gramat. fuiſſet in Conſ. Neapol. probatum de antiquiori poſſeſſione per Conteſtabilem Ciuitatis imponendi aſſiſiam in Caſali, & per illius Baronem per decennium fuiſſet poſſeſſio probata, fuit iudicatum pro antiquiori poſſeſſione Conteſtabilis, vt per eumdẽ *Grammat. conſ. ciuili 113.* quia quando vtraque pars poſſidere prætendit, illa obtinebit, quæ de anteriori, & antiquiori poſſeſſione probat, *c.licet cauſam de probat.* vbi *Doctores*, & maxime *Felin. Curt.Iun.conſ.165. Roland.à Valle conſ.46.vol.2. Bertrand. conſ.224. vol.3. Alex. conſ.85. vol.5. Anchar.conſ.274. Cardinal. Pariſius conſ. 112. vol.1 & conſ.26.vol.4.* & communem opinionem dicit idem *Roland. conſ.9 vol.3. Socc.Senior conſ.146. vol. 1. & Bertrand. idem in conſ. 100. vol. 1.* hinc dixit *Bal. in conſ. 445. vol. 5.* quod quando omnino dubia res eſt propter intrigationem probationum, & mixturarum actuum hinc inde poſſeſſionum, ille, qui habet antiquiorem poſſeſſionem vincet in cauſa, &

Digitized by Google

idem conſ.489. vol.3. ſemper enim præſumitur pro ipſa antiquiori poſſeſſione, vt latè probat *Natta in conſ. 649. & 176. vol. 3.* præſumitur enim continuata hæc antiqua poſſeſſio, & iunior clandeſtina præſumitur, niſi probetur cõtrarium, *d. c. licet*, vbi *Doctores*; non enim poteſt ſecundo poſſidens poſſeſſionem acquirere, niſi clam, vel niſi eũ qui primo poſſidebat deiecerit. *l. ſi finita §. vbi autem ff. de dam. infect.* & eſt communis opinio, *Curtius Iunior conſ. 168. Vulpell. conſ. criminal. 56. lib. 1. Afflict. deciſ. 324.* & in tantum præualet hæc antiqua poſſeſſio, vt ſi titulum non habet, & poſterior poſſeſſio haberet titulum acquiſitum poſt antiquam poſſeſſionem, quia probans de antiquiori poſſeſſione etiam ſine titulo obtinebit, *Maranta in ſpec. par. 4. diſt. 7. Afflict. deciſ. 363. Menoch. in tract. retinend. poſſeſſ. in 3. rem. ed. quæſt. 81.* niſi titulus, & poſſeſſio ab vtraque probaretur, ſecundus poſſeſſor probauerit de titulo antiquiori poſſeſſionis partis aduerſæ, *Bal. in d. c. licet cauſam* vbi *Felyn. & Dec. Menoch. loco citato quæſt. 86. Roland. à Valle d. conſil. 9.* vel eſſemus in beneficialibus, in quibus poſſeſſio antiquior ſine titulo non vincet poſſeſſionem iuniorem titulatam, *Menoch. in quæſt. 87. ſupra citat.* & ità fuit deciſum, vt per *Cacherar. in deciſ. 55.* & antiquior poſſeſſio dicitur etiam vno momento, *Bald. in l. ab hoſtibus, § ſed quod ſimpliciter ff. quibus ex cauſ. maior.* habetur in *l. Arethuſa ff. de ſtatu homin.* Vbi enim agimus de prioritate, & poſteritate, non ſolum dies, ſed hora eſt conſiderabilis *gloſ. in cap. ſi à ſede de præbend. in 6. & in cap. duobus de reſcript. in 6. & Natta* adducit multa in *conſil. 138. vol. 3. & gloſ. in l. ex pluribus ff. de ſolut.* & ad materiam antiquioris, & iunioris poſſeſſionis, & ad illarũ probationẽ dicit latè *Maſchard. de probat. concluſ. 1199. per totam concluſ. Plot. in l. ſi quando Cod. vnde vi, Achill. Perſonal. de adipiſc. poſſeſſ. Milan. deciſ. Siciliæ 6.* & quod in finalibus quæſtionibus antiqua probatio præualeat tenuit, *Alberic. in l. in finalibus ff. fin. regund.*

7 *Ad num. 1.* quod duo inſolidum poſſidere non poſſunt per *text.* quem hic allegat *Minadous*. Adde ad idem quod eſt *text. in l. duo ff. de precar. l. 3. §. è contrario ff. de acquir. poſſeſſ. Bald. in leg. arboribus §. nam & ſi ff. de vſufruct. & Bart. in l. vnica Cod. vti poſſidet. & in l. 3. & in l. ſi duo vti poſſidet.* & quando Dominus, & homines de vniuerſitate ſimul reperiuntur in poſſeſſione alicuius prati, aut nemoris, quod præſumatur eſſe vniuerſitatis, eſt *text. in l. in tantam, §. Vniuerſitatis ff. de rer. diuiſ.* & Baronem, & illius Caſtri Dominum eſſe etiam in poſſeſſione, ſeù quaſi vt vnum ex ſingularibus, & caput illorum ciuium, & faciunt dicta per *Couarr. in cap. 37. pract. quæſt. per Præſidem de Franchis deciſ. 197.* Iuriſdictio tamen duobus vel pluribus competens, inſolidum cuilibet competit *Bart. in l. inter tutores ff. de adminiſtrat. tutor.* vnde poſſunt in ſolidum iudicare plures hæredes vnius habentis iuriſdictionem *Iaſ. Bart. & alij in l. ſi vni ff. de re iud.* quia quoad habitum ſunt indiuidua iuriſdictionalia, *Cranetta conſil. 965. Card. Pariſ. conſil. 16. lib. 4.* reſpectu tamen exercitij, & vſus ſunt diuidua, vt per *Bart. in d. l. inter tutores*, hinc iuriſdictionis vſus vni alternis annis tribui poteſt, & alteri *Bart. in l. final. ff. de rer. diuiſ. Alex. conſil. 25. lib. 5.* ſecundum magis communem opinionem receptam in Senatu Taurinenſi, vt per *Iacob. de feudis in verbo Marchio*.

8 *Ad eumdem num. 1.* vbi dicit *Minadous*, ſi igitur erat intra fines Caſtri præſumitur quod ſit feudalis. Adde quod quando res ſunt infra fines territorij alicuius Domini, vel Caſtri, nec per aliquem poſſidentur, nec cuius ſint appareret, tunc illius territorij Dominus habet ſuam fundatam intẽtionem, quod illius Domini ſint *Paul. de Caſtro in l. 1. ff. de acquir. poſſ.* & idem eſt intelligendum quoad iuriſdictionem, & quando res ſitæ ſunt infra fines alicuius territorij præſumuntur illius eſſe quoad iuriſdictionem, cuius fines ſunt *Hoſtienſ. in cap. ſi diligenti de præſcript. vbi Henric. Boich. & Abb. Boerius ſingul. 44. Oldrad. conſil. 176. Ripa in l. 1. ff. de acquir. poſſeſſ. vbi Soccin. Guido Papa ſingul. 661. Afflict. deciſ. 167.* Si autem poſita ſunt prædia intra fines alicuius Domini, & per particulares perſonas poſſidentur etiam non ſubditas, nec in illo Domini territorio habitantes, & tunc non habet Dominus fundatam intentionem quoad dominium rerum particularium, quæ poſſidentur per alios, quinimmò allodiales res illæ præſumuntur. *Natta conſil. 460. Couarr. in regula peccatum par. 2. §. 9. de regul. iur. in 6. Gabriel. de præſumpt. concluſ. 9. Bertrandus conſil. 66. & 299. lib. 3. & conſil. 15. lib. 2.* & hæc eſt communis opinio *Menoch.* nouiſsimè *de præſumpt. lib. 3 præſumpt. 100* quod procedit etiam in Principe quoad res per priuatos poſſeſſas, & ſitas intra fines Regni; hinc dicimus quod cùm non habeat fundatam intentionem Princeps quoad res poſſeſſas per Barones, aut alios intra Regnum ſuum, vt teneant iure feudi ab eo, non poteſt citare Barones, aut alium quemlibet, vt iura quæ in aliquo Caſtro habet oſtendat, quia non tenentur tales poſſeſſores edere titulum eorum poſſeſſionis ad petitionem Procuratoris Fiſcalis, ſed ipſemet tenetur ſuam intentionem probare, & cauſam inſtruere, *l. extat ff. de iure fiſci, l. cogi. Cod. de petit. hæred. Iaſon in præludijs feudor. Tiraquell. de legibus Connub. l. ij. Bart. in l. 1. Cod. de conductor. & procurat. lib. 10.* & latè *Peregrin. in tractat. de iure fiſci in titulo de his, quæ ſpect. ad ordin. iudic.* quia ſi haberet ſuam intentionem fundatam ſuper dicto dominio directo poſſet Baronem cogere ad oſtendendum dictum titulum *Guido Papa ſingul. 55. Afflict. deciſ. 265.* quia limitatur diſpoſitio *dictæ legis cogi*, vt ſi in eo procedat, qui rei proprietatem prætendit, cuius ab eo poſtulatum oſtendi titulum: ſecus autem eſt in illo qui in re aliena titulum prætendit quam alienam fatetur, nam cogitur oſtendere titulum ſuæ poſſeſſionis, *Afflict. d. deciſ. 265. & cap. ordinarij de officio ordinarij in 6.* intelligendo Dominum Ciuitatis, aut oppidi non habere fundatam intentionem

Digitized by Google

tionem ſuam quoad directum dominium, vel vtile rerum particularium infra fines Ciuitatis, aut Caſtri ſitarum, ſi res illæ per aliquem poſſideantur, ſecus autem ſi nullus illas poſſideat, quia tunc præſumuntur eſſe dicti Caſtri quoad illarum rerum proprietatem, vt per *Gabriel. & Menoch loco citato*. & ſi res immobiles, agri, poſſeſsiones, fundi prędia per particulares poſſeſſæ intra fines Status alicuius Principis, vel Communitatis, illorum particularium eſſe præſumuntur, ſecus autem eſt dicendum de terris incultis, & à nemine poſſeſsis, quia illius Principis eſſe præſumuntur in Statu, cuius ſita ſunt *Roland. à Valle conſil. 46. lib. 3. Iaſ. in cap rem quæ nobis ff de acquir. poſſeſſ.* Curt. *Iunior conſil. 41. & 158. Peregr. in tract. de Iure fiſci in titulo de bon. vac.* vbi dixit malè ſenſiſſe *Ripam in l. 1. ff. de acquir. poſſeſſ.* poſt *Aret. ibidem*, bona illa inculta, horrida, & herma à nullo poſſeſſa nullius in bonis eſſe quod præſumatur, vnde occupantis fieri; quia licet Imperator dicitur totius mundi Dominus, *l. de præcario ff. ad l. Iul. de raptu*, quia intelligitur reſpectu poſſeſsionis, & Iuriſdictionis vniuerſalis, non autem reſpectu particularium rerum dominij, *Natta conſil. 288. Alex. conſil. 112 lib. 4. Dec. conſil 528. Afflict. dec. 267* poſt *Bart. & Bald. Angel. & alios in l. 1. §. per hanc ff. de rei vendic.* niſi reſpectu Iuriſdictionis *Abbas in d cap. ſi diligenti, Afflict. dec. 129.* & hanc diſtinctionem ſequitur *Tiraquell. infra citandus, & Vrſill. in deciſ. allegat. Afflicti*, in qua *deciſ.* dicunt alij *Addentes*, quando dicatur feudale, quod eſt infra fines feudi. *Capiblanc. in Prag. 11 de Baron.* & ſi Barone poſſidente quicquid infra fines feudi eſt, præſumitur feudale, niſi prædia vicina ſint allodialia, & ſi tenentes prædia in territorio liberè diſpoſuerunt de eis, & in poſſeſsione ſteterunt diſponendi tanquam de allodialibus, & alijs modis, vt per *Rouit. in rubric. de feudis*: aliquando vero ſumus in rebus priuatorum, & tunc eſt de natura finium includere quicquid eſt intra fines, *Bald. in rubric. Cod. de contrahend empt. Tiraquell. latè in conſuet. Burgund. in titulo des mains mortes §. 4. rubr. 19.* de quo etiam dicunt *Menoch. conſil 21. volum 1. Natta conſil. 204. tom. 1. Roland. à Valle conſil. 46. vol. 3.* cuius enim ſunt fines eſſe præſumuntur, quæ intra illos ſunt *Cardinal. Pariſ. in conſil 2. lib. 3. Menoch de præſumpt. lib. 3. præſumpt 100. Curt. Iun. conſil. 41. & Soccin. Senior. conſil. 86. lib. 1.* excludetur tamen præſumptio hæc ſi aliquis infra fines feudi poſſederit feudũ in allodium, vel burgenſaticum per annos triginta ſecundũ deciſiones Sacri Cõſilij Neapolitani relatas per *Andr. in cap. 1. de controuerſ. inter maſcul. & fæm.*

9 Non autem feudalis res iudicabitur ex eo quod probatur eſſe redititiam feudi Domino, incerto annuo redditu, ſed ille redditus, *Frezza de ſubfeud. author. 5. Regens de Ponte conſil. 45. vol. 1.* qui dicit aliud eſſe redditum eſſe feudalem, aliud rem eſſe feudalem, ſecundum deciſiones Sacri Conſilij Neapolitani per *Capyc. in deciſ. 103.* vbi ego ſcripſi, *& Afflict. in deciſ. 129.* quorum meminit *Molfeſ.* nouiſsimè *in conſuet. Neapol. par. 2. quæſt. 9.* penſio enim non facit rem feudalem, ſed ſubſtantia, fidelitas, & ſeruitium, *Vrſill ad deciſ. Afflict. 129.*

10 Et fines iſti regulariter diuiduntur per vias Regias *Bald. Io. Andr. & Felyn. in cap. cùm cauſ. de probat.* & eſt *text. in l. maritus ff. de acquir. rerum domin. l ſi prius §. via ff de aqua pluuia arcenda, l. ſed & loci §. vltimo ff finium regund. Loffred. conſil. 44* Montes, & flumina ſolent etiam eſſe fines territorij *Franc. Marchus quæſtio 111. & 343. par. 2. & quæſt 454 par. 1.* & aliquando fines ponuntur per lapides, & quomodo, eſt *tex. in l. inter ff de arbitr. & Bart. in tract. Tiberiadis in figura 19.* groſsi enim lapides aliquando ponuntur, aut lapideæ cruces, per *Bald. in cap. ex literis de probat.* Arbores quandoque pro finibus ponuntur, & aliquando ædificia, vt pileria murata, & columnæ, vt notatur in *l. ſi arbor. ff. de ſeruitut. ruſtic. præd.* vbi in tali caſu arbor erit communis, vnde ſolet in arbore, quæ territoria diuidit fieri magna Crux, quæ eſt ſignum quod pro termino territoriorum illa arbor poſita eſt, & fines aliquãdo denominantur à quatuor regionibus mundi, ſcilicet Orientali, Occidentali, Meridionali, & Septemtrionali, & fines iſti faciunt prolixiorem memoriam, quam illi fines, qui ponuntur per latera *Specul. in titulo de empt. & vend. §. ſciendum*, & ſigna diuidentia territoria Ciuitatum notabilia dixit eſſe vias publicas, flumina, valles, colles, & montes, *Bald. in titulo de controuerſ inueſt. & conſil. 468. lib 3.* & foueas manu factas *Bart. & Bald. in l. Riparum ff. de rerum diuiſ.* & lapides notatos, vel erectum lapidem cum duobus hinc inde *Guido Pap. quæſt. 193. Mont. in tractat. fin. regund. cap. 141.* & finis, terminus, & limen idem ſunt, vt *Inſtitut. quibus*
11 *mod ius patr. poteſt. ſoluit. §. dictum.* Et quod ea quæ naſcuntur ſunt communia eſt *text. in l 2 §. præterea ff. de aqua pluuia arcend. l. ar-*
12 *bor. ff commun. diuid. l. pen. ff pro ſocio.* Et de differentia inter confines, fines, territoria, & limites, & an limes cedat limitato, ſeu de terra limitata dicatur, & de differẽtia inter limitem, limitantem, & limitatum, & terminum terminantem, vide *Franc. Marchum quæſt. 328. par. 2.* & quod foſsata poſita in confinio duorũ prædiorum quod ſunt communia *Bart. in Tiberiad.*
13 *verb. fluminum.* Quomodo autem probentur fines, quia difficilis probationis, hoc eſt maximè in antiquis. *Bald. in l. cùm ſuper. Cod. de rei vendic. Maſchard.* nouiter *concluſ. 393.* Vnde dicendum eſt, quod per famam fines probantur, *cap. cùm olim de cenſib. Dec. conſil. 42. Natta conſil. 378. lib. 2. Guid. Pap. quæſt. 193.* & probantur ex probationibus, & coniecturis, *Menoch. de præſumpt. in 43. præſumpt. Franc. Marchus quæſt. 334* & ex inſtrumentis probantur fines, *l. in finalibus ff finium regundor. Cardinal. Pariſ. in conſil. 101, cap. cùm cauſam. vbi Doctor. de probat.* & multi Doctores, quos congerit nouiſsimè in *conſil. 100. Ioannes Baptiſta Valenzuela*, quem virum inſignem olim collegam ſuum, nunc apud Catholicam Maieſtatem in ſupremo

mo

Digitized by Google

mo Italico Senatu Regentem meritiſsimum vocat Regens *Conſtantius Marebio Corleti in l. vnica Cod. de claſſic. in commentarijs ſuper 3. lib. Codicis*: probant enim in antiquis inſtrumenta, ex his enim publica ſama reſultat,& opinio hominum in talibus confinibus, quæ ad plenā probationem ſufficiunt in ſactis antiquis, vt not. *in l. at qui natura §. cum me abſente de negot. geſt. & in leg. proprietate Cod. de probat. vbi Bald. & Caſtrenſ. gloſ. in cap. ſi Papa de priuileg. in 6.* quia per inſtrumenta narratiua probantur confinia in antiquis,ſicut per libros *Butr. in cap. dilectus de ſucceſſ. ab inteſtat. & in Clement. 1. de probat. gloſ. in cap. cum olim de cenſibus*; confines enim in inſtrumento enunciati probant dominium inter partes enunciatos *Afflict. deciſ. 83.* Sicut etiam probantur fines in antiquis per teſtes de auditu antiquorum,& communis opinionis *Bald. in l. ſuper. de rei vendic. & in l. conuenticulam Cod. de Epiſc. & Cler. Franc. Marchus quæſt. 334. par. 2.* & qualiter probentur fines per libros,vel per teſtes,aut famam, & de modo probandi vide *Mſinger. obſeruat. 26. cent. 6.* & quod teſtes de communitate,& de patria teſtimonium ferre poſſunt in cauſis finium pro ſua patria,quia non agitur de eorum particulari,& proprio commodo reſpectu poſſeſsionis,& proprietatis,ſed de iure vniuerſali, & iuriſdictione eorum patriæ,ſecundum quod dicunt communiter Doctores *Iaſon in leg. ſed ſi hæc §. qui manumittitur ff de in ius vocand. & Bart. in l. in tantum §. vniuerſitatis ff. de rerum diuiſ. Cepoll. de ſeruitut. ruſtic. præd. in titulo de ſeruit. iur. paſcen.* eſt *deciſ. Pedemont. 96. Afflict. deciſ. 400.* debet tamen numerus dictorum teſtium eſſe, vt quod deficit in fide numerus ſuppleat, *l. 3. §. quæ argumenta ff. de teſtibus, Dec. conſil. 163. Alexander conſil 5. lib. 1.* quia detrahitur eorum de fide,vt non ſint omni exceptione maiores propter veriſimilem affectionem, quam habere creduntur erga ſuam patriam *Corneus conſil. 247. lib. 2.* & limites territoriorum quomodo probentur vide eumdē *Miſinger. obſeruat. 25. Franc. Marcum quæſt. 159. par. 2. & quæſt. 334.* & decem modos per quos poſſint confinia probari, vide *Guid. Papa deciſ. 193. Dec conſil. 4* & quod fines locorum probantur per libros antiquos,ſeù ſcripturas,dixit *Abbas conſ. 62. lib. 2.* & quod libri extimi probent in eo bona deſcripta ſub finibus eius eſſe ſub cuius extimo ſunt notata, & deſcripta, & in materia ſolutionis bona tenentiæ allegat multos *Doctores* idem Regens *Valenzuela in d.* ſuo copioſiſſimo, & multæ eruditionis pleno *Conſilio, Menoch. conſil. 147. lib. 2.* vbi dixit quod leues probationes,& coniecturales ſufficiunt in probandis antiquis finibus,quibus non ſunt omninò neceſſariæ probationes exactæ; ſufficiunt enim in hac limitum probatione adminicula probationum,vnde ante probationes nō requiruntur,quia ſemiplenè ſufficiunt *Card. Florent. in clem. 1. de probat.* ex leui enim probatione confines probantur, *c. cum olim de cenſibus, vbi Abb. & cap. cum cauſam de probat.* per argumenta enim fit probatio finium, cui non eſt contrarium ius commune, *gloſ. in c. ſi Papa de priuilegijs in 6.* & dixit etiam *Menoch. d. conſil. 147.* quod cuſtodia arguit etiam fines eſſe cuſtodientis, vnde per appoſitionem cuſtodium probantur confines, & territoria, *l. ſi ita §. mulier ff. de fundo inſtru.* & multos congerit ad hoc idem *Regens Valenzuela in d. conſil. 100.* Cuſtodia enim ex parte cuſtodientis iuriſdictionem arguit in loco cuſtodito *Capye. deciſ. 27.* vbi ego dixi in additionibus meis ad *Capye. & Bald. in l. traditionibus ff. de pact. Menoch. conſil. 21. Brunus conſil. 34. & Peregr. conſil. 114. vol. 3.* & etiam per exactionem gabellarum, & collectarum, & per exercitium baiulationis factum in territorio,& per exercitium portulaniæ,& per exercitium Iuriſdictionis probari territorij fines eſt *text. in cap. cum olim de cenſibus, Baldus in dicto cap. cùm cauſam de probat.* & alij; quos allegat ibi *idem Regens*, ſubiungens propterea, fines quod remaneant probati ex captura delinquentium in territorio litigioſo,& illorum punitione,quia ſi hoc ſolum facit furcarum erectio,multo magis delinquentium punitio, *Bald conſil. 140. lib. 1.*
14 *Io. de Amicis conſil. 149.* quando enim in limitibus Ciuitatum, vel alio in loco erectæ furcæ reperiuntur,dominium aeris erigentis denotant argum. *text. in cap. vbi periculum de elect. in 6.* quia ibi ſuſpenſi pendent in aere; magna eſt enim ſignificatio meri imperij, iſta furcarum erectio, quia merum imperium conſiſtit in quatuor elementis,in aere,vt ſupra in furcis, in igne, vt quando aliquis comburitur propter crimen, in aqua vt quando aliquis ponitur in eculeo,& proijcitur in aquam *l. 1. de parricid.* in terra,vt quando aliquis in terram proſternitur, & decapitatur, *l. 3. Cod. de Epiſcopali Audient.* vt dicit *Bal. in conſil. 445. lib. 5.* maximum enim eſt ſignum Iuriſdictionis,& territorij imponere,atq; fixare furcas, ſignum eſt enim hoc deſignans territorium *Bald. in l. à procuratore Cod. mandat.* & latè *Caſſan. in loco infer. citando §. 8.* hinc dicimus, quod pendente lite inter duas Ciuitates ſuper territorio,furcæ erigi non debent,attamen ſi furca vltra annum, & diem erecta ſteterit, eam amouere nō debet authoritate propria alia vniuerſitas,hoc enim eſt poſſeſſorem turbare,vnde & ciuiliter, & criminaliter agi poteſt *Bald. in l. 2. Cod. de ſeruit. & aqua, Faber in §. retinendæ de interdict.* & de hac furcarum erectione, vide *Bald.* latè *in leg. data opera. Cod qui accuſar. non poſ. & in l. Arboribus §. de illo de vſufruct.* ſigna enim oculis non ſubiecta,vt ſunt accuſationes, inquiſitiones, & condemnationes aduerſus delinquentes in aliquo loco arguunt in eo loco iuriſdictionem illius *Soc. conſil. 15. lib. 3. Cod. vbi, & apud quem, & in l. 1. §. cum vrbem ff. de offic. Præſ.* ſicut captura hominum,& furcarum erectio,& proclamata,& edicta in loco publicata arguunt ſuperioritatem in loco *Capyc. in dec. 27.* vbi ego ſcripſi *Natta conſil. 636. Innocentius in cap. dilectus de Cappell. Monach.* immò dicit *Capye. ibi nu. 29. & 30.* etiam quod non ſit paritum, ſed *Peregrinus conſil. 114. vol. 3.* cum præceptis obedientiam

Digitized by Google

dientiam deſiderat, cum *Afflict. dec. 165.* cui ego etiam libenter aſſentior, & idem faciunt tenere vexilla, idem *Capyc. ibidem*, ſicut inſignia, & arma pingere in loco, vt per eumdem *Capyc. ibidem*, ſicut citare, & ius dicere in loco, *Roland. conſ. 1. lib. 2. Bru. conſil. 34. Menoch. conſil. 31. Afflict. dec. 261.* ſicut inhibere in loco, *Cephal. conſil. 458.* Bero. *conſil. 117 lib. 3.* ſicut arma concedere, vel prohibere, vt in *auth de armis*, & Cod. *vt armorum vſur*, & *Reſtaur. de Imper. quæſt.* 110. ſicut etiam mulctas indicere, & pœnas, *Bald. in l. 2. Cod. de vſur. rei iudic. Capyc loco citato*, bannitos reſtituere, & gratiam facere in delictis, *Bart. in l relegat ff. de pœn.* & Iudices dare, ſeu delegare, *l Imperium ff. de Iuriſd. omn. Iud.* Menoch. *conſil. 147. Natta conſil. 36.* & octo modos poſuit *Caſſan.* ad probandum fines in *Conſuet. Burgund. rubr. 1. in gloſ. ou territore*, & poſuit etiam modos probandi limites *Auendan. in cap. 4. de exequen. mand.*

15 Vnum tamen eſt aduertendum in hac materia probationis finium, quod illa pars obtinere debet, quæ melius probauit confinia neceſſaria, vel veriſimilia, quia probationis iuſtitia facit probante potiorem, *l. 1. Cod. de edicto Diui Adr. tollend.* vbi dicitur, quòd quando vtraque pars intentionem ſuam fundat, poteſt Iudex ex diſcreto motu animi ſui, ſolo Deo inſpecto, & nõ adhærendo per viam alicu us carnalitatis, amicitiæ, vel alterius paſſionis eligere, quam partẽ vult obtinere, *l. duo iudices dat. ff. de re iud.* ſed ſi non vult adhærere, quia animus ſuus non plicat magis ad vnum, quàm ad alium, non habebit locu diſputatio illa, de duobus pariter probantibus in vti poſſidetis, de qua in *l. 1. Cod. vti poſſidet* quia nõ habet locum in iudicio finium regundorum, quod eſt iudicium petitorium, *l. incerti Cod. de interdict.* in quo Iudex non poteſt dicere vti poſſidetis, ità poſſidetis, quia nihil continetur in iſta ſententia, *l. 3 C. de ſentẽt.* Vnde oportet, vt Iudex mutis dentibus ſuis diffiniat, vt vtar verbis *Bal. in d. conſ. 445.* quem refert, & ſequitur *Paris de Put. in tract. reintegr. feudor. in tit. de finibus feudorum fol. mihi 169.* à tergo. Ideo dicit *Auendan loco cit.* quod Iudices debent oculis proprijs terminos viſitare, & limites; notoria enim ſolet eſſe per oculorum inſpectionem probatio, quia hæc minuit omne probationis genus, *l. ſi irruptione § ad officium ff. fin. regundor.* & an actio finium regundorum habeat admixtam cauſam poſſeſſionis, & proprietatis, & quomodo procedatur in hac actione, & quid ſit in ea probandum, & faciendum vide omnino *Benintend. dec. 86* & an de poſſeſſione prius, & demum de proprietate ſit quærendum, & poſtmodum de terminis figendis vide *Natta conſ. 672. & ſeq. tomo 1.* & quod in hoc iudicio agens dicatur, qui primo prouocauit, eſt *tex. in l. 13. & 14. ff de iudic.* vbi quod ſorte res diſcerni ſolet, ſi ambo ad iudicium prouocant, & an quælibet ciuitas, villa, caſtrum habeat territorium, & ad quem pertineat terminos aſſignare, vide *Auend. in d. tract. c. 4. p. 1.* Et an pro cõſeruatione terminorum poſſit aliquis ſuos terminos defendere, etiam vi, & manu armata, vide *eumdem Auen.* vbi etiam qualiter ponentur limites amoti, & qualiter exequatur ſententia terminorum, & ſententia ſuper finali controuerſia lata, ſi per eum fines euidẽter appareant, licet termini non fuerint poſiti, ſi tranſitum fecerit in rem iudicatam exequenda erit, licet pars contraria dicat vltra illos fines poſſediſſe, *Monte cap. 107. de fin. regund. Gemin. conſil. 100.*

Et non apparentibus finibus, ſi denuo poni debẽt, Iudex ſequi debetur, quod eſt magis veriſimile, & magis ſequi vias regales, & publicas, quam vicinales, & paruas, quæ ſunt mutabiles, & ſequi debet etiam perennes aquas, colles, & mõtes, adhibito conſilio in illis locis ſeniorum, & prudentum, *Bald. conſ. 468. lib. 3. & in l. cum cauſam de probat.* & ſumpto etiã geometrarum conſilio, *l. ſi qui ſuper, C fin. regund. l. inter Caſtellanum ff. de arbitr.* & probatis confinium extremitatibus, probata creduntur eſſe quoque media, quia per extremitates ex multis media probari dicit *Fel. in c. inter dilectos de fide inſtrum. Barbat. conſ. 37 lib 2.* & dicit in terminis *Alciat. in regula 3. præſump. 22. Bart. in l. Celſus ff. de vſucap. Menoch præſumpt. 36. lib. 6.* niſi medium ſit omninò inhabile, *Mont. cap. 93. in tract. de fin. regund* Et in hoc iure paſcendi aduertat Vniuerſitas in modo articulandi, & probandi, quia debent articuli, & probationes continere, quod Vniuerſitas in vſu paſcẽdi cum ſcientia, & patientia aduerſarij per tempus immemoriale, ita vt ſingulares dictæ Vniuerſitatis, nomine Vniuerſitatis, concurrẽte voluntate, & ſcientia Rectorũ Vniuerſitatis, vſi ſunt paſcuis prædictis, *Veronen. in tract. de ſeruit. ruſt. præd. c 9 de ſeruit. iuris paſcend. Bald. conſ. 373. vol. 3. Dec. conſ. 121. Card. Pariſius conſ. 27. lib. 1.* quia dicit *Bart. in l. aut facta § fin. ff. de pœn.* quod licet omnes de Vniuerſitate feciſſent aliquid, nõ dicetur Vniuerſitatem feciſſe, ſed ſingulares, & particulares homines, ſed Vniuerſitas dicitur facere, quando congregata legitimè aliquid facit, & cõſilio deliberato; aliud eſt enim Vniuerſitas, & aliud ſingulares de Vniuerſitate, *gloſ. in l. ſicut §. ſi quid ff. quod cuiuſq; Vniuerſit. nom.* & Vniuerſitati non quęritur ius, neq; poſſeſſio ex actibus ſingulorũ, *l. pen. §. municeps ff. de acq. poſſ.* licet non ignorem dixiſſe *Hieron. de Monte in tract. finium regund.* communem eſſe opinionem, quod poſſit Vniuerſitas præſcribere per particularium poſſeſſionem abſque Vniuerſitatis mãdato, dummodo interueniat Vniuerſitatis, aut ipſius regiminis ſcientia, quæ per patientiam præſumitur, & loco mandati habetur patientia, & factum ab omnibus ſingularibus, ſeu maiori parte eorum factum Vniuerſitatis dici, *Ant. Gabr. concluſ. 1. tit. quod cuiuſque Vniuerſit. nomine*, & idem tali caſu eſſe ſingulos de Vniuerſitate, & Vniuerſitatem, & ſimiliter dixiſſe *gloſ. in d §. ſi quid*, Vniuerſitati ſufficere tali caſu allegare Vniuerſitatem illos actus particularium nomine Vniuerſitatis, & de eius voluntate factos fuiſſe, quia probando vſum omnium particularium, ſeu maioris partis eorum, quod probatus ſit conſenſus,

Digitized by Google

ſenſus, vnde factum Vniuerſitatis cenſetur hoc dictorum ſingularium factum, vbi *Caſtrenſ.* quia ſcio etiam *d. gloſ.* vbi dixerunt falſam *Boer. in tract. de ſindic. Crauet. conſ. 55. & Capyc. dec. 209.* dicentes, geſtum à particularibus, vel eorum maiori parte ab Vniuerſitate geſtum eſſe cenſetur, etiam non geſtum conſilio conuocato, & ſequuta deliberatione, quando durarent longo tempore, & ſucceſſiui, nam caſu iſto nemo dicere poteſt hominum Vniuerſitatis ſcientiam non interueniſſe congregatorum legitimè, nam dicitur Vniuerſitas legitimè congregata conſentire, & pati, quæ ignorat nequeunt per homines congregatos legitimè, vt dixi latè ad di-
26 ctam *deciſ. Capyc. 209.* Limitis autem poſſeſſio an poſſit præſcribi, eſt *tex in c. inter 16. quaſt. 3.* & quod actio finium regundorum ſpatio triginta annorum præſcribatur, eſt *tex. in l. fin. Cod. fin. regund. Ang. Aret. & Faber in §. quadam, inſt. de act.* vbi *Iaſ.* & an limites finium præſcribantur, vide *Menoch conſ. 147. allegat. & Franc. Marchum quaſt. 170 & 210. eadem par. 2. Bart. in l. 2. §. cum Stichum ff. pro empto. Miſinger. obſeruat. 28. cent. 6.*

27 *Ad num. 2.* vbi dicit *Minadous* quòd non apparente legitimo titulo, illa poſſeſſio, etiam 40. annorum, nihil releuat, vt dicit *gloſ. in conſtit. quadragenalem.* Adde tu, quòd quando poſſeſſioni alicuius reſiſtit ius cõmune leuiter tantum, & ſic leuis eſt contraria præſumptio, tunc ad illius manutentionem, & conſeruationem titulus aliquis non requiritur, nec verus, nec coloratus, ſed ſola ſufficit poſſeſſio, & in iſtis terminis loquitur *deciſ. Capyc. 189.* vt dixi ego in additionibus meis ad dictam *deciſionem Capyc. & Couarr. q. 7. pract. quaſt. Menoch de retin. poſſeſſ. remed. vltimo,* & in ſeruitutibus iuris paſcendi, lignandi, aquandi in territorio, & fundo ſuo, vel iuris immittendi ſigna, vel vtendi alia ſeruitute in domo ſua, ſecus autem erit, quando hæc iuris præſumptio fortiter reſiſtit, & vehementer vni, & alteri aſſiſtit, vt per *Menoch. loco cit.* vt in exemplis traditis *in c. 1. de præſcript. in 6.* vel de poſſeſſione eorũ, quæ de iure cõmuni ſpectãt ad Principẽ, vt de regalijs, *c. 1. quæ ſint regal.* quæ ſolius Regis præſumuntur: vt ſunt inter cætera iuriſdictio, vel quando quis prætenderet habere iuriſdictionem infra fines Principis territorij, vel Baronis, vt in caſu huius deciſionis, quia his, & ſimilibus caſibus in quibus ius commune præſumit contra poſſeſſionem illam, cui etiam reſiſtit fortiter, quia reprobam eam præſumit, vitioſam, & iniuſtam, & alteri ius cõmune aſſiſtit, vnde ſequitur, quod allegando probat alicuius iuris poſſeſſionem aliquis, & contra eum ius commune reſiſtit fortiter, & vehementer in illo iure, & poſſeſſione, vt in caſibus prædictis, & ſimilibus, non debet lite pendente in illa poſſeſſione, ſeu quaſi conſeruari, niſi exhibeat titulum, & per illum poſſeſſionem ſuam iuſtificet, *c. ad decimas de reſtit. ſpol. in 6. & c. de quarta de decim. & c. 1. de præſcript. in 6. & c. cùm perſonæ de priuileg. in 6.* vbi *Io. Andre. Anchar. Dominic. Phil. Franch. Curt. Iunior conſ. 90. Molina, & Portol.* quos ſequitur nouiſſimè *Seſe* doctiſſimus in *in tractat. de inhibit. c. 5. §. 10.* vbi ſatis reſolutè loquitur, & declarat, & *Capyc. deciſ. 77.* vbi ego dixi in Additionibus meis ad *Capycij* deciſiones, & dixi etiam in *deciſ.* eiuſdem *Capycij 189.* latè, quia multa conſtituit ſingularia in foro, & in iure iſta iuris reſiſtentia, & inter cætera, vt non poſſit ille manuteneri in poſſeſſione lite pendente, cui iuris communis præſumptio reſiſtit *Idem Capyc. loco citato, & Boſſ. in tit. de Principe, & d. c. cum perſonæ, Peregr. de fideicom. art. 2. Cacheran. deciſ. 116. Menoch. de recup. poſſeſſ. in 15. remedio,* & multas deciſiones refert, & congerit *Idem Seſe loc. cit. & ex d. c. cum perſonæ,* Idem refert *Ancharan.* quem ſequitur *Regens de Ponte in deciſ. Collateralis Conſilij 18.* quod lite pendente poſſit poſſeſſor contra quem facit ius commune turbari, & violenter expelli, & dixit *Io. Faber in §. retinendæ inſtit. de interdictis*, quod ſi quis habet multos actus poſſeſſiuos iuriſdictionales in aliena iuriſdictione, & territorio alterius ſi dominus illius iuriſdictionis, & territorij turbaret illum in ſua poſſeſſione, ſeu quaſi ſuorum actuum poſſeſſiuorum, non poterit aliter turbatus intentare contra turbantem interdictum vti poſſidetis niſi ſuæ poſſeſſionis, ſeu quaſi titulum oſtendat, quia ille qui turbatur, & poſſeſſionem in alieno territorio allegat, habet iuris reſiſtentiam contra ſe, ſed ille qui turbat in ſuo proprio territorio, & iuriſdictione, habet intentionem fundatam de iure communi, & ſic iuris aſſiſtentiam pro ſe, & interdictum vti poſſidetis non datur ei cui ius reſiſtit, contra illum, qui de iure communi eſt fundatus, niſi titulum probet, & *Io. Fabrum* ſequitur *Conſiliarius Rouit. in d. prag. 1. de iuriſd. inuic. non turband.* Immò ponderat dictum *Io. Fabri* in indiuiduo ad caſum de quo tractabat *Conſiliarius Rouitus*, quod etiam facit ad caſum, de quo quærebatur in hac deciſione de fidi, & diffida, quę prætendebatur per vniuerſitatem ſeptem fratrum in territorio Baronis illius terræ, vt ſi quis dicat habere quaſi poſſeſſionẽ iuridictionis infra fines territorij alicuius Comitis, vel Baronis, agẽs hoc interdicto debeat ſuccumbere, allegans etiã *Menoch in remed 3 de retinend poſſeſſ.* & *deciſionem nouiſſ Rotæ Romanæ* apud *Ludouiſium 370.* & facit quod dixit *Philipp. Franeus,* quem ſequitur idem *Rouitus,* vt lite pendente non debeat quis turbari, vel ſua poſſeſſione priuari, etiam ſi poſſideat contra ius commune, dummodo titulo ſit adiuta non ſolum allegato, ſed producto, vnde non iuuaret poſſeſſio illa, ſi ei ius commune reſiſtat, niſi fuerit adiuta titulo, ex quibus defendit per quamplurimos annos Marchionẽ Oriæ contra Regium Baiulum Ciuitatis Licij, qui prætendebat habere iuriſdictionem in tota Prouincia Hidruntina, & Barenſi, & ſignanter in ſtatu dicti Marchionis, cõtra quem intentauit interdictum retinendæ poſſeſſionis, præſentando actus poſſeſſiuos, qui erant innumerabiles, & quia nullo erant titulo adiuti actus illi poſſeſſiui, non potuit obtinere, nec etiam lite pendente in Regia Camera, vbi lis vertebat; vnde citationes nullam faciunt reſultare

tare

Digitized by Google

tare poſſeſſionem, ſeu quaſi exercendi iuriſdictionem in alieno territorio, niſi conſtet illos citatos comparuiſſe, & citanti obedientiam præſtitiſſe, Bal. in l. data opera Cod. qui accuſ. non poſſ. Alex. conſ. 43 lib. 1. nec etiam aliqua acquiritur iuriſdictio contra contumacem, etiam ſi fuerit deuentum ad ſententiam, non conſtito de illius ſententiæ obſeruantia, Innoc. in c. olim de reſtit. ſpoliat. Bal. in c. 1. §. ſacramentum de conſuet. recti feudi, immò idem Conſiliarius Rouitus his addit in dicta Prag. 1. quod horum ratio eſt, quia iuris adminicula deſiderat poſſeſſorium Iuriſdictionis, vnde mixtum appellatur poſſeſſorium, & quia fundatur in iure exercitium non ſufficit ſolum aliquorum actuum, ſed in aliquo vero iure, vel præſumpto fundari ſe debet, Bal. in l. 1. Cod ſi de momentan. poſſeſſ. nihil enim poſſeſſio valet in iuriſdictionibus ſine titulo, Verall. dec. 304. part. 3. & in præfatis titulum requiri cum illa poſſeſſione, declarat latè Regens de Ponte conſ. 97. vol. 1. ad intellectum dicti cap. cùm perſonæ, & ſic etiam communem vocauit ſententiam Abbas in cap. finali. vt lite pendente, non eſſe aliquem turbandum lite pendente in poſſeſſione, quam tenet, licet ei iuris communis præſumptio reſiſtat, & Natta conſ. 121. & Caſtrenſ. conſ. 3. lib. 2. Neuizan. conſ. 80. & 81. Roland. à Valle conſ. 8. lib. 4. cui tamen ſententiæ obſtat tex. in d. capitulo cùm perſonæ, & cap. ad decimas de reſtitut. ſpoliat. & cap 1. de præſcript. in 6. Ideò rectè de hoc ſentit Couarruuias in d. cap. 17. pract. quæſt. vt ſi res ſtat poſſidenti vehementer iuris communis præſumptio, ſi poſſeſſio ſit diutina, vt melius declarat Vaſq. controu. illuſt. cap. 86. & careat omni vitio precariæ rogationis, aut violentiæ, aut clandeſtinitatis, & benè manutenendus eſt in dicta poſſeſſione lite pendente, licet illa diutina poſſeſſio non ſufficeret ad obtinẽdum in plenario poſſeſſorio, eo quod aliud ſit poſſeſſio, & aliud proprietas; debet enim in poſſeſſorio ſummariſſimo qui poſſidet manuteneri in poſſeſſione, quia tali caſu non eſt attendenda poſſeſſionis iuſtitia, vel iniuſtitia, ſed hoc eſt attendendum in poſſeſſorio ordinario, Milanenſ. deciſ. 1 & hoc eſt illud, quod dicit communem ſententiam Abbas loco citato, & alij, quia in hoc ſummariſſimo poſſeſſorio inſpicienda eſt mera pedum poſitio, & detentatio quantumcumque fuiſſet iniuſta, dummodo taliter poſſidens non turbari prætendat aduerſus illum, contra quem de recenti poſſidet precario, vel clam, aut vi, quia tunc præferretur ille alter, & idem ſentit Virgin. Boccac. in tract. de manutent. cap. 2. 10. & 12 Menoch. de retinend. poſſeſſ. remed. vlt. intelligendo tamẽ, quod dictum eſt, vt attendi non debeat iuſtitia, vel iniuſtitia poſſeſſionis, vbi diſputandum eſt vt valeat cognoſci de iuſtitia, vel iniuſtitia poſſeſſionis, ſecus autem vbi appareret de poſſeſſionis iniuſtitia ſine diſputatione, quia iſto caſu non eſſet talis poſſeſſor manutenendus in poſſeſſione lite pendẽte Ioſeph Seſe in d. §. 10. c. 5. de inhibit. & Gaſpar. Roderic. in tract. de annuis redditibus lib. 1 c. 17. dicentes, quod ſicut vehemens iuris præſumptio facit ne manuteneatur in poſſeſſione poſſidens, ſicut dixi ſuperius, tanto magis cum ſimus in claris, vnde ita ſunt intelligendi Doctores dicentes non iuuare poſſeſſionem, vbi ius reſiſtit, vt dixi, quo caſu debet eſſe indubitatum vt poſſeſſor, qui dicit eſſe in poſſeſſione, cui ius reſiſtit non debeat manuteneri lite pendente in poſſeſſione, vt per Borgnin. Cauale. deciſ. 17. Rebuff. in tract. de decimis, quando autem non reſiſtit vehemens iuris præſumptio ſed ſimplex, vt in exemplis traditis ſuperius in materia iuris paſcendi, & alijs ſeruitutibus, tunc erit poſſeſſor lite pendente conſeruandus in ſua poſſeſſione, vel quaſi, vt per Capye. in dicta deciſ. 180. & 96. ſuperius allegat. & per ea, quæ ibi ſcripſi; nõ tamen eſſet manutenendus talis poſſeſſor in poſſeſſione iurium ad Principem pertinentium de iure communi, lite pendente, niſi de titulo appareat, qui ſaltem quoad effectum dictæ interlocutionis valeat dictam iuris præſumptionem elidere, vt dixi ſuperius; fiſcus enim, & Princeps fundatam habẽt intentionem iure ſuo vti poſſe, vnde probatio poſſeſſionis poſſeſſorem iuuare non poteſt, vt interim lite pendente poſſit in poſſeſſione manuteneri, Peregrin. in tit. de iure fiſci, tit. 8 de præſcript. & in tract. de fideicom. art. 52. & latè per Couarr. d. c. 17.

18 Affidandi ius, & diffidandi, quod ſit iuriſdictionis, & iuriſdictio ſpectat ad dominum, vt dicit Minadous hic nu. 3. Adde, quod hunc Minadoum ſequitur Regens Valenzuela conſ. 100. & facit quod dicit Innoc. in c. cùm acceſsiſſent de conſt vt banna, quod nemo ingrediatur paſcua, & prata emanari non poſſint, niſi à Barone, & eo, qui iuriſdictionem habet in loco, quæ banna non poteſt priuatus emanare, quia ea diffidatio eſt pœna, & actus iuriſdictionis, quæ exerceri non poteſt ſine titulo à priuato, quem ſequitur Frezza in author 46. ſubfeud. hinc dicit Luc. de Penn in l. quæcũque Cod. de fund. limitroph. lib. 12. Quod ſi aliquis priuatus, qui Baro loci non ſit, & nemora, paſcua, & montes poſſideat aquas, & decurſus aquarum, & iuriſdictionem poteſt cogi ad exhibẽdum titulum, quomodo poſſideat illa Capye. dec 77 vbi ego ſcripſi, Marin. de ſubfeud lib. 3. Conſiliarius Rouitus in tit. de paſcuis, nouiſſimè, & dicit Affl. in conſt. Regni Cùm per partes Apuleæ, quod licet domino territorij affidare cui vult territorium ſuum, & alteri denegare affidaturam, l. ſi pupill § ſi denunciauerit ff. de inſtit. et l. 1. ff. naut caup. & ſtab. quia quilibet in re ſua moderator eſt, & arbiter, vulgatis iuribus; immò dicit ibidem Affl quod ſi dominus ſolitus eſt omni anno affidare in ſuo territorio animalia hominum alterius caſtri vicini, quod durauit per annos 30. vel 40. continuatis temporibus, ſi noluerit poſtea ille dominus amplius affidare, quia paſcua ſui Caſtri vult pro ſe, & ſuis vaſſallis, qui habent nunc multa animalia pluſquã in temporibus præteritis, poteſt iuſtè dicere, quod non vult amplius illos affidare, cum prima charitas incipit à ſeipſo, & dicere poteſt, quia Caſtri territorium non ſufficit nobis, & vobis, ite ad vendentes, & emite vobis, vt dicitur in Euangelio Matthæi cap. 25. vt dicit

ibidem

Digitized by Google

ibidem Andr. & Abbas in cap. dilecti de arbitris, ſequitur Io. Antonius de Nigr. in c. ponderis æquũ, & ita fuit deciſum in Sacro Neapolitano Conſ. Affl. in dec. 290. quos refert, & ſequitur Conſiliarius Rouitus in tit. de paſcuis, Præſes de Frãcb. dec. 301. vbi enim competit ius fidandi, eſt dominij præſumptio, dominorum eſt ab ingreſſu arcere, & ingreſſum permittere, Regens de Ponte conſ. 97. fida enim dominium arguit, & de demanio Baronum eſſe dicitur, Capyc. in verbo fidis, & Frezza author. 48. Cancer. lib. 3. variar.
19 cap. 13. Maſtrill. de Magiſtrat. lib. 4 cap. 18. Ideo Barones poſſunt banna, & edicta emanare, ne ſubditi accedant ad ſua bona campeſtria cum animalibus, & hoc ſub pœna, Marin. Frecc. de ſubfeud. in 24. authoritate, Natta conſ. 550. Petra de poteſt. Princ. c. 7. Brun. in cõſ. 101. Roland. à Valle conſ. 3. vol. 2. Dec. conſ. 199. quæ pœna non erit niſi fida, & diffida, quæ erit medietas fidæ; non enim poterit maior pœna in banno imponi, quam fidæ, & diffidæ, Capyc in inueſt. feud. in verb. feudorum clauſulæ in § fidæ, et Frez. loco cit. Andr. et Affl. in d. conſt. Cũ per partes Apuleæ; intelligendo tamen, vt prohibitio procedat in territorijs, nemoribus, & foreſtis, quæ ſunt pro-
20 pria ipſorum, ſecus autem in terris appatronatis, quæ ſunt particularium ſubditorum, quia in dictis terris appatronatis domini habẽtes ius fidæ, nõ poſſunt immittere animalia nec in ſpicis, & ſtipulis, quæ naſcuntur in dictis terris appatronatis, Io. Antonius de Nigris in c. grauamina, & Frezza in d. author. 46. Borrell de Magiſtrat. edic. lib. 4. c. 6. Carpan. in ſtatut. Mediolani 363. in tit. de damno dato, Couarr. latiſsimè in cap. 37. pract. quæſt. Sed Conſiliarius Rouitus in pragm. 1. de offic. Baiul. dicit, nõ poſſe vaſſallos de Baronibus conquæri, quatenus exteri affidati à Baronibus paſcuis vaſſallorum vtuntur in territorijs appatronatis, apertis tamen, & campeſtribus; vnde de his grauaminibus multoties Barones defendit, diſtinguens in illa quæſtione, an poſſit Baro affidare animalia exterorum, nedũ in demanio baronali, ſed etiam in terris appatronatis, apertis tamen, & campeſtribus, vt omnes particulares domini poſſint ad ſui libitum diſponere de ſtipula, & herba naſcente in eorum territorio, præterquã in Prouincia Hidruntina, propter conſuetudinem, quæ ibi viget pro Baronibus ſecatis ſegetibus, vt per Frezzam in d. author. 46. ex quo ego infer., vt idem ſit in qualibet alia regione, vbi ſimilis vigeret cõſuetudo, ſed quod domini territoriorum nõ poſſint arcere animalia exterorum ab eorum territorijs appatronatis, non quod ipſi non ſint domini herbę, ſed quia per indirectum eſſet aperta, & campeſtria territoria defendere, & ſic nouas defenſas facere, quod prohibetur per prag. huius Regni 1. §. & cùm nec, in tit. de ſalar. eor. qui mittunt. pro ſeruit. Regiæ Cur. vnde de iure poterunt vendere domini territoriorum appatronatorum herbas virentes in eorum territorijs, non tamen poterunt illas vendere de facto, quia dum animalia exterorum expellere non poſſunt, nemo tam fatuus erit, qui velit ab eis herbam emere, quam retinere ſibi non poſſit, quam habet communem cum cæteris in communi; dixit tamen ibi Rouit. hanc quæſtionem eſſe ſatis arduam, in qua multa decreta Sacri Conſilij Neapolitani prorſus cõtraria prolata reperiuntur, & in diuerſis temporibus, & in diuerſis aulis, & quod tunc pẽdebat deciſio facienda iunctis Cõſiliarijs duarum aularum in cauſa Vniuerſitatis Petræ Paganæ, cum Barone, vbi producta ſunt omnia decreta pro, & contra, de qua deciſionis pendentia meminit Amẽdola ad dec. Præſidis 301. quia erat cauſa eius patriæ, in qua fuit reclamatum pro Baronis parte ex capite minoris ætatis à ſententia contra eum lata in Rota tunc Conſiliarij Salamanchæ, vt nõ poſſit Baro ille fidare animalia in feudis priuatorum, & hanc dicit eſſe veritatem omni iure, & æquitate reluctantibus, & dixit etiam Capiblanc. in prag. 11. de Baron. in Conſilio fuiſſe litem ſopitam cum Marchione del Zirò, pretẽdente poſt ſegetes poſſe facere depaſci eius animalia, ex eo quod Baro habebat ius fidandi, quia caſu iſto nullum ius fouere Barones dicunt Doctores, quod limitatur, niſi Baro contrariam conſuetudinem, vel ſeruitutem haberet legitimo tempore, vel priuilegio munitam, Frezz. loco cit. quia eo caſu eſſet conſeruandus Baro, & ipſum vidiſſe poſt ſegetes multos Barones fidare, ac non ſolum Barones, ſed etiam ciues poſſe paſci ſua territoria, & ſpicari, Couarr. pract. quæſt. cap. 37. niſi locus eſſet clauſus, vel ad pratum reſeruatus, vt fuit iudicatum Neapoli inter Vniuerſitatem Piſticci, & Baronem, & idem tenuerunt ante eum Paulus de Caſtro in conſ. 112. & 113. vol 2. Alex. conſ. 34. vol. 4. Crauet. cõſ. 4. Anchar. conſ. 155. Io. Antonius de Nigris in c. grauamina, & dicit idem Capibl. quem Conſiliarius Rouitus in rubr. de Baronib. doctiſſimum Iureconſultum appellat, & eius Commentarios doctiſſimos, fidam eſſe de demanio Baronis, quando ſuper demanialibus feudi exerceretur, ſed quando datur ſuper demanialibus ſubditorum, tunc dicetur ſeruitus fidæ, vt dicit in prag. 11. de Baron. & ante eum hanc feudi ſeruitutem, & non fidã vocauit Frezza in d. author. 46. & Couar. in c. 34.
22 pract. quæſt. Immò idem Capiblancus facit differentiam inter fidam, & fidæ ſeruitutem, quia fida feudo cohærens, habet iuris aſſiſtentiam, ſeruitus verò fidæ, quæ poteſt per Barones prætendi ſuper bonis ciuium, vel Vniuerſitatis, iuris habet reſiſtentiam, quia probare eam debet, qui ſe fundat in ea, & interim iudicandum eſt pro libertate, Regens de Ponte conſ. 97.

23 Et banna iſta, et edicta, quæ fiunt per Barones, ne accedat aliquis ad eius bona campeſtria cum animalibus, debent reſpicere animalia immittentes, non autem ipſa animalia, vt amittantur, ſi fuerint ingreſſi paſcua Baronum, quia ſi per ſe intrant, nihil ſoluunt, Capyc. in d. verbo fidis, Luc. de Penna in l. inſignis de paſcuis public. licet à pœna, vel diffida liberetur dominus animalis, ſi pro noxa dederit illud, l. 2. ff. de l. aquil. et arg. tex. in l. 1. ff. ſi quadrup. paup. feciſſ. dicatur, et dicit gloſ. in terminis in c. ſi læſerit de iniur. & dam. dat. niſi dominus cuſtodiuerit ex profeſſo, quia tunc teneretur inſolidum, Abb. in d. cap. ſi

E læſerit,

Digitized by Google

læſerit, *Caſſan. in conſuet. Burgund. rubr. 1. §. 6. in verbo en Meſu ſaige*, de quo vide *Coſtam de fact. ſcient. & ignor. cent. 2. diſt. 34.* & pœnam fidæ, vel diffidæ ab eo deberi, qui ex profeſſo animalia introduxit, & cuſtodit ad depaſcendum dedi-
24 ta opera, vt per *Caſſan. loco cit.* de damno enim non tenetur, ſi animal alicuius alterius fundum intret, & prædium in eo dãnum dando abſque ſua culpa, veluti ſi beſtia fuerit deperdita, vel ſi caſu fortuitu fugiendo à lupis, vel aquarũ multitudine, & dederit damnum in fundo alieno, *Alberic. in tract. ſtatutor. lib. 2. q. 76. Boer. in cõſuet. in tit. de coſtumes prædiales, & Carpan. in conſtitut. Mediolan. in c. 363. in tit. de dam. dat.* intelligendo, vt ibi per eos, vbi dicit *Carpan.* quod beſtia dicitur à vaſtia, ideſt vaſtando, & *Alberic. in ſuo dictionar. in verbo beſtia*, niſi dominus viſus fuerit in negligentia beſtias diſperdendi, quia fortè eas miſit ſine cuſtode, *Caſſan. loco cit.* vbi dixit, quòd damnum dicitur diminutio patrimonij, *l. damnum ff. de dam. infecto*, & quod differant damnum, & præiudicium, *Barb. conſ. 28. vol. 1.* Vnde dicendum eſt, quòd ſtatuere, vt nullus immittat animalia in prata, & terrã alienam licitum eſt, & idem eſt ſi ſtatuatur, vt domini animalium ab ingreſſu prohibeantur; ſecus autem eſt, vbi animalia per ſeipſa intrauerint, tunc enim ſtatutum foret iniquum, vt per *Luc. de Penna in d. l. inſignis*, qui tamen dixit, quòd hodie per *conſtitutionẽ huius Regni* eſt iſta quæſtio expedita, quia animalia inuenta in territorio alterius damnum dantia, tenetur dominus animalium ſolum ad damni emendationem, & ſequitur nouiſſimè *Regens Lanarius conſ. 98.*

25 Nec etiam fida, & diffida debetur in hoc Regno Neapolitano ſi per vnum diem, vel vnã noctem animalia tranſeuntia paſcua ſumpſerint in territorio alicuius, vt per *Conſtitut. Regni huius incip. Cùm per partes Apuleæ*, quam *conſtitutionem* maximam æquitatem continere dixit *Lucas de Penn. in l. inſignis Cod. de paſcuis public. lib. 10.* Sed maxima Baronum iniquitate, non ſeruari, vt decet. & *Capiblan. in pragm. 11. de Baron.* & de hoc vide *Afflict. in deciſ. 290. & Vrſill.*

Sed hoc non ſeruari dixit *Capyc. in d. verb. fidis*, ex quo tam Barones, quàm vniuerſitates habent defenſas, & ab intrantibus in eis exigũt fidam, & diffidam, immo illud quod dicitur in *d. conſtitut. cùm per partes Apuleæ*, intelligitur ibidem per *Andr. & Afflict.* niſi fuiſſet per bãnum, vel edictum facta prohibitio, ne aliquis intret animalia in territorijs; vnde dicit *Afflict.* malè facere eos, qui animalia nõ affidata intrantes eorum territoria per vnam diem, vel vnam noctem, ea interficiendo, & capiendo pro diſfidatis, quia iniuſtè hoc faciunt; vnde ſi quid exigũt à cuſtode, vel domino, ad quadruplum tenentur regio fiſco, vt in *conſtitut. incip. Vt delicti fines*, niſi fuiſſet facta dicta prohibitio per bannum, & tunc tenetur ſolum ad pœnam moderatè impoſitam per bannum, ſed non poſſunt exigere fidam, neque diffidam pro paſculatione tam modici temporis; & ideo miratur *Afflict.* quomodo fiant hodiè iſtæ animalium capturæ per Baiulos, vel cuſtodes territoriorum incontinenti, quod intrant territorium intercipiunt ipſa animalia, & claudunt, & petunt diffidam, & non reſtituuntur animalia, niſi præſtita cautione de ſoluendo, quod fuerit iudicatum, & poſtea nulla fit fides de ſupradicta prohibitione cum pœna, vel cum diffida certæ quantitatis, cum totum hoc ſit contra ius, & iu-
26 ſtitiam, vbi etiam dicit *idem Afflictus*, quod ſi aliena animalia oberrantia in alieno territorio ſteterint per 10. dies ſine domino, vel paſtore, dominus territorij nullam affidaturam poterit exigere, nullamque exactionem à domino, & paſtore, ſi dominus iurauerit, vel paſtor, quod ſine eorum conſcientia illic venerunt animalia; ſecus autem, ſi fuerit contrarium probatum, teneretur ſoluere ſolitam fidam pro rata temporis, ſecus ſi vltra x. dies ſteterunt, quia pro rata temporis ſoluitur affidatura iuxta cuſtodis iuramentum, *Auend. in cap. 13. d. tract. Regens Lanarius conſ. 98.* vnde data prohibitione, vt per *Afflictum, & Andr. in dicta conſt. Cum per partes Apuleæ*, quæ non eſt localis in Apulea, ſed habet locum in toto Regno hoc, erit locus pœnæ banni, & ita obtinuiſſe in facti contingentia dicit *idem Afflict. in §. fin. de pac. tenend.* & quod pœna taxata in *prag. 1. de officio Baiuli*, vt non excedat damnum, procedat, dummodo non ſit datum damnum, immittendo animalia data opera, quia tũc exigitur integra pœna, & idem ſi quis non immittat, ſed ſimpliciter patiatur, cum prohibere poſſit ſua animalia ingredi fundum alienum, & quod ſi caſu Cuſtos obdormierit, non deberi, niſi damnum, & quod hæc procedant reſpectu ciuium tantum, non autem reſpectu exterorum, à quibus fida integrè, & diffida exigitur, præterquam de animalibus, pro quibus exigi pœna non debet, vltra damnum, vt fuit deciſum Neapoli in anno 1597. in cauſa Vniuerſitatis terræ Ruffiano cũ Barone Caſtri turris paludum, *Conſ. Rouit. in prag. 1. de officio Baiul.* hinc hodie orta eſt practica in hoc Regno, de qua in *d. conſtitut. cùm per partes Apuleæ*, vbi *And. & Afflict.* quod illi, qui contra formam bannorum immittunt animalia, ſoluũt diffidam contentam in banno, *Marinus Frezza in auth. 46.*

27 Quod autem dixi de liberandis animalibus ſuperius præſtita cautione, intellige, ſoleri animalia præſtita cautione liberari, quando non eſt certum deberi fidam, & diffidam, vt in caſu *deciſionis Capycij 45.* vbi ego dixi, nam ibi animalia fuerunt liberata pręſtita cautione de ſoluendo, quia Marchio Laini non habebat intentionem fundatam de iure communi, quod in terris Acerrarũ patronatis haberet fidam; ſecus quando Baro de iure communi habet fidam, & diffidam, quia tunc animalia non reſtituuntur cum cautione, niſi ſoluta diffida, vt per eumdem *Capyc. ibidem*, licet à *Capycio* diſcedat nouiſſimè *Maxill. Barenſis ad conſuet. Bar. in rubric. ſi animal.* de quo dixi ego in *dicta deciſ. Capyc.* in additionibus ad deciſ. *Capyc.* & *Capyc.* ſequitur *Præſidens Regiæ Cameræ Summariæ Mormilis in conſtitut. allegat. cùm per partes*

Apuleæ,

Digitized by Google

Apuleæ, *& Capiblancus in pragm.* 11. *de Baron.* vbi dicit poſſe animalia retineri donec fiat depoſitum in fida certa, & diffida, *& Capyc.* ſequitur *Conſiliarius Rouitus in Pragm.* 1. *de offic. Baiul.* vbi dicit ſecus eſſe quando ageretur de refectione damni, quod eſſet inliquidum.

28 Et hæc pœna diffidæ in multis locis ſeruatur, vt non aliud exigatur, niſi duplum, ideſt fida, & aliud ſimplum pro pœna, *Frezza in author.* 46. & neſciuit *Afflict. in d. conſtit. Cùm per partes Apuleæ*, vbi ſit fundata iſta diffida, quæ ſic vulgariter dicitur in toto hoc Regno per vnum abuſum, & hodie attẽditur ſolita pœna, quæ in Regione exigi ſolet, *Maranta diſput.* 3. *in fine*, & non pœna banni, quæ ad Baronis libitum alterari poterit, *Luc. de Penna in d. l. inſignis de paſcuis*, & hoc in ſolitis fidari, vbi autem non eſt ſolitum fidari, quia foreſtæ ſunt pro vſu proprio, tunc iuxta ſolitum, poſſunt pœnæ exigi, vel iuxta bannum moderatè, quia priuati ius non habent fidam exigendi in fundis ſuis, niſi pœnam ſtatutam per banna, & edicta, quo caſu pœna non ſolet tota applicari parti, ſed ei pro medietate, & pro alia fiſco, *Viuius deciſ.* 59. Niſi eſſent defenſæ, vel loca, cum tali priuilegio conceſſa, vel eſſet conſuetum, quo caſu tota pœna poterit applicari, *Capiblan. in d. pragm.* 11. & ante eum *Luc. de Penna in l.* 1. *C. de paſcuis public. lib.* 11. *Auendan. in c.* 13. *de mandat. Reg.* Quia vbi propria lex data non eſt à Rege, vel conſuetudine immemoriali, de quantitate pœnæ exigendæ contra animalia depaſcentia in paſcuis alienis, debet in talibus conſuetudo inſpici, & obſeruari, *Bal. in l.* 1. *§ denique ff. de aqua pluu. arcend.* & in *titulo de pace conſtantiæ, §. nos Romanorum*.

29 Et in defenſis ſolitis ſemper debet exigi fida ſolita, *Præſes de Franchis deciſ.* 301. vnde ſi Baro per annos decem continuos certum pretium pro fida exigere cõſueuit vniforme animalium exterorum, non poterit poſtea dictum pretium alterare, vt per *Præſidem loco citato*, quẽm ſequitur *Conſiliarius Rouitus in pragm.* 1. *de offic. baiuli*, & ante eos *Afflict. in conſtit. allegat. cùm per partes Apuleæ*, de quo dixit etiam *Burſat. conſ.* 330. *vol* 3.

30 An autem banna hæc, & edicta, & prohibitiones ſumendi paſcua in territorijs alienis, cõprehendant etiam animalia clericorum; congerit poſt *Regent. Lanarium conſ.* 98. nouiſſimè infinitos authores antiquos, & modernos pro parte affirmatiua *Conſiliarius Rouit. in pragmat.* 1. *de officio baiuli*, & tu etiam Adde *Auendan. in cap.* 13. *de exequen. mandat. reg. & Maxillam ad conſuetudines Bari in tit. de animal. in bom. vel alt. anim. dam. in §. cum animal. in fine*, vbi vide, an pro damnis datis in agris ab animalibus Clericorum teneantur Clerici ad emendam damni, & an teneãtur ad pœnam, puta ad diffidam, vel ad fidam, iuxta *Conſtitutionem allegat. cùm per partes Apuleæ*, vel teneantur ad dictam pœnam cuſtodes animalium clericorum, & paſtores, vide *eumdem Maxillam loco citato*, *& Viuium deciſ.* 280. & ſi Clerici eorum animalia immittunt ad paſcendum in locis prohibitis, an teneantur ſoluere prout laici, dicit remiſſiuè *Conſiliar. Rouit. in rubric. de paſcuis*, *& Auiles in c. prætor.* 17. *gloſ. buenas* quem dicit videndum. Quis autem erit Iudex competẽs aduerſus Clericos, & eorum animalia damnum dantia in paſcuis prohibitis, ad hoc vt cogat Clericos ipſos ſoluere pœnas damnum dantium, ſecularis Iudex, an eccleſiaſticus, vide *Caſtil. in l.* 70. *tauri gloſ. magna*, *Couarr. c.* 32. *pract. quæſt.* *Luc. de Penna in l. iubemus Cod. de nau. non excuſ. lib.* 11. *Auil. in c.* 17. *prætor. gloſ. buenas*, *Bal. in auth. ſed & periculum Cod. ſine cenſu vel reliq.* *Gregor. Lopez in l.* 51. *in gloſ. por raſon de ſus perſonas tit.* 6. *par.* 1. & poſt eos nouiter *Guttierez in tract. pract. quæſt. lib.* 1. *q.* 4. diſtinguit quando agitur contra ipſos clericos, vel contra res clericorum, & ſic contra animalia eorum damnum dantia in fructibus, & alijs rebus alienis pro pœnis à ſtatutis impoſitis, vbi an animalia damnum dantia ſint de foro ſæculari, qui argumentatur ex *Baldi* doctrina in *l. de his*, *Cod. de Epiſcopis*, *& cleric.* & an animalia clericorum tali caſu capi poſſint, & per Iudicem ſæcularem diſtringi, cũ ipſa ſint quæ damnum dederint, & pœnam incurrant, dicit *ibidem Guttierez*, vt *ibi* per *eum*. & quod regulariter ſi reperiuntur animalia damnum dantia in territorijs, fructibus, vineis, & poſſeſſionibus, an eorum domini teneantur ad damni illati emendationem, eſt de iure communi *tex. in l.* 1. *ff. ſi quadrup. paup. feciſſe dic.* & in hoc Regno ſunt *conſtitutiones incip. Cùm per partes Apuleæ*, *& animalia in vineis*. & *Peruenit ad aures noſtri culminis*, *Borrell. in d. cap.* 6. vbi quomodo eſt facienda hæc damni æſtimatio, ſi factum eſt damnum tempore quo ſata, & frumenta erant in herba, an æſtimatio debeat fieri habito reſpectu ad tempus illud, an verò ad recollectionis tempus, & *Viuium* vide omninò *deciſ.* 280. & damnum æſtimari tempore damni dati, quando datum eſt in frumento ad herbã, dicit *Gratian. dec.* 57. & dicit etiam *Borrell. ibid.* an debeant animalia detineri à damnum paſſis, donec reperiatur dominus animaliũ, & *Caſſan. in conſuet. Burgund. in rubr.* 1. *in verbo meſuſage*, *fol. mihi* 72. vbi quid ſi animal perierit expellendo, qui cum damnum dantem inuenerit, & quid ſi culpa officialis, vel cuſtodis fecit animalia fame perire, & ad declarationem *conſtitutionis* ſuperius allegatæ, *Cum per partes Apuleæ*, & ad declarationem *prag. incip. Statuimus de offic. Baiuli*, & an per eam fuerit derogatum *dictæ conſtit. cùm per partes Apuleæ*. Et an Baro vigore banni poterit exigere pœnã vltra quantitatem damni illi; & quid in Baiulo; & an Baro poſſit exigere pœnam, quãdo inueniuntur animalia in terris ſanis, ſaldis, apertis, & non ſeminatis, & an pœna exigatur, quando nullum eſt damnum in territorio; & an damnum paſſus in viginti poſſit accuſare pœnam pro decem, vt tanto minus exigatur pro pœna in baiulationis præiudicium; vide *Regentem Lanarium conſ.* 98.

31 *Ad num. eumdem* 2. vbi dicitur, quod fuit declaratum, quod montanea ſpectabat ad Admiratũ, qui erat vtilis Dominus Caſtri ſeptem fratrum, quã montaneam prætendebat eadem

Digitized by Google

Vniuerſitas Caſtri illius ad ipſam Vniuerſitatem ſpectare. Adde quod paſcua potius præſumantur eſſe Baronis, quam Vniuerſitatis, tenuerunt *Mu:a in cap. 9. Regni Sicil. tomo 1. Sacca reſponſ. 46.* Et quod potius præſumantur Vniuerſitatis tenuit *Menoch. de præſumpt. in. 100. præſumpt. Couarr. d. c. 37. Miercs de maior. quæſt 20. par. 4. Bouadill. lib. 2. cap. 16. & cap. 4. lib. 5. Flamin. de Rubeis, & Gaſpar. Lot.* quos allegat *Conſiliarius Rouitus in pragmat. 1. de paſcuis, Vrſill. ad Afflict. dec. 290. Io. Beſſian. in conſuet. Aluer. tit. des paſturages art. 1. Crauetta conſ. 154* & ex noſtris nunc viuentibus Regnicolis, *Camillus Borrellus Iudex nunc Magnæ Curiæ Vicariæ* tenuit pro Vniuerſitate in *tractatu de magiſtr. edict. lib. 4. cap. 6. & Conſiliarius Rouitus in dicta Pragmat. 1.* dixit videndum eſſe *Auendanum de cenſibus cap. 68. & Caldas de empt. cap. 11. & Ioannes Franc. Capiblanc. nunc Regius Auditor in Prouincia Salerni* diſtinguit in *Pragmat. 11. de Baronibus*, quod in bonis demanialibus Vniuerſitatis in dubio ius paſcendi glandes, ſpicas, & herbas Vniuerſitatis præſumatur, probans ex *Vrſill. Couar. & Crauetta locis citatis:* nemora verò eorum quæ commiſſi pœna, quam fidam dicimus Baronũ eſſe præſumuntur, & non Vniuerſitatis, quia corpora iſta, & de iure, & de conſuetudine antiqua Baronum eſſe præſumuntur, qui fundatam habent intentionem de feudo illa eſſe, niſi contrarium appareat de immemoriali, vel conceſſione cum Regio aſſenſu, vt per *Regentem de Ponte conſ. 67. & Præſid. de Franch. dec. 183.* quia præſumuntur demanialia feudi, & ſic fida, & diffida, *Anna allegat. 108. cap. 1. in d. verbo fidis, & diffidis*, & de paſcuis publicis prout ſunt terræ incultę, quæ à nemine poſſidentur, & ſunt intra terminos oppidi, ſeu Caſtri, quod illa præſumantur eſſe de dominio illius Caſtri Domini, tenuit *Raudenſ. deciſ. Piſana 18. Peregr. in tractat. de Iure fiſci lib. 4. titulo 3. de bon. vacan.* & ſic contrarias opiniones conciliauit *Menoch. de præſumpt. in 100. præſumpt.* niſi eſſet in poſſeſsione Vniuerſitas, quia tunc Vniuerſitatis præſumuntur, *l. intantum §. vniuerſitatis ff. de rerum diuiſ.*

32 Quanto autem tempore præſcribatur hoc ius paſcendi dixit *Dec. in conſil 483.* quod ſpatio temporis, cuius non eſt memoria hominum in contrarium, minori tamen tempore præſcribitur quando ratione perſonæ competit etiam rei, ſecundum *Crauett. conſil. 4.* ſicut etiam præſcribitur per decem annos, quando cum aliqua ſolutione præſcribitur *Guid. Pap. deciſ. 573.* & quod ius hoc paſcendi præſcribatur ſpatio tanti temporis cuius initij non eſt memoria hominum in contrarium refert *Doctores Io. Ant. de Nigris in cap. Regni grauamina*, & nouiter *in conſil. 55.* congerit multos *Doctores* ad hoc *Regens Lanarius*, quem virum eminentiſsimum, ac celeberrimum Iuriſconſultum vocat *Regens de Ponte in tract. de poteſtate Proregis in titulo de electio. Official. §. 1.* & eximium Iureconſultum Regium Conſiliarium, & poſtmodum Regentem in ſupremo Italię Conſilio apud Inuictiſsimum Regem noſtrum, à quo promeruit Comitatus dignitate decorari, dicit olim *Regius Conſil. Nicolaus Gizzarellus dec. 80.* & nouiſsime *In allegatione 14. Ioan. Andreas Georgius*, quem meritiſsimum Conſiliarium ob eius eximias virtutes, cuius quod plus extollit eius iudicium in decernendo, prudentia in agendo, & facilitas in audiendo dicit *Molfeſ. ad Conſuetud. Neapol. quæſt. 26. par. 11. in titulo de bonis*, & hanc eſſe communem opinionem ante alios dixit *Balb. de præſcript. 2. par. 4. part. principal.* ſed dixit *Capiblancus* nouiſsimè in *Pragmat. 11. de auth. Baronum* videri magis receptam opinionem, vt ius hoc paſcendi præſcribatur, ſicut aliæ ſeruitutes iuxta *text. in l. 2. Cod. de ſeruitut.* & quod præſcriberetur ad inſtar aliarum ſeruitutum continuam cauſam habentium, vel quaſi voluit *Paul. de Caſtro conſil. 444. lib. 2. Eugen. conſil. 41. Crauetta conſil. 4. Aret. conſil. 153. Vaſquez. controuer. Illuſtrium cap. 83.* & alij multi per *Surdum* relati in *dec. 236* & certum eſt ſeruitutes habentes cauſam continuam minori tempore 30. annorum non præſcribi, quia ſeruitutes habentes cauſam diſcontinuam immemorabili tempore præſcribuntur, & nonnulli Doctores voluerunt ſufficere 30. vel 40. annos, *Crauetta conſil. 4.* putantes non eſſe ſeruitutes, ſed iura quædam perſonalia *Balbus de præſcript. loco citato, Aretinus conſ. 154. Paulus de Caſtro conſil. 112. & 113. volum. 2.* In Regia Camera Summariæ tamen fuit deciſum in hoc Regno in cauſa Lauri, quod requiratur tempus immemoriale, *Anna in ſingulari 294. & Borrell. in cap. 6. lib. 4. de magiſtr. edict.* dixit eum videre Sacrum Conſilium Neapolitanum, quod præſcriptioni immemorabili inhæret, ſicut in Delphinatu fuit etiam deciſum *Caſſan. in conſuet. Burgund. in rubr. 13. §. 5. gloſ. 5.* vt per *Guid. Pap. dec. 573.* vt etiam ſeruatur in Camera Imperiali *Mijnger. obſeruat. 53. cent. 4.* & hanc concluſionem communem, & receptam in ſupremis Hyſpaniæ Tribunalibus dixit *Couarr. in lib. 1. variar. reſolut. cap. 17.* de quo meminit *Regens Lanarius in allegat. cõſ. 35.* quia communiter habetur ius paſcendi pro ſeruitute reali, & ſic non præſcribi, niſi tempore immemoriali, *Ludou. de Caſanate conſil. 42. Conſiliarius de Georgio alleg. 14. Cepolla de ſeruit. ruſtic. prædiorum cap. 9. Guid. Pap. dec. 573. Couarr. lib. 1. variar. reſolut. cap. 17. Bertrand. conſil. 51. vol. 1.* & ius affidandi quomodo præſcribatur *Afflict. in deciſ. 290.*

33 In fine huius deciſionis vbi dicitur quod fuit ſaluatum ius ipſi Vniuerſitati pro vſibus hominum ipſius Vniuerſitatis. Adde quia in demanialibus Baronum habent vſum tantum vaſſalli pro animalibus eorum, & commoditatibus, ne inermem vitam ducant *l. vſum aquæ C. de aquæductu lib. 10.* vbi *Luc. de Penna, Frezza in auth. 46: Regens de Ponte in conſil. 97. lib. 1.* & ex conſuetudine totius Italiæ vaſſalli habent vnde aquam, ligna, & herbas paſcere poſsint. *Pet. Ambol. in tract. de muneribus, Couarr. in cap. 37. pract. quæſt.* ſequitur *Io. Vincent. de Anna alleg. 48.* quem inter primarios Aduocatum, & celeberrimum Iureconſultum, Baronem Caſtro-

ſtrouillarum vocat olim *Regius Conſiliarius Gizzarellus in dec.*80.& ante eum peritiſsimum vocauit *Regens Tapia Marchio Belmontis in pragmat. Odia de Arbitris*,& debent ciues moderatè depaſcere nemora Baronis,nè fida tollatur Baroni,vt fuit deciſum in Conſilio Neapolitano in cauſa Soibi,& in alijs *Anna ſingul.*80. vnde Baro poterit fidare vltra vſum ciuium exteris *Capyc.in deciſ.*188. vbi ego ſcripſi, *Lucas de Penna in l.vſum aquæ Cod.de aquæductu*, dummodò ſit illa quam Barones fidam faciunt moderatè,quia non debet in loco affidare animalia tot Baro,quæ ita abſorbeāt paſcua quod ciuibus non remaneat vſus *Peregr. conſil.*14. *volum.*1. *Couarr. loco citato*, vnde ſolet Sacrum Cōſilium Neapolitanum ſemper decreta emanare,quod liceat Baronibus fidare, relicto tamen ciuibus vſu,& in ſpecie ita iudicauit idem Conſilium, referente olim Conſiliario Camillo Sanfelice in cauſa Vniuerſitatis Andreh. cum Comite Sancti Angeli, patrocinante *Camillo Borello*, vt ipſe dicit in *tractat. de magiſtr.edict. lib.*4.*cap.*6. Immò decreuit audito voto expertorum non licere dicto Comiti affidare in illo paſcuo, niſi mille,& centum ſeptuaginta animalia, cum prætendiſſet Comes, liceri affidare quatuordecim millia animalia, tunc dicit *Borell. ibidem* tali caſu ſemper Expertos eligi deberi, qui arbitrentur quo poſsint animalia in territorio commodè paſcua ſumere, & numeratis poſtea animalibus ciuium,in eo, quod ſupereſt poterit Baro animalia exterorum fidare vſque ad paſcui ſufficientiam, vbi probat ex multis *Doctoribus* paſcua inter ciues diuidenda Iudicis arbitrio pro rata, & pro indigentia cuiuſcumque Ciuis, taliter quod vſus communis ſit pauperi vt pauperi, & diuiti vt diuiti, *Albericus in l.imantum.*§.*Vniuerſitatis.ff. de rer. diuiſ.Bertrand. conſil.* 1.*par.*3. *Crauetta conſil.*60. & quod ciuium appellatione non veniat in paſcuis iſtis incola,qui in terra Baronis habitauerit minori tempore decennij, cum domicilium non conſtituatur donec aliquis per decennium non habitauerit iuxta regulam in *l. Ciues Cod. de incolis* dixit *Capiblanc.in pragm.* 11. *de Baron.* vbi etiam quod ſi incola domicilium conſtituit deſtinatione, quod gaudeat commoditate paſcendi,lignandi,& cæterorum vti Ciues ex *Surd. conſil.*59. *volum.*1. & quod ita etiam gaudeant Ciues recepti,ſicut ciues naturales ex *Molfeſ. in conſuet. Neapol.tom* 2. *titulo de perſonis,quæſt.*1. *par.*2. ex *Surdo conſil.* 437. *vol.* 3. & *Bald. conſil.*409.*vol.*5. vbi quod officiales gaudeant iſta ciuilitate vſus paſcui,& quod etiam Dominus Iuriſdictionis criminalis dicit in *Pragmat.*12. *de Baronibus*, & quod iſtis paſcuis non gaudeat conductor terræ Baronalis, dicit ibidem poſt *Regentem de Ponte in tract. de poteſt. Proregis*, & an gaudeant vſu paſcui ciues, qui capiunt animalia ad ſuccidam dicit *idem in Pragmat.*11. *de Baron.* & dicit *Auendan. in cap.*4.*par.*1. *de mandat.Reg. exeq.*quod iſta qualitas requiritur à lege,vt ſint demorantes in loco, vt iſtis commoditatibus paſcendi poſsit aliquis vti, & ideo demorantes gaudere debent,& nō originarij, ſi aliunde domicilium habent *Couarr.pract.quæſt.cap.*37. hinc dixit in practica *Auend.* quod vaſſallorum Dominus, niſi habitet in eodem loco, non poteſt frui paſtu cum ſuis animalibus,quia habitantibus tantum dicta facultas conceditur, quod tamen ægrè ferunt Barones vaſſallorum,quod non eſt verum,quia ius habet Baro, etiam ſi non habitet *Aluar.Velaſc.de iure emphyt.q.*8. & etiam vtile in practica eſſe dicit *Auendan.loco citato*, vt licet aliquis actu non commoretur, ſi tamen ibi domicilium habeat cum omnibus fortunis ſuis morari videtur,& ita dicit *Bart. in l.*1. §.1. *ff.de liber. agnoſc.* & ſicut in Baronali demanio Vniuerſitas, & eius Ciues vſum habent (vt di-
34 xi) ita etiam in demanio vniuerſali Baro habet etiam ſuum vſum paſcendi tamquam primus Ciuis *Præſes de Franch dec.*197. non tamen debet Baro immictere tantam quātitatem animalium,quæ totum paſcuum abſorbeat, vt vſus tranſcendatur *Frizza in d.auth.*46.qui dicit poſſe Barones tantam animalium quantitatem ponere in paſcuis quantum duo ex ditioribus Ciuibus *Anna ſingul* 80. affert deciſiones Sacri Conſilij Neapolitani, *Auiles in cap. prætor.*3. *in gloſ. iuriſdict.* in defenſis autem proprijs Vniuerſitatis nullum ius Baro habet niſi vt poſsit fidari vt alij Ciues,immo nec poterit Vniuerſitas fidare niſi fuiſſet ab antiquo ſolitum idem *Præſ.dec.*301. immò in caſu contrauentionis tenetur ſoluere vt alij pœnam, & ita ſeruari dixit *Capiblanc.in d. pragm.*11. in ſua patria, vbi Domini fidam ſoluunt pro paſcendis eorum animalibus in defenſa illius patriæ,
35 & de quantitate animalium immictendorum per Baronem in dictis paſcuis demanialibus ſtandum eſt arbitrio Iudicis Expertis remictendo paſcui capacitatem,quantitatem,& qualitatem, & poſtmodum animalia repartire vt pro omnibus commoditas diuidatur iuxta dictum *Alberic. in l. Imperatores de ſeru. ruſt. prædior. Crauetta conſil.*60.& *Couar. in d. cap.*37. & per Conſilium *Bertrand. in conſil* 37.*vol.*1. de quo per *Vrſill. in dec. Afflict.*388. quod *Conſilium Bertrandi* ſequutus fuit *Præſes de Franch.in deciſ.*301. ſecundum quam Expertorum taxam fuit decretū in Conſilio,ſicut etiam inter Vniuerſitatem vallis Vitulanæ,& Baronem fuit per idem Conſilium Neapolitanū deciſum.Actuario Figliola, *Capiblanc. in pragm.*12. vbi dicit etiam quod licet vſus diuerſimodè capiatur, *l ſi quis binas ædes.*& *l.ſi aly ff.de vſufruct.* quod in hac materia interpretetur pro commoditate vtendi,inde animalia non ſolum pro vſu victus tantum, ſed etiam pro commoditate poſſunt teneri, non tamen pro magna mercatura, ſed pro induſtria,quia non mercari,ſed induſtriari dicitur ciuem illum qui animalia tenet,& illorum fructus,ac partus vendat, ita,vt animalibus venditis poſsit alia emere,quæ ſibi ad victum ſuppetant ex *Anna*, & *Præſide de Franchis*, & de hoc vſu dixit etiam ante eum *Conſiliarius Rouitus in pragm.*1. *de ſalar. eorum qui mic.* vt in caſibus iſtis commoditatem importet quam quis habet gratia ſui victus,& in cau-

Digitized by Google

ſa Vniuerſitatis Laurenzani fuit etiam per Cõſilium Neapolitanum deciſum, quod menſuretur territorium, & numerentur animalia, vt prouideri poſsit, quæ quantitas fidari poſsit, *Anna ſingul.* 80.

36 Vnũ tamen notauit perpetuo menti tenendũ *Conſiliarius Rouitus in pragm.* 1. *de paſcuis* in hac materia iuris paſcendi, vt ſi competat alicui in aliquo territorio ius paſcendi, non poterit propterea aquare, vel potum ſumere in dicto prædio, vt fuit deciſum in Conſilio Neapolitano inter Vniuerſitatem Montis Sani, & Monaſterium Sãcti Laurentij propè Padulam,
37 vbi declarat etiam quomodo intelligatur illud quod dicitur appellatione cibi potum conti-
38 neri ex *l.* 1. *ff. de alimen. & cibar. legat.* dicens etiam quod data promiſcuitate ſeruitutis iuris paſcendi, quæ vulgò dicitur in hoc Regno (*acqua, ed erba commune*) glandium vſus, ſeu aliorum fructuum non includetur, nec etiam herba illa quæ parata eſt ad fructum capiendum, prout ſunt prata *l. ſilua ff. de verbor. ſignific. l.* 2. *vbi*
39 *Lucas de Penna Cod. de paſcuis lib.* 11. & Cuſtodes ponere in defenſis an ſpectet ad Baro-
40 nem, vel Vniuerſitatem, qui Cũſtodes an poſſint arcere damnificantes, ſed etiam pignorare, & pœnam exigere, aut damnum: dicit remiſſiuè *Auendan. in cap.* 1. *lib.* 1. *de exequen. mandat. Regys*, & ad materiam paſcuorum ego addo *eumdem Auendan. in cap.* 13. & de exactione pœnæ pro animalibus ſumẽtibus paſcua, & ad declarationem pro pœna, & damnis animalium *Conſtitutionis* ſæpè allegatæ *Cum per partes Apuleæ* vide latè *Regentem Lanarium in conſil.* 99.

Ego Flaminius Monacus in vtroque iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Feudum an æquiparetur rei ſacræ, vel campo Martio, vel ſit in commercio: Feudo legato an debeatur extimatio ibidem.*
2 *Pecunia legata an debeatur re empta ex illa pecunia.*
3 *Legatum an extinguatur relictum pro puella maritanda ſi nupſerit viuo teſtatore. & quid in alys legatis adimpleta conditione viuo teſtatore.*
4 *Legatum quantitatis an tollatur per legatum ſpeciei.*
5 *Domus legata ſi fuerit, & reficiatur, an legatum extinguatur.*
6 *Legatum an extinguatur ſi poſt teſtamentum rem legatam teſtator alteri obligauerit.*
7 *Legatum an extinguatur vendita re legata per teſtatorem.*
8 *Frumento legato ſi conſumitur viuo teſtatore, & poſtea aliud reponitur per eundem teſtatorem quod tempore mortis reperitur, an debeatur illud frumentum legatum, & quid de ſimili legato facto per virum vxori, & quid oleo, vino, vel ſimilibus legatis.*
9 *Legatum aut an extinguatur per legatum factum per patrem filiæ.*
10 *Legatum dotis factum per patrem filia quam viuente eo maritauit, an extinguatur ſi dotem dedit.*
11 *Legato fundo Titio in Teſtamento ex eodem poſteà legato Caio in Codicillis cui debetur.*
12 *Legans Sempronio, & poſtmodum dicens, quod legaui Sempronio lego Titio, an cenſeatur ademptum legatum.*
13 *Legans alicui Eccleſiæ vbi elegit ſepulturam, ſi mutauit ſepulturam, an videatur ademiſſe legatum.*
14 *Re legata ſi periyt in vita teſtatoris, vel fuerit donata an ſit, ademptum legatum.*
15 *Legatum nominis debitorum an extinguatur per exactionem, & quid liberatione legata, ibidem.*
Et quid exacta pecunia, & alia re empta an cenſeatur ſubrogata pro Legato, ibidem.
16 *Legatum quando cenſetur reuocatum, & numero ſeq.*

DECISIO XXXIII.

1 Dicit Minadous in hac deciſ. *num.* 1. quod illa primogenita quæ ſucceſſerat in feudis legatum deberi negabat, cum eſſet extinctum, ex quo de pecunia erat effecta res, quæ non eſt in libero commercio. Adde quia feudum non æquiparatur rei ſacræ, vel campo Martio, eſt in commercio, vt declarat *gloſ. in conſlit. Regni incip. Conſtitutionem Diuæ memoriæ, & Andreas in cap.* 1. *§. finali de inueſt. de re alien fact.* qui licet aliter videatur dicere in *d. conſtitut.* ipſum declarat *Regens de Ponte in conſil.* 88. *vol.* 1. *Bald. in cap. Imperialem de probib. feud. alien. per Frider. Ioannes Faber in §. non ſolum inſtit. de legat.* non eſt enim feudi commercium prohibitum, ſed ipſius alienatio impeditur propter ſolemnitatem extrinſecam, quæ ſolemnitas hodie paſſim, & indiſtinctè conceditur, & permittitur *idem Regens dicto conſi.* 88. vbi tractat an feudo legato, vel hærede inſtituto in feudo debeatur extimatio, de quo vide quæ ego latè ſcripſi *In pragmat. huius Regni Neapol. octuagints nouem caoitum in cap.* 74.

2 Et legata pecunia an debeatur res empta ex illa pecunia? non intelligitur extinctum legatũ ex re empta, dicit *Bart. in l. pater inter filios ff. de adimen. legat. Cæphal. conſ.* 114 & vide *Menoch. cõſ.* 115. *lib.* 2 vbi an extinguatur legatum, ſi pecunia legata fuerit, & conſumpta.

3 Legatum pro filia maritanda, quod debeatur etiam ſi reperiatur nupta teſtamenti tempore, vel viuo teſtatore, vtputa quando teſtator dixit, Lego Catherinæ centum, cum nubet, quia ſiue hæc conditio impleatur viuo teſtatore, vel poſt mortem, vel eſſet tempore teſtamenti impleta, debetur legatum, *l. hæc conditio, cum l. ſeq. ff. de cond & demonſt. l ſi quis hæredẽ Cod. de inſt. & ſubſtit.* Secus autem eſſet, ſi factum fuiſſet legatum pro Catherina maritanda, nam ſi fœmina illa fuerit per teſtatorem maritata in vita legatum extinguitur, quia ſemper legatum ceſſat cauſa finali legati ceſſante, *l. libertis ff. de alim. & cibar.*

Digitized by Google

*cibar.legat.l.epiſtolam ff.ad Trebell.Lud.de Caſanate in conſ.35.Bar.& Doct.in l.Lucius de legat.2. Magon.deciſ.Lucenſ.*28. quod extendit *Aymon Crauet.conſ.*167. licet per teſtatorem ſu iſſet mulier illa maritata cum minori pecunia, quā fuiſſet legata; deberetur tamen legatum, ſi ab alio fuerit illa mulier maritata, & hoc ignorauerat teſtator, *l. ſeruo manumiſſo de cond. indeb. & l.ſi iam facta ff.de cond.& demonſt. Spinus de teſtam. gloſ.*14. *Alex.conſ.*146. *vol.*5. *Marſil.in rubr. de fideiuſſor.* & alij multi, quos refert *Cæuall. pract. commun. quæſt. in q.* 135. Nam ſi sciret teſtator mulierem eſſe nuptam tempore teſtamēti, aliæ nuptiæ eſſent expectandæ, *l.ſi ita legatum de cond. & demonſtrat. Iaſ.in l.3.§.ex pluribus ff.de acq.poſſ.* licet ſi nupta eſſet tempore teſtamenti, oportet vt teſtator nuptam illam eſſe ignoret tempore teſtamenti, cui debeatur legatum; intelligendo tamen *tex.in d.l.ſi ita legatum*, vt ſint aliæ nuptiæ expectandæ, quando legatum factum eſt conditionaliter, vt ſupra, dicēdo, lego tali mulieri cum nubet, vt dixi in initio hic, & teſtator nuptam mulierem ſciuerit, quia poteſt cōditio reiterari, vt per *Iaſ.loco cit.* & per *Felin. in c.ad hæc de reſcript.* nam *tex.in d.l.ſi ita legatū*, in diſpoſitione conditionali procedit, vt per *Mandell.conſ.*52. dicens, quòd in conditionali diſpoſitione, & eius implemento conſiſtit effectus. Benè tamen verum eſt, quòd ſi tempore teſtamenti ignoraret teſtator nuptam eſſe illam mulierem, ſed poſtea ſciuiſſet, vel videret illam mulierem nuptam ab alio viuente teſtatore, & cum non mutaſſet teſtamentum, quod poterat mutare, & quia cenſetur teſtatorem cum illa voluntate decedere velle, debetur legatum, ac ſi nupta non eſſet, pro quo facit *tex.in l.Athletæ §.dat remiſſionem ff.de excuſ.tut.l.ſi mater Cod.de inoffic.teſtam. Caſtrenſ.in conſ.*148. *Spinus in ſpec. teſtament. gloſ.*10. Vnde extingui legatum relictum pro puella maritanda, ſi nupſerit viuo teſtatore dixit *Card. Mantica de coniect. vltimar. volunt.lib.*12.*tit.*1. niſi ſciuerit teſtator eam nuptam, & non mutauit teſtamentum, quod mutare poterat, nam ac ſi nupta non eſſet, debetur legatum, *Magon.dec.Flor.*2. dicit, quòd ſi ſimpliciter ſit legatum pro dote Catharinæ quingentorum aureorum, debetur, retentis iiſdem terminis, legatum, quia poteſt augeri conſtante matrimonio, & cenſetur relictum in auxilium maritandæ, ſicut ſi eſſet factum legatum Antoniæ aureorum centum, qui dentur ei pro ſuo matrimonio, vel ingreſſu Religionis, nam nupta Antonia in vita teſtatoris poſt factum teſtamētum, valeret legatum, licet ignorauerit ille, qui legauerit teſtator, quia non ſunt ſubſtantiæ legati adiecta verba legati pro ſuo matrimonio, ſed executioni eius, & præſtationi, quæ diſpoſitionem quæ præceſſit, non mutant, *Purpur. conſ.*541. *Alex.conſ.*134. *vol.*6. *Ang.conſil.*71. *Peregr.de fideicomm.art.*37. *Ruin.conſ.*65. *vol.*2. *Craueita conſil.*101. legati cauſa adimpleta viuo teſtatore, quod debeatur legatum, *Alex. in l. huiuſmodi §.cùm pater de legat.*1. vbi *Iaſ.* & hæc eſt veritas, vt per *Caſtrenſ. in l. Publius Mæuius ff.de cond. & demonſt. Bal.in l.filius Cod.de legat. Magon.dec.Lucenſ.*28. & ſi teſtator in ſuo teſtamēto relinquat Ioanni decem, qui poſtmodum idem teſtator tractu temporis ſimpliciter dedit decem legatario, non exprimendo, an ex cauſa legati, vel non, decedente poſtmodum teſtatore, poterit peti legatum, *l.huiuſmodi §.cùm pater ff.de legat.*1. *& l.filia omnes Cod. de legat.* Legatum factum pro certa cauſa, vt puta pro itinere Neapolis, ſi poſtmodum teſtator idem in vita dederit legatario illam quātitatem pro illo itinere, eſt extinctum, quia fuit cauſa legati extincta, *Aymon Crauet.conſ.*167. & ante eum *Doctor.* omnes in *l.filia Cod.de legat.* ſecus autem ſi ſimpliciter nulla expreſſa cauſa tradidiſſet, *d.l.filia, & l.huiuſmodi §.cùm pater.* Legata ſpecie, ſi poſtea ſpeciem idem teſtator in vita dederit legatario, extinctum eſſet legatum, licet ſimpliciter, & nulla expreſſa cauſa, *l.Lucius §.impuberem de legat.*2. ſecus autem si dederit expreſſa cauſa legati, quia non fuit mutata natura legati, vnde reuocare poteſt illud legatum ſemper quod voluerit teſtator, de quo dicit latè *Maluaſia in conſ.*97. non tamen tenebitur fructus perceptos medio tēpore reſtituere legatarius; ſed quādo teſtator rem tradidit legatario ſimpliciter, legatum in donationē inter viuos trāſfertur, *Cotta in memoralibus ver.legatum* 2. *Magon dec.Luc.*28. poſt not.*Bartoli in l.legatum ff.de legat.*2.

4 Et quod legatum quantitatis non tollatur per legatum ſpeciei dicit *Abbas in conſ.*4.*lib.*2.

5 Et quod ſi domus legata reficiatur, quod non extinguatur legatum, niſi in totum deſtruatur, & poſtmodum à teſtatore reficiatur eſt *tex. in l. ſi ita legatum §. ſi domus ff. de legat.* 1. & licet *Iaſ.ibi* facit differentiam, tamen poſt ſe decla-
6 rat in *l. domos ff. de legat.*1. Non tamen extinguitur legatum ſi poſt teſtamentum rem legatam teſtator alteri obligauerit, quia tenetur illam hæres liberare *l.3. Cod. de legat. Præſ. de Franchis deciſ.* 283. quia etſi ademptum non cenſetur legatum ſi quis rem illam pignori dederit *l.qui poſt teſtamen. Cod.de legat.* niſi fuiſſet pro tanto tempore pignoratio vt luitionis ſpes non eſſet, ſecundum *gloſ.in l.legata §.finali ff de ſuppellect.legat. & in l.qui habebat ff de legat.*3. *Menoch de præſumpt.lib.*3. *præſumpt.*23. ademptum tamen non dicitur legatum per permutationem *Soccin. conſ.*162 *lib.*2. quia videtur rem permutatā loco prioris ſubrogare, *Cæpbalus conſ.*599.*lib.*4. *Ricciard.loco citando infra.*

7 Sed ex voluntaria alienatione rei legatæ extinguitur legatum *Præſes de Franchis loco citato*, ſecus ſi ex alienatione neceſſaria, & tunc dicitur neceſſaria, quando facta eſt ex rei familiaris neceſſitate, *Ant.Trigon ſingul.*110. & de hoc vide *tex. in l. ſi rem ſuam ff. de legat.* immo dicit *ibi Trigon.* legatum conditionale reuocari etiam per neceſſariam alienationem, & quando per alienationem rei legatæ videatur receſſiſſe teſtatorem à priori voluntate vide latè *Cardinal. Manticam in tract. de coniect. vltim. vol. lib.*12. *tit.*6. *Beroum quæſt.* 9. alienatio à teſtatore facta rei legatæ, quod præſumatur neceſſaria per quam ademptum legatum non cenſetur, *d. l.*

rem

rem legatam Crauetta conſ.784. & Honded. conſ. 77. lib.2.& alij per eum relati,& hanc communem vocant ſententiam,& dixerunt *Bart.in d.l. rem legatam.& in l.3.Cod.de legat.* Alienatione neceſſaria, quæ dicatur, & quæ voluntaria dicit *Honded. conſ.77.vol.2.* & optimè *Ricciardus in tit. de ademptio. legator.* & legato facto domus ex duabus, quas habebat teſtator, qui p. ſt teſtamentum vendidit domum legatam, & poſt aliquod tempus emit aliam domum, & mortuus fuit cum illo teſtamento, quod exti..ct.m ſit legatum per illius domus alienationem, quia ademptum cenſetur legatum per voluntariam alienationem rei legatæ factam per teſtatorem, *l.cùm ſeruus ff.de adim legat.§.ſi rem inſt.de legat. l.fideicommiſſa § ſi rem de legat.3. Tiraq.de legib. connub. l.16. gloſ.7.* quod procedit etiam ſi teſtator recuperauerit rem vẽditam,& traditam, *d.l.cùm ſeruus*, quod fallit fauore piæ cauſæ, vt dicit *Ricciardus in tit.de ademptio.legator.* intelligendo de alienatione particulari; ſecus vniuerſali, vt per *Carocc.ſing.261. Couarr.de teſtam. par.3. Aret.conſ.74 & Crauett.conſ.114.* vt quia legato fundo, donauerit idem omnia bona ſua, non cenſetur ademptum legatum, niſi ex coniecturis conſtaſſet in hac alienatione vniuerſali includi etiam voluiſſet fundum illum legatum, *Matienſ. lib.5. recompilat. tit.10. l.7. gloſ.2. & 5.* & limitationes alias,& illationes ad ea, quæ dixi per alienationem rei legatæ, videri legatũ ademptum, vide per *Carocc.ſing 287. Surd de aliment. tit.8 priuil.21. Ricciardum in d.tract.de ademp.legat. Menoch.de præſumpt. lib 4 præſumpt.167.*

8 Sed ſi teſtator legat frumentũ, quod in horreo habet, vendens poſtea illud, & reponens aliud, debetur hoc repoſitum frumentum, *Menoch conſ.15. lib.2* & idem de oleo,& vino legatis, quia ſi cõſumpta ſunt,& alia tempore mortis reperiantur, debetur in eo quod reperitur eo tempore, ſed pro illa quantitate, quæ tempore teſtamenti reperiebatur, *Praeſes de Franch. dec.313.* Non autẽ erit ſic in legato facto vxori de frumento reperto in domo, quia ſi illud cõſumet teſtator, non habebit vxor, ſi tantundem repoſuerit, ſecundum *Manticam ſing.650.* niſi idipſum repoſitum fuerit per modum ſubrogationis, quia tunc ſecus, *l.ſi ſeruus §.ſi quinque*, vbi *Angel.ff.de legat.1.* ſed *Bart.in l.rem legatam de adimend. legat.* dicit maritus legando vxori totũ frumentum, quod domi habebat, ſi poſtea teſtator frumentum illud procedente tempore cõſumpſerit, & aliud nouum frumentum repoſuerit, quia cenſetur ſubrogatum loco prioris, valebit legatum, ſicut legatis veſtibus per maritum vxori; poſt conſumptis per vxorem, & alias feciſſet maritus, venirent nouæ veſtes in legato, *Paul. de Caſtro in l.filiæ §.1. ff.de cond. & demonſt.et in l.ſi ſeruus §.qui quinque ff.de legat.1. Camill.Borrell.conſ.96. Bart.in l.rem legatam, & in l.ſi ita ff.de auro,& argen.leg. Aluar.de coniect. ment. defunct.* & pro hac opinione *Bartoli* pro vxore in terminis frumenti legati, olei, & vini eſt *deciſio* Sacri Regij Neapolitani Conſilij allegata 313. quã ſequitur *Menoch.de præſumption. lib.4. præſumpt.127.* & ſi legatum factum fuerit vxori per virum omnium denariorum, quos teſtator reperiebatur habere in domo, quo tempore teſtamenti habebat quingentum aureos, quos poſtea ſuperuiuens teſtator depoſuit, & deceſſit, reſpondit *Cæphal.conſ.599.* non videri reuocatum, ſed deberi depoſitum, & refert ſecundũ eius conſilium fuiſſe iudicatum in Concilio quadraginta virorum, & eum ſequitur *Card. Mantica de coniect. vlt.volunt. lib.9.tit.3.* & idem conſuluiſſe *Ludou. Tolentinum* Doctorem excellentiſſimum,& acuti ingenij, ſed contra eos nouiter tenuit *Peregr. in conſil.43. vol.1.* concludens, legatum videri reuocatum ex illa ſpontanea pecuniarum depoſitione extra domum teſtatoris, & Vrſolina, pro qua conſuluit *Cæphal.* quam dixit obtinuiſſe, voluntariè ceſſit liti, vt dicit *Peregr.* cui & ego aſſentio, nam voluntariè vendita re, cenſetur reuocatum legatũ, *l. Stichum qui meus erit ff. de legat.1. l.qui poſt, Cod de legat.leg.rem legatam ff.de adimend legat.* quia ego in materia reuocationis legatorũ facio regulam forſan infallibilem, quando cenſeatur ademptum, vel non legatum, vt illud dicatur ademptum,& reuocatum legatum, quãdo hoc cognoſcitur ex volũtate teſtatoris, ſi colligi poteſt animus voluntatis mente teſtatoris collectæ ex coniecturis legitimis, *l.3.& ſeq.ff.de adim.leg.* Et an ſcilicet compatibilis ſit actus teſtatoris aliqua ratione cum legato, an verò ſi legato aduerſetur, ita vt deprehendatur animus teſtatoris contrarius, vt ſic cenſeatur reuocatum, vel non, quod ex caſibus ſuperius ſp cificè dictis hæc diſtinctio manifeſtatur: hinc generaliter dicitur in dubio legatũ nõ cenſeri ademptum, non enim præſumitur mutatio voluntatis, *l.cum qui,& l.3.de probat. Bal. in l.ſi pluribus ff.de leg.1. Alex. conſil.77.* vnde dicimus hæredi aſſerenti mutatam voluntatem, incumbit onus probandi, *d.l.rem legatam*.

9 Legatum aui non extinguitur, ſi per patrem filiæ factum eſt legatum, *Natta conſil. 363.*

10 Dicit etiam ibidem *Natta*, quod legans dotem pater filiæ, quam poſtea dotauit, extinguitur legatum, quia cenſetur ademptum legatum relictum in cauſa dotis, ſi teſtator dotem dederit in vita legatariæ, *Benintend.dec.22.* poterit tamen reperire centum filia, cui pater reliquit ducentum pro dote ipſius maritandæ, ſi maritata filia centum tantum dedit pater nomine dotis, *Bar.in l.67.de legat.* & ſi pater legat dotem,& poſtea dat, videtur animo compenſandi, *Boer.dec.136. Magon.dec.Florent.13.*

11 Legato fundo Titio, & poſtmodum in Codicillo eodem fundo legato Sempronio pro virili debetur ambobus, *Bar.in l.3.de codicillis, Bal.in l cohæredi.§ cohæres in fine ff de vulgar. & pupill.ſubſtit. Alex conſ.169 vol.5.*

12 Et quid ſi dixerit teſtator, lego Sempronio, quod Caio legaui, an videatur legatum Caio ademiſſe, vide *Fachin.lib.5. controu.iur.c.52.*

13 Legatum factum ab eo alicui Eccleſiæ in qua ſepulturam elegit, ſi poſtmodum alibi ſepulturam elegit, quod videatur ademptum, eſt *tex.in l his conſequenter § fin ff.fam.hercíſc.* ſi legatũ fuerit prætextu ſepulturæ, vt dicit *ibi Bal.*

14 Etſi

Digitized by Google

14 Et ſi res legata pereat, vel fuerit inter viuos donata in vita teſtatoris alteri, videtur ipſius rei legatum ademptum, *Gomez. Leo dec. 13.* niſi vna ex rebus alternatiue legatis à teſtatore donetur, remanet alia in legato, pro qua ademptũ non videtur, *l. huiuſmodi §. ſi Titio ff. de legat. 1.* & mille legatis ad turrim ædificandam, ſi legatarius impendat quinque centum ad turrim ædificandam, poteſt nihilominus petere alium quingentum, *Bart. in l. 4. de alim. & cibar. legat.* & legatum veſtium centum aureorum factum per teſtatorem maritum, licet fuerint valoris ducentorum aureorum, non videtur ademptũ legatum veſtium, vt dicat hæres velle ſoluere centum, quia legati taxatio reſpicit ſolum fauorem legatarij, *l. ſi fundum ſub conditione §. ſi libertus de legat. 1 Guliel. de Benedictis in c. Raynutius de teſtam.* & dixit multa ad hoc *Laderch. conſ. 32.* & eſſet idem etiam ſi minus legatæ veſtes valerent, quam dixiſſet teſtator.

15 In fine huius deciſionis, vbi rationem affert *Minadous*: præcipuè quod illos mouit ad decidendum, prout in hac deciſione, quia apparebat de enixa voluntate teſtatoris volentis deberi legatum ſiue pecunia exigeretur, ſiue in ſolutum darentur introitus illi, quo caſu extimatio deberetur. Adde quod legati nominis debitorum exactio antecedens legatum extinguit, ſicut ſubſequens exactio, *Cremenſis ſing. 104 §. iam autem inſt. de legat.* vbi *gloſ.* declarat, niſi probetur contrarium, vel quia debitor vltro obtulit non petente teſtatore, vel fuerit exactum, & depoſitum pro legatario, *l. ſi ſic § 1 ff. de legat. 1. Aret. in l. cùm ſeruus §. ſi Titius ff. de legat. 1.* & de ſponte offerẽte dicit *Honded. conſ. 61. vol. 1.* & ſi rem emit, & in vtilitatem patrimonij conuertit, vide *Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 2.* ſicut liberationis legatum non habet effectum ſi à teſtatore viuo ſit exactum legatum, *l. non ſolum § liberatio ff. de liberat. legat. l. quicumque §. qui Caium ff. de legat. 1.* nam vtroque caſu ipſa debiti ſubſtantia extinguitur, *l. fideicommiſſa § ſi rem ſuam ff. de legat 3.* niſi pecunia exacta fuerit à teſtatore depoſita, *d. § ſi rem ſuam*: ſi autem teſtator pecuniam legauit ſibi debitam, pro qua fuerunt ei data bona inſolutum, vel adiudicata, ademptum non intelligitur legatum, ſi illa bona conſeruauit, ſecus autem ſi alienauerit illa, *Rom. conſ 229 Bal. in l. qui poteſt ff. de legat. 1.* liberatio relicta debitoribus, an præſumatur relicta debitoribus puris, & nõ in diem, vide *Theſaur. deciſ 235.* liberationis legatum quod non fiat caducum ſi moriatur legatarius viuo teſtatore, immo tranſeat in hæredem legatarij, *l. ſi quis in teſtamento ff. de liberat. legat. Menoch præſumpt. 164. lib. 4.*

16 Et tandem de quo dicit *Minadous*, quod apparebat caſu iſto de enixa voluntate teſtatoris. Adde quod in eo, in quo mutata teſtatoris voluntas apparet, cenſetur reuocatum legatum, & non in alio, *l. final. ff. de pen. legata*: quia nuda voluntate poſſunt adimi legata, *l. 3. §. vlt. de adimen. legat. & l ſi iure ff. de legat. 3.* propter inimicitias tamen ademptum legatum intelligitur, quod ampliatur, & limitatur multis modis per *Cardin. Manticam loco cit. tit. 5. Gerard. ſingul. 3.* & quod intelligatur reuocatum legatum propter inimicitias culpa legatarij, ſecus ſi culpa teſtatoris *Roman. ſingul. 199.* & an facta reconciliatione reconualeſcat vide eumdem *Girardum ſingul. 5.* & ex quibus coniecturis intelligantur adempta legata, vide late *Cardinal. Manticam in loco cit.* & legata, & fideicommiſſa poſſe ex pœnitentia reuocari non eſt nouum, *l. ſi de ie. Cod. de fideicommiſſis.* Ademptio legatorum generalis an adimat legata conditionalia non ſolum pura vide *Surd. de alimen. tit. 8. priuileg. 20. Præſid. de Franchis deciſ. 69.* poſt *Doctor. in l. Paulo Callimacho §. 1. de legat. 3. Afflict. deciſ. 11. vbi Vrſil.* dicit tamen *Afflict. in d. dec.* numquam per generalitatem derogatum cenſetur doti, legitimæ, & legatis pijs.

Ego Flaminius Monacus In vtroque iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Legitimatio an differat à diſpenſatione.*

2 *Agnati & ſuccedentes ab inteſtato, an citandi ſint in legitimatione naturalium, & quid in ſpurijs.*

Et quid de conſuetudine Neapolis.

Legitimationis ſtylus in Regno Neapolitano, ibidem, & an cenſeantur legitimati quoad ſedilia.

Clauſulæ citra præiudicium venientium ab inteſtato in legitimatione effectus quis ſit.

3 *Legitimatus an ſuccedat in feudis.*

4 *Clericus beneficiarius an poſſit matrimonium contrahere.*

Ioannes Andreas laudatur, ibidem.

DECISIO XXXIV.

1 QVòd exceptio de qua in hac deciſ. non faciat quod dicatur diſpenſatio, ex quo ſuccedit poſt natalium reſtitutionem, atque plenariam perſonæ habilitationem ex *Andrea*, & alijs quos allegat *Minadous num. 1.* Adde quod in materia legitimationis eſt differentia inter legitimationem, & diſpenſationem, quia vera eſt legitimatio quando legitimatus plenè reſtituitur ingenuitati, & natalibus, ita vt tollatur omnis macula perinde ac ſi natus eſſet de legitimo matrimonio, & ad omnes effectus plenè reſtituitur, tàm iuris ciuilis, quàm municipalis, diſpenſatio autem eſt, quando defectus natalium quoad quid tollitur, vel in certo caſu, vt ſi quis ad ſucceſſiones legitimetur non obſtante defectu natalium, aut quoad honores, vel dignitates, quia tunc habetur pro vero legitimo in caſu illo diſpenſationis, & non vltra illum caſum extenditur, *Gail. dec. 142. par. 2.* Vnde legitimatio, & non diſpenſatio dicitur illa, per quã fuit aliquis per Principem plenè ad natalia reſtitutus, vt dicit in *deciſ. Rotæ Romanæ quinta Achill. de Graſs. in titulo qui filij ſint legitimi*; etiam ſi fuerit de filio vxorato facta legitimatio, vt per *Balb. deciſ. 22. & in d. deciſ. de Graſſis* etiam ſi reſtituto ad naturalia ſucceſſio reſtringeretur per clauſulam ſine præiudicio venientium ab inte-

ſtato,

ſtato, vt per *eundem de Graſſi. dec. 6. eodem titulo* de qua clauſula dicit *Aſſlicti dec. 21.*

2 In filio ſpurio tamen, quod non cadat legitimatio, ſed diſpenſatio dicatur, vnde in ea non requiritur agnatorum citatio, ſicut in alijs legitimationibus, ſecundum *Rotam Piſanam deciſ. 222. & eundem Achill. de Graſs. dec. 4. eodem titulo* Ricc. collect. 1028. tamen licet allegati per Ricc. & alij etiam *Doctor.* intellexerunt doctrinam *Bart. in l. Gallus §. & quid ſi tantum ff. de liber. & poſthum.*

3 Vt in legitimatione non citentur agnati, nec alij ſucceſſores ab inteſtatò, dum ad patris inſtantiam fit in vita, vel poſt eius mortem: quia ſic diſpoſuiſſet in teſtamẽto, alias citandi erunt ſucceſſores ab inteſtato, ſi nulla præcederet teſtatoris diſpoſitio, vt procederet in filijs naturalibus tantum: ſecus in filijs ſpurijs, qui ſunt legitimandi cum cauſa, & ſic intereſſe prætendentibus citatis; quia tunc videretur diſpenſatio, vt per *Socc. in l. falſa demonſtratio, §. ſed & ſi cui ff. de cond. & demonſtr. Socc. Iun. conſil. 120. vol. 2. Dec. conſil. 287. & 263. & 565.* contra prædictos tamen, & ſequaces eſt communis opinio, quia omnes *Bart. in loco citato* intelligunt etiam in ſpurio, & hanc eſſe communem opinionem fatetur idem *Socc. Iun. in conſil. allegato 120.* & quod hoc iure vtimur dixit nouiſſimè *Regens Ioan. Franciſcus de Ponte Marchio Murconi in tract. de poteſt. Proreg. in titulo de diuerſ. prouiſ. in titulo de legit. ſeu reſtitutione natalium, Soccino* reſpondens vt intelligatur cum ſequacibus, quando pater non ſupplicauit, nec ordinauit legitimationem, ſed illo inſcio ſupplicauit, & impetrauit filius, vel tractatur de bonis fideicommiſſo ſubiectis, non autem de bonis paternis, & liberis, & dicunt aliquando legitimatio non eſt facta per ſupremũ Principem, tunc probatio cauſæ ſemper requiratur, & poſuit ſtilum Regiæ Cancellariæ Neapolis, cuius eſt fieri legitimationes in cauſa patris citra præiudicium liberorum ex regula *Auth. Præterea Cod. de Natural. liber.* & quando fiunt poſt mortem patris cum clauſula illa fiunt citra præiudicium ſuccedentium ab inteſtato; niſi aliter pater diſpoſuiſſet in teſtamento, & fiunt ordinariè quoad honorem, & natalium reſtitutionem, & reſpectu ſedilium Ciuit. Neapolis fuit nouiſſimè addita clauſula citra præiudicium illorum, & propterea nemo citatur in Ciuitate Neapolis, tamen eſt *Conſuetudo Neapolitana in titulo de ſucceſs. ab inteſtato incip. ſi quis vel ſi qua, Vrſill. ad deciſ. Aſſlicti 195.* & de clauſula illa citrà præiudicium venientium ab inteſtato vide *Capyc. in deciſ. 22.* & quæ ego ibi ſcripſi in additionibus ad deciſ. *Capyc.* & an in legitimatione debeat fieri mentio venientium ab inteſtato vide *Boer. in deciſ. 122.* & quando poſſit fieri in præiudiciũ venient. ab inteſt. *deciſ. Card. Pute. 482. lib. 2.* multa ad materiam legitimationis vide quæ ſcripſi ego in *deciſ. Capycij 194.* & differentiam inter legitimationem, & diſpenſationem, & quomodo diſtinguatur legitimatio à diſpenſatione dicit *Polidor. Ripa in obſeruat. 347.*

Et an Princeps poſſit legitimare illegitimum mortuo Patre in præiudicium agnatorum conſiderauit tria tempora *Bart. in l. Gallus §. & quid ſi tantum allegat.* cui adde notata per *Menoch. conſil. 105. lib. 2.*

Et in legitimatione filij ſpurij quid ſit exprimendum vide *Aluar. Velaſc. conſult. 80. & Franc. Marc. deciſ. 10. par. 1.*

Et clauſula hæc citra præiudicium venientium ab inteſtato præſeruat non ſolum deſcendentes, ſed etiam fratres, & ſorores germanas defuncti ſecundum *deciſ. Rotæ Roman. 501. par. 1. in nouiſſimis Robuſterij*, & de prædicta clauſula vide *Peregrin. conſil. 14. & 15. vol. 3.*

Et ſi fuerit aliquis legitimatus abſque præiudicio venientium ab inteſtato, ſi pater decedat ab inteſtato excludit proximiores, qui defuncto ſuccedere debuiſſent, ſi legitimatio non adeſſet, ſcilicet tranſuerſales, & agnatos non exiſtentibus filijs legitimis, & naturalibus, quia ſuperſtitibus dictis filijs legitimis, & naturalibus patri decedenti non ſuccederet iſte legitimus ab inteſtato, niſi inſtituatur, *Capyc. d. dec. 22.* vbi ego ſcripſi.

Et quæ exceptiones adduci poſſunt contra legitimationis priuilegium poſuit decem, & ſeptem oppoſitiones *Menoch. in conſ. 181. lib. 2. & Franc. Curt.* poſuit decem oppoſitiones *in conſil. 73.* de quibus vide *Roland. in conſil. 89. vol. 1. & Crauet. conſil. 277.* & nouiſſimè *Anell. de Amato Præſidentem Regiæ Cameræ Summariæ* doctiſſimum in ſuo *conſil. 4.*

Et quòd quando quis non ſimpliciter legitimatur, ſed ſub conditione non dicitur propriè legitimatio, ſed diſpenſatio, & ideò ſemper requiritur agnatorum citatio, *Caball. Milleloq. 565.*

Et quod legitimatio eius qui natus eſt ex muliere cum qua matrimonium contrahi non potuiſſet, dicatur diſpenſatio, & non legitimatio, quia eſt odioſa dixit *Menoch. conſil. 181. lib. 2. Dec. conſil. 308. & 338. Raudenſ. in tractat. de analog. cap. 30. & 37. Roland. conſil. 89. Ozaſc. deciſ. Pedemon. 6.*

Ad eundem num. 1. vbi dicitur quia non erat legitimatus ad feudum. Adde quod ſuccedit in feudo *Mſinger. cent. 5. obſeru. 42. & Boer. deciſ. 122.* dicit vt ad feuda nunquam legitimatus cenſeatur, qui legitimatur, niſi diſcretis verbis exprimatur in priuilegio, vel reſcripto legitimationis, tàm in feudo nouo, quàm in feudo antiquo ex pacto, & prouidẽtia, vt per *Nicolaum ibi*, & eſt *deciſio Cameræ Imperialis 140. Gail. par. 2.* & de ſucceſſione feudi ex pacto, & prouidentia eſt deciſio *Rotæ Rom. 368. par. 1. Seraſini in nouiſſimis, & Dec. conſil. 269.* dicit poſſe Principem legitimare filium ſpurium, vt ſuccedat in feudo in præiudicium agnatorum, & *Menoch. conſil. 181. lib. 2.* defendit quod non poſſit in feudo antiquo, & proprio, & quod poſſit pater facere legitimare filium ſpurium ad feuda hæreditaria in præiudicium agnatorum tenuit *Aſſlictus dec. 195.* & in Regno Franciæ legitimatum ſuccedere ſimpliciter in feudo

dicit

Digitized by Google

dicit *Raudenſ. in tract. de analog. cap. 36. Papon. lib. 21. tit. 3. Arreſto 12. Menoch. conſil. 156. lib. 2.* & quod legitimatus cum patris conſenſu per Principem accepto poſtea feudo, quod in feudo ſuccedat, verum eſt, ſi Princeps in legitimatione ſucceſſionis mentionem fecerit, ſecus ſi legitimaret ſolum ſimpliciter *Doctor. in c. 1. §. naturales ſi de feud. defunct. conten. ſit inter dom. & agnat. Burſat. conſil. 490. Menoch. conſil. 520. Clar. in §. feudum quæſt. 82. Card. Paleot. in tract. de noth. & ſpur. cap. 31.* ſufficeret tamen aliquem eſſe legitimatum ad feuda, licet non dixerit ad tale, vel tale feudum *Clar. in dicta quæſt. 82. Martin. Laudenſis de feud. par. 3. princ. in §. expedita, Roland. conſil. 49. lib. 4.* quod intellexerunt alij in feudis inferioribus, ſecus autem in feudis dignitatum, & iuriſdictionalibus *Anchar. conſil. 308. Bald. in l. eam quam Cod. de fideicom.* alij intellexerunt de magnis dignitatibus, ſed quia *Bald. ibidem* loquitur de feudis curatis, ideo veniunt iuriſdictionalia feuda, de quibus vide ibidem per eos quomodo intelligantur, & quia dixi ſuperius cum patris cõſenſu legitimatus, adderunt etiam quod pater poteſt licentiam per eum datam in teſtamento filij naturalis de faciendo ſe legitimum reuocare, *Menoch. lib. 4. præſumpt. 80. Crauetta de antiq. tempor. §. 1.* & proindè legitimatio nihil valet tanquam contra patris voluntatem obtenta, *Dec. conſil. 338. Anchar. conſil. 242. Bald. conſil. 14. lib. 2.* & quando ſuccedat in feudo filius legitimatus dicit *Idem Menoch. conſil. 181. lib. 2. & conſ. 16. & 203. lib. 1.* & an poſſit ad feudum Eccleſiaſticum ſpurius legitimari vide *Afflict. dec. 386.* & an ſuccedat in emphyteuſi vide *Theſaurum dec. 84.*

4 *Ad num. 3.* quod nulla erat diſpenſatio neceſſaria ex quo abſque aliqua diſpenſatione Clericus etiam beneficiarius poteſt matrimonium contrahere, licet ipſo iure vacent beneficia. Adde quod hoc non procedit in beneficiato conſtituto in ſacris contrahente matrimonium, quia beneficium non perdit, nam eſt omninò inhabilis ad matrimonium contrahendum, *Maynard dec. 29. lib. 2.* quia Clericus eo ipſo quod matrimonium contrahit etiam ratum ſtatim beneficia perdit Eccleſiaſtica quæcumque, etiam ſimplicia, & eccleſiaſticas dignitates, *cap. 2. vbi gloſ. & Abbas de cler. coniug. & in cap. cùm decorem, & in cap. quod à te, Diaz. in pract. crim. cap. 74.* habetur *in deciſ. Cappell. Tholoſ. 236. Nauarr. in Manual. cap. 25.* etiam ſi eſſet occultum, & etiam ſi matrimonium non valeret ob aliquod extrinſecum defectum, vt puta affinitatis, & conſanguinitatis, ſecus ſi ob defectum conſenſus, quia clericus furioſus non tamen perderet beneficia ſi tantum ſponſalia de futuro contraxerit huiuſmodi Clericus in minoribus conſtitutus, *Abbas in d. cap. 1. de Cler. coniugat. Nauar. Diaz, Ioannes Andreas* Tuba iuris Canonici *in cap. Ioannes eodem titulo de Cler. coniug.* vt eum vocat *Peregr. conſil. 3. vol. 3.* eſt Rotæ *dec. 21. Imola in clem. gratiæ de reſcript.* & nouiſſimè *Ricc. in reſolut. 36. in praxi vol. 3.* ſecus autem eſt in conſtituto in ſacris, quia non perdit beneficia cõtrahens matrimoniũ per verba de præſenti ipſo facto, ſed poterit per ſententiam priuari, *Io. Andreas, & Nauarr. loc. citat.* & ratio eſt quia conſtitutus in minoribus non poteſt ſeruire beneficio, & vxori, ſed conſtitutus in ſacris cogitur vxorem dimittere cum non teneat matrimonium, & quis priuandus eſt per ſententiam ordinis executione, merito priuandus eſt beneficio, niſi fuerit diſpenſatum per Epiſcopum in beneficijs, & ordinibus poſt pœnitentiam cõdignam *cap. ſanè vbi gloſ. & Abb.* & ſequitur *Ricc. loco citato*, & ſi matrimonium à Clerico contraheretur abſque teſtibus, & Parocho, & non ſeruata forma *Concil. Trident. ſeſſ. 24. cap. 1. de reformat.* quia non perdit beneficium ipſo facto, licet ſic ſcienter contrahens poſſit beneficio priuari, *Thomingius deciſ. 29.* Illud autem, quod dicit hic *Minadous* Clerico contrahente matrimonium ipſo iure vacare beneficia Clerici contrahentis, procedit etiam in penſionibus, vt vacent etiam per contractum matrimonium, *Caputaquenſ. dec. 313. par. 2.* quæ procedunt etiam non ſequuta copula, vt in *deciſ. Rotæ 21. de probat. in antiquis, & in nouis. dec. 1. in titulo de Cler. coniugat.* & etiam ſi ſponſa Monaſterium ingrediatur: ſponſa dico de præſenti antequam cognita ſit, quia perdit beneficium vacatum per matrimonium contractum, vt in *dec. 49. Curiæ Archiepiſc. Neapol. Nauar. Cappell. Tholoſ. & Diaz. loc. citat.*, *& idem Ricc. in d. reſolut.*

Ego Flaminius Monacus in vtroque Iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Procurator qui factus eſt dominus litis an poſſit procedere mortuo principali, & num. 10.*
2 *Mortuo principali quomodo transferatur iudicium in hæredes de ſtilo Neapolis, & Franciæ; quo caſu quomodo ſit formanda ſententia, num. 11.*
Feudatario decedente ſine hærede, & illius nullo apparente legitimo ſucceſſore an fiſcus habeat intentionem fundatam, & an illius poſſeſſio ſequeſtretur penes fiſcum num. 4. & quid ſi feudum in vita Baronis fuit alienatum, & quid in ſubfeudis, num. 7. & 8. & quanto tempore duret ſequeſtrum, num. 9.
Capitulum Regni *Neapolitani incip. ex præſumptuosè an corrigat* text. in cap. ſi feudo in titulo ſi de feudo def. ibid. *& quæ fuerit ratio* d. c. ex præſumptuosè num. 6. *& de materia vſq; ad num. 10.*
Vincentij de Franchis laus recenſetur, num. 10.
5 *Verba aperto iure quid ſignificent.*
10 *Don Garſias Maſtrillus laudatur.*
12 *Mandatum quando non expiret morte mandantis cum plur. ſeqq.*

DECISIO XXXV.

1 QVæſitum fuit in hac deciſ. an lite conteſtata per procuratorem mortuo eius principali poſſit procurator, qui dominus litis eſt effectus procedere in cauſa, nullo appa-

apparente hærede, & dicit *Minadous*, quòd prima facie videbatur dicendum quod ſic per *text. in l. nulla dubitatio Cod. de procurat.* licet ſecus ſit in beneficialibus per *text. in clement. fin. de procurat.*

2 Adde quod quotidie practicatur in Sacro Neapolitano Conſilio, quod lite conteſtata cum procuratore, poteſt cum eo iudicium finiri, iuxta diſpoſitionem *d. l. nulla allegat.* per *Minadoum*, quod etiam fuit iudicatum in eodem Sacro Conſilio habere locum in feudalibus *Capyc. in dec. 185.* vbi ego ſcripſi in additionibus meis ad dicti *Capycij* deciſiones; & licet *Zaſius in titulo de re iudicata in ſumma* dicat citandum eſſe hæredem, vt fiat translatio inſtantiæ in ipſum, ab eo receſſit, *Marin. Frezza in differ. 15. inter feud. ex pacto, & hæreditarium*, qui tamen dicit poſſe procedere opinionem *Zaſij*, quando procurator cum quo eſt lis conteſtata peteret hoc, non ad finem litis differendæ, ſed vt ab eo informetur, ſi hæres habet alia iura vltra deducta in proceſſu, & ſecum aſſiſtat in lite, & expenſas ſubminiſtret; dixit tamen *Conſiliarius Rouit.* nouiſſimè in *rubr. pragm. de procurat.* benè verum eſſe, quod adita hæreditate per hæredem, eſt in electione actoris, vel rei, vel ad vlteriora procedere in cauſa cum procuratore, cum quo fuit lis conteſtata, vel hæredem citare in terminis, in quibus cauſa reperitur, quo caſu citato hærede non eſt opus citare procuratorem, cum quo fuit lis conteſtata in vita defuncti, niſi ab hærede cōfirmetur procurator, & alio facto procuratore, cum tali nouo procuratore eſt procedendum, ſin autem cum principali procedetur in contumaciam accuſatis contumacijs, & ita practicatur; qui dicit etiam, quæ dicta ſunt de procuratore cum quo lis conteſtata eſt, vt procedant etiam in procuratore conſtituto poſt litem conteſtatam cum principali, niſi fuiſſet conſtitutus procurator poſt factam concluſionem in cauſa, & nullus eſſet poſtea actus celebratus, cum non inducatur cum tali procuratore litis conteſtationis actus, *Bald. & alij omnes in l. nihil Cod. de procurat.* & de tranſlatione iudicij in hæredem ſecundum *Coranitam in ritu 234.* eſt ſtilus, qui ſeruatur in hoc Regno, vt mortuo principali in hæredes transferatur iudicium, qui poſtmodum conſtituunt eundem procuratorem, vel alium, & ſeruatur etiam in Regno Galliæ, vt per *Piſardum od dec. 119. Guid. Pap.* poſt *Rebuff. in conſlit. Galliæ tomo 3. in titulo de ſentent. art. vlt.*

3 Et cum nullus appareat hæres legitimus, cui aperto iure feudum pertineat fiſcus habet fundatam intentionem, quod ei apertum fuerit, vt eſt *text. in cap.* Regni *ex præſumptuosè*, vt dicit *hoc eodem num. 1.* *Minadous* Adde quod per dictum *cap. ex præſumptuosè* corrigitur *text. in cap. ſi de feudo, in titulo ſi de feudo defuncti militis*, in quo dicitur; quod orta controuerſia inter defuncti agnatos, & dominum, quia dicebant agnati feudum eſſe antiquum, & conſequenter ipſos manutenendos in poſſeſſione, & dominus contendebat feudum eſſe nouum, & tamen fuerunt agnati conſeruati in poſſeſſione, qui nihil ad prſtādum feudum eſſe antiquum in promptu producebant, vt in *d. cap. ſi de feudo*, qui corrigitur in hoc Regno Neapol. per *c. ex præſumptuosè*, quod allegat hic *Minadous*,

4 in quo dicitur, feudatario mortuo ſine legitima prole poſſeſſio feudi ſequeſtri loco penes fiſcum remanet, ſi non probant agnati claro, & aperto iure ipſos ſuccedere, & licet *Andr. in cap. Imperialem §. illud* dixerit, quod diſponitur in hoc *cap.* eſſe contra ius, attamen quia hæc eſt lex Regis ſeruanda eſt, cùm poteſt nouas leges facere in Regno ſuo *Afflict. ibidem*, ſed prò *d. cap. ex præſumptuosè* facit *text. in l. apud Iulianum ff. de iure fiſci*, vbi patet quod cùm quæſtio eſt de alicuius hæreditate inter priuatos, in qua ius fiſcus habere prætendit, eſt differenda priuatorum quæſtio, & primò ius fiſci eſt diſcutiendum, vt notat *Lucas de Penna in d. cap. ex præſumptuosè*.

5 Et verba hæc, quæ dicit *Minadous*, aperto iure ſumpta fuerunt ex *text. in §. in bonæ fidei Inſtit. de action.* ibi eas compenſiones quæ iure aperto nituntur, & intelliguntur aperto iure; ideſt iure ſcripto, & liquido, non controuerſo à Sapientibus, vt declarat *Loff. ed. in cap. 1. Lotharius, & Andr. in l. Imperialem* loquendo in propria materia *d. cap. ex præſumptuosè*.

6 Rationem autem decidendi huius *cap. ex præſumpt.* poſuit *Bambac. in cap. ſi de feudo in titulo ſi de feudo defuncti* dixit eſſe, quia eo ipſo quod agnatus defuncti prætendit feudorum ſucceſſionem, & tanquam proxim or eſt fundata Regij Fiſci intentio, dum agnatus dicta bona eſſe feudalia dicit, fateri videtur dominium directum penes Regem eſſe, quia ſicut omnia quæ ſunt in diœceſi, Epiſcopi eſſe præſumuntur, niſi exempla probentur *cap. omnes baſilicæ 16. quæſt. 7.* ſic caſtra, & feuda omnia quaternata, quæ infra Regni fines ſunt per aſſertionem agentis, vel conuenti, qui fatetur illa tenere à Curia Regis *Andr. in l. Imperialem*. Vnde poſtquàm agnatus fatetur rem eſſe feudalem, & directum dominium eſſe penes Regem, & feudatarium mortuum, ninirū ſi mortuo feudatario poſſeſſio penes fiſcum, pro quo eſt præſumptio iuris, ſequeſtri loco conſeruari debet; niſi claro, & aperto iure per promptas inueſtituras, & probationes ſuccederet agnatus, nouum non fit ſequeſtrum, immò reuocatur ſi factum fuerit *Afflictus dec. 195. 196. & 197.* cuius rationem decidendi *capitis ex præſumptuosè* à Peritis Regni hucuſque enucleatum non fuiſſe dicit *Bambacar. ibidem*; Sed mihi videtur ad huius decidendi rationem verbum vnum euomiſſe *Minadoum hic* in verbis, quæ poſuit in initio huius deciſionis *ibi fiſcus habet fundatam intentionem, quod ei apertum fuerit*, & rationem decidendi dixit etiam antè *Bambac. Ioan. Anton. de Nigris in d. cap. ex præſumptuosè*, Quod ſequeſtrum non procederet exiſtente legitimo ſucceſſore, quamuis ſpurio, ſed etiam quoad feuda legitimato, *Boer. dec. 133. Afflict. dec. 195.* licet contrarium fuerit deciſum

Digitized by Google

ſum, vt refert *Maricond. in conſtit. Regni incip.*
7 *inſtrumentorum robur*; Non tamen haberet locum *dictum cap. ex præſumptuosè* ſi feudi poſſeſſio ante mortem feudatarij titulo particulari penes aliquem perueniret, quamuis in promptu non producatur aſſenſus, quia ſufficit illum allegare *Io. Vincent. de Anna allegat. 1. & Regens de Ponte Marchio Murconi conſil. 15.* ſecus autem eſſet ſi ille poſſeſſor fateatur non habere aſſenſum *Afflict. dec. 197.* vt conciliat *Bambac. in loco citato allegat. 1. Annæ, & dictam deciſ. Afflicti*, & ante *eum Io. Ant. de Nigris loco citato*.

8 Sicut nec etiam procederet ſequeſtrum virtute *d. cap.* in ſubfeudis Baronum ſecundum veram concluſionem, vt per *Capyc. in l. Imperialem, Frezzam in 15. differ. inter feuda quaternat. & feud. plan. & de tabul.* qui dicit ita fuiſſe iudicatum, & ſequitur *Vrſill. in dec. Afflict. 196. Garzia in dec. 73. Bambac. loco citato*; quia *capitulum* hoc *ex præſumptuosè* loquitur in fiſco Regio, & extendi non debet ad Baronem, quia iuris communis eſt correctorium, quo prohibitum eſt ſequeſtrum *l. 1. Cod. de prohib. ſequeſtrat. pecuniæ*, ſuper qua lege *Franc. Curt. tractatum vnum fecit de ſequeſtris*, non enim in correptorijs fit extenſio, *Bart. in l. præcipimus de appellat. §. fin. Io. Ant. de Nigris in loco citato*. & hoc *Capitulum* à iure communi exorbitans vocauit *Regens de Ponte in tractatu de poteſtat. Proreg. in titulo de regali. impoſit. §. 6.* & ideò non procedere in ſubfeudis Baronum, & ſic dixit quod practicamus in hoc Regno Neapolis in morte Baronum, & aliorum feudatariorum feuda tenentium immediatè, & in capite à Regia Curia.

9 Benè tamen verum eſt, quod in materia *dicti cap. ex præſumptuosè* facto ſequeſtro penes fiſcum infra annum de cauſa poſſeſſorij agitabitur, quo elapſo in cauſa petitorij tantum audiuntur agnati, *Afflict. d. dec. 196. Bambac. & Regens de Ponte loc. citat. & Io. Ant. de Nigris legat. & Andreas in cap. Imperialem, & Lucas de Penna in l. facultas Cod. de iure fiſci*.

10 Et quod ſententia debeat formari nomine hæredis defuncti, cùm in hæredem fit tranſitus à defuncto, vt dicit *Minadous hic num. 2.* Adde quod maxima fuit dubitatio inter Doctores, quomodo eſſet tali caſu concipienda ſententia, & varij varia dixerunt, & inter cæteros *Bald. & Corneus in d. l. nulla dubitatio* tenuerunt, vt abſoluatur, vel condemnetur procurator, vt procurator hæreditatis, & horum opinionem approbauit Sacrum Neapolitanum Conſilium, quod ſeruat, vt condemnetur procurator cum quo eſt lis conteſtata in damnum hæredum, vt per *Præſidem de Franchis dec. 245. Conſiliar. Rouit. in rubr. de procurat.* vbi refert varias Doctorum opiniones de iure communi, & eſt *deciſio Rotæ Florentinæ 48.* immò hanc opinionem eſſe de iure dixit *ibi Præſes de Franchis*, dicens, vt in cauſis antiquis aduertant Iudices, an viuat, vel non viuat principalis, vel procurator, item an ſit tranſlata inſtantia in hæredes, ne poſtea ex nullitatibus ſententiarum partes fatigentur, vt accidit in illa cauſa, quam retulit *ibi Præſes de Franchis* acutiſſimus, vt eum vocat *Conſiliarius Rouitus in pragmat. incip. Cauſa dilationum*, & digniſſimum Præſidem vocat *Conſiliarius de Anna in conſil. 59. & conſil. 1.* quia ſententia lata contrà, ſiuè prò mortuo eſt nulla *l. Paulus Lapa, ff. de ſentent. ſiuè appellat. leg. de qua re §. fin. ff. de iudic. leg. in ſumma §. final. ff. de re iudic. Angel. conſil. 227. Viuius dec. 52.* & huius rationem poſuit *Vantius in tractat. nullit. in titulo de nullitat. & defect. iuriſdict.* quia in rerum natura non exiſtente, nullus actus concipi, ac ſuſtineri poteſt *dicta leg. in ſumma, §. final. vbi Doctor. & Rubin. in deciſ. 91.* dixit rationem eſſe, quia iudicium morte rei finitur, quod procedit etiam ſi ille, contra quem lata fuit ſententia, viuere putabatur *Polid. Rip. in obſeruat. 23.* & etiam ſi ſententia eſſet in fauorem mortui, nulla eſſet, vt per *Balb. dec. 77.* & ita fuit deciſum Neapoli in Regia Camera Summariæ, vt per *Viſcontum in dec. Præſid. 245.* in cauſa Boneſti Baſtoni, & Spinolæ anno 1607. Immò dicit *Miſing. in obſer. 53. cent. 4* non ſolum nullam eſſe ſententiam contra mortuum latam, ſed etiam contra febricitantem, & allegat *tex. in l. quæſitum ff. de re iud. Maſtrill. dec. 137.* quod etiã procedit ſiue Iudex ignorat mortem, ſiue ſciat, *Cornazz. dec. 145.* niſi non vt Iudici, ſed vt parti conſtaret, *Gail obſer. 109 lib. 1. Guido Papa quæſt. 86* dicens, quòd ſi ex actis non conſtat de morte, non eſt nulla ſententia, quæ contra mortuum profertur, & ibi practicari dicit: ſententia enim lata contra mortuum à Iudice habente mortis ſcientiam nulla eſt, *Becc. conſ. 110 Rebuff. ad conſt. Galliæ in tit de ſent. art 3 gl. vnica, Viuius commun opin 710.* vnde idẽ dixit *Becc. in d. conſ.* eſſe de ſententia lata contra febricitantem, vt ſit nulla, ſi tamen de illa infirmitate Iudici conſtiterit, vt Iudici, *Miſing. in 57. obſer. cent. 4. Becc. loco cit. Gabr. conſil. 50. lib. 1.* & proinde iudicatum fuit in Regno Siciliæ vltra Farum, validã fuiſſe ſententiam contra mortuum in Conciſtorio, & quia ſic pluries fuit in Regno illo iudicatum, fuit hæc praxis ſic iudicandi introducta in illo Regno, quia tunc ſententia contra mortuum lata non valet, quãdo Iudex habuit ſcientiam de morte, vt ſupra, & ita fuit deciſum etiã tempore *Don Franciſci del Caſtillo in deciſ. 60.* eiuſdem Regni: fauore tamen libertatis nõ procedit regula, vt ſententia contra mortuum ſit nulla, *Rubin. in dec. 39. Bart. & Ang. in d. l. in ſumma § ſi quis ff. de re iud. & in loco cit. Maſuer. in pract. in form. ſent. diffin. Carpan. in conſt. Mediol. cap. 131. Rebuff. in conſt. Gall. in tit. de ſentent. 51. Verall. dec. 140.* qui dicunt idem fauore Eccleſiæ, ac vtilitate, *idem Don Garzias Maſtrillus*, quem vocat doctiſſimum *Regens de Ponte Marchio Murconi in tract. de poteſtate Proreg. in tit. de aſſenſ. ſuper dot.*

11 *Ad num. eundem*, vbi dicit *Minadous*, cùm nullus appareat hæres, meritò dicendum videtur, quod hic procurator licet dominus litis effectus ſit, nõ tamen poſſit amplius litem proſequi. Adde quod per hæc dicta *Minadoi* limitatur

Digitized by Google

tatur quod dictum fuit in principio huius deciſionis, vt lite conteſtata cũ procuratore poſſit lis cum eo proſequi, & finiri, iuxta *tex. in l. nulla dubitatio Cod. de procurat. & dec. Capyc.* relatam 186. quia fallit, quando nullus apparet hæres, vt in caſu huius deciſionis, & hãc *Minadoi* limitationem ſequitur nouiſſimè *Conſiliar. Rouit. in d. rubr. de procurat.* & ante eum *Anna ſing. 329.* quia eſt dãdus Curator hæreditati iacenti, iuxta tradita per *Capyc. in dec. 87.* vbi ego ſcripſi, ſicut fallit in beneficialibus, vt per *Minadoum hic*, in quibus expirat mandatum, etiam re non integra morte Prælati, vel Rectoris mandantis, *clem. fin. de procurat. Mantica dec. 213. Gratian. diſcept. forenſ. 522. Suarez conſ. 10. Caſſad. dec. 21. de appell. Creſcent. dec. 13. tit. de procurat.* & habetur in *Rota diuerſor. dec. 1263. par. 3.* quia Prælatus eſt vſufructuarius in bonis Eccleſiæ, qui vſusfructus morte extinguitur, ſuper quo mandatum fundatur, vnde mãdatum ipſum extingui neceſſe eſt, *Salyc. in d. l. mandatum*, & etiam ſi Prælatus renunciet beneficio ſimiliter mandatũ expirat, *Ant. Gabr. in tit. de procur. concl. 3.* & ex beneficialibus dixit idem eſſe in feudo ex pacto, & prouidentia ſtari, *Frezza in differ. 15. inter feud. ex pacto, & prouid. & hæred.* & dixit nõ procedere in feudo ex pacto, & prouidẽtia, *d. l. nulla dubitatio.* nec obſtat quod dixit *Capyc. in dec. 186.* quia loquitur in feudo hæreditario, & nõ in feudo ex pacto, & prouidentia, de qua limitatione ad *dictam deciſionem Capyc.* memini ego in additionibus meis ad dictas deciſiones *Capyc.* Et quando dicatur res integra in negotijs, & iudicijs, ad finem vt morte extinguatur mandatum, vide *gloſ. in Clement. fin. de procurat.* Non tamen expiraret mandatũ factum ab adminiſtratoribus Vniuerſitatis finito eorum officio, *Corneus in l. eius, qui in prouincia ff. ſi cer. pet.*

12 Mandatum autem regulariter morte mandantis expirat, *l. mandatum Cod. mandati*, re integra *Præſes de Franch. dec. 255. Magon. dec. 106. Flor. & Puteus dec. 73. Rotæ Romanæ*, cuius regulæ limitationes vide præter *Doctores in d. l. mandatum, Marſil. ſing. 44. Iacob. Nouell. ad regul. Petri de Duen. 87. Gal. in l. eius, qui in Prouincia ff. ſi cert. pet.* & fallit hoc, quando procurator eſt effectus dominus litis (vt dixi ſuperius) & ita fuit concluſum in Senatu Pedamontano, *Ozaſch. dec. 149. & in Rota Rom.* vt per *Caſſador. dec. 2. tit. de procurat. & in Rota diuerſ. dec. 1046.* & in Senatu Mantuano *Surdus dec. 89.*

13 Sicut nec etiam expirat mandatum morte mandantis, quando quis eſt procurator velut in rem propriam, quando hæredem reliquerit mandans, *Guid. Pap. dec. 547.* eſt *dec.* Rotæ Romanæ *174. par. 2. diuerſ.* & tunc dicitur quem facere procuratorem in rem ſuam, quãdo aliquis aliquem in locum ſuum conſtituit, *Barz. deciſ. Bonon. 26.*

14 Sicut nec etiam mandatum expirat, quando principalis pro procuratore ſatiſdedit, *Balbus dec. 278. Cappella Tholoſ. dec. 164. Verall. dec. 189. Guid. Pap. dec. 119.*

15 Sicut nec expirat mandatum morte Prælati, quando eſſet à Prælato conſtitutus procurator ad exequendas aliquas ordinationes, idẽ *Guid. Pap. quæſt. 491.* & licet *Balbus dec. 364.* teneat cõtrarium, illos tamen conciliat *Additionator ad Papam in d. q. 491. Ranchinus.*

16 Sicut nec etiam expirat mandatum, quando ſupplicationem porrexiſſet principalis ad reſignandum, & poſtea ad præſtãdum aſſenſum conſtituiſſet procuratorem, quia mortuo man-
17 dante, poteſt procurator conſentire, *Creſcent. dec. 7. de renunc. et in tit. de procurat. dec. 8. Puteus dec. 83. lib. 2. & 268. lib. 3. Caſſad. dec. 1. & 3. in tit. de renunc.* Sed quod expiret mandatum probat ex multis *dec.* Rotæ Ricc. *reſol. 402. part. 3.*

18 Sicut nec etiam expirat mandatum morte vnius ex mandantibus, ſuperſtite altero mandante, *Ant. Faber dec. 19. in tit de mandato.*

Sicut nec expirat, quando mandatum eſſet exequendum poſt mortem mandantis, *Viuius dec 494.*

19 Sicut nec expirat mãdatum generale factum à tutore tutorio nomine in litibus cœptis, vt per *Præſidem de Franch. dec. 466. Mula in cap. Sicilia 32. tom. 1.*

20 Sicut nec expirat in mandato ſubſtituti, quia per ſubſtituentis mortẽ non extinguitur, quando ex facultate ſibi tradita à principio ſubſtituit, ſecus ſi proprio iure, vt declarat *Bellamera dec 6.*

21 Fauore tamen dotis mandatum non extingui dixit *Balb. dec. 440.* nec fauore libertatis re integra dixit Nouarius nouiſſimè in ſuo *tract. de elect. fori quæſt 25. ſec. 1.* nec etiam expirat mandatum captiuitate mandantis apud hoſtes, vel apud latrones, vt dixit nouiſſimè iudicatum per Rotam *Genuæ, Flaminius* Chartar. *in dec. 92.*

22 Non tamen ſolum mandatum tacitè reuocatur per mortem mandantis (vt dictum eſt) ſed etiam reuocatur procurator ſpecialis per conſtitutionem generalis, *Cornaz. dec Lucenſi 140. Puteus dec. 167.* & ita fuiſſe deciſum pluries in Rota Rom. præcipuè in nouiſſimis *deciſionibus* 293. teſtatur Ricc *in collect. 2241.* ſed poſt eum eius Alumnus *Nouarius*, vt eum in *collectanea* vocat *Ricc.* dixit contrarium in *collectan. 196.* ſuper *pragm. Regni*, ſcilicet non dici reuocari ſpecialem procuratorem per dationem generalis procuratoris, & allegat eoſdem allegat. per D. *Ricc.* iuxta quarum ſententiã dicit audiuiſſe deciſum per Curiam Archiep. Neapolitanam, licet primi, & antiqui procuratores per nouorum conſtitutionem reuocantur, idẽ *Cornazz. dec. 188. Viu. dec. 15. Surdus dec. 295. Magon. dec. Lucenſ. 2. Boer dec. 347.* & hæc eſt vna coniectura, quòd ſit reuocatus procurator, quando poſt conſtitutum procuratorem vnum in vna cauſa, alius conſtituatur procurator, *c. ſi duo procuratores de procurat. in 6. & l ſi quis § fin. ff. eod.* niſi exprimat ſe nolle primum reuocare, *l. ſi pluribus ff. de leg. 1.* quod limitat *Conſiliarius Rouitus* in cauſis fiſcalibus, in *loco infra citando*, & alias coniecturas vide per *Maſcar. in loco* ſimiliter *citando*, ſequitur etiam ibidem *Nouarius* alios caſus reuocationis procuratorum, vt apud eum videri poterit.

23 Idem ſi dominus liti renunciaueit, & cauſæ,

quia

Digitized by Google

quia cenſetur reuocatus procurator, *Caſſador. dec. 2. in tit. de appell. & dec. 155. parte 3. diuerſor. & in nouiſſimis Rotæ dec. 376.*

24 Aduertat tamen qui vult reuocare procuratorem, vt faciat ſaltem reuocationem procuratori notificari, ne in cauſa procedat vlterius ad faciendum acta, *Laurentius in dec. Auenionẽſi 13. Myſing. obſer. 44. cent. 5.* & nouiſſimè hoc probat *Conſiliar. Rouit in rubr. de procurat. per gloſ. in c. 2. de procurat. in 6. & in Clement. 1. de renunc.* quod dicit latius procedendum, diſtinguendo inter procuratorem ad litem, & ad negotia, *Seſſe dec. Arag.* 81. de quo dicit etiam latiſſimè *Saguranus de Nigr. in additionibus ad Bal. in l. ſi mandaſſem ff. mandat.* Et an reuocatio procuratoris facta ignorante parte, & procuratore valeat, & iudicium cum eo factum nullum reddat, *Præſes de Franch. dec. 490.* & quod valeat eſt *tex. in c. mandato prouratoris de procurat. Rom. conſ. 367.* & ſi fiat reuocatio poſt concluſum in cauſa, quod poſſit ferri ſententia, *c. auditis de procurat. cum gloſa.*

Non tamen ad nutum ſemel in cauſa conſtitutus procurator reuocari poteſt cum cœptum fuerit tractari de meritis cauſæ, *l. vnica cum gloſ. Cod. de ſatiſdat. Boer. dec. 285.* Immò quod non poſſit poſt litem cõteſtatam, *l. ante litem conteſt. cum ſeq. ff. de procurat.* niſi cum cauſa, *Maſcar. de probat. concl. 1014. Conſil. Rouit loco citato.*

Ego Flaminius Monacus in vtroque iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Soror vtrinque coniuncta, an maſculo præferatur.*

2 *Fœmina iure feudorum an excludatur in ſucceſſione feudi, & quid de iure* Regni *Neapolis, nu. 3. & 6.*

4 *Coniunctio ex vtroque latere an ſit in conſideratione in feudis.*

Io. Angel. Piſanellus laudatur, ibidem.

5 *Caſus omiſſus an remaneat in diſpoſitione iuris communis.*

7 *Frater conſanguineus, vel ſoror vtrinque coniuncta, an præferatur in ſucceſſione feudi.*

8 *Frater vterinus an ſuccedat in feudo fraterno antiquo non prouueniente à matre.*

9 *Frater non coniunctus ex illo latere, vnde feudum prouenit, an ſuccedat.*

10 *Frater vterinus an ſuccedat cum fratre vtrinque coniuncto in bonis ex linea materna ad fratrem mortuum obuenitis, & quid de ſorore vterina cum fratre vterino, ibid. nu. 11.*

12 *Frater conſanguineus an ſuccedat cũ fratre vtrinque coniuncto in paragio debito ſorori, decedente ſine filijs.*

13 *Frater vterinus an ſuccedat cum fratre vtrinque coniuncto, mortua ſorore vterina, in bonis maternis.*

Andreas Molfeſius laudatur. nu. ſeq.

14 *Frater an ſuccedat in feudo fratri mortuo, & an ſuccedant nepotes ex fratre, & fratres conſobrini, ibid.*

Ioannes Andreas Georgius laudatur, ibid.

15 *Frater an ſuccedat fratri in ſubfeudis.*

DECISIO XXXVI.

1 QVod ſoror duplici vinculo coniuncta maſculo præferatur, quia duplici vinculo coniunctus præfertur, per *Auth. itaq; commu. de ſucceſſio.* Adde ad idem *tex. in auth. ceſſante Cod. de legitim. hæred. & in §. reliquum in Auth. de hæred. ab inteſt. ven. Decius in conſ. 444. & 484. Corn. conſ. 131. vol. 1. Tiraquell. de retract. proſ. §. 14. gloſ. 2. Neguſ. conſ. 28. lib. 4. Bal. conſ. 59. lib. 4. Soce. art. 252. & Socc. Iunior conſ. 94. lib. 1. gloſ. in conſtit. Vt de ſucceſſ. Loffred. in ſua parafr. eart. penult.*

2 *Ad n. 2.* quod fœmina iure feudorum excluſa eſt à ſucceſſione pro cauſa quam allegat hic *Minad.* Adde rationem huius excluſionis eſſe, quia fœmina non poteſt arma geſtare, & propter fragilitatem ſexus, ſeu conſilij, & voti lubricitatem, quia varia, & mutabilis, & propter publicam honeſtatem, quæ non patitur vt ſe cœtui virorum fœminæ immiſceant, *Cardinalis Pariſ. conſ. 4. vol. 1. Curtius conſ. 1. Roland. à Valle conſ. 41. Afflict. in c. 1. §. hoc autem qui feud. dar. poſſ.* nec poteſt fœmina ſeruare ea quæ continentur *in c. 1. de noua for. fidelit. & in c. 1. de forma vet. fidelit. Dec. conſ. 139. & 193. Roland. à Valle in conſ. 23. Afflict. dec. 320. Cardinal. Pariſ. conſ. 16. vol. 4.* ſed regulam, quod fœmina ſit excluſa à ſucceſſione feudorum limitat multis modis *Reuerendiſs. Epiſcopus Equenſis D. Riccius in collect. 215.*

3 Et quod ſit fœmina admiſſa per *conſtitutionem* vbi deeſt maſculus, vt dicit ibidem *Minad.* Adde *conſtitutionem* eſſe in hoc Regno, illaq; incipit, *In aliquibus,* & aliam quæ incipit, *Vt de ſucceſſionibus,* quia poteſt fœmina ſe capacem reddi ad fidelitatis iuramentum, & illud adimplere mediante perſona ſui mariti, *Card. Pariſ. conſ. 22. & 23. vol. 1. & 12. & 21. Fulgoſ. conſ. 4. & 86. Natta conſ. 464. Afflict. in d. conſtit. In aliquibus, & vt de ſucceſſionibus, Capye. dec.* 10. vbi ego ſcripſi, & *Decian. conſ. 54. lib. 2. & Peregrin. conſ. 6. vol. 1. Alex. conſ. 10. lib. 5.* non obſtante iuramento fidelitatis, quia ſi diſpenſatum eſt vt ſuccedat, eſt etiam diſpenſatum vt poſſit ſeruire per ſubſtitutum, *Speculat. in tit. de feudis §. quoniam, idem Cardinal. Pariſ. in conſ. 4. & 16. vol. 1. Afflict. dec. 320.* vndè maritus debet ſeruire pro vxore, cui fuit datum feudum in dotem, *Capyc. in inueſt. feud. in verb. feuda pro dote.*

4 *Ad n. 5.* propter duplex vinculum in fœmina, quia hæc ratio non eſt in conſideratione. Adde quod in ſucceſſione feudorum vtrinq; coniunctio non eſt in conſideratione, *Afflict. Præpoſ. & Mart. Laud. in c. 1. §. bis verò de ſucceſſ. feud. Iac. de S. Georgio in tract. de feud. in verbo præſentes, & recipientes,* vbi dicit, quod ita fuit iudicatum in cauſa nobiliũ de Canalibus, Dominorũ Caſalesarũ; nam quantumcunq; in fratre vtrinq; coniuncto duæ qualitates concurrant, non auget effectum, quia ipſarum vna eſt impertinens, & hanc vocat communem, & verã opinionem *Bal.* qui nihil ignorauit *conſ. 304. lib. 1.* et non obſtat *tex. in auth. itaq; commun. de*

ſucceſſ. quem allegauit *Minadous* hic in principio ad probandum de iure communi, duplici vinculo coniunctum præferri, quia *dicta auth.* procedit in ſucceſſione allodialium, ſecus autem eſt in ſucceſſione feudalium, vt per *Iacob. in loco cit. & Curt. de feud. par. 3.* tunc fuit deciſum fratrem conſanguineum tantum ſororem excludere vtrinq; coniunctam, *Io. Angel. Piſanell. ad Conſuet. Neapolit. incip. ſed ſi morienti, & Molfeſ. ad eaſdem Conſuet. part. 4. q. 40. in additionibus.*

5 *Ad n. 7.* quòd caſus omiſſus remaneat in diſpoſitione iuris communis. Adde quod in feudis caſus ſpecialiter non deciſus per leges feudorum, iure communi deciditur *c. 1. de feudor. cognit. gloſ. & Doctor. in c. 1. de ſucceſſ. fratr. Brun. conſ. 71. Pernus conſ. 9. Cardinal. Pariſ. conſ. 67. lib. 3. Barbat. conſ. 509. lib. 4.*

6 *Ad n. 8. & n. 9.* quòd quando fœmina eſt admiſſa per ſtatutum non exiſtentibus maſculis, non admittitur quando maſculus adeſt ex vno latere, licet fœmina ſit vtroq; latere. Adde quod hoc dicunt etiam *Soci. conſ. 25. vol. 3. & conſ. 304. vol. 2. Ruin conſ. 29. vol. 2. Alciat. in l. 1. de verbor. obligat. Mandoſ. conſ. 81. Berous conſ. 143. & 144. & 145. vol. 2.*

7 Quia primogenito ſuperſtes fuit ſoror vtrinq; coniuncta, & frater conſanguineus tantum fuit commun. voto deciſum fratrē legitimum ſucceſſorem fratri conſanguineo in feudis, quæ à communi patre peruenerunt, extitiſſe, ſaluo iure competenti pro paragio, vt dicit *hic nu. 1. iuncto n. 10. Minadous.* Adde quod hanc deciſ. ſequitur *Io. Andr. de Georgio allegat. 21* qui declarat hanc deciſionem, quia hic agitur de ſexu maſculino, & fœminino, inter quos nullus poteſt eſſe concurſus, vt poſſit duplicitas coniunctionis practicari, & de hoc dixerunt etiam *Molfeſ. ad Conſuet. Neapol. in addit. ad part. 4. q. 4. Borgninus Caualcan. dec. 12. par. 3.* & maſculum tali caſu eſſe admittendum, vt in hac deciſ. dixit etiam alias fuiſſe iudicatum in Sacro Neapolit. Conſilio *Vrſill. in dec. Afflicti* 28. & ante eum *Loffred. in parafraſi feudorum in c. 1. de not. feudor.* & fratrem conſanguineum tantum in materia feudali excludere ſororem vtrinq; cōiunctam *Molfeſ. ad Conſuet. Neapol. par. 4. q. 40. Piſanell. ad Conſuet ſi morienti* dicit deciſum, quod in feudo proueniente à patre, remanentibus fratre conſanguineo tantum natu maiore, & vtrinq; coniuncto natu minore, maior natu præfertur, & duo vincula non obſtant, quia duplicitas illa nihil auget reſpectu cognationis, ſecundum ius Francorum, *Conſiliar. Rouit. in pragm. 11. de feud.* & ante eum olim *Conſiliar. Affl. in cap. 1. de grad. ſucceſſ. in feudo,* & alij per eum allegati, & reſpondet tenentibus in contrarium, & *Andr.* anteſignano, qui dicit loqui in feudo conceſſo pro ſe, & hæredibus ſimpliciter, et non in feudo conceſſo pro ſe, et hæredibus ex corpore, ponens differentiam inter vnā, et aliam inueſtituram, vt conceſſo feudo ſimpliciter pro ſe, et hæredibus, quod tunc vocatur etiam frater vterinus in feudo paterno, ſed quando conceſſum eſt pro ſe, et hæredibus ex corpore, tunc nullo modo comprehenditur frater vterinus, qui ex corpore primi acquirentis non deſcendit ex *Loffredo in c. 1. de nat. ſucceſſ. feudor.* dixit tamen *Rouit.* adhuc ſub Iudice litem eſſe, et tu vide *Milanenſem in loco infra citato*, et quia cognatio in feudis non conſideratur, *cap. 1. §. 1. de grad. ſucceſſ. in feudo,* dixerunt ibi *Andr. Bal. Aluarot. & Affl.* quod frater vtrinq; coniunctus non excludit fratrem conſanguineum tantum, et idem dixerunt *Vulteius de feudis c. 9. Vueſembecius de feudis c. 6. Roſentalis concluſ. 130. Mozius de feudis c. . . . Alex. conſ. 9. lib. 5. Andr. Gail obſeruat. . . . Tiraquell. de retract. lignag. §. 14. gloſ. 2.*

8 *Ad n. 11.* Adde quod an frater vterinus ſuccedat in feudo fraterno antiquo, quod à matre non prouenit, ſed à patre, longa fuit controuerſia inter noſtros regnicolas; et omiſſis eorum diſputationibus, vera eſt opinio, vterinum fratrē ſuccedere in feudo, etiam quod non procedit ex latere matris in defectum fratris conſanguinei, non autem fratre extante, qui ex vna linea coniunctus ſit, ex qua feudum prouenit, vt dicit clarè *Andr. in conſtit. Regni incip. Vt de ſucceſſionibus*, et ſequuntur *Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 11. Petr. de Gregor. de conceſſ. feud. par. 4. q. 9. Milanenſ. deciſ. 18. lib. 1.* quos ſequitur nouiſſimè *Conſil. Rouit. in pragm. 11. de feudis,* in feudis, in quibus viuitur iure Francorum, nempe ſexus, et ætatis prærogatiua ſeruata, ſi frater decedat ſuperſtite fratre vterino maiore natu, et fratre conſanguineo natu minore conſanguineus frater., licet natu minor ſuccedet in feudis prouenientibus à patre, et ita deciſum refert *Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 67.* per *conſtit. Regni* quæ vigent in Regno hoc Neapolis, et Siciliæ.

9 Et fratrem non coniunctum ex illo latere, vnde feudum prouenit, ſcilicet conſanguineum ſorori ſuccedere conſanguineæ in feudo materno dixit *Andr. in d. conſtit. vt de ſucceſſ.* et ita fuit iudicatum tempore Regis Caroli dixit idem *Andr. in c. 1. de nat. ſucceſſ. feudi,* et ita tenuiſſe Regni Peritos dixit *idem in conſtit. ſi quando*, & meminit de deciſione *Fab. de Anna conſ. 125.* quæ procedunt etiam in feudo nouo ſicut in antiquo, *Loffred. conſ. 38. Canet. et Frezza de ſubfeudis in tit. de different. inter feud. quater. & plan. & de tabula*, et licet difficultas eſſet ſi feudi inueſtitura diceret pro ſe, et hæredibus ex corpore, tamen ex gratia conceſſa à Rege in anno 1589. non obſtante tali inueſtitura, frater vterinus ſuccederet, ceſſat talis difficultas, licet *Affl. & Petr. Piccol. in d. conſtit. vt de ſucceſſionibus* dixerint, fratrē debere eſſe coniunctum ex linea vnde feudum peruenit.

10 Et quod frater vterinus ſimul ſuccedat cum fratre vtrinq; coniuncto in bonis ex linea materna ad mortuum fratrem obuentis, fuit Neapoli deciſum *Præſes de Franch. deciſ. 99. Molfeſ.* nouiſſimè *ad conſuet. Neapolit part. 4. q. 39.* & ſimiliter in bonis paternis idem *Præſes deciſ. 93.* vbi quamuis frater vtrinq; coniunctus in ſucceſſione fratris præferatur de iure conſuetudinario in Ciuitate Neapolis, excluſo fratre vterino, vt in *dictis deciſionibus*.

Et

Digitized by Google

11 Et quod ſoror vterina ſimul cum fratre vterino admittatur in bonis matri obuentis ex latere ipſius fratris, fuit etiam deciſum, idem *Præſes de Franchis deciſ.125.* & quid vigore conſuetudinis Neapolis, *Idem deciſ. ſequenti.* quando ſunt fratres conſanguinei, & fratres, & ſorores vtrinq; coniuncti, & pro primo puncto ſucceſſionis ſororis vterinæ cum fratre vterino, poſt *Præſidem d. deciſ.125.* dixit *Molſeſ. in d. p.4.q.41. Theſaur.quæſt.forenſ.16.lib.1.*

12 Et frater cõſanguineus quod ſuccedat cum fratre vtrinq; coniuncto in paragio debito ſorori decedenti ſine filijs ante nubilem ætatem fuit Neapoli deciſum, vt per *Præſidẽ de Franch. dec.619. Molſeſ. ad conſuet. Neapol. par.4.q.39. & conſ.50.*

13 Non tamen fuit deciſum in illo Conſilio, an frater vterinus cum fratre vtrinq; coniuncto, mortua ſorore vterina, ſuccedat in bonis maternis, idem *Præſes dec.566.*

14 Frater autem an ſuccedat fratri in feudo, diſtinguendum eſt, quia in feudis antiquis benè ſuccedit, *Affl.dec.293* ſecus autem eſt in feudo nouo, quia tunc frater fratri non ſuccedit, vt dicit ad dictas *conſuet. Neapol. par.4.q.40. Andr. Molſeſ.* ingenioſiſſimus, *& Frezza de ſubfeud.lib.2.q.12. Regens de Ponte in tract. de poteſt. Proregis tit.9.par.1.& in conſ.3.vol.1.& in repet. rubr. do ſucceſſ. feudor. lect.12.* & eloquentiſſimus olim *Regius Conſiliarius Io. Andr. de Georgio in allegat.21.* in Regno autem hoc Neapolitano frater ſuccedit fratri in feudo antiquo, etiam ſi inueſtitura dicat pro ſe, & hæredibus ex corpore, vt per *Affl. in conſt. incip. Vt de ſucceſſionibus, & in d. dec.293.* & non ſolum in feudo antiquo, ſed etiam in feudo nouo frater fratri ſuccedit, ſecũdum factam interpretationem *dictæ conſtitutionis, Vt de ſucceſſionibus*, vt declarat *Andr. ibidem, & Loffredus conſ.38. Affl. in allegat. deciſionibus*, & etiam ſoror fratri ſuccedit, *Frezza de ſubfeud.lib.2.q.12.* & licet dicatur, quod niſi eſſet inueſtitura pro hæredibus ex corpore, quia tunc frater vti ex corpore non deſcendens, in Regno fratri non ſuccederet, vt in *locis citatis* dicunt *Doctores*, ex gratia tamen in hoc Regno frater fratri ſuccedit in feudo nouo pro ſe, & hæredibus ex corpore conceſſo, vt in *cap.2.fol.169.anni 1570.& in c.3.& anni 1580. c.1.fol.171.* immò in *Gratijs conceſſis anno 1586. fol.181.* fuit conceſſa gratia, vt non ſolum frater, ſed etiam nepotes ex fratre, & ſorore carnali admittantur ad feudi ſucceſſionem, & fratrem conſobrinum admitti hodiè ad feudi ſucceſſionem, ſicut frater carnalis, fuit pluries deciſum in Regia Camera Summariæ ex declarat. *Capituli Neapol.* dicit *Vrſill. dec.292.* & pluries fuit obſeruatum in Sacro Neapolit. Cõſilio fratrem fratri ſuccedere in feudo nouo refert *Loffredus conſ.38.* & fratrem fuiſſe admiſſum ad ſucceſſionem feudi Amendoleæ de nouo quæſiti per fratrẽ, in *c.1. de natura ſucceſſionis feudi*, & idem dicit *Garſia dec.67.* in cauſa illorum de Cordona in Marchionatu Padulæ.

15 Et fratrem etiã ſuccedere fratri in ſubfeudo vigore clauſulæ adiectæ in inueſtitura pro ſe, & hæredibus, & ita fuiſſe pluries determinatũ dicit *Franc. de Amicis in tit. de his qui feud. dare poſſunt §.& veniendo ad primam.*

Ego Flaminius Monacus in vtroque Iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus ante omnia debet reſtitui, cum fallentijs, num. ſeq. vſque ad num.18.*
Incontinenti fieri quando dicatur, nu.2.
12 *Spoliatus quid probare debeat, & quis comparere poteſt ſi eſt abſens, & an tranſeat in ſingularem ſucceſſorem, nu.16.*
18 *Spoliator an faciat fructus ſuos, & num.19.*
20 *Reſcripta Principis, quando ſeruanda, et nu.ſeq.*
23 *Poſſeſſorium an abſorbeat petitorium.*
24 *Petitorium, vel poſſeſſorium intelligatur intentatum, quando in libello ſuit dictum de ſpolio, & concluſum de reſtitutione rei.*
25 *Petitorium quando ſuſpendi poteſt. cum nu.ſeq.*
35 *Feudatarij an priuentur feudo propter culpam, & delictum, & an eorum filij, & deſcendentes, & quid quando deliquerunt in dominum, & num. ſequen.*
36 *Sigiſmundus Loffredus laudatur.*
38 *Bartholomæus Camerarius laudatur.*
40 *Fidelitas an ſit de ſubſtantia feudi.*
Fidelitas quomodo iurari debeat, ibidem.
Aſſecurationis iuramentum quomodo, & quando præſtari debet à vaſſallis Baroni.
Aſſecurationis litteras an ſufficere loco inueſtituræ in Regno vtriuſque Siciliæ, ibidem.
Baro antequam recipiat iuramentum aſſecurationis à vaſſallis, an teneatur iurare priuilegia, & conſuetudines vaſſallorum, ibidem.
Fidelitas an remitti poſſit, & quid de iuramento fidelitatis, ibidem.
41 *Proditor an ſtare poſſit in Curia Principis.*
42 *Rebelles qui dicantur.*
43 *Confeſſio extraiudicialis, an, & quando probet, & nu.47.& 48.*
44 *Confeſſio facta abſente parte pro exoneratione conſcientiæ, an probet.*
45 *Confeſſio extraiudicialis in cauſa criminali facta, an præiudicet, & num.ſeq.*
47 *Confeſſio facta in foro poli, an noceat in foro fori.*
48 *Bartoli laudes.*
49 *Confeſſio geminata an probet.*
50 *Confeſſio facta in iudicio nullo, an noceat.*
51 *Confeſſio per errorem, an, & quando reuocari poſſit tam in ciuili cauſa, quàm in criminali.*
52 *Confeſſio iudicialis quando probet.*

DECISIO XXXVII.

1 SPoliatus quòd ante omnia ſit reſtituendus, etiam ſi incontinẽti offeratur probatio dominij, vt probat ex legibus, quas hic allegat *Minadous n.1.* Adde *Abbatem in c.1. de reſtit. ſpoliat.* niſi vbi peccatum immineat, *Oldra. conſ. 274.* & ſpoliatum eſſe reſtituendum ſi reus oſtẽderit titulum, ſi poſtea præſentauerit alia priuilegia obtẽta poſt priuilegium conuenti *Marta de iuriſd.p.2.c.5. Vrſill. dec.324. Peregrinus de fideic.art.52.* ſed quando ſpoliatus patitur pro-

Digitized by Google

bationes fieri ſuper dominio, ex quibus de iure dominij ſpoliantis conſtat, quod tunc non ſit ante omnia reſtituendus dicunt *idem Abb. & Io. And. in d. c. 1. Soec. in regul 376. Affl. dec. 193.* vt dicunt communiter *Doctor. in c. 1. de reſtit. ſpoliat.* & de cõmuni teſtatur *Gabr. in ſuis comm. concl. lib 5. tit. de reſtit. ſpoliat. concluſ. 161.* cum alijs per eum cumulatis, & *Capyc. dec. 28.* vbi ego ſcripſi in addit. meis ad *Capyc.* deciſ. etiam ſi ſpoliatus tacitè non ſolùm expreſſè conſenſerit, *idem Gabriel. & Menoch. loco cit. Bart in l. ſi quis ad ſe fundum, Cod. ad l. Iul de vi. Boer. in ſingul. 5. de petit & poſſeſſor. iudic.* immo etiam ſi leuiter ſpoliatus opponeret, quod nõ intendit ingredi iudicium petitorij, nam clara proteſtatio requiritur, vnde in hoc animaduertant Aduocati, *Alex. in l. naturaliter §. nihil commune ff. de acquir poſſ. Affl. dec. 193. & Capyc. allegat. dec. 28.* vbi ego ſcripſi, immò ſi opponit ſpoliatus, & Iudex oppoſitione non obſtante, & proteſtatione, procedit ad vlteriora, tunc eſt appellandum, *Gabriel concl 1. de reſtit ſpoliat. Crau conſ. 248. & conſ. 302. Menoch de recup. poſſeſſ. remed. 1. q. 15. Io. Andr. in c. 1. de accuſat. in 6.* vbi *Cardinal. Monacus*, niſi dominij cauſa, & exceptio ad poſſeſſorium colorandum deducantur, non ex hoc impedietur, quin debeat antea omnia reſtitui ſpoliatus, licet paſſus fuerit litem ſuper dominio tractari, *Neuiz conſ. 79* ſed eum *Menoch. loco citato* reprobat, ad quem te remitto, & ad ea, quæ dixi in *d. dec. Capyc. 28.* Quia non eſt reſtituendus ſpoliatus, quando ex actis iudicij conſtat de dominio ſpoliatoris, *Iacob. Nouell. in praxi crimin. in verb. vulgaris regula, idem Gabr. in d. concl. 1. Menoch. remed. 1. q. 19. in tract. alleg. Dec. conſ. 191. Crauett. conſ. 299.* ſicut ſi conſtaret per confeſſionem ſpoliati, nam non reſtituetur ſpoliatus, *Idem Menoch. & Ant. Gabriel loco citato, Corſet. in regul. ſpoliatus antè omnia, fall. 24. Alex. in d. §. nihil commune, & Caſtrenſ. in conſ. 253. vol. 1.* idem eſſet ſi per inſtrumenta conſtaret de non iure ſpoliati, quæ habent paratam executionem, quia non erit reſtituendus, *Gram. conſ. ciuili 97. Capyc. dec. 77.* & ibi ego ſcripſi, & eſt *deciſio Rotæ Romanæ 16. de reſtit. ſpoliat. in nou.* ſicut non eſſet reſtituendus ſpoliatus, cum per teſtes non conſtaret de bono iure ſpoliati, *Gabriel d. concluſ. 1. Menoch. d. rem. 1 q. 18. Crauetta d conſ. 299 & 301.* ſed quòd non procedat, & limitetur regula illa, quòd ſpoliatus eſt ante omnia reſtituendus, quando eſt ſpoliator oſtenſurus ſtatim iura ſua, *Dec. in conſ. 224 Cæpoll. in cau. 824* ſed quod reſtituetur ſpoliatus, etiam exceptione dominij à ſpoliatore oblata incontinenti probanda, *l. 1. Cod. ſi per vim, vel alio modo, l. ſi quis ad ſe fundum Cod. ad l. Iul. de vi. c. literas §. pen. de reſtit ſpoliat. Gabriel in d. concl. 1. & Menoch. q. 21. d. 1. remed.* & vocat communem *Bero. in c. 1. de reſtit. ſpoliat.* niſi tractaretur de reſtitutione coniugis, quia ſi probationes incontinenti obijciuntur de conſanguinitate, non cõceditur ante omnia coniugis reſtitutio, ſi incontinenti poteſt probari conſanguinitatis impedimentum, *Gabriel. & Menoch. loco citato, Cardinalis Albanus in lucubrationibus ad Bart. in l. ſi de vi. de iudic. Alex. in d. §. nihil commune*, ſicut eſt reſtituendus ſpoliatus ſi imminet periculum, ſi probari poteſt incontinenti, vt per *eumdem Cardinal. Alban. loco citato*, & eſt communis, vt per *Gabriel. loco citato, & Menoch. q. 28.* ſicut nec eſt etiam ſpoliatus ante omnia reſtituendus, quando ſpolium eſt factum Eccleſiæ nomine, ſi ad ipſius Eccleſię commodum dominij exceptio offertur incontinenti probanda, *Bal. in l. 1. Cod. de appellat. Gabr. & Menoch. loco cit. q. 21.*

Et ſpoliati à Principe non ſunt audiendi niſi doceant ante omnia ſe ſpoliatos iniquè, & iniuſtè *Albenſ. conſil. 416. lib. 3.* & quod ſpolio nunquam ſit locus quando licitus eſt ingreſſus dicit *Menoch. de recuper. poſſeſſ. remed. 15. Cephal. conſil. 168.* An autem ſpoliatus, cui obſtat notorius defectus tituli ſit reſtituendus, vide *Felyn. in cap. ad petitionem, & in cap. ſi conſtiterit de accuſat.* & quod hoc remedium ſpoliatorum detur etiam contra titulo poſſidentem, *Theſau. dec. 29.* de qua re dicit *Afflict. dec. 361.* Et quòd detur etiam contra bonæ fidei poſ-
2 ſeſſorem *Cacher. dec. 93.* Et ille dicitur incontinenti probare qui infra breue tempus probat *Abb. in cap. litteras de reſtit. ſpoliat.* Alij dixerunt incontinenti dici infra tres dies ex *l. vlt. Cod. de error. Aduoc. Bald. in l. vlt. Cod. de Iudic.* per *textum d. l. vlt. Cod. de error. Aduoc.* Alij autem dixerunt incontinenti fieri illud, quòd fit infra tempus, quod debet expediri proceſſus cauſæ, *Bart. in l. ſi is, à quo ff. vt in poſſeſſ. legat.* iuxta formam *legis à Diuo Pio §. in vendit. ff. de re iudic.* Alij verò, vt *Bero. in cap. 1. de reſtit. ſpol.* dicit incontinenti intelligi fieri id quod fit infra diem vnam, & antequam diuertatur ad extraneos actus *l. continuus, ff de verbor obligat.* ac tamen communis eſt opinio, hoc Iudicis arbitrio relinquendum, *Menoch. de arbitr. Iud. caſu 9. cent. 1.* & hanc magis communem vocat *Aret. in l. vlt. Cod. de ord. cognit.* & hanc in vſu forenſe ſolere obſeruari, & hanc magis communem vocat etiam *Socc. Sen. conſil 59 vol 3. & Socc. Iun conſil. 57 vol. 1.* Et quid ſi incontinenti ſit probata exceptio dominij,
3 *Vrſill. ad dec. 16.* Sicut nec eſt reſtituendus vigore poſſeſſionis inſtrumentalis *Verall dec. 173.* quia non debet reſtitui, ſicut nec eius vigore poteſt agi ſpolio.

4 Non tamen reſtituetur ſpoliatus, quando eſt dubium ne oriatur ſcandalum *Felyn. in cap. 1. de præſcript.*

5 Sicut nec eſſet reſtituendus quando eſſet excommunicatus *Felyn. in cap. dilectus de reſcript.* qui hoc dicit in multis caſibus fallere, vt *ibi per eum*.

6 Nec etiam reſtituetur ſpoliatus vigore reſcripti Papæ, *Mohedan. dec. 4. de reſtit. ſpol.*

7 Sicut nec ſpoliatus debet ante omnia reſtitui, ſi res reſtituenda eſſet fortilicium, quia non debet fieri reſtitutio propter recuperandi difficultatem, de quo eſt *conſilium 12. inter Conſilia Alberti Bruni* poſt *Iaſon. Riminald. & Caſtrenſem in l. 1. Cod. de edict. Diu. Adriani tolend.*

8 Nec etiam pupillus reſtituetur, alienata poſ-
ſeſsione

Digitized by Google

feſſione per tutorem, agens ſpolio *deciſ. Rotæ diuerſ. dec.91.par.2.*

9 Nec etiam eſt reſtituendus, quando ſpoliatus oſtendit Papalem reſeruationem, quia regula prædicta non habet locum in beneficialibus, eſt *deciſ. Rotæ 16. in nouis, & in Rota diuerſorum dec 997. par.3.*

10 Sicut nec reſtituetur quando ſpoliatus renunciauit ſpolio *Franc. March.dec.71. par.1.* ſed ſi renunciauit ſpoliatus omnia Iura ſua ſpoliatori, non obſtat ſpoliato agenti ſpolio, *Alex. conſil.93.volum.* . . . . quia exiſtimatur metu renunciaſſe.

11 Nec debet Monacus reſtitui ad prioratum habentem ad nutum amouibilem Abbatis, eſt *deciſio Rotæ in antiquis titulo de reſtit. ſpol.*

12 Nec etiam reſtituetur ſpoliatus ante omnia quando ſpoliatus eius deiectionem non probauit, licet poſſeſſionem probauerit, habetur in *deciſ. Faſtoli.63. in Rot. diuerſor.* ſed *Alex. conſil.61.volum.7.* dixit in iudicio iſto neceſſe non eſſe de poſſidentis ſpoliatione probari, ſed ſufficit actorem poſſediſſe quod probetur, & poſtea reum poſſidere rem de qua controuertitur; quia ſpoliato agenti ad ſpoliatæ rei reſtitutionem ex remedio *Capituli reintegranda 3. quæſt.1.* communiter dixerunt Doctores, duo eſſe neceſſaria probanda, ſcilicet, ipſius antiquiorem poſſeſſionem, & nouam conuenti *Innocent. in cap. ſæpè de reſtit.ſpol.* ſubdens, quod poſſidente aliquo bona fide rem aliquam, alio poſtmodum eamdem poſſeſſionem ſimiliter bona fide occupante, fiet ei reſtitutio poſſeſſionis, etiam ſpoliatione non probata, niſi conſtiterit priorem bonæ fidei poſſeſſorem amiſiſſe, & de communi opinione teſtatur *Alexand. in conſil.6. volum.3. Corne.conſil.35.volum.1. Viuius in commun.opin.verbo ſpoliatus, Ponta. in tractat. ſpol. lib.2. cap.13. Menoch. de recup. poſſeſſ. remed.15. quæſt. 31. Gabriel. in ſuis communibus concluſ. lib.5. titulo de reſtitut. ſpoliat. concluſ.5.* quoniam probando antiquiorem poſſeſſionem præſumitur noua poſſeſſio clandeſtina, & vitioſa, *cap. licet cauſa de probat.* quæ procedunt etiam nulla ſpoliatione probata, quia ſatis probatum dicitur de ſpolio eo ipſo, quod de antiquiori poſſeſſione, & de iuniori ipſius conſtat ſpoliantis, quia ex hoc re ipſa apparet de ſpolio, *Bald. in conſil. 217. volum.2. Afflict. dec.326.* & communem hanc opinionem dicit *Roland. à Valle conſil.6.vol.2. Bero.in conſil 58. & conſil. 64. & in conſil.3.vol 3. idem Viuius loco citato, & Ponta. in dicto tractatu de ſpolio cap.14. lib.2.* & hoc etiam non probata poſſeſſione illius temporis, in quo actor ſe dicit ſpoliatum, quia ſufficit temporis illius, in quo ſpolium contingit poſſeſſionem allegare, & poſtea ſe olim poſſediſſe probari, quia tempore ſpoliationis poſſediſſe præſumitur, qui olim poſſidebat *Alex. conſil. 133 volum.2. Ponta. loco citato Gabriel. & Menoch. allegati*, & habetur in *Praxi Papien. in forma libelli in cauſ.ſpolia.poſſeſſ. in verbo ſæpius requiſitus*, & hanc dicit communem opinionem *Cæſar Contar. in l.1. Cod. ſi de moment. poſſeſſ. fuer. appell.* & recedentibus à dicta communi opinione *Menoch.* reſpondet *loco citato*, & *Couarr. in cap. poſſeſſor. de regul. iur.* latiſſimè, hinc propterea ſequitur nec eſſe neceſſarium probari tempus ſpolij, vt per *Ponta. Contar. in loco citato*, & de praxi teſtatur *Aufrer. ad deciſ. Cappell.*

13 *Tholoſ.310.* Secus autem eſſet quando aliquis facto ſuo, & culpa ceciderit à poſſeſſione ſua antiqua, nam non competit hoc remedium *Capituli reintegranda* ijs, qui culpa, & facto ſuo ceciderunt à poſſeſſione, *Io. Crot. in conſil 75. Dec.conſil.56.* lapſo enim ex propria culpa reſtitutio non datur *Rum.conſil 48.vol.4. Socc. Iun. conſil.68. volum.3. & 48. volum.2. Innocent. in cap. poſt electionem de conceſſ. præben.* vbi cæteri communiter, & de communi teſtatur *Socc. Sen. conſil.39. volum.3.* vnde vt obtinere poſſit qui agit hoc remedio *cap. reintegranda*, neceſſe eſt, vt concludat, & probet ſe poſſediſſe, & à poſſeſſione cecidiſſe abſque facto, & culpa ſua, & aduerſarium rem illam tenere, & poſſidere *Bero. conſil. 59. volum.3.* qui antea dixerat in conſilio reum conuentum ex dicto remedio volentem ſe defendere debere articulare, & probare, quod agens non cecidit à ſua poſſeſſione ex iniuſta cauſa, ſed iuſta, vel ex negligentia, vel culpa, & eum, qui culpa ſua cecidit à poſſeſsione non poſſe reſtitui habetur etiam *in deciſ. Rotæ Roman. diuerſor.131. par.1.* ſecus in Eccleſia, quæ reſtituitur, *Verall. dec.170. & 181. par.3.* & illa dicitur recens poſſeſſio, quando per vnum annum, vel duos ſtetit in poſſeſsione, quia ſi ſtetit per triennium antiqua dicetur poſſeſsio *Anania in cap. licet Hali de ſimonia*, licet ſecus eſset ſi quis à ſuo Prælato moleſtaretur, vt titulum prætenderet, quia aliter capitur recens poſseſsio, quæ non fuit per decem annos, de quo vide per *Mandoſ. in addit. ad Lapum alleg.89.* vbi tres

14 refert opiniones, & in beneficialibus non ſufficit probare ſolam illam poſseſsionem antiquiorem, quam neceſse eſt etiam, vt titulum probare *Menoch. d. remed. 15. Roland. à Valle*

15 *conſil.89. volum.2. Socc.in d. l. rem quæ nobis*, & nec etiam in alijs interdictis poſseſsorijs ſufficit probari, vt in remedio *dict. cap. reintegranda*, quia in dictis interdictis multa alia debent probari, quia eſt ſpoliatio probanda in interdicto vnde ui *l.1.§.interdictũ autẽ hoc ff.de vi, & vi armata, Dec.cõſ.125. Card. Pariſ.conſ.98. vol.2. Bal.conſ.98.vol.5. Aufrer. loco citato, Roland. à Valle conſil.6.volum.2. Franc.March. deciſ 655.* Quid autem habeat probare ſpoliatus vide *Felyn.in cap. olim de reſcript. Dec.conſ.125.*

16 *Alexand.conſil.6. vol.3.* & dicit *Felyn. ibidem* ſola ſpoliatoris cõfeſsione probari ſpoliati poſſeſsionem, & ſi ſpoliatus abſens eſt poteſt pro eo quilibet comparere ſine mandato *l.1. Cod. ſi per vim, vel alio modo*, & dicit *Felyn. cap. cùm olim de teſtibus*, & quòd remedium hoc tranſeat etiam in ſingularem ſucceſsorem, eſt

17 *deciſio Putei 176. lib.2.* Et alias limitationes ad regulam præfatam ſpoliatum eſse antea omnia reſtituendum, vide per *per Socc. in conſil.87.vol.3. Corſet. in tractat. fallent. reſtitut. ſpoliatorum*

liatorum,& nouiſsimè Riecium Collectanea 1233. Et ad materiam ſpolij præter text. in c. reintegranda 3. quæſt. 1. & in cap. ſollicitè, & in cap. in literis de reſtit. ſpol. & in l. 1. ad l. Iuliam de vi publ. & in l. ſi quis ad ſe fundum Cod eodem, vbi Scribentes omnes, vide etiam Doctores in l. naturaliter §. nihil commune ff de acquiren. poſſeſſ. Socc. conſil. 12. volum. 1. Alexand. conſil. 345. volum. 2. Decium conſil. 57. & 302. Bart. in l. qui poſſeſſionem ff. de vi, & vi armat. Philip. Franch. in ſua diſputatione petitorij, & poſſeſſorij in 1. dubio Abb. & Doctor. in cap. cùm dilectus de ordine cognit. & dixi ego aliqua ſuperius dec. 1. & Card. Alban. ad Bart. in d. l. ſi quis ad ſe fundum.

18 Et ſpoliatorem nonnumquam poſse facere fructus ſuos tamquam bonæ fidei detentorem habetur in deciſ. Rotæ Romanæ in nouis 24.

19 Et quod veniant fructus percepti poſt litem conteſtatam in Iudicio hoc ſpoliatorum dicit Theſaur. dec. 29.

20 Ad num. 2. quod reſcriptum debuit obſeruari, quia fuit in proceſsu præſentata prouiſio Catholici Regis, vt dicit Minadous, Adde quod reſcripta contra ius, vel contra publicam vtilitatem non ſunt ſeruanda l. final. Cod. ſi contra ius, vel vtil. publ. vbi Bart. & Alex. conſil. 101. volum. 1. An autem Princeps poſsit reſcribere contra ius humanum, vide eumdem Alexand. conſil. 1. vol. 5. & 136. vol. 1. Abbat. conſil. 17. vol. 2. & conſil. 3. Barbat. conſil. 43. 1. vol. & Bart. in d. l. 1. Et quod reſcriptum quod deuiat à tramite Iuſtitiæ non debet delegatus adimplere dicit Giurba dec. 7. & quid quando Princeps reſcribit contra legem dicens, lege non obſtante dicit ibidem Bart. & Felyn. in cap. nonnulli de reſcript. Vbi an ſit differentia dicere non obſtante aliqua lege, vel non obſtante tali lege Roman. conſil. 436. Aret. conſil. 15. Alexan. conſil. 187. vol. 5. & 149. lib. 1. Imola conſil. 24. Dec. conſil. 10. Fulgoſ. conſil. 170. & conſil. 153. dixit tamen Innocent. in cap. innotuit de elect. quod Princeps vti non debet clauſula iſta non obſtante, niſi ex magna cauſa, vbi Abbas; hinc dixit Bald. in titulo de pac. Coſtantiæ col. 23. Populum Romanum nunquam iſta clauſula vſum fuiſse, & quod clauſula hæc non obſtante faciat reſcriptum Principis executionem impediri ſententiæ ſupremi Magiſtratus dicit Gail. lib. 2. obſeruat. 48. Guid. Pap. dec. 420. licet regulariter non impediat Principis reſcriptum executionem ſententiæ ſupremi Magiſtratus, l. reſcripta Cod. de precibus Imperat. offerend. vt per Guid. Pap. deciſ. allegat. ſicut etiam impediretur exequutio, quando in reſcripto eſset clauſula ex certa ſcientia, & Princeps de plenitudine poteſtatis inhiberet condemnatum moleſtari Rubin. dec. 3.

21 Et an in Principe præſumatur iuſta cauſa vide Roman. conſil. 436. & 310. Fulgoſ. conſil. 20. Alexand. conſil. 57. volum. 1. Caſtrenſ. conſil. 284.

22 & quod Principis reſcripta ſint perpetua dicit Bart. in l. falſo Cod. de diuerſ. reſcript.

23 Ad num. 3. quod poſseſsorium abſorbeat petitorium, Adde quod poſseſsorium intentatum poſt petitorium in ſpoliatoris odium ſuſpendit petitorium. Ant. Corſet. in ſingular. in verbo poſſeſſorium.

24 Et quando fuit in libello dictum de ſpolio, & concluſum de reſtitutione rei, quod dicatur intentatum poſseſsorium, fuit deciſum in Rota Lucenſi per Cornazzan. dec. Lucenſ. 69. & in Rota Anchonitana, vt per Sebaſt. Med. dec. 22. & fuit deciſum in Conſilio Neapolitano, vt per Afflict. dec. 77. vbi Vrſill.

25 Et petitorium poteſt ſuſpendi ante concluſionem in cauſa, & in quacumque inſtantia poſt intentatum poſseſsorium, & petitorium in odium ſpoliantis ſaltim doloſi, Capyc. dec. 28. & Verall. in dec. 323. par. 2. & etiam poſt concluſum in cauſa in appellationis cauſa, & eſt
26 deciſ. Rot. Roman. 4. in antiq. Quæ petitorij ſuſpenſio facit, vt manus Iudicis ſint ligatæ in procedendo in petitorio, deciſ. Rot. Roman. 19. de reſt. ſpol. in nouis. Caputaquenſ. deciſ. 322. par. 2.

27 Et hæc petitorij ſuſpenſio fieri etiam poteſt, quando pars cònſenſerit ſuper petitorio cognoſci, vt in deciſ. Rot. Roman. 9. diuerſ. lib. 2.

28 Petitorio tamen ſuſpenſo in prima inſtantia, poteſt in ſecunda inſtantia poſseſsoriū ſuſpendi Caputaquenſ. dec. 321. par. 2.

29 Bene tamen verum eſt, quod ſicut pluries poteſt ſuſpendi petitorium, ſic etiam pluries poteſt ab eo recedi, eſt deciſio Rotæ diuerſor. 9. lib. 2. & dec. 8. de cauſa poſſeſſ. in nouiſs. Anna ſingul. 491.

30 Non tamen ſuſpenſio hæc petitorij tertio venienti in cauſa oſtabit, ſecundum deciſ. Rot. Roman. 3. in titulo de cauſa poſſeſſ. & proprietat.

31 Nec etiam procederet petitorij ſuſpenſio, quando ipſius ſuſpenſionis petitio calumnioſa eſset, vt quia de bono iure conſtaret illius, contra quem peteretur ſuſpenſio, vt per Mohedan. dec. 14. de reſtitut. ſpol. & deciſ. Rotæ Roman. diuerſor. 1118. lib. 3.

32 Et intentato ab actore poſseſsorio cogi non poteſt opponente reo, vt de petitorio agat Præſes de Franch. dec. 90. vbi Nouar. in addit.

33 Et quod cauſa poſseſsorij prius ſit tractanda, quam petitorij, dicit Theſaur. dec. 15.

34 Et quod ſuſpenſo petitorio poſſit poſseſsorium intentari, eſt text. in l. 1. Cod. de carbon. interdict. vt dicit ibi Bald.

35 Ad num. 7. clarum eſse de iure quod is qui eſt infidelis ex deſcendentibus primi acquirentis, non cenſetur vocatus ad ſucceſſionem, Adde quod feuda hæreditaria ſicut ſunt feuda in hoc Regno Neapolis propter ſolitam, & communem inueſtituram, pro hæredibus, & ſucceſſoribus ex legitimo corpore deſcendentibus, quæ ſolet concipi, vt dicit Neapod. in Conſuetudine incip. Et ſi teſtator, & cum omnes noſtri Regnicolæ ſequuntur; quia & Regnum ipſum eſt hæreditarium iuxta conceſſionem factam per Summum Pontificem Carolo I. pro ſuis hæredibus, & ſucceſsoribus per quamcumque culpam amittuntur, & in illis nec filij ſuccedunt, nec agnati, ſed reuertuntur

Digitized by Google

tur ad Dominum directum, vt habetur §. *ſi*
36 *culpam in titulo ſi de feudo defunct. milit. Sigiſmundus Loffred.* quem vocat *Minadous* in hac
deciſ. recolendæ memoriæ *in conſil. 1. & Bartholomæus* Camer. *in l. Imperialem fol. 57.* & ante eos *Andr. in cap. 1. ſi vaſſall. feudo priu.*

Et tenent omnes Feudiſtæ, deſcendentes ex
illo feudatario qui commiſit delictum, nullatenus poſſunt aſpirare ad feudi ſucceſſionem; &
ratio fuit ſecundum *Alex. in conſil. 1. volum. 1.*
Quia ſicut poteſt feuda tenens contrahendo
ſucceſſoribus præiudicare, multo fortius delinquendo, *Bald. in l. emancipatum §. 1. ff. de Sena-*
37 *tor. & Socc. conſil. 226. volum. 2.* non tamen noceret patris delictum filio in feudo, quod pater non poſſidebat tempore delicti, ſed pater
ſuus, & filiorum Auus, vt poſt alios latiſsimè
probat *Camerar. in cap. 1. an agnatus in 6. quaſt.*
princ. vndè diſtinxerunt communiter *Doctores*
38 in illa quæſtione, ſi Pater delinquit, numquid
excludatur filius à ſucceſsione Aui in feudo,
quod tenebat Auus, vt ſi nepos conceptus fuerit ante delictum patris, non noceat patris delictum, aut fuit conceptus poſt delictum à patre factum, & nocet filio *Gloſ. in l. emancipatum de Senator. Canoniſtæ omnes in cap. 2. de feud. Ardizzon. in ſumma in titulo quibus modis feudum amittatur, & Specul. in titulo de feud. §. ſin verò,*
& cùm annis elapſis caſus acciderit diſputandus in Regia Camera Summariæ Neapolis in
cauſa parricidij commiſsi in perſonam quondam Franciſci Cincij Senioris Romani per Iacobum Cincium eius filium, patrocinante tunc
Conſiliario Rouito pro Franciſco Cincio Iuniore nepote dicti Franciſci Senioris ex prædicto
filio parricida, fuit deciſum in beneficium
Franciſci Iunioris nepotis Aui occiſi, vt dicit
Idem Conſil. Rouit. in conſil. 11. & 12. volum. 2.
quia quando iura mulctant feudatarium amiſsione feudi loquuntur expreſsè in eo qui tempore delicti commiſsi poſsidet feudum, & eſt
vaſſallus in actu, & ita eſt etiam intelligendum
quod dixit *Gloſ. in d. l. emancipatum ff. de Senat. & in l. adoptiuum §. 1. ff. de in ius voc.* vt delictum patris non noceat filijs natis, vel conceptis
ante delictum in bonis, & iuribus Aui, vt intelligatur de feudo tempore culpæ filij poſseſſo
per Auum, quia delictum patris nocet filio in
feudo, quod filius habet à patre poſt mortem
patris, vt per *Andr. in cap. 1. an agnatus, & Bartholomæum Camerarium*, quem *Idem Conſiliarius Rouitus d. conſil. 11.* vocat magnum Feudiſtam, & virum magnæ authoritatis in hoc Regno noſtro, & hæc intelligas quando feudatarius delinquit in alium, quam in Dominum, ſecus vero quando delinquit feudatarius immediatè in dominum, vt eſt caſus huius deciſionis,
quia tunc à ſucceſsione aui excluditur nedum
filius delinquens, ſed etiam filij delinquentis,
& ſic aui nepotes *l. quiſquis Cod. ad leg. Iuliam Maieſtatis Andr. in cap. 1. §. præterea quæ ſit prima cauſa benefic. amitt.* filij enim rebellis non
ſolum excluduntur à paterna ſucceſsione, ſed
etiam ab illa Aui, quamuis Auus fidelis fuerit
d. l. quiſquis per quam inhabilitantur tàm de-
39 linquentes, quam eorum deſcendentes, limitando tamen *d. l. quiſquis*, vt non procedat
quando pater ipſe filium accuſaſset, quia tunc
filio parcendum eſset, per *text. in leg. milites agrum §. deſertorum ff. de re milit.* vt fuit etiam
obtentum in facti contingentia *Felyn. in cap. accuſanti de accuſat. Cæpolla caut. 1.* & de ratione
huius legis in ſucceſsione filiorum, vide *Socc. conſil. 272.* & núm locum habeat in Collateralibus vide *Socc. conſil. 22. volum. 1.* quos nouiſsimè ſequitur *Card. Alban. in d. l. quiſquis*, & de
iure cõmuni, an dominium ipſo iure deuoluatur ad Regem per rebellionem vide *Decium conſil. 410. Bart. in d. l. Imperator ff. de iure fiſci, Affl. in conſtitut. pacis cultum, Capyc. in cap. Imperialem §. callidis, Grammat. dec. 15.*

40 *Ad num. 7. & 8.* vbi dicitur quod poteſt
dicere Dominus, tu fuiſti ingratus, nolo inueſtire, & habet rationem euidentem, quia cum
fidelitas ſit cauſa infeudandi, limitata cauſa limitatum producit effectum. Adde quia hæc
deuolutio, quæ fit ad Regem tamquam Dominum directum, & iure dominij directi, quod
penes Regem tempore conceſsionis feudi remanſit, quia conceſsio ſemper fit ea lege, &
conditione, ſcilicet donec ſeruauerit fidelitatem, nam fidelitas eſt de ſubſtantia feudalis
contractus, cùm à fide, vel à fidelitate dicatur
feudum *cap. 1. de noua forma fidelitatis cap. 1. §. nulla per quos fiat inueſt. Hoſtienſis in ſumma de feud. §. vndè dicitur Blanc. & Ardizzon. in eorum ſummis Iacobus de Beluiſ. in præludijs feudor. Andr. & Hotom. in d. §. nulla, Affl. dec. 129. & Guid. Pap. dec. 518.* quæ fidelitas ineſt feudo, ſicut calor igni, à quo non poteſt ſeparari *Franc. de Amicis de feud. in §. habet*, & fidelitatem
vocauit *Camerar. in cap. Imperialem col. 3.* baſim, fundamentum, eſſentiam, & ſubſtantiam
feudi, & feudum dicitur conditionaliter conceſſum donec ſit fidelis *Card. Pariſ. conſil. 21. volum. 1. Affl. dec. 282.* Nam in contractu feudali, ſicut in cæteris contractibus conſiderantur ſua naturalia eſſentialia, & accidentalia, vnde naturale eſt, quia feudum eſt beneficium ex
beneuolentia datum, & quod tranſeat ad hæredes maſculos in perpetuum eſt naturale, &
quod tranſeat etiam ad filias fœminas, (ſi dictum ſit de eis nominatim) eſt accidentale, intelligendo vt per *Baldum*, & quod feudum ſit
in re immobili eſt ſubſtantiale, & quod proprietas feudi dati ſit penes dantem, & vtilitas
ſit penes recipientem, eſt ſubſtantiale, ſed alij
dixerunt eſſe naturale, & vt fideliter Domino
ſeruiat, eſt ſubſtantiale, & ſiuè ſeruitium ſit nominatim, ſiuè indeterminatè promiſſum hoc
eſt accidentale, *Regens de Ponte in prima lectione feudali*, & ſubſtantiale ſcudi eſſe vt Domino fideliter vaſſallus ſeruiat, quia fidelitas vas
eſt ſubſtantia feudi, dixit *Andr. in c. 1. §. ſed nec alia iuſtior, quæ ſit prima cau. benefic. amitt.* vnde
vaſſalli alias fideles appellantur *cap. 1. §. item, & ſi fidelis quib. mod. feud. amitt.* Vnde fidelitas hæc iurari debet, vt in *titulo de forma fidelitatis, & in titulo de noua forma fidelitatis, & qualit. vaſſall. iur. deb. fidelit.* & iuramentum

Digitized by Google

tum aſſecurationis præſtabunt ſubditi, præcedente tamen mandato Regis, vt in *Conſtit. huius Regni incip. Comite, vel Barone*, & facto prius iuramento fidelitatis Regi, *cap. 1. quid præced. debeat inueſt. an fidelit.* mandat Rex, quod præſtetur Baroni à Vaſſallis *Andr. in cap. 1. de cap. Corrad.*

Secundum praxim hodiernam in hoc Regno, quia Vaſſallorum aſſecurationis iuramentum in Regno Neapolitano non poſſunt petere Barones à Vaſſallis, niſi obtenta licentia, vt in *d. conſtit. Comite, vel Barone, vbi gloſ. Andr. & alij* ſub pœna ammiſſionis feudi, & aliorum bonorum, *Idem Andr. in cap. ſi minori ſi de feud. defunct. milit. Frezza in author. 4.* & in Regno Neapolitano, & Siculo loco inueſtituræ ſufficit habere priuilegium, aut aſſecurationis literas à Rege conceſſas, vt in *Conſtit. Regni incip. Dignum Franc. de Amicis in cap. 1. §. habet de his qui feud. dare poſſ. Capyc. in §. feudorum inueſtituræ, Paris de Put. de reintegrat. feudor. cap. 75.* quod iuramentum aſſecurationis, de quo loquitur *conſtitut. Regni allegat.* Domini à Vaſſallis, eſt idem quod eſt iuramentum fidelitatis, quod à vaſſallo feudum habente præſtatur ſuo Domino, *cap. 1. de noua form. fidelit.* id enim non facit aſſecuratio, ſed ipſa aſſecuratio eſt ſequela vim habens à fidelitate iurata, ſub qua Dominus redditur tutus, & ſecurus, vt latè comprobat *Borrellus in tract. de Cathol. cl. Regis præſtantia cap. 64.* vbi poſuit etiam formam iuramenti fidelitatis, & aſſecurationis, quod iuramentum fidelitatis poterit etiã præſtari per procuratorem habentem mandatum ſpeciale, *Bald. in cap. 1. §. niſi iuxta, quo tempore miles Capyc. in inueſt. in verb. feudorum iuramenta, Affl. in d. cap. forma fidelitat. Flamin. de Rubeis in conſil. 20. vol. 1.* & hęc eſt communis opinio, licet *Bald.* ſibi contrarius, aliter dixerit in *l. 1. ff. de rer. diuiſ. & Ricc. in dec. 84. in 4. par. deciſ. Curiæ Archiep. Neapol.* poſt hæc mea ſcripta impreſſa, & viſa, fecit illationem poſſe fidei profeſſionem fieri, etiam per procuratorem ex *deciſ. Rotæ Romanæ in cauſa Sarnien Canonic. coram Sacrato, & ex Nouario lib. 1. quæſt. forenſ. quæſt. 157.* Et hoc iuramentum fidelitatis licet poſſit à Domino remitti, non habet locum in fidelitate, quia fidelitas illa non poteſt remitti, quia ſubſtantia feudi eſt illa fidelitas, *cap. veritatis, de iuram. Io. Andr. in addit. ad Specul. in titulo de præſcript. Oldrad. conſil. 134. Alex. conſil. 30. volum. 1. Iaſon in præludi. feudor. diuiſ. 8. & Affl. dec. 129. & Peregr. conſil. 16. volum. 1.* & ita intelligenda quæ in vſibus feudorum reperiuntur, vt quædam feuda ſint, vt non ſit præſtanda fidelitas pro eis, quia ibidem eſt poſitum verbum fidelitas pro iuramento fidelitatis. Et hoc fidelitatis iuramentum ſolet præſtari ſecundum patriæ conſuetudinem, *Menoch. de arbitrar. caſu 577. Surdus conſil. 172. tom. 2.* Et quod ſoleat iuramentum hoc præſtari per caput Hoſpitij facientes, voluit *Guid. Pap. dec. 307.* Et an dictum iuramentum debeat præſtari genibus flexis, vel poſſit præſtari ſtando; & *Aym. Cravetta in conſil. 517.* conſuluit pro municipibus monaſterolij contra Dominos loci non teneri ad præſtandum iuramentum genibus flexis, quia ſupra realia, perſonaliaque obſequia vaſſallus nihil debet Domino præter reuerentiam, *cap. 1. verſic. ſalua reuerentia de milit. vaſſall. qui contu. eſt.* An autem antequam admittatur Baro per vaſſallos, & ei præſtetur aſsecurationis iuramentum iurare eis teneatur priuilegia, conſuetudines, & ſtatuta? & quod ſic eſt dicendum ad inſtar Iudicum, qui in ingreſsu ſui officij tenentur iurare loci priuilegia, & conſuetudines, & ſtatuta, *cap. quanto, & cap. venientes de iure iurand. & §. iuſiurandum in auth. de defenſor. Ciuit.* quia Barones habentes merum, & mixtum imperium cenſentur conſtituti Iudices ordinarij, & perpetui dictorum locorum, *l. qui Iudicum de iuriſd. omn. iud. Gaſpar Antonius Theſaur. Filius in conſil. poſt deciſionem Theſauri patris 132.* & ſi hoc non facit Baro non tenentur eius vaſſalli illum in Dominum recognoſcere, qui enim non facit id quod debet, non recipit, quod oportet, *l. adiles ff. de ædil. edicto, & cap. fruſtra de regul. iur. lib. 6. Barzius deciſ. Bononiæ 17.* quod intelligit *Cancer. lib. var. reſolut. par. 3. in titulo de iuribus Caſtror.* niſi probabilis eſset Baronis recuſatio, quia admittendus eſset ſi poſtulaſset ſe admitti, ſine præiudicio prætenſionis vaſsallorum, & offerendo iurare ea, vbi ita iuris eſse appareat, ſecundum regulam illam, liquidi propter illiquidum, non dari compenſationem ad not. *in leg. final. Cod. de compenſat.*

41 *Ad numer. eundem 7.* vbi dicit *Minadous*; quod Dominus non tenetur inueſtire ſibi ſuſpectum. Adde quod proditor ab omni facie Dominorum, & Principum alienus eſt, & in Principis Curia ſtare non poteſt, vnde non poteſt iſte ſeruire Principi, qui ſine dedecore non poteſt cum eo morari, non eſt enim beneficij capax proditor, qui præſumitur ſine fidelitate, & feudum à fidelitate dicitur (vt dixi) *cap. 1. in titulo an ille qui interf. fratr. Dom. ſui, vbi Andr. Affl. & Præpoſit.*

42 *Ad nu. 10.* quod illi non dicuntur fideles, ſed rebelles, qui contra honorem, & fidelitatem Principis opera rebellionis faciũt; Adde quod generaliter rebellis omnis dicitur, qui quomodocumque palàm, vel occultè contra fidem ſuã Principi ſuo deuictam, & contra ipſius Principis honorem quidpiam facit, & contra Imperij proſperitatem aliquid machinatur, vel contra ipſius Officiales, vt habetur in *Extrauag. qui ſint rebelles*, quando ſcilicet aliquis recuſaret parere Officiali circa ea, quæ ſtatum cõcernunt Imperij, & honorem; ſecus autem reſpectu iudiciorum, vt declarat *Bart. loco cit.* Adeo quod eius ſumptio generali ſignificatione, continet modos omnes, quibus Imperatoris, vel alterius Principis Maieſtas doloſè læditur. Hinc hodie *Doctores* hanc vocem, rebellis, vſurpãt pro illo, qui à Principis ſui obedientia ſe ſubtrahit, & ad hoſtes tranſit, vt partes eorum ſequatur, & contra ſuum Principem adiuuet, *Alber. Brun.*

con-

conſil. 18. *& Ioan. Iacob. Leonardi conſ.* 114. *inter conſilia Bruni*, & dixit *Andr. in c.* 1. *§. porro, quæ ſit prima cauſa beneſic.* illum propriè dici proditorem, qui ad hoſtes vadit, aut nuntium mittit, vel litteras in Domini, aut Reipublicæ damnum, & hi olim transfugæ dicebantur, *l. poſtliminium §. transfugæ ff. de capt. & poſtlimin reuerſ. l. ſi quis aliquid §. transfuga ff. de pœn.* Et illi dicentur rebelles, qui declarantur in *dicta Extrauag. qui ſint rebelles*, quæ facta fuit ad declarandum, qui ſint rebelles, vt omnis ambiguitas tolleretur circa ſignificationem vocis huius, rebellis, vt dicit ibi *text.* & *Bart.* ibi, cum vox iſta, rebellis, vel rebellio, vel rebello, apud noſtros antiquos Iuriſconſultos non fuerit in vſu, licet voces ſint latinæ, quæ leguntur apud probatos authores, vt apud *Liuium, Cæſarem, Ouidium, Plinium, Tacitum, & Lucanum*. vnde cùm in iure de his nulla fieret mentio ſpecialis, noua fuit per *Henric. VII. Imperatorem* facta *conſtitutio extrauagantis*, cui titulum poſuit, *qui ſint rebelles*, per quã qui ſint rebelles, declarantur (vt dixi) ſuperius; licet non ignorem verbo hoc, rebelles, vſos etiam fuiſſe antiquos Imperatores, vt *in l.* 2. *Cod. de deſertor. lib.* 12. quod verbum, rebello, componitur ex re, quod eſt iterum, vel contra, & bello bellas, ideſt pugno, bellum inſtruo cõtra Principem, vt quando victi, & in deditionẽ recepti, redintegrãt bellum domino, in *cap. fin.* 38. *diſt.* Et idem eſt deficere, quod rebellare, ideo locum habebit in rebelle *tex. in l. amiſſione §. qui deficiunt ff. de capit. diminut.* & ſi omnis rebellis dicitur committere crimen læſæ Maieſtatis, non autem è contra omnis qui committit crimen læſæ Maieſtatis, rebellis dicitur; differunt enim hæc inter ſe, licet confundantur ex communi vſu loquendi; vt per *Boſſ. in tit. de crimine læſæ Maieſt.* & qui dicãtur rebelles poſuit *Bart. in d. tit. qui ſint rebelles. & Præpoſit. in cap. in primis §. de perſona* 2. *q.* 1. *Doct. in clement. Paſtoralis de re iudic. Natta conſ.* 180. *&* 599 *volum.* 2. *Gui. Pap. quæſt.* 589. *Iaſ. conſ.* 86. *vol.* 3. *& conſ.* 139. 4 *vol. Boſſ. in tit. de crim. læſæ Maieſt. Gig. in tit. de rebellibus, quæſt.* 2. *&* 4. *&* 10 *&* 5. *&* 7. *Corn. conſ.* 96. *vol.* 4. *Card. Pariſ. conſ.* 101 *vol.* 1. *Oldr. cõſ.* 43. *Corſet. in tract. de poteſt. Regis in princ. Laudenſ. in tract. de crim læſæ Maieſt. q* 5. *&* 28. *Brun. conſ.* 86. *Grammat. vol.* 10. *Dec conſ.* 606. *Decian lib* 7. *de rebelle, tom.* 2. *Franc. Lucan. in tract. de fiſco, & eius priuilegijs in tit. de crim. læſæ Maieſtat.* Principis verò aſſerenti talem eſſe rebellem, quod non ſit credendum, niſi fuerit notorium, *Dec conſ.* 544 *&* 410. *Gigas de rebellibus q* 15. *Decian. in tit. de rebelle, lib.* 7. *tom.* 2. quod declarat *Andr. in cap. ſancimus, quo tempore miles*, vbi *Apoſtilla*. Et quod non dicatur rebellis vxor, quæ habitat cum viro rebelle, dicit *Andr. in conſtit. patres pro filijs, & Affl. ibidem*, qui dixit ita iudicatum fuiſſe.

43 *Ad nu.* 11. quod probabit illa confeſſio tanquam extraiudicialis facta, parte præſente. Adde *Socc. conſil.* 128. *&* 20. *vol.* 1. dicentem, vt confeſſio præiudicet confitenti requiri, vt parte præſente facta ſit, quia ante acceptationem partis reuocari poterit ſemper, *Iaffred. Balbus dec.* 79. Sed de æquitate canonica confeſſio facta parte abſente, quia talis confeſſio nocet, & præiudicat confitenti, *Guid. Pap. dec.* 176. *Vrſill. dec.* 364. *& Magon. dec. Lucen.* 45. *Affl. dec.* 164. & eſt *deciſio Ianuæ* 171. quæ abſente parte extraiudicialis facta ſemiplenè probaret, & *Lud. deciſ. Peruſina* 9. *Affl. dec.* 337. *&* 375. *&* 364. *&* 12. & extraiudicialem confeſſionem parte præſente, & acceptante probare dixerunt *Socc. conſil.* 228. *vol.* 2. *Surdus conſil.* 60. *vol.* 1. *Alciat. de præſumpt. regul.* 3 *præſumpt* 21. *Ant. Scappus de iure non ſcripto, lib.* 3 *c.* 70. *Hippol de Marſil. de probat. Alex conſil.* 19. *vol.* 4. *Marant. in ſpec. p.* 6. *actu* 5. *Schrader. de feudis p.* 2. *sec.* 13. *Ladercb. conſil.* 168. *Cornaz. dec. Luc.* 60. *&* 190. *Bellonus dec. Genuæ* 212. Et quod non ſolum in confeſſione extraiudiciali requiratur partis præſentia, vt probet, ſed etiam illius confeſſionis acceptatio requiratur, *Alex. conſ.* 174. *volum.* 6. *& conſil.* 111. *vol.* 3. *& in conſil.* 20. *vol.* 4. *Card. Pariſ. conſ.* 34. *vol.* 1. *Iaffred. Lanfrancus Balbus d. dec.* 79. ſed quod abſque acceptatione operabitur confeſſio contra confitentem, quia ſufficit illa præſentia, idem *Balbus dec. alleg. Vigell. dec.* 63. *cent.* 1. *Duenas regul.* 119. poſt infinitos Doctores, quos ibi allegat, vnde dicimus, quod confeſſio extraiudicialis acceptata per partem, non poteſt reuocari prætextu erroris, *Barz. dec.* 107. *Alciat. de præſumpt. reg.* 3. *præſ.* 21. *Bal. in l. Gallus §. quidam rectè ff. de liber. & poſthum.* ſicut dicimus, quando cum cauſa eſſet confeſſio facta, quia ſufficit ad probandum, etiam abſente parte, eſt *deciſio Rotæ Romanæ in antiquis* 18. *de probat.* Et quod extraiudicialis facta confeſſio ſine cauſa non probat, ſed parte præſente probat ſemiplenè, *Marant. p.* 6. *actu* 5. *Socc. in tract. fallentiar. regul.* 67. *Speculator in tit. de confeſſionibus §. nunc videndum*, ſicut quando eſſet iurata, quia tunc habetur pro efficaci cauſa iuramentum, *Gram. dec.* 34. Confeſſio extraiudicialis pluribus teſtibus probata contra confitentem probat *Gerardus Mazzoll. in conſ.* 85. *volum.* 1. *Hippol. de Marſil. ſing.* 310. poſt *gloſ. in l. capite quinto ff. de adulter.* Confeſſio extraiudicialis, & ſi non probat, ad obligandum debitum tamen probat, *Gui. Pap. dec.* 176. vbi *Ant. Rambaud in apoſtil. gloſ. in l. fin. ff. de interrog. act.*

Depoſitum probatur per confeſſionem extraiudicialiter, *l. Publia §. fin. ff depoſiti*, *Viuius dec* 191. *Vrſill. in dec. Affl.* 164 & licet confeſſio non valeat parte abſente, valet tamen liberatoria, *Capyc. deciſ.* 133. valet enim confeſſio, quæ tendit ad liberandũ, *Papon lib* 10 *arreſto* 4. *tit.* 5. & eſt *dec. Rotæ Auenion.* 62. & intelligas parte præſente, *Theſaur dec.* 106. *Faber dec.* 25 *&* 62.

Et quod valeat hæres reuocare erroneam confeſſionem defuncti, dicit *Affl. dec.* 233. *Caualcan. dec.* 18. *lib.* 1. *Surdus dec.* 130. confeſſus tamen fuiſſe citatum parte abſente extraiudicialiter probat ad eius notitiam deueniſſe citationem, *Creſcent. dec. vnica de confeſſis*, & quod idem ſit, quando huiuſmodi confeſſio extraiudicialis facta eſt cum iuramento, quia probat, licet facta ſit abſente parte; perinde enim habetur, ac ſi præſente parte facta fuiſſet, *Felin. in cap.*

cap. ſi cautio de fide inſtrum. Alex. conſil. 88. vol. 7. niſi in caſibus, in quibus verus actus requiritur, ſecundum *dec. Pedam.* 170.

44 An autem confeſſio facta abſente parte pro exoneratione ſuæ conſcientiæ probet, vide *Feli. & alios Canoniſtas in loco citato, Alex. conſil. 195. in 7. vol. Bal. in l. generaliter Cod. de non num. pec. Aret. conſ. 64. Viuius dec. 486.*

45 Sed confeſſio extraiudicialis in cauſa criminali facta, non præiudicat, quod fallit in multis caſibus, vt per *Felin. & alios in c. olim de reſcript. & in d. c. ſi cautio, & in c. at ſi clerici de iudic. & in cap. qualiter, & quando de accuſat.* ſed quod faciat indicium ad torturam dixit *Fel. in d. cap. ſi cautio, & Abbas, Bart. in l. capite quinto ff. de adulter. cap. quam graue*, vbi *Abbas de exceſſ. Prælat. gloſ. in d. l. capite quinto ff. de adulter. Caball. reſol. crim. caſu* 81. *Hippol. de Marſil. ſing.* 310. *Viuius dec.* 149. *Menoch. de arbitrar. Iud. lib. 1. quæſt. 89. Iacob. Nouell. in pract. crimin. §. ſciendum, Blanc. in pract. crimin. §. confeſſio. Iulius Clarus in pract. crim. quæſt.* 21. etiam ſi eſſet minor, quia poterit torqueri, ſi fuerit in ætate, qui poterit torqueri, *Gomez in cap. 13. in epitome delic.* vbi quod ſiue parte abſente, ſiue præſente, quia confeſſio extraiudicialis facit indicium ad torturam, *Ang. in l. 1. Cod. de confeſſis*. niſi eſſet inueriſimilis, quia non faceret indicium ad torturam, *Foller. in pract. crim. in verbo & ſi confitebuntur, Hippol. de Marſ. in l. de minore ff. de quæſtion. & ſing. 594. Tiraq. in l. ſi vnquam Cod. de reuoc. don. in præfat.* vel ſi quis fuerit abſolutus contra confeſſionem extraiudicialem, quia tunc talis confeſſio non facit indicium ad torturam, *Foller. loco citato, Bertazol. conſ. 396. vol. 2. Hippol. de Marſil cõſ. 20. Alex. in l. magiſtratibus ff. de iuriſd. omnium iud.* ſicut nec etiam faceret indicium, quando illa confeſſio fuiſſet reuocata ante cœptum iudiciũ, *Bal. in l. 1. Cod. de confeſſis, Fel. in c. at ſi Clerici de iudic.* quia licita eſt confeſſio, ſi probet.

46 Vnde ſi confeſſus delictum extraiudicialiter non poſſit puniri pœna ordinaria, tamen punietur pœna extraordinaria, tamquam maledictus, qui cum malefecerit gloriatur, *Abbas, & Felin. in d. c. olim, & Innoc. in c. quàm ſit de exceſſ. Prælat.* Nec etiam habetur pro iudicato, & condemnato ad pœnam ordinariam ille, cuius fuit impunitate promiſſa extorta confeſſio, *Anton. Faber dec 8 in tit de confeſſis.*

47 Et quod confeſſio facta in foro poli non noceat in foro fori, & eam non probare dixit *Tindar in tract. de teſtib. cap. 15. Ioan. And. in cap fin. de temp. ordinat.*

Et de confeſſione rei locatæ facta extraiudicialiter vide *Peguer. dec. 162. Regentem de Ponte conſil. 11. vol. 2. Affl dec. 12.*

48 Et quod confeſſio hæc non ſit probationis ſpecies, contra *Bart.* cõmuniter tenent *Doctores*, ſed releuatio ab onere probandi, *Fel. in rub. de probat. et Iaſ in l. cùm te tranſegiſſe Cod. de trãſact. & Fel. in cap. meminimus de accuſat.* licet *Bartoli* opinio in foro Cæſaris vt idolũ adorari ſoleat, vt refert *Bal. in auth. niſi breuiores Cod. de sent. ex peric. recitan.* vbi *Raphael Cuma.* & quod opinio *Bartoli* in foro deficientibus legibus, pro textu obſeruatur, dixit *Io. Baptiſta de Sancto Seuerino in tract. de modo ſtudendi*, & quod tremens auderet *Angel.* dicere contra *Bart.* opinionem, cùm fuerit ſpeculum iuris, & lucerna, vt in *conſil.* 204. & multa commemorauit de *Bartolo Franciſcus de Curte in conſil.* 56.

49 *Ad num. eumdem*, quòd geminata confeſſio probet, Adde *Romanum in l. ſi verò §. de viro ff. ſoluto matr.* dicentem, confeſſionem factam extra iudicium, ſi geminata eſt, idem operari ſicut confeſſio iudicialis, & *Felin. in d. c. olim, & Socc. conſil. 127. in volum. 3. Ant. Faber in allegat. dec. 25.* & etiam ſi parte abſente. *Afflict.* etiam in *dec. 337. Franc. Marc. dec. 79. par. 2.* Et geminata confeſſio extraiudicialis plenè probat, & habet vim iudicialis, *Affl. dec. 317. Bertrand. conſil. 175. vol. 2. Gramm. conſil. ciuil. 79. Card. Pariſ. conſ. 75. vol. 1. Alex. Raudenſ. dec. 12. Marcus Mantua in dialogo de narrat. claſſ. 19. cap. 30. Feder. Scotus in conſil. 35. lib. 3. tom. 1. Iacob. Breche. in Aphor. 46. Aldouinus conſil. 79. inter conſilia Marci Antonij Peregr. vol. 1. Franc. Veggius cõſil. 29. vol. 1. Maran. in ſpeculo in parte 6. actu 5. Surdus dec. 10. Franc. March. dec. 866. Bellon. dec.* 70. etiam ſi fiat abſente parte, & ſine cauſa facta, *Paul. Montan. de iure tutelar. cap. 38. Franc. Marc. quæſt. 166. vol. 2. Magon. dec. Luc. 46. Idem March. dec. 286. p. 2.* Non tamen dicetur geminata confeſſio in eodem inſtrumento, vel ſcriptura pluries repetita, quia pro vna habetur, *Verall. dec. 150. p. 1. 328. par. 2. & 336. par. 3. & Iaſon in conſil. 36. vol. 3.* & quod procedat ſi geminatio eſt facta ex interuallo, ſecus ſi ſimul, *Affl. dec. 285.*

50 Et quod confeſſio facta licet in iudicio nullo noceat, ex Abbate in c. cum dilectus de ordine cognit. Adde quod confeſſio facta coram Iudice incompetenti nullius roboris eſt, neque momenti, *Alex. conſ. 18. vol. 4. Socc. Felin. & Abb. in c. at ſi clerici de iudic.* Poterit tamen cogi in tali confeſſione perſeuerare coram competenti iudice, *Ricc.* dicit deciſum in Curia Archiepiſcopali Neapolit. & poterit ad torturam poni, ſicut ſi extraiudicialiter confeſſus fuerit, *Balb. dec.* 103. niſi doceret de errore, vel cauſa variandi, *Rubin. dec.* 31. quia confeſſio facta in actu nullo ex defectu iuriſdictionis non valet, *Felin. in c. qualiter, & quando de accuſat. Iaſ. in l. ſi ita ſtipulatus §. Chriſogonus ff. de verbor. obligat. Vant. de nulli. in tit. quib. mod. ſentent. nulla reput. poſ.* Hinc dicimus confeſſionem clerici coram iudice laico factam, nullum effectum producere, vt poſſit ex illa condemnari, *Bart. in l. magiſtratibus ff. de iuriſd. omn. iudic. vbi Iaſ. Dec. & cæteri Doctor. Gramm. in conſ 42. criminal.* & alij, quos citat *Carrer. in ſua pract. crim. §. ſeptimum iudicium*, dicens omnes tenere confeſſionem factam coram iudice penitus incompetente, vt quia clericus confitetur coram laico iudice, vel laicus coram eccleſiaſtico iudice, quia tunc non valet confeſſio, nec nocet, nec confeſſus tenetur ratificare, nec facit indicium, & poſt hæc mea ſcripta, vidi *Ricc. in dec. 81. in 4 parte deciſion. nouiſſimarum Curiæ Archiep. Neapol.* impreſſarum in anno 1625. dicentem, quod Curia illa cẽſuit, nullo modo clericum pro falſitate commiſſa

Digitized by Google

miſſa coram Iudice ſæculari, venire puniẽdum, & de clerico committente falſum teſtimonium coram Iudice laico qualiter,& per quem ſit puniendus vide *Affl.in dec.230.* vbi *Vrſill.*

Non tamen hæc confeſsio prodeſt alteri,quã ei, cuius reſpicit fauorem, *Guid.Papa dec.254. Ozaſch.dec.138.* & inter confitentes nocet confeſsio,*Affl.dec.245.* niſi tertius præſtitiſſet conſenſum, vel niſi adeſſet veriſimilitudo,eſt *deciſio Rotæ Romanæ diuerſor.396. par.1.* tertio enim non præiudicat confeſsio inter alios facta, *Affl. dec.150.* vnde confeſſus ſe hæredem alicuius eſſe ad vnius inſtantiam, quod non præiudicat ſibi quoad alios illa confeſsio, iuxta *tex.in l. final. de interrogat. actio.* de quo vide *Vrſill. ad dec.Afflict.150.* & vide *eumdem Affl.in dec.83.* an confeſsio facta in inſtrumento,præſentibus partibus, fidem faciat etiam in alia inſtantia contra eos, & ad alium effectum, & confeſsio cedentis noceat ceſsionario vide *eumdem Affl. dec. 163.* & quod confeſsio correi non noceat correo dicit *idem Affl. dec. 396.* & eſt *deciſio Rotæ Genuæ 65.* & an præiudicet confeſsio litigantium cum cohærede,qui verè non eſt, vide *Guid.Pap. dec.254. Præſid.de Franchis dec.160.* & confeſsio coadiutoris quod coadiuto non noceat dicit *Achilles de Graſſis in dec. 3. de confeſſ.*& an confeſsio filij noceat patri vide *Franc. Marc.in dec.205.*

51 *Ad n. eumdem* 12. quod Iacobus numquam docuit de errore, vel probauit contrarium, Adde quia confeſsio erronea poteſt reuocari, docto tamen prius de errore, *Maynardus dec. 122.lib.1.* & quod confeſsio reuocari poteſt antequam ſit redacta in ſcriptis, *Alex. conſ. 34. vol. 1.* & an, & quando reuocari poſsit vide *Soccin.in conſ.97.vol.4.* & an confeſsio geminata reuocari poſsit, vide *Felin.in c. cùm venerabilis de exceptio.* non tamen confeſsio deliberata reuocari poterit, *Toming.in dec. 91. par. 2.* & quod non poſsit reuocari prætextu erroris geminata confeſsio extraiudicialis *Io.Brech. in iuris prudentia Aforiſm. 46. & 47. Socc.in regul. 64.fallen.5. Cumia in rit. Siciliæ cap.37.* quæ geminata confeſsio non ſolum probaret, vt dixi ſuperius, ſed etiam quando cum extraiudiciali confeſsione concurrerent aliæ coniecturæ, quia plenè probarent, etiam in cauſa criminali, ſecundum *Rotæ Piſanæ dec. 12. & Rotæ Romanæ Putei dec.5. de confeſſ.* ſicut etiam valeret confeſsio facta parte abſente in his, quæ dependent à mera voluntate confitentis, ſecundum *dec.Genuæ 37.*& licet dixerint *Caputaquenſ.dec. 185.& Gramm.dec.81.* confeſsionem in his, quę dependent à mera voluntate noſtra nihil dare, aut tollere,hoc anguſtiatur valde per *Bellamer. dec.684* qui dicit *dec.692.*licet confeſsio confitenti præiudicet,quoad probationẽ, confitentẽ tamen non obligat,ſicut valet dotis fauore,*Magon.deciſ. Luc.64.* vel quando confeſsio ſit ad aliquem actum dubium declarandum ab ipſo confitente prius factum, ſecundum *dec. Piſanam 12.* ſicut dicimus, confeſſionem valere factam in epiſtola,vel literis,vt per *Capyc.dec.71.* vbi ego ſcripſi, ſicut etiam quando agitur de execrabilitate probanda ſecundum *deciſ.Rotæ per Puteum 6. de confeſſ.* & quod confeſſio per errorem poſſit reuocari per confitentem in vltima voluntate,& eius hæredem, *Affl. dec.133.* vbi *Vrſillus*,ſi erit hæres vniuerſalis, *Achill. de Graſſ.dec.90.de except.*& an poſſit reuocari poſt latam ſententiam, & an poſt cõcluſum in cauſa, *Capyc.dec.28. & Affl.dec.44.* & poſſe reuocari confeſſionem per errorem eſt *l.error. Cod.de iuris, & fac. ignor.* & dicit *Alex. conſ. 145. vol. 6.* ſed cautelam poſuit *Cæpolla in caut.69.* vt reuocari non poſſit. Vnum tamen notabis, quod confeſſio ab errore prouenięns,non nocet,etiam ſæpè repetita, *Alex.conſ.12.vol.1.Bal.in l.1.Cod. de errore aduocat. Franc.Marcus dec.1184.* In prima tamen inſtantia facta per procuratorem cõfeſſio poteſt per dominum reuocari in ſecunda inſtantia, vt in *deciſ.Rotæ Romanæ 2.de confeſſis in antiquis, Caputaquenſ. dec.196.part.1. & 230. part.2.* & poſſe in ſecunda inſtantia confeſsionem reuocari dicit *Capyc.in dec 28.& Bellamer. dec. 296.* & quod etiam non docto de errore poſsit confeſsio abſente domino per procuratorem reuocari tamquam erronea,eſt *deciſio Rotæ diuerſor. lib.3. part.1. idem Caputaquenſ. dec. 139.* & non ſolum in prima, ſed etiam in alia inſtantia, ſecundum *deciſ.Rotæ Rom. in nouiſſ.de confeſsis*,& etiam poſt executionem ſententiæ, & præſertim eſt reuocabilis ſi facta fuit à procuratore reuocato, *Caputaquenſ. dec.198.par.1.* & è conuerſo poterit reuocari à generali procuratore docto de errore confeſſio facta principalis, ſecundum *deciſ. Peregr. 154.lib.2.* & eſt *deciſio Putei 2.de confeſsis*, & an poſſit confeſsio tacita inſurgens ex verbis libelli poſt conteſtatam litem reuocari, *Balb. dec.88.* & quod ſicut expreſſa confeſsio præiudicat confitenti, ita & tacita, *Rubin. dec. 96.* vnde plenè probat confeſsio reſultans ex productione iurium in actis, *Affl.dec.15. Gramm.dec.105.& 25.* quæ tacita confeſsio reuocari poteſt, vt habetur in *decis. Pedamon.39.* docto de errore, qui dicit etiam reuocari confeſsionem, vbi falſum declaratur inſtrumentum productum, vnde confeſsione facta in articulis,vel reſponſione ad poſitiones, quæ præiudicat docto de errore poteſt reuocari,*Caputaquenſ.dec.191.* ſed *Bellamer.*tenuit in *dec.695.* etiam non docto errore poſſe reuocari, & quod docto de errore, reuocatur etiam confeſsio facta, eſt *deciſio Pedamontana 138. & Caputaquenſ.dec.32.part.2.* & quod confeſsio filiæ renunciantis bona coram Arbitris non facit fidem coram Iudice,niſi tantum,vt extra iudicium,*Marescot.variarum reſol.c.131.lib.2.* non tamen poterit reuocari quod in Rota Sacri Conſilij Neapolitani aliquis confeſſus eſt,vt refert *Anna ſingul.81.*fuiſſe deciſum in cauſa Comitis Sanctæ Agathæ cum fratribus,& pro hoc facit etiam quod dixit *Cacher.dec.138.* vt regula illa, quod confeſsio abſente parte non probet, vt fallat, ſi confeſsio in precibus facta fuiſſet,non tamen noceret confeſsio patris per publicum inſtrumentum filij declarantis eius familiam nunquam gauiſam fuiſſe in aliquo ex quinque Sedilibus Neapolis, *Fabius de Anna*

Digitized by Google

in conſ. 17. & 80. Regens Valenzuela conſ. 90. Franc. de Amicis c. 1. de his qui feud. dar. poſſ. in §. & veniendo ad primam. & quod illa concluſio, vt poſſit erronea confeſſio reuocari, quod vera ſit in criminalibus, ſed non in ciuilibus, *Anton. Faber in dec. 1. de confeſſis*, vbi dicit etiam rationem diuerſitatis; debet enim reo cõfeſſo breuis terminus dari aduerſus confeſſionem, *Viuius dec. 68.* Niſi eſſemus in crimine notorio, *Papon. arreſt. 17. lib. 3.* Vel in capto in fraganti crimine, vt per *Gallum in dec. 122. Franciæ diuerſorum.*

Et quod poſſit reuocari etiam confeſſio iudicialis acceptata, probando errorem, dixerũt *Ladereb conſil. 168. Alex. conſil. 90. vol. 1. & conſ. 42. vol. 5.*

52 Et confeſſio iudicialis coram Iudice facta probat, & valet in cauſis ciuilibus; habetur enim pro condẽnato confeſſus, *l. 1. ff. & Cod. de confeſſ.* dummodo fiat in iudicio, vbi ius redditur, & loco maiorum, & quando Iudex ſedet ad bancam pro tribunali, *Boer. dec. 90. Carolus de Graſſ. in tract. exceptionũ in 14. exceptione. Afflict. dec. 245. Ioan. de Amicis conſ. 129. Rom. conſil. 8.* niſi bis emanauerit confeſſio iudicialis, etiam ſi non fieret in figura iudicij, *Bart. in l. cùm ſcimus Cod. de agric. & cenſit.* intelligendo vt tunc debeat fieri in iudicij figura, quando ardua cauſa eſſet, & plenam cognitionem exigeret, ſecus autem eſſet in cauſis nõ exigentibus plenam cognitionem, quia tunc præiudicaret confeſſio, etiam ſi in itinere coram Iudice fiat, *l. voluit §. quod ait prætor ff. de interrog. act.* vbi *gloſ. & Marant. in p. 6. actu 5.*

Sed quod confeſſio coram Iudice facta præiudicet, & dicatur facta in iudicio, eſt tex. in *l. voluit §. quod ait prætor ff. de interrog. act. Guid. Pap. quæſt. 120. Couarr. var. reſol. lib. 1. c. 1. Franc. Marcb. quæſ. 697. & 712. Magon. dec. 25. Ozaſcb. dec. 109. Roland. à Valle conſil. 31. vol. 1. Ludou. Rom. ſing. 729.*

Confeſſio iudicialis ſine cauſa operatur, & valet, *Felin. in c. ſi cautio de fide inſtrum.* vbi dicit communem, vt differat ab extraiudiciali, *Guid. Pap. dec. 176.* vbi *Addent. Curtius Iunior in auth. pacta nouiſſima Cod. de pact.* Confeſſio iudicialis facta in libello porrecto, pręiudicat producenti, cum fateri videatur omnia in libello contenta vera eſſe, *l. cùm precum Cod. de liberali cauſa*, ſicut etiam in ſupplicatione Principi porrecta, *d. l. cùm precum, Viuius dec. 60. Afflict. deciſ. 14. Don Garſias Maſtrill. dec. 149. & dec. 179. Steph. Gratian. deciſ. 19. Flaminius Chartarius dec. 123. Card. Pariſ. conſil. 115. vol. 1. Ant. Capyc. deciſ. 71. Ozaſcb. dec. 34.*

Ego Flaminius Monacus in vtroque Iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 Conſuetudines Neapolitanæ incip. Si quis, vel ſi qua, & alia incip. Etſi teſtator, *an locum habeant patre, vel matre exiſtente in medio, & nu. ſequenti.*

2 *Hominis generatio quomodo fiat ex maſculo, & fœmina.*

3 *Fabius* Richardus *laudatur.*

DECISIO XXXVIII.

1 AN *Conſuetudo Neapolitana ſi quis, vel ſi qua*, habeat locum patre, vel matre exiſtente in medio, & ſimiliter *Conſuetudo, Etſi teſtator*, & quod ex *Napodano* non habeat locum *conſuetudo*, ſed firma remaneat diſpoſitio *auth. defuncto Cod. ad Tertullian.* vt dicit *Minadous* noſter in hac ſua *dec. 38. in principio*. Adde tu, quod non habet locum dicta conſuetudo patre, vel matre exiſtente in medio, & hæc eſt communis Doctorum opinio, vt per *Napodanum in dicta conſuet. ſi quis, vel ſi qua, & alios Addentes ad Neapodan. fol. 114. Camill. Salern. in d. conſuet. Etſi teſtator, fol. 182. & Reuerter. in diſcurſu poſito poſt dictas conſuetudines, Præſes de Franchis in dec. 489. & 606.* & alibi paſſim *Regens de Ponte in conſ. 61. Vrſill. ad deciſ. Aſſl. 38. & idem Minadous* dixit ſuperius in alia eius *dec. 26.* vbi ego ſcripſi, & me remiſi ad ea, quæ dicebam in hac deciſione, quia eſt eadem materia cum dicta *dec. 26.* Quia conſuetudo eſt ſtricti iuris, & in caſu proprio tantum locum habet, & extendi non poteſt ad caſus alios non expreſſos, qui in iuris communis diſpoſitione remanent, & ſic ſecundum *tex. in auth. defuncto Cod. ad Tertullianum* quæ per dictas conſuetudines correcta non eſt; quia licet à patre præcipuè fiat generatio, ex ſanguine cuius in vterum matris immiſſo fœtus formatur, vt in *auth. de conſangum. & vter. frat.* & ſententia communis tenet ſecundum Medicos, quod ſemen mulieris neceſſario non concurrit ad generationem, ſed ſufficit ſeminatio viri tantum in vaſe mulieris, vt docet *Put. in 4. ſent. diſt. 11. q. 1. art. 3. Federic. de Sen. conſ. 301. Gulìel. de Benedict. in repet. c. Rainutius de teſtam. verbo cuidam Petro*, tradiderunt *Abbas, & Hoſtienſ. in c. fraternitatis de eo, qui cogn. conſan. vxor. ſuæ.* concurrit attamen ad generationem mater ipſa, cuius concurſus per ſeminis receptionem non ſolum, & paſſiuè, ſed etiam actiuè concurrit; ſanguis enim mulieris per viri ſanguinis receptionem commiſcetur, ex qua ſeminum, & ſanguinum commixtione fit generatio, ad *tex. in l. diuus ff. de var. & extraord. criminib. & l. hac parte ff. unde cognati, & l. negat lex regia ff. de mort. infer.* & ideo mater, & pater ęqualiter ſuccedunt, & ſic non habent locum conſuetudines ipſæ matre, vel patre exiſtente in medio, vt iſta, & alijs rationibus nouiſſimè probauit *Molfeſ. ad Conſuetud. Neapolit. part 4. de ſucceſſ. ab inteſtat. q. 44* quia cum maſculus, & fœmina ad eſſe filij, & generationem operentur ex diuina operatione, & illius propagationem vterque æqualiter ſuccedere debet in bonis filij, vt in *auth. de trient. & ſemiſſ. §. neque illo*, & alijs rationibus, vt *ibi* per *Molfeſ.* per totam illam quæſtionem.

2 *Ad n. 2.* quod exiſtente patre, vel matre in medio non habet locum *Conſuetudo*. Adde quod ſequitur hanc deciſ. & *dec. 26. Minadoi Præſes de Franchis dec. 537. in initio.*

3 *Ad nu. 4.* vbi dicit *Minadous* patre exiſtente, an concurrat cum eo frater vterinus, qui per

Con-

Digitized by Google

Conſuetudinem Neapolitanam ſuccedit inſimul cum patre in bonis maternis, Adde quia ſic declarauit dictas Conſuetudines *Napodanus*, vt fuit dictum in *deciſ. Præſidis de Franchis 91. & 92.* & de hac deciſione meminit etiam idem *Minadous in repet. conſt. Regni In aliquibus* quid autem dicendum eſt retentis iiſdem terminis huius deciſionis, qui loquuntur patre hęrede inſtituto, quando fuerunt alij inſtituti, quam pater, *Præſes de Franchis deciſ. 537.* facit differentiam inter caſum huius deciſionis, & caſum in illa deciſione, vbi non pater fuit inſtitutus, ſed alij, & in caſu ſuo loqui *Minadoum* dicit patre inſtituto, ſecus quando alij fuerunt inſtituti, & caſus eſſe diuerſos; immo dicit hanc deciſionem non carere difficultate, præſertim quando coniũgerentur verba *Gloſæ finalis Conſuetud. Neapol. incip. filijs familias*, cum verbis poſitis in eadem *Conſuet. in verſ. Saluo, &c.* & quia ſecundum communem factam interpretationem dictæ *Conſuetudinis Neapolitanæ*, ſemper obſeruatum fuit, & Neapoli deciſum matrem admitti inſimul cum fratre vtrinque coniuncto, excluſo vterino tantum, vel conſanguineo, ſecundum iuris communis diſpoſitionem, *Præſes de Franchis dec. 112.* & antè eum *Ant. Alex. ad Conſuet. ſed ſi moriens de ſucceſſ. ab inteſtat.* attamen contrarium fuit deciſum in eodẽ Sacro Neapolitano Conſilio temporibus noſtris, referente olim Fabio Riccardo optimo Conſiliario iunctis aulis, quia fuit admiſſa mater cum fratribus vtrinque coniunctis, & pariter cum fratribus conſanguineis in caſu Hippolytæ Capomazzæ, cum illis fratribus de Burrellis in cauſa de Mondellis ſuper hæreditate fratris ex ſecundo matrimonio decedentis in pupillari ætate.

4 *Ad n. 5.* Adde quòd de *Apoſtilla Stephani de Gaieta*, de qua loquitur *Minadous* meminit etiam *idem Præſes in d. dec. 537.*

Ego Flaminius Monacus in vtroque Iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Vſura an ſit prohibita de iure diuino, canonico, & ciuili, & nu. 8. & 9.*
2 *Vſura, & eius peccatum an idem ſint.*
3 *Intereſſe an ſit prohibitum, ſicut vſura.*
4 *Intereſſe quid ſit, & quando debeatur, et quæ ſit differentia inter intereſſe lucri ceſſantis, & damni emergentis, & quomodo taxetur, & quæ ſint probanda.*
Intereſſe quando remiſſum cenſetur per ſortis receptionem, ibidem remiſſiuè.
5 *Pœnæ vſurariorum, quæ ſint.*
Aloyſius Riccius laudatur, ibidem.
Scipio Rouitus laudatur, ibidem.
6 *Crimina an ſola pœnitentia tollantur, peccatum non remittitur, niſi reſtituatur ablatum.*
7 *Bona vſurariorum an ſint tacitè hypothecata pro vſuris reſtituendis.*
10 *Sacri Neapolitani Conſilij ſententiæ an vim legis obtineant.*
11 *Doctoris authoritas an probationem deſideret.*
12 *Papa an fiat Doctor vtriuſque Iuris ex eo ſolo quod eſt Papa.*
13 *Author ſcripſit ſuper Codice.*
14 *Accuſationem fiſcus an poſſit proſequi deſiſtentibus accuſatoribus, & an procedatur ex officio in hoc crimine, & nu. 15.*
Vſurarius manifeſtus quis dicatur. ibidem.

DECISIO XXXVIIII.

1 IN initio huius deciſionis, ibi, ne amplius in contemptum diuinæ, atque humanæ legis hoc ſcelus ſuſtineatur, Adde quod de iure diuino prohibitæ ſunt vſuræ, vt habetur in *clementina vnica de vſuris, & in c. multi diſt. 47.* & probat latiſsimè *Salas in 3. dubio de vſuris*, & prohibetur etiam de iure canonico, vt *toto titulo de vſur.* & etiam de iure ciuili, quia & ſi variè fuerint ſententiæ Scribentium, an de iure ciuili ſint prohibitę vſuræ, vt licet communis ſit quaſi omnium, vſuras non eſſe prohibitas de iure ciuili, *Caſtill. conſ. 36. Carauit. in ritu 21.* tamen etiam de iure ciuili per ius authent. ſunt prohibitæ vſuræ, ſecũdum communem opinionem relatam per *Imol in clem. 1. de vſur. & in l. 1 ff. de ſolut. Abbas in cap. cum ſit generale de for. comp.* & dicit ab ea tanquam veriori, & magis communi non eſſe aliquo modo recedendum in practica *Iul. Clar. in §. vſura*, & de iure diuino, naturali, & canonico, & ciuili prohibitas eſſe vſuras, dixit *Guid. Pap. in tract. de vſur. Ozaſch. dec. 137. Couarru. variar lib. 3. c. 1. Peregrin. conſ. 19. vol. 3.* quæ vſura nedum committitur pro pecunia ex cauſa formalis mutui debita, ſed etiam ex pecunia debita ex quacumque alia cauſa, quæ appellatur vſura indirectè, *Abb. in c. final. de vſur. Menoch. conſ. 109.* ex Theologor. authoritate comprobans, & *Ozaſch. dec. 95.* hinc illationem fecit nouiſsimè *Regens Conſtantius* hoc eſſe crimen mixti fori *in l. 1. Cod. pœn fiſcal. cred. præfer. lib. 10. ex Deciano in lib. 4 c. 27* & ego addo *Peguer. in dec. 30. & 35. Caball. reſol 188. Franciſcum March. dec. 523. vol. 2. Ozaſch. dec. 137. & Iul. Clar. in d. §. vſura*, & de hoc latè dixit *Farinac. q. 8.*

2 Non autem vſura, & eius peccatum ſunt idẽ, quia vſura eſt illud lucrum pecunia extimabile, quod principaliter vi mutui veri, vel palliati quæritur, peccatum verò vſuræ, eſt illud velle, ſeu accipiendi appetitus lucrum vſurarium, vt dicit *Leſſ. lib. 2. de iuſtit. & iure c. 20. Nauar. in ſumma cap. 17.*

3 Licet tamen vſura prohibeatur omni iure (vt dixi) tamen intereſſe lucri ceſſantis, vel dãni emergentis omni iure permittitur; eſt enim damni compenſatio, quod ob non reſtitutionem mutui aliquis patitur, vel lucri, quod non acquirit mutui facti occaſione, vel ſuo tempore
4 non reſtituti; nihil aliud eſt enim intereſſe, niſi id quod intereſt, nempe, illa vtilitas quæ mihi abeſt, & quam potui adipiſci, vt *ff. de actio. l. 1.* & hoc intereſſe debetur, vel quia eſt damno affectus, vel quia aliquod lucrum non conſequitur, *l. ſi commiſſa ff. rem ratam haberi, Nauarr. in ſumma c. 17.* vndè communiter dicũt *Doctor.* duplex eſſe intereſſe, vnum quod dicitur damni emergentis, alterum vero lucri ceſſantis, *Idem*

Digitized by Google

Nauarr. in comment. de vſur. n. 40. Anan. conſ. 76. Bal. conſ. 343. vol. 1. & intereſse lucri ceſsantis eſt extimatio vtilitatis, quam quis ex pecunia, quam mutuauit alteri certo tempore reſtituendam, & non reſtituit, ab eo tempore lucrari potuiſset, quod intereſse quomodo taxandum ſit, eſt conſideranda perſonæ qualitas, ſi erat negotiari ſolita, & ſi negotium re vera exercuiſset, quia aliàs tale intereſse non deberetur, & etiam ratio periculi habenda erit, quod potuiſset ſubſtineri, deductis etiam expenſis, quæ omnia prudentis viri remittuntur arbitrio, quod regulariter taxatur ad rationem quinque pro centenario Nauarr. d. c. 17. Barboſ. in l. 2. ff. ſolut. matrim. p. 1. Molfeſ. ad conſuet Neapolit. tom. 3. q. 2. de contrahen. empt. Roderiq. de ann. reddit. q. 16. Menochius conſ. 1118. vol. 12. Vbi dicunt etiam Doctores allegati de doctore, & milite, & perſonis eccleſiaſticis, quod non poſsunt hoc lucrum habere, & omnes alij qui tenent pecuniam otioſam; intereſse vero damni emergentis eſt damnum quod accidit alteri, ex non reſtituta ſibi pecunia tempore præfixo, quod duplex eſt, vnum eſt intrinſecum, ſiuè in re quod prouenit ex re immediatè, vt agrorum fructus, vel animalium, & huiuſmodi ſimilia, alterum vero extrinſecum eſt, aut extra rem quod prouenit ob non impletum factum promiſſum, vt quia tibi pecuniam mutuaui, vt illam mihi infra menſem reſtitueres, & tu pecuniam mihi non reſtituiſti illo tempore præfixo, vnde mihi interim damnum ſucceſsit, vt quia frumentum, vel alia ad victum mihi neceſsaria emere nequiui, vel domum, quæ corruebat reparare non potui, vel quia non potui creditoribus meis debita mea ſoluere, vnde duo probanda veniunt in hoc intereſse, vt debitor ſit in mora, & damnum ſit ſecutum re vera, vt per eundem Molfeſ. loco citato, & alios, quos citat Cardinalis Tuſchus in verbo intereſſe, concl. 297. hinc dixerunt Nauarr. d. c. 17. & alij relati per Reginal. lib. 23. ſuæ praxis, quod in taxatione huius intereſse tria requiruntur, primo vt non ſit palliatum, ſed verum, vt non fingant contrahentes alium contractum celebrare, & ſit mutuum, re vera, & detur ad reſtituendum dilatio, & aliquid exigatur pro illa dilatione, quia hæc eſset palliata vſura, ſecundo vt mutuatio, vel alterius rei mutuatæ ſolutio ſit talis lucri amiſsionis cauſa, vel vt tale damnum patiatur, & tertio, vt conſtet veriſimiliter potuiſse lucrari ex mutuo dato mutuantem ipſum, Scaccia in tract. de commer. & camb. §. 1. q. 7. par. 2. ampliat. 8. Salas in tract. de vſur. dub. 20. Ideo vt intereſse lucri ceſsantis debeatur duo debent probari vltra moram debitoris, ſcilicet, quod creditor ſit ſolitus negotiari, & pecuniam ſuam ad honeſtum lucrũ ponere, & ſecundo ſi pecunia debita ſoluta ſibi fuiſset tantum lucratus fuiſset ad rationem pro centum, quia potuiſset illam pecuniam dare ad cenſum ad rationem ſeptem, aut octo, aut nouem pro centum, vel in mercaturam pannorum, aut ſerici, ex qua mercatores lucrati ſunt decem pro centum, quia non oportet incertum lucrum deducere, ſed probare de lucro certo ſecundum doctrinam Pauli de Caſtro in l. 3. §. nunc de officio ff. de eo quod certo loco communiter receptam, vt dicit Natta conſ. 450. & Burſat. conſ. 72. Mobed. dec. 208. Franc. Marchdec. 166. p. 2. Affl. dec. 20. & de duobus quod ſunt probanda in lucro ceſſante communis eſt opinio, vt intereſse lucri ceſsantis debeat non præſumptiuè, ſed certitudinaliter probari Menoch. de arbitr. caſu 119. Put. dec. 237. Hond. conſ. 50. & 39. lib. 2. iuxta doctrinam Paul. de Caſtro, quæ eſt communis, & proindè nè fallaris cum Burſat. in conſ. 68. Bart. in l. vnica Cod. de ſent. quæ pro eo quod intereſt, vbi Cagnol. & Iaſ. in l. nummis ff. de in lit. iur. & Salyc. in l. 3. §. ſui ff. de eo quod cert. loc. Angel. Imol. & Aret. in l. continuus §. cùm ita ff. de verb. oblig. Anchar. famil. quæſt. 33. par. 2. Alex. conſil. 141. lib. 4. Ruin. conſ. 104. lib. 4. & cum alijs, qui dicunt, ſufficere non eſſe certum, ſed haberi pro certo, vel per modum, vel quod tantum mercator potuiſſet lucrari, vel per veriſimilitudinem, vel à communiter accidentibus, vt ibi per eos, à quibus caue, ſed ſequere doctrinam Caſtrenſis, quæ eſt communiter recepta in deciſione cauſarum, Peregr. conſ. 85. & Alex. conſil. 141. in intereſſe damni emergentis poſuit exemplum, vt quia ob non ſolutam debitam ſortem, ſub vſuris pecuniam accipere oportuit creditorem, ſeu ad intereſſe, aut quia non potuit ſe creditor ab vſuris liberari, quas ſoluebat, vel quia creditoribus ſoluere nequiuit ob pecuniæ defectum, ideo aut paſſus eſt ſuorum bonorum venditionem, & ſubhaſtationem ad creditorum inſtantiam, immo quod non ſufficit probare creditorem ſub vſuris pecuniam retinuiſſe, vel recepiſſe, & eius debitorem tempore non ſoluiſſe, ſed quod ob ſolutionem retardatam ad vſuras acceperit pecuniam Honded. conſil. 36. Mobedan. dec. 103. & de pluribus ſpeciebus intereſſe vide latè Maſcard. de probat. in verbo intereſſe, & quando intereſſe non cenſeatur remiſſum per receptionem ſortis principalis, cum diſtinctione ſi debeatur iure actionis, vel officio Iudicis, iuxta text. in l. fin. ff. de eo quod intereſt vide Præſidem de Franch. dec. 21. & Maſtrill. dec. 124. Surdum dec. 145 Card. Tuſchum loco citato in verbo intereſſe, & alios multos relatos per Molfeſ. eundem ad Conſuetud. Neapol. tom. 2. part. 10. quæſt. 16.

5 Et quia omni iure prohibitæ ſunt vſuræ, meritò vſurarij pœnas multas patiuntur, quia vtroque iure ſunt infames quando eſt manifeſtus vſurarius, l. improbum Fœnus Cod. ex quibus cauſ. infam. irrogatur, & cap. infames 6. ponò 3. quæſt. 7. vndè ad ſacros ordines promoueri non poſſunt, cap. infames 6. quæſt. 1. Molfeſ. in ſumma tractat. 2. cap. 16. & tract. 6. cap. 7. quia nec etiam poſſunt habere beneficia Eccleſiaſtica, quia ſuſpendendi ſunt à beneficio cap. præterea de vſur. Card. Tuſchus in verbo vſurarius concluſ. 343. cap. ſi quis aſſinct. 47. Abb. in d. cap. præterea de vſur. & ſi in hoc peccato deceſſerint carent ſepultura Eccleſiaſtica, cap. quem quam de vſur. in 6. & in clement. vnica de vſur. Nauar. in d. cap. 17. Card. Tuſchus loco citato. Adentes

dentes

Digitized by Google

dentes ad Clarum in §. vſura in verbo teſtari, vbi latè de ſepulturis vſurariorum, nec etiam poſſunt teſtari, nec etiam ad pias cauſas, niſi præſtita cautione de reſtituendis vſuris, *cap. quamquam de vſuris in 6.* aliter enim factum teſtamentum eſt inualidum, & nullum, & non ſolum hæc intelliguntur de teſtamento, ſed etiam de codicillis, & alijs vltimis voluntatibus, & cautio intelligitur datis pignoribus, vel fideiuſſoribus; non tamen ſufficeret iuratoria cautio, vt per *gloſ. in d. cap. quamquam*, communiter receptam, & latè *Card. Tuſchus in concluſ. 342. in verbo vſurarius*, quæ cautio etiam valebit ſi detur poſt factum teſtamentum ante mortem teſtatoris, quia valebit illud factum teſtamentum *gloſ. in clement. 1. de ſepult. & gloſ. in d. cap. quamquam*, vbi *Butr. & Anchar.* ſicut etiam valeret teſtamentum ſi ille vſurarius iuſſit hæredes præſtare cautionem, & vſuras reſtituere *Iul. Clar. in §. teſtamentum quæſt 26. Salas in dub. 47. de vſuris. Bal. conſil. 57. lib. 5. & 128. lib. 3.* Priuantur etiam communione altaris vſurarij iſti, *cap. quia in omnibus de vſur. Card. Tuſchus in d. verbo vſurarius Nauar. in d. cap. 17. Couar. lib. 3. var. reſolut. cap. 3.* & repelluntur etiam à iudicio vſurarij iſti *Bal. conſil. 312. lib. 5.* & quia pœna corporali ſunt puniendi, quia de iure ciuili non eſt determinata pœna, remanſit pœnam eſſe arbitrariam, vt per *eundem Card. Tuſchum in verbo vſurariorum pœnæ in concluſ. 354.* & propter vſuram poteſt quis criminaliter etiam puniri ſecundum communem opinionem relatam per *Corne. conſil. 19. lit. S. vol. 3. Alciat. in cap. 1. de offic. ord.* & ita ſeruauit pluries Senatus Mediolanenſis, condemnando vſurarios pœna extraordinaria *Clar. in §. vſura*, & torturæ ſubijcit Parlamentum Pariſienſe *Quidam Auctor in tract. de vſur.* quia poteſt in crimine vſurarum tortura irrogari. *Socc. conſil. 219. volum. 2. Foller. in pract. crim. canon. cap. 20.* Sed in hoc Regno Neapolitano non deuenitur ad torturam. *Marant. in titulo de inquiſit.* & refert *Baiardus ad Clar. in §. vſura*, & per *Conſtitutionem Regni huius Neapol's incip. vſurariorum* eſt impoſita pœna publicationis bonorum, vt dixit *Marant. in ſua Praxi in titulo, & peruenitur aliquando per viam inquiſitionis*, quod nullo caſu magis conuenire poterit pœna pecuniaria, quàm contra vſurarios, qui ex auaritiæ rabie peccant, & fomite cupiditatis, nam ſemper eget auarus, vnde merito puniri debet in quo deliquit, debet enim pœna eſſe delicto conformis, *l. ſancimus Cod. de pœn. Carau. in rit. 21.* de quo crimine poſſunt etiam hodie cognoſcere Barones habentes merum, & mixtum imperium, vt fuit deciſum pro Comite Montellæ in Sacro Neapolitano Conſilio, vt refert *Conſiliarius Rouit. in pragmat. 1. de vſurar. D. Ricc. Collect. 2046.* quem vocat doctiſſimum nouiſſimè *Regens Conſtantius Marchio Corleti in rubr. de iure Fiſci*, & de dicta deciſione meminit *Viuius dec. 237.* & nouiſſimè *Idem Regens Coſtantius in l. 1. Cod. pœn. fiſcal. cred. præfer. lib. 10.* poſt hæc mea ſcripta impreſs. allegans *Rouitum*, quem vocat doctiſſimum Conſiliarium, probans ex multis *Doctoribus*, quod quando pœna confiſcationis eſt impoſita ſpectat ad Barones habentes merum, & mixtum imperium, & in Statu Eccleſiaſtico prouiſum eſt per *Conſtitutionem Marchiæ c. 13. lib. 3.* quod vltra alias pœnas ſpirituales à ſacris Canonibus inſtitutas incurrunt pœnas centum ducatorum ipſo facto Cameræ Apoſtolicæ applicandorum, & meminit *Baiard. ad Clarum in §. vſura*, & an vltra pœnam publicationis bonorum poſſit puniri criminaliter vſurarius, vide *Gabriel. lib. 7. commun. opin. titulo de malefic. concluſ. 20.* & de multis pœnis vſurarijs infligendis vide *Lupum in tractat. de vſur. comment. 4. cap. quamquam.* & quod in cauſa vſurariorum poteſt fieri inuentarium bonorum mobilium, & ſequeſtratio *Carau. in rit. 21.* & ad materiam *Nouarius in pragmat. 1. de vſurar.*

6 *Ad num. 4.* quod ſola pœnitentia delentur crimina, Adde quod hoc limitatur, niſi quod extortum fuerit, reſtituatur; *cap. quia in omnibus de vſuris*; non enim peccatum remittitur niſi reſtituatur ablatum, *cap. peccatum de regul. iur. in 6.* vſurarius autem an cogi poſſit ad reſtitutionem vſurarum vſq; ad ſacculum, & peram, an verò deducto nè egeat diſtinguit *Bero. in cap. cùm ſic de vſur.* in foro animæ, & in foro contentioſo, vt in hoc contentioſo cogatur integraliter ad reſtitutionem vſurarum, ſi non ceſſit bonis, etiam ſi pauper remaneat, & inops poſt reſtitutionem integram, etiam ſi nō habeat vnde ſe alere poſſit, *cap. peruenit de fideiuſſoribus* ſecus ſi bonis ceſſit, quia cogi non poteſt ita vt ſibi non remaneat vnde ſe alere poſſit, ſed in foro animæ tenetur vſurarius propter inopiam ſimplicem, & ſolam ſoluendi difficultatem inquantum facere poteſt deducto ne egeat, ſed *Ab. in d. cap. cum ſic* poſt *gloſ.* dicit vſurarium teneri de iure enim diuino, & naturali huiuſmodi reſtitutio facienda eſt, vt in *toto titulo de vſuris*, in iure canonico: vnde communiter concludunt omnes Theologi, & Canoniſtæ, dominium non acquirere vſurarium eorum quæ per vſuram acquirit *Reginal. lib. 10. ſuæ praxis Couar. lib. 2. var. reſolut. cap. 3. Nauar. de reſtit. lib. 3. cap. 2.* & alij infiniti relati per *Salas de vſur. lib. 38.* niſi per accidens, quo caſu poteſt vſurarius dominium acquirere, vtputa ſi cum rebus ſuis commixtæ ſint res vſurariæ, vel ſint conſumptæ, vel conſumptibiles, vel alienatæ, quia tunc dominium licet habeat liberè illarum rerum, tenetur tamen ſoluere illarum æſtimationem domino, vel eius hæredibus, vt latè per *Salas loco citato.* Vbi dicit, vſurarium non acquirere dominium fructuum, quos res fructifera producit, quam rem acceperat per vſuram ille vſurarius, quia fructus illi in ſortem excomputantur, deducendo tamen expenſas factas circa eoſdem fructus *l. ſi vt proprijs Cod. de reiuend. l. quamuis Cod. de pignorat. actio.* Si autem ex rebus vſurarijs non fructiferis ex mera induſtria vſurarij alias res acquirat, efficitur Dominus talium re-

G 3 rum,

Digitized by Google

rum,ſed tenetur reſtituere vſurariè acceptum, vt dicit *Salas loco citato,Tolet.lib.5.cap.35. Reginal.lib.10.Couar.lib.3.cap.3.*

7 Non tamen erunt hypothecata bona vſurarij pro vſuris reſtituendis *Idem Salas de vſur. dub.41.Card.Tuſchus in verbo vſurarij bona concluſ.359. Nauar. in cap.17. in ſumma, & Conar. loco citato, & Reginal. lib.10.Molfeſ.conſil.13.*

8 *Ad nu.5.* vbi dicitur quòd crimen eſt quippè, quod natura ipſa, atque euangelica lex maximè deteſtatur,& horret. Adde quod vſuram eſſe prohibitam de iure diuino etiam Euangelico *Couar.* dicit *in cap.1.lib.3.var.reſolut.* Secundum communem opinionem Theologorũ, & Canoniſtarum,& in materia vſurarum quod potius ſit ſtandum Doctoribus Iuris Canonici, quàm Theologis *Rimĩnal. Iun. conſil. 177. Dec. conſil.111.Alex.conſil.1.vol.2.* & dixit *Corſet. conſil.25. inter conſilia criminal. diuerſor. tom.2.* vſuram prohibitam lege Moſaicha, Euangelica,Canonica,Autentica,Philoſofica,& Politica, ideſt ciuili, & ſequitur nouiſſimè *Baiardus ad Clar. in §. vſura*, & hanc veritatem non ſolum agnouerũt Catholici, ſed etiam Æthnici Philoſophi eos cenſuit enim *Ariſtoteles lib.1. Polit. cap.7.* præter naturam eſſe, vt pecunia pariat pecuniam,vel fructus ex ea debeantur, *l.neque eorum ff. de vſur.* & vſura turpis quæſtus dicitur,nequiſſima voracitas, prædatio lucratiua, odioſum lucrum,crimen grauiſſimum, rapinæ

9 ſimile, *Salas de vſur. lib.3.* rationem autem quare prohibentur vſuræ illam eſſe dicit *Innoc.in rubr.de vſur.* nè earum dulcedine ágrorum cultura deſeratur, & *Bal in rubr. Cod. de vſur. Cotta in verbo vſuræ*, & 19. rationes poſuit *Marian.Socc.in rubr.de vſur.*

10 *Ad num.8.* quod decreta Sacri Conſilij vim legis obtinent,Adde tu quod idem dixit *Præſes de Franch.dec.356. & 90. Aſſl. dec. 190. & 169. & 383. Carau. in Ritu Magnæ Cur. Vicariæ 190.*

11 *Ad num.9.* quod Doctoris authoritas probationem deſiderat, Adde quod Doctoris authoritas nulla ratione, aut lege fulcita nihil operatur, cum Doctori nihil alleganti non credatur, vt dicunt communiter *Doctores in l.illam Cod. de collat.* de quo latè per *Franciſcum Balduin. in præfat. titul. Inſtitut. de authorit. tutor.* quæ Doctori authoritas ex duobus ex ſcientia ſcilicet,ſeu peritia, & doctrinæ excellentia oritur, & ex morũ honeſtate,& animi probitate, vt dicit *Ioan. Paulus Lancell. in illa ſua diſputatione, an & quando attendenda ſit communis opinio in 2. reſi.*; & licet reperiatur authoritas Doctoris abſque ſcientia, ſeu

12 peritia alicuius iuris,vt in Papa,quia ex eo ſolo quod eſt Papa, Doctor vtriuſque iuris efficitur,authoritate,non ſcientia, vt dicit *Felyn. in cap. nonnulli de reſcript.* poſt *Bal. in cap. 1. de confeſſis*, & poſt eos *Cotta in ſuis memorialibus in verbo Papa* licet ſit Doctor, quia hoc eſt ſpeciale in Papa,quod habeat authoritatem Doctoris ſine ſcientia, ſicut ſpetiale eſt, quod efficiatur Doctor vtriuſq; iuris ob ſolam Pontificatus dignitatem,bene tamen eſt,quod Doctorum authoritas probabilis eſt, non neceſſaria, & ſi enim olim *Imperator Iuſtinianus in §. reſponſa* refert antiquitus fuiſſe conſtitutum, vt eſſent qui iura publicè interpretarẽtur quibus ius reſpondendi datum eſſet à Cæſare,qui Iuriſconſulti appellabantur,quorum omnium ſententiæ,& opiniones iam tenebant authoritatem,vt Iudici non liceret ab eorum reſponſo recedere, hodie tamen illud eſt immutatum, quia ſententiæ Iuriſconſultorum probabilem tantum nõ neceſſariam obtinent authoritatem, ijs tamen exceptis, quæ pandectis inſertæ ſunt ab *Imperatore Iuſtiniano*, has enim vim legum obtinere iuſſit *Idem Imperator in l.1. §.omnes*

13 *Cod. de vet. iur. enuclean.* in qua lege ego ſcripſi in opere meo ſuper Codice,quod opus quanto citius Deo dante typis dabo.

14 Ad totam hanc deciſionem an deſiſtentibus accuſatoribus poſſit Fiſcus accuſationem proſequi. Adde quod de iure communi, in cauſa vſurarum poteſt Iudex procedere ex officio,quando ille qui ſoluit vſuras iurauit non repetere, vel quando notorium eſt ab aliquo vſuras eſſe extortas, ſed timet propter potentiam aduerſarij illas repetere *Ioan.de Anan.in cap. cùm in Diœceſi, de vſur. & Doctor. in cap. ad noſtram de iure iuran.* vt putauit *Socc.in conſil.219.* ad tollendas difficultates, quæ in hoc oriuntur ex diuerſitate opinionum, nàm *Bal. in cap.1.§.ſi tres de pac.iur.firman.* dixit, Iudicem in cauſa vſuraria poſſe procedere ad priuatam vtilitatem, ſed *Innocent. in d. cap. ad noſtram* dixit non eſſe procedendum inquirendo,vel extra ordinem, ſed iudicio ordinario, vnde Iudicis officium poſtulari oportet,vt per *Bart. in l.4.ff de damno infecto*, & ſequitur *Peguer.in dec.35. Marant. in ſua pract. in titulo,& peruenitur per viam Inquiſitionis*; in hoc tamen Regno Neapolitano non poteſt procedi ex officio in crimine vſurarum abſque inſtantia partis, niſi contra vſurarios manifeſtos, vt in *pragmat.vſurariorum 4.de vſur.* per quam corrigitur *Conſtitutio Neapolitana incip. vſurariorum*, qua poterat ex officio inquiri,vt dicit ibi *Aſſl.* & eſt *Rit. M.C.V. 237.* per quem fuit etiam correcta dicta *Conſtitutio*, vt dicit ibi *Carau.* correcto etiam alio *ritu 196.* quia *ritus M.C.V.* in fauorem vſurariorum loquentes non procedunt in vſurarijs manifeſtis, vt per *Io.Anton.de Nigr.in cap.Regn. incip. nouiter*, & de praxi teſtatur *Baiardus ad Clarum lib.5. §.*

15 *vſura*, & ille dicitur vſurarius manifeſtus, qui palàm, & publicè exercet artem fœneratitiam, ita vt facti euidentia excuſari non poſſit, *Bart. in l. fur eſt manifeſtus ff.de furt.* & alijs modis declarat *Couarr.in lib.var.reſolut.cap.3.* vbi inter alios modos dicit, quod vſurarius manifeſtus eſt ille qui tamquam vſurarius à Iudice condemnatur, & declarat modos omnes *Menoch. in caſu 225. de arb. Iud. & Iul. Clar. in §. vſura. Maſcard. de probat. concluſ. 1418. Nauarr. in ſumma cap.17. Card. Tuſchus in verbo vſurarius*, & de iure communi dicimus etiam

quod

Digitized by Google

quod accuſatore deſiſtente ante ſententiam, vel poſt appellatione pendente non poſſet procedi ex officio ad vlteriora, vt tenuit *Andr. in conſtit. vſurariorum* per tex. *in l. cum natu maior §. accuſare ff. de bon. libert.* niſi fuiſſet receſſum per fraudem, & colluſionem ab accuſatione *l. 2. Cod. de abolit. Petr. Foller. in fragmen.*
16 *de vſur.* Sed in hoc Regno Neapolitano per *Ritum Magnæ Cur. Vicar. 21.* cautum fuit accuſatore deſiſtente in quacumque parte Iudicij, inſtante Fiſco proceditur ad vlteriora iuxta diſpoſitionem illius *Ritus* vt per *Carau. ibidem*, qui meminit de hac deciſione, & poſuit formalia verba decreti lati ſub die 23. Septembris 1533. tenoris ſequentis, videlicet *Neapoli in cauſa appellationis Stephani Sparani pictoris accuſati de crimine vſurariæ prauitatis cum* Regio *Fiſco, decreto ipſius Sacri Regij Conſilij prouiſum eſt, ex quo accuſator de vſuraria prauitate propoſuit accuſationem ſuam, tunc fiſcus poſſit etiam proſequi dictam accuſationem ordinariè, accuſatore inſtante, vel deſiſtente in quacumque parte iudicij, tam ante litem conteſtatam quàm poſt hoc ſuum, &c.* & de hac deciſione meminit etiam *Conſil.* Rouit. *in pragmat. 1. de vſurarijs, & Borrell.* nunc Iudex Magnæ Curiæ Vicariæ *in conſil. 12. & Ricc. in collectan. 245. & Nouar. in pragm. 10. de vſurar.* omnes moderniſſimi nunc viuentes, & antè prædictos *Muſcatell. in titulo de priuileg. & pœnis vſuræ de cognit. delictor. in genere.*

Ego Flaminius Menacus in vtroque Iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Actor qui debet exhibere aliquam ſcripturam an excuſetur dicens illam non habere, & quid de notario qui dicit rogitum amiſiſſe num. 8.*
Et de laceratione inſtrumenti num. 9.
2 *Petrus Follerius laudatur.*
3 *Actor quibus in caſibus non tenetur reo edere ſcripturas.*
4 *Originali retento an ſufficiat copiam præſentare. Nicolaus Antonius Gizzarellus laudatur numero ſeq.*
5 *Prothocollum an teneatur præſentare qui præſentauit inſtrumentum ſtante ſuſpitione, & de materia ſuſpitionis inſtrumenti, num. 7.*
6 *Inſtrumento præſentato, an ſit adhibenda fides petita exhibitione prothocolli.*
7 *Prothocollum quomodo exhibeatur, & probet Ioannes Antonius Lanarius laudatur ibidem.*

DECISIO XXXX.

1 IS qui debet exhibere aliquam ſcripturam, quod excuſetur ſi illam non exhibeat, quia non habet in promptu procedetur in cauſa, & quod illud quod dicitur, quod non habet in promptu, ſeu de facili, quod de hoc ſtetur iuramento dicentis ſe non habere, ex doctrina *Innocentij*, quam dicunt omnes eſſe cõmunem, vt dicit *Minadous num. 1. & 2.* Adde quod
2 ſequitur in additionibus ad *Pract. Marant. par. 6. actu. 10. Petrus Foller.* eximij ingenij vir, & Iuriſconſultus excellentiſſimus, vt vocat *Vrſill. in dec. Affl. 139.* ex *Rotæ deciſ. & Bal.* doctrin. hic per *Minadoum* allegat; & addit *Felyn. in cap. ex epiſtolæ*, Et ego addo *Alex. con-*
3 *ſil. 3. lib. 2. & Capyc. dec. 40.* non tamen teneretur edere ſcripturas de quibus reus de per ſe poterit eſſe inſtructus, vt puta ſi ipſemet haberet ſcripturas in ſuo poſſe. *l. ſi legatum ff. de edendo, vbi Bal.* ſicut nec teneretur edere ſcripturas actor quando dixerit, prout continetur in libro talis mercatoris, quia non tenetur edere ſcripturas apud eum non exiſtentes, *leg.*
4 *maritus, & l. Ariſto ff. ad l. falcid.* eſt tamen bene verum, quod ſemper quod actor tenetur ad exhibendum ſcripturas, vel inſtrumentum, ſufficit ei copiam authenticam ſi præſentauerit, penes ſe originali retento, *Idem Foller. loco citato* ex multis, quos ibi allegat.
5 Non tamen teneretur producens inſtrumentum, producere prothocollum, ſed Iudex debet cogere notarium ad producendum prothocollum ad partis inſtantiam, quando Iudex habet aliquam ſuſpitionem de inſtrumento, vt fuit Neapoli deciſum in Sacro Cõſilio *Præſes de Franch. dec. 194.* qui dicit multoties hoc feciſſe ex officio Præſidens ille oculatiſſimus; licet tempore olim *Regij Conſil. Capycij*, vt dicit ipſe in *dec. 40.* in eodem Sacro Conſilio fuerit iudicatum ſecundum opinionem *Bart. in l. final.* per illum *text. Cod. de fide Inſtrum.* quod tenetur actor exhibere prothocollum, quia reus intendebat illud inſtrumentum de falſo redarguere, de quo vide, quæ dixi ego in *d. dec Capyc. 40.* & idem iudicauerat etiam Senatus Pedemontanus, vt per *Cacher. dec. 26. & Bartol.* loqui exiſtente protocollo penes actorem, qui produxit inſtrumentum, & ſecundum hãc deciſionem *Præſid. de Franch.* fuit etiam poſtmodum deciſum in eodem Sacro Conſilio Neap. in anno 1599. referente illuſmet Conſilij olim doctiſſimo *Conſil. Nicolao Antonio Gizzarello* inter Vniuerſitatem Gifoni, & Vniuerſitatem Montis Corbini, vt eum vocat *Viſcont. ad dictam deciſ. Præſid. 194. Molfeſ. in proem. ad Conſuet. Neapol. quæſt. 20 Battagl. ad Cynum in l. cùm quidam Cod. de fide inſtrument. Regens Tapia Marchio Belmontis in conſtitut. inſtrumentorum robur, Regens de Ponte Marchio Murconi in conſil. 30. vol. 1.*
6 Inſtrumento tamen præſentato non eſt fides adhibenda petita exhibitione protocolli, dicit deciſum Neapoli *Grammat. in pragmat. 3. de notar. in nouis, & in antiquis in pragmat. 26. de inſtrum. infra octo dies, &c. incip. conſtitutionem,* & ab hoc decreto, vel præcepto de exibendo protocollum, & ſcripturas non appellatur *Bar. in l. final. §. iuſſus ff de appellat.* niſi vltra præceptum de exibendo fuerit etiam lata ſententia ſuper intereſſe propter iuramentum in litem, vt in *d. §. iuſſus*, quia non appellatur propter præceptum de exibendo, ſed propter iuſiurandum ſpreto mandato, & facta condemna-

demna-

Digitized by Google

demnatione ad intereſſe, vt per *Aret. in d. §. iuſſus*, ſicut etiam appellatio permittitur quando illa ſcripturarum exhibitio trahit ſecum rem ipſam actio in reſtitut. vt per *Speculat. in §. in quibus in titulo de appellat.* vel quando quis rem poſſidere dolo deſijt quæ potuit exhiberi, nam ſanè poterit appellari, quia periculo iuramenti in litem ſubiacet, vel intereſſe, vt per *eundem Speculat.* & pro exhibitione ſcripturarum poſſe deferri iuramentum in litem *Bellam. dec. 27.* eſt *text. in l. tutor, qui repertorium. ff. de adminiſtr. tutor.* ex. *l. inſtrument. ff. de in lit. iuran.* & nouiſſimè ita fuit decisum in Curia Archiepiſcopali, vt per *Ricc. dec. 295. in 4. part.* poſt hæc mea ſcripta impreſſa, & viſa, & praxim exhibitionis protocolli contra notarium poſuit *Ozaſch. dec. 16.* & ſi non reperiatur inſtrumentum in protocollo, quomodo probetur; vide *Boer. dec. 35.* ſi tamen ſcriptura reperiatur in filſa notariorum, an fidem faciat: vide *Maſcar. de probat. concluſ. 1243. Alex conſil. 153. volum. 2. Borgnin Caualc. in repert. deciſ. in verbo notarius quis præſumitur Purpur. conſil. 581. & 583.*

7 Et quomodo protocollum ſit exhibendum vide *Anton. Fabrum in diffin. 7. & Carpan. in ſtatut. Mediolan. cap. 35.* & Protocollum, Nota, Matrix, Rogatio, Inbreuiatura quod idem ſignificent, & ſint ſynonima, & notam, imbreuiaturam, & originale eſſe *Idem Alex. conſil. 14. vol. 6. Hoſtienſis in ſumma titulo de fide inſtrumentorum, Bald. in rubr. Cod. eodem titulo*, & alij quos refert *Ranchinus ad Guid. Pap. dec. 2.* vndè dicimus protocollum, & breuiaturam eſſe ſcripturam rei ſubſtantiam continentem cũ temporis, & loci, & teſtium debita inſertione, & eſt ſcriptura primaria, & dicitur inſtrumentum notarij non exteaſum, & ab illa tamquam à matrice ſunt originaria inſtrumenta ſumenda partibus aſſignanda, vel dicitur originale protocollum ex quo liber magiſtraliter formatur *Bellonus in deciſ. Genuæ 173. Grammat. in conſil. ciuili 66. Dec. conſil 447. Cæſar Barz. in deciſ Bonon. 39. Ozaſch. in deciſ. Pedemontana 16. Vrſill. ad dec. Affl. 14.*

Et quia protocollo magis ſtandum eſt quam inſtrumento *Guid. Pap. dec. 19.* ideo dum de inſtrumenti falſitate dubitatur ſemper ad matricem, & originale eſt recurrendum *Maynar. in dec. Tholoſ. 94. lib. 6. Franc. Marc. in dec. 700. vol. 1.* poſt *Bart. in l Sempronius de leg. 2.* & licet dicatur protocollum non probare teſtamentum *Affl. dec. 14.* qui etiam in *dec. 48.* dicit facere ſemiplenam probationem, ſed mortuo notario dicit facere ſemiplenam fidem, & in *conſtit. Baiulos* dicit protocollum nullam fidem facere, quod dixit *Bal.* intelligi debere *in l. contractus Cod. de fide inſtrumẽn.* vt tunc fidem non faciat protocollum, quando non eſt ſcriptum, vel ſubſcriptum manu notarij *Ranchinus ad dec. Guid. Pap. 19. Dec. conſil 447.* & illud quod dixit *Grattianus in dec Marchiæ 167. & Caualcan. dec. 45. & Roman. conſil. 124.* non probare inſtrumentum, quod in protocollo non reperitur, intelligitur ſecus eſſe ſi fuerit inſtrumentum in publicam formam leuatum *Anton. Sola ſuper decretis Sabaudiæ titulo de tabell. in decreto falſi.*

Et quod volens redarguere inſtrumentum de falſo, quod non teneatur declarare partem inſtrumenti in qua eſt falſitas dixit *Capyc. deciſ. 5.* & ante eum *Bal. in d. l. final. Cod. de fide inſtrumentor.* & an inſtrumentum productum per producentẽ in aliqua ſui parte poſſit redargui de falſo, vide *Guid. Pap. dec 50.*

Et quod inſtrumentum repertum falſum præſumatur per producentem fabricatũ dixit *Boſſius in titulo de indit.* & eſt *deciſio Auenionenſis Laurent. 50* & dicit *Ioan. Antonius Lanarius conſil. 92* quem *Regentem Lanarium* virum eminentiſsimum, & celeberrimum Iuriſconſultum vocauit *Regens de Ponte in tractat. de poteſtat. Proreg. in tit. de elect. Official. §. 1.* & pro euitanda pœna falſi vide *Surdum dec. 282.*

Et quibus modis inſtrumentum redarguatur de falſo vide *Burſat. conſil. 322. vol. 3. Scaglion. ſuper Rit. M. C. V. 165.*

8 Non tamen iuramento notarij creditur ſi dicat, & confiteatur ſe ſtipulatum fuiſſe inſtrumentum, ſed rogitum perdidiſſe, ſeù rogitus inſtrumentum *Felyn. in cap. ſicut de re iudicat. Io. Andreas in addit. ad Speculat. in titulo de inſtrument. edit. in §. inſtrumentum. Feder. de Sen. conſil. 113. Marſil. in rubr. de probat. Alex. in l. ſi quis ex argentarijs §. prætor ait, ff. de edendo,* quia ad notarium ſpectat cuſtodia, ideo debet tunc probari amiſſio, aliter quam per ſuum iuramentum *Grat. conſ. 13. volum. 1. Socc. Senior in conſil. 159. vol. 2.* illud enim, quod hic dictum fuit in initio, vt ſtetur iuramento dicentis inſtrumentum non habere, vt in caſu huius deciſionis, non habet locum, niſi concurrant coniecturæ volentis iurare habentis præſumptionem pro ſe de amiſsione *Affl. dec. 330.* ſecus ſi allegetur amiſsio à notario, qui tenetur cuſtodire diligenter *Alban. conſil. 101.* publicatio tamen inſtrumenti probabitur per iuramentum notarij, ſi negetur à partibus *Salyc. in l. ſi quis decurio Cod. de falſ. Alciatus in tractat. de præſumpt.* immò illud, quod dixi, amiſſionẽ inſtrumenti per iuramentum partis probari, eſt intelligendum, quando quis Iudicis officio tenetur ad inſtrumentorum exhibendum, quia in alijs caſibus per legitimas probationes inſtrumẽti amiſsio probari debet, ſicut cuiuslibet alterius rei, *Marſil. de probat. in rubr.* & eſt *text. in l. ſi quis ex argentarijs §. pæn. vbi Bart. ff. de edendo, Cynus in d. leg. vltima Cod. de fide inſtrument.* vt declarat *Alex. in l. huiuſmodi §. ſi ita ff. de legat. 1.*

9 Et dicam etiam pro coronide, quod non ſolum amiſsio inſtrumenti per iuramentum partis probatur, ſed etiam ſubtractio, & laceratio *Speculat. in titulo de teſte §. ſatis vtiliter Roman. ſingular. 381. Hyppol. de Marſilijs in d. rubr. de probat.* immò dicit *Bald. in l. 1. Cod. de fide inſtrument.* quod lacerato inſtrumento ſtetur iuramento aduerſarij de contentis in eo *Dec. conſil. 521,* eſt *text. in l. ſi de poſſeſſione Cod. de probat.*

Et

Et de pœna lacerantis inſtrumentum coram Iudice productum, dixit Bald. idem *loco citato*, quod ſit pœna extra ordinem ſi per ſuperbiam, & ex animi indignatione, & non ex propoſito illud lacerauit *Ioan. Andreas in cap. accepimus de fide inſtrumentor.*

Amiſsi, & perditi inſtrumenti tenor per teſtes probari debet, qui debent deponere, quod in tali inſtrumento, quod eſt deperditum continebatur, Petrum vendidiſſe Iacobo tale prædium, vel quod mutuauit cenſum, vel quid ſimile, & quod ita in dicto inſtrumento ipſi legerunt, & debent dicere affirmatiuè teſtes eſſe amiſſum inſtrumentum, quia non ſufficit ſi dicant ſe credere quod ſit amiſſum inſtrumentum *Affl. dec. 274. & 14. l. teſtium Cod. de teſtibus, vbi Bald. & Ang. Vincent. Maxilla ad conſuet. Bari. in §. licet viuæ vocis in titulo de teſtibus:* immò quod teſtes probantes perditi inſtrumenti tenorem debeant eſse viri boni, idonei, & valdè periti, defectus cognoſcentes, & literas Notarij *Bart. in l. ſicut iniquum Cod. de fide inſtrument. Dec. in cap. qui contra de probat. Lanfranc. de Oriano in praxi de inſtrument. product. cap. 9. Affl. dec. 302. & 274. Felyn. in d. cap. ſicut, & Doctores in l. emancipatione Cod. de fide inſtrumentor. Viuius dec. 165.* hinc cautos eſse illos, qui volunt per teſtes probare tenorem amiſsi inſtrumenti dixit *Hyppol. de Marſil. in d. rubr. de probat.* & requiritur etiam quod teſtes dicant ſcripturam factam fuiſse in tali loco, tali anno, & menſe, & die, & *Surdus conſil. 144.* & alij quos allegat *Molfeſ. in part. 7. quæſt. 15. in Addit. ad Conſuet. Neapolitanas*, & de omnibus ſubſtantialibus in illa ſcriptura requiſitis, & de authoritate inſtrumenti, quod ſine aliquo vitio falſitatis fuerit, *Viuius in libro commun. opin. in 882. opin. Foller. in pract. cenſual. in verbo tenoris, & continentiæ, Afflict. dec. 274. vbi Vrſill. Sebaſt. Medices de caſibus fortuitis part. 6. quæſt. 12. & idem Affl. dec. 302.* an autem hæ probationes locum haberent in probatione Iuriſpatronatus vide *Ricc. in Collect. 1589.*

Ego Flaminius Monacus in vtroque iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum factum fuiſſe ex quibus teſtibus probari debet.*

2 *Voluntas teſtatoris per quot teſtes probetur cum num. ſequ. vſque ad num. 5.*

3 *Teſtamenti amiſſio quomodo probetur.*
Declaratio voluntatis teſtatoris quomodo probetur ibidem.

4 *Teſtamenti reuocatio coram quot teſtibus fieri debet.*

5 *Hæredis inſtitutio ſine ſcriptura, an poſſit per teſtes probari.*

DECISIO XXXXI.

1 QVod ſollemnitas voluntatis, & non ſollẽnitas probationis debeat probari per totidẽ teſtes per quot ipſum teſtamentum probatur, vt dicit *Minadous hic num. 3.* Adde tu *Crauet. in conſil. 65.* dicentem teſtamentum fuiſſe falſum duobus teſtibus probari, licet cum tractatur de probando teſtamentum ſollemniter factum fuiſſe, vel de probando voluntatem teſtatoris, ſeptem teſtes requirantur *leg. final. Cod. de fideicom. leg. 2. Cod. de bonor. poſſeſs. ſecundum tabulas* vbi *Bart.* & vide *Afflict. dec. 4.* vide *Caſſane. in Conſuet. Burgundiæ titulo des ſucceſſion. rubr. 7. §. 4. gloſ. fin. & Affl. dec. 166.* vbi dicit inter cætera, quod teſtes debent eſſe in teſtamento præſentes, & quod rogati dixit *Grammat. dec. 106.* & rogitum non præſumi, niſi in teſtamento de eo appareat, dicit *idem Grammat. dec. 61. Bart. in l. 7. §. quid ff. ex quib. cauſ. in poſſeſſ. eat. Mantica. de coniectur. vlt. vol. lib. 2. titulo 10. & 11.* & rogitum probari debere dixit *Ludou. deciſ. Lucenſ. 13.* vbi quod debet articulari, & probari, & quod debet rogitus teſtatore præſente fieri, eſt benè verum quod rogitus teſtium teſtamenti ſatis eſt quod à notario fiat, ſed à teſtatore notarij rogitus fieri debet ſecundum *Crauet. conſil. 107.* & an teſtamentum ſit nullum, ſi non ſunt rogati teſtes, & an à teſtatore rogari debeant vide *Boer. dec. 34. & dec. 35.* & an debeat eſſe rogatus, & quando præſumatur rogatus dicit *Mantica de coniect. vlt. volunt. lib. 2. tit. 11. & 12. & Afflict. dec. 166.* vnde ſi quæritur, an teſtes teſtamentarij ſint rogati, prout pro forma teſtamenti requiritur, ſufficit per duos teſtes probari, vt per *Bald. Caſtrenſ. & Alex. in d. l. 2. Alber. Brunum in tractat. de formis, & in art. 1. de probat. & præl. fori*, debent etiam teſtes videre teſtatorem, ipſumque loquentem audire, *Matheſil. ſingul. 224. Clar. in*
2 *§. teſtamentum quæſt. 59. Dec. conſ. 454.* quando enim eſſet quæſtio de ſollemnitate, & voluntate, tunc non probat teſtamentum, ex quo teſtatoris voluntas in teſtamento debet per ſeptem teſtes probari, & hoc quando negatur teſtamentum fuiſſe factum, quando verò non negatur fuiſſe factum teſtamentum, ſed dubitatur ſi fuit factum ſollemniter, tunc poteſt probari duobus, vel tribus teſtibus, vt declarat *Vrſill. in dec. Affl. 166.* licet aliter dixerit *Luc. de Pen. in l. quicumque Cod. de Proxim. Sacr. Scrin. lib. 12.* & idem dicit *Vrſill. in dec. 25. & Affl. dec. 14. ex Bald. in l. 2. Cod. de bonor. poſſeſſ. ſecundum tabulas*, & licet ad probandum voluntatem defuncti ſeptem teſtes requirantur, fallit
3 tamen hoc quando ſcriptura teſtamenti incendio deperdita eſſet, naufragio, vel ruina, quia poteſt tunc per duos teſtes probari ſecundum *Bal. in l. teſtium in fine Cod. de teſtibus*, quando ſunt duo teſtes ex illis, qui in teſtamento fuerunt præſentes, vt dicit *ibi Baldus*.

Secundo fallit, quando teſtator voluit legatũ factum Titio ab hærede dari, & hærede negante admittitur per duos teſtes probatio, vt per *Iaſon. in l. 2. Cod. de bonor. poſſeſs.* Et tertio quando dubitatur quo iure fuit legatum filiæ factum, vt dicit *Mantua ſingul. 63.* & primam, & ſecundam fallentiam ſequitur *Affl. dec. 165.*

Et

Et quando teſtamentum ſit deperditum; poteſt probari per duos teſtes dicit *Hyppol. ſingul.* 156. *& Petr. de Rauenna ſingul* 750. vndè amiſſione teſtamenti probata, valebit etiam per duos teſtes de contentis in teſtamento facta probatio ad *text. in l. teſtium in fine Cod. de teſtibus* cum *gloſ.* & dicunt in terminis *Trigon. ſingul.* 85. *& Petrus de Rauenna, & Hyopol. loc. citat.* & ſic probatur tenor teſtamenti, & amiſſio, & teſtamentum fuiſſe factum per duos teſtes, licet ad probandum teſtatoris voluntatem ſeptem teſtes requirantur, vt dixi in initio ex *Bart. Caſſan. Crauett.* tot enim teſtes requiruntur in forma probanda, quando agitur de voluntate probanda, quot in actu faciendo exiguntur, vt ſeptem teſtes in teſtamento, & quinque in Codicillis ſecundum communem, & magis veram opinionem *Doctor. in l. final. C. de fideicomm. & in leg. errore Cod. de teſtament.* & licet ad probandum voluntatem teſtatoris totidem teſtes requirantur, quot fuerunt in teſtamento, aduerte quod ſecus eſt quoad declarationem voluntatis teſtatoris, quia tunc ſufficiunt duo teſtes *l. 2. Cod. de bonor. poſſeſſ. ſecund. tab. gloſ. & Doctor. in l. quamuis Cod de impuber. & alijs ſubſtitut. & in l. hæredes palam §. ſi quid poſt ff. de teſtam. Oldrad. conſ.* 287 *Corneus* optimè *conſil.* 18. *vol.* 2. *Anania conſil.* 84. *Surdus conſil.* 356. *lib.* 3. *Menoch. de præſumpt. lib.* 4. *præſumpt.* 36. *Card. Albanus ad Bart. in d. §. ſi quid*, & hæc declaratio voluntatis teſtatoris conſiſtit circa explicationem ambiguorum verborum actus à iure validi, quia declaratio non dicitur vbi actus alioquin inualidus à iure fieret validus *Dec. in l. quamuis Cod. de impuber. & alijs ſubſtitut. Bart. & Bal. & Caſtrenſ. in d. l. hæredes palàm §. ſi quid poſt, & Anchar. conſil.* 127. quando enim declaratio dat ſpiritum diſpoſitioni nullæ, non eſt tunc propriè declaratio, ſed mutatio ſubſtantiæ, vel additio, vndè tunc in dicta declaratione probanda eadem ſollemnitas requiritur, quæ in diſpoſitione principali, ſecus autem ſi declaratio illa diſpoſitionem non viuificaret, ſed ſolum impedimentum tolleret, quo mediante inualida reddi poſſit, nam declaratio illa, quæ viuificat diſpoſitionem, dicitur ſubſtantialis, vt per *Dec. in d. l. quamuis*, & ſic de ea eſt iudicandum ſicut de principali diſpoſitione *Anan. conſil.* 80. nam natura declarationis eſt non conualidare illud, quod eſt nullum, ſed illud, quod eſt inutile defectu probationis, *idem Anania dicto conſil.* 80. & quod mutatio vnius diſpoſitionis in aliam, noua ſit diſpoſitio *Anton. Faber. in Rationa. ad Pandect. ſuper l. quia Arbiter ff. de recept. Arbitr.* quia declaratio non dicitur, vbi de noua voluntate in totum inducenda agitur, *Menoch. in d. præſumpt.* 36. *& Surdus conſil.* 356. qui enim mutat, declarare non dicitur *Æmil. Ferret. in l. edita C. de edendo*, & quod eadem ſollemnitas requiritur in probãda declaratione, ſi ge qua ſimpliciter ipſo iure nulla, & inualida redderetur diſpoſitio, ſicut requiritur in ipſius diſpoſitionis principalis probatione *Bellamera dec.* 745. hinc dixit *Bart. in d. §. ſi quid poſt*, declarationem non dici, ſed nouam diſpoſitionem quandò confirmatur, & validatur diſpoſitio à iure prorſus inualida quem ibidem communiter *Doctor.* ſequuntur: ſecus autem ſi ageretur in diſpoſitione, quæ alias non eſſet ipſo iure nulla, ſed de quantitate ageretur, vel de qualitate declaranda, vt dicit *Card. Tuſchus in ver. declaratio concluſ.* 94. *tom.* 2. nàm declaratio non dicitur perimens, & annullans *Celſ. Hugo conſil.* 120. & idem
4 in reuocatione teſtamenti quæ per ſeptem teſtes reuocari debet, *Bart. in l. in fraudem §. ſicut ff. de milit. teſtament.*
5 Ad totam hanc deciſionem adde hæredis inſtitutionem ſine ſcriptura per teſtes probari poſſe: dicit *Gomez Leo dec.* 13. *in deciſ. diuerſor. tom.* 2. & quod in probanda teſtamenti ſubſtantia, vt eſt hæc hæredis inſtitutio, quæ eſt caput teſtamenti, vt eſſe non poſſit teſtamentum ſine hæredis inſtitutione, vt *ff de his quæ in teſtam. delentur leg. proximè*. non poteſt probari quin probata dicatur voluntas teſtatoris *Barbat conſil.* 29. *vol.* 1. *Doctor. in d. l. errore*, & maximè *Iaſon* ideò non mirum ſi probari debet per totidem teſtes per quot ipſa teſtatoris voluntas probari debet, nam ſolemnitas voluntatis hoc requirit, vt dixi.

Ego Flaminius Monacus in vtroque Iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Princeps de plenitudine poteſtatis an poſſit tollere rem alteri iure quæſitam, & num. ſequentib.*
2 *Princeps an poſſit reſcribere contra ius naturale, gentium, & ciuile.*
3 *Cauſa iuſta an ſemper præſumatur in Principe.*
4 *Plenitudo poteſtatis in Principe quid ſit.*
5 *Perpetuum ſilentium an imponendum ſit illi, qui venit ad impugnandum, quod facit Princeps ex plenitudine poteſtatis.*
6 *Princeps an teneatur obſeruare leges, quas ipſe tulit.*
7 *Princeps an obligetur ex contractu, vt non poſſit contrauenire.*

DECISIO XLII.

1 PRinceps, quod poſſit de plenitudine poteſtatis tollere rem alterius illi quæſitã etiam per modum iuris naturalis, ſeu gentium, vt dicit hic *Minadous* in initio in prima ſua cõcluſione. Adde quod licet Princeps de poteſtate ordinaria non poſſit tollere ius dominij, *l.* 1. cum *Gloſ. Cod. ſi contra ius, vel vtilit. publ. Achill. Pedroch. conſil.* 1. *vol.* 1. *Menoch. de arbitrar quæſt.* 45. *Ioſeph. Lud. deciſ. Peruſ.* 45. *Capyc. dec.* 69. vbi ego ſcripſi, debent enim Principes à iuſtitia poli, & fori regulari, & quod iuſtum eſt, & verum placere debet, *Andr. Gail lib.* 1. *obſeruat. practicar. obſeru.* 14. de plenitudine tamen poteſtatis, & pro bono publico, & iuſta cauſa poteſt ius alteri quæſitum auferre, *l. Lucius ff. de euict. & l. item ſi verberatum §.* 2. *ff. de rei vendic.* & hæc eſt cõcluſio indubitabilis, vt dixit *Ang. in l.* 3. *§. ſi is*

pro

Digitized by Google

pro quo ff. quod quiſque iur. & hanc vocat communem *Gui.Pap.conſil.65.& Curt.Senior conſ.49.* *Capyc.dec.166.* vbi ego ſcripſi, *Anguiſſol.in conſ.3.lib.7. Affl.in dec.361.* Hinc dixit *Grammat.in deciſ.65.* poſſe Principem ius alterius tollere, ſi
1 contra ius naturale, vel gentium non facit, ſed contra ius ciuile ſolum, *Mohedan.dec.43. Pernus conſil.6.* non enim præſumitur Principem cōtra ius naturale, vel gentium faciens, ex iuſta cauſa facere, *idem Capyc.dicta dec.166.* & idem *Gail lib.2.abſeru.in 58.obſer.& Mſing.cent.4.obſer.8.* niſi faceret motu proprio, quo caſu præſumetur iuſta cauſa, quia tunc nihil deſeruit poteſtatis plenitudo, nam dicitur tempeſtatis plenitudo, ita diſponendo Romanus *in conſil.436.* per *textum in l.1. Cod. de petit.bon. ſubl. lib.10. & in l. ſi verò §. de viro ff. ſoluta matrimonio, Decius conſil.556. Curtius Iunior conſilio 170. Socc.conſil.266.* Et de hac clauſula motu proprio, & eius effectu vide *Regentem de Ponte in conſil.132.volum.2.* vbi etiam quod clauſula ex certa ſcientia, & motus proprij æquiparantur, & vide etiam *Præſidem de Franchis dec.192. & dec.* Rotæ Romanæ *175.par.3.in nouiſſ. Ant.Fabr. in dec.64.Cod.de ſacroſan Eccl.Bellam.dec.392. & eundem Fabr. in alia ſua dec.1. Cod. de diuerſ. reſcript. Iaffred.dec.21.Mſing.obſeruat.4.cent.3. deciſ.* Rotæ *71.de reſcript.in antiq. & Annam in conſil.44. & 68.* & de clauſula ex certa ſcientia vide *Annam conſil.44.& 66.* quia æquiparantur clauſulæ iſtæ motus proprij, & ex certa ſcientia, & propterea dicunt *Doctores* communiter *in l.ſi teſtamentum* Cod.de *teſtam.* quod Princeps etiam de plenitudine poteſtatis nō poteſt tollere ius mihi quæſitum abſque legitima cauſa, & dicitur cauſa legitima cauſa publica, non autem priuata, *Peregrin.in ſua tract.de iure fiſci lib.5.tit.2.Oldr.conſil.224.* Hinc dixit *Bal.in l.re-*
2 *ſcripta* Cod.*de precib.Imp.offer.* poſſe Principem reſcribere contra ius gentium ex aliqua cauſa, & ſufficit pro cauſa quælibet ratio motiua ipſius Principis, qui ſine cauſa poteſt reſcribere contra ius ciuile, vt diſtinguit *Peguer.in dec.39. Oldrad.conſ.224. Crauet.de antiq.tempor.par.1.* quia poteſt Princeps tollere dominium acquiſitum de iure ciuili, ſecūdum communem opinionem, vt per *Iaſ.ibidem, & in l.Gallus §.et quid ſi tantū ff.de lib.& poſthum.* vbi *Bal.Salyc.et Alex.*
3 & licet præſumatur cauſa in Principe, licet non appareat, & dixit idem hic noſter *Minadous in conſ. in aliquibus, Capyc.in d.dec.166.* eſt enim voluntas cauſa in Principe, *Grammat.deciſ.46. Affl.dec.4.* vnde ſemper præſumitur iuſta cauſa feciſſe Principem alteri ius tollendo, ſi poſſit aliqua cauſa imaginari: ſecus ſi nulla, *Boer.dec.42. Gramm.dec.46.* quia hac plenitudine poteſtatis nō debet vti Princeps, niſi ex magna cauſa, *Innoc.& Abb. in c.innoteſcunt de elect.* quia nullum eſſet priuilegium, non obſtante clauſula præfata, quæ debet intelligi claue diſcretionis præcedente, *Iaſon conſ.233.vol 2. glo.in cap. quanto de iureiur.& in c.non eſt de voto.* Et illud, quod dicitur cauſam in Principe præſumi, intellexerunt procedere *Crauetta in conſ.5. par.1. & Iaſon in l.ſi teſtamentum Cod.de teſtam.* in his, quæ ſunt iuris poſitiui, vel quando reſcribit Princeps præter ius, vel ea, quæ ſunt iuris ciuilis, ſecus ſi ſunt de iure gentium, vel iuris naturalis, *Gloſ.in l.relegati,* vbi *Bart.& Bal. ff.de pæn. Luc. de Penna in l.fin. Cod. de locat. præd. ciuil. lib.11. Capyc.in dicta dec.166.* quia tunc dicunt *Doctores allegati,* quod cauſa erit probanda, nec etiam controuertendum illud, quod dixi, iuſtā cauſam in Principe præſumi, quando fuit expreſſa cauſa, & eſt iniuſta, *Socc.conſ.266. Decius conſil.566.* nam ſi diſpoſitio non valet etiam de plenitudine poteſtatis abſque iuſta cauſa, ergo paria ſunt cauſam non adeſſe, vel iniuſtam, & nullam, *l.non putauit §.quæuis ff. de contrah.empt. Dec.in cap.quæ in Eccleſiarum de conſtitut. Fulgoſ. conſ.68.* & ſequitur *Regens de Ponte in conſil.4. vol.1.* immò dicit *Couarr.lib.3.var.reſol. cap.6.* quod hæc iuſta cauſa non præſumitur, ſecundū communem opinionem relatam per eumdem: intelligetur tamen illud, quod dixi, vt licet Princeps poſſit ex cauſa rem vni auferre, & dare alteri, quia debet pretium ſoluere ei, quem lædit, vt per *Bart. & Angel.in d.l.ſi verberatum §.1.ff.de rei vendic. Paul.de Caſtro in l.1. Cod. ſi contra ius, vel vtil. publicam,* & ibi *Iaſ.* etiam ſi cauſa, propter quam res auſertur eſſet iuſtiſſima, *Boer.conſil.22. Cabed.deciſ.18. Cancer.var. reſol.lib.3.cap.3.* & hanc dicit communem opinionem *Riminald.Iunior conſ.45.* quia aliàs dicit *Bal.in l.ſi cui* C.*de ſeruit.* rem alienam ſine ſolutione pretij auferre, eſſet diabolica poteſtas, & ſequitur *Andr.& Affl.in c.1.§.ſimiliter de Cap. qui cur.vend.* & quod pretium hoc debeat ſolui antequam res auferatur, vel quando auſertur, *d.l.item ſi verberatum §.1.Crauet.conſ.276. And. & Affl.locis citat. Ioffred.in ſua paraphra.in tit. de Cap.qui curiam vend. Anna alleg.69. Afflict. dec.84.*

4 *Ad nu.2.* quod plenitudo poteſtatis eſt illa, cuius cauſa dicitur in Principe, non eſſe rationem exquirendam, Cur ita facis. Adde *Regentem de Ponte conſ.131.volum.2.& Alber.Brun.in conſ.1.* qui dicit duplicem in Principe eſſe poteſtatem, vnam ſcilicet ordinatam, & alteram inordinatam, & abſolutam, ſecundum quam Princeps eſt ſupra leges, quæ plenitudo poteſtatis appellatur, qua Princeps vtitur, & ex ea iura tollit, & quod ei melius videtur facit, *Peregr.de fideicomm.art.52. Dec.conſil.270 & 390.* & non eſt de alio quærendum: plenitudo enim poteſtatis eſt arbitrij, nullæ neceſſitati ſubiecti, ac nullis regulis limitata, *Portius conſil.107.& conſil 99. Capyc.in dec.47.* vbi ego ſcripſi, qui dicit etiam hanc plenitudinem poteſtatis poſſe ſolum Principem exercere, non autem Conſiſtorium Principis.

5 *Ad num.3.* quod debet imponi perpetuum ſilentium ei, qui venit ad impugnandum illud, quod ex certa ſcientia, & de poteſtatis plenitudine Princeps facit. Adde *Iaſon. in l.reſcripta Cod. de prec. Imp. offer.* dicentem caſu iſto imponendum perpetuum ſilentium, quia nō poteſt dici, Cur ita facis? & *Alber.Brun.d.conſ.1.* & nulli licet de eius poteſtate diſputare, immò pœna ſacrilegij impoſita eſt contra diſputan-

tem

Digitized by Google

tem de Principis poteſtate, *l.2. Cod. de crim. ſacrilegij, Regens de Ponte in conſ.152. vol.2. Gerard. Mazzol. in conſ.36. Hieron. Laurent. in dec. Auenion.133. Theſaur. dec.91.*

6 *Ad nu.6.* quod ſicut Princeps eſt ſolutus legibus, ità obligatione naturali ligatur, vt ad iuſtitiam reddendam, & audiendam cogatur ex debito officij. Adde *tex. in l. cùm multa Cod. de bon. quæ lib. & in l. ex imperfecto Cod. de teſtamen. & in l. digna vox C. de legib.* in quibus probatur Principem, licet legibus ſolutum, attamen teneri ad eorum obſeruationem, Rex enim plurimum roboris legi ſuæ addit, quando nedum verbis, & iuſſu, ſed factis ipſis legem approbat, *Stephan. Forcatul. in cap.8. in fine de iuſt. & iure,* quia legibus diuerſimodè tenetur ſubditus, quàm Legiſlator; primus enim coactionis neceſſitate tenetur, Legiſlator verò ſola boni communis promotionis voluntate, ſecundum *gloſ. in l. Princeps ff. de legibus,* & hanc dicit communem opinionem *Vaſq. diſput.167. cap.3.* nam etſi Princeps legibus ſolutus dicatur, tamen ſecundum leges viuere de honeſtate tenetur, intelligendo de poteſtate ordinaria, vt per *Bald. & alios in d. l. digna vox,* quia in dubio, alio non apparente, præſumitur Principem ſolùm ordinaria poteſtate vti velle, & communibus iuribus, & conſuetudinibus in loco vigentibus, *Paul. de Caſtro in l. ex imperfecto Cod. de teſtam.* Hinc Reges Ægyptios, veluti priuatos, legibus teneri exiſtimantes, ſe beatos fore legibus parendo, *Diodor. Sicul. lib.2. Borrell. de præſtant. Regis Catholici, c.31.*

7 *Ad nu.8.* quod Princeps ex contractu obligetur vt non poſſit contrauenire, Adde quod Princeps tenetur contractum ſuum ſeruare, *l. final. Cod. de diuerſ. præd. lib.11. l. quicumque Cod. de fide inſtrument. lib.10. Curt. Iunior conſ.61. Alex conſ.101. vol.1. & 190. vol.2.* Princeps enim in materia contractus celebrati cum ſubdito habetur pro priuato, *c.1. de probat. l. ex hoc iure ff. de iuſti. & iure,* & dicit *Gloſ.* communiter approbata in *Clement.1. in fine de cauſa poſſeſ. & propr.* & nullus eſſet contractus cum Principe, ſi ſubſtantia ab ipſius ſolius voluntate pẽderet, & reuocatio, & ſi pacto ſuo non ligaretur, & conuentione Princeps, nemo cum Principe contraheret, *Bal. in l. Princeps ff. de legibus, & in conſ.227 vol.1.* & hanc dicit communem opinionem *Cardinal. Pariſius* Conſentinus compatritius meus *in conſ.81. vol.1.* & ſequuntur *Borrellus ad Bellugam in rubr.1. in verbo natura contractus, Affl. in conſt. ea quæ ad decus, Dec. conſ.282.* immò *Cæphal.* hoc ampliat etiam de plenitudine poteſtatis in *conſ.549. vol.4. & Iaſ. in conſ.10. vol.1.* dicit quod licet Deus ſubiecerit leges poteſtati Principis, non tamen vincula contractuum, quæ conſiſtunt ratione naturali, & ſunt iuriſgentium, & idem dicit in ſcholijs, *l.2.6. rariſſimè ff. de origine iuris in verbo ratam,* & hanc dicit communem opinionem *Brunus conſ.117.* dicens, quod nec etiam ex cauſa neceſſitatis publicę poſt contractum ſuperueniẽte poteſt Princeps lædere iura contractus, & licet dicatur poſſe Principem priuilegia ſine cauſa reuocare, licet alteri ex eis ſit ius quæſitum *Gloſ. in c. decet de regul. iuris in 6.* ſecundum communem opinionem vt per *Gram. dec.65. Crauett. conſ.278. vol.2. Curt. Iunior conſ.1.* quia hoc fallit quando priuilegium transiret in vim contractus, *Afflict. in c.1. de nat. feudi, Capyc. dec.166.* vbi ego ſcripſi latius, quando poſſit Princeps reuocare priuilegium ſuum.

Ego Flaminius Monacus in vtroque Iure Doctor.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula quibuſcumque, quid operetur, & num.2. & 3.*
4 *Exemplatio ſcripturæ Iudicis authoritate an requirat partis citationem, & nu.5.*
6 *Exemplum an faciat plenam, vel ſemiplenam probationem.*
7 *Exemplum exempli an probet.*
8 *Exemplum, index, copia, transſumptum, an ſint idem.*
9 *Teſtis vnus de viſu an faciat ſemiplenam probationem.*
10 *Semiplenæ probationes duæ, an faciant plenam probationem.*
11 *Aſſenſus Regis an poſſit impetrari poſt mortem venditoris, vel emptoris.*
Nicolaus Antonius Gizzarellus laudatur.
12 *Aſſenſum expedire an ſpectet ad venditorem, vel emptorem.*
13 *Aſſenſum an teneatur Rex præſtare.*
14 *Facultas conceſſa, an videatur conſumpta vnico actu, & nu.15.*
16 *Clauſulæ omni meliori modo virtus, & effectus.*

DECISIO XLIII.

Quæ eſt vltima huius noſtri Authoris Minadoi.

1 EX clauſula quibuſcumque vt veniāt etiam hi, qui alias non eſſent ſucceſſuri, vt dixit
2 *Minadous n.1.* Adde quod clauſula prædicta comprehendit etiam ſingulares ſucceſſores, de
3 quo eſt *deciſio Rotæ Auenion.68* & per clauſulam prædictam emphyteoſis eccleſiaſtica tranſit ad hæredes extraneos, vt habetur in *Rota diuerſor. dec.234. par.2.* & iterum in cauſa Imolenſi bonorum 22. Iunij, & 13. Nouembris 1599. quia clauſula hæc quibuſcumque, facit actum tranſitorium etiam ad hæredes extraneos, vt fuit deciſum in Rot. Romana 13. Ianuarij 1578. coram Aldobrandino, vt habetur in *Rot. diuerſ. dec.393. par.1. & 248. lib.1.* & æquipollet clauſulæ, & quibus dederit, vt fuit deciſum in cauſa Romana bonorum 7. Februarij 1587. coram Seraphino, de quibus meminit nouiſſimè *Riccius in Collectan.964.* & refert *Vrſill. ad deciſ. Afflict.100.* quod anno 1552. referente Regio Conſiliario Scipione de Aretio, qui poſtea fuit Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis fuit deciſum in Neap. Conſilio in cauſa Sancti Ioannis in Corte cum Nicolao Iacobo Roderico, quod quando fuit facta conceſſio ab Eccleſia pro ſe, & hæredibus quibuſcumque, quod tranſeat etiam ad Collegium laicorum, & ad aliam Eccleſiam,

Digitized by Google

ciſiani,&quod inueſtitura pro ſe facta,& hæredibus quibuſcumque,non ſolum veniunt extranei,vt dixi,ſed etiã alij,qui ex lege inueſtituræ non venirent, ita quod comprehenduntur etiam legatarij, & alij inhabiles, *Socc. Iunior in conſ.72.vol.1. Dec.conſ.78.* & perbelle *Camer.in d.c.Imperialem car.28.lit.V.* & latè *Curt.in conſ.1.& in tract.feudor.par.3.quæſt.pen.*

4 *Ad n.2.* quod in tranſumpto citata pars non reperiatur, Adde quod ſemper quod facienda eſt exemplificatio ſcripturæ Iudicis authoritate, eſt neceſſaria partis citatio, ſecundum communem opinionem traditã per *Doctor.in Auth. ſi quis in aliquo documento Cod.de edendo,& Bal. cõſ.395.vol.4. & Bar.in §.& hoc inſuper in Auth. vt ſponſal.largit. & in l.Chirographis ff.de adminiſtrat.tutor.* facit *tex.in l nã ita Diuus ff.de adopt. & eſt tex in l.de vnoquoque ff.de re iud.*

5 *Ad num.5.* vbi dixit *Minadous*, quod quotieſcumque quis lædi non poteſt per exemplificationem, non eſt opus quod pars citetur in exemplatione. Adde *Bar.loco citato.& Cardin. Alban.in lucubrationibus ad* Bart. *in Auth.Si quis in aliquo documento* Cod.*de edendo*,ratio eſt quia tunc cauſæ cognitio requiritur, ideo partis citatio poſtulatur, *l.in cauſæ §.cauſa cognita ff.de minor.* quæ tamen partis citatio non requiritur quando exemplatio eſſet multum antiqua,quia ex temporis antiquitate præſumitur citationẽ interueniſſe, ſecũdum communem opinionem relatam per *Curtium in d. auth.ſi quis in aliquo, Alber de teſtibus*, vel vbi de conſuetudine partis citatio non requiritur, vt per *Bal.& Curt.in d. auth.ſi quis in aliquo*, vel quando periculum verſaretur in mora, *Angel.in d. Auth. & Innoc. in c. vltimo de fide inſtrum.* ſicut etiam ſi exemplũ fiat per eumdem notarium, qui publicum inſtrumentum confeciſſet;quia tunc non requiritur partis citatio, immo quod ſufficiat Iudicis authoritas *Anton. in dicto vltimo cap. de fide inſtrumentor.* immò dixit *Curt.in d. Auth.ſi quis in aliquo*,quod ſi ipſemet notarius exemplat, non requiritur nec citatio, nec Iudicis Authoritas, & hæc eſt veritas etiam in praxi, & tali caſu non requiri citationem dicit *Antonius Gamma dec.251. Fran.Marchus dec.457.vol.1.Miſinger. in obſer.73. cent. 6.* idem ſi fuerit inſtrumenti exemplum factũ manu aliena, dummodo ſubſcriptum manu notarij rogati,*Couar.pract.quæſt. cap.21.Card Pariſius conſ.12.vol.2.*ſed quando citandi ſint illi qui poſſunt lędi vide *Ruin.conſ.* 88. *vol.4. Lanfranc. de Oriano c.9. in ſua praxi, Bertran.conſ.131.par.3.& conſ.129.vol.5.Lapum allegat.7.* poſt *Doctores in d. Authent.ſi quis in aliquo*.

6 *Ad num.5.* vbi dicitur quod vera eſt concluſio, quod exemplum facit ſemiplenam probationem, Adde quod hæc eſt communis opinio, vt dicit *Purpur.in d.Auth.ſi quis in aliquo documento, & Iaſon in l. admonendi ff.de iureiur.& Abbas conſ.101.* quia hoc exemplum originali non exhibito plenam probationem non facit, *l.2. ff.de probat.c.primo cum gloſ. de fide inſtrum. Socc. in ſuis fallent. regul. 179. Duenas in regula exemplum,& Curt.Iun.* dixit hanc eſſe communem opinionem *in conſ. 166.* & de ratione vide eumdem *Curt.& Bart.in d.Auth.Si quis in aliquo, & Felin.in c.2. Cod.de fide inſtrum. & Purpurat. in d.Auth. Card.Pariſ. conſ.35.vol.4. Bertrand. conſ.135.vol.7.* & hoc quando exemplum eſſet ſcriptum manu alterius notarij,quàm illius,qui fuit rogatus, quia ſi notarius idem qui fuit rogatus,eum tranſcripſiſſet ſufficeret, nam æquè originale cenſetur, *Iaſon,Zuccard.Mantua,Menoch. in l.fin. Cod.de edicto Diui Adria. tollendo, Gozad. conſ.6. Miſinger. obſeruat.74.cent.6.Couarru.pract. quæſt.c.2. Lapus allegat. 27.* & hanc dicunt communem opinionem *Felin. in c.Albe de teſtam.& Angel. Aret.in §.nihil inſtit.de action.* & idem eſſet ſi alius excepiſſet ex originali, & notarius ſe ſubſcriberet,quia adhuc probat *Angel.in l.ſi quis §.prætor ff de edendo,Lapus allegat. 77.Iaſ.in d.auth.ſi quis in aliquo* quia ſubſcribens ſe ſcripturæ factæ per alium,ſibi præiudicat, ac ſi totam ſcripturam ſcripſiſſet, *Bart.in l.emptor §.Lucius ff.de pa*. vbi *Angel.* & niſi exempletur ex protocollo Notarij mortui, quia tunc pro publico, & authentico inſtrumento habetur *c. cũ P.Tabellio de fide inſtrum.Bar.in l.ſi quis ex argentarijs §.1.ff.de edendo,Spec.in tit.de inſtrum. edit.§.oſtenſæ, Miſing.obſeruat.73.cent.6.* & quæ ad hoc requirantur dicit *Affl.in dec.6.* & niſi inſtrumentum eſſet in actis per Notarium actorum regiſtratum, & reliquiſſet exemplum in actis, & de verbo ad verbum per modum regiſtri extractum eſſet, quia tũc faceret plenam probationem illud exemplum, *Bald. Iacob. de Sancto Georgio, & Angel.in d.auth.ſi quis in aliquo documento, Dec.in cap.quoniam contra de probat.* Et quod copia in actis reperta faciat fidem, probata amiſſione dicit *Mobedan. dec.1. de fide inſtrum.* Et idem dicendum eſt in copia inſerta in ſententia,*Creſcent.dec. 10 de probat* & idem quando exemplum eſſet cum originali collatũ parte præſente, Iudice mandante, *Ant.Faber in diffin. 12. in tit.de fide inſtrum.* & idem eſt etiam dicendum, quando aduerſarius, contra quem producitur exemplum, habet originale, quod exhibere nolit, quia plenè probat illud exemplum,*Iaſ.in d.auth.ſi quis in aliquo,Bal.in l.publicati Cod.de teſtam. Dec.conſ.16.* & eſt *deciſio Rotæ Romanæ diuerſorum 160 par.3.& 49.par.1.* niſi qui habet originale,opponat falſum eſſe exemplum,quia tunc non probat, vt per *Iaſ.& Bald. locis citat.* ſicut etiam probaret exemplum in antiquis, & præter *Doctores in d.auth.ſi quis in aliquo*, voluit *Dec.conſ.445. Couarr.pract.quæſt. cap.21.Aret.conſil.36.Card.Pariſius in conſ.104. vol.1.* & alij multi,quos allegat *Ant.Gab.Romanus in lib commun.concluſ.in ſua 1.concluſ. Anna conſ.88.*& alij relati per *Maſtrill.dec.43.& Miſinger.in obſeruat.75.cent.3.* Et ſimiliter probaret exemplũ inſtrumenti deperditi,quod eſt conforme ſchedulæ Notarij, si extant aliæ probationes,vt per *Ant.Fabrum in dec.25.in tit.de fide inſtrument.* Et exemplum repertum in archiuio publico probat *Maſtrill.dec.alleg.* quando autem non poteſt haberi inſtrumentum originale, quia eius facta fuerit iactura, vel ſit penes aliquem,qui ad exhibendum cogi non poteſt,tũc illud exemplum à Notario ſumptum, qui bonæ vocis, & famæ ſit,probat ſemiplenè,vt poſt

Digitized by Google

Bart. Iaſ. & Rip. in d. l. admonendi, latè probat *Card. Pariſius in conſ. 104. vol. 1.*

7 Exemplum autem exempli nunquam regulariter probat, vt præter *Doct. in d. Auth. ſi quis in aliquo documento.* vbi *Bart.* dicit eſſe communem opinionem tenuit *Fel. in c. licet cauſam de probat. Dec. in c. 1. de fide inſtrum. Alex. conſ. 108. volum. 5.* niſi primum exemplum fuerit Iudicis authoritate exemplatũ parte præſente, & conſentiente, vel reclamante, quia tunc hoc exemplum habet vim originalis, vnde exemplum exempli probat *Bart. in d. auth. ſi quis in aliquo*, vbi *Curt. Iun.* & *Bertrand. conſ. 3. vol. 3. & conſil. 131. volum. 2.* Sicut etiam probaret exemplum exempli, quando ſumitur ab exemplo, quod reperitur inter acta, *Anchar. conſ. 41.* ſicut etiam quando exemplum primum eſſet ſcriptum, & exemplatum manu illius Notarij, qui ſcripſit authenticum, quia tunc ſi primum exemplaretur, hoc vltimum probaret, *Bar. in d. auth. ſi quis*

8 *in aliquo documento.* Et verbum hoc exemplum alias dicitur tranſumptum, index, & [illegible] ſecundum *gloſ. in l. 1. ff. de fide inſtrum.*

9 *Ad num. 6.* quod vnus teſtis de viſu facit ſemiplenam probationem, Adde quia regulariter duo teſtes in omni negotio ſufficiunt [illegible] *de iudic. & c. in omni* [illegible] quia in ore duorum, vel trium ſtat omne verbum, [illegible] *cùm eſſes de teſtam. Oz*[illegible] *dec.* [illegible] *Gen.* [illegible] *dec. 73. Afſl. dec. 72* [illegible] *Bellon. decis. Genue 19*[illegible] vnius enim teſtimonium ad probationem faciendam non admittitur, quamuis legitimum, vnde dixit *Hieron. contra Ruffin.* vni, neque Catoni credendum fore, & hoc tam de iure ciuili, vt in *l. iurandi C. de teſtibus*, quàm de iure canonico, [illegible] *& c. licet ex qua iam de teſtib.* & etiam de lege diuina, vt in *Deuteronomy cap. 17.* habetur, Nemo occidatur, vno contra ſe dicente teſtimonium. Hinc dixit *Alex. in l. Gallus §. ille caſus ff. de lib. & poſthum.* Abſurdum eſſe dicere, quòd vnus teſtis probet plusquàm ſemiplenè, vbi vide *Bal. Alex. Iaſ. & Socin.* ſi vnus teſtis deponendo ſuper diuerſis factis, poſſit facere plusquàm ſemiplenam probationem. Sed quidquid ſit, concluſio eſt veriſſima, quod non poteſt facere plenam probationem, triginta tamen caſus poſuit *Nellus de Sancto Geminiano in tractat. circa materiam teſtium poſt Speculator. in titulo de teſte §. reſtat* in quibus vni teſti, vel homini creditur.

10 *Ad num 7.* quod duæ ſemiplenę probationes faciunt plenam probationem. Adde quod hoc dicunt *Marſil. ſingul. 585. Crauetta conſ. 73. Vrſill. ad deciſ. Neapol. Afflict.* 11. *Balb. dec. 56. Anton. Capyc. dec. 179.* vbi ego ſcripſi, *Bellon. deciſ. Genuæ 119. Loffred. conſil 8. Surdus deciſ. Mantuæ 12. Graſſis in deciſ. Rot. Roman. 339. par. 1. volum. 1. in deciſ. nouiſs. Myſinger cent. 2. obſeruat. 100.* ideo vnus teſtis de viſu, & duo de fama ad plenam probationem coniunguntur *Afflict. in deciſ. 337. & 83.* hinc dixit *Franc. March. in deciſ. 96. par. 2.* quod imperfectæ probationes, inditia, aut præſumptiones, aut fama ad faciendam fidem in delictis iungi poſſunt, & *Peguer. in deciſ. 17.*

11 *Ad num. 9.* quod nulla fuit diſpoſitio non habito aſſenſu ante mortem ipſius Comitis. Adde quod non poteſt aſſenſus impetrari ſuper contractu defuncti in præiudicium hæredis, in quem tranſlatum eſt feudi dominium ſine nouo conſenſu hæredis diſpoſitiuo, & ſuper eo nouus aſſenſus, quia contractus remanſit nullus amiſſa per alienantis mortem ſpe reconualidationis *Iſern.* communiter ſequutus in *cap. Imperialem*, ſed debent hæredes compelli per nouum contractum conſentire, & ſuper hoc contractu nouo expediri aſſenſum ſecundum Deciſ. & Praxim antiquorum *Doctorum*, vt fuit in Praxi receptum, in cauſa Don Ioannis Piccolomini cum Duciſſa Amalfiæ, & in cauſa Io. Antonij Carrafæ cum Duce Traiettæ, in quibus fuit habitum pro vero, teneri hæredes diſpoſitioni per defunctum factæ conſentire, & quod ſe obligari debebant cum bonorum hypotheca, dixit etiam *Praſes de Franchis deciſ. 80.* qui etiam in *deciſ. 70.* refert deciſum, cogendum eſſe hæredem ad vendendum feudum, etiam per capturam perſonæ, vt fuit ita pluries deciſum, & ſeruatum, & de Praxi iſta noua, & antiqua meminit *Regens de Ponte Marchio Morconi in ſuo tractatu de poteſtate Proregis fol. mihi 226. & in conſil 14. volum. 2.* & de hoc nemo dubitauit, venditore mortuo, vt non poſſit impetrari Aſſenſus, vt per *Afflict. in d. cap. Imperialem* vbi *Capyc. Loffred. & Camerar.* latè *pagina 98. Marin. Freccia de ſubfeudis quæſt 30.* ſolus autem *Cardinal. Pariſius* Conſentinus Compatritius meus in *conſil 40. vol. 1.* voluit intelligere *Andream* loqui in feudo antiquo, non in feudo nouo, vel hæreditario; maius tamen dubium fuit, an mortuo emptore ante impetrationem aſſenſus, ſit neceſſarius nouus contractus, & conſenſus hæredis; & quod poſſit impetrari per hæredem emptoris mortui facit *text. in leg. ſi autem plures ff. de aqua pluuia arcen.* & cum *l. 1. § prodeſt ff. quorum legat. Afſl. in dicto cap. Imperialem quæſt. 34.* poſt *Parid. in tractat. de reintegrat. feudor. in cap. incip. olim conſenſus* qui loquitur in terminis, & ſecundum *Afflict. & Puteum* iudicauit Sacrum Conſilium Neapolitanum in cauſa inter Marium Carrafam contra Diomedem Carrafam Ducem Cerciæ maioris, & Regni Theſaurarium, vt refert *Conſiliarius Nicolaus Antonius Gizzarellus*, quem ſubtiliſſimi ingenij Iuriſconſultum vocauit *Borrell. in ſumma deciſ. volum. 2. in titulo de fide inſtrumentor. in deciſ. 2.* in volumine deciſionum Sacri Neapol. Cõſilij Collectarũ per eundẽ *Gizzarellũ* nouiter in lucem editarum poſt hæc mea ſcripta anno 1623. & nota hanc deciſionem quia eſt prima deciſio facta de hoc in puncto iſto in Sacro Neapolitano Conſilio, in quo numquam apparebat punctum iſtum fuiſſe deciſum, quæ deciſio facta fuit non obſtantibus multis rationibus per aliquos Conſiliarios adductis, qui in illa cauſa votauerũt, dicentes opiniõnẽ *Andreæ* vẽdicare ſibi locũ in vtroque, ſcilicet emptore, & venditore; quia *Andreæ in d. c. Imperialem* fuit doctrina in vẽditore, dixit tamen *ibi Gizzarellus*, quod ſi mortuo venditore hæres impetraret

ret

Digitized by Google

ret aſſenſum, prout ibi impetrauit hæres emptoris,ſufficeret pro conſenſu, & ceſſaret omnis diſpoſitio, quia illa quæ dixi ſuperius, venditore mortuo intelligenda ſunt, nolente venditoris hærede ſtare contractui, & non impetrante aſſenſum,ſed eo impetrante res clara eſt, & indubia, nam ipſius hæredis eſſet conſenſus declaratiuus, & translatiuus,dotis tamen fauore paſſim conceditur aſſenſus poſt mortem viri, argumento *tex. in leg. ſi ego ff. de iure dot.* & dicit *Capyc. in inueſtit. feud. fol. 77.* nec mirum ſi diximus ſuperius de impetratione aſſenſus per

12 emptorem, & venditorem, quia licet expedire aſſenſum ad venditorem ſpectet ex regula *text. in leg. final. Cod. de iure emphyteotico*, & ex *Paride de Puteo*, vt refert *Regens de Ponte in conſil. 14. volum. 2.* attamen aſſenſus impetrari poteſt tàm per emptorem,quàm per venditorem,vt dicit indubitabile *Conſiliarius Rouitus in Pragmat. 26. in titulo de feudis*, & dixi Ego etiam in *Pragmat. octuaginta nouem capitum Regni Neapolitani in cap. 74. in initio*.

13 *Ad num eumdem*, quod ſi alienatio facta eſt in fidelem, aſſenſus debet haberi pro præſtito, Adde quod Princeps tenetur aſſenſum præſtare,*Corn. conſ. 250. vol. 3. Surdus dec. 182.* quando cauſa eſt legitima,*Menoch. de arbitrar. Iud. in caſu 182.* attamen ſi alicui ſine cauſa iuſta denegaretur, ſecundum honeſtatem Dominus non faceret, *Andr. in c. 1. de inueſtit. de re alien. fact.* non tamen eſſet compellendus, vt concludit *Camerar. in l. imperialem cart. 86.* & propterea dixit *Conſiliarius Rouit. in prag. 9. de feudis*, quod ſi alicui ſine iuſta cauſa aſſenſus denegatur, in eius iniuriam redundaret,ex regula *tex. in l. 1. §. permittitur ff. de aqua quotid. æſtiua*, licet aſſenſus gratia ſit,& ante eum *Corn. in conſ. 230. vol. 3. Sola in conſtitut. Pedam. in tit. de feudis in 2. part. Gloſ. 2. in principio.* Quicquid dixerat in contrarium *Natta conſ. 64. & 165.* vt aduertit *Surdus in dec. 221.* & dixit *Andr. in c. 1. de inueſtit. de re alien. fact.* quod quando vaſſallus eſt Principi gratus,non præſumitur Principem de honeſtate eſſe aſſenſum ei denegaturum,& nullam eſſe cauſam, ſi ille in quem alienatur feudum eſt fidelis, *Afflict. in c. feudum, ſi de feud. defunct. milit. Regens Lanarius Comes Sacchi in conſ. 6. & in §. donare qualit. poterat olim feud. alienari*,& hæc eſt vna limitatio,quam facit *Capycius in ſua inueſtitura in verbo neceſſitas*, ad illam regulam, Regem non teneri aſſentiri, vbi poſuit alias limitationes,& *Andre. idem in Conſtitut. ſi quis poſt litem* dicit,Dominum cogi conſentire,quando ex feudi neceſſitate fit, & propter onus feudi paterni,vel propter ſororis dotem,vel filiæ, vel pro ſoluendo ſeruitium domino,& Regem ex cauſa poſſe aſſenſum denegare fuit deciſum in Sacro Regio Neapolitano Conſilio, vt dicit *Io. Vincentius de Anna in allegat. 39.* in cauſa ſtatus Meſorachæ,& ex quibus cauſis Rex aſſentiri teneatur dicit etiam idem *Regens Lanarius conſ. 6.* immò *Doctores* ex *Nicolao de Neapoli, Aret. Pamphil.* communiter poſuerunt caſum in Rege, vt in illis caſibus in quibus aſſenſum præſtare debet, habetur pro conſentiente, ſi denegat aſſenſum præſtare, vt dicit *Capyc. in c. Imperialem c. 22. Afflict. in c. feudum in tit. ſi de feudo milit.* & latè *Loffred. in c. 1. §. donare qualiter olim feud. poter. alien.* in tantum quod domino requiſito recuſante abſque cauſa aſſentire,habetur pro præſtito,ſecundum ſcribentium opinionem, *Regens de Ponte Marchio Murconi in conſ. 14. in fine vol. 2.* ex traditis per *Bart. & Doctor. in l. ſi cum dotem. §. eo tempore ff. ſolut. matrim.* & in caſu conceſſionis feudi cum poteſtate alienandi,Regio tamen interueniente aſſenſu, vt in caſu huius deciſionis,quod teneatur Rex aſſentire,quia intelligitur ex tunc aſſenſus à Domino promiſſus, *Loffred in c. 1. §. donare qualiter olim poterat feudum alienari*, *Camerar. in c. Imperialem cart. 29. lit. V. Affl. in c. feudum, ea lege, ſi de feudo defun. contr. fuerit, & Capyc. in d. c. Imperialem col. 99. & 163.* & tenent communiter *Doctores*, quos refert, & ſequitur *idem Regens de Ponte conſ. 42. vol. 2. & in conſ. 2. vol. 1.* vbi dicit hanc opinionem apud noſtros *Doctores* eſſe indubitatam,& communem,à qua nullus diſcrepat. Immo quando Dominus poteſtatem alicui conceſſit alienandi, & aſſenſum ſibi reſeruauit, vt in caſu huius deciſionis, non fuit propter aliud facta illa aſſenſus reſeruatio, niſi vt videatur ſi alienatur feudum fideli, vel infideli, per *cap.* Regni *Neap. item ſtatuimus*, quo caſu omninò tenetur dominus conſentire, quando fit alienatio in fidelem, *Affl. in d. c. feudum, ea lege.* non enim habet cauſam denegandi aſſenſum, ſi perſona eſt fidelis, *Affl. in c. omnes filij, ſi de feudo defun. militis.*

14 *Ad num. 10.* quod facultas illa videtur conſumpta vnico actu per regulam *l. boues. §. hoc ſermone ff. de verbor. obligat.* Adde tu etiam *tex. in l. matrimonij ff. qui, & à quibus, & in l. ſi ſocius pro filia ff. pro Soc. & in l. ſerui electione ff. de legat. & in l. dotis promiſſio ff. de iur. dot. l. cum pater certam ff. de legat. 2. & l. fideicommiſſa §. ſi quis alicui decem ff. de legat. 3. l. ſi is à quo §. ſi ſemel ff. vt in poſſeſſio. legat. l. eum qui Kalendis ff. de verbor. ſignific. l. vltima §. ſi quis idonea ff. de bon. author. Iudic. poſſid.* & in centum alijs locis, in quibus probatur hoc axioma, ſermonem ſimpliciter prolatum pro prima vice eum intelligi, ſecundum *Bart.* vel ſecundum *Bal.* verba ſimpliciter prolata reſtringi ad primum actum, quæ quidem regula in omni materia, & in omni diſpoſitione ſeruari debet, *Iaſon in conſ. 36. lib. 3. Alex. conſ. 16. lib. 4.* de quo vide latè *Felin. in c. 2. de treug. & pac. & Iaſon. in l. in duobus § ſi ei, qui ff. de iur. iur. & in l. diuortio. & l. fructus § quod in anno ff. ſolut. matrim.* quia ſermo ſimpliciter prolatus debet intelligi de primo, id eſt illum primo atque vno actu conſumi, perfici, & finiri *Tiraquell. in d. lege boues § hoc ſermone*, qui fecit ampliſſimos Commentarios in dicta materia in ſuo vol. variar. tractat.

15 *Ad n. 11.* vbi dicit *Minadous* quod regula *dicti §. hoc ſermone* intelligitur, vt non procedat, quando effectus diſpoſitionis minime conſumatur, & completur in primo actu ſecundum mentem diſponentis. Adde quod hunc noſtrū *Minadoum* ſequitur *Tepatus inſtit. de inutilibus diſpoſit. vol. 2.* quia verum eſt regulam præfatā

H 2 de

Google

de *dicto §. hoc ſermone*, limitari quando non valuit primus actus, quia eſt tunc reiterandus, nam de primo actu, qui valuit intelligitur diſpoſitio de actu loquens *l. qui ſalutem ff. de iur. iur.* & ſic intelligit *tex. in d. §. hoc ſermone Bal. & Bart. ibidem*, quia ſermo ſemper intelligi debet de actu valido, & vtili, qui effectum ſuum ſortitus fuerit *Loffred. Beneuent. in ſuis quæſtio. Sabat. q. 1.* actus enim inutilis præcedens non impedit reiterationem ſequentis actus vtilis *Alberic. in d. l. qui ſalutem* vnde mandatum citandi non finitur per inualidam citationem, *Alex. in l. ſerui electione ff. de legat. 1.* & conditio cum illa mulier nupſerit, non impletur contractis nuptijs inutilibus, *l. hæc conditio filiæ meæ ff. de condit. & demonſtrat.* vbi dicit *Paul. de Caſtro*, quod lex, vel ſtatutum loquens de aliquo actu, qui iuris effectum ſortiri poteſt, debet de actu valido intelligi; pro non facto enim actus inualidus habetur; non enim dicitur inſtrumentum, quando eſt nullum, *Bal. in c. conſtitutus de probat.* & ſententia nulla, non eſt ſententia, *l. 4. §. condemnatum ff. de re iudic.* & ille actus ſolus præoccupationem inducit, qui de iure effectum ſortitur, *Oldrad. conſ. 313.* hinc dixit *Bald. conſ. 144. vol. 4.* ſi Iudex, cui fuit data poteſtas arbitrum eligēdi, ſi poſtea elegerit arbitrum abſentem, qui nō potuit arbitrari, poterit Iudex ille iterum eligere arbitrum: illud autem quod dictum eſt facultatem alicui conceſſam videri vnico actu conſumptam, quando ille primus actus fuit validus, quia intelligitur de primo actu valido, cum ſit relatio ad ius, ſecus autem ad merum factum, quia tunc intelligitur de primo actu qualitercumque conſummato, etiam inualido, *l. fideicommiſſa §. ſi quis decem ff. de legat. 3. Bald. in l. qui ſalutem ff. de iureiuran.* ſicut etiam per *dictam l. qui ſalutem*, declaratur per primū actū inualidum, non conſummari diſpoſitionē, quando de iure quæſito tractamus conſeruando: ſecus autem de nouo iure quærendo, quia tunc primus actus, etiam inualidus conſumit diſpoſitionem, *Doctor. in d. l. qui ſalutem. & in l. matrimonij cauſa ff. qui. & à quibus*, de quo vide *Tiraquell. in commentarijs ampliſſimis ad d. l. boues §. hoc ſermone ff. de verb. ſignific. in 1. limitatione in fine*, vbi multis alijs modis declarat, quod dixi de conſummatione actus primi nulli, & etiā inter cæteras dicit, vt procedat, niſi qui primū actum nullum inutilem, & prohibitum ſciēter fecerit, quia non poterit poſtea alium actum vtilem facere ad ſuum ipſius commodum, vt ſi quis illicitas nuptias ſcienter contraxerit, quia tunc per alias nuptias non iuuatur, *Bart. in dicta l. hæc conditio*, vt *ibi* per *Tiraquellum*. vnde data licentia Abbati per Papam ad concedendum bona in emphyteuſim, quod cum primo actu extinguatur, & prima conceſſione *Socc. Iun. in conſil. 25. lib. 2.* & Dominus poteſt collectam imponere ad filiam maritandam pro matrimonio primo, non autem pro ſecundo *Menoch. de arbitrar. Iudic. caſu 181. Guid. Pap. dec. 57.* & data licentia per Publicanum merces extrahendi quod pro prima vice intelligatur *Ferret. in tract. de gabellis*, nam data licentia ab homine de prima licentia intelligitur *l. fideicommiſſa §. ſi rem ff. de legat. 3. Bal in l. veluti §. hæc vxor ff. de edendo.* & licentia conceſſa ab Epiſcopo vt aliquis poſſet intrare monaſterium monialium quod de prima vice intelligatur *Iaſ. in l. diuortio §. quod in anno ſolut. matrim. Dec. conſil. 512. Alex. conſil. 16. vol. 4.* & licentia per maritum data ad contrahendum mulieri quod de primo contractu intelligatur *Bar. in l. Titius ff. de excuſat. tutor.* & per ea, quæ habentur in *deciſ. Genuæ 81.* hinc veniendi ſecuritas conceſſa bannitis, vel delinquentibus pro prima vice intelligitur *Dec. conſil. 512. Magalot. de ſaluo conductu fol. 61. Socc. Iun. conſil. 25. lib. 2.* & data poteſtate arbitrandi, quod poterit aliquis ſemel arbitrari *Bal. in l. ſi diuerſa Cod. de tranſact.* & data licentia pro frumentis ad infideles deferendis, quod pro vna intelligatur delatione dixit *Capyc. in deciſ. 150.* vbi ego feci additiones.

Sed tunc intelligitur in primo actu verificari primam diſpoſitionem iuxta *text. vulgat. in d. leg. boues* quando ille, qui habuit facultatem aliquam, & citatur, & ſuum finem conſequatur, & effectum, ad quem conceſſa fuit, ſecus autem eſſet, ſi in primo actu ſuum effectum impetrans non conſequitur, quia tunc non extinguitur in primo actu illa licentia, & conceſſio, ſed vadit in infinitum, *Rebuff. de priuileg. Scholar. in 166. priuileg. Felin. in cap. Innouamus de tregu. & pac. Oldrad. conſil. 300.* quem fontem legum vocat *Peregr. conſil. 33. volum. 2.* vndè licentia conceſſa teſtandi damnato ad mortem cum primo teſtamento non extinguitur *Auendan. in l. Tauri gloſ. 5.* non enim per primum actum, qui eſt reuocabilis (vt eſt teſtamentum) intelligitur conſumata diſpoſitio, vnde *Couarr. in cap. cum in officijs* dixit licentiam conceſſam teſtandi non conſūmari in primo actu, ſed debet intelligi de eo teſtamento cum quo vult decedere ille, qui licentiam impetrauit teſtandi, quem ſequitur nouiſſimè alter Doctor Hiſpanus *Barboſa in l. diuortio §. quod in annum ff. ſolut. matrim. Gabriel. conſil. 83. Burſat. conſil. 30. lib. 1.* & quod Epiſcopus vigore facultatis teſtandi poteſt teſtamentum primum reuocare, & ſecundum facere dummodò interueniant aliæ requiſitæ ſollemnitates dicit *Ricc. reſolut. 434.* vbi etiam quod licentia teſtandi hæc conceſſa à Papa Prælatis, re integra morte Pontificis concedentis non expirat ex *Sarmient. de reddit. Eccleſ. parte 4.* & deciſ. Rotæ Romanæ in anno 1578. in vna Picentina facultatis teſtandi coram de Rubeis, immò dicit ex *Mandoſio de ſignat. gratiæ ſub titulo de licentia teſtandi* conualidari teſtamentum factum, & ſuperuenienti facultate teſtandi.

16 *Ad num. 12.* quod ex clauſula omni meliori modo appoſita in teſtamento, videtur teſtatorem voluiſſe, quod ſi Comitiſſa non poteſt eſſe hæres habeat fructus iure legati, & quod licet teſtamentum non valeat in quo filio aliquid relinquitur abſque titulo inſtitutionis, tamen ex hac clauſula omni meliori modo cenſetur inſtitutus, & ſic vnus titulus tranſmutatur in alium, per quem teſtamentum ſubſtineatur,

Digitized by Google

neatur, vt dicit *Minadous*, Adde quia ille, qui facit actū omni modo meliori quo poteſt, ſi nō poteſt facere actum virtute vnius, videtur alterius virtute feciſſe quo potuit *l. Similes vbi Bal. ff de mil. teſt.* quia ſi actus nō valet ſm verba, quę expreſſa ſunt, valebit tamen ſecundum ea, quæ exprimi debuerant *Curt. Iun. conſil. 71. & 72. vol. 1.* vndè teſtamentum in ſcriptis cum clauſula omni meliori modo valebit ſaltim vt teſtamentum nuncupatiuum ſi non valet vt teſtamentum in ſcriptis *Affl. dec. 144. vbi Vrſill.* & ita fuit deciſum in Rot. Romana nullitatis teſtamenti 28. Maij 1582. coram Aldobrandino, & vide latè *Cardinalem Manticam de coniectur. vlt. volunt. lib. 3. titulo 14. de Codicill. lib. 2.* & quod hæc clauſula importet inſtitutionem, vnde facit valere teſtamentum inter liberos, quibus legitima iure inſtitutionis relinqui debet, *Iaſon in auth. nouiſſima Cod. de inoff. teſtam. Curt. Iun. in conſil. 30. volum. 1. Vrſill. ad dictam deciſ. Affl. 144. Corn. conſil. 62. vol. 2. Alex. conſil. 112. vol. 1.* cum alijs congeſtis per *Cardinal. Manticam lib. 3. cap. 14. de coniectur. vlt. volunt. Regens de Ponte conſil. 46. volum. 2.* facit enim relictum habere vim inſtitutionis *Balb. dec. 23.* quando eſſet appoſita ipſi relicto: ſecus, quando eſſet appoſita in fine clauſulæ codicillaris, vt fuit deciſum in vna Reatina hæreditatis 3. Martij 1600. Coram Iuſto; Immò ſemper clauſula prædicta intelligi debet in teſtamento paterno, vt ſubſtineatur *Hyppol. ſingul. 36.* & quod clauſula iſta faciat valere donationem omnium bonorum, ſaltim quoad præſentia *Grat. conſil. 58. Iaſon in l. petens C. de pact.* vbi etiam vide quantum referat hanc clauſulam omni meliori modo in libellis apponi, & quod clauſula iſta faciat teſtamentum omni iure ſubſtineri *Regens de Ponte conſil. 46. volum. 1.* qui dixit etiam in *conſil. 2. vol. 2.* quod clauſula hæc facit, vt libellus interpręetur eo modo, quo fauorabilius eſt actori libellanti, & actio intelligatur eo modo intentata, quo intentari poteſt, & deducta omnia intelligantur, quę omni meliori modo competere poſſunt ex facto prænarrato, & *idem in conſil. 137. eod. volum.* & quod clauſula iſta referatur etiam ad non ſpecificata, nam illius eſt naturæ, vt non reſtringat diſpoſitionem ad ſpecificata *Magonius dec. 57. Rotæ Florent. Thobias Nonnius conſil. 5. Crauetta conſil. vltimo volum. 2. Andre. Gayl. obſeruat. 61. lib. 1.* & quod vbicumque clauſula iſta omni meliori modo ponitur in aliqua diſpoſitione ſine dictione (&) operatur dumtaxat circa expreſſa, attamen ſi dicatur, & omni meliori modo, tunc etiam operatur aliquid etiam vltra expreſſa, vt fuit determinatum in Rota Romana *Verall. dec. 124. lib. 1. & in deciſ. Achill. de Graſſis 1. de elect. & Card. Paleoti dec. 467. lib. 3. Vtinus dec 395.* & quod clauſula hæc habeat vim iuramenti dixit *Regens Lanarius conſ. 74* & quod clauſula iſta trahat actum ad omnem pleniorem, & meliorem modum poſt *Doctor. in l. 1. §. ſi quis ita ff. de verborum obligat. Conſil. Anna in conſil. 45.* & quod quælibet actio videatur intentata ex hac clauſula omni meliori modo eſt *dec. 78. Rotæ Genuæ*, & quod hęc clauſula habeatur loco clauſulæ codicillaris dicit *Ioſeph Ludou. dec. 118.* & vt habeat vim clauſulæ codicillaris retrahendi directam ſubſtitutionem ad fideicommiſſariam vide *Franciſcum Marcb. deciſ. Delfinali 172. par. 2. Crauetta conſil. 305. Dec. conſil. 205. Mauheſil. ſingul. 140.* & idem *Crauett. in conſil. 1. pro Genero* dicit hanc clauſulam facere, vt ad concluſionē reſtricta actio non credatur. Immò quod trahitur ad illud remedium quod concurrere non poteſt cum remedio expreſſo, & inſtituto, dummodò ex narratis colligi poſſit, & quod ex clauſula iſta poteſt aliquis obtinere ex cauſa probata, & non deducta *Rauden. in tractat. de Analogis cap. 40.* & licet dicta clauſula omni meliori modo multos habeat effectus, vt dixi, non tamen tollit vitium contrarietatis, vt quando difformis ſit petitio, & non conueniat probatio petitioni, vt per *Capyc. dec. 96.* vbi ego dixi, nec poſſet operari clauſula hæc circa ea, quæ nullo modo narrata ſunt, & propoſita, nec poſſunt comprehendi in narratione. *Aymon. Crauett. conſil. 151. Grammat. dec. 105.* nec etiam operatur vbi eſt expreſſa clauſula ſpecialis *Verall. dec. 124. par. 1. Franc. Marcb. dec. 442.* nec clauſula iſta tribuit vim, & effectum actioni nullæ, vt per *Menocb. de arbitr. iudic. quæſt. 47.* ſicut etiam nihil operatur clauſula prædicta, quando adeſt defectus poteſtatis, vel exprimitur modus ineptus, & actus nō poteſt deſcēdere ex expreſſo, vt per *Menocb.* de quo vide etiam *Caſſador. dec. 7. in titulo de appellat. & Crauetta conſil. 151.* poſita tamen hæc clauſula in decretis, vel actibus ſimilibus magni ponderis eſt pro eorum ſubſtantia, vt dicit *Puteus in dec. 230. par. 2.* & multa alia ad materiam dictæ clauſulæ omni meliori modo vide *Oraſcb. dec. 142. Iaſ. in §. omnium Inſtitut. de action. Rota Genuæ dec. 65. & 91. Ludou. deciſ. Peruſ. 117. Marant. in Spec. par. 6. titul. de libellor. oblat. Dec. conſil. 14. & 221. Hyppol. de Marſil ſingul. 36. Corne. conſil. 106. Alex conſil. 112. Fulgoſ. conſil. 110. Angel. conſil. 183.*

Et cum prædicta clauſula finem imponam iſtis meis lucubrationibus, & additionibus ad dictas Deciſiones Sacri Regij Conſilij Neapolitani dicens iſto, & omni alio meliori modo, vt ſicut ſaluat omnes defectus, vt vidiſti, ità ſaluet omnes defectus, qui forſan apparebunt in noſtris dictis, & ſcriptis; ne inuidi noſtra ſcripta in nihilo cauillari poſſint. Laus Deo, & Beatiſſimæ Virgini Mariæ, & Angelo meo Cuſtodi, & Sanctæ Luciæ meæ Aduocatæ, cuius feſtum celebramus hodie 13. Menſis Decembris Anno milleſimo ſexcenteſimo vigeſimo ſeptimo, & Sanctis Hieronymo, Franciſco de Aſſiſio, Franciſco de Paula, Vito, Antonio, & Barbaræ, & Flauiæ, & Carolo Borromeo Aduocatis meis. Amen.

Ego Flaminius Monacus Patritius Conſentinus in vtroque Iure Doctor.

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

INDEX VERBORVM OMNIVM, ET RERVM, quæ in hoc opere continentur.

A

ACtor, qui debet exhibere aliquã ſcripturam, an excuſetur, dicens illam non habere, & in quibus caſibus non tenetur reo edere ſcripturas, deciſio.40. numero 1. & 3. fol. 70
Accuſationem fiſcus an poſſit proſequi, deſiſtentibus accuſatoribus, & non procedentibus, dec.39.nu.14. 78
Agnati, & ſuccedentes ab inteſtato, an citandi ſint in legitimatione filiorũ naturalium, & quid in ſpurijs, & de ſtylo legitimationis in Regno Neapolitano, & an taliter legitimati, intelligantur etiam quoad Sedilia Ciuitatis Neapolis legitimati, dec.34 n.2. 58
Alimẽtorum cauſa an compromittatur, dec.3. nu.6. 6
Amiſſio teſtamenti quomodo probetur, dec.41. nu.3. 81
Andreas Molfeſius laudatur, dec 36.n.14. 65
Anellus Amatus laudatur, dec.13.n.3. 17
Animalia capta in paſcuis an debeant liberari ſub cautione, vel detineri donec ſoluta fuerit fida, & diffida, dec.32.n.27. 50
Animalia an comprehendãtur in banno prohibitiuo, vel illa immittentes in locis prohibitis, dec 32 nu.23. 49
Animalia clericorum an comprehendãtur ſub prohibitione bannorum ſumendi paſcua in territorijs, dec.32.nu.30. 51
Antonius Faber laudatur, ibidem.
Antoninus Theſaurus laudatur, deciſ. 29. nu.3. 36
Appellatione ſublata, an cenſeatur ſublata nullitas, dec.27.n.9. 34
Appellationis remedia plura contra ſententiam, dec.27.n.2. 33
Appellatione ſublata, an recurſus ſublatus etiam intelligatur, dec.27.n.1. eod.
Appellatione Graſſiæ an veniat lana, dec.23. nu.3. 28
Appellatione prohibita per ſtatutum, an cenſeatur prohibitus recurſus, dec.27.n.8. 34
Appellare an poſſint banniti, dec.27.n.6. 33
Aſſecurationis iuramentũ quomodo, & quando præſtari debet à vaſſallis Baroni, deciſ. 37.n.40. 69
Aſſecurationis literas an ſufficere loco inueſtituræ in Regno vtriuſque Siciliæ, deciſ. 37. nu.40. 69
Aſſenſus Regius an poſſit impetrari poſt mortem vẽditoris, & emptoris, dec.43.n.11. 86
Aſſenſum expediri facere an ſpectet ad venditorem, vel ad emptorem, dec.43.n.12. 87
Aſſenſum an teneatur Rex præſtare, dec. 43. n. 3. 87
Aſſiſtentia, non præſentato inſtrumento dotali in forma probante, an concedatur, deciſ.6. nu.1. 7
Audientia teſtium an committatur in criminalibus, dec.7.n.1. 8
Audientia teſtium quibus committatur, dec.7. nu 4. 9
Aui legatum an extinguatur per legatum factum per patrem filiæ, dec.33.n.9. 56
Authentica hoc niſi, Cod de ſolut. an poſſit renunciari. dec.2.nu.12. 3
Authoritas Doctoris an deſideret probationem, dec.39.n.11. 78
Author quomodo iudicauit, & conſuluit ſuper renunciationibus vxorum in bonis mariti, deciſ.19.n.5. 37
Author ſcripſit ſuper Codice, dec.39.n.13. 78
Author fecit Additiones ad Deciſiones Neapolitanas Capycij, dec.6.nu.2. 7

B

BAnna probibitiua ingreſſum animalium in paſcuis, an comprehendat animalia, vel immittentes, dec.32.n.23. 49
Banna, & prohibitiones ſumendi paſcua an comprehendant animalia Clericorum, deciſ. 32. nu.30. 51
Banniti an appellent, dec.27.n 6. 33
Baro an habeat vſum paſcendi in demanialibus Vniuerſitatis, & quomodo, deciſ. 32. n.35. 53
Baroni quomodo debeat vaſſallus præſtare iuramẽtum aſſecurationis, dec.37.n.40. 69
Baro an poſſit ponere cuſtodem in defenſis, vel Vniuerſitas, dec.32.n.39. 54
Bartholi laudes, dec.37.n.48. 72
Bartholomaus Camerarius laudatur, dec.37. nu.38. 69
Beneficia incompatibilia poſſidens, an poſſit agere ſpolio, dec.1.n.9. 2
Beneficio quod ſocer nõ teneatur, niſi in quantum facere poteſt, an poſſit renunciari, deciſ.2 n.10. 3
Beneficio Authenticæ hoc niſi, Cod. de ſolut. an poſſit renunciari, dec.2.n.12. 3
Beneficium, ſeu in integrum reſtitutio an concedatur, votata cauſa, & de praxi, dec.15. nu.2. 19
Blaſeus Doctor Siculus laudatur, deciſ. 32. nu.5. 42

Bona

Digitized by Google

Bona debitoris an poſſint dari inſolutum, deciſ.2.n.13. 4
Bona hæredis an poſſit obligare defunctus, deciſ.20.n.5. 25
Bona vſurariorum an ſint tacitè hypothecata pro vſuris reſtituendis, dec.39.n.7. 78
Bongiornus Doctor Siculus laudatur, dec.32.nu.5. 42

C

CAmillus Borrellus laudatur, deciſio.5.nu.3. 6
Campo Martio an æquiparetur feudũ, vel rei ſacra, vel ſit in commercio, dec.33.n.1. 54
Capituli Regni Neapolitani incip. Ex præſumptuosè materia, dec.35.nu.4.cum numeris ſequent. 60
Carcerari an poſſit, qui non tenetur inſolidum, dec.2.n.11. 3
Carolus de Tapia laudatur, dec.12.in fine. 16
Caſus omiſſus an remaneat in diſpoſitione iuris communis, dec.36.n.5. 64
Cauſa alimentorum an compromittatur, dec.3.nu.6. 6
Cauſa votata an conceditur beneficium, ſeu in integrum reſtitutio, dec.15.n.2. 19
Cauſa emphyteuſis an compromittatur, dec.3.nu.4. 5
Ceſſis iuribus per vxorem primis, & ſecundis emptoribus, quomodo vti poſſint ceſſionibus, dec.29.n.11. 39
Cibi appellatione an veniat potus, deciſ.32.nu.37. 54
Circuitus quando vitandi ſint, dec.6.n.12. 8
Citandi an ſint agnati in legitimatione filiorum naturalium, dec.34.n.2. 58
Citandus an ſit iterum qui dixit, nolo comparere, vel qui cum fuerit citatus, aſcendit equum, & receſſit à longe, dec.28.n.2. 35
Citatus ad omnes, & ſingulos actus in forma ſi fuerit contumax, an debeat iterum citari, dec.28.n.1. 35
Ciuis an poſſit vocare in iudicio Vniuerſitatem ſine venia, dec.2.n.9. 3
Ciuium appellatione qui veniant in paſcuis, dec.32.n.33. 52
Clara deciſio ex inſtrumentis quando dicatur, & quid de clara deciſione iuris, dec.11.nu.6. 14
Clauſulæ citra præiudicium venientium ab inteſtato in legitimatione effectus quid ſit, dec.34.n.3. 58
Clauſula quibuſcumque quid operetur, deciſ.43.nu.2.cum ſeq. 84
Clauſula omni meliori modo virtus, & effectus, dec 43.n.16. 89
Clauſula non aliter, nec alio modo, virtus, dec.24.n.2. 28
Clauſula non aliter, nec alio modo, an operetur, tradita poſſeſſione in alienatione rerum Eccleſiæ, ibidem.
Et quid in feudis, ibid.
Clauſula codicillaris an ſaluet teſtamentum nullum, dec.8.n.5. 9
Clericus laicum conueniens in Curia ſeculari, an teneatur ſatiſdare, dec.4.n.1. 6
Clericus an teneatur obſeruare Regiam Pragmaticam de præuentione moder. deciſ.4.nu.2. eod.
Clericus an teneatur ad emendam damni pro animalibus damnum dantibus in agris, quo caſu Iudex laicus an ſit adeundus, vel eccleſiaſticus, & an Clerici ipſi teneantur ad fidam, & diffidam, vel animalium cuſtodes, & paſtores, dec.32.n.30. 51
Clericorum animalia an comprehendãtur ſub prohibitione bannorum ſumendi paſcua in territorijs, dec.32.n.30. eod.
Clericus beneficiarius an poſſit matrimonium contrahere. dec.34.n.4. 59
Codicillaris clauſula an ſaluet teſtamentum nullum, dec.8.n.5. 9
Compromiſſum an fiat ſuper paragio, dec.3.num.2. 5
Compromiſſum an fiat ſuper emphiteuſi, & quid de rebus alienari prohibitis, dec.3.num.4. 5
Compromiſſum an fiat in cauſa alimentorum, deciſ.3.nu.6. 6
Compromiſſum inter affines an impediatur per copiam capitulorum, dec 11.n.1. 13
Compromiſſum an habeat locum inter cõiuges, dec.11.n.1. eod.
Compromiſſum an habeat locum affinitate diſſoluta, & an inter quondam priuignum, & nouercam, & inter quondam generum, & ſocerum, & inter quondam nurum, & ſocerum, & quid permanente vidua in viduitate, dec.11.n 2. eod.
Compromiſſum an peti poſſit in cauſis inſtrumentarijs, cum limitationibus, deciſ.11.nu.5. 14
Compromiſſum vigore Regiæ Pragmaticæ in hoc Regno an dicatur neceſſarium, dec.25.nu.4. 33
Compromiſſum inter minores an requirat Iudicis decretum, dec.25.n.5. eod.
Confeſſio extraiudicialis an, & quando probet, deciſ.37.num.43.47.& 48. 71.& 72.
Confeſſio facta abſente parte pro exoneratione conſcientiæ, an probet, deciſ.37.num.47. 72
Confeſſio extraiudicialis in cauſa criminali facta, an præiudicet, deciſ.37.nu.45.& ſeq. fol. eodem.
Confeſſio facta in foro poli, an noceat in foro fori,

Digitized by Google

fori, deciſ.37.nu.47. eod.
Confeſſio geminata an probet, deciſ.37.nu.46. fol. eodem.
Confeſſio facta in iudicio nullo, an noceat, deciſ.37.num.50. eod.
Confeſſio per errorem, an & quando reuocari poſſit, deciſ.37.num.51. 73
Coniunctio ex vtroque latere, an ſit in conſideratione in feudis, deciſ.36.nu.4. 63
Conſuetudo Neapol. an habeat locum patre, vel matre exiſtente in medio, deciſ. 38. num. 1. 74
Contradictio an conſeruet poſſeſſionem, etiam nulla data notitia aduerſario, vel intimatione, deciſ.32.num.2. 42
Contraueniens pacto de non alienando, an teneatur ad intereſſe, deciſ.22. num.3. 26
Contumax quando audiatur refectis expenſis, deciſ.28.num.4. 35
Creditoris electio in vendenda aliqua re debitoris, an ſemper tranſeat, deciſ. 13. num.3. 17
Creditor in actione perſonali ſine aſſenſu, an poſſit exequi ſuper feudo in ſubſidium, deciſ.13. num.5. eod.
Crimina an ſola pœnitentia tollantur, dec.39. num 6. 77
Cuſtodem ponere in defenſis an ſpectet ad Baronem, vel ad Vniuerſitatem, deciſ. 32. num.39. 54
Cuſtodes paſcuum an poſſint arcere damnificantes, vel pignorare, vel pœnam exigere, aut damnum remiſſiuè, deciſ. 32. num. 40. eod.

D

Damnum datum ab animalibus Clericorum in paſcuis, an teneantur Clerici emendare, vel animalium cuſtodes, & paſtores, & quid de fida, & diffida, deciſ.32. num.30. 51
Damnum animalium an teneatur Dominus emendare, ſi animalia intrent territorium bannitum abſque culpa, vel ſi fuerint deperdita & reperiantur in paſcuis, dec.32. num.24. 50
Debitores an poſſint dare bona in ſolutum, deciſ.2. nu.13. 4
Decima ſolutio an ſpectet ad nouum poſſeſſorem, deciſ.10.nu.2. 11
Deciſio clara ex inſtrumentis quando dicatur, & quid de clara deciſione, deciſ.11. num.6. 14
Declaratio voluntatis teſtatoris quomodo probetur, deciſ.41. num. 1. vſque ad num. 5. fol.81. & 82.
Decretum Iudicis an requiratur in compromiſſo inter minores, dec.25.nu.5. 33
Decretum præambuli quomodo, & quandò interponatur, deciſ.8.nu.8. 9
Defunctus an poſſit obligare bona hæredis, deciſ.20. nu.5. 25
Diffida pœna quanta ſit, deciſ.32.nu 28. 51
Diſpenſatio an differat à legitimatione, deciſ.34. nu.1. 57
Doctoris authoritas an probationem deſideret, deciſ.39.nu.11. 78
Dominij tranſlationem an impediat pactum de non alienando, & quando, deciſ. 22. num.2. 26
Dominum an poſſit vocare in iudicio vaſſallus ſine venia, dec.2. nu.9. 3
Domus legata ſi reficiatur an legatum extinguatur, deciſ.33. nu 5. 55
Dos filiæ ſpuriæ an ſit filiorum, vel reuertatur ad dotantem, deciſ.21.nu.1. 25
Dotis petitio an fiat ſine inſtrumento dotali in Ciuitate Neapolis cum limitationibus, deciſ.6. nu.4. 8

E

Edere ſcripturas reo quando teneatur actor, deciſ.40. nu.1. & 3. 79
Emologari an poſſit laudum nullum, deciſ.19. num.2. 23
Emphyteuſis cauſa an compromittatur, deciſ.3. nu.4. 5
Emptore mortuo an poſſit impetrari Regius Aſſenſus ſuper feudalibus, deciſ. 43. num.11. 86
Emptor, vel venditor an teneatur expediri facere Regium Aſſenſum, deciſ. 43. num.12. 87
Enormis læſio quæ ſit, & quæ enormior, & quæ enormiſſima, deciſ.29. nu.9. 38
Enormiter læſa in dote quando dicatur uxor, deciſ.29. nu.8. eod.
Excuſſio an facienda per creditorem ad inſtantiam alterius Correi contra alium Correum obligatum expenſis Correi petentis, deciſ.16. nu.2. & 3. 20
Excuſſionis beneficium an habeant mercatores, & quare, deciſ.16.nu.3. eod.
Executio feudorum an fiat in ſubſidium, & quid intentata aſſiſtentia, deciſ. 13. num.4. 17
Exemplatio ſcripturæ Iudicis authoritate, an requirat partis citationem, deciſ.43. nu.4. & 5. 85
Exemplum an faciat plenam, vel ſemiplenam probationem, deciſ.43. nu 6. eod.
Exemplum exempli an probet, deciſ. 43. num.7. 86
Exemplum, index, copia, tranſumptum, an ſint idem, deciſ.43. nu 8. eod.

Digitized by Google

INDEX.

Exhibere ſcripturas an excuſetur actor dicens illas non habere, deciſ.40 nu.1.& 3. 79

Exhibitio protocolli quomodo fiat, deciſ.40. num.7. 80

Expenſis refectis quando audiatur contumax deciſ.28. nu.4. 35

Extraiudicialis confeſſio an, & quando probet, deciſ.37 nu.43.& 47.& 48. 71.& 72

Extraiudicialis confeſſio facta in cauſa criminali, an praeiudicet, deciſ.37. num.45. & ſequent. 72

F

Fabius de Anna laudatur, deciſ.3. num.3. 5

Fabius Riccardus laudatur, deciſ.38.nu.3. fol.74.

Facultas conceſſa an videatur conſumpta vnico actu, deciſ.43. num.14. & 15. 87 & 88.

Feudalia an poſſint ſine titulo poſſideri, deciſ.1. nu.1. 1

Feudales cauſae quae ſint. deciſ.3.nu.4. 5

Feuda an diuidantur, deciſ.13. nu.1. 16

Feuda titulata an veniant in obligatione feudorum, & quando vendantur ad creditorum inſtantiam, & quae dicantur feuda titulata, deciſ.13.nu.2. eod.

Feudi differentia, & emphyteuſis, deciſ.24 num.4. 30

Feudi executio an fieri poſſit ad inſtantiam creditoris non habentis Regium Aſſenſum in actione perſonali in ſubſidium, deciſ.13. num 5. 17

Feudi onus an ſit vita, & militia, deciſ.3. num.5.fol.6. Et deciſ.10.nu.1. 11

Feudalis res an praeſumatur ſi eſt infra fines feudi, vel redititia feudo, deciſ.32.nu.8. & 9. 43. & 44

Feudorum executio an fiat in ſubſidium, & quid intentata aſſiſtentia, deciſ.13. nu.4. fol.17.

Feudo antiquo non proueniente à matre, an ſuccedat frater vterinus, deciſ.36. nu.8.

Feudum an ſit hypothecatum ſi non adeſt aſſenſus, deciſ.20. nu.4. 25

Feudum an aequiparetur rei ſacrae, vel Campo Martio, vel ſit in commertio, deciſ.33. num.1. 54

Feudo legato an debeatur extimatio, ibidem.

Feudatario decedente ſine haerede, & illius nullo apparente legitimo ſucceſſore, an fiſcus habeat intentionem fundatam, & an illius poſſeſſio ſequeſtretur penes Fiſcum, deciſ.35. nu.4. 60

Et quid ſi feudum in vita Baronis fuit alienatum, & quid in ſubfeudis, num.7. & 8. f.61. Et quanto tempore duret ſequeſtrum num.9. ibidem.

Feudatarij an priuentur feudo propter culpam, & delictum, & an eorum filij, & deſcendentes, & quid quando deliquerint in Dominum, deciſ. 37. num.35. cum ſequent. 68

Foemina iure feudorum an excludatur in ſucceſſione feudi, deciſ.36.nu.1. 63

Et quid de iure Regni Neapolis, deciſ.36. nu.3. & 6. 63.& 64

Fida, & diffida donec ſoluta fuerit, an debeant liberari ſub cautione; vel detineri animalia capta in paſcuis, deciſ. 32. num.27. 50

Fidam, & diffidam pro animalibus Clericorum, an Domini teneantur ſoluere, vel paſtores, deciſ.32. nu.30. 51

Fidae differentia, & ſeruitutis fidae quae ſit, deciſ.32. nu 21. & 22. 49

Fida ſolita an ſemper debet exigi, deciſ.32. num.29. 51

Fidelitas an ſit de ſubſtantia feudi, deciſ.37. num.40. 69

Fidelitas quomodo iurari debeat, ibidem.

Fidelitas an remitti poſſit, & quid de iuramento fidelitatis, ibidem.

Filiae ſpuriae dos an ſit filiorum, vel reuertatur ad dotantem, deciſ.21. nu.1. 25

Filius an liquidabit inſtrumentum contra patrem via ritus Magnae Curiae Vicariae, deciſ.2.nu.3. 2

Filius agens contra patrem pro alimentis, an teneatur petere veniam, deciſ. 2. numero 7. 3

Filius ſpiritualis an aget ſine venia contra compatrem, & quid de filijs ſpurijs, deciſ. 2. nu.5. 3

Fines quomodo diuidantur, & quomodo probentur, & praeſcribantur, deciſ.32.nu.13. cum ſeq. 44 & 45

Fiſcus an poſſit proſequi accuſationem deſiſtente accuſatore, deciſ.39. nu.14. 78

Flauius Amendola laudatur, deciſ.19. nu.5. fol.37.

Forma inſtrumentorum quae ſit in Regno Neapolitano, deciſ.12.nu.2. 15

Frater conſanguineus, vel ſoror vtrinque coniuncta an praeferatur in ſucceſſione feudi, deciſ.36 nu.7. 64

Frater conſanguineus an ſuccedat cum fratre vtrinque coniuncto in paragio debito ſorori ſine filijs decedenti, ibidem.

Frater vterinus an ſuccedat in feudo fraterno antiquo non proueniente à matre, ibidem nu.8.

Frater vterinus an ſuccedat cum fratre vtrinque coniuncto in bonis ex linea materna

terna

terna ad fratrem mortuum obuentis, ibidem num.10. Et quid de ſorore vterina cum fratre vterino ibidem nu.11. 65
Frater vterinus an ſuccedat cum fratre vtrinque coniuncto mortua ſorore vterina in bonis maternis, ibidem nu.13.
Frater non coniunctus ex illo latere vnde feudum prouenit, an ſuccedat, ibidem num.9.
Frater an ſuccedat in feudo fratri mortuo, & an ſuccedant nepotes, & fratres conſobrini, ibidem nu.14.
Frater an ſuccedat fratri in ſubfeudis, ibidem num.15.
Frater contra fratrem an liquidabit inſtrumentum via ritus Magnæ Curiæ Vicariæ, deciſ.2.nu.4. 3
Fructibus non perceptis an debeatur vita, & militia, deciſ.10.nu.6. 12
Fructus feudi hereditarij an poſſint exequi ad inſtantiam creditoris feudatarij defuncti contra eius heredem, deciſ.20. numero 1. 24
Fructus feudi an veniant in hypotheca, ibidem nu.3.
Fruges quæ ſint, deciſ.23.nu.4. 28
Frumento legato ſi conſumitur viuo teſtatore, & poſtea aliud reponitur, & mortis tempore reperitur, an debeatur frumentum illud, deciſ.33.nu.8. 56
Fuluius Conſtantius laudatur, deciſ.17. num.1. 21
Furcarum erectio an ſit meri Imperij, & quomodo, deciſ.32.nu.14. 45

G

Garſias Maſtrillus laudatur, deciſ.35. num.10. fol.61. Et alij Doctores Siculi, deciſ.32.nu.5. 42
Geminata confeſſio, an probet, deciſ.37. numero 49. 72
Gener contra ſocerum an poſſit liquidare inſtrumentum via ritus Magnæ Curiæ Vicariæ, deciſ.2.nu.2. 2
Graſſia appellatione quæ contineantur, deciſ.23.nu.3. 28
Graſſia appellatione an veniat lana, ibidem num.4.

H

Hæres ex teſtamento nullo an poſſit declarari hæres, vel inſtitutus in codicillis, deciſ.8.nu.2.& 6. 9
Hæres an ſoluere poſſit primo creditori venienti ſi ſciuerit alios eſſe creditores anteriores, deciſ.9.nu.2. 10
Hæres in feudo an teneatur habere ratum factum defuncti, deciſ.20.nu.2. 24
Hæres, qui ſe proprio nomine obligauit, an poſſit opponere inuentarij diſcuſſionem, deciſ.25.nu.1. 31
Hæres promittens ſoluere creditoribus, vel legatarijs, an de ſuo promiſiſſe videatur, ibidem num.2.
Hæredis inſtitutio ſine ſcriptura, an poſſit per teſtes probari, deciſ.41.nu.5. 82
Hæredis bona an poſſit obligare defunctus, deciſ.20. nu.5. 25
Hieronymus Magonius laudatur, deciſ.29. num.3. 37
Hypothecatum an ſit feudum ſi non adeſt aſſenſus, deciſ.20. nu.4. 25
Hominis generatio quomodo fiat ex maſculo, & fœmina, deciſ.38.nu.2. 74

I

Iacobus Cancerius laudatur, deciſ.29.numero 4.fol.37. Et deciſ.2. nu.13. 2
Imperij meri an ſit furcarum erectio, deciſ.32.nu.14. 45
Index, exemplum, copia, tranſumptum, an idem ſint, deciſ.43.nu.8. 86
Inſolidum qui non tenetur, an carcerari poſſit, deciſ.2.nu.11. 2
Inſtantiæ peremptionis materia remiſſiuè, deciſ.5.nu.1. 6
Inſtrumentum dotale an requiratur in petitione dotis, deciſ.6.nu.4. 8
Inſtrumentum in forma probante quando dicatur, & quæ requirantur, ibidem numero 3. 7
Inſtrumenta an, & quando poſſint reaſſumi, & quæ requirantur in reaſſumptione, & quæ impediant, & de Praxi, deciſ.12. num.1. 14
Inſtrumentum via ritus M.C.V. an poſſit liquidari per generum contra ſocerum, deciſ.2.nu.2. 2
Inſtrumentorum forma quæ ſit in Regno Neapolitano, deciſ.12.nu.2. 15
Inſtrumentum via ritus M.C.V. an liquidabit frater contra fratrem, deciſ.2.numero 4. 3
Inſtrumento dotali non præſentato in forma probante, an concedatur aſſiſtentia, deciſ.6.nu.1. 7
Inſtrumento præſentato an ſit adhibenda fides petita exhibitione protocolli, deciſ.40. num.6. 79
Intereſſe quid ſit, & quando debeatur, & quæ ſit differentia inter intereſſe lucri ceſ-

ſantis, & damni emergentis, & quomodo taſſetur, & quæ ſint probanda, deciſ.30. nu.4. 75
Intereſſe quando remiſſum cenſeatur per ſortis receptionem ibidem remiſſiuè.
Intereſſe alterius intereſſe an debeatur, & an vſura, & intereſſe ſint idem, deciſ. 17. nu.1.& 2. 20.& 21
Intereſſe annuorum introituum in tempore non ſolutorum, an debeatur, & ad quam rationem, ibidem nu.6.
Intereſſe an ſit probibitum ſicut vſura, deciſ.39. nu.3. 75
Inueſtituræ loco an ſufficiant literæ aſſecurationis in Regno vtriuſque Siciliæ, deciſ.37. nu.40. 69
Ioannes Aloyſius de Septimo laudatur, deciſ.32 nu.5. 42
Ioannes Aloyſius Mormilis laudatur, dec.32. nu.4. 42
Ioannes Aloyſius Riccius laudatur, dec.39. nu.5. 76
Io. Andreas laudatur, deciſ.34.nu.4. 59
Ioannes Andreas Georgius laudatur, deciſ.36. num.14. fol.65. Et deciſ. 24. numero 1. 28
Ioannes Angelus Piſanellus laudatur, deciſ.36. nu.4. 63
Ioannes Antonius Lanarius laudatur, deciſ.40. num.7. fol 80. Et deciſ. 32. numero 32. 52
Ioannes Baptiſta Valenzuela laudatur, deciſ.32. nu.13. 44
Ioannes Franciſcus Capiblancus laudatur, deciſ.32.nu.21. 49
Ioannes Franciſcus de Ponte laudatur, deciſ.30.nu.4. 39
Ioannes Maria Nouarius laudatur, deciſ.2. num.12. 3
Ioannes Vincentius de Anna laudatur, deciſ.32. nu.33. 52
Iudex quid faciet teſtibus ſuſpectis, deciſ. 7. num.5. 9
Iudex Eccleſiaſticus, vel ſæcularis an ſit adeundus pro damnis factis in paſcuis ab animalibus Clericorum, deciſ.32. nu.30. remiſſiuè. 51
Iudice mutato an debeat per ſucceſſorem pars citari, deciſ.28. num.3. fol.35. Et quid mortuo reo, vel actore remiſſiuè, ibidem.
Iudex an grauet quando mittit aliquem in poſſeſſionem ex teſtamento nullo, deciſ.8. num.4. 9
Iudicis decretum an requiratur in compromiſſo inter minores, deciſ.25.nu.5. 33
Iudicis iuſſus an excuſet à dolo ſoluentem, deciſ.9. nu.3. 10
Iulius Cæſar Imbrianus laudatur, deciſ.28. num.1. 35
Iuramentum quid operetur data læſione in vxore, deciſ.29. nu.7. 38
Iuramentum aſſecurationis quomodo præſtari debeat à vaſſallis Baroni, deciſ.37. numero 40. 69
Iuribus ceſſis per vxorem primis, & ſecundis emptoribus quomodò vti poſſint ceſſionibus, deciſ.29. nu.11. 39
Iuriſdictio conceſſa in vaſſallos non circumſcripto territorio an faciat, vt horum Dominus de eis cognoſcat, etiam ſi deliquerint in territorio alterius terræ, in quo ſita eſt etiam terra non habens proprium territorium, deciſ.18. nu.1. cum ſequ. 22
Ius paſculandi quanto tempore præſcribatur, deciſ.32. nu.32. 52
Iuſſus Iudicis an excuſet à dolo ſoluentem, deciſ. 9. num. 3. 10

L

Lana an veniat appellatione Graſſiæ, deciſ.23. nu.4. 28
Laudi nullitas ex defectu poteſtatis, an poſſit allegari ſi fuerit renunciatum iuri dicendi de nullitate, deciſ.19. nu.3. 23
Laudum nullum an ſit exequendum quando dictum eſt de nullitate, & quid ſi fuerit renunciatum nullitatibus, ibidem nu.1.
Laudum nullum an poſſit emologari, ibidem num.2.
Laudum an poſſit reduci ad arbitrium boni viri ſi fuerit huic exceptioni renunciatum, ibidem nu.4. 24
Legatum an extinguatur relictum pro puella maritanda ſi nupſerit viuo teſtatore, deciſ.33. nu.3. 54
Legatum quantitatis an tollatur per legatum ſpeciei, ibidem nu.4. 55
Legatum an extinguatur ſi poſt teſtamentum rem legatam teſtator alteri obligauerit, ibidem nu.6.
Legatum an extinguatur vendita re legata per teſtatorem, ibidem nu.7.
Legatum aui an extinguatur per legatum factum per patrem filiæ, ibidem num.9. 56
Legatum dotis factum per patrem filiæ, quam viuente eo maritauit, an extinguatur ſi dotem dedit, ibidem nu.10.
Legato fundo Titio in teſtamento, & eodem poſtea legato Caio in Codicillis cui debeatur, ibidem num.11.
Legatum quando cenſeatur reuocatum, ibidem num.16. cum ſequ. 57

Digitized by Google

Legatum nominis debitorum an extinguatur per exactionem, ibidem num.15. Et quid liberatione legata, & quid exacta pecunia, & alia re empta, an cenſeatur ſubrogata pro legato, ibidem.

Legata re ſi perijt in vita teſtatoris, vel fuerit donata, an ſit legatum ademptum, ibidem num.14.

Legans Sempronio, & poſtmodum dicens, quod legaui Sempronio lego Titio, an cenſeatur ademptum legatum, ibidem nu.12. 56

Legans alicui Eccleſiæ, vbi elegit ſepulturam, ſi mutauit ſepulturam, an videatur ademiſſe legatum, ibidem nu.13.

Legitimatio an differat à diſpenſatione, deciſ.34. nu.1. 57

Legitimatus an ſuccedat in feudis, ibidem num.3. 58

Legitimati an intelligantur filij etiam quoad Sedilia Ciuitatis Neapolis, ibidem nu.2.

Legitimus contradictor quis ſit in decreto præambuli, deciſ.8. nu.7. 9

Læſa in dote enormiter vxor quando dicatur deciſ.29. nu.8. 38

Læſione data in vxore quid operetur iuramentum, ibidem nu.7.

Libelli concluſio an ſit attendenda, vel narratio, deciſ.1. nu 5. 1

Libellus generalis an admittatur in petitione hæreditatis, deciſ.31. nu.1. 40

Libellus alternatiuus an admittatur, ibidem num.2. Et quando num. ſequ.

Liberari an debeant animalia capta in paſcuis ſub cautione, vel detineri, donec ſoluta fuerit fida, & diffida, deciſ.32. numero 27. 50

Lite pendente an poſſit fieri præambulum, deciſ.8. num.1. & 9. & 10. f.9.&10

Litis pendentia an impediat litis ingreſſum, deciſ.5. num.1. fol.6. Et quando dicatur litis pendentia, & in quibus impediat, vel non litis ingreſſum, ibidem num.3.

Literæ aſſecurationis an ſint loco inueſtituræ in Regno vtriuſque Siciliæ, deciſ.37. num.40. 69

M

M*Andatum quando expiret, vel non morte mandantis, deciſ.35. num.12. cum pluribus ſequentibus.* 62

Manifeſtus vſurarius quis dicatur, deciſ.39. num.15. 78

Marcus Antonius Peregrinus laudatur, deciſ.22. nu.2. 26

Materia Capituli Regni incip. ex præſumptuosè, deciſ.35. nu.6. 60

Matrimonium contrahere an poſſit Clericus beneficiatus, deciſ.34. nu.4. 59

Minadous laudatur, deciſ.1. nu.5. 1

Mortuo principali quomodo transferatur iudicium in hæredes, & de ſtilo Neapolis, quo caſu quomodo ſit formanda ſententia, deciſ.35. nu.11. 61

Mulier confeſſa in inſtrumento venditionis cum viro pecuniam perueniſſe ad eam, & ad virum, an poſſit agere ad rem venditam, & an cenſeatur pecuniam verſam in vxoris vtilitatem, deciſ.29. nu.1. 36

Mulier quando dicatur vna cum viro alienare, ibidem num.2.

Muſcatellus laudatur, deciſ.5. nu.3. 6

N

N*Eceſſarium an dicatur compromiſſum in hoc Regno vigore Regiæ Pragmaticæ, deciſ.25. nu.4.* 33

Nicolaus Antonius Gizzarellus laudatur, deciſ.2. num.14. fol.4. Et deciſ.40. numero 5. fol.79. Et deciſ.43. nu.11. 86

Nicolaus Franciſcus Conſtantius laudatur, deciſ.29. nu.4. 37

Nominatio teſtium quomodo fiat, & de praxi, deciſ.7. nu.3. 9

Nullitas an cenſeatur ſublata, appellatione ſublata, deciſ.27. nu.9. 34

O

O*Bligatio an teneat, ſi tutor obligat ſe proprio nomine, dec.25. n.3.* 33

Obligatis feudis, an veniant feuda titulata, dec.13 n 2. 16

Officialis ſcientia an ſufficiat, quando Regis ſcientia requiritur, dec.32. n.5. 42

Originali retento, an ſufficiat copiam præſentare, dec.40. n.4. 79

P

P*Actum de non alienando, an impediat venire in obligatione bonorũ generali rem probibitam alienari, dec.22. n.1.* 26

Pactum an intelligatur, rebus ſic ſtantibus, dec.30. n.2. 39

Pactum de non alienando an impediat dominij tranſlationem, & quãdo, dec.22. n.2. 26

Papa an ſiat Doctor V.I. ex eo ſolo quod eſt Papa, dec.39. n.12. 78

Paragij cauſa an compromittatur, deciſ.3. nu.2. 5

Paſcua cuius eſſe præſumantur, Vniuerſitatis, an Baronis, dec.31. n.31. 51

Paſcui, & damni materia ad declarationem

Con-

Conſtitutionis Regni incip. Cum per partes Apulcæ, remiſſiuè, ibid. n.40. 54
Patris loco an habeatur ſocer, & quid de nouerca, dec.2.n.8. 3
Pecunia legata an debeatur re empta ex illa pecunia, dec.33.n.2. 54
Pœna diffidæ quanta ſit, dec.32.n.28. 51
Pœnæ vſurariorum quæ ſint, dec.39.n.5. 76
Petitio dotis an fiat ſine inſtrumento dotali, dec.6.n.4. 8
Petitorium quando ſuſpendi poteſt, deciſ. 37. num.25. 68
Petitorium, vel poſſeſſorium an intelligatur intentatum, quando in libello fuit dictum de ſpolio, & concluſum de reſtitutione rei, ibid.n.24.
Petrus Follerius laudatur, dec.40.n.2. 79
Philippus Paſcalis laudatur, deciſ.10. nu.4. fol.11. & deciſ.11.nu.4. 13
Pompeus Battaglinus laudatur, dec.2.n.2. 2
Poſſeſsio, vel quaſi poſſeſsio in iuribus incorporalibus an acquiratur, non data ſcientia illius, cuius intereſt, dec.32.n.1. 41
Poſſeſſio antiqua an præferatur, ita quod illam probans obtineat, & an egeat titulo, & quid in beneficialibus, ibid.n.6. 42
Poſſidere duo inſolidū an poſſint, ibid.n.7. 43
Poſſideri an poſsint feudalia ſine titulo, dec.1. nu.1. 1
Poſſidēs beneficia incompatibilia an poſſit agere ſpolio, ibid.n.9. 2
Poſſeſſio immemorabilis an requirat titulum oſtendi, dec.32.n.17. 47
Pragmatica prima de arbitris an locum habeat vltra primum affinitatis genus, dec.11. n.2. 13
Pragmaticam Regiam de præuentione, an teneatur obſeruare Clericus, dec.4.n.2. 6
Præambulum an fieri poſsit lite pendente, deciſ.8.n.1.& 9.& 10. 9.& 10
Præambuli materia, & praxis, ibid.n.8.
Præambuli decretum quomodo, & quando interponatur, ibid.
Præſcriptio an locum habeat in finibus, deciſ. 32.nu.3. cum ſequen. 42
Probationem an deſideret Doctoris authoritas, dec.39 n.11. 78
Probationem plenam, vel ſemiplenam an faciat exemplum, deciſ. 43. nu.6. 85
Probatio finium quomodo fiat, dec.32.n.3. cum ſequen. 42
Proceſſus an impediatur, quando agitur contra debitorem creditoris ſui negantem ſoluere, niſi citatis omnibus creditoribus, deciſ.9.n.1. 10
Procurator exigens vſuras, an teneatur ad illarum intereſſe, deciſ.17. num.3. fol.21. Et quid in tutore, nu.4. Et quid in curatore, num.5.
Procurator, qui factus eſt dominus litis, an poſſit procedere mortuo principali, dec.35. nu.1. 59
Proditor an ſtare poſſit in Curia Principis, dec.37.n.41. 70
Prohibita an ſit vſura omni iure, dec.39.n.1. 8.& 9. 75.& 78
Protocollum an teneatur præſentare, qui præſentauit inſtrumentum, ſtante ſuſpitione falſitatis, dec.40.nu.5.fol.79. Et de materia ſuſpitionis inſtrumenti, nu.7. 80
Protocollum quomodo exhibeatur, & probetur, ibid.nu.7.

Q

QVantitatis legatum an tollatur per legatum ſpeciei, dec.33.n.4. 55

R

RAtio, qua motus fuit Author ad faciendum additiones, & annotationes ad deciſiones iſtas, dec.6.n.2. 7
Ratum factum defuncti an teneatur habere hæres in feudo, dec.20.n.2. 24
Rebelles qui dicantur, dec.37.n.42. 70
Recurrere, & ſupplicare an idem ſint, dec.27. nu.3. 33
Recurſus an habeat locum in criminalibus, ibid.n.7. 34
Recurſus an cenſeatur prohibitus, ſi fuerit per ſtatutum prohibita appellatio, ibid.n.8.
Recurſus an reguletur ſecundum terminos appellationis, ibid.n.10.
Recurſus an intelligatur ſublatus ex appellatione ſublata, ibid.nu.1. cum ſeq. 33
Rei ſacræ an æquiparetur feudum, vel Campo Martio, vel ſit in commercio, dec.33.n.1. 54
Releuium quid ſit, & an ſoluatur in fructibus, vel in pecunia, dec.10.n.5. 12
Remedia appellationis quot ſint contra ſententiam, dec.27.n.2. 33
Remedium ſpoliatorum an detur contra titulo poſſidentem, dec.1.n.12. 2
Renunciari an poſſit beneficio Authentica hoc niſi, Cod. de ſolut. dec.2.n.12. 3
Rerum alienari prohibitarum cauſa an compromittatur, dec.3.n.4. 5
Reſcripta Principis quando ſeruanda, dec.37. nu.20. cum ſequen. 68
Reſtitutio in integrum an concedatur votata cauſa, dec.15.n.2. 19
Reſtitutio in integrum petita an faciat ſuperſederi in executione, deciſ.14. num.3. cum ſequen. 19

Reuo-

Digitized by Google

Reuocatio teſtamenti coram quot teſtibus fieri poteſt, dec.41.n.4. 82

Rex an teneatur aſſenſum præſtare, deciſ.43. nu.13. 87

S

SCientia officialium an ſufficiat, quando Regis ſcientia requiritur, dec.32.n.5. 42

Scipio Rouitus laudatur, dec.2. nu.14. fol.4. & dec.39.n.5. 76

Semiplenæ probationes an probent, deciſ. 43. nu.10. 86

Sententia an mandetur executioni, oppoſitis reſpicientibus merita cauſæ, & illius iuſtitiam, & non proceſſus nullitatem, deciſ.14. nu 2. 18

Sententiæ Sacri Neapolitani Conſilij an legis vim obtineant, dec.39.n.10. 78

Seruitute iuris paſcendi exiſtente, vulgo dicta [acqua, & herba commune] an glandium vſus, vel prata includantur, deciſ. 32. nu.38. 54

Seſe Doctor Hiſpanus laudatur, deciſ. 14. nu.2. 18

Sigiſmundus Loffredus laudatur, deciſ. 37. nu.36. 69

Simoniacus, vel intruſus an poſſit agere ſpolio, euius remedio quando præſcribatur, deciſ.1.nu.10. 2

Soceri beneficio, quod non teneatur, niſi in quãtum facere poteſt, an renunciari poſſit, dec.2. nu. 10. 3

Socer an loco patris babeatur, & quid de nouerca, ibid.n.8.

Societas an morte finiatur, & quid ſi fuerit ordinata per patrem teſtatorem, deciſ. 30. nu.1. 39

Societas in conductione vectigalium publicorum an morte finiatur, ibid.n.3.

Solutio decimæ an ſpectet ad nouum poſſeſſorem, dec.10.n.1. 11

Soror vtrinque coniuncta an maſculo præferatur, dec.36.n.1. 63

Spoliatus an debeat ante omnia reſtitui, cum fallentijs, deciſ.37.num.1.cum ſequentibus, vſque ad num.18. fol.65. & ſeq.

Spoliatus quid probare debeat, & quis comparere poteſt, ſi eſt abſens, & an tranſeat in ſingularem ſucceſſorem, ibid.n.16. 67

Spoliator an faciat fructus ſuos, ibid. nu.18. & 19. 68

Spoliatus agens ſpolio an teneatur exhibere titulum, & quando, dec.1.n.6. 2

Spoliatus an poſſit agere ſpolio, quando ius commune reſiſtit, vel conſtat de non iure ſpoliatorum, ibid.n.11.

Spoliatorum remedium an detur contra bonæ fidei poſſeſſorem, ibid.n.1. 1

Spoliatorum remedium an detur contra titulo poſſidentem, ibid.n.12. 2

Spolio an poſſit agere, beneficia incompatibilia poſſidens, ibid.n.9.

Stephanus Gratianus laudatur, deciſ. 29. nu.5. 37

Subſtantia feudi an ſit fidelitas, deciſ. 37. nu.40. 69

Succeſſor an teneatur indicare titulum auctoris ſui, dec.1.n.3. 1

Suſpendi quando poſſit petitorium, deciſ. 37. nu.25. 68

T

TEſtamentum nullum an dicatur quando ſunt hæredes ab inteſtato, remiſſiuè, deciſ.8.n.3. 9

Teſtamentum factum fuiſſe, ex quibus teſtibus probari debet, dec.41.n.1. 81

Teſtamẽti amiſſio quomodo probetur, ibid.n.3.

Teſtamenti reuocatio coram quot teſtibus fieri poteſt, ibid.n.4. 82

Teſtis vnus de viſu an faciat ſemiplenam probationem, dec.43.nu.9. 86

Teſtis, qui dicit, non ſe recordari, an compelli poſſit, vt ſe ſubſcribat in teſtamento, dec.12. nu.1. 14

Teſtibus ſuſpectis, quid faciet Iudex, deciſ.7. nu.5. 9

Teſtium audientia an committatur in criminalibus, ibid.n.1.

Teſtium audientia quibus committatur, ibid. num.4.

Titulum in rebus feudalibus an aliquis teneatur oſtendere, dec.1.n.2. 1

Titulum an quis oſtendere teneatur in poſſeſſione immemorabili, ibid.n.4.

Titulum actoris ſui an teneatur indicare ſucceſſor, ibid.nu.3.

Tituli materia remiſſiuè, ibid.

Tranſumptum, exemplum, copia, index, an idem ſint, dec.43.n.8. 86

Tricennalis præſcriptio, de qua in cap. ſi quis per triginta an locum habeat in hoc Regno, ſtante abſentia Regis à Regno, et an ſufficiat Proregis præſentia in Regno, dec.32. nu.3. & ſequen. 42

Tutor obligans ſe proprio nomine, an eius teneat obligatio, dec.25.n.3. 33

V

VAſſalli an habeant vſum in demanialibus Baronum, & quomodo, deciſ. 32. nu.33. 52

Vaſſallus an poſſit vocare dominum in iudicio ſine venia, dec.2.n.9. 3

Vaſſallus quomodo debeat præſtare iuramentum

tum

Digitized by Google

tum *aſſecurationis Baroni, dec.37.n.40.* 69

Venalia quæ ſint, dec.23.n.5. 28

Venditio gabellæ Vniuerſitatis an ſit nulla, quia non interuenit decretum, & quæ requirantur in alienatione bonorum Vniuerſitatis, dec.14.n.1. 18

Venditor, vel emptor an teneatur expedire Regium aſſenſum, dec.43.n.12. 87

Venditore mortuo an poſſit impetrari Regius aſſenſus ſuper feudalibus, ibid.n.11. 86

Verba aperto iure, quid ſignificent, deciſ.35. nu.5. 60

Vincentius de Franchis laudatur, dec.1.n.5. fol.1.& dec.35.n.16. 61

Vir quando dicatur vnà cum muliere aliena re, dec.29.n.2. 36

Vitæ, & militiæ quæſtio an compromittatur, & an ſuper ea fiat tranſactio, & quid in liquidatione, & an dicantur quæſtiones feudales, dec.3.n.1.& 3. 5

Vita, et militia an ſit onus feudi, ibid.n.5.fol.6. & dec.10.n.1. 11

Vita, & militia an debeatur in fructibus, vel in pecunia, ibid.n.4. 11

Vita, & militia an taxetur reſpectu fructuum feudi, ibidem numero 3.

Vita, & militia an debeatur, fructibus non perceptis, ibid.n 6. 12

Vniuerſitatem ſine venia an poſſit vocare ciuis, deciſ.2.num.9. 3

Voluntas teſtatoris per quot teſtes probetur, dec.51.n.1. vſque ad nu.5. 81.& 82

Vſura an ſit prohibita de omni iure, deciſ.39. n.1.8 & 9. 75.& 78

Vſura, & eius peccatum an idem ſint, ibid. nu.2.

Vſurariorum pœnæ quæ ſint, ibid.n.5.

Vſurariorum bona an ſint tacitè hypothecata pro vſuris reſtituendis, ibid.n.7.

Vſurarius manifeſtus quis dicatur ibid.n.15.

Vſus quomodo intelligatur in paſcuis, & an de mercatura, & induſtria, deciſ.32.n.36. 54

Vſus loquendi an & quando attendatur, deciſ.23.n.2. 28

Vſum paſcendi in demanialibus Vniuerſitatis an habeat Baro, & quomodo, deciſ.32. nu.35. 53

Vxor renuncians iuribus hypothecæ ſibi competentibus ſuper bonis mariti alienatis rem eiuſdem mariti, an ſuper illis bonis poſſit habere regreſſum pro dote, & quid ſi renunciauerit cum iuramento, & quid pro anteſato, dec.29.n.3.4.& 10. 36.& 37

Vxor quando dicatur enormiter læſa in dote, ibid.n.8. 38

Vxoris ceſſis iuribus primis, & ſecundis emptoribus quomodo vti poſſint ceſſionibus, ibid.nu.11. 39

FINIS INDICIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google